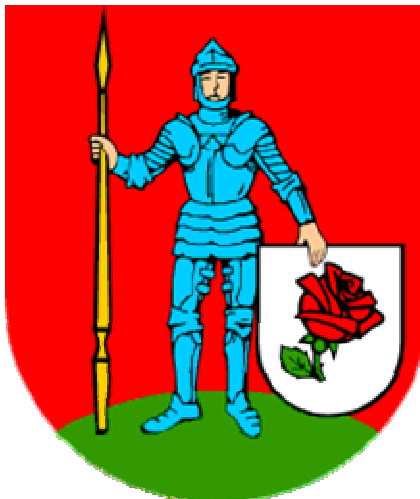

DIAGNOZA PROSPEKTYWNA STANU POWIATU OSTRÓDZKIEGO

OPRACOWANIE: WYDZIAŁ ROZWOJU LOKALNEGO
Listopad 2008

Wstęp

„Diagnoza prospektywna stanu powiatu ostródzkiego”:

- Jest punktem wyjścia do formułowania założeń strategii zrównoważonego rozwoju.
- Jest opracowaniem stanowiącym podstawę do oceny istniejącego stanu obszaru powiatu ostródzkiego. Uwzględnia wszystkie dziedziny życia społecznego mające wpływ na stopień zaspokojenia potrzeb mieszkańców i poziom ich życia. Jej treść stanowią dogłębne charakterystyki poszczególnych obszarów, wsparte danymi statystycznymi oraz wnioski wypływające z analiz, w tym z ankiety środowiskowej.
- Pozwala ustalić obszary problemowe i zidentyfikować bariery rozwoju, w tym mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia wynikające z warunków otoczenia, a w efekcie kluczowe problemy wymagające rozwiązania oraz określić kierunki rozwoju na przyszłość by sytuacja uległa poprawie.
- Jest opracowaniem charakteryzującym zmiany stanu powiatu ostródzkiego na przestrzeni ostatnich 3-5 lat.

Jej celem jest pokazanie sytuacji społeczno – gospodarczej w powiecie poprzez liczby i wskaźniki charakterystyczne dla każdego z przedstawianych obszarów. W celach porównawczych pokazano także powiat na tle Województwa Warmińsko – Mazurskiego i kraju. Dotyczy to w szczególności obszarów strategicznych dla zrównoważonego rozwoju.

Prezentując dane liczbowe na przestrzeni kilku lat, pokazano zmiany jakie zaszły na obszarze powiatu. Na ich podstawie można było wskazać najpilniejsze potrzeby w wybranych obszarach i sprecyzować zakres działań koniecznych do zrealizowania w przyszłości zarówno bliższej jak i dalszej oraz określić zadania.

Uspołecznienie procesu współtworzenia nowego dokumentu odbyło się poprzez udział w Zespole ds. aktualizacji Strategii przedstawicieli różnych gremiów (współautorów opracowania) oraz poprzez ankiety skierowane do kilkuset osób z różnych środowisk. Odpowiedzi na pytania zawarte w ankietach były cennym materiałem przy formułowaniu misji i wizji, celów i działań strategicznych, dlatego zdecydowano o ich upublicznieniu poprzez umieszczenie opracowania zbiorczego na stronie internetowej Powiatu Ostródzkiego.

W oparciu o *”Diagnozę prospektywną stanu powiatu ostródzkiego”* zidentyfikowano słabe i mocne strony powiatu oraz przedstawiono analizę zewnętrzných

i wewnętrznych uwarunkowań jego rozwoju. Analiza SWOT będąca powszechnie stosowanym narzędziem analizy strategicznej stanowi jeden z rozdziałów „Strategii zrównoważonego rozwoju powiatu ostródzkiego na lata 2008-2020”.

Wynikająca z „Diagnozy prospektywnej stanu powiatu ostródzkiego” „Strategia zrównoważonego rozwoju powiatu ostródzkiego na lata 2008 - 2020” określa główne kierunki rozwoju całego obszaru powiatu, wskazując jednocześnie na działania jakie powinien zrealizować samorząd powiatowy. Zawiera także pewne sugestie i propozycje skierowane do samorządów działających w powiecie. Ma także zachęcać mieszkańców, różne instytucje, partnerów zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych do angażowania się we wspólne działania na rzecz osiągnięcia wyznaczonych celów. Dostosowanie zapisów Strategii do obecnych uwarunkowań, z uwzględnieniem zapisów strategii województwa warmińsko – mazurskiego oraz programów operacyjnych wynikających z *Narodowego Planu Rozwoju 2007-2013*, ułatwi starania o pozyskanie środków z funduszy strukturalnych oraz z Funduszu Spójności na realizację projektów, które będą miały wpływ na efektywny rozwój obszaru całego powiatu.

W „Strategii zrównoważonego rozwoju powiatu ostródzkiego na lata 2008-2020” wymieniono głównie zadania odpowiadające wyznaczonym celom strategicznym, których realizacja mieści się w kompetencjach ustawowych samorządu powiatowego, ale są i takie, które wykraczają poza ten obszar lub wymagają współpracy z różnymi aktorami życia publicznego powiatu. Dlatego kierując się potrzebą zrównoważonego rozwoju całego obszaru powiatu wskazano także na działania możliwe do realizacji przez innych beneficjentów. Dzięki temu mogą aplikować do różnych funduszy pomocowych krajowych i unijnych również ci, którzy z różnych przyczyn nie mają opracowanych strategii (np. organizacje pozarządowe), nie muszą ich mieć lub nie zaktualizowali istniejących dokumentów pod kątem nowych priorytetów Unii Europejskiej na lata 2007-2013.

Powołanie się na odpowiednie zapisy w „Strategii zrównoważonego rozwoju powiatu ostródzkiego na lata 2008-2020” odpowiada kryteriom wielu programów, nie tylko operacyjnych. Jest to jednocześnie wyjście naprzeciw oczekiwaniom organizacji pozarządowych i zgodne z ich sugestią (Rada Organizacji Pozarządowych Powiatu Ostródzkiego).

Zagrożeniem dla osiągnięcia wyznaczonych w „Strategii” celów mogą być pogarszające się uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne, w tym sytuacja finansowa Powiatu Ostródzkiego, na którą ma wpływ niedostosowanie systemu finansowego samorządów do nałożonego na nie zakresu obowiązków, konieczność spłaty

zaciągniętych kredytów czy inne zobowiązania. To samo dotyczy samorządów gminnych.

Przedstawione opracowanie stanowi podstawę weryfikacji i aktualizacji „Strategii Rozwoju Powiatu Ostródzkiego do roku 2015” przyjętej uchwałą Rady Powiatu w Ostródzie Nr XII/156/2000 z dnia 14 listopada 2000r.

W imieniu Zespołu ds. aktualizacji

„Strategii rozwoju powiatu ostródzkiego do 2015r.”

Koordynator

Tomasz Kowalewski – Sekretarz Powiatu

Spis treści

	Wstęp	2
	Spis treści	5
1.	Metodyka i cel opracowania	6
2.	Położenie, powierzchnia, ludność	9
3.	Rolnictwo, leśnictwo, ochrona środowiska	10
4.	Turystyka i dziedzictwo kulturowe	30
5.	Współpraca zagraniczna powiatu ostródzkiego	54
6.	Zagospodarowanie przestrzenne	60
6.1.	Infrastruktura komunalna	60
6.2.	Infrastruktura mieszkaniowa	70
6.3.	Infrastruktura komunikacyjna	78
7.	Mienie Powiatu Ostródzkiego	96
8.	Komunikacja i transport	105
9.	Sfera gospodarcza	110
10.	Infrastruktura społeczna	119
10.1	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	119
10.2.	Dom dla dzieci i młodzieży „Promyk” w Morągu	134
10.3	Dom Pomocy Społecznej w Szylaku	141
10.4.	Dom Pomocy społecznej w Molzie	145
11.	Sfera społeczna	148
11.1.	Środowisko osób niepełnosprawnych	148
11.2.	Bezpieczeństwo publiczne	157
11.2.1	Policja	157
11.2.2.	Powiatowa Państwowa Straż Pożarna	170
11.3.	Bezpieczeństwo zdrowotne	192
11.3.1.	Szpital Powiatowy w Ostródzie	192
11.3.2.	Szpital w Morągu	212
11.3.3.	Powiatowa stacja Sanitarno - Epidemiologiczna	229
11.3.4.	Inspekcja weterynaryjna	243
11.4.	Rynek pracy	247
11.5.	Edukacja	269
11.6.	Organizacje pozarządowe	297
12.	Budżet Powiatu	310

1. Metodyka i cel opracowania

„Diagnoza” przedstawia stan faktyczny, sytuację w poszczególnych obszarach życia gospodarczego i społecznego na obszarze powiatu ostródzkiego na przestrzeni ostatnich

3 -5 lat (2003-2007).

Przy opracowywaniu tego dokumentu wykorzystano dane pochodzące z urzędów statystycznych – GUS, WUS, banku danych regionalnych, centralnych branżowych zasobów statystycznych, dokumentów własnych jednostek organizacyjnych Powiatu Ostródzkiego oraz wydziałów Starostwa Powiatowego. Dla celów porównawczych część danych przedstawiono na tle kraju, województwa, a także wybranych krajów UE.

Na dokument składają się opracowania własne członków Zespołu ds. aktualizacji strategii. Materiał przygotowywali pracownicy merytoryczni Starostwa Powiatowego, jednostek organizacyjnych Powiatu Ostródzkiego, instytucji współpracujących lub ustawowo z nim powiązanych oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych, którzy pracowali na bazie dokumentów instytucji, które reprezentowali.

Takie podejście do tematu gwarantowało uzyskanie szerokiej wiedzy dotyczącej określonego obszaru i pozwoliło na stworzenie rzetelnej bazy statystyczno-informacyjnej, która stanowiła merytoryczną podstawę do identyfikacji czynników SWOT, a tym samym dało konkretne wskazówki do formalizacji celów strategicznych rozwoju.

W opracowaniach często odwoływano się do danych dotyczących innych samorządów działających na obszarze powiatu. Takie podejście ma również swoje odzwierciedlenie w działaniach wymienionych w nowej wersji Strategii.

Poszczególne elementy „Diagnozy” obok ogólnego opisu funkcji społeczno-gospodarczych pozwoliły na rozwinięcie wniosków diagnostycznych i identyfikację kluczowych problemów dotyczących zakresu koniecznych działań naprawczych w poszczególnych obszarach, co odzwierciedlono w Strategii.

„Diagnoza” pozwoliła na określenie głównych funkcji rozwoju obszaru powiatu ostródzkiego, nierozzerwalnie związanych z oczekiwaniami i potrzebami lokalnej społeczności z jednej strony i jednoczesną identyfikacją barier rozwojowych z drugiej.

W „Diagnozie” przyjęto zasadę możliwie częstego porównywania stanu rozwoju powiatu ze średnimi: powiatów ościennych (podregion elbląski), dla województwa Warmińsko Mazurskiego, kraju oraz UE, wychodząc z założenia, że pozwala to na ocenę miejsca powiatu ostródzkiego pod względem diagnozowanych cech i wskazuje tym samym na stopień zaawansowania rozwoju. Pokazana w ten sposób sytuacja

powiatu jako całego obszaru działania jest jednocześnie obiektywnym uwarunkowaniem zewnętrznym dla rozwoju wszystkich gmin powiatu.

Zawarta w „Strategii rozwoju powiatu ostródzkiego do roku 2015” wizja stanowiła opis aspiracji na okres aktualny dla jej budowania (w 2000 r.) i powstała na bazie istniejących wówczas uwarunkowań. Dzisiaj w świetle dziewięcioletnich zmian powinna ulec modyfikacji. W związku z powyższym konieczna stała się również aktualizacja wizji poprzez nadanie jej dłuższego horyzontu czasowego – docelowo do roku 2020. Aktualizacji wymagała także zawarta w dotychczasowej Strategii misja. Należało zatem wycofać oba zapisy i jednocześnie wzbogacić o nowe treści aktualne na dzisiaj i dalszą przyszłość.

W związku z takim podejściem wynikająca z „Diagnozy” zarówno wizja jak i misja powiatu ostródzkiego w swojej treści odnoszą się również do zrównoważonego rozwoju obszarów zarządzanych przez samorządy gminne.

Aktualizacja części diagnostycznej oraz wyzwania wynikające z założeń NPR 2007-2013 obligowały do sporządzenia katalogu aktualnych problemów i priorytetów rozwoju powiatu do roku 2020.

Dla uzyskania kompleksowego obrazu najistotniejszych problemów rozwoju, przeprowadzono ocenę obszarów na podstawie charakterystyk zawartych w opracowaniu.

Generalnie dotyczy to pięciu segmentów: infrastruktury, środowiska naturalnego, gospodarki, rynku pracy i problemów społecznych.

Z przeprowadzonej diagnozy wynika, że w zasadzie cele strategiczne oraz cele pośrednie i operacyjne w dotychczasowej strategii korespondują z aktualnymi, kluczowymi problemami rozwoju. Jednakże zaznaczyć należy, że pozostają pewne obszary rozwoju, dla których dotychczasowa strategia nie konkretyzowała celów lub niedostatecznie eksponowała ich znaczenie. Dotyczy to m.in.:

1. Wzrostu znaczenia gospodarki opartej na wiedzy oraz związanej z tym konieczności zmiany kierunków kształcenia zawodowego, kształcenia ustawicznego i kształcenia na odległość, tworzenia platform usług elektronicznych na potrzeby społeczeństwa informacyjnego.

W dotychczasowej strategii cel koncentrował się właściwie wokół poprawy stanu infrastruktury informacyjnej (głównie komputeryzacja szkół), nie doceniając rozwiązań pozwalających na interaktywną realizację zadań publicznych i komercyjnych drogą elektroniczną (np. e - zdrowie, e - edukacja, e - administracja itp.).

2. Poprawy stanu rynku pracy poprzez kreowanie warunków do wzrostu zatrudnienia.

W dotychczasowej strategii brak było konkretnych zapisów dotyczących działań na rzecz równowagi rynku pracy.

W ostatnich latach pomimo tendencji zniżkowych bezrobocie wciąż utrzymuje się na wysokim poziomie. Towarzyszy temu poważne zróżnicowanie stopy bezrobocia w poszczególnych grupach wiekowych. Dotyczy to w szczególności występowania wysokich wskaźników wśród: absolwentów szkół, osób po 50 roku życia, kobiet po urlopach macierzyńskich oraz osób niepełnosprawnych, ludzi o niskim wykształceniu. Taka sytuacja powoduje marginalizację tych grup ekonomicznych i wymaga intensywnych działań pomocowych ze strony służb społecznych.

Wyraźnie widoczne są trendy migracyjne młodych i wykształconych mieszkańców powiatu (świadczą o tym m.in. odpowiedzi zawarte w ankietach).

W dotychczasowej Strategii w zasadzie brak było celu poświęconego profesjonalnemu rozwojowi systemu doradztwa zawodowego, który jest efektywnym narzędziem regulacji sytuacji na rynkach pracy w krajach członkowskich UE.

3. Poprawy jakości (certyfikacja) i sprawności działania administracji i samorządu terytorialnego (e - administracja, podpis elektroniczny). W dotychczasowej strategii brak było m.in. celów dotyczących poprawy efektywności i jakości pracy administracji i samorządu terytorialnego warunkujących absorpcję funduszy unijnych.
4. Rozwój współpracy międzynarodowej – co wynika bezpośrednio z unijnej polityki spójności i może być tym samym podstawą do realizacji projektów mających na celu rozwój społeczno-gospodarczy przy wsparciu programów transgranicznych i inicjatyw wspólnotowych zarówno w ramach projektów „miękkich” jak i „twardych”. Kierunki współpracy międzynarodowej powinny zostać poszerzone o dodatkowe obszary, w tym z regionami o strukturze społeczno-gospodarczej oraz warunkach geograficznych podobnych do położenia i struktury powiatu, zarówno w ramach UE jak i Rosji.

Weryfikacji i aktualizacji wymagały cele pośrednie i operacyjne do celów strategicznych. To z kolei wiąże się ze zmianami w obrębie wskaźników osiągnięcia celów.

Na tle Założeń NPR na lata 2007-2013, po uwzględnieniu wniosków płynących z „Diagnozy” niezbędne stały się zmiany w zapisach celów strategicznych i ich rozwinięcia w cele pośrednie i operacyjne, wynikające z uwzględnienia aktualnych problemów i priorytetów rozwojowych.

2. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ.

	Jednostka miary	2007 rok	
		Województwo Warmińsko-Mazurskie	Powiat Ostródzki
Powierzchnia ogółem	ha	2 417 317	176 629
Powierzchnia ogółem	w km ²	24 173	1 766
Sołectwa			
ogółem	jednostka	2 248	167
Miejscowości(łącznie z miastami)		3 827	325
Miejscowości wiejskie	jednostka	3 778	321
Gminy			
Ogółem	jednostka	116	9
Miejskie	jednostka	16	1
Wiejskie	jednostka	67	5
Miejsko-wiejskie	jednostka	33	3
Miasta			
Ogółem	jednostka	49	4
w gminach miejsko-wiejskich	jednostka	33	3
Podregiony	jednostka	3	elbląski
Powiaty	jednostka	19	x
Miasta na prawach powiatu	jednostka	2	x
Ludność wg miejsca zamieszkania/zameldowania na 31.12.2007r.	osoby	1 428 848	105 682
W tym mężczyźni	osoby	696 283	51 677
W tym kobiety	osoby	732 565	54 005

źródło: www.stat.gov.pl/bdrrn/app/dane (wg rejestru TERYT)

3. ROLNICTWO, LEŚNICTWO, OCHRONA ŚRODOWISKA

Opracowanie: Jan Janiak, Sylwia Koperkiewicz – Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska

Rolnictwo i obszary wiejskie.

Województwo warmińsko - mazurskie o powierzchni ponad 24 tys. km² należy do jednego z większych regionów Polski (7,7% powierzchni), co lokuje je na czwartej pozycji w kraju. 54% obszaru stanowią użytki rolne (w tym grunty orne 33,4%), 29,7% powierzchni zajmują lasy, a 6% to wody. W regionie przeważają grunty IV i III klasy (łącznie około 70%).

Struktura gospodarstw rolnych województwa warmińsko-mazurskiego

Użytki rolne	Ilość gospodarstw	Powierzchnia użytków rolnych
do 1 ha	28 501	10 177
1-5 ha	18 680	42 059
5-10 ha	7 872	58 945
10-20 ha	13 728	199 187
20-30 ha	5 664	13 126
30-50 ha	3 655	137 343
50-100 ha	16 115	107 915
100-200 ha	359	48 655
200-300 ha	110	26 672
300-500 ha	145	57 660
500-1000 ha	110	75 091
powyżej 1000 ha	80	227 528

źródło: Warmińsko - Mazurska Izba Rolnicza (2005)

Średnia wielkość powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie w poszczególnych województwach oraz średnia powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwie w kraju

Jednostka podziału administracyjnego kraju	Średnia wielkość powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie (w hektarach)	
	2006	2007
Województwo dolnośląskie	14,63	15,08
Województwo kujawsko-pomorskie	14,47	14,65
Województwo lubelskie	7,15	7,28
Województwo lubuskie	18,88	19,34
Województwo łódzkie	7,19	7,30
Województwo małopolskie	3,62	3,71
Województwo mazowieckie	8,17	8,36
Województwo opolskie	16,72	16,86
Województwo podkarpackie	4,23	4,38
Województwo podlaskie	11,72	11,87
Województwo pomorskie	17,99	18,30
Województwo śląskie	6,20	6,53
Województwo świętokrzyskie	5,18	5,31
Woj. warmińsko-mazurskie	22,50	22,68
Województwo wielkopolskie	13,20	13,37
Województwo zachodniopomorskie	28,37	29,18
Kraj	9,57	9,91

źródło: Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Olsztyn 2007

Generalnie rolnictwo na terenie powiatu zachowało swój tradycyjny charakter. Gospodarstwa rolne w większości prowadzą produkcję wielokierunkową, stosując metody ekstensywne. Ze względu na niską intensywność produkcji, rolnictwo nie wpłynęło znacząco na przekształcenie środowiska i krajobrazu. Walory przyrodnicze obszarów wiejskich w połączeniu z dużymi zasobami siły roboczej tworzą warunki do rozwoju pracochłonnych kierunków produkcji rolnej, w tym rolnictwa ekologicznego oraz pro środowiskowej działalności pozarolniczej.

Liczba gospodarstw rolnych wg wielkości

Gmina	Powierzchnia gospodarstwa					
	1-2 ha	2-5 ha	5-7 ha	7-10 ha	10-15 ha	pow. 15 ha
Łukta	146	142	44	54	46	57
Ostróda	249	242	80	98	138	256
Małdyty	84	78	30	49	80	153
Miłomłyn	127	101	24	52	57	90
Grunwald	54	61	19	54	76	156
Morąg	293	223	69	112	145	254
Dąbrówno	101	103	33	61	91	127
Miłakowo	67	80	20	37	65	93
Razem (4871)	1121	1030	319	517	698	1186
Udział (%)	23,01	21,15	6,55	10,61	14,33	24,35

źródło: Urzędy Miast i Gmin (2003)

Liczba gospodarstw o powierzchni powyżej 50 ha

wielkość gospodarstwa	50-60 ha	60-80 ha	80-100 ha	pow. 100 ha
ilość gospodarstw	48	34	11	66

źródło: GUS (2003)

Przeciętna powierzchnia indywidualnego gospodarstwa rolnego wynosi w województwie warmińsko - mazurskim 18,7 ha i jest ponad dwukrotnie wyższa niż średnia krajowa, która wynosi 8,3 ha. Ponad 80% użytków rolnych jest we władaniu prywatnym.

Struktura użytkowania gruntów w powiecie ostródzkim

Jednostka terytorialna	Pow. ogółem (ha)	Użytki rolne	Grunty leśne	Grunty zurbanizow. i zabudow.	Grunty pod wodami	Użytki ekol.	Nieużytki	Tereny różne	Udział w %
Miasto	4129	1697	170	1271	759	0	150	82	2,34
Wieś	172600	96644	54864	4944	9235	1	6275	637	97,66
Razem	176729	98341	55034	6215	9994	1	6425	719	100
Udział w %	100	55,64	31,14	3,52	5,65	x	3,64	0,41	x

źródło: Wydział Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami (31.12.2006 r.)

Klasyfikacja użytków rolnych (bez kl. I i II - nie występują na terenie Powiatu)

Gmina	Użytki rolne (ha)				Razem
	III	IV	V	VI	
Dąbrówno	249	7098	3632	952	11 931
Grunwald	387	8668	2982	623	12 660
Łukta	1045	2299	1365	991	5 700
Małdyty	4045	5223	1430	481	11 179
Miłakowo	3094	5055	1367	564	10 080
Miłomłyn	1323	3328	1272	652	6 575
Morąg	2914	9824	2947	1099	16 784
Ostróda	6056	11 960	3196	1272	22 484
Ostróda-miasto	1	113	144	76	334
Razem powiat	19 114	53 568	18 335	6 710	97 727

źródło: Wydział Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami dane z ewidencji gruntów (stan na 31.12.2006 r.)

Cechy charakterystyczne terenów wiejskich powiatu ostródzkiego:

- o bardzo liczna grupa dawnych pracowników państwowych gospodarstw rolnych oraz związane z tym wysokie bezrobocie na wsi,
- o gospodarstwa rolne większe od przeciętnej krajowej,
- o bardzo ograniczony rynek pracy,
- o zła sytuacja dochodowa ludności wiejskiej,
- o niska mobilność ludności,
- o niski poziom wykształcenia mieszkańców wsi,
- o niski poziom inwestycji w ochronę środowiska,
- o wieloletnie zaniedbania infrastruktury technicznej dotyczące dróg, wodociągów i kanalizacji (powodujące min. brak zainteresowania ze strony inwestorów zewnętrznych).

Mocną stroną terenów wiejskich jest znaczny zasób ziemi, dobry stan środowiska i zasoby przyrody. Pozwala to na rozwój rolnictwa ekologicznego, produktów regionalnych i agroturystyki.

Dalekosiężnym celem lokalnych samorządów jest zrównoważony rozwój rolnictwa i poprawa warunków życia rolników i ludności wiejskiej. Można to osiągnąć poprzez racjonalne wykorzystanie potencjału przyrodniczego terenu, poprawę efektywności produkcji rolnej, zwiększenie na wsi miejsc pracy poza rolnictwem oraz przygotowanie do racjonalnego wykorzystania środków europejskich. Ważną częścią tych działań jest wspieranie gospodarstw niskotowarowych działających w niekorzystnych warunkach przyrodniczych ubiegających się o renty strukturalne oraz ekologicznych (chroniących łąki, pastwiska, glebę i wodę) czy też prowadzenie zalesień.

Słabo rozwinięta infrastruktura techniczna na wsi stanowi jedną z najpoważniejszych barier rozwoju obszarów wiejskich w powiecie ostródzkim. Nieodpowiedni stopień rozwoju infrastruktury nie tylko obniża standard życia i gospodarowania, lecz także decyduje o słabej atrakcyjności obszarów wiejskich dla inwestorów. Bariery kapitałowe oraz ograniczone możliwości finansowe lokalnych samorządów nie sprzyjają rozwojowi infrastruktury. Dynamika zagospodarowania infrastrukturalnego i rozwoju gospodarczego terenów wiejskich na terenie powiatu zależy w dużej mierze od lokalnej aktywności społecznej oraz efektywnego wykorzystywania pozyskanych zewnętrznych środków finansowych, w tym unijnych.

Obszary wiejskie dotknięte są problemem wysokiego, ukrytego i jawnego bezrobocia. Proces różnicowania się gospodarstw rolnych postępuje powoli. Z jednej strony ma miejsce koncentracja produkcji (gospodarstwa wielkoobszarowe), z drugiej wciąż funkcjonuje duża liczba małych gospodarstw rolnych, które nie przynoszą wystarczającego dochodu zabezpieczającego ich właścicieli.

Podstawowym problemem obszarów wiejskich na terenie powiatu jest niska produktywność w rolnictwie (połączona z ukrytym bezrobociem) oraz niewystarczająca ilość miejsc pracy poza rolnictwem.

W województwie warmińsko – mazurskim dynamicznie zwiększa się zainteresowanie produkcją prowadzoną metodami ekologicznymi.

Rolnictwo ekologiczne (zwane też rolnictwem biologicznym, rolnictwem organicznym), to kierunek, w którym wykorzystuje się naturalne metody i środki produkcji.

Prowadzona w obrębie gospodarstwa produkcja roślinna i zwierzęca powinny być zrównoważone.

Produkcja opiera się na środkach nieprzetworzonych technologicznie, pochodzenia biologicznego i mineralnego.

Generalną zasadą jest nie stosowanie w produkcji żywności ekologicznej środków chemii rolnej, weterynaryjnej i spożywczej.

Rolnictwo ekologiczne jest jednak bardzo pracochłonną metodą produkcji i wymagającą dużej wiedzy, dającą w efekcie produkty najwyższej jakości.

Dynamika rozwoju gospodarstw ekologicznych w latach 2004-2006 (liczba gospodarstw)

Rok	2004	2005	2006
Województwo warmińsko- mazurskie	244	432	586
Polska	3760	7182	9188

źródło: Raport Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno - Spożywczych, Warszawa, 2007

Obecnie w regionie działa 586 gospodarstw ekologicznych. W porównaniu z rokiem 2004 jest to wzrost o ponad 140%. Powierzchnia upraw ekologicznych w województwie wynosi 5,4 tysięcy ha UR, co stanowi 13,5 % powierzchni tych upraw w kraju (drugie miejsce po województwie podkarpackim).

Rolnictwo ekologiczne może być ważnym źródłem alternatywnych dochodów, szczególnie dla mniejszych gospodarstw.

Kierunki polityki państwa wobec obszarów wiejskich i ich mieszkańców określa Krajowy Program Rozwoju Wsi 2007-2015 (KPRW). Celem Programu jest poprawa poziomu życia rodzin rolniczych oraz innych mieszkańców obszarów wiejskich, z wykorzystaniem społecznego, środowiskowego i ekonomicznego potencjału, co ma doprowadzić do wyrównania poziomu życia i wskaźników cywilizacyjnych pomiędzy wsią i miastem.

Zasoby przyrodnicze

Ponad 40% obszaru województwa zajmują obszary objęte prawną ochroną przyrody, w tym o międzynarodowej randze. Na jednego mieszkańca regionu przypada największa w kraju powierzchnia obszarów prawnie chronionych.

Województwo warmińsko-mazurskie znajduje się w obrębie obszaru funkcjonalnego Zielonych Płuc Polski.

Kapitał przyrodniczy powiatu (gleby, zasoby wodne, leśne, krajobrazowe, przestrzenie przydatne do prowadzenia rolnictwa ekologicznego, agroturystyki, osadnictwa, itp.) stwarza bardzo korzystne warunki rozwojowe dla wielu dziedzin, dlatego jego ochrona powinna stanowić jeden z podstawowych obowiązków zarówno państwa jak i obywateli. Różnorodność biologiczna powiatu jest niezmiernie bogata ze względu na zróżnicowaną budowę geologiczną i urozmaiconą rzeźbę terenu. Korzystnym zjawiskiem jest duży obszar obszarów chronionych.

Na terenie powiatu występują obszary włączone do Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 (system ochrony zagrożonych składników różnorodności biologicznej kontynentu europejskiego, wdrażany od 1992 r. w sposób spójny pod względem metodycznym i organizacyjnym na terytorium wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej). Podstawą prawną tworzenia sieci Natura 2000 jest dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 roku w sprawie ochrony dzikich ptaków i dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, które zostały transponowane do polskiego prawa, głównie do ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Sieć Natura 2000 tworzą dwa typy obszarów: obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) i specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO). Podstawą wyznaczania obszarów Natura 2000 są jedynie kryteria naukowe.

Najważniejszymi instrumentami realizacji celów sieci Natura 2000 są oceny oddziaływania na środowisko (będące jednocześnie obowiązującymi załącznikami wniosków inwestycyjnych składanych do funduszy strukturalnych) oraz plany ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków, dla których utworzono obszar Natura 2000.

Obszary objęte siecią „Natura 2000” występujące na terenie powiatu ostródzkiego

Kod obszaru	Powierzchnia	Nazwa obszaru/ Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000	Forma ochrony przyrody	Obszary występowania (gminy)
PLH280001	2369,6 ha	Dolina Drwęcy specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)/	Rzeka Drwęca (rezerwat przyrody), Welski Park Krajobrazowy (park krajobrazowy), Dolina Drwęcy (obszar chronionego krajobrazu).	Ostróda, Grunwald, Miłomłyn,
PLB280002	19405,9 ha	Dolina Pasłęki specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)/	Ostoja Bobrów na Rzece Pasłęce (rezerwat przyrody), I OCK województwa warmińsko-mazurskiego (obszar chronionego krajobrazu).	Łukta, Miłakowo,
PLH280006	6233,4 ha	Rzeka Pasłęka specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)/	Dolina Rzeki Wąlszy (rezerwat przyrody), Ostoja Bobrów na Rzece Pasłęka (rezerwat przyrody), I OCK województwa warmińsko-mazurskiego (obszar chronionego krajobrazu)	Łukta, Miłakowo,

źródło: opracowanie własne WRL i OS, <http://natura2000.mos.gov.pl>
OCK – obszar chronionego krajobrazu

Ważnym elementem polityki przestrzennej, ekologicznej i gospodarczej wszystkich samorządów powiatu jest zwiększanie lesistości odbywające się z niewątpliwą korzyścią dla wartości krajobrazu. Założenia polityki państwa dotyczące zwiększenia lesistości do 30% w roku 2020, samorządy powiatu ostródzkiego mają szansę wypełnić przed czasem.

Jak wynika z przedstawionej poniżej tabeli, na przestrzeni czterech lat poziom zalesień powiecie w sposób najbardziej widoczny wzrósł w obrębie gruntów leśnych prywatnych (ponad 11%).

Wg danych rocznika statystycznego WUS w Olsztynie, największy poziom lesistości występuje na obszarze gminy Łukta (54,2 % w 2002r, 54,4% w 2005r.) i Miłomłyn (42,8% w 2002r.;43,1% w 2005r.), najmniejszy w gminie Dąbrówno (12,4% w 2002r. i 2005r.).

Powierzchnia gruntów leśnych i lesistość w ha (wg stanu na 31.12.2006)

	Grunty leśne		Grunty leśne publiczne	Grunty leśne prywatne	Lesistość w %
	ogółem	w tym lasy			
Województwo warmińsko-mazurskie					
2002	738453	718730	704039	34414	29,7
2005	745608	725271	708383	37225	30,0
Powiat ostródzki					
2002	51779	50378	50029	1750	28,5
2005	52157	50662	50210	1947	28,7

źródło: WUS Olsztyn, 2006

Struktura zalesień w powiecie ostródzkim

Gmina/miasto	Pow. ogółem (ha)	Pow. lasów (ha)	Lesistość (w %)
gm. Ostróda	40 195	12 956	32,23
m. Ostróda	1 415	77	5,44
m i gm. Miłomłyn	16 123	6 767	41,97
Łukta	18 699	10 497	56,14
Dąbrówno	16 558	2 563	15,48
Grunwald	17 989	3 998	22,22
m. i gm. Morąg	31 112	9 275	29,81
m. i gm. Miłakowo	15 823	3 892	24,60
Małyty	18.815	5 009	26,62
Razem	176 729	55 034	31,14

źródło: dane z ewidencji gruntów i budynków (31.12.2006)

Grunty leśne na obszarze powiatu ostródzkiego wg prawa własności, na tle województwa i kraju (stan na 31.12.2005r.)

Wyszczególnienie	Powierzchnia gruntów leśnych							Lesistość w %
	Ogółem	W tym lasy	Z ogółem publiczne					
			Razem	Własność skarbu państwa	W tym			
					W zarządzie lasów państwa wych	W zasobie ANR	Własność gmin	
W ha								
Polska	9.200.000	9.000.000	7.410.000	7.328.000	7.042.000	44.000	82.000	28,8
Woj. W-M	745.607,5	725.271,0	708.382,9	704.998,5	695.681,4	7.074,0	3.384,4	30,0
Powiat ostródzki	52.157,4	50.661,6	50.210,4	50.147,6	49.670,3	427,0	62,8	28,7
Miasto Ostróda	64,7	64,5	52,7	37,7	31,7	6,0	15,0	4,6
Gmina Ostróda	12.391,7	12.005,7	11.822,7	11.818,7	11.678,5	102,0	4,0	29,9
Miasto Miłakowo	15,6	15,5	3,6	3,6	3,6	-	-	1,8
Gmina Miłakowo	3.200,0	3.130,6	3.016,2	3.015,2	3.007,2	8,0	1,0	17,9
Miasto Miłomłyn	29,8	22,4	25,8	24,8	23,8	1,0	1,0	1,8
Gmina Miłomłyn	6.615,8	6.400,6	6.482,8	6.475,8	6.463,8	12,0	7,0	38,1
Miasto Morąg	2,0	2,0	1,0	-	-	-	1,0	0,3
Gmina Morąg	8.875,6	8.636,0	8.547,6	8.534,6	8.468,9	65,0	13,0	27,5
Gmina Dąbrówno	2.095,0	2.054,5	1.927,0	1.925,0	1.840,0	85,0	2,0	12,4
Gmina Grunwald	3.770,5	3.679,7	3.614,4	3.605,2	3.512,2	93,0	9,3	20,5
Gmina Łukta	10.373,0	10.054,4	10.173,0	10.168,5	10.129,5	39,0	4,5	54,4
Gmina Małyty	4.723,5	4.595,8	4.543,5	4.538,5	4.511,1	16,0	5,0	24,3

źródło: GUS, 2005

Grunty nieleśne zalesione i przeznaczone do zalesienia (stan na 31.12.2005r.)

	Zalesienia gruntów nieleśnych		Powierzchnia gruntów nieleśnych przeznaczonych do zalesienia	
	publiczne	prywatne	ogółem	W tym lasy państwowe
	W ha			
Polska	6.335,8	6.535,0	10.158,3	9.471,9
Woj.W - M	858,5	1.398,8	1.559,7	1.559,7
Powiat ostródzki	21,3	313,2	11,2	11,2
Gm miejska Ostróda	-	-	-	-
Gmina Ostróda	2,7	6,0	6,4	6,4
Miasto Miłakowo	-	-	-	-
Gmina Miłakowo	-	16,6	-	-
Miasto Miłomłyn	-	-	-	-
Gmina Miłomłyn	-	84,6	-	-
Gmina Miejska Morąg	-	-	-	-
Gmina Morąg	-	73,4	-	-
Gmina Dąbrówno	14,1	-	2,5	2,5
Gmina Grunwald	-	-	0,2	0,2
Gmina Łukta	3,7	94,3	2,1	2,1
Gmina Małdyty	0,8	38,3	-	-

źródło: GUS, 2005

Ważniejsze dane o gospodarce leśnej na terenie Powiatu Ostródzkiego w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa (stan na 31.12.2006r.)

Gmina/miasto	Powierzchnia gruntów leśnych w ha		Zalesienia gruntów nieleśnych w ha
	ogółem	Osób fizycznych	
Miasto Ostróda	14	11	-
Gmina Ostróda	579	531	-
Gmina Dąbrówno	169	137	-
Gmina Grunwald	174	151	-
Gmina Łukta	204	198	30,0
Miasto Miłomłyn	6	5	-
Gmina Miłomłyn	133	102	3,9
Gmina Małdyty	204	201	71,3
Miasto Miłakowo	12	12	-
Gmina Miłakowo	184	102	56,7
Miasto Morąg	-	-	-
Gmina Morąg	357	356	231,5
Powiat Ostródzki	2.036	1.806	393,2

źródło: opracowanie własne WRL i OŚ, Sprawozdanie L-03 za rok 2006r.

Prowadzenie zalesień wymaga znacznych nakładów finansowych na stworzenie struktury organizacyjnej i infrastruktury technicznej, których nie są w stanie udźwignąć samodzielnie ani jednostki organizacyjne lasów państwowych, ani lokalne samorządy.

Ochrona środowiska

W miarę rozwoju gospodarczego powiatu pojawiają się nowe źródła zagrożeń, takie jak rosnąca liczba pojazdów samochodowych czy wzrastająca konsumpcja indywidualna (środki chemii gospodarczej, opakowania itp.). Wzrosło również znaczenie pozostałych tradycyjnych źródeł presji – gospodarki komunalnej i rolnictwa.

Zaostrzające się wymagania prawne, w tym międzynarodowe zobowiązania Polski, powodują konieczność wdrażania nowych rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami również na terenie powiatu. Dalsza poprawa warunków ekologicznych wymaga inwestycji zabezpieczających środowisko, zwłaszcza w sektorze przemysłu. Ciągłe

aktualnym wyzwaniem dla samorządów powiatu ostródzkiego są wszelkie działania prowadzące do zmniejszenia negatywnego oddziaływania emitowanych zanieczyszczeń na środowisko oraz zdrowie ludności.

Analiza sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami na terenie powiatu pozwala na zidentyfikowanie występujących problemów. Dotyczą one:

- niewystarczającego stopnia zagospodarowania odpadów (czego przyczyną jest: rozdrobniona gospodarka odpadami, nieefektywny system zbierania, niewystarczający poziom odzysku, nieefektywny system unieszkodliwiania, lokalne konflikty społeczne przy lokalizacji zakładów gospodarki odpadami, niewystarczający system nadzoru nad gospodarowaniem odpadami,
- występowania miejsc składowania i magazynowania odpadów niebezpiecznych stwarzających zagrożenie dla środowiska naturalnego i zdrowia ludzi,
- „dzikich wysypisk” odpadów i zaśmiecania terenu przez lokalną społeczność i turystów, niewystarczającego systemu odbioru odpadów w gminach (szczególnie na terenach rekreacyjnych) oraz w sąsiedztwie akwenów wodnych,
- nie zrekultywowanych miejsc składowania odpadów, niewystarczającej świadomości i aktywności ekologicznej społeczeństwa, niewystarczającej egzekucji prawa,
- złego stanu technicznego i braku wystarczającej liczby instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności odpadów ulegających biodegradacji.

**Wybrane elementy charakteryzujące stan środowiska w powiecie ostródzkim
(na 31.12.2006r.)**

	Jedn. miary	wskaźnik
Oczyszczalnie biologiczne	obiekt	15
Przepustowość oczyszczalni (wg projektu)	m ³ /dobę	2940
Ludność obsługiwana przez oczyszczalnie	osoba	13677
Oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów	obiekt	4
Przepustowość oczyszczalni wg projektu	m ³ /dobę	17 700
Ludność obsługiwana przez oczyszczalnie	osoba	58431
Równoważna liczba mieszkańców (RLM) *	osoba	151 172
Ścieki odprowadzane ogółem	dm ³ /rok	4000
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności ogółem	%	68,57
w tym w miastach	%	99,18
w tym na wsi	%	37,7
Odpady komunalne ogółem	tony	23 228,47
w tym z gospodarstw domowych	tony	15 252,20
Emisja zanieczyszczeń powietrza ze spalania paliw	tony/rok	36
Emisja zanieczyszczeń gazowych		
dwutlenek siarki t/	tony/rok	205
tlenki azotu	tony/rok	81
tlenek węgla	tony/rok	55
dwutlenek węgla	tony/rok	66551

Odpady wytworzone w ciągu roku		
ogółem	tys. t/r.	96,3
poddane odzyskowi	tys. t/r.	83,8
Odpady wytworzone na 1 km²	tony	54,5
Obszary prawnie chronione		
rezerваты przyrody	ha	2 216,9
parki krajobrazowe razem	ha	6 024,4
parki krajobrazowe rezerваты i pozostałe formy ochrony przyrody	ha	24,3
obszary chronionego krajobrazu	ha	92 192,9
obszary chronionego krajobrazu rezerваты i pozostałe formy ochrony przyrody	ha	2 004,9
użytki ekologiczne	ha	162,4
Pomniki przyrody	szt.	165
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności		
ogółem	dam ³ /rok	10 935,7
przemysł	dam ³ /rok	2 411
rolnictwo i leśnictwo	dam ³ /rok	4 666
eksploatacja sieci wodociągowej	dam ³ /rok	3 858,7
gospodarstwa domowe	dam ³ /rok	3 140,2
Przepustowość oczyszczalni ścieków ogółem	dam ³ /rok	20 820
Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane w % ścieków wymagających oczyszczania	%	91,81

źródło: Rocznik statystyczny WUS Olsztyn, 2006

* Obciążenie oczyszczalni ścieków wyrażone równoważną liczbą mieszkańców, od którego zależą wymagania dotyczące oczyszczania ścieków oblicza się na podstawie maksymalnego średniego tygodniowego ładunku zanieczyszczenia wyrażonego wskaźnikiem BZT5 (pięciodobowego biochemicznego zapotrzebowania tlenu) dopływającego do oczyszczalni w ciągu roku, z wyłączeniem sytuacji nietypowych, w szczególności wynikających z intensywnych opadów.

Z racji członkostwa w Unii Europejskiej jesteśmy zobowiązani do pełnej harmonizacji działań podejmowanych na rzecz rozwoju regionalnego (a więc i lokalnego) z zasadami ekorozwoju. Wynika to ze zobowiązań międzynarodowych Polski i II Polityki Ekologicznej Państwa.

W związku z tym już w Narodowym Programie Przygotowania do Członkostwa w Unii Europejskiej (NPPC) zaplanowano dla samorządów m.in. działania dostosowujące do wymagań Dyrektywy Rady 87/217/REWG w sprawie zapobiegania i zmniejszania zanieczyszczenia środowiska azbestem. Oznacza to, że lokalne samorządy czekają w przyszłości ogromne wydatki.

Realizacja Rezolucji Sejmu R.P. w sprawie programu wycofywania azbestu z gospodarki, jak i ustawy o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (wraz z aktami wykonawczymi), z uwagi na skalę problemu i jego ogólnokrajowy zasięg doprowadziły do opracowania długofalowego programu usuwania tych wyrobów z terytorium Polski.

Jako docelowy przyjęto trzydziestoletni okres realizacji tego programu.

„Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” przyjęty 14.05.2002r. powstał w wyniku:

- przyjęcia przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Rezolucji z dnia 19 czerwca 1997 r. w sprawie programu wycofywania azbestu z gospodarki (M.P. Nr 38, poz. 373),

w której Rada Ministrów została wezwana m.in. do opracowania programu zmierzającego do wycofywania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski,

- realizacji ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 101, poz. 628, z 1998 r., Nr 156, poz. 1018, z 2000 r. Nr 88, poz. 986, oraz z 2001 r. Nr 100, poz. 1085 i Nr 154, poz. 1793) oraz odpowiednich przepisów wykonawczych do tej ustawy,
- potrzeby oczyszczania kraju z azbestu oraz wyrobów zawierających azbest.

Z uwagi na brak w kraju szczegółowej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest wszystkie wartości i większość danych ilościowych zawartych w programie określono szacunkowo.

Wg informacji Ministerstwa Gospodarki (2002) na terenie Polski znajduje się ogółem 15.466 tys. ton wyrobów zawierających azbest, w tym: 14.866 tys. ton płyt azbestowo-cementowych (1.351.500 tys. m²), 600 tys. ton rur i innych wyrobów azbestowo-cementowych.

Usuwanie i wymiana wyrobów zawierających azbest jest zadaniem długotrwałym ze względu na ich dużą ilość, a także wysokość potrzebnych środków finansowych do ich unieszkodliwienia.

Podobnie jak w całym kraju na terenie powiatu płyty azbestowo-cementowe stosowano jako pokrycia dachowe lub wykorzystywano jako materiały elewacyjne, w większości na terenach wiejskich. Oprócz płyt azbestowo-cementowych w budownictwie wykorzystywano również rury azbestowo-cementowe (stosunkowo niewielkie ilości) do wykonywania instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych oraz jako przewody kominowe.

Ten ogromny problem dotyczy również obszaru powiatu ostródzkiego i będzie wymagał na przestrzeni wielu lat ogromnych nakładów sił i środków ze strony lokalnych samorządów.

Przewidywana ilość odpadów zawierających azbest powstających w wyniku usuwania wyrobów z azbestem w układzie województw, w perspektywie lat 2003-2032.

Województwo	Lata		
	2003-2012	2013-2022	2023-2032
	Ilość powstających odpadów z azbestem (usuwanym wyrobów zawierających azbest) [Mg]		
Dolnośląskie	201 810	230 640	144 150
Kujawsko-pomorskie	277 074	316 656	197 910
Lubelskie	773 426	883 916	552 447
Lubuskie	83 422	95 340	59 587
Łódzkie	406 136	464 156	290 098
Małopolskie	329 255	376 292	235 183
Mazowieckie	1 036 395	1 184 452	740 283
Opolskie	113 998	130 284	81 428

Podkarpackie	232 767	266 020	166 263
Podlaskie	386 144	441 308	275 818
Pomorskie	204 008	233 152	145 720
Śląskie	296 057	311 712	171 511
Świętokrzyskie	303 093	334 964	199 353
Warmińsko-mazurskie	229 411	262 184	163 865
Wielkopolskie	355 245	444 056	310 839
Zachodniopomorskie	185 034	211 468	132 168
Polska	5 413 275	6 186 600	3 866 623

źródło: „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” (2002)

W celu kompleksowego gospodarowania odpadami w województwie warmińsko mazurskim wyodrębniono 8 Rejonów działania. Gminy powiatu ostródzkiego (Dąbrówno, Grunwald, Łukta, Małyty, Miłakowo, Miłomłyn, Morąg, Ostróda oraz miasto Ostróda z liczbą mieszkańców - 105 154) przypisano do Rejonu W, który ma obsługiwać Zakład Zagospodarowania Odpadów Rudno.

Do Rejonu W należą również gminy z powiatu iławskiego (Iława, Kisielice, Lubawa, Zalewo oraz miasto Iława – liczba mieszkańców - 68 238) oraz gminy z powiatu olsztyńskiego (Jonkowo, Olsztynek- liczba mieszkańców- 19 360).

Wymieniona powyżej liczba mieszkańców - wg stanu na dzień 31.12.2006r. – Rocznik statystyczny WUS Olsztyn.

Wykaz funkcjonujących składowisk odpadów komunalnych w powiecie ostródzkim (stan na 31.12. 2005r.)

gmina	miejsowość	Zarządzający składowiskiem	Powierzchnia całkowita w ha	ilość odpadów przyjęta w 2005r. (Mg) .	ilość nagromadzonych odpadów (Mg)	Pojemność pozostała(nie wypełniona) (Mg)	Składowisko spełnia wymogi techniczne	Klasa składowiska	otwarcie
Morąg	Złotna /Zbożne/	Przedsiębiorstwo Oczyszczania sp. z o.o. w Morągu	19,0	7 068	112 841	287 159	nie	Klasa A	1991
Ostróda	Rudno	Przeds. Usług Komunalnych sp. z o.o. w Ostródzie	18,0	13 608	193 774	156 234	nie	Klasa E	1980

źródło: „Plan gospodarki odpadami dla woj. W-M 2007-2010”

Klasa A – składowisko odpadów spełniające minimalne wymagania formalne, na którym prowadzona jest eksploatacja.

Klasa E - obiekt nie spełniający minimalnych wymagań formalnych, w trakcie eksploatacji.

Składowanie odpadów komunalnych w powiecie ostródzkim w 2006r.

Gmina/ miejscowość	Zarządzający składowiskiem	ilość odpadów przyjęta w 2006r. (Mg) .	ilość nagromadzonych odpadów (Mg)
Morąg Złotna /Zbożne	Przedsiębiorstwo Oczyszczania sp. z o.o. w Morągu	11 224	124 065
Ostróda Rudno	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych sp. z o.o. w Ostródzie	19 279	213 045

źródło: Raport o stanie środowiska województwa Warmińsko-mazurskiego w 2006r. WIOŚ Olsztyn

Wykaz podmiotów działających na terenie powiatu ostródzkiego, które uzyskały decyzje starosty ostródzkiego w latach 2003-2006, na zbiórkę, odzysk i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych (wg ewidencji U M Województwa Warmińsko- Mazurskiego)

Nazwa firmy	Adres firmy	Rok wydania decyzji	Odpady	Rodzaj działalności
PKN ORLEN S.A. Płock	Reg. Zespół Prewencji w Gutkowie, Ostróda, Małdyty, ul. Grunwaldzka Dąbrówno, ul. Dąbrowskiego Morąg	2003	15 01 10*	Zbieranie
PHU STALZŁOM	ul. Bukowa 2,Kajkowo	2003	16 01 04* 16 06 01*	Zbieranie
AGRO -PLON E. Woycicka	ul. Olsztyńska 4,Ostróda	2004	15 01 10*	Zbieranie
Handel i Usługi M. Burcon	ul. Drwęcka 10, Ostróda	2004	15 01 10*	Zbieranie
P UK Sp. z o.o.	ul. 3-go Maja 8,Ostróda	2004	02 01 08*, 06 04 04*, 07 04 03*, 07 04 04*, 07 04 80*, 08 03 17*, 09 01 11*, 09 01 80*, 15 01 10*, 16 01 11*, 16 02 12*, 16 02 13*, 16 02 15*, 16 05 06*, 16 05 07*, 16 05 08*, 16 06 02*, 16 06 03*, 18 01 06*, 18 01 08*, 18 01 10*	Zbieranie
Sklep „Ogród” M. Sobieraj	ul. Przemysłowa 9,Ostróda	2004	15 01 10*	Zbieranie
P.H. METAL ZŁOM	ul. Warmińska 11,Morąg	2004	16 01 04*	Zbieranie
Przeds. Handl. „EKSPORT- IMPORT” J. Kubicki	ul. Przemysłowa10,Morąg	2004	15 01 10*	Zbieranie
Recycling E. Jaskółowska	ul. Jaracza 12/4,Ostróda	2005	16 06 01*	Zbieranie
P U H „CHEMIROL” sp. z o.o.	Samborowo, ul. Przemysłowa 7,Ostróda	2005	15 01 10*	Zbieranie
P U H w Małdytach	ul. Turystyczna 1B,Małdyty	2005	15 01 10*	Zbieranie
P HU „STAL ZŁOM” s.c. Kajkowo	ul. Bukowa 2,Ostróda	2006	16 02 11*, 16 02 13*, 16 06 01*, 17 04 09*, 17 04 10*, 20 01 21*, 20 01 23*, 20 01 35*	Zbieranie
P K N ORLEN S.A. Regionalny Zespół Prewencji w Gutkowie	ul. Chemików 7,Płock	2006	15 01 10*	Zbieranie

Wykaz podmiotów działających na terenie powiatu ostródzkiego, które uzyskały decyzje starosty ostródzkiego w 2007r. na zbiórkę, odzysk i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych

Nazwa firmy/adres	Odpady	Rodzaj działalności
Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych sp. z o. o. ul. 3-go Maja, Ostróda	02 01 08*,03 02 01*,03 02 02*,03 02 03*,03 02 04*,03 02 05*,04 02 14*,04 02 16*,07 02 03 *,07 02 04*,07 02 07 *,07 02 08 *,07 02 09 *,07 02 10 *,07 02 11 *,07 02 14 *,07 02 16 *,07 04 03 *,07 04 04 *,07 04 07*,07 04 08 *,07 04 09 *,07 04 10 *,07 04 13 *,07 04 80*,08 01 11 *,08 01 17 *,08 01 19 *,08 01 21 *,08 03 12 *,08 03 14 *,08 03 16 *,08 03 17 *,08 04 09 *,08 04 11 *,08 04 13 *,08 04 15 *,08 04 17 *,09 01 01 *,09 01 02 *,09 01 03*,09 01 04*,09 01 05 *,09 01 06 *,09 01 06 – 09 01 13*,08 01 80 *,12 01 20 *,12 03 01 *,12 03 02 *,13 02 08 *,14 06 01 *,14 06 02 *,14 06 03 *,14 06 04 *,14 06 05*,15 01 10 *,15 02 02 *,16 01 07 *,16 01 13 *,16 01 14 *,16 01 07 do 16 01 11, 16 01 13i 16 01 14 – 16 01 21 *,16 02 09 *,16 02 09 – 16 02 10 *,16 02 11 *,16 02 12 *,16 02 09 do 16 02 12 – 16 02 13 *,16 02 15 *,16 03 03 *,16 03 05 *,16 05 06 *,16 05 07 *,16 05 08 *,16 06 01 *,16 06 02 *,16 06 03 *,16 06 06 *,16 08 02 *,16 08 05 *,16 08 06 *,16 08 07 *,17 02 04 *,17 06 01 *,17 06 03 *,17 06 05 *,19 12 06 *,19 12 11 *,20 01 17 *,20 01 21 *,20 01 27 *,20 01 31 *,20 01 21 i 20 01 23 20 01 35 *,	Zbieranie
H. Malinowska – Zajac Artykuły do produkcji rolnej – „HALWIT” Grabinek 1	15 01 10 *	Zbieranie
Firma GATX Rail Poland sp. z o. o. w Warszawie ZNTK w Ostródzie, ul. 11 Listopada 26, , Ostróda	07 06 01 *,08 01 17 *,13 02 08 *,13 08 09 *,14 06 03 *,15 02 02 *,16 01 07 *,16 02 09 do 16 02 12 - 16 02 13 *, 16 06 01 *,	Zbieranie
Edyta Jaskółowska ul. Jaracza 12/4,Ostróda	08 01 11 *,08 01 17 *,08 03 17 *,16 06 01, 16 06 02 lub 16 06 03 09 01 11 *,09 01 80 *,12 01 18 *,12 01 20 *,13 01 01 *,13 01 11 *,13 02 04 *,13 02 06 *,13 02 08 *,13 03 01 *,13 03 10 *,15 01 17*,16 02 09 *,16 02 09 – 16 02 10 *,16 02 11 *,16 02 09 do 16 02 2 – 16 02 13 *,16 06 01 *,17 06 05 *,200117*,200123*,20 01 27*,20 01 21 i 20 01 23,20 01 35 *,	Zbieranie
Przedsiębiorstwo Oczyszczania sp. z o. o. ul. Wenecka 1, Morąg	16 02 09 do 16 02 12 – 16 02 13*,16 02 15 *,16 06 01*,16 06 02 *,16 06 03 *,16 02 15*,16 06 01 *,16 06 02*,16 06 03 *,20 01 21 *,16 06 01, 16 06 02 lub 16 06 03, 20 01 33 *,20 01 21 i 20 01 23,20 01 35*,	Zbieranie

źródło: opracowanie własne WRL i OŚ,2008

Wydatki inwestycyjne na ochronę środowiska i gospodarkę wodną w 2004r.

	Wydatki na ochronę środowiska w tys. zł				Wydatki na gospodarkę wodną	
	Ogółem	W tym na:			Ogółem	w tym na ujęcia i doprowadzenia wody
		gospodarkę ściekową i ochronę wód	ochronę powietrza	gospodarkę odpadami, ochronę i przywrócenie wartości użytkowej gleb i wód podziemnych i powierzchni.		
Polska	5.337.437,2	3.126.681,7	1.155.101,4	736.104,3	1.970.504,5	1.006.811,1
Woj W-M	137.321,1	96.595,6	25.772,2	13.267,8	68.190,2	43.623,5
Pow. ostródzki	14.996,2	8.378,2	6.000,0	4,5	3.209,1	2.490,9
W tym:						
M. Ostróda	1.064,1	-	1.064,1	-	65,2	-
G. Ostróda	2.617,2	2.617,2	-	-	774,5	774,5

M. Miłakowo	-	-	-	-	95,5	-
G. Miłakowo	-	-	-	-	37,0	37,0
M. Miłomłyn	-	-	-	-	8,0	8,0
G. Miłomłyn	78,0	78,0	-	-	-	-
M. Morąg	5.217,7	276,8	4.936,4	4,5	50,8	50,8
G. Morąg	1.278,2	665,2	-	-	133,6	83,6
G. Dąbrówno	-	-	-	-	1.299,5	792,0
G. Małdyty	287,0	287,0	-	-	31,0	31,0
G. Łukta	1.992,0	1.992,0	-	-	714,0	714,0
G. Grunwald	2.462,0	2.462,0	-	-	-	-

źródło : opracowanie własne , na podstawie danych GUS, 2005

M-miasto, G –Gmina

Wydatki inwestycyjne na ochronę środowiska i na gospodarkę wodną w 2005r.

	Wydatki na ochronę środowiska w tys. zł				Wydatki na gospodarkę wodną	
	Ogółem	W tym na:			Ogółem	w tym na ujęcia i doprowadz. wody
		gospodarkę ściekową i ochronę wód	ochronę powietrza	gosp. odpadami, ochronę i przywrócenie wartości uż. gleb i wód podziemnych i powierzchniowych		
Polska	5.986.499,9	3.615.605,5	1.149.526,3	847.498,4	1.715.750,1	863.298,4
Woj W-M	131.184,8	90.709,9	24.109,2	9.113,7	64.969,7	41.825,7
Pow. ostródzki	11.305,4	10.273,9	544,4	487,1	4.842,9	2.100,2
W tym						
M. Ostróda	1.532,3	1.195,2	-	337,1	2.800,8	58,1
G. Ostróda	2.345,9	2.195,9	-	150,0	506,8	506,8
M. Miłakowo	156,0	156,0	-	-	-	-
G. Miłakowo	142,0	142,0	-	-	18,0	18,0
M. Miłomłyn	601,0	601,0	-	-	-	-
G. Miłomłyn	5,0	5,0	-	-	-	-
M. Morąg	683,0	253,0	430,0	-	41,0	41,0
G. Morąg	3.555,7	3.470,0	85,7	-	928,0	928,0
G. Dąbrówno	44,0	44,0	-	-	34,0	34,0
G. Małdyty	589,0	589,0	-	-	-	-
G. Łukta	1.622,8	1.622,8	-	-	514,3	514,3
G. Grunwald	28,7	-	28,7	-	-	-

źródło : opracowanie własne , na podstawie danych GUS, 2006

Wydatki inwestycyjne na ochronę środowiska i na gospodarkę wodną w 2006r.

	Wydatki na ochronę środowiska w tys. zł				Wydatki na gospodarkę wodną	
	Ogółem	W tym na			ogółem	w tym na ujęcia i doprowadz. wody
		gospodarkę ściekową i ochronę wód	ochronę powietrza	gosp. odpadami, ochronę i przywrócenie wartości uż. gleb i wód podziemnych i powierzchniowych		
Woj W-M	145533,4	103935,5	23012,8	13428,0	79397,6	43368,0
Pow. ostródzki	8961,7	6384,3	720,4	1857,0	5302,2	2341,2
W tym						
M. Ostróda	3136,3	2314,1	353,4	468,8	2652,0	441,0
G. Ostróda	3868,8	2510,7	-	1358,1	206,9	206,9
M. Miłakowo	240,0	240,0	-	-	90,0	90,0
G. Miłakowo	-	-	-	-	90,0	90,0
M. Miłomłyn	-	-	-	-	113,0	113,0
G. Miłomłyn	27,0	27,0	-	-	299,0	299,0
M. Morąg	627,4	627,4	-	-	22,0	22,0
G. Morąg	-	-	-	-	1199,0	449,0
G. Dąbrówno	-	-	-	-	-	-
G. Małdyty	815,8	418,7	367,0	30,1	-	-
G. Łukta	246,4	246,4	-	-	170,3	170,3
G. Grunwald	-	-	-	-	460,0	460,0

źródło : opracowanie własne , na podstawie danych GUS, 2007

Przemiany społeczno-ekonomiczne, które miały miejsce w naszym kraju w ostatnich latach pogłębiły różnice występujące między miastem a wsią. Na obszarach wiejskich kumuluje się szereg zjawisk ograniczających rozwój jej mieszkańców, w tym ciągle jeszcze niedostateczny poziom wykształcenia, niedostosowanie posiadanego przygotowania zawodowego do potrzeb występujących w danym regionie, niższe aspiracje życiowe, trudniejszy dostęp do rynku pracy, a w wielu rejonach kraju także niższy standard życia mieszkańców wsi.

Na sytuację gospodarczą i perspektywy rozwoju obszarów wiejskich mają wpływ także różne uwarunkowania wynikające z ogólnie niskiego poziomu gospodarczego, dużych odległości i znacznych trudności w dostępie do infrastruktury edukacyjnej, społecznej, teleinformatycznej i kulturalnej. Występujące w tym zakresie dysproporcje pomiędzy miastem a wsią, decydują o mniejszej atrakcyjności obszarów wiejskich, a tym samym stanowią źródło występowania barier dalszego ich rozwoju.

Posiadane przez mieszkańców obszarów wiejskich kwalifikacje, niekiedy ich brak, stanowią jedną z ważniejszych barier do przewyższania bezrobocia i ożywienia gospodarczego obszarów wiejskich. Osoby o niższym poziomie wykształcenia są mniej mobilne zawodowo i jednocześnie nie przejawiają aktywności w celu uzyskania pożądaných na rynku pracy kwalifikacji. U podstaw tego zjawiska leży zazwyczaj brak motywacji do dalszego kształcenia, jak również brak środków finansowych.

Na gorszy start i mniejsze szanse edukacyjne dzieci z obszarów wiejskich wpływa szereg barier związanych z funkcjonowaniem systemu oświatowego na wsi, w tym m.in.: ograniczenie dostępu do poradnictwa wspomagającego rozwój zdrowotny i edukacyjny najmłodszych dzieci, ograniczenie dostępu do przedszkoli, ograniczenie dostępu do internetu, większe niż w miastach zróżnicowanie poziomu kwalifikacji nauczycieli, gorsza oferta edukacyjna szkolnictwa ponadgimnazjalnego, mniejsze możliwości kształcenia ustawicznego dorosłych, a także konieczność zaspokajania specyficznych potrzeb występujących w tym środowisku (np. zatrudnianie dzieci w okresie intensywnych prac polowych), bariery wynikające z sytuacji materialnej rodzin wiejskich ograniczające aspiracje edukacyjne dzieci. Również infrastruktura edukacyjna, społeczna, teleinformatyczna i kulturalna na obszarach wiejskich jest nie doinwestowana oraz niedostosowana do lokalnych potrzeb.

Niski poziom kwalifikacji zawodowych osób zamieszkujących obszary wiejskie wraz ze słabym rozwojem infrastrukturalnym tych obszarów znacznie utrudniają procesy restrukturyzacji polskiej wsi.

W porównaniu z innymi państwami Unii Europejskiej, Polska charakteryzuje się najwyższym udziałem ludności pracującej w rolnictwie. W 2002 r. (według danych Narodowego Spisu Powszechnego) w rolnictwie pracowało 19% ogółu osób

pracujących w Polsce, wytwarzając jedynie 3,1% wartości dodanej brutto. W 2005 r. wskaźniki te kształtowały się na poziomie: 16% i 3,9%. W konsekwencji dochody gospodarstw domowych rolników kształtują się na poziomie znacznie niższym w porównaniu z dochodami gospodarstw pracowniczych.

Główną barierą dla dalszych, bardziej dynamicznych przekształceń na wsi wydaje się być trudna sytuacja na rynku pracy w kraju, która w połączeniu z relatywnie niskimi kwalifikacjami ludności rolniczej utrudnia jej podejmowanie zatrudnienia poza rolnictwem.

Istotnym czynnikiem różnicującym strukturę ludności według poziomu wykształcenia jest miejsce zamieszkania. Ludność zamieszkująca obszary wiejskie charakteryzuje się niższym poziomem wykształcenia, niż ludność miast. Według danych zebranych podczas Narodowego Spisu Powszechnego ludność zamieszkująca wieś najczęściej posiadała wykształcenie podstawowe i niższe - 43,3% (w mieście - 23,7%), wykształcenie zasadnicze zawodowe - 29,2% (w mieście - 21,1%), wykształcenie średnie - 22,4% (w mieście - 38,6%), natomiast wykształcenie wyższe posiadało jedynie - 4,3% (w mieście - 13,7%) ogółu mieszkańców wsi.

W 2004r. wskaźniki uległy nieznacznej poprawie: wykształcenie podstawowe posiadało 31,9% ogółu mieszkańców wsi (w mieście - 23,0%), wykształcenie zasadnicze zawodowe - 29,4% (w mieście - 23,3%), wykształcenie średnie i policealne - 24,5% (w mieście - 33,0%), wykształcenie gimnazjalne - 5,8% (w mieście - 5,1%), a wykształcenie wyższe - 5,4% (w mieście - 13,0%) ogółu mieszkańców wsi. Na koniec 2005 r. wykształcenie podstawowe posiadało 30,2% ogółu mieszkańców wsi (w mieście - 15,9%), wykształcenie zasadnicze zawodowe - 29,0% (w mieście - 21,0%), wykształcenie średnie - 24,5% (w mieście - 38,0%), a wykształcenie wyższe - 5,9% (w mieście - 19,1%). Z wykształceniem niepełnym podstawowym lub bez wykształcenia szkolnego było 4,1% ogółu mieszkańców wsi (w mieście wskaźnik ten kształtował się na poziomie 1,3%). Jak widać zmiany te przebiegają niestety bardzo wolno. Oznacza to konieczność prowadzenia intensywnych działań naprawczych w tym obszarze.

W „*Planie gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2007*

- 2010”, do którego realizacji powiat jest również zobligowany, jako najważniejsze cele określono:

- objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych 100% mieszkańców - najpóźniej do końca 2010 r.,
- objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem selektywnego zbierania odpadów - najpóźniej do końca 2010 r.,

- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych kierowanych na składowiska odpadów,
w kierunku ulegających biodegradacji (aby nie było składowanych):
 - w 2010 r. więcej niż 75%,
 - w 2013 r. więcej niż 50%,
 - w 2020 r. więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.,
- traktowanie składowania odpadów, jako najmniej pożądanego sposobu postępowania z odpadami,
- zmniejszenie do 2014 r. masy składowanych odpadów komunalnych max. do 85% odpadów wytworzonych,
- zredukowanie liczby składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, na których są składowane odpady komunalne,
- maksymalne eliminowanie odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych,
- wyeliminowanie praktyk nielegalnego składowania odpadów,
- prowadzenie skutecznej kampanii informacyjno-edukacyjnej w tym zakresie.

Prawidłowa gospodarka odpadami komunalnymi wymaga prowadzenia działań systemowych i kompleksowości. Ważną rolę pełni tutaj samorząd powiatowy, działając poprzez swoje służby, w tym Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska.

W ramach realizacji wieloletnich działań na rzecz ochrony środowiska zakłada się:

- Aktualizację powiatowego planu gospodarki odpadami (obejmującą weryfikację instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów pod kątem spełniania wymagań ochrony środowiska, sporządzenie wykazu instalacji do odzysku i unieszkodliwiania wraz z określeniem ich mocy przetwórczych, sporządzenie mapy przestrzennego rozmieszczenia instalacji, określenie harmonogramu zamykania składowisk odpadów nie spełniających wymagań z terminem zakończenia przyjmowania odpadów do składowania nie późniejszym niż 31 grudnia 2009 r.).
- Edukację ekologiczną, w tym współudział w organizowaniu kampanii reklamowo-propagandowych w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami niebezpiecznymi (PCB, oleje odpadowe, azbest) oraz kampanii na rzecz czystości środowiska (np. konkursy, akcje sprzątania itp.).
- Prowadzenie identyfikacji miejsc zanieczyszczonych odpadami, nie posiadających statusu składowiska odpadów (realizacja *art. 241 ustawy – Prawo ochrony środowiska*).

- Egzekwowanie od podmiotów nieprawidłowo korzystających ze środowiska obowiązku przywrócenia go do stanu właściwego,
- Wydawanie decyzji o zamykaniu składowisk odpadów nie spełniających wymagań prawnych.
- Inicjowanie działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów i selektywnego zbierania odpadów komunalnych, zgodnie z wytycznymi „Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2010”, przetwarzania odpadów w celu przygotowania do odzysku lub unieszkodliwiania, składowania przetworzonych zmieszanych odpadów komunalnych, rekultywacji składowisk odpadów znajdujących się w obszarze oddziaływania zzo.

Dokumenty strategiczne

Polityka Ekologiczna Państwa

Przyjęta w 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej stwierdza, że Rzeczypospolita Polska zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju (art. 5), ustala także, iż ochrona środowiska jest obowiązkiem, m.in. władz publicznych, które poprzez swą politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu

i przyszłym pokoleniom (art. 74). Polityka ekologiczna Państwa została określona w następujących dokumentach rządowych:

- o *II Polityce Ekologicznej Państwa* przyjętej przez Sejm 23 sierpnia 2001 r.
- o „*Programie wykonawczym do II Polityki ekologicznej państwa*” - przyjętym przez Radę Ministrów 10 grudnia 2002 r.
- o „*Polityce ekologicznej państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010*” przyjętej przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w maju 2003 r.

Polityka ochrony środowiska zawarta w dokumentach wojewódzkich

Do najważniejszych dokumentów wojewódzkich uchwalonych przez Sejmik Województwa Warmińsko -Mazurskiego odnoszących się do zagadnień ochrony środowiska należą:

- o Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego,
- o Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego,

- o „Strategia rozwoju turystyki województwa warmińsko – mazurskiego” - przyjęta Uchwałą Nr XXX/445/01 z 9 października 2001 r;
- o „Wojewódzki program zwiększenia lesistości na lata 2001 – 2010” - przyjęty Uchwałą Nr XXXI/470/01 z 4 grudnia 2001 r;
- o „Regionalny program rozwoju rolnictwa na lata 2002-2006” -przyjęty Uchwałą Nr XXXIV/512/02 z 12 marca 2002 r.

Polityka ochrony środowiska zawarta w dokumentach szczebla powiatowego

„Program ochrony środowiska powiatu ostródzkiego” - opracowany w oparciu o analogiczne programy wyższego szczebla (krajowy i wojewódzki), z uwzględnieniem założeń lokalnych strategii takich jak:

- o „Strategia Rozwoju Powiatu Ostródzkiego” (2000 r).
- o „Program Rozwoju Lokalnego”(2004).
- o „Program Zwiększania Lesistości Pojezierza Iławsko – Ostródzkiego na lata 2001 – 2010”.
- o „Program Gospodarki Odpadami Komunalnymi dla Związku Gmin Regionu Ostródzko – Iławskiego – Czyste Środowisko”.

„Program ochrony środowiska powiatu Ostródzkiego” jest jednym z podstawowych dokumentów dla opracowywania programów gminnych. W programie szczegółowo opisano zasoby i stan środowiska przyrodniczego, stan i zagrożenia środowiska na terenie powiatu ostródzkiego, określono racjonalne użytkowanie zasobami naturalnymi, przedstawiono ochronę zasobów środowiska i przeciwdziałanie zanieczyszczeniom, opisano narzędzia i instrumenty realizacji programu oraz kontroli jego realizacji, określono harmonogram realizacji programu ze wskazaniem źródeł finansowania. Wszystkie zawarte w powiatowym programie elementy programowe, które dotyczą gmin, gminy uznały jako dla nich wiążące.

4. TURYSTYKA I DZIEDZICTWO KULTUROWE

Opracowanie: Henryk Kropidłowski – Biuro promocji

TURYSTYKA

W latach 2004-2007, w powiecie ostródzkim rozpoczęło działalność kilkadziesiąt nowych obiektów noclegowych. Największą liczbę wśród nich stanowią gospodarstwa agroturystyczne. Najwięcej miejsc noclegowych przysporzyły hotele kategorii trzy i czterogwiazdkowej z nowymi atrakcyjnymi usługami, typu SPA czy turystyki zdrowotnej – Hotel SPA Dr Irena Eris Wzgórza Dylewskie, Hotel Mazuria, Hotel Anders (SPA) i Hotel Miłomłyn (Centrum Rehabilitacji Kardiologicznej i Ogólnomedycznej).

Tab. 1 Porównanie struktury obiektów bazy noclegowej (kraj – województwo – powiat)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005			2006			Wzrost/spadek w %		
	POLSKA	województwo Warmińsko-Mazurskie	Powiat Ostródzki	POLSKA	województwo Warmińsko-Mazurskie	Powiat Ostródzki	POLSKA	województwo Warmińsko-Mazurskie	Powiat Ostródzki
Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania (stan w dniu 31 VII)	6723	353	36	6694	365	42	-0,43	+3,40	+16,67
w tym:									
Hotele, w tym:	1231	85	8	1295	86	10	+5,20	+1,18	+25,00
*****	16			19			+18,75	-	-
****	66			72		2	+9,09		+25,00
***	458		4	503		4	+9,83		0,00
**	421		4	434		4	+3,09		0,00
*	151			152			+0,66		-
hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe - razem	2319	136	11	2301	138	13	-0,78	+1,47	+18,18
domy wycieczkowe i zespoły domków turystycznych	393	18	1	379	18	-	-3,56	0	-100
schroniska młodzieżowe i szkolne schroniska młodzieżowe	452	24	2	451	25	1	-0,22	+4,17	-50
ośrodki wczasowe i szkoleniowo-wypoczynkowe	1883	75	11	1826	84	10	-3,03	+12	-9,09
ośrodki kolonijne	143	4	1	139	10	1	-2,8	+150	0
kempingi i pola biwakowe	383	32	4	375	35	4	-2,09	+9,4	0
Inne niesklasyfikowane	1269	64	6	1223	55	13	-3,62	-14,1	+116,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych publikacji GUS „Turystyka w 2006 r.”, w opracowaniu US w Olsztynie „Turystyka w województwie warmińsko-mazurskim w 2006 r.”, danych publikowanych przez GUS i WUS w rocznikach statystycznych i internecie oraz – z badań Instytutu Turystyki w latach 2005 i 2006, publikowanych na jego stronie internetowej.

W dniu 31 lipca 2006 roku, wg danych GUS, w powiecie ostródzkim funkcjonowały 42 zarejestrowane obiekty noclegowe zbiorowego zakwaterowania, dysponujące łącznie 3799 miejscami noclegowymi. Liczba wszystkich obiektów zwiększyła się o 16,67% w porównaniu do 2005 r., a o 40% - w porównaniu do 2004 r., podczas gdy w skali

podregionu elbląskiego (do którego należy powiat ostródzki) - zwiększyła się o 9,1%, w skali województwa – o 3,4%, a w skali kraju - zmniejszyła się w 2006 roku o 0,4% w porównaniu z rokiem poprzednim (tab.1). Nieco inaczej wyglądają zasoby i struktura bazy noclegowej powiatu w badaniu przeprowadzonym w 2007 r. przez Zachodniomazurską Lokalną Organizację Turystyczną. Dzięki innej metodzie zbierania i klasyfikacji obiektów (liczenia gospodarstw agroturystycznych, pokoje gościnnych, pól namiotowych i domów do wynajęcia), a także dzięki zmianom, które dokonały się w ciągu roku, otrzymano wyniki bardzo różniące się od GUS – owskich (tab.2).

Tab.2 Zasoby i struktura turystycznej bazy noclegowej (obiekty zbiorowego i indywidualnego zakwaterowania – sklasyfikowane i niesklasyfikowane) w Powiecie Ostródzkim w 2007r.

gminy	Wskaźniki – liczby pokoju objektów, miejsc	obiekty														razem
		hotele ***	hotele ***	hotele **	hotele *	motele	osrodk wypoczynkowe	agroturystyka	domy do wynajęcia	pensjonaty	zajazdy	kempingi	pola namiotowe	pokoje gościnne	schroniska	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
wiejska Dąbrówno	obiekty						2	11	29	4			1	5		52
	- w tym sezonowe							5								5
	pokoje w obiekcie						110	45		43				17		215
	- w tym sezonowe						60	21								81
	miejsca sezonowe						310	53	72					36		471
	miejsca całoroczne						138	73	56	102				6		375
wiejska Grunwald	obiekty						1	2	1						1	5
	- w tym sezonowe															
	pokoje w obiekcie						13	9								22
	- w tym sezonowe															
	miejsca sezonowe														40	40
	miejsca całoroczne						40	29	12							81
wiejska Łukta	obiekty	1					1	9	2				1			14
	- w tym sezonowe							1								1
	pokoje w obiekcie	49					14	29								92
	- w tym sezonowe						14	2								16
	miejsca sezonowe						50	8	6							64
	miejsca całoroczne	100						73	8							181
wiejska	obiekty						3	1		1	3					8

Małdyty	- w tym sezonowe															
	pokoje w obiekcie						69	5		23	22					119
	- w tym sezonowe						69									69
	miejsca sezonowe						266									266
	miejsca całoroczne							15		45	39					99
wiejsko-miejska Miłakowo	obiekty							3	1	2				1		7
	- w tym sezonowe															
	pokoje w obiekcie							12		32				6		50
	- w tym sezonowe															
	miejsca sezonowe															
	miejsca całoroczne							34	6	72				15		127
wiejsko-miejska Miłomłyn	obiekty		2				4	6	2		1		2	2		19
	- w tym sezonowe							1								1
	pokoje w obiekcie		121				138	25			8			6		298
	- w tym sezonowe						52	3								55
	miejsca sezonowe						240	6								246
	miejsca całoroczne		245				182	85	11		20			12		555
wiejsko-miejska Morąg	obiekty			2			7	11	26	7			2			55
	- w tym sezonowe							2								2
	pokoje w obiekcie			66			177	39		64						346
	- w tym sezonowe						131	5								136
	miejsca sezonowe						406	16	204							626
	miejsca całoroczne			127			140	94	13	181						555

wiejska Ostróda	Obiekty	1	1	1			5	14	1	2		3	9	4	1	42
	- w tym sezonowe							1								1
	pokoje w obiekcie	98	133	40			221	44		12				12	50	610
	- w tym sezonowe						201	2								203
	miejsca sezonowe						720	8	6						200	934
	miejsca całoroczne	197	300	80			41	122		44				36		820
miejska Ostróda	obiekty		2		1	1	1	1	1	1	1	3	4	13	5	34
	- w tym sezonowe															
	pokoje w obiekcie		116		22	8	47	11		13	16			38	100	371
	- w tym sezonowe															
	miejsca															
									10					7	534	551

	sezonowe															
	miejsca całoroczne		216		54	16	90	20		25	26			89		536
powiat ostródzki - razem	obiekty	2	5	3	1	1	24	58	63	17	5	6	19	25	7	236
	- w tym sezonowe							10								10
	pokoje w obiekcie	147	370	106	22	8	789	219		187	46			79	150	2123
	- w tym sezonowe						527	33								560
	miejsca sezonowe						1992	91	298					43	774	3198
	miejsca całoroczne	297	761	207	54	16	631	545	106	469	85			158		3329

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zachodniomazurskiej Lokalnej Organizacji Turystycznej (Centrum Informacji Turystycznej w Ostródzie) – dane z badań ankietowych, stan na 5 września 2007 r.

**Tab.3 Porównanie danych z badań zasobów i struktury obiektów bazy noclegowej
w powiecie ostródzkim**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Dane GUS 2006			Badanie ZLOT 2007		
	obiekty	pokoje	Miejsca noclegowe	obiekty	pokoje	Miejsca noclegowe
Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania (stan w dniu 31 VII 2006 i 5 IX 2007)	42		3799	236	2123	3329
w tym:						
Hotele, w tym:	10		1021	11	645	1319
****	2			2	147	297
***	4			5	370	761
**	4			3	106	207
*				1	22	54
hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe - razem	13		1332	29	840	1804
domy wycieczkowe i zespoły domków turystycznych	-		-	-	-	-
schroniska młodzieżowe i szkolne	1		70	7	150	-
ośrodki wczasowe i szkoleniowo-wypoczynkowe	10		1098	24	789	631
ośrodki kolonijne	1		180	-	-	-
kempingi i pola biwakowe	4		500	25	-	-
Inne niesklasyfikowane	13		619	151	344	894

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych publikacji GUS „Turystyka w 2006 r.” oraz – z danych Zachodniomazurskiej Lokalnej Organizacji Turystycznej (Centrum Informacji Turystycznej w Ostródzie) – dane z badań ankietowych, stan na 5 września 2007 r.

W danych pochodzących z badania ZLOT (2007), dla zobrazowania faktycznego stanu zasobów, uwidoczniono wszelkie obiekty, także te nie podlegające kategoryzacji, jak i jeszcze nie skategoryzowane. W podsumowaniu liczby pokoi i miejsc noclegowych (tab.3) pominięto zaś te o charakterze sezonowym i faktycznie nieistniejące, np. w schroniskach czy na polach namiotowych. W zasobach bazy noclegowej powiat posiada prawie drugie tyle miejsc noclegowych sezonowych (3198) co całorocznych (3329).

W latach 2004-2006 w Polsce zmniejszyła się liczba obiektów i miejsc noclegowych. Rosły natomiast liczby osób korzystających z noclegów, udzielonych noclegów, a także stopień wykorzystania miejsc noclegowych i pokoi. W województwie wszystkie te wskaźniki wzrastały, za wyjątkiem dotyczących turystów zagranicznych. Średni stopień wykorzystania pokoi i miejsc noclegowych był w województwie sporo niższy niż w kraju. Podobne tendencje utrzymywały się w tym samym okresie w podregionie elbląskim, w skład którego wchodzi powiat ostródzki, tu jednak wykorzystanie pokoi i miejsc noclegowych, mimo iż ostatnio wzrasta, jest dużo niższe niż w 2004 r. Liczba miejsc noclegowych w tych obiektach na terenie powiatu wzrosła w tym samym okresie o 20,8%, podczas gdy w podregionie wzrost ten wyniósł 14,5%, w województwie – o 2,4%, a w kraju – o 0,8%.

Biorąc pod uwagę wskaźniki wykorzystania pokoi i miejsc noclegowych, zawarte w tabelach (4, 5 i 7), powiat ostródzki wypada bardzo korzystnie, zarówno na tle województwa jak i podregionu, jest powiatem przodującym w podregionie w większości wskaźników ilościowych i wzrostowych. Słabiej wypada jedynie w kategorii wskaźnika „stopień wykorzystania miejsc noclegowych” ustępując powiatowi iławskiemu i działowskiemu. Ma to jednak drugorzędne znaczenie ze względu na niewielką liczbę obiektów, miejsc, korzystających z noclegów i udzielonych noclegów w tych powiatach, chociaż wskazuje to na potrzebę intensyfikacji działań marketingowych i dywersyfikacji produktów. Nieco gorzej wypada pozycja powiatu ostródzkiego w skali województwa w porównaniu z najlepszymi powiatami podregionu olsztyńskiego, a szczególnie z powiatem mrągowskim. Jak wynika z tab. 7., powiat mrągowski ma najbogatsze zasoby bazy noclegowej oraz najwyższe wskaźniki jej wykorzystania, mimo iż nie jest dużym powiatem w porównaniu z innymi, ani pod względem powierzchni, ani ludności, a jego położenie komunikacyjne też nie należy do najdogodniejszych. Pozycja ta wynika z kilkudziesięcioletniej intensywnej pracy i nakładów na inwestycje w infrastrukturę turystyczną i promocję (np. duże międzynarodowe festiwale w amfiteatrze transmitowane przez telewizję).

Tab.4 Struktura miejsc noclegowych w poszczególnych rodzajach obiektów w latach 2005-2006 (dane porównawcze: Polska - województwo – powiat)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 w liczbach bezwzględnych			2006 w liczbach bezwzględnych			2006 2005 = 100		
	POLSKA	województwo Warmińsko-Mazurskie	Powiat Ostródzki	POLSKA	województwo Warmińsko-Mazurskie	Powiat Ostródzki	POLSKA	województwo Warmińsko-Mazurskie	Powiat Ostródzki
Liczba miejsc noclegowych w obiektach zbiorowego zakwaterowania ogółem (stan w dniu 31 VII) w tym:	569896	37408	3144	574612	38290	3799	100,8	102,4	120,8
Hotele	127501	8683	812	133753	9590	1021	104,9	110,5	125,7
motele	4341	160	-	4125	160	-	95,0	100,0	-
pensjonaty	11038	1054	20	11087	756	76	100,4	71,7	380,0
inne obiekty hotelowe	26729	1050	43	29091	1589	235	108,8	151,3	546,5
domy wycieczkowe i zespoły domków turystycznych	5734	111	-	5003	40	-	87,3	36,0	-
schroniska młodzieżowe i szkolne schroniska młodzieżowe	22324	1823	100	21405	1659	70	95,9	91,0	70,0
ośrodki wczasowe, szkoleniowo-wypoczynkowe	207243	10910	919	207248	12023	1098	100,0	110,2	119,5
ośrodki kolonijne	19819	676	200	19389	1155	180	97,8	178,9	90,0
domy pracy twórczej	2239	156	-	2124	135	-	94,9	86,5	-
kempingi i pola biwakowe	56223	4216	550	54430	3665	500	96,8	86,9	90,9
Inne niesklasyfikowane, w tym: obiekty wypoczynku sobotnio-niedzielnego i zakłady uzdrowiskowe	84179	8506	500	84171	7518	619	100,0	88,4	123,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych publikacji GUS „Turystyka w 2006 r.”, w opracowaniu US w Olsztynie „Turystyka w województwie warmińsko-mazurskim w 2006 r., danych publikowanych przez GUS i WUS w rocznikach statystycznych i internecie oraz – z badań Instytutu Turystyki w latach 2005 i 2006, publikowanych na jego stronie internetowej

Tab.5 Zasoby i wskaźniki wykorzystania bazy noclegowej powiatu ostródzkiego na tle województwa i kraju w latach 2004-2006

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004			2005			2006		
	POLSKA	województwo Warmińsko-Mazurskie	Powiat Ostródzki	POLSKA	województwo Warmińsko-Mazurskie	Powiat Ostródzki	POLSKA	województwo Warmińsko-Mazurskie	Powiat Ostródzki
Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania (stan w dniu 31 VII) w tym:	6972	341	30	6723	353	36	6694	365	42
Hotele, w tym:	1202	82	8	1231	85	8	1295	86	10
*****	13	-	-	16	-	-	19	-	-
****	63	2	-	66	1	-	72	2	1
***	425	31	4	458	34	4	503	34	4
**	388	28	4	421	32	4	434	31	4
*	165	7	-	151	7	-	152	7	-
hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe - razem	2287	135	9	2319	136	11	2301	138	13
domy wycieczkowe i zespoły domków turystycznych	433	18	1	393	18	1	379	18	-
schroniska młodzieżowe i szkolne schroniska młodzieżowe	465	20	2	452	24	2	451	25	1
ośrodki wczasowe i szkoleniowo-wypoczynkowe	2012	77	12	1883	75	11	1826	84	10
ośrodki kolonijne	179	5	-	143	4	1	139	10	1
kempingi i pola biwakowe	397	27	3	383	32	4	375	35	4
Inne niesklasyfikowane	1347	59	3	1269	64	6	1223	55	13
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII) na 10 tys. ludności	153	244	243	149	262	298	151	268	361
Korzystający z noclegów na 1000 ludności	412	535	577	435	531	625	459	574	844
w tym: turyści zagraniczni	103	152	115	112	153	99	113	131	93
Średnia długość pobytów w obiektach	2,96	2,71	2,79	2,92	2,62	2,46	2,92	2,78	2,57
W tym: turystów zagranicznych	2,36	2,39	3,63	2,44	2,29	3,70	2,45	2,56	3,77
Liczba ludności (stan w dniu 31 VII)	38173835	1428714	105604	38157055	1428601	105455	38125479)*	1426883)*	105154)*

)* Liczba ludności (stan w dniu 31 XII 2006 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych publikacji GUS „Turystyka w 2006 r.”, w opracowaniu US w Olsztynie „Turystyka w województwie warmińsko-mazurskim w 2006 r., danych publikowanych przez GUS i WUS w rocznikach statystycznych i internecie oraz – z badań Instytutu Turystyki w latach 2005 i 2006, publikowanych na jego stronie internetowej

Tab.6 Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania i ich wykorzystanie w Woj. Warmińsko-Mazurskim w latach 2004 - 2006.

(Miejsca noclegowe, korzystający z noclegów, udzielone noclegi i stopień wykorzystania bazy noclegowej).

Dane porównawcze kraj – województwo – podregiony

WYSZCZEGÓLNIENIE	lata	Obiekty	Miejsca noclegowe **		Korzystający z noclegów		Udzielone noclegi		Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w %	Stopień wykorzystania pokoi w %
			ogółem	w tym całoroczne	ogółem	w tym turyści zagraniczni	Ogółem	w tym turystom zagranicznym		
POLSKA	2004	6972	584623	341206	15745691	3934064	46657127	9312939	33,8	37,6
	2005	6723	569896	343671	16597202	4310401	48618414	10542368	35,0	40,3
	2006	6694	574600	-	17512000	4313600	51235000	10555119	36,4	42,2
WOJEWÓDZTWO	2004	341	34835	15309	763731	217511	2071171	521841	30,1	32,8
	2005	353	37408	18297	768021	219186	2014893	503384	30,1	33,5
	2006	365	38290	18836	818723	186476	2279662	478069	31,3	35,5
PODREGION OLSZTYŃSKI	2004	171	20379	9280	491916	156125	1218778	357890	43,9	44,3
	2005	167	20994	10762	490883*	155419*	1215651*	355414*	29,9	35,1
	2006	162	20710	10867	479497	134303	1227615	338937	31,6	38,0
PODREGION EŁCKI	2004	85	8717	3007	118354	22817	475048	66473	49,0	48,0
	2005	87	9226	4237	107947	20425	458146	57355	29,7	23,1
	2006	95	9353	4226	152385	20148	565326	56877	30,1	25,0
PODREGION ELBLĄSKI	2004	85	5739	3022	153461	38569	377345	97478	45,0	49,7
	2005	99	7188	3298	164441	38636	407436	93626	31,0	34,2
	2006	108	8230	3743	186841	32025	486721	82255	32,0	35,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych publikacji GUS „Turystyka w 2006 r.”, w opracowaniu US w Olsztynie „Turystyka w województwie warmińsko-mazurskim w 2006 r.”, danych publikowanych przez GUS i WUS w rocznikach statystycznych i internecie oraz – z badań Instytutu Turystyki w latach 2005 i 2006, publikowanych na jego stronie internetowej

* Według publikacji „Turystyka w 2004 r.”, dane GUS

Tab.7 Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania i ich wykorzystanie w powiatach Podregionu Elbląskiego i powiatach o największych zasobach bazy noclegowej (olsztyński i mrągowski) w województwie w latach 2004 - 2006.

(Miejsca noclegowe, korzystający z noclegów, udzielone noclegi i stopień wykorzystania bazy noclegowej).

WYSZCZEGÓLNIENIE	lata	Obiekty	Miejsca noclegowe **		Korzystający z noclegów		Udzielone noclegi		Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w %	Stopień wykorzystania pokoi w %
			ogółem	w tym całoroczne	ogółem	w tym turyści zagraniczni	ogółem	w tym turystom zagranicznym		
POWIAT DZIAŁDOWSKI	2004	7	529	209	6994	929	27914	3421	34.1	30.5
	2005	7	923	213	8213	762	39291	2260	41.7	21.6
	2006	8	1152	104	9287	643	41829	1743	43,3	24,1
POWIAT ELBLĄSKI	2004	7	336	336	13694	3024	25925	6628	21.6	28.6
	2005	7	416	416	12275	2885	24006	6521	19.6	24.2
	2006	8	431	375	12890	2316	25858	5720	21,0	26,3
POWIAT IŁAWSKI	2004	15	591	258	15454	1249	50428	3218	35.6	35.3
	2005	21	827	420	16290	1737	63298	4872	47.8	39.3
	2006	24	1155	375	20915	2238	73640	7039	40,7	34,4
POWIAT NOWOMIEJSKI	2004	1	64	64	2004	176	7222	291	30.8	9.9
	2005	1	90	90	2348	100	9554	158	35.4	9.9
	2006	2	144	64	2097	133	8859	362	32,5	9,6
POWIAT OSTRÓDZKI	2004	30	2562	1042	61005	12177	170295	44203	36.2	41.0
	2005	36	3144	1038	65891	10473	162466	38770	31.9	40.8
	2006	42	3799	1668	88797	9103	228648	34384	33,8	41,3
POWIAT MRĄGOWSKI	2004	59	6001	3233	207880	107711	498114	249350	40.7	38.8
	2005	52	5745	3080	207828	110436	477730	242119	38.9	38.2
	2006	47	6110	3705	195163	88078	504813	230600	43,4	44,5
POWIAT OLSZTYŃSKI	2004	48	4571	2406	80049	2425	268684	8750	25.0	18.3
	2005	49	4852	3209	78225	4900	238550	12509	27.0	23.2
	2006	49	5152	3161	87771	4554	287407	15692	29,6	24,2

** stan na 31 lipca

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych publikacji GUS „Turystyka w 2006 r.”, w opracowaniu US w Olsztynie „Turystyka w województwie warmińsko-mazurskim w 2006 r.”, danych publikowanych przez GUS i WUS w rocznikach statystycznych i internecie

Tab.8 Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania i ich wykorzystanie w Powiecie Ostródzkim i jego gminach w latach 2004 - 2006.

WYSZCZEGÓLNIENIE		lata	Obiekty	Miejsca noclegowe **		Korzystający z noclegów		Udzielone noclegi		Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w %	Stopień wykorzystania pokoi w %	Pozycja gminy
				ogółem	w tym całoroczne	ogółem	w tym turyści zagraniczni	ogółem	w tym turystom zagranicznym			
POWIAT OSTRÓDZKI		2004	30	2562	1042	61005	12177	170295	44203	36,2	41,0	
		2005	36	3144	1038	65891	10473	162466	38770	31,9	40,8	
		2006	42	3799	1668	88797	9103	228648	34384	33,8	41,3	
Gmina miejska Ostróda		2004	6	621	246	13280	5436	46212	21650	43,8	59,3	2
		2005	11	1004	262	13808	4317	45107	19181	36,7	52,9	
		2006	11	988	264	13793	2924	39857	12434	31,2	42,9	
Gminy miejsko-wiejskie	Miłakowo	2004	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7
		2005	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		2006	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Miłomłyn	2004	4	359	259	9179	1932	22433	6240	23,0	16,1	3
		2005	5	559	259	8468	1789	17039	4862	16,2	15,8	
		2006	4	479	329	7691	1493	19557	4410	20,2	13,5	
	Morąg	2004	7	337	157	10391	327	19594	567	28,8	25,6	4
		2005	6	296	167	13480	388	20544	979	27,9	29,7	
		2006	8	383	203	13490	220	22462	531	26,9	27,3	
Gminy wiejskie	Dąbrówno	2004	2	46	20	323	2	1937	2	46,6	5,4	5
		2005	2	46	20	619	20	2546	40	43,9	19,3	
		2006	4	313	255	7124	535	21757	2080	27,7	43,1	
	Grunwald	2004	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
		2005	1	20	10	114	2	615	14	49,6	-	
		2006	1	46	46	490	5	2721	58	29,1	-	
	Łukta	2004	1	110	-	306	108	835	148	7,4	-	6
		2005	2	170	-	641	127	3574	268	18,9	-	

		2006	1	110	-	366	33	997	39	12,2	-	6
	Małydy	2004	1	35	-	65	-	620	-	100,0	-	
		2005	1	35	-	28	-	168	-	48,0	-	
		2006	2	85	-	217	-	1398	-	36,2	-	
	Ostróda	2004	9	1054	360	27461	4372	78664	15596	43,0	51,4	1
		2005	8	1014	320	28733	3830	72873	13426	40,3	51,9	
		2006	11	1395	571	45626	3893	119899	14832	44,5	54,7	

** stan na 31 lipca Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z publikacji GUS „Turystyka w 2006 r.”, w opracowaniu US w Olsztynie „Turystyka w województwie warmińsko-mazurskim w 2006 r.”, danych publikowanych przez GUS i WUS w rocznikach statystycznych i internecie oraz – z badań Instytutu Turystyki w latach 2005 i 2006, publikowanych na jego stronie internetowej

Tab.9 Analiza zasobów bazy noclegowej powiatu ostródzkiego i jej wykorzystania w podziale na gminy, w latach 2004-2006

WYSZCZEGÓLNIENIE		lata	Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania (stan w dniu 31 VII)	w tym:	Hotele, w tym:	****	***	**	*	hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe - razem	domy wycieczkowe i zespoły domków turyst.	schroniska młodzieżowe i szkolne	schroniska młodzieżowe	ośrodki wczasowe i szkoleniowo-wypoczynkowe	ośrodki kolonijne	kempingi i pola biwakowe	Inne niesklasyfikowane
POWIAT OSTRÓDZKI		2004	30		8	-	4	4	-	30	1	2	12	-	3	3	
		2005	36		8	-	4	4	-	11	1	2	11	-	4	6	
		2006	42		10	2	4	4	-	13	1	1	13	1	4	5	
Gmina miejska Ostróda		2004	6		2	-	1	1	-	2	-	1	1	-	-	2	
		2005	11		2	-	1	1	-	4	-	1	1	1	-	4	
		2006	11		2	-	1	1	-	3	-	1	1	1	-	5	
Gminy miejsko-wiejskie	Miłakowo	2004	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		2005	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		2006	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Miłomłyn	2004	4		2	-	2	-	-	2	-	1	1	-	-	-	
		2005	5		2	-	2	-	-	2	-	1	1	-	1	-	
		2006	4		2	-	2	-	-	2	-	-	1	-	1	-	
	Morąg	2004	7		2	-	-	2	-	2	-	-	5	-	-	-	
		2005	6		2	-	-	2	-	2	-	-	4	-	-	-	
		2006	8		2	-	-	2	-	3	-	-	5	-	-	-	
Gminy wiejskie	Dąbrówno	2004	2		-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	
		2005	2		-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	
		2006	4		-	-	-	-	-	2	-	-	2	-	-	-	
	Grunwald	2004	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		2005	1		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
		2006	1		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
	Łukta	2004	1		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	
		2005	2		-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	
		2006	1		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	
	Małyty	2004	1		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
		2005	1		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
		2006	2		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	
	Ostróda	2004	9		2	-	1	1	-	2	1	-	4	-	2	-	
		2005	8		2	-	1	1	-	2	1	-	3	-	2	-	
		2006	11		3	1	1	1	-	3	1	-	4	-	2	1	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych publikacji GUS „Turystyka w 2006 r.”, w opracowaniu US w Olsztynie „Turystyka w województwie warmińsko-mazurskim w 2006 r.”, danych publikowanych przez GUS i WUS w rocznikach statystycznych i internecie oraz – z badań Instytutu Turystyki w latach 2005 i 2006, publikowanych na jego stronie internetowej

Źródła, na podstawie których opracowano powyższe zestawienia, pozwalają na analizy porównawcze charakteryzujące procesy i zmiany zachodzące w gospodarce turystycznej powiatu ostródzkiego w ostatnim 2 - 3 letnim okresie.

W ciągu całego roku 2006 z usług obiektów noclegowych skorzystało 88 797 osób, czyli o 34,8% więcej niż w 2005 r., podczas gdy w podregionie elbląskim wzrost ten wyniósł 13,6%, w województwie – o 6,6%, a w kraju - ponad 5,5% więcej niż rok wcześniej. Wśród korzystających z noclegów w 2006 r., w powiecie ostródzkim 9 103 osób (10,3%) stanowili turyści zagraniczni. W porównaniu z rokiem 2005 r., liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów spadła o 13,1%, mimo bardzo dużego wzrostu ogólnej liczby korzystających z noclegów w 2006 r.

Stąd można pokusić się o następujące wnioski:

- w 2006 roku dochody Polaków wzrosły na tyle, by w większej liczbie i częściej mogli oni korzystać z usług turystycznych oferowanych przez obiekty zbiorowego zakwaterowania;
- przyrost liczby obiektów i miejsc noclegowych w powiecie ostródzkim przełożył się na wzrost liczby turystów polskich korzystających z noclegów, dzięki poszerzeniu oferty wynikającej z powiększenia się zasobów infrastruktury turystycznej;
- konkurencyjność i atrakcyjność produktów turystycznych (standard obiektów i usług) w powiecie ostródzkim rośnie wolniej od cen usług turystycznych dla turystów zagranicznych.

Odsetek turystów zagranicznych korzystających z noclegów w 2006 r. w podregionie elbląskim był wyższy, niż w powiecie ostródzkim i wynosił 17,1% ogólnej liczby turystów, ale podobnie jak w powiecie ostródzkim spadł w porównaniu z 2005 r., o 11,1%. Dane wskazują, że odsetek liczby turystów zagranicznych korzystających z miejsc noclegowych w województwie i kraju jest wyższy niż w powiecie i podregionie i wynosi odpowiednio 22,8% oraz 24,6%. Inaczej ma się sytuacja co do przyrostu tego wskaźnika. Liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów w województwie, spadła w porównaniu z 2005 r., podobnie jak w powiecie ostródzkim – o 14,1%, ale w skali kraju nastąpił nieznaczny wzrost – o 0,1%.

Naturalną tendencją jest, że odsetek turystów zagranicznych korzystających z miejsc noclegowych jest tym większy im bardziej dotyczy obszaru związanego z dużymi miastami (Olsztyn, Elbląg), z dobrym skomunikowaniem (sieć dróg) oraz z bogatą i wielopłaszczyznową promocją (Mrągowo). Właśnie na przykładzie powiatu mrągowskiego można zaryzykować tezę, że promocja jest najsilniejszym czynnikiem wpływającym na liczbę turystów zagranicznych korzystających z noclegów, gdzie, mimo porównywalnej wielkości ośrodka miejskiego i gorszego położenia

komunikacyjnego w porównaniu z Ostródą, a także dużego spadku liczby turystów zagranicznych korzystających z noclegów w stosunku do 2005 r. o 20,2%, ich odsetek był w 2006 r. nadal bardzo wysoki i wynosił aż 45,1%. Tak wysokie wskaźniki są możliwe do osiągnięcia również ze względu na znacznie większe zasoby infrastruktury obiektów turystycznych w powiecie mrągowskim, niż w powiecie ostródzkim (obiekty – o 11,9%, miejsca noclegowe – o 60,8%).

Porównując liczbę turystów korzystających z noclegów na danym obszarze z liczbą udzielonych noclegów, uzyskujemy wskaźnik średniej długości pobytów, na podstawie którego możemy wnioskować o tym z jaką kategorią turystów mamy na ogół do czynienia (przejazdowy, biznesowy, weekendowy, konferencyjny czy urlopowy). Również liczba udzielonych noclegów dostarcza interesujących informacji o sektorze turystycznym w powiecie ostródzkim. Procent noclegów udzielonych turystom zagranicznym w powiecie ostródzkim w 2006 r., w stosunku do noclegów udzielonych wszystkim turystom wynosił 15% i był wyższy od odsetka turystów zagranicznych korzystających z noclegów, ale podobnie do niego, zmalał w odniesieniu do 2005 r. o 11,3%. Liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym, w porównaniu z 2005 r., spadła odpowiednio: w podregionie – o 12,1%, a w województwie – o 5%. W kraju, podobnie jak w przypadku liczby korzystających z noclegów, liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym wzrosła w porównaniu z 2005 r. o 0,1%. W przeciwieństwie do spadku liczby noclegów udzielonych turystom zagranicznym, w powiecie ostródzkim znacznie wzrosła liczba udzielonych noclegów ogółem – o 25,4%. Dla porównania, liczba udzielonych noclegów ogółem wzrosła w podregionie elbląskim o 19,5%, w województwie o 13,1%, a w kraju o 5,4%.

W roku 2006, średni stopień wykorzystania miejsc noclegowych w powiecie ostródzkim, dla wszystkich obiektów noclegowych wynosił 33,8% i był wyższy o 1,9% w porównaniu z rokiem 2005. Dla porównania, wskaźnik ten wynosił w podregionie - 32% (wzrost o 1% w stosunku do 2005 r.), w województwie – 31,3% (wzrost o 1,2% w stosunku do 2005 r.) i w kraju - 36,4%, gdzie był wyższy o 1,4% w porównaniu z rokiem 2005 r.

Najwyższy poziom wykorzystania miejsc noclegowych odnotowano w zakładach uzdrowiskowych (73,5 proc.) i ośrodkach kolonijnych (48,6 proc.) – najniższy w schroniskach (19,6 proc.) i na polach biwakowych (17,7 proc.). W hotelach wyniósł on 37,4 proc.

Wśród 42 zarejestrowanych w końcu lipca 2006 roku, obiektów zbiorowego zakwaterowania w powiecie ostródzkim, znalazło się 13 obiektów hotelowych, a w tej liczbie - 10 hoteli. Natomiast na liczbę 29 pozostałych obiektów zbiorowego

zakwaterowania składa się: 1 schronisko, 10 ośrodków wczasowych i szkoleniowo-wypoczynkowych, 1 ośrodek kolonijny oraz 13 innych niesklasyfikowanych. Porównanie struktury obiektów bazy noclegowej w powiecie ostródzkim ze strukturą wojewódzką i krajową oraz wzrosty zasobów tej bazy obrazują tabele 4 i 5.

Z zebranych i opracowanych przez GUS danych wynika, że obiekty w Polsce są średniej wielkości – przeciętnie dysponują 86 miejscami noclegowymi. Odpowiednio: w województwie – 105 i w powiecie ostródzkim – 90.

Porównując wskaźniki obrazujące zasoby bazy noclegowej i jej wykorzystanie oraz tendencje spadkowo - wzrostowe województwa i subregionów, subregionów i powiatów oraz powiatu ostródzkiego i gmin – łatwo dostrzec bardzo duże dysproporcje. Świadczą one o podejściu samorządowych władz lokalnych do rozwoju turystyki, umiejętności wykorzystania szans tkwiących w potencjale turystycznym danej jednostki - z jednej strony, a z drugiej – o rozmiarach tego potencjału, usytuowaniu i dostępności komunikacyjnej gminy czy powiatu. Stąd w podregionie elbląskim – powiat ostródzki z dużym potencjałem i zasobami oraz powiat nowomiejski z potencjałem i zasobami dużo mniejszymi, porównywalnymi z niewielką gminą w powiecie ostródzkim. Pozycja powiatu ostródzkiego na tle innych powiatów województwa, pod względem potencjału bazy noclegowej i jej wykorzystania plasuje się w czołówce (3-4 miejsce). Dystans powiatu ostródzkiego do lidera - powiatu mrągowskiego jest jednak zbyt duży. Zmniejszenie tego dystansu należy osiągać poprzez: rozszerzanie i urozmaicanie oferty w zakresie produktów turystycznych, zwiększenie potencjału w zakresie bazy noclegowo-gastronomicznej i infrastruktury okołoturystycznej, szczególnie w gminach o najmniejszych zasobach w tym zakresie, intensyfikację działań marketingowo - promocyjnych nastawionych na lepsze wykorzystanie posiadanych zasobów. Jak wynika z zestawień (tab.2, 8 i 9) powiat ostródzki jest terenem o bardzo nierównomiernym poziomie rozwoju sektora turystycznego. Dysproporcje między gminami powiatu w posiadanych zasobach bazy noclegowej są zbyt duże, a ich przyczyny wynikają z wieloletnich zaniedbań samorządów w pobudzaniu i wspieraniu lokalnych inicjatyw na rzecz kreowania produktów turystycznych, w tworzeniu warunków i wspieraniu inwestowania w lokalną bazę turystyczną, w aktywnym udziale w budowie zintegrowanego (międzygminnego) systemu zarządzania i promocji turystyki.

Zdecydowanym liderem jest gmina wiejska Ostróda, drugą pozycję zajmuje miasto Ostróda. Pozostałe gminy: Miłomłyn, Morąg i Dąbrówno plasują się w środku tej klasyfikacji.

Pozycjonowanie gmin powiatu w kategorii zasobów bazy noclegowej i jej wykorzystania wykonano odnosząc dane statystyczne (wskaźniki z tabeli 8 w roku 2006) do wielkości gminy charakteryzowanej liczbą jej mieszkańców. Poniższe zestawienie (tab.10) pokazuje zależności między nakładami budżetowymi na inwestycje i promocję, a pozycją gminy w powiecie w kategorii zasobów i wykorzystania bazy noclegowej.

Tab.10 Relacje między nakładami inwestycyjnymi i promocyjnymi a stanem zasobów i wykorzystania bazy noclegowej w gminach powiatu ostródzkiego w 2006 r.

gmina	Wydatki budżetu ogółem w PLN	Wydatki na inwestycje		Wydatki na promocję		Pozycja gminy w powiecie		
		wysokość	% budżetu	wysokość	% budżetu	zasoby i wykorzystanie bazy noclegowej	wydatki na inwestycje	wydatki na promocję
Gmina Ostróda	32117155,03	3856996,14	12,01	97461	0,3035	1	3	4
Miasto Ostróda	62262102,73	10158606,21	16,32	730134	1,1727	2	1	1
Gmina Miłomłyn	11008294,00	1239119,13	11,26	58700	0,5332	3	4	2
Gmina Morąg	53617655,67	7747813,04	14,45	175657	0,3276	4	2	3
Gmina Dąbrówno	10236114,75	696331,64	6,80	5000	0,0488	5	6	7
Gmina Łukta	9643300,58	436927,44	4,53	4941	0,0512	6	9	6
Gmina Małdyty	13296816,42	726054,05	5,46	0	0	6	8	8
Gmina Grunwald	16133093,51	1695259,26	10,51	13391,5	0,0830	6	5	5
Gmina Miłakowo	12053390,05	789633,22	6,55	0	0	7	7	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych regionalnych WUS publikowanych w internecie oraz kwerendy telefonicznej w gminach.

Gminy o stosunkowo dużym potencjale zasobów bazy noclegowej ponoszą stosunkowo duże nakłady na inwestycje i promocję i analogicznie rzecz się ma w gminach o małym i średnim potencjale. Nie ma jednak bezpośredniego przełożenia wysokości nakładów na wielkość zasobów, czyli, gmina o największych nakładach nie legitymuje się największymi zasobami i analogicznie – gmina o największych zasobach nie ponosi największych nakładów. Stąd wniosek, że na stopień rozwoju zasobów bazy i jej wykorzystanie, oprócz nakładów inwestycyjnych i promocyjnych mają wpływ również inne czynniki, takie jak – kondycja finansowa gmin, dostępność i odpowiedni marketing terenów inwestycyjnych, przychylność i operatywność lokalnych władz i społeczności (tzw. "klimat wobec inwestorów"), lokalizacja, atrakcyjność i połączenia komunikacyjne, dostępność odpowiedniej infrastruktury technicznej a ponadto trafność, zasadność oraz racjonalność wydatków inwestycyjnych promocyjnych.

Warunki i przesłanki rozwoju infrastruktury turystycznej w obrębie głównych atrakcji powiatu w świetle zmian zaistniałych w latach 2004-2007 oraz projektów planowanych do realizacji w okresie 2007-2013.

Do głównych atrakcji turystycznych powiatu ostródzkiego zalicza się niezmiennie tzw. „Trzy skarby powiatu”, czyli Kanał Elbląski, pole bitwy grunwaldzkiej i okolice Wzgórz Dylewskich.

Kontynuując założenia, opracowanego w latach 2000-2002 „Programu rozwoju gospodarczego subregionu Kanału Ostródzko – Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego w oparciu o rozwój turystyki”, samorządy z terenu nadkanałowego, w latach 2004-2007, opracowały „Program rozwoju turystyki w obszarze Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego 2007-2013”. Obecnie, samorządy i lokalne grupy działania w obszarze kanału, realizują, bądź rozpoczynają realizację szeregu projektów w ramach tego programu, które zmierzają do lepszego wykorzystania walorów kanału dla wszechstronnego rozwoju gospodarczego rejonu leżącego w strefie jego oddziaływania. Program przewiduje powstanie w subregionie infrastruktury okołoturystycznej przyjaznej środowisku naturalnemu i oddziałującej aktywizująco na gospodarkę turystyczną tego obszaru. Dotychczasowe działania, szczególnie w sferze promocji, spowodowały, że Żegluga Ostródzko - Elbląska przewiozła w 2007 r. o 5 000 turystów więcej (o 8 %) w porównaniu z 2003 r. Dalsze zwiększanie liczby turystów korzystających z kanału, bez rewitalizacji drogi wodnej i jej zabytkowych urządzeń oraz bez wzbogacenia infrastruktury turystycznej wokół kanału, jest - z jednej strony mało możliwe, a z drugiej – niecelowe i niewskazane. Prowadziłoby to do nadmiernej eksploatacji drogi i urządzeń, co w efekcie powodowałoby dalszą degradację tej unikalnej atrakcji. Realizacja projektów zawartych w wyżej wspomnianym programie winna w przyszłości odczuwalnie poprawić tę niekorzystną sytuację.

Nierozwiązanym wciąż problemem pozostaje rewitalizacja samej drogi wodnej i urządzeń kanału. Właścicielem drogi wodnej kanału jest Skarb Państwa. W jego imieniu kanałem zarządza Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku, który podlega Ministerstwu Środowiska. Od lat narastają problemy z bieżącą eksploatacją kanału, bo RZGW w Gdańsku nigdy nie dysponował wystarczającymi funduszami na systematyczną konserwację tego szlaku. Jego stan ciągle się pogarsza. Kanał na całej długości zarasta, wypłyca się, osuwają się umocnienia brzegów, liczne ceglane mosty nad przeprawą osypują się, zagrażając bezpieczeństwu turystów. Pilnych remontów wymagają też urządzenia techniczne kanału.

Kanał jest ogromną szansą rozwoju turystyki dla 14 gmin skupionych w jego obszarze, przez które przebiega ta droga wodna i jej odnogi, w tym dla 6 z powiatu ostródzkiego (m. Ostróda, gm. Ostróda, Małdyty, Łukta oraz gminy miejsko-wiejskie Miłomłyn i Morąg). Samorządy wchodzące w skład Związku Gmin Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego opracowały wspólnie „Program rozwoju turystyki w obszarze Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego 2007-2013”. Został on wysoko oceniony przez władze samorządu wojewódzkiego

i zakwalifikowany do realizacji w ramach projektów indykatywnych RPO Warmia i Mazury na lata 2007-2013, a podczas negocjacji w Olsztynie, został dostrzeżony i wyróżniony przez przedstawicieli Komisji Europejskiej. Na program „okołokanałowy” przeznaczono ponad 60 milionów euro. Będzie on realizowany w ramach 31 projektów autorstwa 14 gmin. W powiecie ostródzkim 4 gminy i Starostwo Powiatowe przygotowały łącznie 13 projektów: m. Ostróda – 6, gm. Ostróda – 1, m.-gm. Miłomłyn – 3, gm. Małdyty – 1, Starostwo – 2.

Tab.11 Projekty zatwierdzone do realizacji przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego (12.06.2007 r.) – lista projektów indykatywnych

I.p.	Numer wniosku	Oś priorytetowa*	Kategoria interwencji*	Tytuł projektu*	Wartość całkowita w PLN	Udział własny w PLN	Udział EFRR w PLN
1	2	3	4	5	6	7	8
Urząd Miasta w Ostródzie							
1	23	2 turystyka	57	Budowa i wyposażenie terminalu Żeglugi Ostródzko-Elbląskiej w Elblągu i Buczyńcu oraz remont bazy w Ostródzie	1 500 000	225 000	1 275 000
2	24	2 turystyka	57	Budowa i modernizacja statków Żeglugi Ostródzko-Elbląskiej w Ostródzie	3 785 000	1 892 500	1 892 500
3	36	2 turystyka	57	Zagospodarowanie turystyczne nabrzeży jeziora Drwęckiego. Etap 1	6 647 500	997 125	5 650 375
4	56	5 infrastruktura transportowa regionalna i lokalna	23	Przebudowa i modernizacja infrastruktury technicznej przy nabrzeżu Jeziora Drwęckiego w Ostródzie	9 200 000	1 840 000	7 360 000
5	37	2 turystyka	57	Zagospodarowanie turystyczne nabrzeży jeziora Drwęckiego w Ostródzie Etap II	27 170 000	4 075 500	23 094 500
6	83	2 turystyka	58	Rewaloryzacja i kontynuacja rewitalizacji zamku krzyżackiego w Ostródzie. Etap 1	7 000 000	1 050 000	5 950 000

Urząd Miasta i Gminy w Miłomłynie							
7	55	2 turystyka	23,24	Przebudowa dróg gminnych, chodników i ścieżek rowerowych w gm. Miłomłyn	3 500 000	525 000	2 975 000
8	72	6 środowisko przyrodnicze	46	Budowa systemu oczyszczania ścieków w Gminie Miłomłyn etap II-V	4 417 000	883 400	3 533 600
9	31	2 turystyka	57	Budowa bazy do obsługi indywidualnego ruchu turystyki wodnej w Miłomłynie	1 989 000	298 350	1 690 650

Urząd Gminy w Małdytach							
10	96	5 infrastruktura transportowa regionalna i lokalna	23	Przebudowa drogi gminnej o nawierzchni ulepszonej Dziśnity (trasa E-7) - Szymonówko	2 500 000	500 000	2 000 000

Urząd Gminy w Ostródzie							
11	89	2 turystyka	57	Urządzenie ogólnodostępnych plaż w miejscowościach Kątno, Stare Jabłonki, Warlity Wielkie, gm. Ostróda	280 000	42 000	238 000

Starostwo Powiatowe w Ostródzie							
12	101	5 infrastruktura transportowa regionalna i lokalna	23	Przebudowa drogi powiatowej nr. 1179 Drulity - Marzewo - Sambród - Małdyty - droga nr 7	10 826 000	2 165 200	8 660 800
13	35	2 turystyka	55	Zintegrowany system promocji turystycznej obszaru Kanału Elbląskiego - partnerstwo w projekcie wojewódzkim razem z powiatem elbląskim i iławskim	3 300 000	153 334	2 805 000

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego(2008)

Wszystkie wymienione projekty mają na celu podniesienie atrakcyjności turystycznej obszarów położonych wokół kanału poprzez inwestycje proekologiczne, poprawę bądź budowę nowej infrastruktury. Poza wymienionymi projektami, powiat ostródzki jest partnerem samorządu wojewódzkiego w projekcie, którego celem jest wzrost potencjału turystycznego w zakresie publicznej infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej (RPO Warmia i Mazury na lata 2007-2013, działanie 2.1, poddziałanie 2.1.4, kategoria interwencji 57). Jest to projekt pod nazwą „Znakowanie turystyczne regionu Warmii i Mazur”. Zakłada stworzenie i oznakowanie regionalnych samochodowych magistral turystycznych. Jedną z nich jest samochodowy szlak turystyczny wokół Kanału Elbląskiego.

Kanał Ostródzko-Elbląski to niezwykle cenne europejskie dziedzictwo, wyjątkowy, pozostawiony przez naszych przodków skarb, kunszt hydrotechniki. Przez ćwierć wieku zgodnie budowały go cztery nacje: Niemcy, Holendrzy, Polacy i Mazurzy. Przez półtora wieku służył ludziom i zaświadczał o ludzkim geniuszu. Jeżeli nie zostaną odpowiednio szybko podjęte działania szeroko pojętej rewitalizacji wkrótce może być on świadectwem naszej polskiej niefrasobliwości, braku wyobraźni oraz wielkiej niegospodarności.

Rewitalizacja Kanału Elbląskiego miała być ogromną szansą na rozwój turystyczny naszego regionu. We wrześniu 2007 roku projekt rewitalizacji, czyli ożywienia Kanału Elbląskiego, został wpisany na tzw. krajową listę projektów indykatywnych. To wiązało się z niemal pewną dotacją unijną na pogłębienie kanału, remont pochylni itp. Teraz szanse na otrzymanie dotacji są, ale mniejsze wskutek skreślenia projektu z listy indykatywnej na początku 2008 r.

i konieczności ubiegania się o wsparcie na jego realizację w drodze konkursowej. Ta inwestycja, w połączeniu z realizacją projektów zawartych w Programie rozwoju turystyki w obszarze Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego 2007-2013, to niezbędny element warunkujący osiągnięcie celów strategicznych w gospodarce turystycznej regionu oraz rozwoju społeczno-gospodarczego całego powiatu ostródzkiego.

Pola grunwaldzkie, w porównaniu z Kanałem Elbląskim, są miejscem równie, a nawet liczniej odwiedzanym przez tysiące turystów krajowych i zagranicznych oraz wycieczki szkolne. Problem w tym, że kulminacja odwiedzin przypada w jednym terminie, ok. 15 lipca, podczas inscenizacji bitwy. Taki jednorazowy najazd nie sprzyja powstawaniu i rozwojowi inwestycji w całoroczną infrastrukturę noclegową, gastronomiczną i towarzyszącą. Aby taki proces pobudzić, należałoby zmodyfikować produkt turystyczny wokół pól grunwaldzkich tak, by był on atrakcyjny w dłuższym okresie, a najlepiej – przez cały rok. Dużą szansą na zrealizowanie tego postulatu jest projekt pod nazwą „Grunwald – zespół działań inwestycyjno – remontowo – konserwatorskich i muzealnych związanych z kompleksowym zagospodarowaniem Pól Grunwaldzkich”, zgłoszony przez Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie i umieszczony w indykatywnym planie inwestycyjnym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Powstanie nowego produktu turystycznego w okolicach pól grunwaldzkich – szlaku samochodowego „Pętla Grunwaldzka”, przewiduje również wspomniany wcześniej

projekt „Znakowanie turystyczne regionu Warmii i Mazur”, w którym powiat ostródzki jest partnerem Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Największym mankamentem okolic Grunwaldu jest ubóstwo lokalnej infrastruktury turystycznej, a w szczególności - bazy noclegowej i gastronomicznej. W najbliższym sąsiedztwie pól istnieje tylko jedna stylowa restauracja „Gospoda Rycerska”, nawiązująca wystrojem, menu i ofertą rozrywkową do wydarzeń historycznych z 1410 r., a baza noclegowa gminy składała się, w 2007 r., z 5 obiektów (1 ośrodek wypoczynkowy, 2 gospodarstwa agroturystyczne, 1 dom do wynajęcia i 1 schronisko) zawierających łącznie, zaledwie 81 miejsc noclegowych (tab.2). To zdecydowanie za mało, jak na tak licznie odwiedzane miejsce. Aby wzbogacić infrastrukturę o nowe obiekty noclegowo-gastronomiczne niezbędne jest przygotowanie w gminie odpowiedniego planu zagospodarowania, który w większym stopniu niż dotychczas, uwzględni tereny i obiekty pod inwestycje w bazę turystyczną. Temu powinno towarzyszyć przygotowanie profesjonalnej oferty inwestycyjnej i odpowiednia jej promocja oraz dalsze wzbogacanie oferty turystycznej w gminie Grunwald i gminach sąsiednich o nowe atrakcje, które zdolne byłyby zatrzymać turystów na dłużej, niż tylko na kilka godzin potrzebnych do zwiedzenia pola bitwy i muzeum, czy obejrzenia inscenizacji bitwy jeden raz w roku. Stąd konieczne staje się współdziałanie i koordynacja działań z innymi gminami, najlepiej w ramach funkcjonującej już Zachodniomazurskiej Lokalnej Organizacji Turystycznej.

Na obszarze powiatu ważnym miejscem zasługującym na uwagę (z powodu tkwiącego w nim dużego potencjału turystycznego oraz sąsiedztwa pól grunwaldzkich) są okolice Góry Dylewskiej (312 m n.p.m.), najwyższego wzniesienia na Warmii i Mazurach. W samym centrum Parku Krajobrazowego Wzgórz Dylewskich, na górze Czubatce (273,9 m n.p.m.) zlokalizowano nartostradę i wyciąg narciarski (miejscowość Wygoda). Stok z wyciągiem narciarskim i wyjątkowe walory przyrodniczo-krajobrazowe w połączeniu z podgórskim mikroklimatem, występujące tutaj rzadkie gatunki roślin i zwierząt, dydaktyczna ścieżka przyrodnicza, biegowe trasy narciarskie, szlak rowerowy, rezerwat „Jezioro Francuskie” i „Dylewo” oraz sąsiedztwo grunwaldzkiego pola bitwy – stanowią potencjał rozwojowy turystyki również w sezonie zimowym.

W ostatnich latach nastąpiło tutaj istotne wzbogacenie infrastruktury o bazę noclegową i urządzenia uatrakcyjnijające wypoczynek zarówno latem jak i zimą. W Wysokiej Wsi, w marcu 2006 roku oddano do użytku „Hotel SPA Dr Irena Eris Wzgórza Dylewskie”.

Budowa hotelu spowodowała wzbogacenie nie tylko lokalnej bazy noclegowej, ale również lokalnego produktu turystycznego o wysokiej marki instytut kosmetyczny i ceniony w kraju – ośrodek odnowy biologicznej. Nowy kompleks został wkomponowany w naturalny krajobraz, a jego właściciele przystąpili jednocześnie do odtwarzania byłych siedlisk i nadawania obiektom formy architektonicznej dopasowanej do lokalnego wiejskiego krajobrazu. Dzięki takim zabiegom kompleks infrastruktury turystycznej w tym rejonie stał się oryginalnym, a tym samym wartym odwiedzania.

Obiekt ten, już na etapie inwestycji, istotnie wpływał na ożywienie gospodarcze otoczenia, generując rozwój różnego rodzaju usług i pojawianie się mniejszych podmiotów turystycznych w otoczeniu. Swoistą zachętą tego rozwoju była perspektywa wzbogacenia lokalnego produktu wydłużającego sezon turystyczny dla określonego segmentu rynku. Inwestycja pobudziła zarówno aktywność gospodarczą otoczenia jak i lokalnego rynku pracy. W pobliżu hotelu powstały i powstają nowe usługi turystyczne i okołoturystyczne, szczególnie nowe gospodarstwa agroturystyczne. Inwestycja, w związku ze swoim rozmachem, wymusiła na samorządach zmianę podejścia do inwestycji infrastrukturalnych, takich jak kanalizacja, oczyszczalnie czy drogi. Na terenie gminy Ostróda, w której powstał hotel rozpoczęły działalność również inne obiekty noclegowe: pensjonat „Dwór Kraplewo”, gospodarstwo agroturystyczne „Pałac Klonowo” – oba w odrestaurowanych zabytkach oraz kilka innych. To jednak w dalszym ciągu zbyt mało, zważywszy, że jedna impreza - inscenizacja bitwy grunwaldzkiej – przyciąga każdorazowo ok. 100 tys. turystów, a w ciągu całego 2006 roku cała baza noclegowa powiatu udzieliła zaledwie 88797 noclegów.

Zintegrowany system zarządzania i promocji turystyki – ZLOT

Program Rozwoju Lokalnego Powiatu Ostródzkiego (PRL) identyfikując problemy w diagnozie sytuacji sektora turystycznego w 2004 r. wskazywał na konieczność integracji samorządów i podmiotów turystycznych dla efektywniejszego zarządzania i skuteczniejszej promocji i informacji turystycznej oraz jednolitego wspólnego i zgodnego kreowania lokalnego produktu turystycznego w tym sektorze.

PRL zakładał osiągnięcie tego celu poprzez realizację projektu Zintegrowany system zarządzania i promocji turystyki – ZLOT. Po wielu spotkaniach przygotowawczych z przedstawicielami branży turystycznej i samorządów, 30 marca 2005 r. odbyło się zebranie założycielskie, które podjęło uchwałę o powołaniu Zachodniomazurskiej Lokalnej Organizacji Turystycznej (ZLOT). Powołany, na zebraniu założycielskim, Komitet Założycielski ZLOT przeprowadził wszelkie niezbędne czynności prowadzące

do rejestracji sądowej, uruchomienia działalności organizacji i zwołania pierwszego walnego zebrania.

30 stycznia 2006 r. odbyło się I Walne Zebranie ZLOT, połączone ze spotkaniem przedstawicieli branży turystycznej z całego Powiatu Ostródzkiego. W zebraniu, które miało charakter otwartego forum turystycznego, wzięło udział łącznie ponad stu reprezentantów sektora. Wśród nich: 15 członków stowarzyszenia oraz zaproszeni - przez Komitet Założycielski ZLOT - goście reprezentujący podmioty turystyczne regionu Mazur Zachodnich i przedstawiciele regionalnych władz turystycznych. Otwarta formuła walnego zebrania miała podwójny wymiar symboliczny. Organizatorzy założyli, że w ten sposób - zaakcentują wolę działania stowarzyszenia przy otwartej kurtynie, a po drugie - najprościej przekażą ideę i cele powołania ZLOT - tym przedsiębiorcom, którzy czują potrzebę integracji dla realizacji swoich interesów. Motywem integracji podmiotów branży turystycznej była skuteczniejsza realizacja zadań (m.in.. w dziedzinie informacji i promocji turystycznej obszaru Mazur Zachodnich) i zwiększenie szans na pozyskiwanie środków zewnętrznych (krajowych i zagranicznych) na rozwój turystyki i przez poszczególne jego podmioty. W gronie 21 członków założycieli znalazły się cztery samorządy: Powiat Ostródzki, Miasto Ostróda, Gmina Ostróda i Miasto i Gmina Miłomłyn, ponadto: Izba Gospodarcza Powiatu Ostródzkiego, firma konsultingowa Acus Consulting, firma promocyjna Pajm - Film oraz 14 podmiotów gospodarczych branży turystycznej i gospodarstw agroturystycznych. Pierwszym Prezesem Zarządu ZLOT został Henryk Orfinger, reprezentujący w stowarzyszeniu Hotel SPA Dr Eris Wzgórza Dylewskie Sp. z o. o. Na Wiceprezesa Zarządu wybrano Andrzeja Dowgiałę reprezentującego Firmę Traveland i Hotel Anders, a w skład Zarządu powołano ponadto trzech przedstawicieli samorządów i dwóch - gospodarstw agroturystycznych.

17 czerwca 2006 r., na Placu Tysiąclecia Państwa Polskiego 1A w Ostródzie, pod auspicjami nowopowołanej organizacji, oficjalnie otwarto sezon turystyczny i nowe Centrum Informacji Turystycznej w Ostródzie, które stało się jednocześnie siedzibą stowarzyszenia ZLOT. Otwarcia towarzyszył piknik turystyczny z bogatym programem artystycznym, prezentacjami różnych obiektów turystycznych, gastronomią i konkursami.

Organizacja, prócz siedziby, posiada już własny dorobek wydawniczy – trzy edycje katalogu ofert turystycznych „Mazury Zachodnie”, trzy wydawnictwa kartograficzne (mapa szlaków wodnych, szlaków pieszych i rowerowych oraz zabytków na Mazurach Zachodnich) oraz wielojęzyczną stronę internetową: www.mazury-zachodnie.pl. Stowarzyszenie zatrudnia obecnie czterech pracowników do prowadzenia biura, a głównie do obsługi całorocznego centrum informacji turystycznej. Organizacja

przeprowadziła już kilka akcji promocyjnych, kampanii medialnych, study-press oraz zorganizowała stoiska promocyjne na wielu targach turystycznych krajowych i zagranicznych (Berlin, Warszawa, Poznań, Kaliningrad). Uruchomienie stoiska Mazur Zachodnich na międzynarodowych targach turystycznych w Berlinie było możliwe dzięki dwukrotnej dotacji z Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw (wspieranie promocji eksportu). W ciągu 2 lat działalności liczba członków stowarzyszenia zwiększyła się z 21 do 54 (wzrost o 157%).

Obecnie przed stowarzyszeniem stoją kolejne duże wyzwania: zbudowanie lokalnej strategii rozwoju turystyki, stworzenie lokalnej sieci tras turystycznych, wykreowanie lokalnego produktu turystycznego budowanie ze ZLOT-u organizacji masowej, a także sięgnięcie po większe niż dotychczas środki pomocowe na strategiczne projekty, których realizacja podniesie znaczenie sektora turystycznego w gospodarce lokalnej.

Identyfikacja problemów

- brak strategii rozwoju turystyki dla obszaru całego powiatu i Mazur Zachodnich;
- zbyt niska świadomość niektórych samorządów co do korzyści płynących ze spójnej (zintegrowanej) lokalnej polityki turystycznej, brak woli współpracy;
- oferta turystyczna i standard usług - nieadekwatne do cen i słabo dostosowane do potrzeb turystów z różnych segmentów rynku;
- zbyt mała dywersyfikacja produktów i zbyt duża ich sezonowość;
- pogarszająca się drożność dróg wodnych kanału: zamulenie dna, niszczenie umocnień brzegowych na wielu odcinkach, złe parametry żeglowności (płyiczny) i urządzeń kanałowych (śluzą w Rusi), postępujący proces niszczenia kanału i jego otoczenia w wyniku ciągłej intensywnej eksploatacji tego systemu szlaków wodnych oraz brak środków na rewitalizację;
- znaczne wyeksploatowanie statków Żeglugi Ostródzko-Elbląskiej, co może w najbliższej przyszłości spowodować zakłócenia w funkcjonowaniu tej największej atrakcji turystycznej powiatu;
- uboga infrastruktura turystyczna i zła jakość dróg uniemożliwiających dojazd do atrakcji i obiektów turystycznych w obszarze kanału;
- zbyt małe wykorzystywanie środków publicznych oraz unijnych na tworzenie infrastruktury sprzyjającej rozwojowi turystyki, np. na trasy turystyczne;
- uboga baza noclegowa, infrastruktura turystyczna i towarzysząca w gminie Grunwald, niedostosowana do potencjału tkwiącego w wyjątkowej atrakcji, jaką jest pole bitwy, a także w gminach Miłakowo, Małdyty i Łukta;

- słabe oznakowanie informujące o atrakcjach znajdujących się w Parku Krajobrazowym Wzgórz Dylewskich, zły stan dróg dojazdowych prowadzących do wyciągów narciarskich, ścieżki ekologicznej, Góry Dylewskiej i rezerwatów;
- zła nawierzchnia tras turystycznych (szczególnie rowerowych), zbyt mała ich liczba, słabe oznakowanie oraz brak połączenia tych tras w jeden spójny system (ze szlakami wojewódzkimi i międzynarodowymi) i słabe powiązanie ich z ciekawymi miejscami, atrakcjami turystycznymi a także bazą noclegową; brak tras konnych, brak oznakowania tras narciarskich.

5. WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA POWIATU OSTRÓDZKIEGO

Opracowanie: Henryk Kropidłowski – Biuro Promocji

Priorytety współpracy powiatu ostródzkiego z zagranicą wynikają z racji stanu Rzeczypospolitej Polskiej. Uwzględniają one specyfikę terytorialną i narodowościową, dotychczasowe doświadczenia we współpracy zagranicznej jak również posiadany potencjał kadrowy, finansowy i kulturowy, a także założenia Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko -Mazurskiego. Podstawowym kryterium nawiązywania współpracy z partnerami zagranicznymi jest osiągnięcie pozytywnego wpływu na rozwój społeczno-gospodarczy powiatu zgodnie z zasadami praworządności, pomocniczości i solidarności społecznej.

Współpraca zagraniczna Powiatu Ostródzkiego jest uwarunkowana:

- a. położeniem na terenie Regionu Warmii i Mazur oraz Euroregionu Bałtyk, stwarzającym określone możliwości rozwoju;
- b. bliskim sąsiedztwem Obwodu Kaliningradzkiego Federacji Rosyjskiej i wynikającymi z tego faktu szansami na ożywienie gospodarcze regionu;
- c. bogatym dziedzictwem historyczno-kulturowym, zróżnicowaniem tradycji i tożsamości narodowościowo-etnicznych obszaru powiatu;
- d. walorami przyrodniczymi subregionu i charakterem potencjału gospodarczego obszaru (rolnictwo, leśnictwo, przetwórstwo rolno-spożywcze, turystyka);

Współpraca zagraniczna Powiatu Ostródzkiego ukierunkowana jest na wspieranie procesów społecznych, kulturowych i ekonomicznych, w tym na:

- a. lokalny rozwój kulturowy, w tym szczególnie - pomnażanie bogactwa i różnorodności form kultury oraz kształtowanie warunków dla partnerstwa w zakresie rozwoju edukacji, przedsięwzięć twórczych i naukowych;
- b. pogłębianie integracji lokalnych społeczności (współpracujących wspólnot samorządowych),

- c. modernizację i rozbudowę infrastruktury turystycznej oraz rozwój różnych form turystyki krajowej i międzynarodowej;
- d. promocję działań na rzecz zdrowia publicznego, kultury fizycznej i sportu;
- e. nawiązywanie i kontynuowanie współpracy ze Związkami Polaków oraz Polakami zamieszkującymi obszary Europy Wschodniej i Północno – Wschodniej (Obwód Kaliningradzki FR, Litwa, Białoruś, Ukraina);
- f. budowę i rozwój społeczeństwa obywatelskiego, w tym pomoc organizacjom pozarządowym;
- g. zwiększanie znaczenia i roli powiatu w regionie i w obszarze Morza Bałtyckiego oraz w regionalnych strukturach międzynarodowych;

Realizacja współpracy zagranicznej powiatu wymaga tworzenia stałych partnerstw a także pozyskiwania nowych podmiotów do współpracy, w tym: samorządów lokalnych, gospodarczych, szkół, organizacji pozarządowych i innych.

1. Kierunki współpracy międzynarodowej

Dotychczasowa współpraca zagraniczna powiatu opiera się głównie na dwóch partnerstwach samorządowych: z Powiatem Osterode am Harz z Niemiec oraz – rejonem Prawdinsk z Obwodu Kaliningradzkiego Federacji Rosyjskiej. Mimo wyraźnej potrzeby nawiązania większej liczby partnerstw w różnych kierunkach i z różnymi podmiotami, powiat poprzestał na tych dwóch, głównie z przyczyn finansowo-kadrowych. Oceniając wieloletnią współpracę można stwierdzić, że kontakty były bogate i intensywne.

1.1. Współpraca z krajami członkowskimi Unii Europejskiej.

Członkostwo Polski w UE nakłada na samorząd powiatu powinność prowadzenia otwartej polityki kształtowania kontaktów międzynarodowych z zagranicznymi jednostkami samorządu terytorialnego o zadaniach i wielkości zbliżonej do polskiego powiatu. Doświadczenia zagranicznych wspólnot samorządowych mogą być wykorzystane do kształtowania lokalnej przestrzeni społeczno-gospodarczej, działań związanych z wykorzystywaniem funduszy strukturalnych itp.

Po prawie dwóch latach nieformalnej współpracy, 25 maja 2001 r., na uroczystej sesji w ostródzkim zamku - Landrat Powiatu Osterode am Harz i Starosta Ostródzki podpisali międzynarodową umowę partnerską Powiatu Ostródzkiego z powiatem Osterode am Harz z Dolnej Saksonii (Niemcy).

W postanowieniach kontraktu zobowiązano się, między innymi, do:

- współpracy i wymiany młodzieży,
- współpracy i wymiany kulturalnej, turystycznej i sportowej,

- współpracy i wymiany doświadczeń między samorządowcami,
- wspierania kontaktów pomiędzy mieszkańcami oraz wszelkich inicjatyw lokalnych opartych na współpracy pomiędzy obydwojoma powiatami.

W ramach trwającej współpracy zrealizowano wiele wspólnych zadań. W tym m.in.: systematyczne, wzajemne wizyty straży pożarnych, polskiego i niemieckiego czerwonego krzyża i policji obu powiatów. Stałą pozycję zajmuje wymiana nauczycieli i grup młodzieży szkół ponadgimnazjalnych Liceum Ogólnokształcącego z Ostródy i Gymnasiums z Osterode oraz Zespołu Szkół Zawodowych im. Sandora Petöfi z Ostródy z Zespołem Szkół BBS I.

W warsztatach rzeźbiarsko-malarskich organizowanych przez Starostwo Powiatowe rokrocznie uczestniczą artyści plastycy z Osterode.

W maju 2007 r. przy wsparciu Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej realizowano wspólny projekt pn. "W poszukiwaniu historyczno-kulturowego powinowactwa partnerskich powiatów – Ostródzkiego i Osterode am Harz". Drugim partnerem z niemieckiej strony było stowarzyszenie Kreisgemeinschaft Osterode Ostpreußen, a ze strony polskiej dwie organizacje: Ostródzkie Stowarzyszenie Kulturowe "Sasinia" i Stowarzyszenie Mniejszości Niemieckiej "Jodły".

W ramach realizacji projektu odbyło się szereg spotkań oficjalnych i nieoficjalnych, których tematem było m.in.: ocena dotychczasowej współpracy i określenie perspektyw dalszej współpracy, omówienie nowych form wymiany kulturalnej i wymiany młodzieży, postanowiono podjąć prace nad przekładem i wydaniem w polskim języku książki Wolfganga Kowalskiego "Z miasta i powiatu Osterode Ostpreussen", jako cennego źródła uzupełniającego wiedzę historyczną o powiecie. Rezultatem rozmów jest plan wymiany wystaw i przygotowanie do obchodów 10 rocznicy partnerstwa w 2011 roku i organizacji z tej okazji wyprawy rowerowej do Osterode; konferencja popularno-naukowa nt. "Partnerstwo powiatów Osterode i Ostróda - bliźniactwo historyczno-kulturowe, dorobek i nowe wyzwania".

W związku z wytyczonymi kierunkami polityki rozwoju regionalnego, a w tym polityki rozwoju współpracy zagranicznej samorządu województwa W –M na najbliższe lata, koniecznością staje się wzbogacenie form i metod działania oraz pozyskiwania nowych partnerów. Z racji małych budżetów lokalnych samorządów wskazane byłoby, aby nowi partnerzy oprócz pewnych podobieństw zadaniowych, gospodarczych, kulturowych i geograficzno-przyrodniczych, należeli do obszarów objętych programami pomocowymi wspierającymi współpracę regionalną i transgraniczną. Stąd dobór przyszłych unijnych partnerów winien koncentrować się na Litwie (np. środowiska

polonijne), Danii (Bormholm), Skandynawii (np. Norwegia), Belgii (prowincje z kanałami śródlądowymi), a na południu – Czechy lub Słowacja.

1.2. **Współpraca z krajami nie będącymi członkami Unii Europejskiej.**

Położenie Powiatu Ostródzkiego i Województwa Warmińsko-Mazurskiego stwarza możliwości rozwoju korzystnych kontaktów z samorządami krajów sąsiednich pozostających poza strukturami Unii Europejskiej. Jedną z ważniejszych dziedzin współpracy może stać się turystyka oraz wymiana kulturalna i sportowa. Kontakty partnerskie w tym obszarze wpisują się w Europejską Politykę Sąsiedztwa, która stwarza możliwości realizacji wspólnych projektów z udziałem środków pomocowych. Z uwagi na bezpośrednie sąsiedztwo naszego województwa z Obwodem Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej, partnerem po tamtej stronie wskazany był samorząd o charakterystyce zbliżonej do naszego powiatu. Takim jest rejon Prawdinsk, dawniej Frydland (pola historycznych bitew, infrastruktura kanałów śródlądowych z niespotykanymi urządzeniami technicznymi). 14 maja 2004 r. Starosta Ostródzki i Reprezentant rejonu, w obecności Konsula Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Kaliningradzie oraz przedstawiciela Gubernatora Obwodu Kaliningradzkiego Federacji Rosyjskiej, podpisali umowę o współpracy partnerskiej pomiędzy powiatem ostródzkim, a rejonem Prawdinsk.

Strony zobowiązały się stwarzać niezbędne warunki do rozwoju współpracy we wszystkich sferach życia i dla wzajemnego pożytku. Na równoprawnych i dobrosąsiedzkich zasadach rozwijać współpracę między organami lokalnych samorządów różnych szczebli, sprzyjając nawiązywaniu stałych kontaktów, w tym gmin i okręgów wiejskich.

W ślad za podpisaniem umowy opracowano pięcioletni i roczne plany współpracy, które objęły zadania z dziedziny turystyki, promocji, gospodarki, kultury i sportu, itp. W tym m.in.:

wymiana doświadczeń, organizowanie wspólnych posiedzeń organów samorządowych, wspólne organizowanie szkoleń i wizyt dla pracowników, radnych i deputowanych obu jednostek samorządowych;

Strony zobowiązały się inicjować i popierać wymianę delegacji organizacji pozarządowych i nieformalnych grup oraz osób reprezentujących różne dziedziny życia obu jednostek administracyjnych poprzez:

- wspieranie współpracy i bezpośrednich kontaktów między organizacjami
- i instytucjami kultury, nauki, oświaty, sportu ochrony zdrowia oraz pomocy społecznej;
- organizowanie wspólnych działań, imprez i spotkań, w których będą

uczestniczyć grupy mieszkańców z obu stron;

- wspieranie wymiany turystycznej;
- wymianę doświadczeń na polu walki z narkomanią oraz w pracy z młodzieżą.

W ramach współpracy zrealizowano wspólnie wiele zadań, w tym m.in. wizyty i rewizyty, rejs dla dziennikarzy pochylniami Kanału Ostródzko-Elbląskiego promujący powiat ostródzki, uzgodniono warunki współpracy w ramach projektu „Kanały Partnerskiej Współpracy i Rozwoju”, występy zespołów folklorystycznych na lokalnych uroczystościach u partnerów, udział w plenerach malarskich, organizacja wypoczynku dzieci z prawdńskiego Domu Dziecka w Domu Dziecka

w Szymonowie, rajdy rowerowe, spływy Kajakowe Łyna-Ława (Stopki – Prawdńsk)

Różnice w rozwoju społeczno-gospodarczym między wschodnimi regionami przygranicznymi Unii Europejskiej, a sąsiadującymi z nimi regionami państw byłego ZSSR (Białoruś, Ukraina) stanowią pewne wyzwanie również dla nas, bo zamieszkuje tam znaczna liczba Polaków.

Nie bez znaczenia jest wsparcie i pomoc tamtejszym środowiskom polonijnym oraz możliwość pozyskania środków finansowych na realizację wspólnych projektów z programów unijnych dostępnych w latach 2007-2013 i kolejnych.

Inne działania Powiatu ostródzkiego na arenie międzynarodowej oraz udział w międzynarodowych strukturach.

Uczestnictwo powiatu w międzynarodowych organizacjach zrzeszających regionalne i lokalne samorządy stanowi szansę do pełniejszego wykorzystania możliwości, jakie stwarzają te struktury dla realizacji wspólnych celów.

Powiat jest aktywnym członkiem Euroregionu „Bałtyk”, zrzeszającego samorządy Polski, Szwecji, Danii, Litwy, Łotwy i Federacji Rosyjskiej. Członkostwo w stowarzyszeniu daje także pewne profity m.in. pomoc w zakresie przygotowania i realizacji wspólnych projektów transgranicznych i międzynarodowych wspierających partnerstwo i dobre sąsiedztwo.

Od czterech lat Powiat Ostródzki wspólnie z innymi samorządami partycypuje w kosztach utrzymania Regionalnego Biura Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Brukseli, którego zadaniem jest między innymi promocja całego regionu.

Powiat uczestniczy aktywnie w różnego rodzaju zagranicznych i międzynarodowych imprezach promocyjnych w kraju i zagranicą (targi turystyczne – Berlin, Wilno, Kaliningrad, Warszawa, Gdańsk, Poznań i inne) oraz samodzielnie inicjuje i organizuje promocyjne misje gospodarcze, study-tours i study-press (np. Kaliningrad, Osterode).

W miarę rozwoju nowych kontaktów planuje się upowszechnienie tych form międzynarodowej aktywności promocyjnej powiatu.

6. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

6.1. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA

Opracowanie: Monika Matusiak, Bożena Łaszkiewicz - Wydział Rozwoju Lokalnego

1. Infrastruktura wodociągowa – kanalizacyjna

Na przestrzeni ostatnich trzech lat na obszarze powiatu ostródzkiego daje się zauważyć korzystne zmiany w zakresie infrastruktury wodno – kanalizacyjnej. Dotyczy to zarówno długości sieci jak i korzystających z niej mieszkańców.

Według danych GUS w 2006 roku funkcjonowało 953,3 km czynnej sieci wodociągowej, co w stosunku do roku 2004 oznacza zwiększenie jej długości o 10,35%. Daje to wskaźnik 54km/100 km², przy średniej dla województwa warmińsko –mazurskiego 50,8 km/100 km². Jest to jednak wciąż wynik niższy aż o 30% od średniej krajowej. Długość sieci kanalizacyjnej w 2006 r. na obszarze powiatu wynosiła 470,3 km, co daje wskaźnik 26,6km/100km² i jest dużo wyższy od średniej wojewódzkiej wynoszącej 16,7km/100km² oraz bliski średniej krajowej.

Infrastruktura wodociągowa i kanalizacyjna na obszarze powiatu ostródzkiego w latach 2004-2006

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2004	2005	2006
WODOCIĄGI				
długość czynnej sieci rozdzielczej ogółem	km	863,9	908,2	953,3
długość czynnej sieci rozdzielczej stanowiącej własność gminy	km	384,7	416,2	431,8
długość czynnej sieci rozdzielczej stanowiącej własność gminy, eksploatowanej przez jednostki gospodarki komunalnej	km	brak danych**	173,4	181,2
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	12 776	13 604	10 915
woda dostarczona gospodarstwom domowym	*dam ³	3 111,6	3 250,4	3 140,2
ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	osoba	51 870	52 086	51 881
ludność korzystająca z sieci wodociągowej ogółem	osoba	93 833	94 630	94 449
KANALIZACJA				
długość czynnej sieci kanalizacyjnej ogółem	km	417,3	451,6	470,3
długość czynnej sieci kanalizacyjnej stanowiącej własność gminy	km	159,2	177,7	165,9
długość czynnej sieci kanalizacyjnej stanowiącej własność gminy eksploatowanej przez jednostki gospodarki komunalnej	km	31,1	116,6	118,4
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	5 553	5 846	6 029
ścieki odprowadzone	*dam ³	3 733,9	4 406,9	4 000,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	osoba	48 783	48 725	48 550
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej ogółem	osoba	64 181	64 710	65 224

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl/bdrr,2008

*dam³ = tysiąc metrów sześciennych. Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych i w gospodarstwach zbiorowego zamieszkania, odpłatnie i nieodpłatnie, niezależnie od wysokości opłaty za tę wodę i siedziby gospodarstwa (miasto, wieś). Do zużycia wody w gospodarstwach domowych nie zalicza się wody dostarczonej do budynków mieszkalnych znajdujących się w budowie i nie oddanych do użytkowania oraz wody dostarczonej obiektom czasowego zakwaterowania jak: domy noclegowe, hotele, domy wczasowe, sanatoria, schroniska turystyczne, żłobki tygodniowe, szpitale, zakłady penitencjarne, itp.

**W latach 2002-2004 brak długości czynnej sieci wodociągowej w statystykach GUS był wynikiem faktu, że w momencie przeprowadzania spisów mieszkanie wyposażone było w wodociąg z sieci, ale faktycznie była to sieć we władaniu społeczności lokalnej (grupy mieszkańców) tzn. własne ujęcie wody i własna sieć (dotyczyło to zwłaszcza terenów wiejskich).

Wskaźniki długości sieci rozdzielczej - powiat ostródzki na tle województwa warmińsko-mazurskiego i kraju (wg stanu na 31.12. każdego roku)

Region	Sieć rozdzielcza (bez połączeń do budynków i innych obiektów)					
	Wodociągowa		Kanalizacyjna		Gazowa	
	Ogółem (km)	Na 100 km ²	Ogółem (km)	Na 100 km ²	Ogółem (km)	Na 100 km ²
Polska						
2004	239179,6	76,5	73867,3	23,6	120556,6	38,6
2005	245600,8	78,6	80130,8	25,6	122285,4	39,1
2006	251369,5	80,4	84856,2	27,1	brak danych	x
Województwo						
2004	11121,8	46,0	3713,5	15,4	2283,7	9,4
2005	12130,2	50,1	4017,9	16,6	2406,1	10,0
2006	12285,3	50,8	4044,2	16,7	Brak danych	x
Powiat ostródzki						
2004	863,9	48,9	417,3	23,6	178,9	10,1
2005	908,2	51,4	451,6	25,6	205,5	11,6
2006	953,3	54,0	470,3	26,6	210,2	11,9

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl/bdrr,2008

Stopień nasycenia siecią gazową zarówno obszaru województwa jak i powiatu pozostaje daleko poza średnią dla Polski.

Wskaźniki zużycia wody, energii elektrycznej oraz gazu w gospodarstwach domowych(odbiornicy)*

Region	rok	Woda z wodociągów w m ³		Energia elektryczna w kWh		Gaz z sieci w m ³	
		Na 1 mieszkańca	Na 1 odbiorcę	Na 1 mieszkańca	Na 1 odbiorcę	Na 1 mieszkańca	Na 1 odbiorcę
Polska	2004	38,2	40,5	701,3	1862,7	99,0	539,8
	2005	37,2	39,2	715,7	1863,3	101,0	550,1
	2006	36,8	38,8	743,1	1916,3	104,1	561,3
Województwo o Warmińsko-mazurskie	2004	36,2	37,4	616,5	1786,9	66,2	431,6
	2005	35,9	36,9	544,2	1559,3	67,0	528,0
	2006	35,5	36,5	658,0	1870,1	69,1	542,3
Powiat ostródzki	2004	35,7	36,5	644,0	1936,4	67,2	479,7
	2005	37,3	38,0	449,7	1340,6	67,8	578,0
	2006	38,0	38,6	660,4	1950,9	71,4	634,0

*Dane GUS, dotyczą zużycia wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w miastach, zużycia energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w miastach oraz zużycia gazu z sieci w gospodarstwach domowych.

Ludność powiatu ostródzkiego korzystająca z sieci kanalizacyjnej, na tle województwa warmińsko – mazurskiego i kraju (stan na 31.12. każdego roku)

Region	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej (wg danych szacunkowych GUS)		
	rok	ogółem	w % ogółem liczby ludności danego obszaru
Polska	2004	22 252 755	58,3
	w tym na wsi	2 538 372	17,3
	w tym w mieście	19 714 383	84,0
	2005	22 586 814	59,2
	w tym na wsi	2 795 298	19,0
	w tym w mieście	19 791 516	84,5
	2006	22 796 459	59,8
	w tym na wsi	2 766 413	18,8
	w tym w mieście	19 820 401	84,85
Województwo warmińsko -mazurskie	2004	910 614	63,7
	w tym na wsi	122 425	21,5
	w tym w mieście	788 189	91,8
	2005	919 517	64,4
	w tym na wsi	130 912	22,9
	w tym w mieście	788 605	91,9
	2006	922 298	64,6
	w tym na wsi	134 624	23,6
	w tym w mieście	787 674	92,0
Powiat ostródzki	2004	64 181	60,8
	w tym na wsi	15 398	29,3
	w tym w mieście	48 783	91,8
	2005	64 710	61,3
	w tym na wsi	15 985	30,5
	w tym w mieście	48 725	91,8
	2006	65 224	62,0
	w tym na wsi	16 674	31,8
	w tym w mieście	48 550	91,9

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl/bdrr,2008

Odsetek liczby ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w powiecie ostródzkim w latach 2004 – 2006 jest zbliżony do poziomu średniej dla województwa warmińsko-mazurskiego i wyższy w granicach 4% od średniej dla kraju. Powiat posiada zdecydowanie lepsze wskaźniki dla obszarów wiejskich (wyższe o ponad 30 % w stosunku do średniej województwa i ponad 60% w stosunku do średniej krajowej.)

Ludność powiatu ostródzkiego korzystająca z sieci wodociągowej, na tle województwa warmińsko – mazurskiego i kraju (stan na 31.12. każdego roku)

Region	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej (wg danych szacunkowych GUS)		
	rok	ogółem	w % ogółem liczby ludności danego obszaru
POLSKA	2004	32 639 636	85,5
	w tym na wsi	10 483 503	71,4
	w tym w mieście	22 156 133	94,3
	2005	32 847 095	86,1
	w tym na wsi	10 627 741	72,2
	w tym w mieście	22 219 354	94,9
	2006	32 917 018	86,3
	w tym na wsi	10 730 813	72,7
	w tym w mieście	22 186 205	94,9
Województwo warmińsko -mazurskie	2004	1 243 059	87,0
	w tym na wsi	410 621	72,0
	w tym w mieście	832 438	96,9
	2005	1 255 308	87,9
	w tym na wsi	420 390	73,6
	w tym w mieście	834 918	97,3
	2006	1 255 981	88,0
	w tym na wsi	422 790	74,1
	w tym w mieście	833 972	97,2
Powiat ostródzki	2004	93 833	88,9
	w tym na wsi	41 963	79,9
	w tym w mieście	51 870	97,7
	2005	94 630	89,7
	w tym na wsi	42 544	81,2
	w tym w mieście	52 086	98,2
	2006	94 449	89,8
	w tym na wsi	42 568	81,3
	w tym w mieście	51 881	98,3

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS www.stat.gov.pl/bdr,2008

2. Infrastruktura gazowa.

Na terenie powiatu ostródzkiego jedynie miasta podłączone są do sieci gazowej. Długość sieci rozdzielczej gazowej w 2006 roku wynosiła 210,2 km, co oznacza w odniesieniu do 2004r. wzrost o 31,3 km tj. o 17,5%.

Ogólne zużycie gazu z roku na rok nieznacznie wzrasta. Na przestrzeni trzech analizowanych lat zwiększyła się prawie o 14% liczba gospodarstw domowych ogrzewających mieszkania gazem. Zmniejszeniu uległa natomiast liczba gospodarstw domowych jako odbiorców gazu, co ma związek z coraz powszechniejszym wykorzystywaniem energii elektrycznej.

Charakterystyka sieci gazowej na obszarze powiatu ostródzkiego

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2004	2005	2006
długość czynnej sieci ogółem w km	km	178,9	205,5	210,2
długość czynnej sieci przesyłowej w km	km	81,6	74,6	74,6
długość czynnej sieci rozdzielczej w km	km	97,3	130,9	135,6
czynne połączenia do budynków mieszkalnych	szt	1 548	2 762	2 834
odbiorcy gazu w tys.	gosp. dom.	14,8	12,37	11,84
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem w tys.	gosp. dom.	2,9	3,2	3,3
odbiorcy gazu w miastach w tys.	gosp. dom.	14,3	11,8	11,3
zużycie gazu	*hm ³	7,10	7,15	7,51
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań	*hm ³	3,7	3,8	4,2

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl/bdr,2008

*hm³ hektometr sześcienny = 1 000 000 m³.

Dla celów statystycznych zużycie gazu w gospodarstwach domowych obliczane jest na podstawie dokonanych przez odbiorców wpłat zaliczkowych (korygowanych za okresy ubiegłe).

Korzystający z sieci gazowej

(wg stanu na 31.12 każdego roku, dane GUS szacunkowe)

Region	2004		2005		2006	
	ogółem	w % ludności ogółem	ogółem	w % ludności ogółem	ogółem	w % ludności ogółem
Polska	19 790 230	51,8	19 772 835	51,8	19 747 348	51,8
Województwo	643 707	45,1	625 329	43,8	635 238	44,5
Powiat ostródzki	43 376	41,1	42 965	40,7	42 665	42,0

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl/bdr,2008

Porównanie liczby ludności korzystającej z sieci gazowej wskazuje, że w skali kraju wskaźnik od trzech lat znajduje się na tym samym poziomie i jest wyższy w granicach 23-27% niż średnia dla powiatu.

3. Infrastruktura energetyczna - ciepłownicza i elektryczna.

Na obszarze powiatu ostródzkiego do produkcji ciepła zużywa się przede wszystkim węgiel kamienny (ok. 81,5% całkowitej produkcji ciepła). Mniejsze znaczenie ma olej opałowy ciężki i gaz ziemny. Marginesową rolę odgrywają paliwa niekonwencjonalne, takie jak węgiel brunatny, gaz ziemny zaazotowany czy olej opałowy lekki.

Węgiel kamienny jako podstawowe paliwo stosowany jest w większości (około 80% przedsiębiorstw produkujących ciepło), a wynika to z tego, że produkowane z niego ciepło jest jak dotychczas najtańsze. Niemniej coraz częściej węgiel kamienny zastępowany jest olejem opałowym i gazem ziemnym.

Powoli, ale systematycznie rośnie również energetyczne wykorzystanie surowców odpadowych pochodzenia roślinnego i zwierzęcego, odpadów przemysłowych i komunalnych. Taki kierunek zmian czeka również zakłady ciepłownicze działające na obszarze powiatu.

Gospodarka ciepła w powiecie opiera się na lokalnych kotłowniach (obsługujących budynki mieszkalne wielorodzinne, urzędy i instytucje) zlokalizowanych na obszarach gmin oraz o indywidualne źródła ciepła zlokalizowane w budynkach prywatnych.

W latach 2004 -2006 sprzedaż energii cieplnej uległa zmniejszeniu, co miało generalnie związek z warunkami atmosferycznymi. Zmniejszenie zapotrzebowania na energię w budynkach mieszkalnych, poza warunkami atmosferycznymi, wiąże się także z coraz powszechniejszym stosowaniem opomiarowania mieszkań (spółdzielnie, wspólnoty) oraz przeprowadzaniem prac termomodernizacyjnych lub stosowaniem innego rodzaju nośnika grzewczego (np. gazu).

Gospodarstwa wiejskie opierają się na kotłowniach lokalnych opalanych w większości paliwami kopalnymi lub zastępczymi źródłami energii (np. zrąbki, wierzba energetyczna).

W ostatnich latach obserwuje się zmniejszanie powierzchni ogrzewanych za pomocą scentralizowanych systemów zaopatrzenia w ciepło na rzecz innych sposobów ogrzewania (np. indywidualne ogrzewanie gazowe i olejowe).

Charakterystyka niektórych elementów infrastruktury energetycznej w powiecie ostródzkim

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2004	2005	2006
Sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku wg celu				
ogółem	GJ	303 802,5	289 296,5	284 039,2
budynki mieszkalne	GJ	265 596,5	251 090,4	240 544,8
urzędy i instytucje	GJ	38 206,0	38 206,1	43 494,4
Kotłownie i sieć ciepła				
kotłownie ogółem	obiekt	45	41	34
długość sieci ciepłej przesyłowej	km	36,3	35,5	35,3
długość sieci ciepłej połączeń do budynków i innych obiektów	km	10,1	9,6	9,7
Kubatura budynków ogrzewanych centralnie				
ogółem	dam³	2 358,0	2 310,0	2 059,0
budynki mieszkalne ogółem	dam ³	2 032,00	1 995,00	1 696,00
budynki mieszkalne komunalne	dam ³	1 105,0	1 097,0	798,0
budynki mieszkalne spółdzielni mieszkaniowych	dam ³	827,0	836,0	847,0
budynki mieszkalne prywatne	dam ³	32,0	34,0	34,0
Energia elektryczna w gospodarstwach domowych wg lokalizacji i liczby odbiorców				
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu				
ogółem	MW*h	59 962	52 660	73 756
w tym na wsi	MW*h	25 758	28 819	38 884
w tym w mieście	MW*h	34 204	23 841	34 872
odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu				
ogółem	szt	29 443	33 394	33 356
w tym na wsi	szt	11 779	15 610	15 481
w tym w mieście	szt	17 664	17 784	17 875

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl/bdrr/s/app/dane_cechter..., 2008

Infrastruktura ciepłownicza (tj. źródła wytwarzania i sieci ciepłownicze) na terenie kraju, województwa jak i powiatu jest bardzo zróżnicowana pod względem technicznym i ekonomicznym ze względu na wiek urządzeń, stopień ich zużycia czy nowoczesność rozwiązań technologicznych. Potencjał techniczny na obszarze powiatu stanowią m.in. ciepłownie zawodowe i przemysłowe, kotłownie lokalne, źródła odnawialne, sieci przesyłowe, przyłącza, węzły cieplne i zewnętrzne instalacje odbiorcze. Na danym obszarze najbardziej istotną cechą posiadanego potencjału jest w przypadku wytwarzania - moc cieplna, a w przypadku przesyłu – długość sieci.

Zarówno na terenie powiatu jak i całego kraju stan techniczny urządzeń w zakładach ciepłowniczych jest bardzo zróżnicowany. Na ogół urządzenia te są przestarzałe.

Wg ostatnich danych Urzędu Regulacji Energetyki dotyczących Polski struktura wiekowa kotłów wodnych przedstawia się następująco: poniżej 15 lat – ponad 30%, 15-24 lata – około 50%, 25-44 lata – około 20%, a 45 i więcej lat – 1%. Zużycie techniczne zainstalowanych kotłów w elektrociepłowniach kształtuje się na poziomie około 32% i może być uważane za średnie. Średni stopień zużycia sieci ciepłowniczych w kraju szacuje się na poziomie około 50%. Konieczna poprawa stanu sieci jest trudna i wysoce kapitałochłonna. Ponadto duża część sieci została zbudowana z wykorzystaniem przestarzałych już obecnie technologii i materiałów izolacyjnych, a jakość wykonawstwa i stan izolacji cieplnej decydują w głównej mierze o wysokości strat ciepła podczas przesyłania (liczonych jako iloraz wielkości strat przesyłowych i ilości ciepła wprowadzonego do sieci).

Obecnie stosowane nowoczesne technologie budowy sieci przy użyciu rur preizolowanych znacznie obniżają wielkość takich strat.

W 2000 jak i 2001 r. wskaźnik strat przesyłowych wynosił około 12 -13%, co oznacza że rocznie w trakcie przesyłania tracono w Polsce około 40 mln GJ (Urząd Regulacji Energetyki, *Ceny ciepła i stawki opłat za usługi przesyłowe*, 2007).

Obecny stan techniczny ciepłownictwa w powiecie wymaga nie tylko wprowadzenia nowoczesnych technologii wytwarzania ciepła i jego przesyłania do odbiorcy, ale także zmian organizacyjnych.

Oprócz działań w zakresie poprawy sprawności wytwarzania, konieczna jest racjonalizacja kosztów wytwarzania i przesyłania ciepła, a w ślad za tym i obniżka jego ceny. Szczególnie ważne są tutaj wszelkie działania zmierzające do rozbudowy sieci oraz stosowanie do transportu ciepła rurociągów preizolowanych, o znacznie lepszych parametrach technicznych izolacji niż w dotychczasowych sieciach, stosowanie nowoczesnych układów regulacji i sterowania w węzłach ciepłowniczych, co dla odbiorców zaskutkuje oszczędnościami w domowych budżetach. Dla zakładów

ciepłowniczych oznacza to jednak konieczność zwiększenia nakładów na unowocześnianie bazy, a są to ogromne koszty.

Zgodnie z „Załoženiami polityki energetycznej Polski do 2020 roku” zasadniczym kierunkiem rozwoju ciepłownictwa powinno być wytwarzanie ciepła w skojarzeniu z energią elektryczną. Głównymi przesłankami stosowania produkcji skojarzonej są: efektywność ekonomiczna, oszczędność paliw, wysoka sprawność energetyczna oraz korzyści w zakresie ochrony środowiska.

Przewiduje się, że będzie następował wzrost produkcji ciepła w tzw. źródłach skojarzonych, przy czym coraz powszechniej będą stosowane małe źródła o mocach nie przekraczających 10 MW (tzw. kogeneracja rozproszona).

Prognozowany jest również wzrost skojarzonej produkcji ciepła i energii elektrycznej w elektrociepłowniach przemysłowych. Te zmiany w produkcji ciepła (i energii elektrycznej) mają przyczynić się do redukcji emisji zanieczyszczeń. Jednocześnie prognozuje się również istotną zmianę struktury produkcji ciepła – wyraźnie spadnie produkcja ciepła w dużych elektrociepłowniach i ciepłowniach zawodowych, wzrośnie natomiast udział rozproszonych źródeł produkcji skojarzonej.

Nieodnawialne źródła energii pod postacią paliw kopalnych (węgiel kamienny, węgiel brunatny, torf, ropa naftowa, gaz ziemny) są podstawowym źródłem energii dla przemysłu, energetyki, transportu i gospodarstw domowych.

W związku z alarmującymi doniesieniami na temat wyczerpywania się zasobów paliw kopalnych wiele państw promuje wykorzystywanie tzw. odnawialnych źródeł energii. Odnawialne źródło energii, to źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także z biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych. To przyszłość, ale będzie dotyczyła również lokalnych przedsiębiorstw ciepłowniczych.

W związku z zaostrzeniem przepisów dotyczących ochrony środowiska, które m.in. wymuszają ograniczenie emisji zanieczyszczeń (ustawa z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska Dz. U. z 2001 r. Nr 62, poz. 627 i ustawa z 26 lipca 2002 r. o ratyfikacji Protokołu z Kioto do Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu Dz. U. z 2002 r. Nr 144, poz. 1207), przedsiębiorstwa ciepłownicze stają przed koniecznością poprawy sprawności wytwarzania, zmiany rodzaju stosowanego paliwa oraz budowy wysokosprawnych instalacji oczyszczania spalin.

Siłą rzeczy w ciągu najbliższych lat energia ze źródeł odnawialnych stanowić będzie prawdopodobnie znaczący składnik bilansu energetycznego. Członkostwo w Unii

Europejskiej zobowiązuje nas do podejmowania skutecznych działań na rzecz rozwoju i wykorzystywania krajowych odnawialnych źródeł energii.

Do energii wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii zalicza się, niezależnie od parametrów technicznych źródła, energię elektryczną lub ciepło pochodzące ze źródeł odnawialnych, a w szczególności:

- 1) z elektrowni wodnych;
- 2) z elektrowni wiatrowych;
- 3) ze źródeł wytwarzających energię z biomasy;
- 4) ze źródeł wytwarzających energię z biogazu;
- 5) ze słonecznych ogniw fotowoltaicznych;
- 6) ze słonecznych kolektorów do produkcji ciepła;
- 7) ze źródeł geotermicznych.

Polityka energetyczna państwa z jednej strony obliuguje samorządy lokalne do realizowania przedsięwzięć w zakresie racjonalizacji użytkowania ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych, z drugiej również wymaga spełnienia oczekiwań odbiorców - mieszkańców danego obszaru.

Podobnie jak w całym kraju racjonalizacja gospodarki w źródłach i przesyłach energii dotyczy lokalnych systemów zaopatrzenia w ciepło i energię elektryczną z punktu widzenia minimalizacji strat energii w sieci, wykorzystywania w budownictwie technologii energooszczędnych, wykorzystywania niekonwencjonalnych źródeł energii, wykorzystywania lokalnych zasobów energetycznych, (np. odpadów drewna, biomasy, gazu wysypiskowego, energii wiatru itp.). Są to jednak działania kosztowne wymagające wsparcia ze środków zewnętrznych (centralnych i unijnych). Lokalne samorządy z racji posiadania ograniczonych środków własnych mogą wspierać takie zmiany tylko w niewielkim zakresie np. poprzez:

- wprowadzanie ulg podatkowych w odniesieniu do podatku od nieruchomości służących bezpośrednio racjonalizacji gospodarki energetycznej (np. ulgi w podatku od terenów zajętych pod budowę elektrowni wiatrowej), bądź też wykorzystywanych w poszanowaniu zasad racjonalizacji gospodarki energią (np. ulgi w podatku od budynków charakteryzujących się wysokimi parametrami w zakresie oszczędności energii),
- przeznaczanie środków z gminnego funduszu ochrony środowiska na cele związane z racjonalizacją gospodarki energią.

Kierunki przyszłej modernizacji i przekształceń sieci ciepłowniczej na obszarze powiatu wynikają z przesłanek ekonomicznych, techniczno - technologicznych oraz środowiskowych. Należą do nich m.in.:

- potrzeby mieszkańców dotyczące obniżenia opłat za energię ciepłą, które stanowią istotny element budżetów gospodarstw domowych. Można to będzie osiągnąć w wyniku działań termomodernizacyjnych prowadzonych zarówno przez odbiorców (ograniczających zapotrzebowanie na ciepło) jak i działań modernizacyjnych i racjonalizujących koszty wytwarzania i dystrybucji ciepła sieciowego prowadzonych przez lokalne przedsiębiorstwa ciepłownicze,
- konieczność dostosowywania systemów ciepłowniczych do zaostrzających się wymagań dotyczących ochrony środowiska,
- czynniki ekonomiczne związane z istnieniem alternatywnych w stosunku do ciepła sieciowego możliwości zasilania odbiorców w ciepło np. energia odnawialna, gaz przewodowy paliwa ciekłe czy energia elektryczna (nośniki konkurencyjne).

Modernizacja i przekształcanie funkcjonujących na obszarze powiatu lokalnych systemów ciepłowniczych powinno zmierzać w kierunku likwidacji niskiej emisji węglowej na obszarach gęstej zabudowy związanej z eksploatacją węglowych kotłów małej mocy oraz pieców i kuchni węglowych, a przede wszystkim wykorzystania energii odnawialnej.

Dla funkcjonującego na obszarze powiatu komunalnego systemu ciepłowniczego oznacza to konieczność zmian w kierunku: modernizacji węzłów ciepłowniczych w zakresie nowoczesnej aparatury procesowej tj. wymienników ciepła, pomp obiegowych, armatury regulacyjnej i odcinającej czy układów regulacji automatycznej i pomiarowej, modernizacji sieci ciepłowniczej polegającej na stopniowej wymianie tradycyjnej technologii kanałów, rur i kompensatorów wydłużeń cieplnych na technologię rur preizolowanych z systemem nadzoru ich szczelności oraz nadrzędnym systemem sterowania i monitoringu bieżących wartości parametrów procesowych, stopniowego wprowadzania skojarzonego wytwarzania ciepła i energii elektrycznej w źródłach ciepła zasilających systemy ciepłownicze z jednoczesną modernizacją istniejących kotłów w celu podwyższenia ich energetycznej efektywności i ograniczania emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego.

Z racji wysokich kosztów tych zmian konieczne są uregulowania systemowe, w ramach których samorządy będą mogły liczyć na wsparcie ze strony państwa oraz funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

6.2. INFRASTRUKTURA MIESZKANIOWA

Opracowanie: Andrzej Rosiński - Wydział Budownictwa i Architektury

Według ostatniego Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań (2002) zasoby mieszkaniowe Polski wynosiły 12,5 mln mieszkań, z czego 11,8 mln (ok. 95%) stanowiły lokale zamieszkane. Liczba gospodarstw domowych przewyższała liczbę mieszkań zamieszkałych o 1,6 mln. Daje to wskaźnik przeciętnego nasycenia mieszkaniami na poziomie ok. 305 mieszkań na 1000 ludności (uwzględniając tylko zasoby zamieszkane), co wśród krajów Unii Europejskiej plasuje nas na ostatnim miejscu. Wprawdzie na przestrzeni 12 lat nastąpiła poprawa, bo dla porównania w roku 1990 wskaźnik ten wynosił 289, ale nie jest to zmiana zadawalająca.

Dla porównania, w krajach europejskich odnotowuje się wskaźnik nasycenia na poziomie 400, a dla Finlandii, Francji oraz Szwecji osiągnął on wynik bliski 500 mieszkań na 1000 ludności. W Polsce buduje ok. 3 mieszkania na 1000 mieszkańców, co lokuje nas na ostatnim miejscu w krajach UE.

Bezwzględny demograficzny deficyt mieszkaniowy wynosi ok. 1,7 mln mieszkań (2006) i przy tym poziomie budownictwa bez przerwy się zwiększa.

Odnosząc statystyki dotyczące tego obszaru krajów należących do Unii Europejskiej do danych dotyczących Polski można stwierdzić, że:

- o Jedna trzecia populacji naszego kraju mieszka w warunkach przeludnienia. W sytuacji tak znaczącego deficytu mieszkaniowego, którego wielkość szacuje się na poziomie ok. 1,7 mln przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym wynosi 2,84. Jest to jeden z wyższych wskaźników w krajach Unii Europejskiej. Dla przykładu, w krajach skandynawskich wynosi on ok. 2,20, a w Niemczech 2,12.
- o Nasze mieszkania są również najmniejsze w Europie. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosi 69 m². Wg danych z 2005 r., w żadnym z krajów Wspólnoty wskaźnik wielkości przeciętnego mieszkania nie był niższy niż 75 m², a w Danii i Luksemburgu przekraczał nawet 100 m².
- o Biorąc pod uwagę standard mieszkań, który określany jest na podstawie poziomu wyposażenia mieszkania w instalacje techniczno – sanitarne oraz liczbę osób przypadających na jeden pokój, okazuje się, że 35% Polaków mieszka w warunkach złych lub bardzo złych. Wg danych Centrum Badań i Analiz Rynku (2006) w Polsce aż 7,5 mln mieszkań, czyli więcej niż 60%, wymagało prac naprawczych, zaś ponad 10% - remontów kapitalnych. 83% w grupie badanych Polaków jako główny powód robót remontowych podawało właśnie zły stan techniczny lokalu. Istotnym czynnikiem decydującym o ilości zasobów kwalifikujących się do odnowienia jest okres powstania budynku.

- o W całym kraju mamy do czynienia ze zjawiskiem drastycznej dekapitalizacji istniejących zasobów mieszkaniowych. Kryzys mieszkaniowy dotyka w pierwszym rzędzie miast (bloki z wielkiej płyty). Tam też najostrzej występuje problem tzw. luki remontowej (dotyczącej ilości remontów potrzebnych, a nie wykonanych w latach poprzednich).

Struktura wiekowa zasobów mieszkaniowych Polski jest typowa dla większości krajów europejskich tj: ok. 30% stanowią budynki najstarsze, ok. 30% budynki wybudowane w latach 1945 – 1970 oraz nieco ponad 40% budownictwo powstałe w latach 70 lub później.

W Polsce budynków najstarszych, których okres wzniesienia datuje się przed 1945 rokiem jest 1,24 mln, co daje odsetek w wysokości 26% wszystkich budynków mieszkalnych. Druga „leciwa” grupa to obiekty powstałe w okresie dwudziestopięciolecia powojennego (1946 -1970). Zasoby tych mieszkań wynoszą 1,37 mln (28,7%). Łącznie obydwie grupy skupiają ok. 6 mln mieszkań, stanowiąc prawie połowę wszystkich zasobów mieszkaniowych.

Tak więc znaczna część ogółu zasobów mieszkaniowych to mieszkania mające 36 lat i więcej (źródło: *Raport „Plany remontowe Polaków”, ASM – Centrum Badań i Analiz Rynku, 2006*). Tak duża ilość zasobów potrzebujących modernizacji związana jest m.in. z nieodpowiednim wykorzystaniem technologii budowlanych, a także złą jakością materiałów budowlanych.

W czasie, gdy powstawała większość omawianych zasobów, główny nacisk położony był na ilość, a nie jakość. Niestety, zaowocowało to wysokimi kosztami utrzymania budynków w tym wydatkami na opłacenie energii cieplnej, a także dużymi potrzebami remontowymi. Można przypuszczać, iż mieszkania zbudowane przed 1970 rokiem często będą wymagały prac związanych z remontem generalnym, przebudową, czy uzbrojeniem budynku w brakujące instalacje techniczno – sanitarne.

Wysoki i nieprzerwanie rosnący niedobór mieszkań w Polsce jest jedną z zasadniczych przyczyn bardzo niskiej przestrzennej mobilności mieszkańców.

W 1980 roku średni czas oczekiwania na mieszkanie przekraczał dziesięć lat. Dziś praktycznie skrócił się do zera, ale dotyczy to tylko tych, którzy są w stanie pokryć pełen koszt jego zakupu. Ta grupa stanowi jednak zaledwie 10 proc. polskiego społeczeństwa („Raport ASM – Centrum Badań i Analiz Rynku 2006 o naprawie sytuacji mieszkaniowej”).

Spośród uwarunkowań rozwoju budownictwa mieszkaniowego istotnym ograniczeniem jest obowiązek nagromadzenia całej masy dokumentów i spełnienie szeregu wymogów prawa.

Aby zamieszkać w swoim domu, wypełnić trzeba masę dokumentów nie tylko przed jego wybudowaniem, ale i po. Zatwierdzenie dokumentacji, dokonanie uzgodnień ze służbami gminnymi, uzyskanie zezwolenia na rozpoczęcie budowy itp. zajmują bardzo dużo czasu.

Charakterystyka obszaru

Wymienione wyżej problemy dotyczą także obszaru powiatu ostródzkiego. Przedstawione w tabelach poniżej dane statystyczne ilustrują sytuację na tle kraju i województwa. Liczba wydanych pozwoleń na budowę nowych budynków wskazuje na kierunki zmian.

Liczba wydanych decyzji na budowę w 2004r. – wg gmin

Gmina/miasto	Budynki mieszkalne	Letniskowe	Rolnicze	Usługowe	Gospodarcze, magazynowe i garaże	Pozostałe
Gm. Ostróda	22	1	10	-	12	245
M. Ostróda	22	-	-	6	17	
Miłomłyn	7	8	-	1	5	
Dąbrówno	14	1	-	-	1	
Grunwald	1	-	-	-	2	
Łukta	15	1	-	1	10	
Morąg	30	13	-	-	-	10
Małdyty	6	7	-	-	-	1
Miłakowo	8	2	-	-	-	4
Razem wydanych decyzji: 614						

źródło: opracowanie własne, Wydział Budownictwa i Architektury, 2008

Liczba wydanych decyzji na budowę w 2005r. - wg gmin

Gmina/miasto	Budynki mieszkalne	Letniskowe	Rolnicze	Usługowe	Gospodarcze, magazynowe i garaże	Pozostałe
Gm. Ostróda	33	1	9	1	15	304
M. Ostróda	27	-	-	8	16	
Miłomłyn	11	8	2	-	7	
Dąbrówno	9	2	5	2	2	
Grunwald	9	1	6	1	2	
Łukta	20	5	-	1	3	
Morąg	31	10	-	-	-	22
Małdyty	5	2	-	-	-	4
Miłakowo	7	2	-	-	-	3
Razem wydanych decyzji: 749						

źródło: opracowanie własne, Wydział Budownictwa i Architektury, 2008

Liczba wydanych decyzji na budowę w 2006r. - wg gmin

Gmina/miasto	Budynki mieszkalne	Letniskowe	Rolnicze	Usługowe	Gospodarcze, magazynowe i garaże	Pozostałe
Gm. Ostróda	43	-	56	-	17	214
M. Ostróda	30	-	-	4	13	
Miłomłyn	18	4	18	-	2	
Dąbrówno	5	2	34	-	3	
Grunwald	7	-	9	-	3	
Łukta	12	-	41	1	2	

Morąg	40	19	-	-	-	14
Małdyty	6	18	-	-	-	1
Miłakowo	9	1	-	-	-	3
Razem wydanych decyzji: 820						

źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentacji Wydziału Budownictwa i Architektury, 2008

Na przestrzeni wymienionych trzech lat liczba wydanych decyzji wzrosła o ponad 33%, co spowodowane było m.in.:

- polityką państwa - wprowadzanie nowelizacji do Prawa budowlanego ułatwiających inwestorom uzyskanie pozwolenia na budowę,
- wzrostem koniunktury na rynku budowlanym,
- powstaniem licznych firm developerskich,
- dużą ofertą i dostępnością kredytów na budownictwo (w samej Ostródzie powstało w ostatnim czasie kilka oddziałów różnych banków),
- przygotowanie nowych i atrakcyjnych terenów pod budownictwo mieszkaniowe, letniskowe, przemysłowe, handlowe oraz usługowe często wykazanych w nowo opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, co świadczy, że samorządy lokalne dostrzegły w tym swoją szansę na rozwój i poprawę warunków ekonomicznych swoich gmin,
- przygotowanie terenów pod budownictwo poprzez uzbrojenie ich w infrastrukturę (woda, kanalizacja, energia, drogi),
- inwestowanie przez młode osoby pracujące poza granicami kraju.

Największy wzrost daje się zauważyć w grupie budynków mieszkalnych, co jest spowodowane czynnikami wymienionymi wyżej. Ponadto wpływ miały również:

- moda na posiadanie domu na „Mazurach”, co spowodowało napływ części inwestorów z zewnątrz (głównie Warszawiacy i mieszkańcy Trójmiasta), którzy upodobali sobie nasze tereny nad jeziorami oraz przy kompleksach leśnych,
- „ucieczka” osób o wyższym statusie materialnym z miast i blokowisk,
- duży wzrost ceny lokali mieszkalnych w budownictwie wielorodzinnym, co sprawiło, że wybudowanie własnego domu stało się inwestycją znacznie tańszą.

Wstąpienie Polski do UE oraz system dopłat dla rolników do inwestycji rolniczych (na budowę obiektów: inwentarskich, produkcyjnych, przetwórstwa, urządzeń budowlanych itp) spowodowały korzystne zmiany w tym obszarze również na wsiach.

Wydane zezwolenia w ponad połowie przypadków dotyczą budownictwa indywidualnego. Jednak daje się zauważyć znaczącą zmianę ich struktury. Chodzi tu o spadek udziału przedsięwzięć indywidualnych w ogólnej strukturze budownictwa na rzecz budownictwa realizowanego głównie przez developerów. W analizowanych

okresach ilość mieszkań, na które wydano pozwolenia w tej formie budownictwa kształtuje się na zbliżonym poziomie.

Na przestrzeni trzech lat 2004-2006 liczba wydanych pozwoleń wzrosła o ok. 1,35%.

Zmiany w zasobach mieszkaniowych powiatu ostródzkiego, które zaszły na przestrzeni trzech analizowanych lat przedstawiono w tabelach poniżej (źródło: *Roczniki statystyczne woj. W-M, 2005, 2006, 2007*).

Zgodnie ze zobowiązaniami Polski wynikającymi z członkostwa w Unii Europejskiej, po 1 maja 2004 r. została podniesiona stawka VAT na materiały budowlane z 7% na 22%. Jednocześnie do końca 2007 roku wprowadzono dla inwestorów indywidualnych możliwość zwrotu różnicy podatku na materiały budowlane, na które po 30 kwietnia 2004 roku wzrosła stawka VAT. Można wnioskować, że z tego powodu nastąpiła zwiększona aktywność inwestorów indywidualnych w tym okresie, którzy chcieli wykorzystać istniejące możliwości odpisu.

Zasoby mieszkaniowe na obszarze powiatu ostródzkiego w 2004r.

	Ilość (szt.)		pow. użytkowa mieszkań w tys. m ²	liczba izb w mieszkaniu	Przeciętna			
	mieszkań	izb			Liczba osób na:		Pow. użytkowa w m ²	
					1 mieszkanie	1 izbę	Na 1 mieszkanie	Na 1 osobę
Polska	12683000	46723000	875494	3,68	3,01	0,82	69,0	22,9
Woj. W-M	453960	1676553	29365,2	3,69	3,15	0,85	64,7	20,6
Powiat ostródzki	32561	118540	2093,4	3,64	3,24	0,89	64,3	19,8
Ostróda miasto	11446	40593	669,2	3,55	2,94	0,83	58,5	19,9
Ostróda gmina	4241	16505	320,6	3,89	3,63	0,93	75,6	20,8
Gmina Miłakowo	1737	6079	110,3	3,5	3,32	0,95	63,5	19,1
w tym miasto	846	2983	51	3,53	3,17	0,9	60,3	19
Gmina Miłomłyn	1518	5754	105,4	3,79	3,28	0,86	69,4	21,2
w tym miasto	686	2668	48,4	3,89	3,29	0,85	70,6	21,5
Gmina Morąg	7602	27606	482,6	3,63	3,29	0,91	63,5	19,3
w tym miasto	4796	17014	279,8	3,55	3,04	0,86	58,3	19,2
Gmina Dąbrówno	1259	4720	90,2	3,75	3,48	0,93	71,7	20,6
Gmina Grunwald	1562	5472	97,2	3,5	3,65	1,04	62,2	17,1
Gmina Łukta	1273	4881	91,7	3,83	3,49	0,91	72	20,6
Gmina Małdyty	1923	6930	126,3	3,6	3,29	0,91	65,7	20,0

Zasoby mieszkaniowe na obszarze powiatu ostródzkiego w 2005r.

	Ilość (szt)		pow. użytkowa mieszkań w tys. m ²	Przeciętna				
	mieszkań	izb		liczba izb w mieszkaniu	Liczba osób na:		Pow. użytkowa w m ²	
					1 mieszkanie	1 izbę	Na 1 mieszkanie	Na 1 osobę
Polska	12 776000	47 122000	885061000	3,69	2,99	0,81	69,3	23,2
Woj. W-M	457870	1692450	29712,8	3,7	3,12	0,84	64,9	20,8
Powiat ostródzki	32 790	119 456	2113,2	3,64	3,22	0,88	64,4	20,0
Ostróda miasto	11574	41037	677,6	3,55	2,89	0,82	58,5	20,2

Ostróda gmina	4271	16678	324,8	3,9	3,63	0,93	76,0	21,0
Gmina Miłakowo	1738	6084	110,4	3,5	3,3	0,94	63,5	19,3
<i>w tym miasto</i>	847	2988	51,5	3,53	3,13	0,89	60,4	19,3
Gmina Miłomłyn	1524	5787	106,1	3,8	3,28	0,86	69,6	21,2
<i>w tym miasto</i>	688	2685	48,7	3,9	3,34	0,86	70,8	21,2
Gmina Morąg	7647	27764	486,4	3,63	3,26	0,90	63,6	19,5
<i>w tym miasto</i>	4826	17103	282,1	3,54	3,02	0,85	58,4	19,4
Gmina Dąbrówno	1263	4738	90,7	3,75	3,46	0,92	71,8	20,7
Gmina Grunwald	1564	5483	97,5	3,51	3,62	1,03	62,3	17,2
Gmina Łukta	1281	4932	92,9	3,85	3,48	0,9	72,5	20,9
Gmina Małdyty	1928	6953	126,8	3,61	3,27	0,91	65,7	20,1

Zasoby mieszkaniowe na obszarze powiatu ostródzkiego w 2006r.

	Ilość (szt)		pow. użytkowa mieszkań w tys. m ²	Przeciętna				
	mieszk ań	izb		liczba izb w miesz.	Liczba osób na		Pow. użytkowa w m ²	
					1 M.	1 izbę	1M.	Na 1os.
Polska	12887000	47539000	895079000	3,69	2,96	0,80	69,5	23,5
Woj. W-M	461871	1708231	30062,4	3,70	3,09	0,84	65,1	21,1
Powiat ostródzki	33001	120280	2135,2	3,64	3,19	0,87	64,7	20,3
Ostróda miasto	4310	16854	329,6	3,91	3,59	0,92	76,5	21,3
Ostróda gmina	11691	41409	687,5	3,54	2,86	0,81	58,8	20,6
Gmina Miłakowo	1744	6115	111,3	3,51	3,30	0,94	63,8	19,3
w tym miasto	851	3008	51,7	3,53	3,15	0,89	60,7	19,3
Gmina Miłomłyn	1530	5824	107,0	3,81	3,26	0,86	69,9	21,4
w tym miasto	689	2689	48,9	3,90	3,36	0,86	70,9	21,1
Gmina Morąg	7653	27806	487,7	3,63	3,23	0,89	63,7	19,7
w tym miasto	4828	17124	282,7	3,55	2,98	0,84	58,6	19,6
Gmina Dąbrówno	1281	4808	92,4	3,75	3,42	0,91	72,1	21,1
Gmina Grunwald	1568	5507	98,3	3,51	3,63	1,03	62,7	17,3
Gmina Łukta	1294	4996	94,5	3,86	3,45	0,89	73,0	21,2
Gmina Małdyty	1930	6961	127,0	3,61	3,26	0,90	65,8	20,2

Mieszkania oddane do użytku na obszarze powiatu ostródzkiego w 2004 roku

	Ogółem				W tym w budynkach indywidualnych			
	Mieszka- nia	Izby	Powierzchnia użytkowa w m ²		Mieszka- nia	Izby	Powierzchnia użytkowa w m ²	
			Mieszkań	Średnia 1 mieszkania			Mieszkań	Średnia 1 mieszkania
Polska	108100	482600	11620000	107,5	64900	358000	9115000	140500
Woj. W-M	4136	17698	413350	99,9	2385	12487	317091	133,0
Powiat ostródzki	275	1253	27242	99,1	224	1046	24365	108,8
Ostróda miasto	118	472	10318	87,4	118	472	10318	87,4
Ostróda gmina	34	210	5428	159,6	34	210	5428	159,6
Gmina Miłakowo	7	39	798	114,0	7	39	798	114,0
<i>w tym miasto</i>	4	25	504	126,0	4	25	504	126,0
Gmina Miłomłyn	12	62	1448	120,7	12	62	1448	120,7
<i>w tym miasto</i>	8	48	1154	144,3	8	48	1154	144,3
Gmina Morąg	80	349	6253	78,2	29	142	3376	116,4
<i>w tym miasto</i>	66	281	4691	71,1	15	74	1814	120,9
Gmina Dąbrówno	8	45	1378	172,3	8	45	1378	172,3
Gmina Grunwald	3	16	314	104,7	3	16	314	104,7
Gmina Łukta	11	48	1031	93,7	11	48	1031	93,7
Gmina Małdyty	2	12	274	137,0	2	12	274	137,0

Mieszkania oddane do użytku na obszarze powiatu ostródzkiego w 2005r.

	Ogółem				W tym w budynkach indywidualnych			
	Mieszka- nia	Izby	Pow. użytkowa w m ²		Mieszka- nia	Izby	Pow. użytkowa w m ²	
			Mieszkań	Średnia 1 mieszkania			Mieszkań	Średnia 1 mieszkania
Polska	114100	497800	12011000	105,3	63300	353800	9018000	142,5
Woj.W-M	4451	18712	417332	93,8	2797	14125	336973	120,5
Powiat ostródzki	257	1044	24037	93,5	206	957	22013	106,9
Ostróda miasto	138	490	9445	68,4	116	468	8747	75,4
Ostróda gmina	35	196	6175	176,4	35	196	6175	176,4
Gmina Miłakowo	1	5	108	108,0	1	5	108	108,0
w tym miasto	1	5	108	108,0	1	5	108	108,0
Gmina Miłomłyn	8	46	1009	126,1	8	46	1009	126,1
w tym miasto	3	22	407	135,7	3	22	407	135,7
Gmina Morąg	50	173	4110	82,2	23	116	2942	127,9
w tym miasto	34	99	2385	70,1	7	42	1217	173,9
Gmina Dąbrówno	5	23	691	138,2	5	23	691	138,2
Gmina Grunwald	2	11	303	151,5	2	11	303	151,5
Gmina Łukta	10	59	1358	135,8	8	51	1200	150,0
Gmina Małdyty	8	41	838	104,8	8	41	838	104,8

Mieszkania oddane do użytku na obszarze powiatu ostródzkiego w 2006r.

	Ogółem				W tym w budynkach indywidualnych			
	Mieszka- nia	Izby	Pow. użytkowa w m ²		Mieszka- nia	Izby	Pow. użytkowa w m ²	
			Mieszkań	Średnia 1 mieszkania			Mieszkań	Średnia 1 mieszkan ia
Polska	115400	488400	11721000	101,6	57600	322600	8238000	143,0
Woj. W-M	4469	17896	397038	88,8	2152	11152	277772	129,1
Powiat ostródzki	243	969	25629	105,5	122	662	18102	148,4
Ostróda miasto	124	411	10818	87,2	28	169	4601	164,3
Ostróda gmina	47	221	5865	124,8	37	209	5467	147,8
Gmina Miłakowo	6	31	877	146,2	6	31	877	146,2
w tym miasto	4	20	568	142,0	4	20	568	142,0
Gmina Miłomłyn	10	53	1323	132,3	9	46	1186	131,8
w tym miasto	3	12	284	94,7	3	12	284	94,7
Gmina Morąg	11	56	1632	148,4	11	56	1632	148,4
w tym miasto	6	31	763	127,2	6	31	763	127,2
Gmina Dąbrówno	18	70	1644	91,3	4	24	869	217,3
Gmina Grunwald	5	29	961	192,2	5	29	961	192,2
Gmina Łukta	18	79	2085	115,8	18	79	2085	115,8
Gmina Małdyty	4	19	424	106,0	4	19	424	106,0

W 2005r. w woj. W-M oddano do użytkowania 4451 mieszkań, co w porównaniu z 2004 r. oznacza wzrost o 7,6% (przy średniej dla kraju 5,5%). W analogicznym okresie w powiecie ostródzkim liczba oddanych mieszkań uległa zmniejszeniu o 6,6%. W woj. warmińsko –mazurskim przeciętna powierzchnia użytkowa 1 oddanego mieszkania w 2005r.wynosiła 93,8m² i zmniejszyła się w stosunku do roku 2004 o 6,1m², w powiecie ostródzkim powierzchnia utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Przeciętna powierzchnia jednego mieszkania w powiecie w stosunku do roku 2004 wzrosła o ponad 10%, ale jest i tak niższa od średniej dla woj. W-M

Mieszkania zamieszkane w 2005r. – wg stosunków własnościowych

	Mieszkania				Powierzchnia użytkowa mieszkań			
	spółdzielni mieszk.	gminne	zakładów pracy	osób fizycznych	spółdzielni mieszk.	gminne	zakładów pracy	osób fizycznych
Polska	3429000	1249000	373000	7536000	172749000	57396000	19886000	62418000
% z ogółem	27,24	9,92	2,96	59,88	x	x	x	x
Woj.W-M	116177	52606	23065	260551	5856000	2444700	1280100	19828700
% z ogółem	25,68	11,63	5,1	57,59	x	x	x	x
Pow.ostródzki	4901	2633	1948	23234	252700	115900	106400	1632100
% z ogółem	14,98	8,05	5,95	71,02	x	x	x	x

Tabela powyżej przedstawia zasoby mieszkaniowe wg stosunków własnościowych. Ponieważ % udział kształtuje się na zbliżonym poziomie przedstawiono dane tylko z 2005 r.

Budynki oddane do użytkowania w 2005 i 2006 r.

Budynki oddane do użytkowania w 2005 i 2006 r.								
Rok	Budynki oddane do użytku				Kubatura w m ³			
	Ogółem	W tym mieszkalne	Budownictwo indywidualne		Ogółem	W tym budynków mieszkalnych	Budownictwo indywidualne	
			Razem	W tym mieszkalne			Razem	W tym budynków mieszkalnych
Woj. Warmińsko -Mazurskie								
2005	3239	2102	2905	2013	4775978	1968615	2422716	1581507
2006	2977	1788	2482	1692	4105083	1830993	2289006	1328073
Powiat ostródzki								
2005	174	119	152	119	284439	91664	140118	91664
2006	188	127	162	120	364269	101843	123535	78188

Na terenie powiatu ostródzkiego wspieranie budownictwa własnościowego powinno być uznane za najbardziej pożądane ze społecznego punktu widzenia. Ta forma własności najlepiej współgra z rynkową gospodarką, gdyż zapewnia swobodny obrót mieszkaniami na rynku wtórnym i łączy się z najniższymi kosztami ich eksploatacji.

Ponadto istotnym dla zrównoważonego rozwoju obszaru powiatu jest uporządkowanie istniejącej zabudowy, w tym rewitalizacji istniejących osiedli (spółdzielnie mieszkaniowe, budynki zabytkowe).

W dziedzinie indywidualnego budownictwa domów jednorodzinnych powinno się wzmacniać motywację do budowania mniejszych, racjonalnie urządzonych domów oraz prawidłowo zaplanowanych grup tych domów, z uwzględnieniem ekonomicznych domów szeregowych.

Usunięcie barier planistycznych i administracyjnych, udostępnienie terenów budowlanych oraz dobra współpraca z zarządami gmin w zakresie przygotowania infrastruktury technicznej dla prowadzenia budownictwa mieszkaniowego będzie sprzyjało rozwojowi budownictwa deweloperskiego.

Sprawnej koordynacji wymaga sfera infrastruktury komunikacyjnej, w tym remonty i modernizacje dróg i chodników, budowa placów i terenów rekreacyjnych, modernizacja kanalizacji, wodociągów, sieci gazowych i energetycznych.

6.3. INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA

Opracowanie: Małgorzata Ostrowska, Marcin Żyłka –Zarząd Dróg Powiatowych.

Zarząd Dróg Powiatowych w Ostródzie został powołany przez Radę Powiatu do wykonywania obowiązków zarządcy drogi, zgodnie z ustawą z dnia 21 marca 1985r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2007r., nr 19, poz. 115 ze zm.). Do jego podstawowych czynności należy właściwe utrzymanie dróg i ich należytego stanu technicznego, a także poprawa stanu bezpieczeństwa na zarządzanych drogach.

W ramach działań prowadzonych przez Zarząd Dróg Powiatowych w Ostródzie prowadzi się cztery rodzaje robót na drogach i mostach pozostających w jego zarządzie:

- Przebudowy (modernizacja)

drogi

- przebudowa (modernizacja) polega na wykonaniu robót, w wyniku których następuje podwyższenie parametrów technicznych i eksploatacyjnych istniejącej drogi takich jak :
 - podwyższenie nośności nawierzchni (wzmocnienie),
 - dostosowanie przekroju poprzecznego istniejącej nawierzchni do przekroju normatywnego,
 - poszerzenie nawierzchni,
 - zmiana przekroju poprzecznego nawierzchni w łukach i na krzywych przejściowych,

mosty

- przebudowa (modernizacja) mostu polega na podwyższeniu parametrów technicznych i eksploatacyjnych. Wykonywane prace dotyczą:
 - przebudowy obiektów nietrwałych na obiekty trwałe,
 - przebudowy obiektów trwałych nie normatywnych na obiekty trwałe normatywne (do szerokości, nośności itp., ustalonych dla danej klasy drogi).

- Remonty okresowe (odnowa)

drogi

- remont okresowy (odnowa) polega na wykonywaniu robót przywracających pierwotny stan drogi, także przy użyciu wyrobów budowlanych innych niż użyte w stanie pierwotnym, z wyłączeniem robót konserwacyjnych, porządkowych i innych zamierzających do zwiększenia bezpieczeństwa i wydoby ruchu, w tym odśnieżania i zwalczania śliskości

zimowej. Remont okresowy wykonuje się, jeśli więcej niż 10% powierzchni jezdni wykazuje uszkodzenia. Odnowa ma na celu

- przywrócenie pierwotnej równości podłużnej i poprzecznej,
- przywrócenie pierwotnych właściwości przeciwpoślizgowych.

mosty

- remont okresowy (odnowa) ma na celu przywrócenie pełnej wartości technicznej obiektowi mostowemu poprzez:
- wymianę uszkodzonych elementów konstrukcji,
- przywrócenie pierwotnych cech nawierzchni.

- Remonty częściowe

drogi

- remontem częściowym nawierzchni określa się zespół zabiegów technicznych wykonywanych na bieżąco, związanych z usuwaniem uszkodzeń nawierzchni zagrażających bezpieczeństwu ruchu, jak również zabiegi obejmujące małe powierzchnie, hamujące proces powiększania się powstałych uszkodzeń. Remontowi częściowemu podlegają odcinki dróg niewymagające remontu w podstawowych elementach konstrukcyjnych (nośność konstrukcji jest wystarczająca). Do robót częściowych należy:
- łatanie nawierzchni,
- usuwanie drobnych uszkodzeń, pęknięć, złuszczeń i wykruszeń nawierzchni,
- usuwanie skutków przełomów,
- uszczelnienie nawierzchni.

mosty

- remonty częściowe dotyczą usunięcia uszkodzeń spowodowanych działaniem ruchu, warunkami atmosferycznymi i gruntowo - wodnymi oraz robót konserwacyjnych elementów konstrukcji. w ramach prowadzonych prac dokonuje się:
- naprawy uszkodzonych poręczy,
- malowanie konstrukcji i urządzeń,
- naprawy rozmytych skarp,
- usuwanie drobnych uszkodzeń, pęknięć i wykruszeń nawierzchni.

- Utrzymanie bieżące

drogi

- roboty utrzymaniowe mają charakter robót sezonowych ciągłych, wykonywanych w ciągu całego roku. W zależności od pory wykonania wyróżnia się roboty: wiosenne, letnie, jesienne i zimowe. W ich ramach wykonuje się:
 - pielęgnację jezdni,
 - czynności związane ze zwalczaniem skutków wysadzin,
 - usuwanie zanieczyszczeń,
 - czynności zapobiegające poceniu się nawierzchni bitumicznych,
 - należyte odwodnienie,
 - zabezpieczanie odcinków przełomowych,
 - utrzymanie oznakowania pionowego i poziomego drogi,
 - utrzymanie zieleni w pasie drogowym.
 - utrzymanie zimowe.

mosty

- utrzymanie bieżące obiektów mostowych obejmuje drobne roboty konserwacyjne konstrukcji i nawierzchni oraz roboty porządkowe, w tym:
 - oczyszczanie ścieków i urządzeń odwadniających,
 - pielęgnację nawierzchni jezdni i urządzeń.

Wymienione roboty prowadzone są w oparciu o przeprowadzany przez ZDP monitoring i analizy stanu powierzchni.

Poszczególne parametry stanu nawierzchni wyznaczane są na podstawie pomiarów automatycznych i półautomatycznej oceny wizualnej i odnoszone do czterostopniowej klasyfikacji (klasy: A – stan dobry, B – stan zadowalający, C – stan niezadowalający, D – stan zły).

W centrum zainteresowania służb utrzymaniowych ZDP znajdują się te odcinki, na których którykolwiek z parametrów otrzymał ocenę w klasie D, a więc zabieg remontowy powinien zostać wykonany natychmiast. Również odcinki z oceną w klasie C wymagają stałego monitorowania, ponieważ ich stan techniczny nie może być uznany za zadowalający i w ciągu najbliższych kilku lat należy wykonać na nich odpowiednie zabiegi remontowe. Zabiegi remontowe są określone w zależności od kombinacji ocen poszczególnych parametrów technicznych.

Powodem złego stanu technicznego dróg w powiecie ostródzkim, podobnie jak w całym kraju jest przede wszystkim ich permanentne niedoinwestowanie w przeszłości oraz wzrost natężenia ruchu (podwojenie wielkości ruchu w ciągu

ostatnich dziesięciu lat), z jednoczesnym niedostosowaniem dróg do dużych samochodów ciężarowych. Wg danych Głównej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (GDDK i A) na koniec 2006r. łączna długość dróg o dopuszczalnym nacisku 115 kN/oś, stanowiącym podstawowy standard europejski, wynosi 637 km, a więc zaledwie 3,5% długości całej sieci dróg krajowych. Aż 30% odcinków dróg krajowych wymaga niezwłocznego remontu, a dalszych 30% kwalifikuje się do remontu w najbliższych latach. Brak sieci dróg o właściwym standardzie stanowi w tej chwili niezwykle poważną barierę rozwojową ograniczającą możliwości wykorzystania takich szans polskiej gospodarki jak położenie geograficzne czy wielkość rynku. Stan infrastruktury drogowej prowadzi do powstawania „wąskich gardeł” w rozwoju, hamuje wymianę międzynarodową z krajami UE i z pozostałymi krajami sąsiadującymi, ogranicza możliwości przyciągania kapitału zagranicznego i zmniejsza mobilność siły roboczej. Czynniki te obniżają konkurencyjność polskiej gospodarki i stanowią barierę w procesie unowocześniania kraju.

Stan techniczny nawierzchni sieci dróg powiatowych administrowanych przez ZDP w Ostródzie nie odbiega od standardów krajowych ,choć w ciągu ostatnich lat ulega systematycznej poprawie.

Aktualnie prawie 41% długości dróg powiatowych nie wymaga w najbliższej przyszłości zabiegów remontowych. Natomiast 59 % sieci dróg powiatowych wymaga przeprowadzenia różnego rodzaju remontów 16% z nich stanowią zabiegi, które należy wykonać natychmiast, 43% powinno być wykonane w ciągu najbliższych kilku lat. Na poprawę stanu dróg istotny wpływ miało pozyskanie przez powiat środków z funduszy przedakcesyjnych (PHARE, SAPARD) oraz funduszy strukturalnych Unii Europejskiej (ZPORR).

Wg danych GDDK i A (2006) w województwie warmińsko –mazurskim na 100 km² przypada tylko 51 km dróg publicznych o twardej nawierzchni (przy średniej w kraju 80 km), dla powiatu ten wskaźnik wynosi 30,86%. Drogi publiczne o twardej nawierzchni liczą w województwie

12 000 km (ok.5% sieci krajowej), w powiecie 545 km (tj. 4,54% sieci wojewódzkiej). Nawierzchnię ulepszoną (w różnym stanie technicznym) ma 85 % dróg powiatowych. Drogi są w większości kręte i wąskie, z drzewami w skrajni, bez utwardzonych poboczy, ze zdewastowaną nawierzchnią. Uwarunkowania te zwiększają zagrożenie wypadkami drogowymi.

Wg danych KWP w Olsztynie na terenie województwa w 2006 roku zaistniało 1 640 wypadków drogowych, w których śmierć poniosło 245 osób, a 2 105 osób doznało obrażeń ciała. Ponadto zgłoszono do policji 16 266 kolizji drogowych, w wyniku, których powstały jedynie szkody materialne. Wg danych KPP w Ostródzie

w analogicznym okresie zaistniało 126 wypadków drogowych, w których śmierć poniosło 16 osób, a 156 osób doznało obrażeń ciała. Ponadto zgłoszono do policji 1387 kolizji drogowych tj. zdarzeń w wyniku, których powstały jedynie szkody materialne.

ZDP w Ostródzie współpracuje z Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Olsztynie oraz KPP w Ostródzie w zakresie analizy danych dotyczących wypadków drogowych występujących na drogach powiatu ostródzkiego w miejscach uznawanych za szczególnie niebezpieczne tzw. „czarne punkty”.

W ramach zapobiegania przyczynom i następstwom wypadków drogowych na terenie infrastruktury drogowej powiatu ZDP realizuje szereg zadań:

Nazwa zadania	Sposób realizacji
poprawa parametrów drogi i widoczności	identyfikacja miejsc na drogach o złych parametrach geometrycznych i złej widoczności, modernizacja łuków, poprawa geometrii, poprawa widoczności poprzez wycinkę drzew i krzewów
stosowanie bezpiecznych typów skrzyżowań	identyfikacja niebezpiecznych skrzyżowań w obszarach zabudowanych oraz niezabudowanych, wykonanie projektów, przebudowa skrzyżowań na ronda
kształtowanie bezpiecznego otoczenia dróg	zachowanie skrajni jezdni, zachowanie odpowiedniej widoczności przez usunięcie obiektów zlokalizowanych w trójkątach widoczności, ustawianie barier ochronnych, przejścia dla pieszych
usprawnienie zarządzania prędkością	stosowanie środków uspokajania ruchu drogowego
podniesienie standardów oznakowania dróg	dostosowanie ograniczeń prędkości do aktualnych warunków funkcjonowania drogi, podniesienie standardu oznakowania
poprawa stanu technicznego jezdni	remonty częściowe dróg, eliminacja kolein, wyrównywanie poziomów nawierzchni łącznie z usprawnieniami ruchu drogowego
zimowe utrzymanie dróg	monitoring stanu zimowego dróg,
uspokojenie ruchu na obszarach mieszkaniowych i drogach zamiejskich	budowa progów zwalniających, pasów skrętu, oznakowania poziomego, bariery ochronne,

CHARAKTERYSTYKA OBSZARU

Lokalizacja i długość dróg na obszarze powiatu - wg kategorii

Lokalizacja	Długość drogi (w km)
Drogi wojewódzkie	168,581
gm. Ostróda	5,949
m. i gm. Morąg	35,558
m. i gm. Miłakowo	20,173
gm. Małdyty	15,774
gm. Grunwald	27,951
gm. Łukta	42,187
gm. Dąbrówno	20,989
Drogi krajowe	96,954

droga nr 7 (Gdańsk - Warszawa)	55,625
droga Nr 15 (granica Państwa – Inowrocław – Ostróda)	16,343
droga Nr 16 (Dolna Grupa – Grudziądz – Olsztyn - Augustów – granica Państwa)	24,986
Drogi gminne	696,66
m. Ostróda	18,00
gm. Ostróda	126,00
m. i gm. Morąg	135,64
m. i gm. Miłakowo	45,9
gm. Małdyty	47,00
gm. Miłomłyn	34,00
gm. Grunwald	120,00
gm. Łukta	69,00
gm. Dąbrówno	101,12
Drogi powiatowe	650,786

źródło: opracowanie własne ZDP, 2008

Charakterystyka dróg powiatowych

Lokalizacja dróg powiatowych	Długość (km)		Rodzaj nawierzchni (w km)					
	ogółem	w tym twarde	bitumiczna	bruk	beton	kostka betonowa	gruntowa ulepszona	gruntowa naturalna
zamiejskie	582,286	492,163	448,725	32,850	3,889	6,699	62,783	27,340
miejskie	68,500	65,667	58,748	1,162	0,550	5,207	2,627	0,206
Razem	650,786	557,830	507,473	34,012	4,439	11,906	65,410	27,546

źródło : opracowanie własne ZDP, 2008

Przez obszar Powiatu Ostródzkiego przebiegają trzy drogi krajowe Nr 7, Nr 15 i Nr 16. Drogi powiatowe zlokalizowane w ich pobliżu, jako drogi dojazdowe, stanowią ważne połączenia komunikacyjne dla mieszkańców. Wymagają jednak przebudowy i modernizacji. Do istotnych dla wewnętrznego systemu komunikacyjnego powiatu należą:

Nr drogi	Nazwa drogi	Lokalizacja/stan techniczny
1179 N	Drulity – Marzewo – Sambród - Małdyty-droga krajowa Nr 7	biegnie w bezpośrednim sąsiedztwie Kanału Elbląskiego. Na niektórych odcinkach jest w stanie dostatecznym. Brak nakładów na jej odbudowę prowadzi do dalszej degradacji. Most nad Kanałem Elbląskim oraz wiadukt nad koleją są w złym stanie technicznym. Konieczna jest przebudowa drogi wraz z obiektami mostowymi, aby był lepszy dostęp do urokliwych terenów przyrodniczych leżących nad Kanałem Elbląskim. Po przebudowie może stanowić objazd w razie nieprzejezdności odcinka drogi krajowej między Małdytami, a Marzewem.
1961 N	Ostróda – Kajkowo	W przypadku zdarzeń na drodze krajowej lub powiatowej w mieście Ostróda, droga ta będzie służyć jako mała obwodnica do miejscowości Kajkowo. Dzięki przebudowie drogi zwiększy się bezpieczeństwo w mieście ponieważ część transportu nie będzie musiała się odbywać poprzez miasto.
1232 N	Wirwajdy – Smykowo – Szyldak – Olsztynek	Łączy drogę krajową Nr 16 z drogą krajową Nr 15 i z drogą krajową Nr 7 oraz przebiega przez dwa powiaty Ostródzki i Olsztyński. Przebudowa drogi jest komplementarna z wieloletnim planem przebudowy drogi krajowej Nr 7 i 16.

1230 N	Ostróda - Lubajny - Stare Jabłonki – Mańki	Bierze swój początek na skrzyżowaniu z drogą krajową Nr 7 i w połowie swojego odcinka łączy się z drogą krajową Nr 16. Posiada duże walory krajobrazowe i turystyczne. Przy niej znajduje się kompleks rekreacyjno – sportowo - wypoczynkowy Hotel Anders gdzie coroczny Word Tour w piłce plażowej ściąga do Starych Jabłonek rzesze zawodników, kibiców i turystów z całego świata. Jest to również droga, która w przypadku zdarzeń na drodze krajowej Nr 16 będzie służyć jako objazd. Długość objazdu ok. 14,008 km.
1247 N	Kątno – Stare Jabłonki	O długości 2,419 km. Przebiega bezpośrednio przy jeziorze Szelaż Wielki, które łączy się z Jeziorzem Pauzeńskim poprzez Kanał Ostródzki. Na niektórych odcinkach jest w stanie dostatecznym, jednak brak nakładów na jej odbudowę prowadzi do dalszej degradacji. Taki stan drogi powoduje utrudniony dojazd do atrakcyjnie położonych miejsc nad Kanałem Elbląskim czy nad jeziorami.
1237 N	Ostróda-Brzydowo	Bierze swój początek na skrzyżowaniu z drogą krajową Nr 15 przed miejscowością Morliny i kończy swój bieg w miejscowości Brzydowo, na skrzyżowaniu z drogą powiatową Nr 1232 N Wirwajdy- Smykowo –Szyldak - Olsztynek. Stan nawierzchni drogi jest niezadowolający ze względu na bardzo zniszczoną nawierzchnię bitumiczną. Występują liczne spękania podłużne i poprzeczne oraz ubytki masy bitumicznej. Nawierzchnia jezdni na przedmiotowym odcinku drogi jest zdeformowana.
1219 N	Bramka – Tarda – Miłomłyn – Samborowo	Bierze swój początek na skrzyżowaniu z drogą wojewódzką Nr 527, krzyżuje się bezkolizyjnie z drogą Nr 7, a kończy na skrzyżowaniu z drogą krajową Nr 16. Nawierzchnia drogi uległa dużemu zniszczeniu. Przyczyną zniszczenia były niekorzystne warunki atmosferyczne w trakcie ostatniego sezonu zimowego oraz występujący duży ruch samochodów osobowych oraz ciężarowych.

Istotną rolę pełnią drogi powiatowe łączące obszary powiatu z drogami wojewódzkimi (tabela poniżej). Łączna długość dróg wojewódzkich przebiegających przez obszar powiatu wynosi 168 km. Szczególną rolę pełnią w przypadku nieprzejezdności tych dróg spowodowanych np. wypadkiem komunikacyjnym, wówczas są wykorzystywane do objazdów.

Przebudowa tych połączeń do odpowiednich parametrów technicznych będzie miała wpływ na sprawność układu komunikacyjnego na obszarze powiatu.

Nr drogi powiatowej	Połączenie drogowe	Lokalizacja/stan techniczny
1965 N	1965 N Zawroty –Szelaż -droga wojewódzka 530	Łączy dwa największe miasta w powiecie, Ostródę i Morąg, a kończy swój bieg na skrzyżowaniu z drogą wojewódzką 530 przy jeziorze Szelaż Wielki. Droga na niektórych odcinkach jest w stanie dostatecznym. Brak nakładów na jej remont lub przebudowę prowadzi do dalszej degradacji. Droga łączy się z drogami wojewódzkimi Nr 530 i Nr 527 i poprzez drogę wojewódzką Nr 519 może stanowić objazd dla drogi krajowej Nr 7(w przypadku wypadku pomiędzy Ostródą, a Małdytami).

Nr 1243 N	Ostróda – Tułodziad	Przebiega przez trzy gminy powiatu ostródzkiego (Ostróda, Grunwald, Dąbrówno) i łączy drogę krajową nr 16 (ulica Jagiełły w Ostródzie) z drogą wojewódzką Nr 537. Ma duże znaczenie dla rozwoju turystyki na terenie powiatu, ponieważ przebiega przez malownicze tereny moreny czołowej. Służy pośrednio jako dojazd do Pól Grunwaldzkich. Ma również znaczenie dla rozwoju gospodarczego (wykorzystanie terenów dla rozwoju turystyki).
1186 N	Wilamowo – Słonecznik - Prošno	Bierze swój początek na skrzyżowaniu z drogą wojewódzką Nr 519, a kończy na skrzyżowaniu z drogą powiatową 1965 N. Przebiega w bliskim sąsiedztwie jeziora Ruda Woda, przez które biegnie trasa żeglugi Kanałem Elbląskim. Droga na niektórych odcinkach jest w złym stanie technicznym (odcinek gruntowy). Taki stan drogi powoduje utrudniony dojazd do atrakcyjnie położonych miejsc nad kanałem Elbląskim.
1211 N	Morąg – Sambród	Łączy miasto Morąg z Małdytami (siedziba Gminy). Poprzez drogę powiatową Małdyty - Marzewo dochodzi do Kanału Elbląskiego i do drogi krajowej Nr 7 Gdańsk - Warszawa. Obecnie ze względu na zły stan techniczny nawierzchni bitumicznej na całej drodze obowiązuje ograniczenie tonażu do 5t. Taka sytuacja sprawia, że nie można dojechać autokarami do atrakcyjnie położonych miejscowości oraz podjąć działań związanych z zagospodarowaniem terenów inwestycyjnych. Ponadto w razie zablokowania drogi wojewódzkiej Nr 519 wskutek wypadku nie ma objazdu do drogi krajowej Nr 7. W roku 2006 została przebudowana ul. Aleja Wojska Polskiego, która jest odcinkiem początkowym dla możliwego objazdu.
1193 N 1162 N	1193N-1162 N Warkałki – droga woj.528.	Łączy się z drogą wojewódzką Nr 528.
1401 N	1401 N droga wojewódzka 593 Raciszewo – Kalisty – Gołogóra.	Łączy się na skrzyżowaniu z drogą wojewódzka Nr593.
1233 N	1233 N Wirwajdy Lipowo – Zajączki – Wygoda	Bierze swój początek na skrzyżowaniu z drogą krajową Nr 16, w miejscowości Lipowo krzyżuje się z drogą krajową Nr 15, a kończy swój ciąg na skrzyżowaniu z drogą wojewódzką Nr 537.
1959 N	1959 N Pityny - Włodowo	Początek drogi na skrzyżowaniu z drogą wojewódzką Nr 593.
1253 N	1253N Rychnowo – Pacółtowo – Zybułtowo – Wierzbowo – Kłęczkowo – Komorniki.	Początek drogi na skrzyżowaniu z drogą krajową Nr 7 oraz skrzyżowanie z drogą wojewódzką Nr 537.

Drogi powiatowe łączące się z drogami wojewódzkimi, których stan techniczny jest niezadowalający, co wymaga przeprowadzenia przebudowy lub remontu w najbliższym czasie.

Oznakowanie drogi	lokalizacja
Nr 1235 N Smykówko – Klonowo	Początek na skrzyżowaniu z drogą krajową Nr 15, koniec na skrzyżowaniu z drogą wojewódzką Nr 537.
1259N droga Nr 1257N Samin - Leszcz-droga wojewódzka 542	Droga, która posiada skrzyżowanie z drogą wojewódzką Nr 542 w miejscowości Samin oraz kończy się na skrzyżowaniu z drogą wojewódzką 542 w miejscowości Kalbornia.
1261 N Frygnowo – Łodwigowo – droga Nr 1264.	Początek na skrzyżowaniu z drogą wojewódzką Nr 542.
1266 N Samin – Stębark –Łodwigowo.	Początek na skrzyżowaniu z drogą wojewódzką Nr 542 oraz skrzyżowanie z drogą wojewódzką Nr 537 w miejscowości Stębark.

Oznakowania pionowe i poziome dróg.

Stan techniczny dróg w Polsce, w tym także dróg podstawowego układu komunikacyjnego jaki funkcjonuje w powiecie, jest dalece niezadowalający. Przekłada się to bezpośrednio na stan bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Nie zawsze sytuacja taka wynika tylko z braku wystarczającej ilości środków finansowych przeznaczanych na utrzymanie dróg. Często niedostateczne jest oznakowanie oraz nieprawidłowa organizacja ruchu.

W związku ze wzrostem natężenia ruchu drogowego na drogach powiatowych, na wielu odcinkach przebiegających przez tereny zabudowane, należy zweryfikować oznakowanie poziome i pionowe. Zajmuje się tym Komisja do spraw bezpieczeństwa i organizacji ruchu. Do niej należy decyzja czy: należy wprowadzić ograniczenie prędkości na odcinkach najbardziej niebezpiecznych dla ruchu pieszego np. przy szkołach, urzędach czy innych obiektach, czy ze względu na krętość dróg oraz ograniczoną skrajnię poziomą przez drzewa należy ograniczyć prędkość. W efekcie podjętych decyzji wykonano sygnalizację świetlną na skrzyżowaniu ul. Jana Pawła II i ul. Czarnieckiego (w ramach realizacji zadania „Zmiana organizacji ruchu w rejonie I i II przejazdu PKP i ulic przyległych w mieście Ostróda”).

W związku z tym, że ruch pojazdów w obrębie skrzyżowania ul. Grunwaldzkiej i Czarnieckiego jest bardzo duży, konieczne jest wykonanie w najbliższym możliwym czasie sygnalizacji świetlnej, aby rozładować korki tworzące się w godzinach szczytu. Poprawi to w znacznym stopniu bezpieczeństwo ruchu kołowego jak i pieszego w obrębie skrzyżowania.

Corocznie na terenie działania Zarządu Dróg Powiatowych w Ostródzie odnawiane jest oznakowanie poziome (przejścia dla pieszych). W miarę posiadanych środków istniejące oznakowanie pionowe wymieniane jest na oznakowanie nowej generacji.

W procesie wieloletniego rozwoju miasta istotnym elementem jest kompleksowe podejście do sieci wszystkich dróg na jego terenie. Jest to bowiem jeden z elementów spójności terytorialnej miasta (w tym bardzo ważne – dogodne połączenie z terenami inwestycyjnymi i rekreacyjnymi). Potrzeby modernizacji dotyczą dróg powiatowych wymienionych poniżej:

Nr drogi i nazwa ulicy	Długość ulicy (km)	Lokalizacja
3010 N Gustawa Gizewiusza	0,781	Bierze swój początek na skrzyżowaniu z ulicą powiatową Olsztyńską i kończy swój bieg na wysokości wjazdu do Przedsiębiorstwa Robót Drogowych w Ostródzie. Nawierzchnia ulicy bitumiczna. Na odcinku od ul. Olsztyńskiej do skrzyżowania z ul. Przemysławą po obu stronach występują chodniki. Na dalszym odcinku chodnik występuje po prawej stronie. Przy ulicy działają takie firmy jak Hurtownia Delta, Przedsiębiorstwo Robót Drogowych, Ubojnia Drobiu, zakład produkcji liczników wody
3046 N Juliusza Słowackiego	1,018 0,170 bitum. 0,848 kostka granit.	Bierze swój początek na skrzyżowaniu z ulicą Mickiewicza, przy drugim przejeździe kolejowym i kończy swój bieg przy placu Spedycji Kolejowej. Na odcinku, od drugiego przejazdu do pierwszego przejazdu, chodnik występuje tylko po prawej stronie. Na odcinku, od pierwszego przejazdu do dworca autobusowego, chodnik występuje po obu stronach ulicy. Dalej tylko po lewej stronie. Ulica prowadzi do dworca PKP i PKS, Spedycji Kolejowej.
3029 N Adama Mickiewicza	0,957	Ulica powinna zostać przebudowana na odcinku od skrzyżowania z ulicą Olsztyńską do mostu nad Drwęcą (wraz z przebudową mostu). W wieloletnich planach inwestycyjnych Urzędu Miejskiego ulicę uwzględniono do przebudowy. Przebudowa tej ulicy wraz z ul. Pauzeńską, Plebiscytową, Olsztyńską i Słowackiego ułatwi przejazd przez miasto Ostródę.
1230 N Olsztyńska	2,233	Bierze swój początek na skrzyżowaniu z drogą krajową Nr 7 i kończy swój bieg na skrzyżowaniu z ulicą powiatową Mickiewicza. Przebiega przez prawobrzeżną część Ostródy, gdzie znajduje się stara zabudowa mieszkaniowa oraz zakłady usługowe świadczące usługi rzemieślnicze. Przy tej ulicy znajdują się również punkty skupu ziemiopłodów, Centrala Nasienna, i inne. Ulica Olsztyńska jest jedną z najważniejszych ulic (wjazd z drogi krajowej Nr 7 do miasta i przez miasto do drogi kraj. Nr 7, 15,16).
3015 N Mikołaja Kopernika	0,351	Bierze swój początek na skrzyżowaniu z ulicą powiatową Grunwaldzką i kończy na skrzyżowaniu z ul. Czarnieckiego. Biegne wśród starej zabudowy miasta i ma znaczenie bardziej lokalne. W przypadku zdarzeń drogowych na ulicach Grunwaldzkiej i Czarnieckiego może służyć jako objazd.
3022 N Tadeusza Kościuszki	0,386	Bierze swój początek na skrzyżowaniu z ulicą Czarnieckiego i kończy się jako osiedlowa przy Hali Sportowej. Znaczenie ulicy jest tylko lokalne. Przy ulicy znajduje się zabudowa domków jednorodzinnych, szkoła podstawowa, piętrowe budownictwo z początków XX wieku, oraz nowe budownictwo jednorodzinne.
3054 N Plac Tysiąclecia	0,724	Łączy ulicę Mickiewicza i ulicę Drwęcą. W obszarze Placu Tysiąclecia zlokalizowany jest most - na ulicy Pułaskiego, nad rzeką Drwęcą. Podniesienie parametrów technicznych mostu, umożliwiłoby przejazd do ulicy Plac Tysiąclecia dla samochodów dostawczych od strony ulicy Olsztyńskiej. Obecnie obowiązuje ograniczenie wjazdu pojazdów o masie całkowitej ponad 5t.

Usprawnienie przejazdu przez miasta.

W 2007 r. dokonano zmiany organizacji ruchu w mieście Ostróda w rejonie I i II przejazdu PKP oraz ulic przyległych. Zadanie zostało zrealizowane w ramach porozumienia z Gminą Miejską Ostróda przy dofinansowaniu z Ministerstwa Transportu w ramach trzeciej edycji „Programu Likwidacji Miejsc Niebezpiecznych”.

Proces usprawniania przejazdu przez miasta wymaga działań w miejscach wymienionych poniżej:

1. Skrzyżowanie ul. Leśnej i Pułaskiego w Morągu. Realizowane w 2008r. w ramach dofinansowania z Ministerstwa Transportu „Program Likwidacji Miejsc Niebezpiecznych – III Edycja”.
2. Przebudowa ulicy powiatowej Nr 3092 N (bez nazwy) wraz z wiaduktem kolejowym, dla usprawnienia układu komunikacyjnego w Morągu. Na dzień dzisiejszy powstała koncepcja usprawnienia ruchu. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie planuje przygotowanie opracowania poprawy funkcjonalności układu komunikacyjnego w mieście Morąg, uznając za zasadne połączenie drogi wojewódzkiej Nr 519 na odcinku Małdyty – Morąg z ulicą powiatową Aleja Wojska Polskiego.

Likwidacja miejsc niebezpiecznych.

Dotyczy :

- Koniecznych działań mających wpływ na lepszą widoczność (np. na skrzyżowaniach poprawa widoczności poprzez wyokraglenie łuków). Dotyczą one:
 1. Przebudowy skrzyżowania drogi 1201 N Miłakowo – Kalisty – droga wojewódzka 530 – Brzydowo – Boguchwały z drogą gminną w miejscowości Mysłaki.
 2. Przebudowy skrzyżowania dróg powiatowych Nr 1199 N Pieszkowo - Boguchwały - Zawroty i Nr 1195 N Niebrzydowo Wlk. - Boguchwały oraz obiektu mostowego.
- Poprawy bezpieczeństwa pieszych - lepsze oznakowanie przejść i sygnalizacja świetlna.
- Poprawy płynności ruchu drogowego - budowa rond.
- Poprawy bezpieczeństwa dróg w zakresie wymiany starych barier betonowych na nowe, bariery stalowe energochłonne (np. na drogach: Nr 1965 N Zawroty – Szelaąg, Nr 1178 N Morąg – Bogaczewo, Nr 1230 N Ostróda – Lubajny – Stare Jabłonki – Mańki, 1237 N Ostróda – Brzydowo, 1219 N Bramka – Tarda – Miłomłyn – Samborowo, Nr 1232 N Wirwajdy – Smykowo – Szyldak – Olsztynek, 1255 N Dąbrówno – Tuczek – Płońnica – Gródki).

- Budowy ścieżek rowerowych.
- Wyposażania dróg w urządzenia bezpieczeństwa („kocie oczka”, osłony przeciw uderzeniowe, przeciwoślńieniowe).

W ramach działań na rzecz rozwoju turystyki samochodowej należałoby wykorzystać walory krajobrazowe powiatu poprzez budowę małej infrastruktury turystycznej zlokalizowanej w sąsiedztwie dróg (parkingi, miejsca widokowe, miejsca do wypoczynku podczas podróży o wysokim standardzie np. połączone z możliwością rekreacji).

Charakterystyka dróg powiatowych

Nr drogi	Nazwa drogi	Długość (km)	Ocena stanu technicznego ¹	Klasa drogi ²	Stopień ważności ³
1	2	3	4	5	6
1160 N	Od drogi nr 1161 N -Łępno - Podągi - droga wojewódzka nr 528	2,551	C	L	4
1162 N	Godkowo - Ząbrowiec - Gudniki - Miłakowo	4,908	A	Z	8
1164 N	Ząbrowiec - Lesiska - Miejski Dwór (droga nr 1162 N)	3,208	B	L	4
1166 N	Strużyna - Warkałki	3,785	C	L	3
1168 N	Miłakowo - Wapnik	5,000	C	L	3
1170 N	Stare Bolity – Książnic - Nieglawki	7,096	C	L	3
1172 N	Złotna - Jurki	4,640	D	I	3
1174 N	Łącznie - Jurki	2,341	A	L	3
1176 N	Jurki - Gulbity	2,474	A	L	4
1178 N	Morąg - Bogaczewo	2,530	C	Z	10
1179 N	Drulity - Marzewo - Sambród - Małdyty - droga krajowa nr 7	7,587	B,A	Z	10
1180 N	Morąg - droga nr 1199 N	5,230	B	L	10
1182 N	Połowite - Gumniska Wlk.	7,690	B	L	5
1183 N	Godkowo – Strużyna – Niebrzydowo Wlk.– droga Nr 1180N	20,882	B,C	L	6
1184 N	Bajdy - Sadławki - Wlk. Dwór	2,271	A	L	4
1186 N	Wilamowo - Słonecznik - Prošno	14,695	C	L	3
1188 N	Kupin - Wólka Majdańska	3,234	A	L	5
1189 N	Strużyna - Jurki - Maliniak	11,458	A,C,D	L	4
1190 N	Mazanki - Plękity - Liksajny	13,023	A,C	L	4
1191 N	Markowo - Zbożne	6,832	B	Z	6
1192 N	Liksajny - Tarda - Ruś	17,349	A,C	L	4
1193 N	droga Nr 1162 N - Warkałki - droga wojewódzka Nr 528	6,655	A,C	L	4
1194 N	droga Nr 1307 N (Zalewo) - Miłomłyn	3,582	B	L	9
1195 N	Niebrzydowo Wlk. - Boguchwały	8,378	A,C	L	6
1197 N	Ośrodek Wypoczynkowy Kretowiny - droga Nr 1199 N (Kretowiny)	2,037	B	L	8
1199 N	Pieszkowo - Boguchwały - Zawroty	20,597	B,A	Z	10
1201 N	Miłakowo - Kalisty - droga woj. Nr 530 - Brzydowo - Boguchwały	8,506	B	Z	10
1203 N	Wilnowo - Mostkowo - Jonkowo - Gutkowo	8,111	B	L	6
1205 N	Kreki - Koszajny - Sadławki	2,724	C	L	3
1207 N	Budwity - Jarnołtowo - droga woj.	6,995	A,C	L	6

	Nr 519 (Zalewo)				
1209 N	Jarnońkowo - Mazanki	1,293	A	L	6
1211 N	Sambród - Morąg	13,857	A,C	L	6
1212 N	Tynwałd - Rudzienice - Gierłoż - Turznica	9,405	C	L	2
1213 N	droga Nr 1211 N (Rolnowo) - Kielkuty - Dobrocin - Wenecja	13,028	A,B,C	L	5
1215 N	Morąg - Wola Kudypska	6,041	B, C	L	6
1216 N	Złotowo - Pietrzwałd - Ryn	9,616	B,C	L	4
1217 N	Morąg - Bożęcin	6,418	B	L	5
1219 N	Bramka - Tarda - Miłomłyn - Samborowo	26,727	B	L	7
1220 N	Prątnica - Jagodziny	0,493	C	L	1
1221 N	Żabi Róg - Florczaki	3,019	A	Z	10
1223 N	droga Nr 1221 N - Gubity - Kozia Góra - droga Nr 1203 N (Głędy)	7,224	A,C	L	5
1224 N	Rumienica - Lewałd Wlk. - droga Nr 1255 N (Dąbrówno)	6,684	B	L	4
1225 N	Tabórz - Zawody Małe	9,643	A,B	L	5
1226 N	Napromek - Czerlin - Jagodziny	1,006	C	L	1
1227 N	droga krajowa Nr 7 - Jaśkowo	3,017	D,B	L	3
1228 N	droga Nr 1245 N - Zwierzewo - Lubajny	5,492	B,C	L	4
1229 N	Bynowo - Zalewo	7,831	A,C	L	2
1230 N	Ostróda - Lubajny - Stare Jabłonki - Mańki	11,704	A,B	L	7
1231 N	Gierłoż - Zielkowo	0,289	A	L	3
1232 N	Wirwajdy - Smykowo - Szyldak - Olsztynek	22,199	A,B,C	Z	8
1233 N	Wirwajdy - Lipowo - Zajączki - Wygoda	18,821	A,B,C	L	6
1235 N	Smykówko - Klonowo	13,321	A,B	L	6
1237 N	Ostróda - Brzydowo	6,606	C	L	6
1239 N	Smykowo - Naprom	5,055	C	L	4
1241 N	Lichtajny - Grabin	4,245	A	L	4
1243 N	Ostróda - Tułodziad	21,951	A,B	Z	10
1245 N	Warlity Wlk. Ostróda	3,770	A,B	Z	5
1247 N	Kątno - Stare Jabłonki	2,419	A	L	3
1249 N	droga. Nr 1230 N - Idzbark - droga krajowa Nr 7	2,795	B	L	5
1251 N	Durąg - Rychnowo	4,453	A,C	L	3
1253 N	Rychnowo - Pacótkowo - Zybułtowo - Wierzbowo - Klęczkowo - Komorniki	19,202	A,C	L	4
1255 N	Dąbrówno - Tuczki - Płońska - Gródki	4,745	A	L	6
1256 N	Dębien - Rumian - Lewałd Wlk.	0,414	B	L	4
1257 N	droga Nr 1235 N - Marwałd - Jabłonowo	10,677	A	L+Z	10
1258 N	Elgnowo - droga Nr 1257 N	4,579	C	L	1
1259 N	droga Nr 1257 N - Samin - Leszcz - droga woj. Nr 542	13,773	A,C	L	4
1260 N	droga Nr 1253 N (Pacótkowo) - Olsztynek	2,649	C	L	2
1261 N	Frygnowo - Łodwigowo - droga Nr 1264 N	13,174	A,B	L	4
1262 N	Gierzwałd - Kiersztanowo	3,764	A,C	L	5
1263 N	Brzeźno Mazurskie - Grzybiny - Myśłeta - Turza Wlk.	1,909	B	L	5
1264 N	Leszcz - Jankowice - Rączki - Moczysko	7,596	A	L	5

1265 N	Gardyny - Lipówka - droga Nr 1542 N	2,124	B	L	3
1266 N	Samin - Stębark - Łodwigowo	8,831	A,B	L	7
1267 N	Wierzbica – Gutowo - Rybno	5,491	A	L	4
1268 N	Lewałd Wlk. - droga Nr 1255 N	3,120	C	L	3
1401 N	droga woj. Nr 593 - Raciszewo - Kalisty - Gołogóra	8,758	B,C	L	5
1585 N	Mielno - Rączki - (droga Nr 1264 N)	5,615	A	L	4
1918 N	droga Nr 1213 N - Kamionka - Królewó - droga woj. Nr 527	7,207	A,C	L	5
1920 N	droga woj. Nr 528 - Stolno	1,958	C	L	5
1922 N	Kroplewo - Lichtajny	1,696	B	L	9
1924 N	Szczepankowo - Gierzwałd - Pacółtowo	9,052	A	L	7
1928 N	droga woj. Nr 526 - Połowite - Jarnońtowo - Zajezerze	12,607	B	L	6
1957 N	droga woj. Nr 537 – Jagodziny – Lewad Wlk.	11,403	A,C	L	3
1959 N	Pityny - Włodowo	5,726	D	L	3
1961 N	Ostróda - Kajkowo	2,055	B	L	7
1663 N	droga Nr 1232 N - Dziadyk - Ryn - Gładý	7,101	B	L	3
1965 N	Zawroty - Szelał (droga woj. Nr 530)	10,787	A,B	Z	10
Razem: 650,804					

Ostróda					
Nr drogi	Nazwa drogi	Długość (km)	Ocena stanu technicznego¹	Klasa drogi²	Stopień ważności³
1	2	3	4	5	6
1243 N	Stefana Czarnieckiego	1,706	A	Z	10
1961 N	Stefana Jaracza	0,926	B	Z	7
1245 N	Plebiscytowa	2,152	B	L	8
3001 N	Garnizonowa	0,968	A,C	L	5
3002 N	Jana Bażyńskiego	0,261	A	L	4
3003 N	Ignacego Paderewskiego	0,495	B	L	5
3004 N	Fryderyka Chopina	0,214	A	L	4
3005 N	Bolesława Chrobrego	1,200	A	L	9
3006 N	Demokracji	1,129	A	L	4
3007 N	1 Dywizji	0,187	C	L	4
3008 N	Filtrowa	0,184	B	L	5
3009 N	Konstytucji	0,358	A	L	5
3010 N	Gustawa Gizewiusza	0,781	A	L	6
3011 N	Graniczna	0,439	A	L	5
3012 N	Grunwaldzka	1,026	A,C	L	10
3013 N	Jana Kilińskiego	0,494	A	L	4
3014 N	Kolejowa	0,276	A,C	L	4
3015 N	Mikołaja Kopernika	0,351	B	L	7
3016 N	Armii Krajowej	0,253	A	L	7
3017 N	Wojciecha Kętrzyńskiego	0,366	B	L	5
3018 N	3-go Maja	0,843	A	L	6
3019 N	Johana Herdera	0,236	A	L	4
3020 N	Krzywa	0,388	A	L	3
3021 N	Jana Kochanowskiego	0,535	A	L	4
3022 N	Tadeusza Kościuszki	0,386	B	L	6
3023 N	C. K. Norwida	0,220	A	L	4
3024 N	Leśna	0,423	C	L	3

3025 N	Gen. Sikorskiego	0,236	A	L	4
3026 N	Jana Pawła II	0,354	A	L	8
3027 N	Celestyna Mrongowiusza	1,298	A	L	4
3028 N	Stanisława Moniuszki	0,345	A	L	4
3029 N	Adama Mickiewicza	0,957	A	L	10
3030 N	Nadrzeczna	0,432	A,C	L	4
3031 N	Kardynała Wyszyńskiego	0,452	A,B	L	6
3032 N	11-go Listopada	1,900	A,C	L	10
3033 N	Parkowa	0,545	A,C	L	4
1230 N	Olsztyńska	2,233	A,B	L	10
3034 N	Partyzantów	0,484	A	L	6
3035 N	Seweryna Pieniężnego	1,896	A	L	8
3036 N	Polna	0,300	A	L	2
3037 N	Marszałka Piłsudskiego	0,445	A	L	6
3038 N	Józefa Poniatowskiego	0,184	A	L	4
3039 N	Bolesława Prusa	0,370	A	L	4
3040 N	Przechodnia	0,101	A	ciąg pieszy	6
3041 N	Kazimierza Pułaskiego	0,304	A	L	6
3042 N	Mikołaja Reja	0,300	C	L	4
3043 N	Władysława Reymonta	0,112	A	L	4
3044 N	Jana Sembrzyckiego	0,645	C	L	4
3045 N	Spokojna	0,369	A,C	L	4
3046 N	Juliusza Słowackiego	1,018	A,C	L	8
3047 N	Henryka Sienkiewicza	0,460	A	L	7
3048 N	Józefa Sowińskiego	0,219	A	L	4
3049 N	Sportowa	0,154	B	L	4
3050 N	Jana Stapińskiego	0,421	A	L	7
3051 N	Drwęcka	1,025	A	L	9
3052 N	21-go Stycznia	0,900	A	L	8
3053 N	Szosa Elbląska	1,305	B	L	10
3054 N	Plac Tysiąclecia PP	0,724	A	L	8
3055 N	Warmińska	0,171	A	L	4
3056 N	Stanisława Wyspiańskiego	0,270	A	L	6
3057 N	Zakole	0,445	A	L	4
3058 N	Stefana Żeromskiego	0,519	A	L	5
3059 N	Niepodległości	0,178	A	L	3
Razem: 38,868					

Miłomłyn					
Nr drogi	Nazwa drogi	Długość (km)	Ocena stanu technicznego ¹	Klasa drogi ²	Stopień ważności ³
1	2	3	4	5	6
1219 N	Twarda	0,975	A	Z	10
1219 N	Leśna	1,063	A	Z	10
1219 N	Ilawska	2,290	B	Z	10
1219 N	Ostródzka	0,339	A	Z	10
1194 N	Kościelna	0,390	B	L	9
1194 N	Tartaczna	0,240	B	L	9
1194 N	Przejazdowa	0,840	B	L	9
1194 N	Pasłęcka	0,418	B	L	9
1194 N	Ostródzka	0,136	A	L	9
Razem: 6,691					

Morąg

Numer ulicy	Nazwa ulicy	Długość ulicy	Ocena stanu technicznego ¹	Klasa drogi ²	Stopień ważności ³
1	2	3	4	5	6
1180 N	Wróblewskiego	1,245	B	L	10
1211 N	Aleja Wojska Polskiego	1,650	A	L	9
1178 N	Kaszubska	0,358	A,C	Z	10
1178 N	Przemysłowa	1,233	A,C	Z	10
1178 N	11-go Listopada	0,505	A	Z	10
1215 N	Wenecka	0,545	A	L	6
3060 N	Al. Parkowa	0,090	B	L	4
3061 N	Bema	0,212	C	L	3
3062 N	Chodkiewicza	0,345	A	L	4
3063 N	Dworcowa	0,512	C	L	8
3064 N	Herdera	0,071	A	L	4
3065 N	Jagiełły	0,138	A	L	6
3066 N	Kajki	0,161	B	L	3
3067 N	Kolejowa	0,160	A	L	7
3068 N	Kościelna	0,057	C	L	4
3069 N	Kościuszki	0,492	C	L	4
3070 N	Kraśńskiego	0,370	A	L	3
3071 N	Kujawska	0,479	A	L	6
3072 N	Kwiatowa	0,265	C	L	10
3073 N	Leśna	1,082	C	L	10
3074 N	Marszałka Piłsudskiego	0,568	A,D	L	6
3075 N	Mazowiecka	0,180	A	L	4
3076 N	Mickiewicza	1,498	A,C,B	L	10
3077 N	Ogrodowa	0,581	A,C	L	6
3078 N	Osińskiego	0,131	C	L	2
3079 N	Rataja	0,230	C	L	3
3080 N	Reymonta	0,073	C	L	3
3081 N	Samulewskiego	0,130	C	L	3
3082 N	Sienkiewicza	0,523	A	L	10
3083 N	Sierakowskiego	0,058	C	L	3
3084 N	Szkolna	0,150	A	L	5
3085 N	Szpitalna	0,216	C	L	6
3086 N	Pułaskiego	0,800	C	L	9
3087 N	Śląska	0,601	C	L	4
3088 N	Warmińska	0,591	A	L	10
3089 N	Zamkowa	0,383	C	L	3
3090 N	Zawiszy	0,251	C	L	3
3092 N	Bez nazwy	0,336	A	L	7
Razem:17,270					

Miłakowo					
Nr drogi	Nazwa drogi	Długość (km)	Ocena stanu technicznego ¹	Klasa drogi ²	Stopień ważności ³
1	2	3	4	5	6
1162 N	Daszyńskiego	1,382	A	Z	8
1168 N	Topolowa	1,255	C	L	3
1201 N	Przemysłowa	1,477	B	Z	9
Razem: 4,114					

źródło: opracowanie własne Zarząd Dróg Powiatowych (2008)

¹**Ocena stanu technicznego** - opiera się na rozpoznaniu rzeczywistej nośności nawierzchni w oparciu o analizę stanu jej spełnienia:

- A** - drogi wymagające tylko właściwego stanu utrzymania (dotyczy 414,64 km dróg powiatowych)
- B** - drogi wymagające odnowy nawierzchni w zakresie warstwy ścieralnej warstwy profilującej (dotyczy 208,169 km dróg powiatowych)
- C** - drogi do przebudowy, modernizacji, wykonania warstw wiążących, ścieralnych i odwodnienia (dotyczy 81,555 km dróg powiatowych)
- D** - zabieg naprawczy powinien być wykonany natychmiast (dotyczy 10,366 km dróg powiatowych)

²**Stopień ważności drogi:** skala 1-10

- 1- najniższy stopień
- 10- najwyższy stopień

³**Klasa drogi:**

- Z – zbiorcza
- L – lokalna

Droga publiczna – droga zaliczona do jednej z kategorii dróg na podstawie ustawy z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115, z późn. zm.), z której może korzystać każdy, zgodnie z jej przeznaczeniem, z ograniczeniami i wyjątkami określonymi w tej ustawie lub innych przepisach szczególnych. Nie każda droga w Polsce jest drogą publiczną. By się taką stała musi posiadać status drogi publicznej, który uzyskuje poprzez nadanie jej odpowiedniej kategorii.

Podział dróg publicznych.

Drogi publiczne ze względu na funkcje w sieci drogowej dzielą się na kategorie:

- o drogi krajowe - umożliwiające krajową i międzynarodową komunikację kołową pomiędzy dużymi miastami oraz ogólnodostępnymi przejściami granicznymi ,
- o drogi wojewódzkie - sieć dróg uzupełniająca system dróg krajowych ,
- o drogi powiatowe - stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą,
- o drogi gminne -drogi o znaczeniu lokalnym nie zaliczone do innej kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Drogi publiczne ze względów funkcjonalno-technicznych dzielą się na klasy określone w warunkach technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi i ich usytuowanie:

- o autostrady (oznaczane symbolem A),
- o drogi ekspresowe (oznaczane symbolem S),
- o drogi główne ruchu przyspieszonego (oznaczane symbolem GP),
- o drogi główne (oznaczane symbolem G),

- o drogi zbiorcze (oznaczane symbolem Z),
- o drogi lokalne (oznaczane symbolem L),
- o drogi dojazdowe (oznaczane symbolem D).

Kategoria i klasa drogi (wynikają z funkcji tej drogi w sieci drogowej Polski:

- o drogi krajowe – posiadają klasę A, S, GP, a wyjątkowo G,
- o drogi wojewódzkie – posiadają klasę G, Z, a wyjątkowo GP,
- o drogi powiatowe – posiadają klasę G, Z, a wyjątkowo L,
- o drogi gminne – posiadają klasę L, D, a wyjątkowo Z.

7. Mienie powiatu ostródzkiego

Opracowanie: Józef Butkiewicz, Danuta Baniewska – Wydział Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami

Organami powiatu w sprawach gospodarowania nieruchomościami są: Rada Powiatu jako organ stanowiący i Zarząd Powiatu jako organ wykonawczy.

Problematyka mienia powiatu uregulowana jest w ustawie z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. Nr 91, poz.578 z późn. zm) . Gospodarowanie nieruchomościami odbywa się na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2004 roku Nr 261, poz. 2603 z późn. zm.) oraz przepisów Kodeksu Cywilnego.

Czynności dotyczące gospodarowania zasobem nieruchomości mienia powiatu dotyczą:

- ewidencjonowania nieruchomości,
- przygotowania opracowań geodezyjno-prawnych związanych z regulacją prawną,
- podejmowania czynności w postępowaniach sądowych i administracyjnych dotyczących nieruchomości znajdujących się w zasobie lub kwalifikujących się do włączenia do zasobu,
- dokonywania wyceny,
- administrowania i zabezpieczania przed uszkodzeniem lub zniszczeniem,
- rozporządzenie prawem własności na rzecz innych podmiotów: sprzedaż, zamiana, darowizna, aport do spółki kapitałowej;
- obciążenie nieruchomości prawami: rzeczowymi użytkowaniem, służebności, hipoteka i obligatoryjnymi (najem, dzierżawa, użyczenie i inne przewidziane w kodeksie cywilnym, a stosowane w obrocie cywilno-prawnym)
- ustanowienie trwałego zarządu,
- współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego,
- regulowanie stanu prawnego nieruchomości

Powiat Ostródzki na dzień 31 grudnia 2007 roku jest właścicielem i (współwłaścicielem) 897 działek o łącznej powierzchni 975,0538ha, w tym:

- 62 działki o łącznej powierzchni 39,8478ha pozostające w trwałym zarządzie 15 jednostek organizacyjnych Powiatu;
- 72 działki o łącznej powierzchni 53,1769ha stanowiące nieruchomości pozostające w dyspozycji Zarządu Powiatu (siedziby Starostwa Powiatowego, place parkingowe, działki budowlane, nieruchomości wydzierżawione i przekazane w użyczenie);

- 11 działek stanowiących nieruchomości i udziały w nieruchomościach zabudowanych budynkami mieszkalnymi - 18 lokali mieszkalnych (pow. udziału w gruncie 0,3757ha)
- 752 działki o łącznej powierzchni 881,6534ha stanowią drogi powiatowe.

W okresie od 31.12.2005 do 31.12.2007 r. Powiat Ostródzki nabył mienie :

- 1) na podstawie decyzji Wojewody Warmińsko – Mazurskiego, zabudowaną nieruchomość o powierzchni 0,2195ha, położoną w Ostródzie przy ul. Garnizonowej 14A,
- 2) z mocy prawa (w wyniku podziału nieruchomości), za odszkodowaniem, prawo własności 2 działek o łącznej powierzchni 0,0379ha, przeznaczonych na poszerzenie skrzyżowań dróg powiatowych tj. ul. Pieniężnego i ul. 11-Listopada w Ostródzie,
- 3) z mocy prawa (w wyniku podziału nieruchomości), za odszkodowaniem, prawo własności 2 działek o łącznej powierzchni 0,0416ha, wydzielonych w celu poszerzenia drogi powiatowej Nr 1247 N w miejscowości Kątno gm. Ostróda,
- 4) umową notarialną (nieodpłatne przekazanie) od Agencji Nieruchomości Rolnych, 2 działki o łącznej powierzchni 1,3049ha, z przeznaczeniem na poszerzenie drogi powiatowej Nr 1213 N w obrębie Jędrychówko gm. Morąg,
- 5) z mocy prawa (w wyniku podziału nieruchomości), bez odszkodowania, prawo własności 1 działki o powierzchni 0,0119ha, położonej w obrębie Chojnik gm. Morąg wydzielonej w celu poszerzenia drogi powiatowej Nr 1211 N Sambród – Morąg,
- 6) z mocy prawa (w wyniku podziałów nieruchomości), bez odszkodowania, prawo własności 6 działek o łącznej powierzchni 0,0998ha, położonych w obrębie Nr 2 i Nr 3 m. Morąg, wydzielonych na poszerzenie dróg powiatowych,
- 7) z mocy prawa (w wyniku podziału nieruchomości), bez odszkodowania, prawo własności 3 działek o łącznej powierzchni 0,0301ha, przeznaczonych na poszerzenie drogi powiatowej - ul. Wróblewskiego w Morągu,
- 8) z mocy prawa (w wyniku podziału nieruchomości), bez odszkodowania, prawo własności 3 działek o łącznej powierzchni 0,0617ha, wydzielonych w celu poszerzenia dróg powiatowych - ul. Warmińskiej, Kaszubskiej i Weneckiej w Morągu,
- 9) z mocy prawa, potwierdzone decyzją Wojewody Warmińsko – Mazurskiego prawo własności 1 działki o pow. 0,0379ha – grunt zajęty pod drogę powiatową w obrębie Surzyki Wielkie gm. Małdyty.

- 10) z mocy prawa (w wyniku podziału nieruchomości), bez odszkodowania, prawo własności 1 działki o pow. 0,0069ha, przeznaczonej na poszerzenie drogi powiatowej - ul. Kolejowej w Ostródzie.

W okresie od 31.12.2005 do 31.12.2007 r. Powiat Ostródzki dokonał zbycia:

1) w drodze bez przetargowej :

- 1 lokalu mieszkalnego położonego w Morągu przy ul. 3- Maja 11A, sprzedaż na rzecz dotychczasowego najemcy lokalu;
- 4 działek o łącznej powierzchni 77m² położonych w Dobrocinie gm. Małdyty, na rzecz posiadaczy gruntu, którzy wzniesli budynki (boksy garażowe) ze środków własnych o wartości przenoszącej wartość gruntu (sprzedaż na podstawie art.231 § 2 KC);
- 1 działki o powierzchni 226m² położonej w Ostródzie przy ul. Parkowej, na poprawę warunków zagospodarowania nieruchomości przyległej;

2) w drodze przetargu:

- 1 niezabudowaną nieruchomość położoną w Ostródzie przy ul. Poniatowskiego o powierzchni 0,3043ha;
- 1 niezabudowaną nieruchomość położoną w Ostródzie przy ul. Grunwaldzkiej 62 o powierzchni 0,0302ha;

3) w drodze darowizny:

- 4 działki o łącznej powierzchni 0,2096ha, na rzecz Województwa Warmińsko - Mazurskiego, w celu uregulowania stanu prawnego dróg wojewódzkich w obrębie skrzyżowania ul. Sienkiewicza i Wróblewskiego w Morągu;
- 2 działki o łącznej powierzchni 0,5868ha, położone w Molzie gm. Łukta, na rzecz Stowarzyszenia Organizatorów i Menadżerów Pomocy Społecznej i Ochrony Zdrowia Regionu Warmińsko – Mazurskiego, z przeznaczeniem na cele publiczne - prowadzenie domu opieki społecznej;
- 1 działkę o pow. 0,2195ha, położoną w Ostródzie przy ul. Garnizonowej 14A, zabudowaną budynkiem administracyjno – biurowym, na rzecz Gminy Miejskiej Ostróda, z przeznaczeniem na cele publiczne – adaptacja budynku administracyjnego na budynek mieszkalny z lokalami socjalnymi;
- udział 784/1000 części w 2 niezabudowanych działkach o łącznej powierzchni 142m², na rzecz Gminy Morąg, z przeznaczeniem na urządzenie parkingu przy budynku administracyjnym położonym w Morągu przy ul. 11 Listopada 9 (siedziba Oddziałów Zamiejscowych Starostwa Powiatowego w Ostródzie);

- 19 działek o łącznej powierzchni 82,6510ha, położonych w miejscowości Dobrocin, obręb Stare Kielkuty gm. Małdyty - z przeznaczeniem do prowadzenia Zespołu Szkół Agro – Ekonomicznych w Dobrocinie;

4 wniesiono jako wkład niepieniężny

- 4 działki o łącznej powierzchni 2, 3495ha położone w Ostródzie przy ul. Jagiełły 1 jako aport do Powiatowego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Ostródzie S.A;

5) w wyniku podziału nieruchomości

- 1 działkę o powierzchni 0,0840ha położoną w Ostródzie przy ul. Czarnieckiego, na rzecz Gminy Miejskiej Ostróda (bez odszkodowania), z przeznaczeniem na poszerzenie drogi gminnej.

Mienie powiatu wg stanu na 31.12.2007 r.

Nieruchomości pozostające w trwałym zarządzie jednostek organizacyjnych powiatu

Lp.	Jednostka organizacyjna	Położenie nieruchomości	Numer Działki	Pow. działki	Budynki, budowle
1	2	3	4	5	6
1.	Liceum Ogólnokształcące im. J. Bażyńskiego w Ostródzie	Ostróda obręb Nr 10 ul. Drwęcka 2-2A	7/5	1,7693 ha	Budynek szkoły, wpisany do rejestru zabytków
2.	Zespół Szkół Zawodowych im. Sandora Petöfi w Ostródzie	Ostróda obręb Nr 9 ul. Sportowa 1	121/4	2,2501 ha	budynek szkoły, 3 budynki internatów
3.	Zespół Szkół Rolniczych im. W. Witosa w Ostródzie	m. Ostróda, obręb nr 9 ul. Czarnieckiego 69 obręb Nr 8 m. Ostróda	175/9 176/3 309 360/8 360/9	1,1551 ha 0,6794 ha 0,2249 ha 0,3766 ha 0,0225 ha udz. ½ cz. (0,0112) ----- 2,4472 ha	budynek szkoły budynek sali gimnastycznej, budynek warsztatów garaże - 2 budynki plac manewrowy droga wewnętrzna
4.	Zespół Szkół Zawodowych im. S. Staszica w Ostródzie	m. Ostróda obręb Nr 8 ul. Pieniężnego, ul. Wyszyńskiego 2	77/8 udz.94/10 0 104 106/1 105/3	0,7311 ha (0,6872) 0,4474 ha 0,0990 ha 0,2752 ha ----- 1,5088 ha	budynek warsztatów szkolnych budynek szkoły część niezabudowana budynek sali gimnastycznej
5.	Centrum Kształcenia Ustawicznego w Ostródzie	m. Ostróda, obręb nr 8 ul. Pieniężnego m. Ostróda, obręb nr8 ul. Czarnieckiego 28	77/8 udz.6/100 cz. 154/3	0,7311 ha (0,0439ha) 0,1227 ha ----- 0,1666 ha	budynek warsztatów szkolnych budynek szkoły wpisany do rejestru zabytków

6.	Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy im. M. Konopnickiej w Ostródzie	m. Ostróda, obręb nr 9 ul. Grunwaldzka 13 m. Ostróda, obręb nr 4 ul. Olsztyńska 9 m. Ostróda, obręb nr 9 ul. Grunwaldzka 14	58/2 33 61/6	0,6468 ha 0,1718 ha 0,2714 ha 1,0900 ha	internat , garaż budynek szkoły internat
7.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostródzie	Ostróda, obręb nr 4 ul. Mickiewicza 32	11 udz.8/100	0,2708 ha udz.8/100 0,0217 ha	budynek administracyjny
8.	Zarząd Dróg Powiatowych w Ostródzie	m. Ostróda, obręb nr 9 ul. Grunwaldzka 62 m. Morąg, obręb Nr 2 ul.3 Maja 11A m. Morąg ul. 3 Maja 11A	159/41 571/4 571/3 udz. 84/1000 cz.	0,0858 ha 0,5110 ha 0,0281 ha (0,0024) 0,5992 ha	dźwignice do piasekarek; budynek biurowy budynek warsztatów 2 budynki magazynowe, 5 wiat; pomieszczenia biurowe
9.	Powiatowy Urząd Pracy w Ostródzie Powiatowy Urząd Pracy Filia w Morągu	m. Ostróda, obręb nr 4 ul. Mickiewicza 32 m. Morąg, obręb nr 2 ul. Dąbrowskiego	11 udz.92/100 cz. 748/2	0,2708 ha (0,2491) 0,0460 ha 0,2951 ha	budynek administracyjny; budynek administracyjny
10.	Dom Pomocy Społecznej w Szyldaku	m. Ostróda, obręb Szyldak ul. Gdańska 14	6/11	0,8305 ha	budynek mieszkalno - usługowy
11.	Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy w Szymanowie	gmina Morąg, Obręb Antoniewo	24/34 24/33 24/1 24/2 24/3 24/4 24/5 24/6 24/7 24/12 24/13 24/14 24/15 24/16 24/17 24/18 24/19 24/23 24/24 24/25 24/26 24/27 24/28 24/29 24/30 24/31 24/35 24/36	0, 4144 ha 2, 5903 ha 0, 0844 ha 0, 0861 ha 0, 0844 ha 0, 0830 ha 0, 0815 ha 0, 0804 ha 0, 0783 ha 0, 0466 ha 0, 0010 ha 0, 0008 ha 0, 0009 ha 0, 0008 ha 0, 0008 ha 0, 0008 ha 0, 0009 ha 0, 0055 ha 0,0113 ha 0, 0037 ha 0, 0042 ha 0, 0466 ha 0, 0182 ha 0, 0111 ha 0, 0100 ha 0, 0180 ha 3, 1508 ha <u>14, 5545 ha</u> 21, 46 93 ha	budynek szkoły wpisany do rejestru zabytków oczyszczalnia ścieków ogródek działkowy ogródek działkowy ogródek działkowy ogródek działkowy ogródek działkowy ogródek działkowy ogródek działkowy garaż budynek gospodarczy budynek gospodarczy budynek gospodarczy budynek gospodarczy budynek gospodarczy budynek gospodarczy budynek gospodarczy budynek gospodarczy garaż garaż garaż garaż ogródek działkowy ogródek działkowy ogródek działkowy ogródek działkowy rolna niezabudowana rolna, zabudowana, chlew i stodoła

12.	Dom Dziecka w Morągu	m. Morąg obręb Nr 1 ul. Śląska	192/1 211 199/4	3,9110 ha 0,3163 ha <u>0,3193 ha</u> 4,5466 ha	internat budynek gospodarczy wiata
13.	Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Miłakowie	m. Miłakowo obręb 1 ul. Olsztyńska 9 a	492/27 udź. 1/2 cz. 492/29 492/26 udź. 600/10 00cz.	0,3543 ha (0,1772) 0,0168 ha 0,2009 ha <u>(0,1205)</u> 0,3145 ha	budynek szkoły sala gimnastyczna internat
14.	Zespół Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących im. 9 Drezdeńskiej Bryg. Artylerii w Morągu	m. Morąg, obręb nr 2 ul. Leśna ul. Szkolna ul. Kujawska 1	685/4 685/3 689/1 688/1 703	1, 4603ha 0,0545 ha 0, 0470 ha 0, 0728 ha <u>0,1071 ha</u> 1, 7417 ha	budynek szkoły internat łakiemia, magaz. półfabryk. budynek socjalny, garaż budynek warsztatów szkolnych
15.	Zespół Szkół Licealnych w Morągu	m. Morąg obręb nr 2 ul. 11 Listopada 7	624/2 625/2	0,1336 ha 0,6636 ha ----- 0,7972 ha	budynek szkoły budynek socjalny garaż budynek Sali gimnastyczna
Ilość działek 62				39,8478ha	

Nieruchomości będące w dyspozycji Zarządu Powiatu (wg stanu na 31.12.2007 r.)

Lp.	Położenie nieruchomości	Numer Działki	Powierzchnia	Sposób zagospodarowania	Uwagi
1	2	3	4	5	6
1.	Ostróda ul. Grunwaldzka 19A	172/1	0,0342 ha	Siedziba Starostwa Powiatowego	
2.	Ostróda ul. Grunwaldzka 19A	172/4	0,0106 ha	Parkingi przed budynkiem Starostwa Powiatowego	
3.	Ostróda ul. Grunwaldzka 19A	10/5	0,0456 ha	Parkingi przed budynkiem Starostwa Powiatowego	
4.	Ostróda ul. Grunwaldzka 19A	11/3	0, 0063 ha	Parkingi przed budynkiem Starostwa Powiatowego	
5.	Ostróda ul. Grunwaldzka 19A	12/3	0,0342 ha	Parkingi przed budynkiem Starostwa Powiatowego	
6.	Ostróda ul. Grunwaldzka 62	159/8	0,0201 ha	Siedziba Starostwa Powiatowego Wydział Komunikacji i Transportu, Zarząd Dróg Powiatowych	
7.	Ostróda ul. Grunwaldzka 62	159/7	0,0191 ha	Garaż samochodu służbowego	
8.	Ostróda ul. Grunwaldzka 62	159/9	0,0673 ha	Plac parkingowy	
9.	Ostróda ul. Grunwaldzka 62	159/5	0,0287 ha	Plac parkingowy	
10.	Ostróda ul. Grunwaldzka 62	159/50	0,0018 ha	Zabudowana boksem garażowym	Garaż sam. Służbowego
11.	Ostróda ul. Grunwaldzka 62	159/51	0,0018 ha	Zabudowana boksem garażowym	
12.	Ostróda ul. Grunwaldzka 62	159/52	0,0032 ha	Zabudowana boksem garażowym	
13.	Ostróda ul. Grunwaldzka 62	159/45	0,0474 ha	Działka budowlana	
14.	Ostróda ul. Grunwaldzka 62	159/46	0,0147 ha	Plac parkingowy	
15.	Ostróda ul. Grunwaldzka 62	159/47	0,1289 ha	Plac parkingowy	
16.	Ostróda ul. Grunwaldzka 62	159/15	0,0790 ha	Zabudowana boksami garażowymi	

17.	Ostróda ul. Grunwaldzka 62	159/30	0,0282 ha	Plac ogólnodostępny	
18.	Ostróda ul. Grunwaldzka 62	159/33	0,0020 ha	Garaż	
19.	Ostróda ul. Grunwaldzka 62	159/39	0,0087 ha	Poszerzenie drogi	
20.	Ostróda ul. Grunwaldzka 62	159/40	0,1017 ha	Działka budowlana	
21.	Ostróda ul. T. Kościuszki 2	146/5	0, 5723 ha	Budynek przychodni zdrowia	dzierżawa PZOZ
22.	Ostróda ul. W. Jagiełły	155/6	0,9301 ha	Szpital	dzierżawa PZOZ
23.	Ostróda ul. W. Jagiełły	155/7	0,6400 ha	Szpital zakaźny, poradnia uzależnień	dzierżawa PZOZ
24.	Ostróda ul. Grunwaldzka	156/9	0,0066 ha	Stacja transformatorowa	
25.	Ostróda ul. Czarnieckiego	146/4	0,0197 ha	Zabudowana 4 pawilonami handlowymi	dzierżawy
26.	Ostróda ul. Czarnieckiego	146/3	0,0078 ha	Zabudowana pawilonem handlowym	dzierżawa
27.	Ostróda ul. Kościuszki 2	146/2	0,0110 ha	Zabudowana budynkiem gospodarczym	um. użyc. SANEPID
28.	Ostróda ul. Sportowa 1	121/3	0,0046 ha	Stacja transformatorowa	
29.	Ostróda ul. Pieniężnego	77/7	0,0029 ha	Stacja transformatorowa	
30.	Ostróda ul. Herdera	27/4	0,0146 ha	Część chodnika ul. Herdera	
31.	Ostróda ul. Pauzeńska	363/5	0,0600 ha	Przeznaczona na poszerzenie drogi gminnej	
32.	Ostróda ul. Pauzeńska	363/6	0,0199 ha	Przeznaczona na poszerzenie drogi gminnej	
33.	Ostróda ul. Czarnieckiego	175/23	0,0529 ha	Przeznaczona na poszerzenie ul. Czarnieckiego	
34.	Ostróda Ul. Czarnieckiego	175/24	0,0313 ha	Niezabudowana	
35.	Ostróda Ul. Czarnieckiego	154/18	0,0474 ha	Zabudowana bud. magazynowym	
36.	Ostróda Ul. Czarnieckiego	154/55	0,7406 ha	Zabudowana bud. koszarowym	
37.	Ostróda Ul. Czarnieckiego	154/42	0,4991 ha	Zabudowana bud. garażowym	
38.	Ostróda Ul. Szosa Elbląska 25	664	0,1807 ha	Zabudowana budynkiem mieszkalnym - 3 lokalowym oraz dwoma przynależnymi budynkami gospodarczymi	
39.	Dobrocin	6/8	0,0653 ha	Plac ogólnodostępny	
40.	Dobrocin	6/5	3,5331 ha	Ogródki działkowe	umowy dzierżawy
41.	Dobrocin	6/142	2,5031 ha	Ogródki działkowe	umowy dzierżawy
42.	Dobrocin	6/150	0,0398 ha	Ogródki działkowe	umowy dzierżawy
43.	Dobrocin	6/43	0,0021 ha	budynek gospodarczy	
44.	Dobrocin	6/151	0,0071 ha	niezabudowana	
45.	Dobrocin	6/84	0,0020 ha	budynek gospodarczy	
46.	Dobrocin	6/48	0,0019 ha	budynek gospodarczy	
47.	Dobrocin	16/65	0,0600 ha	niezabudowana	
48.	Dobrocin	6/39	0,0019 ha	Budynek gospodarczy	
49.	Dobrocin	8/7	0,0094 ha	Stacja transformatorowa	

50.	Wielimowo	234	7,6200 ha	działka rolna	dzierżawa
51.	Wielimowo	237	6,0200 ha	działka rolna	dzierżawa
52.	Wielimowo	242/2	16,3000 ha	działka rolna	dzierżawa
53.	Morąg ul. 11 Listopada 9	623	0,1355 ha	Siedziba Starostwa Powiatowego - Oddziały Zamiejscowe	udz. 216/1000
54.	Morąg ul. 11 Listopada 9	624/1	0,0096 ha	Parking przy budynku – siedzibie Starostwa Powiatowego w Morągu	udz. 216/1000
55.	Morąg ul. 11 Listopada 9	625/1	0,0046 ha	Parking przy budynku – siedzibie Starostwa Powiatowego w Morągu	udz. 216/1000
56.	Morąg ul. 3 - go Maja 11	571/1	0,0266 ha	Kotłownia	udz.18/1000 cz.
57.	Morąg ul. 11 listopada	607/3	0,0337	Na poszerzenie drogi wojewódzkiej	
58.	Morąg ul. Jagielly	909/1	0,0117 ha	Na poszerzenie drogi wojewódzkiej	
59.	Nowy Dwór	33/9	0, 1356 ha	Działka budowlana	
60.	Nowy Dwór	33/10	0,1450 ha	Działka budowlana	
61.	Nowy Dwór	33/11	0,0328 ha	Przeznaczona na poprawę warunków zagosp. dz. sąsiedniej	
62.	Nowy Dwór	33/12	0,1028 ha	Działka budowlana	
63.	Nowy Dwór	33/15	0,0083 ha	Poszerzenie drogi	
64.	Nowy Dwór	33/16	0,1684 ha	Działka budowlana	
65.	Nowy Dwór	33/17	0,0095 ha	Zabudowana osadnikiem gnilnym	
66.	Bagieńsko - Zatoka (Fałtyjanki) gm. Miłomłyn	32	1,2800 ha	Zabudowana budynkiem szkoleniowo - administracyjnym, stołówką i domkami campingowymi.	Umowa użyczenia "Atut"
67.	Szymonowo Gm. Małdyty	157/4	8,6600 ha	Zabudowana budynkiem mieszkalno – usługowym dom dziecka	Umowa użyczenia z Warmińsko Mazurskim Stowarzysz eniem Pomocy Dziecku i Rodzinie
68.	Szymonowo Gm. Małdyty	156/4	0,4100 ha	niezabudowana	
69.	Szymonowo Gm. Małdyty	157/3	0,0176 ha	Droga	
70.	Molza gm. Łukta	212/2	0,0294 ha	Droga wewnętrzna	
71.	Molza gm. Łukta	212/3	0,0751 ha	Przepompownia ścieków	
72.	Molza gm. Łukta	212/5	1,1900 ha	Działka rolna	
powierzchnia całkowita 53,1769ha					

Zasób mieszkaniowy – stan na dzień 31.12.2007 r.

Lp.	Położenie nieruchomości	Numer działki	Powierzchnia	Umowa najmu
1	MIASTO OSTRÓDA, ul. Raclawicka 7 lokal Nr 1, pow. 52,61 m ² lokal Nr 10, pow. 39,98 m ² lokal Nr 16, pow. 40,27 m ² lokal Nr 18, pow. 49,88 m ²	51/20	0,2731 ha udz. 81/1000 cz.	na czas nieoznaczony na czas nieoznaczony na czas nieoznaczony na czas nieoznaczony
2.	MIASTO OSTRÓDA, ul. Czarnieckiego 15 lokal Nr 4, pow. 32,16 m ²	312	0,0640 ha udz. 21/1000	na czas nieoznaczony
3.	MIASTO OSTRÓDA, ul. Czarnieckiego 2 lokal Nr 12, pow. 48,09 m ²	101/56	0,0780 ha udz. 49/1000	na czas nieoznaczony
4.	MIASTO OSTRÓDA, ul. Kopernika 27, lokal Nr 3, pow. 38,20 m ²	61/4 61/5	0,0877 ha udz. 320/1000	na czas nieoznaczony

			0,0044 ha	
5.	DOBROCIN, gmina Małdyty lokal Nr 11, w budynku nr 27, pow. 50,50 m ²	6/31	0,0781 ha udz. 66/1000	na czas nieoznaczony
6.	DOBROCIN, gmina Małdyty lokal Nr 17, w budynku nr 53, pow. 40,40 m ²	6/30	0,0871 ha udz. 54/1000	na czas nieoznaczony
7.	DOBROCIN, gmina Małdyty budynek Nr 57/1, jedno-lokalowy, pow. 65,10 m ²	6/7	0,0664 ha	na czas nieoznaczony
8.	NOWY DWÓR, gm. Morąg, budynek nr 3 lokal Nr 1, pow. 47,50 m ² lokal Nr 2, pow. 67,20 m ²	33/13	0,1865 ha	na czas nieokreślony na czas nieokreślony
9.	SZYMONOWO gm. Małdyty, budynek nr 13 lokal Nr 1, pow. 61,18 m ² lokal Nr 2, pow. 61,13 m ² lokal Nr 3, pow. 55,77 m ² lokal Nr 4, pow. 38,07 m ² w budynku Domu Dziecka w Szymonowie lokal Nr 1, pow. 33,41 m ² lokal Nr 2, pow. 40,96 m ²	157/1 157/2	0,1038 ha 0,0365 ha	na czas nieoznaczony na czas nieoznaczony na czas nieoznaczony na czas nieoznaczony na czas nieoznaczony na czas nieoznaczony
Łącznie 18 lokali mieszkalnych			0,3757 ha	

8. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Opracowanie: Stanisław Stapurewicz - Wydział Komunikacji i Transportu

Wydział wykonuje swoje zadania na podstawie art. 4. 1 pkt 6 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz. U. 2001 r. Nr 142 poz. 1592), ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (tekst jednolity: Dz. U. 2005 r. Nr 108, poz. 908), ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (tekst jednolity: Dz. U. 2004 r. Nr 204, poz. 2088) oraz ustawy z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofywanych z eksploatacji (Dz. U. z 2005 r. Nr 25, poz.202).

Swoim zasięgiem działania obejmuje cały obszar powiatu ostródzkiego, świadcząc usługi w dwóch punktach zlokalizowanych w Ostródzie i Morągu. Średnia miesięczna liczba interesantów Wydziału oscyluje na poziomie około 5000 osób, co ma bezpośredni związek z ilością rejestrowanych pojazdów. Wymaga to od organu prowadzącego pilnego rozwiązania problemu obsługi klienta, zarówno w Ostródzie jak i w Morągu. Problem ten dotyczy wielkości pomieszczeń i spełniania przez nie standardów obowiązujących dla obiektów użyteczności publicznej oraz stworzenia odpowiednich warunków pracy dla pracowników.

Wybrane dane statystyczne

ROK	2004*	2005*	2006*	2007*
1. Liczba zarejestrowanych pojazdów **				
osobowe	17 181	22 444	31 824	35111
ciężarowe	3 289	3 847	5 111	5412
autobusy	175	200	231	248
ciągniki	3 186	3 241	3 345	3461
motorowery	752	944	1 323	2004
motocykle	2 514	2 538	2 643	2759
2. Liczba wyrejestrowanych pojazdów w roku				
Razem	Brak danych	327	267	282
3. Liczba pojazdów sprowadzonych z zagranicy w roku				
Razem	Brak danych	2 657	2 706	3117
4. Ilość wydanych praw jazdy	8 613	5 092	8184	3892
5. Ilość wydanych praw jazdy międzynarodowych	104	120	56	30
6. Ilość wydanych licencji w krajowym transporcie	57	14	3	22
7. Ilość wydanych zezwoleń na przewozy regularne	29	27	3	2
8. Ilość wydanych zezwoleń tylko na obszar powiatu (Starosta)	29	27	3	2
9. Liczba stacji kontroli pojazdów -	6	6	6	6
10. Liczba szkół nauki jazdy	23	22	26	30
11. Liczba instruktorów nauki jazdy	136	167	176	194

Źródło: opracowanie własne, Wydział Komunikacji i Transportu, Ostróda, 30.03.2008r.

* stan na 31.12 każdego roku

** pojazd aktywny – znajdujący się w ewidencji CEP i K (Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców)– system informatyczny obejmujący centralną bazę danych gromadzący dane

i informacje o pojazdach, ich właścicielach i posiadaczach oraz osobach posiadających uprawnienia do kierowania pojazdami. Ewidencja jest prowadzona w systemie teleinformatycznym.

Pojazdy samochodowe wg grup wieku - stan na 31.12.2007r. (w szt.)

Wyszczególnienie	Ogółem	Wiek pojazdów w latach						
		2 i mniej	3-5	6-10	11-15	16-20	21-30	31 i więcej
Samochody osobowe	35111	560	1299	5977	11351	7550	6818	1556
w tym o poj. silnika 1399 cm ³ i mniejszej	16464	275	654	2725	3860	3537	4342	1071
Samochody ciężarowe	5412	127	427	1107	947	728	1328	748
w tym o poj. silnika 1500 cm ³ i większej	1471	23	35	178	205	269	504	257
Autobusy	248	7	14	40	23	66	65	33
w tym do 15 miejsc z kierowcą	37	0	1	9	0	6	12	9
16-45 miejsc	74	7	9	23	1	11	16	7
Ciągniki siodłowe	255	1	7	76	51	61	50	9

źródło: T-03r - sprawozdanie o zarejestrowanych pojazdach samochodowych, ciągnikach rolniczych, przyczepach i naczepach za rok 2007.

Pojazdy samochodowe wg grup wieku - stan na 31.12.2006r. (w szt.)

Wyszczególnienie	Ogółem	Wiek pojazdów w latach						
		2 i mniej	3-5	6-10	11-15	16-20	21-30	31 i więcej
Samochody osob.	31 824	570	1157	6356	10372	5883	6305	1181
w tym o poj. silnika 1399 cm ³ i mniejszej	15765	327	688	3027	3852	2962	4078	831
Samochody ciężar.	5111	125	446	1083	807	721	1339	590
w tym o poj. silnika 1500 cm ³ i większej	1425	17	37	191	186	277	521	196
Autobusy	231	9	22	28	21	63	70	18
w tym do 15 miejsc z kierowcą	40	0	6	6	1	6	18	3
16-45 miejsc	62	9	10	13	3	6	15	6
Ciągniki siodłowe	218	1	6	54	55	51	43	8

źródło: T-03r - sprawozdanie o zarejestrowanych pojazdach samochodowych, ciągnikach rolniczych, przyczepach i naczepach za rok 2006

Pojazdy samochodowe wg rodzajów stosowanego paliwa – stan na 31.12.2007r.(w szt.)

Wyszczególnienie	Ogółem	Rodzaj paliwa		
		Na benzynę	Olej napędowy	Gaz (LPG)
Samochody osobowe	35111	23315	4993	6803
<i>pojemność silnika</i>				
1399 cm ³ i mniej	16464	14577	103	1784
1400-1999 cm ³	16465	8037	3828	4600
2000 cm ³ i więcej	2182	701	1062	419
Autobusy	248	28	220	0
<i>w tym</i>				
do 15 miejsc łącznie	37	15	22	0
16-45 miejsc	74	10	64	0
Inne	137	Brak danych	Brak danych	Brak danych
Samochody ciężarowe	5412	2081	2862	469
<i>o ładowności</i>				
1499 kg i mniej	3941	1878	1599	464
1500 kg i więcej	1471	203	1262	6
Ciągniki siodłowe	255	17	238	0
Samochody specjalne	297	95	195	7

źródło: T-03r - sprawozdanie o zarejestrowanych pojazdach samochodowych, ciągnikach rolniczych, przyczepach i naczepach za rok 2007

Pojazdy samochodowe wg rodzajów stosowanego paliwa – stan na 31.12.2006r. (w szt.)

Wyszczególnienie	Ogółem	Rodzaj paliwa		
		Na benzynę	Olej napędowy	Gaz (LPG)
Samochody osob.	31824	22207	3592	6025
<i>pojemność silnika</i>				
1399 cm ³ i mniej	15765	14037	88	1639
1400-1999 cm ³	14263	7503	2735	4023
2000 cm ³ i więcej	1796	666	768	362
Autobusy	231	28	203	0
<i>w tym</i>				
do 15 miejsc łącznie	40	15	25	0
16-45 miejsc	62	10	52	0
Inne	129	Brak danych	Brak danych	Brak danych
Samochody ciężar.	5111	2101	2553	454
<i>o ładowności</i>				
1499 kg i mniej	3686	1899	1339	446
1500 kg i więcej	1425	202	1214	8
Ciągniki siodłowe	218	18	200	0
Samochody specjalne	281	94	180	7

źródło: T-03r - sprawozdanie o zarejestrowanych pojazdach samochodowych, ciągnikach rolniczych, przyczepach i naczepach za rok 2006

Na przestrzeni czterech lat daje się zauważyć bardzo duży wzrost nowo rejestrowanych pojazdów. Największy wskaźnik wzrostu dotyczy pojazdów osobowych (wzrost o 104,36%)

i ciężarowych (wzrost o 64,54%) oraz motorowerów (wzrost o 166,49%). Jeżeli chodzi o samochody osobowe i ciężarowe pierwszy raz rejestrowane na terytorium RP, zdecydowaną większość (ponad 90%) stanowią pojazdy używane sprowadzane z zagranicy. W przypadku samochodów osobowych większość, ponad 95%, stanowią pojazdy w wieku powyżej 3 lat. Podobnie jest w przypadku samochodów ciężarowych. Odnotowujemy nieliczne przypadki rejestracji pojazdów nowych. Na podstawie analizy sytuacji należy przewidywać dalszy dynamiczny wzrost ilości sprowadzanych z zagranicy używanych pojazdów.

Tylko nieznacznie wzrosła liczba pojazdów wyrejestrowywanych. Główną przyczyną wyrejestrowania jest techniczne zużycie pojazdu. Niewielki procent stanowią pojazdy powypadkowe, co świadczy o tym, iż pojazdy takie są naprawiane i powtórnie wprowadzane do ruchu.

Liczba wydanych praw jazdy w latach 2004 i 2006 r. wyraźnie wzrosła w stosunku do roku 2005, co było spowodowane przypadającymi terminami obowiązkowej wymiany starych praw jazdy na prawa jazdy nowego typu.

Wysoka liczba wydanych licencji w krajowym transporcie drogowym w 2004 r. wynikała z ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (tekst jednolity: Dz. U. 2004 r.

Nr 204, poz. 2088). Rok 2004 był ostatnim, w którym trzeba było zalegalizować zgodnie z ustawą, wykonywanie krajowego transportu drogowego. Obecnie na terenie powiatu jest zarejestrowanych 87 przewoźników świadczących usługi w zakresie zarobkowego przewozu drogowego osób i rzeczy. Przedsiębiorcy prowadzący transport zarobkowy do 3,5 tony nie są rejestrowani, a takich jest większość. Na przestrzeni analizowanych lat nikomu nie cofnięto licencji. Na terenie powiatu funkcjonuje 6 stacji kontroli pojazdów i jest to w ocenie Wydziału liczba wystarczająca. Na podstawie ustawy z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofywanych z eksploatacji (*Dz. U. z 2005 r. Nr 25, poz. 202*) oraz przepisów wynikających z naszej przynależności do UE pojazd nie nadający się do użytku musi zostać złomowany, a następnie poddany procesowi recyklingu. Polega on na odzyskaniu, do powtórnego wykorzystania, wszystkich możliwych materiałów i surowców użytych do jego produkcji. Pojazd, aby mógł być wyrejestrowany, musi zostać oddany do stacji demontażu pojazdów lub punktu zbiórki pojazdów. Przedsiębiorca prowadzący stację demontażu lub zbiórki wystawia zaświadczenie o demontażu pojazdu, kasuje tablicę rejestracyjną i unieważnia dowód rejestracyjny oraz kartę pojazdu, jeżeli była wydana. Skasowane tablice rejestracyjne wraz z obowiązującą dokumentacją przekazuje na podstawie art. 24 ust. 3 ustawy właścicielowi pojazdu oraz jeden egzemplarz w ciągu 7 dni organowi rejestrującemu (obowiązek dotyczy tylko przedsiębiorcy prowadzącego stację demontażu). Właściciel pojazdu, w organie rejestrującym wyrejestrowuje pojazd, otrzymując stosowną decyzję administracyjną.

Na terenie Powiatu Ostródzkiego znajduje się jedna stacja demontażu pojazdów, działająca w oparciu o upoważnienie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego. Prowadzona jest przez P.H.U. „STALZŁOM” s.c. 14-100 Ostróda - Kajkowo, ul. Bukowa 2. Zgodnie z art. 11 ust. 1 w/c ustawy spełniony jest warunek, aby każdy właściciel pojazdu mógł oddać pojazd do stacji demontażu lub zbiórki pojazdów położonej w odległości nie przekraczającej 50 km w linii prostej od jego miejsca zamieszkania albo siedziby właściciela pojazdu.

Ze względu na ilość pojazdów i ich wiek należy przewidywać dalszy wzrost ilości pojazdów podlegających złomowaniu. W związku z tym zasadnym byłoby powstanie drugiego punktu zbiórki lub stacji demontażu pojazdów w Morągu lub jego okolicach.

W Wydziale Komunikacji i Transportu trwają prace związane z budową Systemu Informatycznego Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców (CEP i K) mające na celu umożliwienie dostępu do jego zasobów w trybie on - line. W ramach rządowego programu GAMBIT 2007-2013 Wydział będzie zobligowany do realizacji zadań wynikających z funkcjonowania w strukturach organizacyjnych stworzonych dla realizacji działań na rzecz bezpiecznego ruchu drogowego (BRD). Będzie to dotyczyło

uczestnictwa: w bazie danych, systemie monitorowania i informacji odnoszących się do poziomu lokalnego.

Wymaga to posiadania odpowiedniego zaplecza w postaci odpowiadających standardom pomieszczeń dla pracowników, odpowiedniej jakości sprzętu komputerowego oraz stworzenia właściwych warunków dla pracy serwerów.

9. SFERA GOSPODARCZA

Opracowanie: Bożena Łaszkiewicz – Wydział Rozwoju Lokalnego

Szeroko rozumiana przedsiębiorczość jest jednym z kluczowych elementów rozwoju gospodarczego. Powstawanie nowych przedsiębiorstw determinowane jest zarówno przez tzw. czynniki przyciągające (np. rosnący popyt,) jak i wypychające (ograniczone możliwości alternatywnego zatrudnienia w danych sekcjach, regionach; mniejsza konkurencja istniejących firm). Przedsiębiorczość, zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw jako podmiotów powszechnie występujących w lokalnych układach gospodarczych, wpisuje się jako wartość rozwojowa w regionie, która przyczynia się do tworzenia nowej jakości gospodarki zdolnej do wykorzystania lokalnego potencjału.

W latach 90 doszło do gruntownej przebudowy struktury własnościowej polskiej gospodarki. Zwiększenie roli sektora prywatnego nastąpiło w wyniku zarówno szybkiego rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw, jak i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych.

W okresie transformacji liczba podmiotów gospodarczych wzrosła prawie trzykrotnie. Zmniejszyła się liczba przedsiębiorstw państwowych i spółdzielni. Systematycznie wzrastała natomiast liczba spółek handlowych. Dominacja prywatnej własności oraz znaczący udział w produkcji oraz usługach małych i średnich przedsiębiorstw mają bardzo istotne znaczenie w gospodarce wolnorynkowej. Doświadczenia krajów wysoko rozwiniętych wskazują, że o ich sile gospodarczej decydują nie wielkie koncerny, a firmy zatrudniające do 250 osób. Wynika to z tego, że małe i średnie przedsiębiorstwa potrafią skutecznie wchodzić w nisze rynkowe i szybko przystosowywać się do potrzeb i wymagań klientów, są bardziej elastyczne. To widać również na lokalnym rynku.

Z punktu widzenia możliwości wzrostu zatrudnienia i ograniczenia bezrobocia małe firmy mają to do siebie, że uruchamianie nowych stanowisk pracy jest znacznie mniej kapitałochłonne niż w dużych firmach. Ponadto ich pracownicy muszą się wykazywać stosunkowo uniwersalnymi zdolnościami. Jak wykazują badania PARP właśnie z takich firm w dużej części rekrutują się przyszli szefowie nowych, małych i średnich firm.

W otoczeniu prawnym i instytucjonalnym przedsiębiorców w ostatnim okresie doszło do wielu pozytywnych zmian. Wprowadzenie przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej było istotnym krokiem w kierunku ułatwienia działalności. Uproszczono i przyspieszono proces rejestracji działalności, usprawniając tym samym obsługę przedsiębiorców. W zakresie zatrudniania i zwalniania pracowników wprowadzono nowe przepisy do kodeksu pracy, które dotyczyły m.in. elastycznej organizacji czasu pracy, ograniczenia kosztów pracy itp.. Dokonano również redukcji obciążeń

biurokratycznych (np. w procesie zamówień publicznych wprowadzono możliwość komunikacji elektronicznej umożliwiającej szybsze i prostsze dokonywanie czynności i zmniejszenie ilości dokumentacji papierowej).

Źródłem wybranych danych statystycznych przytoczonych i wykorzystanych do opracowania tabel w tym rozdziale jest GUS - Bank Danych Regionalnych – dane dla jednostek podziału terytorialnego - www.stat.gov.pl/bdr/s/app/dane_cechter..dane, WUS w Olsztynie - dane o powiatach 2004,2005,2006,2007. Użyty w tabelach skrót b.d. oznacza brak danych.

Podmioty gospodarki narodowej w powiecie ostródzkim wg klas wielkości przedsiębiorstw (liczba podmiotów w szt.)

Liczba prac.	2004	% do ogółem	2005	% do ogółem	2006	% do ogółem	2007	% do ogółem	Woj. W.- M. -2007	% do ogółem
Ogółem	7 230	100	7 362	100	7 515	100	7 664	100	113 058	100
0-9*	6805	94,13	6 911	93,88	7 059	93,93	7 201	93,95	106 622	94,3
10-49*	347	4,80	369	5,01	370	4,92	379	4,95	5220	4,62
50-249*	69	0,95	71	0,96	75	1,0	74	0,97	1 073	0,95
250-999*	8	0,11	9	0,12	9	0,12	10	0,13	143	0,13
1000 i więcej*	1	0,01	2	0,03	2	0,03				

* liczba zatrudnionych

Przez podmioty gospodarki narodowej rozumie się osoby prawne, jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Przedstawione dane nie obejmują części składowych podmiotów, tj. jednostek lokalnych (zakładów, oddziałów, filii) utworzonych przez podmioty dla prowadzenia działalności gospodarczej.

W powiecie ostródzkim na koniec roku 2007 działały 7764 podmioty gospodarcze, w tym ponad 94 % stanowiły podmioty prywatne. Największą grupą przedsiębiorstw (93,95% całkowitej liczby podmiotów) były firmy zatrudniające do 9 osób. Udział firm małych zatrudniających od 10 do 49 pracowników wynosił prawie 5%, natomiast średnich (50-249 pracowników) – 0,97%. W powiecie ostródzkim na przestrzeni ostatnich trzech lat struktura przedsiębiorstw (według liczby zatrudnionych) utrzymuje się praktycznie na zbliżonym poziomie oraz nie odbiega od średniej dla województwa warmińsko-mazurskiego.

Liczba podmiotów gospodarki narodowej w powiecie ostródzkim zarejestrowanych w rejestrze REGON - wg sektorów własnościowych (stan na koniec każdego roku)

Region	Rok							
	2004	% do ogółem	2005	% do ogółem	2006	% do ogółem	2007	% do ogółem
Województwo warmińsko-mazurskie								
ogółem	108 910	100	110 087	100	111 311	100	x	x
w tym sektor prywatny	102 140	93,78	103 403	93,93	104 630	94,00	b.d.	x
w tym sektor publiczny	6 770	6,22	6 684	6,07	6 681	6,00	b.d.	x
Powiat ostródzki								
ogółem	7230	100	7362	100	7515	100	7664	100
Sektor publiczny								
ogółem	399	5,52	392	5,32	402	5,35	446	5,82
w tym	x	% w	x	% w	x	% w	x	% w

		sektorze		sektorze		sektorze		sektorze
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	195	48,87	197	50,26	202	50,25	205	45,96
Przedsiębiorstwa państwowe	4	1,00	3	0,77	3	0,75	3	0,67
Spółki handlowe	16	4,02	16	4,08	16	3,98	16	3,58
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, gospodarstwa pomocnicze	4	1,00	4	1,01	4	1,00	6	1,35
Inne*	180	45,11	172	43,88	177	44,02	216	48,44
Sektor prywatny								
ogółem	6831	94,48	6970	94,68	7113	94,65	7218	94,18
w tym	x	% w sektorze	x	% w sektorze	x	% w sektorze	x	% w sektorze
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	5327	77,98	5399	77,46	5501	77,34	5603	77,63
Spółki handlowe	264	3,86	273	3,92	285	4,01	317	4,39
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	60	0,88	60	0,86	65	0,91	72	1,00
Spółdzielnie	42	0,61	43	0,62	42	0,59	41	0,57
Fundacje	10	0,15	10	0,14	11	0,15	12	0,17
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	201	2,95	218	3,13	231	3,25	246	3,40
Inne*	927	13,57	967	13,87	978	13,75	927	12,84

*inne – jednostki organizacyjne nie będące osobami prawnymi (np. spółki: jawna, partnerska, komandytowa, stowarzyszenia zwykłe, oddziały osób prawnych).

Zarówno w skali powiatu jak i województwa W-M dominującą grupę stanowią podmioty działające w sektorze prywatnym. W grupie podmiotów sektora publicznego dominują przedsiębiorstwa państwowe i jednostki samorządowe.

Osoby fizyczne i podmioty gospodarcze wg wybranych sekcji PKD w latach 2005-2007r. działające na obszarze powiatu ostródzkiego

Wyszczególnienie	Podmioty gospodarki narodowej wg wybranych sekcji PKD					
	w ogółem osoby fizyczne			ogółem		
Rok	2007	2006	2005	2007	2006	2005
Ogółem	5603	5501	5399	7664	7515	7362
% do ogółem	73,11	73,20	73,34	100	100	100
w tym:						
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	325	297	279	401	369	348
Przemysł ogółem	542	524	484	734	713	668
w tym przetwórstwo przemysłowe	534	518	479	711	695	650
Budownictwo	801	696	626	874	765	696
Handel i naprawy	1845	1841	1921	2113	2106	2180
Transport gospodarka magazynowa i łączność	402	387	383	447	429	424
Obsługa nieruchomości i firm	565	649	619	1287	1257	1318
Edukacja	80	73	74	225	216	213
Ochrona zdrowia i pomoc społ.	343	325	325	401	382	382
Działalność usługowa, komunalna, społ. i indywidualna pozostała	249	250	227	580	570	522

Największa liczba podmiotów działa w dziedzinie handlu i napraw, na drugiej pozycji znajduje się budownictwo. Zbliżona liczba przedsiębiorstw działa w branży przemysłowej i obsłudze nieruchomości i firm. Największy wzrost nastąpił w sekcji budownictwo (o prawie 30%) i przetwórstwo przemysłowe (11,5%).

Liczba rejestrowanych i wyrejestrowywanych podmiotów gospodarczych w powiecie ostródzkim (wg stanu na 31.12. każdego roku)

Jednostki w rejestrze REGON	Rok		
	2004	2005	2006
nowo zarejestrowane	630	704	795
w tym prywatne	616	686	784
wyrejestrowane z rejestru	588	540	624
w tym prywatne	583	530	623

Na przestrzeni analizowanych lat liczba nowo rejestrowanych podmiotów wzrosła o ponad 26%. W tym samym okresie liczba wyrejestrowanych podmiotów również wzrosła – o 6%.

Dynamika zmian ilości podmiotów gospodarczych w powiecie ostródzkim, na tle województwa i kraju – w odniesieniu do 10 tys. mieszkańców (podmioty wg klas wielkości)

Podmioty gospodarcze w przeliczeniu na 10 tys. ludności	Region	Rok			
		2004	2005	2006	2007
Podmioty zarejestrowane w rejestrze REGON	Polska	937	948	954	brak danych
	Województwo Warmińsko – Mazurskie	762	771	780	brak danych
	Powiat Ostródzki	685	698	715	790
Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON	Polska	61	69	78	brak danych
	Województwo Warmińsko – Mazurskie	61	70	76	brak danych
	Powiat Ostródzki	60	67	76	55
Jednostki wykreślone z rejestru REGON	Polska	51	56	71	brak danych
	Województwo Warmińsko – Mazurskie	61	60	66	brak danych
	Powiat Ostródzki	56	51	59	45

Podmioty gospodarki narodowej w powiecie ostródzkim - wg liczby pracujących i wybranych sekcji PKD oraz inne niesklasyfikowane, wg gmin, w latach 2005 i 2007.

Powiat/ miasto /gmina/ rok	Ogółem liczba podmiotów	w tym										
		Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	przemysł		budownictwo	Handel i naprawy	Transport, gosp. magazynowa, łączność	Obsługa nieruchomości i firm	edukacja	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna pozostała	Inne *(hotele, restaur., pensjonaty, pośr.fin)
			razem	w tym przetw. przemysł.								
Powiat Ostródzki												
2007	7664	401	734	711	874	2113	447	1287	225	401	580	602
% do ogółu	100	5,23	9,58	x	11,4	27,57	5,83	16,79	2,94	5,23	7,57	7,86
2005	7362	348	668	650	696	2180	424	1318	213	382	522	611
% do ogółu	100	4,73	9,07	X	9,45	29,62	5,75	17,9	2,89	5,19	7,10	8,30
M. Ostróda												
2007	3380	64	258	255	363	926	223	718	95	203	253	277
2005	3355	54	250	248	328	966	211	727	94	203	230	292
M.Gm. Miłakowo												
2007	324	27	38	32	38	93	6	72	10	8	19	13
2005	314	24	29	25	32	100	9	69	8	8	18	17
<i>w tym miasto</i>												
2007	218	10	23	19	24	57	4	63	9	7	14	7
2005	221	10	20	16	23	60	8	63	7	7	14	9
M.Gm. Miłomłyn												
2007	293	39	29	28	39	74	19	19	4	15	29	26
2005	273	29	28	27	26	76	21	24	4	13	21	31
<i>w tym miasto</i>												
2007	171	11	21	21	23	39	13	12	2	13	22	15
2005	157	6	19	19	16	40	15	14	2	11	15	19
M.Gm. Morąg												
2007	1829	74	192	188	198	552	81	331	52	96	27	126
2005	1710	57	177	174	133	569	78	327	47	91	121	110
<i>w tym miasto</i>												
2007	1393	25	137	135	131	441	56	285	39	87	96	96
2005	1330	20	135	134	93	457	52	282	34	85	94	78
Gm. Dąbrówno												
2007	218	11	28	23	27	64	11	6	8	12	20	31
2005	216	10	24	18	24	64	10	14	8	13	19	30
Gm. Grunwald												
2007	236	29	18	18	38	53	11	25	7	6	24	25
2005	211	31	14	14	21	50	11	23	7	5	21	28
Gm. Łukta												
2007	249	22	25	25	27	84	12	22	6	15	18	18
2005	223	18	18	18	20	80	11	23	7	13	16	17
Gm. Małdyty												
2007	318	32	49	48	33	78	18	31	20	15	22	20
2005	299	28	45	45	30	75	20	31	18	12	18	22
Gm. Ostróda												
2007	817	103	97	94	111	189	66	63	23	31	68	66
2005	761	97	83	81	82	200	53	80	20	24	58	64

* inne niesklasyfikowane

www.stat.gov.pl/bdrr_s/app/dane_cechter..dane, „ Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w województwie warmińsko-mazurskim w 2005 r., w 2007r., WUS Olsztyn, 2006, 2008

Na terenie powiatu ostródzkiego największa grupa podmiotów działa w obszarze handlu

i napraw, chociaż na przestrzeni analizowanych lat uległa niewielkiemu zmniejszeniu (ponad 2%). Na drugim miejscu znajdują się podmioty działające w obszarze obsługi nieruchomości i firm. Trzecie miejsce zajmują podmioty działające w sektorze budownictwa. Tutaj widoczny jest prawie 2% wzrost ilości podmiotów w ciągu dwóch ostatnich lat.

Produkcja sprzedana przemysłu i nakłady inwestycyjne wg wybranych sekcji PKD

Region	Produkcja sprzedana przemysłu wg cen bż				Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach wg cen bż*			
	2005		2006		2005		2006	
	w mln zł	na 1 mieszkańca w zł	w mln zł	na 1 mieszkańca w zł	w mln zł	na 1 mieszkańca w zł	w mln zł	na 1 mieszkańca w zł
Polska	698 711,0	18 309,0	805 495,0	21 124,0	131 055,0	3 434,0	156 569,0	4 106,0
Woj. W.-M	14 476,2	10 143,0	15 302,0	10 723,0	2 289,4	1 603,0	2 674,3	1 874,0
Powiat Ostródzki	1290,2	12 230,0	1623,7	15 422,0	82,1	778,0	150,8	1 432,0

źródło: Mały rocznik statystyczny GUS, 2005, 2006; Województwo Warmińsko - Mazurskie, podregiony, powiaty, gminy, WUS Olsztyn, 2006, 2005. *Dane wg lokalizacji inwestycji, dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Udział województwa warmińsko - mazurskiego w produkcji sprzedanej przemysłu w odniesieniu do kraju wynosi nieco ponad 2%. W przeliczeniu kwot na 1 mieszkańca zarówno województwo jak i powiat ostródzki pozostają daleko w tyle. Dla województwa kwota ta stanowi (w stosunku do średniej krajowej) 55,4%, dla powiatu 66,8%.

Kwota nakładów inwestycyjnych w przeliczeniu na jednego mieszkańca w 2005 r. była dla województwa W-M ponad dwukrotnie mniejsza, a w powiecie prawie pięciokrotnie. W roku 2006 nastąpiła znaczna poprawa wskaźnika i w woj. i w powiecie, chociaż nadal pozostajemy daleko za średnią krajową.

Struktura wielkości przedsiębiorstw powiatu ostródzkiego na tle kraju i województwa wg klas

Region	Jednostka miary	2004	2005	2006
Liczba przedsiębiorstw ogółem				
Polska				
ogółem	Jedn.gosp.	1 714 983	1 676 775	1 714 915
w tym małe	Jedn.gosp.	1 698 225	1 659 686	1 697 226
w tym średnie	Jedn.gosp.	14 003	14 254	14 708
w tym duże	Jedn.gosp.	2 755	2 835	2 981
Woj. W-M				
ogółem	Jedn.gosp.	50 255	55 758	58 327
w tym małe	Jedn.gosp.	49 696	55 179	57 717
w tym średnie	Jedn.gosp.	492	514	535
w tym duże	Jedn.gosp.	67	65	75
Pow. ostródzki				

ogółem	Jedn.gosp.	7 230	7 362	7 515
małe	Jedn.gosp.	6 805	6911	7 059
średnie	Jedn.gosp.	347	369	370
duże	Jedn.gosp.	78	82	86
Wskaźnik na 1000 mieszkańców				
Polska ogółem	%	44,92	43,94	44,98
małe	%	44,48	43,49	44,52
średnie	%	0,37	0,37	0,38
duże	%	0,07	0,08	0,08
Woj. W-M ogółem	%	35,17	39,02	40,88
małe	%	34,78	38,62	40,45
średnie	%	0,34	0,36	0,37
duże	%	0,05	0,04	0,06
Pow. ostródzki ogółem	%	68,46	69,81	71,47
małe	%	64,44	65,54	67,13
średnie	%	3,28	3,50	3,52
duże	%	0,74	0,77	0,82

Za jednostkę małą uważa się podmiot zatrudniający do 9 osób, średnią od 10 do 49 osób, dużą powyżej 49 osób.

Analizując strukturę przedsiębiorstw pod względem wielkości daje się zauważyć systematyczny wzrost ilości podmiotów zarówno w kraju, województwie jak i w powiecie. Biorąc pod uwagę wskaźniki na 1000 mieszkańców, dla powiatu ostródzkiego liczba podmiotów małych jest o ponad 85% wyższa niż średnia dla woj. W-M i o prawie 45% wyższa niż średnia dla kraju.

Pracujący w powiecie ostródzkim na tle woj. W-M i kraju - wg rodzajów działalności (łącznie z rolnictwem indywidualnym)

Rok	Ogółem	w tym sektor		w tym			
		publiczny	prywatny	rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo rybactwo	przemysł i budown.	Usługi Rynkowe*	Nierynkowe*
Powiat ostródzki							
2004	21 195	6 518	14 677	4 453	7 430	4 699	4 613
%	100	30,75	69,25	21,01	35,06	22,17	21,76
2005	21 808	6 373	15 435	4 426	7 946	4 833	4 603
%	100	29,22	70,78	20,29	36,44	22,16	21,11
2006	22 015	bd	bd	4 402	8 129	4 960	4 524
%	100	x	x	20,00	36,92	22,53	20,55
Województwo warmińsko - mazurskie							
2004	313 328	111 292	202 036	66 175	93 718	76 686	76 749
%	100	35,52	64,48	21,12	29,91	24,47	24,50
2005	322 148	111 846	210 302	66 073	98 869	78 295	78 911
%	100	34,72	65,28	20,51	30,69	24,30	24,50
2006	327 634	bd	bd	65 900	102 648	79 582	79 504
%	100	x	x	20,11	31,33	24,29	24,27
Polska							
2004	9 730 285	3 388 662	6 341 623	2 127 111	2 840 326	2 618 536	2 144 312
%	100	34,83	65,17	21,86	29,19	26,91	22,04
2005	9 895 876	3 345 956	6 549 920	2 125 605	2 887 330	2 710 870	2 172 071
%	100	33,81	66,19	21,48	29,18	27,39	21,95
2006	10 098263	bd	bd	2 124 786	2 985 836	2 807 226	2 180 415
%	100	x	x	21,04	29,57	27,80	21,59

wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności, bez zakładów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w liczbie do 9 osób, duchownych, pracujących jako pracownicy najemni w gospodarstwach indywidualnych.

*Usługi nierynkowe: pośrednictwo finansowe; obsługa nieruchomości i firm, nauka; edukacja; ochrona zdrowia i opieka społeczna; pozostała działalność usługowa, komunalna społeczna i indywidualna usługi rynkowe : przemysł; budownictwo; handel i naprawy, hotele i restauracje; transport ,gospodarka magazynowa, łączność.

W powiecie ostródzkim największą grupę stanowią zatrudnieni w przemyśle i budownictwie. Poziom zatrudnienia w tych branżach rokrocznie wzrasta. Wskaźniki dla powiatu są wyższe zarówno od średniej woj.(o około 18%) jak i krajowej (około 25%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto

Region	Wynagrodzenia	Jedn. miary	Rok		
			2004	2005	2006
Powiat ostródzki	Ogółem	zł	1865,94	1905,22	1982,54
	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w relacji do średniej krajowej(Polska=100)	%	77,4	76,0	75,2
Województwo Warmińsko-Mazurskie	Ogółem	zł	2050,21	2103,99	2218,32
	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100)	%	85,1	83,9	84,1
Polska	Ogółem	zł	2409,69	2506,93	2636,81
	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w relacji do średniej krajowej(Polska=100)	%	100	100	100

Dane o wynagrodzeniach osób pracujących w głównym miejscu pracy, wg faktycznego miejsca pracy i działalności, nie obejmują podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Zasadniczym czynnikiem sprzyjającym pozytywnym zmianom na rynku pracy jest wzrost gospodarczy. Wg danych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej Departament Rynku Pracy, marzec 2008 realny wzrost PKB w 2007 r. był najwyższy w ciągu ostatnich lat. Według wstępnych szacunków, w 2007 r. w porównaniu z rokiem poprzednim, produkt krajowy brutto wzrósł realnie o 6,5%, wobec wzrostu w 2006 r. o 6,2%.

Na terenie powiatu ostródzkiego zwiększenie zatrudnienia daje się zauważyć głównie w małych i średnich przedsiębiorstwach. Zakłady planujące przyjęcia do pracy, czynią to w ramach rotacji (emerytury, renty, długotrwałe urlopy, służba wojskowa itd.) jak i tworząc nowe stanowiska. Zauważa się duży popyt na subwencionowane miejsca pracy, tj. staże zawodowe, prace interwencyjne itp.

Najwięcej pracowników poszukuje przemysł przetwórczy, handel i usługi oraz budownictwo.

Na propozycję zatrudnienia mogą liczyć przede wszystkim wykwalifikowani robotnicy, rzemieślnicy, sprzedawcy, technicy, operatorzy maszyn i urządzeń.

Podobnie jak w całym kraju w prowadzeniu firm najczęściej przeszkadzają: zbyt duże poza płacowe koszty pracy, biurokracja, niestabilne i skomplikowane prawo gospodarcze, wysokie podatki, kłopoty finansowe, problemy w przystosowaniu się do wymogów unijnych, konkurencyjność, niska wypłacalność kontrahentów, zubożenie społeczeństwa, a także brak ludzi do pracy.

Z drugiej strony pracodawcy niechętnie zatrudniają młodych, nie mających praktyki albo tych co ukończyli 50 lat i okazują się za starzy, a także osoby niepełnosprawne, długotrwale bezrobotne i samotnie wychowujące dzieci. Tym osobom najtrudniej jest znaleźć pracę. Stopniowo zmienia się nastawienie pracodawców, gdy mogą skorzystać z pomocy urzędu pracy, który finansuje część kosztów płacy i składki na ubezpieczenie społeczne.

W sytuacji braku wykwalifikowanych pracowników wszystko wskazuje na to, że należy czym prędzej reaktywować zasadnicze szkoły zawodowe oraz zwiększyć do nich nabór uczniów. Wg pracodawców szkoła zawodowa musi zmienić swoje oblicze i uczyć zawodu przede wszystkim od strony nabycia praktycznych umiejętności.

Utrzymujący się od dłuższego czasu wysoki poziom złotego i niski kurs euro i dolara zaczynają dotykać firmy, które w sprzedaży mają duży udział eksportu. Również na naszym lokalnym rynku skutkuje to już zwolnieniami pracowników i zmniejszaniem produkcji. Poprawa sytuacji wymaga zmian na szczeblu krajowym.

10. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

10.1. POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE

Opracowanie: Tomasz Podsiadło

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest jednostką organizacyjną wchodzącą w skład powiatowej administracji zespolonej.

Realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej i rehabilitacji społecznej mające na celu poprawę funkcjonowania rodziny, zapobieganie i przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym i dysfunkcjonalności rodzin.

Jego zadaniem jest wspieranie osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w godnych warunkach.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej.

Udzielana pomoc ma przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu osób, które z różnych powodów znalazły się w sytuacji kryzysowej. Jest to jednocześnie realizacja unijnej strategii spójności społecznej i walki z ubóstwem na najniższym szczeblu zarządzania (jeden z elementów Strategii Izbońskiej).

Obowiązkiem samorządów działających na rzecz lokalnych środowisk jest szczególna dbałość o osoby, rodziny lub grupy ludności, które:

- żyją w niekorzystnych warunkach ekonomicznych (ubóstwo materialne),
- zostały dotknięte niekorzystnymi procesami społecznymi (niekoniecznie z własnej winy, bo wynikającymi ze zmian rozwojowych, np. w powiecie problem byłych pracowników PGR i ich rodzin),
- nie zostały wyposażone w kapitał życiowy umożliwiający im: normalną pozycję społeczną, odpowiedni poziom kwalifikacji, wejście na rynek pracy lub założenie rodziny, co dodatkowo utrudnia dostosowywanie się do zmieniających się warunków społecznych i ekonomicznych (np. dzieci i młodzież z rodzin patologicznych, z domów dziecka),

- nie posiadają dostępu do instytucji pozwalających na wyposażenie w kapitał życiowy i jego rozwój, co wynika z ograniczonej wielkości środków publicznych i niskiej efektywności funkcjonowania ośrodków resocjalizacyjnych (np. byli więźniowie, bezdomni),
- doświadczają przejawów dyskryminacji, zarówno wskutek niewłaściwego ustawodawstwa, jak i kulturowych uprzedzeń czy stereotypów (np. Romowie, osoby niepełnosprawne),
- posiadają indywidualne cechy utrudniające im korzystanie z powszechnych zasobów społecznych ze względu na: niesprawność, uzależnienia, długotrwałą chorobę itp.,
- są przedmiotem niszczącego działania innych osób, np. przemocy.

Wykluczenie społeczne jest powiązane w sposób istotny z występowaniem ubóstwa. Jednak nie można postawić znaku równości między zjawiskiem ubóstwa, a wykluczeniem społecznym. Osoby ubogie nie muszą być wykluczone i odwrotnie – osoby wykluczone niekoniecznie są ubogie.

W grę wchodzi głębokość tego zjawiska – czy mamy do czynienia z minimum egzystencji (kiedy osoba pozostaje długotrwale w takiej sytuacji, co z kolei powoduje zakłócenia natury rozwoju biologicznego), czy też jest to ubóstwo relatywne, wynikające ze spadku dochodów (bo dana osoba nie jest np. zainteresowana podjęciem pracy). Z obiema sytuacjami mają do czynienia pracownicy PCPR.

Obszar współwystępowania obu zjawisk; ubóstwa i wykluczenia społecznego, jest na naszym obszarze dość znaczny. Sprawę komplikuje szeroka interpretacja ubóstwa wśród lokalnej społeczności jako zjawiska deprywacji potrzeb nie tylko ekonomiczno – materialnych, lecz także psychologiczno – społecznych i uwarunkowanych kulturowo.

W wielu sytuacjach budzi to wątpliwości. Z jednej strony, co do zasadności przyznawania pomocy przez PCPR, z drugiej oczekiwania ze strony petentów, którzy uważają, że taka pomoc im się z urzędu po prostu należy, niezależnie od tego czy cokolwiek robią aby swoją sytuację poprawić.

Skuteczne przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu wymaga znajomości lokalnych środowisk. Tabele zawarte w tym rozdziale, opracowane przez PCPR na podstawie monitoringu i analiz różnych środowisk, ilustrują zmiany zachodzące na terenie powiatu na przestrzeni ostatnich kilku lat oraz wskazują na konieczne kierunki działań. Na ich podstawie można wyodrębnić:

Grupy podatne na wykluczenie społeczne:

- dzieci i młodzież ze środowisk zaniedbanych,
- dzieci wychowujące się poza rodziną,

- kobiety samotnie wychowujące dzieci,
- kobiety pozostające poza rynkiem pracy,
- ofiary patologii życia rodzinnego,
- osoby o niskich kwalifikacjach,
- osoby bezrobotne,
- żyjący w bardzo trudnych warunkach mieszkaniowych,
- niepełnosprawni i chronicznie chorzy,
- osoby chorujące psychicznie,
- starsze osoby samotne,
- opuszczający zakłady karne,
- osoby należące do romskiej mniejszości etnicznej.

Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym:

- dzieci i młodzież wypadające z systemu szkolnego,
- osoby długookresowo bezrobotne,
- opuszczający więzienia,
- pracownicy byłych Państwowych Gospodarstw Rolnych i członkowie ich rodzin,
- osoby zagrożone eksmisją z zamieszkiwanych lokali,
- osoby uzależnione od alkoholu i narkotyków,
- bezdomni,
- osoby należące do romskiej mniejszości etnicznej.

To właśnie głównie do tych grup chcielibyśmy kierować działania i środki samorządu powiatowego poprzez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Kierunki działań oraz ich zakres, obszary współpracy z lokalnymi instytucjami życia publicznego określono w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Ostródzkim do 2013 roku” oraz w „Programie działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie ostródzkim na lata 2008-2010”, które są kompatybilne ze „Strategią polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego do 2015 roku”.

CHARAKTERYSTYKA OBSZARU

Infrastruktura społeczna powiatu ostródzkiego (na tle województwa warmińsko – mazurskiego)

Rodzaj placówki	Liczba placówek województwa	
	Województwo/liczba miejsc	Powiat/liczba miejsc
Ponadgminne domy pomocy społecznej	36 + 4 filie/3490	2/104
Gminne domy pomocy społecznej	3 + 2 filie/53	-
Domy spokojnej starości	1/8 mieszkań	1/8mieszkań
Domy dziecka	18/1044	2/107

Rodzinne domy dziecka	16/112	2/12
Środowiskowe domy samopomocy w tym:	12 + 2 filie/504	-
powiatowe środowiskowe domy samopomocy	3/60	-
Gminne środowiskowe domy samopomocy	9 + 2 filie/444	-
Dzienne domy pomocy	25/1066	1/40
Młodzieżowe ośrodki wychowawcze	2/142	-
Pogotowia opiekuńcze	2/82	2/6*
Ośrodki adopcyjno-opiekuńcze	7/-	1/-
Świetlice terapeutyczne (T) i socjoterapeutyczne	39/1747	1/60 (T)
Świetlice środowiskowe	23/838	1/30
Ogniska wychowawcze	6/288	-
Placówki poradnictwa specjalistycznego	6/bez ogranicz.	-
Ośrodki interwencji kryzysowej	10/116	-
Punkty interwencji kryzysowej	9/40	1/6
Mieszkania chronione	45/72	-
Mieszkania rówieśnicze	7/41	-
Specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	3/69	1/20**

* rodziny zastępcze pełniące funkcje pogotowia rodzinnego

** SOW prowadzony jest przez Zarząd Rejonowy w Ostródzie Polski Komitet Pomocy Społecznej

W ocenie pracowników PCPR działających na terenie województwa warmińsko - mazurskiego, nadal brakuje w Domach Pomocy Społecznej w granicach 3-40 miejsc w każdym powiecie, w tym w specyficznych domach, dla osób przewlekle psychicznie chorych, upośledzonych umysłowo czy niepełnosprawnych ruchowo.

W perspektywie najbliższych lat należy odpowiedzialnie zaplanować przebudowę systemu opieki nad dzieckiem i rodziną (w szczególności nad dzieckiem). Zmniejszanie liczby miejsc w domach dziecka do ustawowych 30, przy jednoczesnym założeniu, że brakujące miejsca uzupełnią rodziny zastępcze, w tym specjalistyczne, jest nierealną wizją. Pomimo trwających co najmniej 4 lata kampanii społecznych i innych prób pozyskiwania kandydatów na rodziców zastępczych, w tym poprzez działania Katolickich Ośrodków Adopcyjno - Opiekuńczych sukcesy PCPR na tym polu są raczej znikome.

Na tym polu PCPR w Ostródzie jawi się jako jeden z bardziej skutecznych, bo posiada działający na terenie powiatu Katolicki Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy, który przygotowuje i szkoli kandydatów na rodziny zawodowe oraz przygotowuje do prowadzenia pogotowia rodzinnego. Dzięki wspólnym działaniom powiat dysponuje 4 rodzinami zawodowymi i 2 rodzinami o funkcji pogotowia rodzinnego. Nie każdy powiat w naszym województwie posiada chociażby pogotowie rodzinne. W tej materii potrzebne byłyby zmiany systemowe w zakresie określenia wysokości kwot finansowania rodzin zastępczych.

Na terenie powiatu większy nacisk powinniśmy kłaść na profilaktykę, tworząc min. niewielkie świetlice terapeutyczne.

Doprecyzowania wymagają zasady współpracy sądów rodzinnych z instytucjami pomocy społecznej (zmiany systemowe), tak aby administracja samorządowa nie była ostatnim ogniwem w działaniach z zakresu postępowania opiekuńczego i tylko wykonawcą postanowień sądowych. PCPR powinny mieć wpływ na postanowienia sądowe w tej materii.

Rozważenia wymaga potrzeba utworzenia kolejnych Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych. Chyba, że zostaną zwiększone nakłady na działania na rzecz dzieci i młodzieży, a wtedy MOW -y nie będą potrzebne.

W odczuciu pracowników PCPR należałoby systematycznie tworzyć Środowiskowe Domy Samopomocy, które byłyby alternatywą na DPS i inne jednostki pomocy instytucjonalnej.

Istotne jest prowadzenie działalności profilaktycznej i wychowawczej w zakresie ciągłego uświadamiania społeczeństwa co do potrzeby utrzymywania poprawnych stosunków rodzinnych, odpowiedzialności za los dzieci, rodziców i swoich bliskich.

Dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo- wychowawczych powiatu ostródzkiego na podstawie postanowień sądów

Realizacja skierowań	lata						
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Dzieci pochodzące z terenu powiatu ostródzkiego	12	20	15	18	39	24	26
Dzieci pochodzące z terenów innych powiatów.	8	11	27	18	0	0	1
RAZEM (dzieci umieszczone w placówkach)	20	31	42	36	39	24	27
Ilość złożonych wniosków	94	98	84	78	125	92	102
Odmowa przyjęcia (dotyczy innych powiatów)	74	67	42	42	86	68	102

źródło: opracowanie własne, PCPR (2008)

Średni koszt utrzymania dziecka w placówce

Lata	Domy Dziecka		Rodzinne Domy Dziecka			Rodziny zastępcze	
	Morąg	Szymonowo	Ostróda	Grabinek	Placówka Rodzinna Nowe Siedlisko	Nie spokrewnione	Spokrewnione
2001	1561,00	1561,60	2217,00	1685,00	0	661,55	499,45
2002	1493,00	1377,00	1884,00	1566,00	0	616,14	454,04
2003	1663,00	1619,34	2140,00	1689,00	0	777,69	615,59
2004	1652,00	1664,90	1668,00	1965,00	1456,76	822,34	760,34
2005	1684,00	1721,17	1660,42	1961,71	1478,61	882,38	820,38
2006	1657,00	1757,00	1685,00	1991,00	1479,00	847,55	783,55
2007	1806,00	1865,00	Likwidacja placówki	2022,00	1507,00	824,00	659,00
*	1645,14	1652,28	1875,74	1839,96	1480,34	775,95	656,05

* średni koszt za sześć analizowanych lat

Liczba dzieci objętych opieką

Rok	Domy Dziecka		Plac. rodzinna	Rodzinne Domy Dziecka		Rodziny zastępcze			
						Niespokrewnione		Spokrewnione	
	Morąg	Szymonowo	Nowe Siedlisko	Ostróda	Grabinek	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
2001	63	45	-	8	6	7	8	188	176
2002	63	45	-	8	6	6	9	152	185
2003	63	45	-	8	6	7	10	149	183
2004	63	45	6	8	6	11	17	143	183
2005	63	45	6	8	6	11	40*	141	192
2006	62	45	6	0**	6	15	41*	144	193
2007	62	45	6	-	6	16	41	148	199

*ujęto również dzieci przebywające w rodzinie zastępczej pełniącej zadania pogotowia rodzinnego (pierwsze pogotowie powstało w 2004 r.)

**likwidacja placówki

źródło: opracowanie własne, PCPR (2008)

Koszty usamodzielniania pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych

	Rodzaj pomocy	lata						
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1.	Finansowa na usamodzielnienie	18 132,00	57 780,00	34 041,00	3242	0	12994,00	14823,00
2.	Rzeczowa	23 037,00	51 728,00	12 968,00	30799	6484	17831,00	19764,00
3.	Na uzyskanie odpowiednich warunków mieszkaniowych	0	1 000,00	2 000,00	0	410	5923,50	0
Liczba usamodzielnionych wychowanków		11	18	7	8	5	9	9
RAZEM		41 169,00	110 508,00	49 009,00	34041	6894	36748,50	34587,00
Koszt usamodzielnienia (na 1 wychowanka)		3 742,63	6 139,33	7 001,28	4255,12	1378,80	4083,16	3843,00

źródło: opracowanie własne, PCPR (2008)

Wnioskowanie o umieszczenie osób w DPS w latach 2001-2003

Rok	Liczba wniosków	
	złożone	rozpatrzone pozytywnie
2001	62	46
2002	50	44
2003	57	70
2004	17	8
2005	22	11
2006	24	7
2007	26	10

źródło: opracowanie własne, PCPR (2008)

Osoby umieszczone w domach pomocy społecznej

Rok	Typ domu pomocy społecznej					Razem w DPS
	dla osób starych	dla osób somatycznie chorych	dla osób chorych psychicznie	dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	dla samotnych matek z dziećmi	
2001	15	20	5	3	3	46
2002	10	18	1	11	4	44
2003	22	29	6	2	11	70
2004	2	0	7	0	0	9
2005	7	0	4	0	0	11
2006	6	0	1	0	0	7
2007	7	0	3	0	0	10
Razem	69	67	27	16	18	197

źródło: opracowanie własne, PCPR (2008)

Rodziny zastępcze

	lata				
	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba rodzin zastępczych	156	154	156	159	164
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych w tym: pochodzące z innego powiatu	193 27	200 25	213 31*	234 42**	256 41
Liczba pełnoletnich wychowanków kontynuujących naukę w tym: liczba wychowanków przebywających na terenie innych powiatów	99 7	93 8	81 9	83 7	77 9
Liczba wychowanków którzy otrzymywali pomoc: a) rzeczową wypłacaną na usamodzielnienie, b) pieniężną w formie dofinansowania do wynajmowanego pokoju,	17	0 0	2 4	9 4	6 3

* w tej liczbie znajduje się 9 dzieci za których pobyt w rodzinach zastępczych koszty ponoszą powiaty właściwe ze względu na ich miejsce zamieszkania przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej;

** w tej liczbie znajduje się 14 dzieci, za których pobyt w rodzinach zastępczych koszty ponoszą powiaty właściwe ze względu na ich miejsce zamieszkania przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej;

Porozumienia zawarte z innymi powiatami (2005 - 2007)

Rodzaj porozumienia		w sprawie zwrotu dla Powiatu Ostródzkiego kosztów poniesionych w związku z utrzymaniem dziecka w rodzinie zastępczej	w sprawie zwrotu przez Powiat Ostródzki kosztów, z tytułu umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej
2005	Liczba porozumień	5*	13
	Liczba dzieci	9 (dzieci, które przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej mieszkały w innym powiecie)	15 (dzieci pochodzące z Powiatu Ostródzkiego, przebywające w rodzinach zastępczych na terenie innych Powiatów)
2006	Liczba porozumień	10	13
	Liczba dzieci	14 (dzieci, które przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej mieszkały w innym powiecie)	25 (dzieci pochodzące z Powiatu Ostródzkiego, przebywające w rodzinach zastępczych na terenie innych Powiatów)
2007	Liczba porozumień	11	18
	Liczba dzieci	19 (dzieci, które przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej mieszkały w innym powiecie)	30 (dzieci pochodzące z Powiatu Ostródzkiego, przebywające w rodzinach zastępczych na terenie innych Powiatów)

* różnica między liczbą zawartych porozumień, a liczbą dzieci ulokowanych w rodzinach zastępczych wynika z faktu, że w sytuacji, kiedy w rodzinie zastępczej przebywa więcej niż jedno dziecko, zawiera się jedno łączne porozumienie dla wszystkich dzieci.

źródło: opracowanie własne, PCPR (2008)

Porozumienia w sprawie umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej oraz wysokości i sposobu ponoszenia wydatków na ich utrzymanie zawiera się w oparciu o art. 86 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.), który to nakłada obowiązek zawierania takich porozumień.

„Art. 86.

1. W przypadku gdy powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka nie posiadający miejsca w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej albo rodziny zastępczej wystąpi do powiatu prowadzącego tego typu placówkę lub rodzinę zastępczą albo na terenie którego funkcjonuje tego typu placówka o przyjęcie dziecka pozbawionego całkowicie lub częściowo opieki albo niedostosowanego społecznie, powiat prowadzący taką placówkę lub rodzinę zastępczą albo powiat, na terenie którego funkcjonuje tego typu placówka, ma obowiązek przyjąć to dziecko, jeżeli dysponuje wolnym miejscem.

2. W przypadku umieszczenia dziecka w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie innego powiatu powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed skierowaniem do całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej ponosi wydatki na jego utrzymanie w wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania dziecka w tej placówce.

2a. Środki uzyskane z tytułu zwrotu wydatków, o których mowa w ust. 2, przeznacza się na utrzymanie całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej.

3. W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej na terenie innego powiatu, powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej ponosi wydatki na jego utrzymanie w łącznej kwocie świadczeń przysługujących danej rodzinie zastępczej.

4. Powiat prowadzący całodobową placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub rodzinę zastępczą przyjmującą dziecko oraz powiat na terenie którego funkcjonuje całodobowa placówka opiekuńczo-wychowawcza zawiera z powiatem właściwym ze względu na miejsce zamieszkania przyjętego dziecka przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej lub skierowaniem do całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej porozumienie w sprawie umieszczenia dziecka i wysokości wydatków, o których mowa w ust. 2 lub 3.”.

Wydatki związane z funkcjonowaniem rodzin zastępczych

Rodzaje świadczeń	2003	2004	2005	2006	2007
Budżet	2.056.230,00	1.888.126,11	2.096.016,61	1.963.903,74	2197064,99
Pomoc pieniężna na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej	1.403.322,09	1.385.936,89	1.535.768,19	1.485.818,28	1 659 419,20

Jednorazowa pomoc pieniężna związana z potrzebami przyjętego dziecka	6.165,62	14.579,90	0,00*	8.800,00	16 668,00
Pomoc pieniężna jednorazowa lub okresowa – świadczenie losowe	0,00	4.600,00	0,00*	400,00	0
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	118.045,00	24.315,00	14.589,00	35.948,00	34 587,00
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	528.697,29	451.720,40	492.065,53	349.929,15	342 771,35
Warunki mieszkaniowe	0,00	1.873,00	5.259,00	5.449,50	4 103,22
Wynagrodzenie – Pogotowie Rodzinne i Wielodzietne (§ 4170, § 4110, § 4120)	0,00	5.100,92	43.385,35	73801,21	73 801,21
Inne wydatki (akcja promocyjna)	0,00	0,00	4949,54	3757,60	0,00

źródło: opracowanie własne, PCPR (2008)

Ze względu na to, że w 2005 r. ustawodawca nie przewidział takiej pomocy świadczeń takich nie udzielono

Wydane decyzje administracyjne

Rodzaj decyzji	lata				
	2003	2004	2005	2006	2007
W sprawie udzielenia pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej	157	294	89*	310	93
W sprawie udzielenia jednorazowej pomocy finansowej na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjętego dziecka	19	17	0	13	23
W sprawie odpłatności za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych	62	71	160	129	108
W sprawie przyznania pomocy pieniężnej na usamodzielnienia	17	4	1	10	9
W sprawie przyznania pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki	53	45	35	24	20
W sprawie odmowy przyznania pomocy pieniężnej jednorazowej/okresowej	0	13	2	4	0
RAZEM	308	444	287	490	253

różnica między liczbą decyzji wydanych w roku 2004 i 2006, a wydanymi w 2005 roku wynika z faktu, że 2004 i 2006 roku nastąpiła rewaloryzacja rent i emerytur. W ślad za tym należało wydać nowe decyzje dla tych rodzin zastępczych, gdzie dzieci miały własne dochody w postaci renty rodzinnej. Ponadto w 2004 r. również zmieniła się ustawa o pomocy społecznej, co wymagało uaktualnienia podstawy prawnej decyzji.

źródło: opracowanie własne, PCPR (2008)

Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych	Rok				
	2003	2004	2005	2006	2007
	249	292	275	276	365

Liczba wszczętych postępowań administracyjnych	Rok				
	2003	2004	2005	2006	2007
	97	94	170*	161*	142

*w tym również wszczęcie postępowania administracyjnego w sprawie nienależnie pobranego świadczenia z pomocy społecznej

źródło: opracowanie własne, PCPR (2008)

Wywiad środowiskowy przeprowadza się na podstawie art. 107 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z późniejszymi zmianami).

„107. 1. Rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadza się w celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i rodzin, w tym, o których mowa w art. 103, wydania opinii w celu ustanowienia rodziny zastępczej w związku z prowadzonym postępowaniem w sprawie ustanowienia rodziny zastępczej, przyznania pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka, dokonywania oceny sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, przyznania pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki oraz skierowania dziecka do całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej.”

Liczba wywiadów jest zdecydowanie większa aniżeli liczba wszczętych postępowań administracyjnych ze względu na to, że nie wszystkie wywiady środowiskowe związane są z prowadzeniem postępowania administracyjnego, jak również część z nich jest przeprowadzana na prośbę innych jednostek pomocy społecznej. W przypadku kiedy wywiad środowiskowy ma związek z postępowaniem administracyjnym jest przeprowadzany po wszczęciu postępowania.

Ilość wydanych decyzji administracyjnych

Rodzaje decyzji administracyjnych	Rok				
	2003	2004	2005	2006	2007
Decyzje o skierowaniu do domu pomocy społecznej	70	0	18	11	10
Decyzje o odpłatności za pobyt w DPS	8	93	1	81	56
Decyzje uchylające	38	46	3	8	2
Decyzje zmieniające decyzje kierujące, wydane przed 1.01.04r.	0	3	1	2	1
Decyzje o umieszczeniu w DPS	13	8	10	7	10
RAZEM	129	150	33	109	79

źródło: opracowanie własne, PCPR (2008)

Wychowankowie placówek opiekuńczo – wychowawczych przebywający na terenie powiatu ostródzkiego (wg stanu na 31.12 każdego roku).

Rok	2005	2006	2007
Dzieci umieszczone w pl. op. – wych. pochodzący z terenu powiatu ostródzkiego	70	68	81
Dzieci umieszczone w pl. op. – wych. pochodzący z terenów innych powiatów, w tym:	56	48	38
• Powiat Kętrzyński	2	2	1
• Powiat Gołdapski	5	5	2
• Powiat Działdowski	7	7	7
• Powiat Braniewski	2	1	1
• Powiat Lidzbarski	1	1	0

• Miasto Olsztyn	2	2	1
• Miasto Elbląg	7	4	4
• Powiat Bartoszycki	4	4	2
• Powiat Iławski	15	13	12
• Powiat Olsztyński	7	7	6
• Powiat Nidzicki	3	2	1
• Powiat piski	1	0	0
• Powiat Starachowicki	0	0	1
Dzieci z terenu powiatu ostródzkiego, umieszczone w placówkach, na terenie innych powiatów.	18	14	13
• Powiat Olsztyński	16	14	13
• Powiat Grudziądzki	2	0	0

opracowanie własne, PCPR (2008)

Średni miesięczny koszt utrzymania wychowanka w placówkach opiekuńczo – wychowawczych powiatu ostródzkiego (w zł)

Placówka opiekuńczo wychowawcza	Rok			
	2004	2005*	2006	2007
Dom Dla Dzieci w Szymonowie	1 664,90	1 721,17	1757,00	1 865,00
Dom Dziecka w Morągu	1 652,00	1 684,00	1657,00	1 806,00
Rodzinny Dom Dziecka w Ostródzie	1 668,00	1 660,42	1685,00	0,00
Rodzinny Dom Dziecka w Grabinku	1 965,00	1 961,71	1991,00	2 022,00
Placówka Rodzinna w Nowym Siedlisku	1 456,76	1 478,61	1479,00	1 507,00

źródło: opracowanie własne, PCPR (2008)

* Średni miesięczny koszt utrzymania wychowanka w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w 2005r. został powiększony o wskaźnik inflacji tj. o 1,5% (zgodnie z zapisem art. 6 pkt. 15 ustawy z dnia 12 marca 2004 r o pomocy społecznej Dz. U. Nr. 64. poz. 593) .

Usamodzielnieni wychowankowie opuszczający placówki opiekuńczo – wychowawcze, Specjalne Ośrodki Szkolno Wychowawcze i Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze oraz rodzaje pomocy (wg stanów na 31.12. każdego roku) – w zł

	Rok				
	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba osób usamodzielnionych	7	8	6	9	9
Pomoc finansowa na usamodzielnienie	34 041,00	3 242,00	4 863,00	12994,00	21411,00
Pomoc rzeczowa	12 968,00	30799,00	17 831,00	17831,00	16470,00
Pomoc na kontynuację nauki	63 219,00	65164,20	75 862,80	106293,60	93193,43
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych	2 000,00	0,00	1 290,00	5923,50	8471,50
RAZEM	112 228,00	99205,20	99846,80	143042,10	139545,93

źródło: opracowanie własne, PCPR (2008)

Budżet i jego wykonanie w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w zł (stan na 31.12)

Placówka	Rok							
	2004		2005		2006		2007	
	Uchwała budżetowa	Wykonanie	Uchwała budżetowa	Wykonanie	Uchwała budżetowa	Wykonanie	Uchwała budżetowa	Wykonanie
Dom Dziecka w Morażu	1 191 176,00	1 224 012,37	1009062,00	1234044,00	1251274,00	1393053,24	1251274,00	1393053,24
Dom Dla Dzieci w Szymonowie	875 840,00	875 840,00	915 695,00	915 695,00	969 807,00	969 807,00	969 807,00	969 807,00
Rodzinny Dom Dziecka w Ostródzie	155 532,00	155 467,92	151 788,00	149 437,41	likwidacja placówki	-	-	-
Rodzinny Dom Dziecka w Grabinku	137 596,00	137 391,03	141 480,00	141 243,09	143 352,00	142 843,41	143 352,00	142 843,41
Świetlica Terapeutyczna w Ostródzie	153 898,00	153 862,53	154 456,00	154 423,42	162 089,00	161 853,70	162 089,00	161 853,70
Placówka Rodzinna	całkowity koszt zgodnie z umową 101 832,00		całkowity koszt zgodnie z umową 103 430,00		całkowity koszt zgodnie z umową 106 488,00		całkowity koszt zgodnie z umową 106 488,00	

źródło: opracowanie własne, PCPR (2008)

Działalność Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności(PZON) w Ostródzie

l.p.		LATA					
		2002	2003	2004	2005	2006	2007
1.	Liczba złożonych wniosków w celu określenia niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności	3047	2934	3165	3910	3563	3594
2.	Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności	2632	3243	2871	3790	3566	3577
3.	Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności dla dzieci do 16 r.ż., w tym: -wydane orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych -wydane orzeczenia o nie zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	1115 1031 84	1047 661 386	829 616 213	948 753 195	816 571 245	781 596 182
4.	Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, w tym: -znaczny -umiarkowany -lekki Wydane orzeczenia o nie zaliczeniu do stopnia niepełnosprawności Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia stopnia niepełnosprawności	1517 378 801 305 33 0	2196 454 1138 537 67 0	2042 519 955 542 26 0	2842 835 1367 572 40 28	2750 736 1371 552 50 41	2796 877 1430 392 55 42
5.	Liczba wydanych legitymacji, w tym: -Dzieci -Dorośli	439 63 376	590 128 462	898 173 725	1167 250 917	1042 162 880	1266 186 1080
6.	Liczba wniosków złożonych i nie rozpatrzonych	800 (przeszło na 2003 r.)	343 (przeszło na 2004 r.)	602 (przeszły na 2005 r.)	667 (przeszły na 2006 r.)	547 (przeszły na 2007 r.)	449 (przeszły na 2008 r.)
7.	Liczba wniosków odesłanych zgodnie z właściwością do innych zespołów powiatowych	14	10	5	1	9	17
8.	Liczba wniosków umorzonych (ze względu na śmierć wnioskodawcy lub wycofanie przez wnioskodawcę)	23	71	25	54	23	19
9.	Liczba złożonych odwołań od orzeczeń PZON	154(w tym: 9 rozpatrzono w PZON, 345- przesłano do WZON)	328 (w tym: 11 rozpatrzono w PZON, 317- przesłano do WZON)	224 (w tym: 31 rozpatrzono w PZON, 193- przesłano do WZON)	256 (w tym: 29- rozpatrzono w PZON, 227- przesłano do WZON)	309(w tym: 20- rozpatrzono w PZON, 289- przesłano do WZON)	277 (w tym: 18 rozpatrzono w PZON, 259- przesłano do WZON)

Źródło: opracowanie własne, PCPR (2008)

WZON – Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

PZON – Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

Typy rodzin objętych pomocą społeczną (liczba rodzin w kolumnach)

LATA		2004			2005			2006		
WYSZCZEGÓLNIENIE		OGÓŁEM	w tym: na wsi	w rodzinach	OGÓŁEM	w tym: na wsi	w rodzinach	OGÓŁEM	w tym: na wsi	w rodzinach
RODZINY OGÓŁEM (wiersz 2+3+4+5+6+7)	1	154	66	438	216	95	481	237	107	526
o liczbie osób	2	23	22	23	38	24	38	55	21	55
1	3	49	30	98	125	63	250	112	42	224
2	4	40	8	120	35	4	105	43	26	129
3	5	22	2	88	13	2	52	20	13	80
4	6	11	3	55	4	1	20	6	4	30
5	7	9	1	54	1	1	16	1	1	8
6 i więcej	8	154	66	438	156	63	422	159	73	458
w tym (z wiersza 1) rodziny z dziećmi ogółem (wiersz 9+10+11+12+13+14+15)	9	93	24	227	99	33	210	101	51	257
o liczbie dzieci	10	51	36	153	45	24	168	49	14	139
1	11	6	3	28	9	3	20	7	6	49
2	12	3	2	22	2	2	16	1	1	5
3	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	14	1	1	8	1	1	8	1	1	8
5	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	16	65	32	228	39	16	95	55	31	137
7 i więcej	17	49	15	98	39	9	58	35	17	70
RODZINY NIEPEŁNE OGÓŁEM (wiersz 17+18+19+20)	18	5	10	54	4	4	12	14	8	42
o liczbie dzieci	19	11	7	76	5	2	20	5	5	20
1	20	0	0	0	1	1	5	1	1	5
2	21	75	17	170	64	28	179	62	34	195
3	22	58	13	114	0	0	0	0	0	0
4	23	12	1	36	27	7	54	15	7	30
5	24	3	2	11	31	15	93	31	16	93
6 i więcej	25	2	1	9	6	6	32	16	11	72
RODZINY EMERYTÓW I RENCISTÓW OGÓŁEM (wiersz 22+23+24+25)	26	75	17	170	64	28	179	62	34	195
o liczbie osób	27	58	13	114	0	0	0	0	0	0
1	28	12	1	36	27	7	54	15	7	30
2	29	3	2	11	31	15	93	31	16	93
3	30	2	1	9	6	6	32	16	11	72
4 i więcej	31	2	1	9	6	6	32	16	11	72

źródło: opracowanie własne, PCPR (2008)

Wydatkowanie środków z budżetu powiatu w latach

	lata	2003	2004	2005	2006	2007
	Rodzaj zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej	Podział środków (w zł)	Podział środków (w zł)	Podział środków (w zł)	Podział środków (w zł)	Podział środków (w zł)
1.	Zobowiązania z 2002 r. – tworzenie nowych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych	26 244,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności gospodarczej przez osobę niepełnosprawną, art.13.	0,00	269,00	1 130,00	754,00	5 657,96
3.	Zobowiązania z 2002r dotyczące zwrotu kosztów wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne art. 26	362 967,00	237 705,00	100 939,00	703,00	0,00
4.	Finansowanie kosztów szkolenia osób niepełnosprawnych art. 38 i 40	20 000,00	40 000,00	40 000,00	39 267,40	40 000,00
5.	Pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej art. 12	50 000,00	0,00	24 000,00	124 000,00	60 000,00
6.	Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych art. 35a ust. 1 pkt. 7 lit. a	131 825,00	253 188,00	319 157,00	327 578,38	364 915,91
7.	Dofinansowanie kosztów tworzenia i działalności warsztatów terapii zajęciowej art. 35a ust.1 pkt.8	799 930,00	1 094 000,00	1 115 177,00	1 166 759,00	1 140 190,00
8.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych art. 35a ust.1 pkt.7 lit. b	14 951,00	35 964,00	87 197,00	200 508,36	222 069,90
9.	Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnych na podstawie odrębnych przepisów art. 35a ust. 1 pkt. 7 lit. c	161 728,00	200 000,00	297 329,00	351 180,15	554 161,58
10.	Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, urbanistycznych, komunikowaniu się i technicznych art.35a ust. 1 pkt 7 lit. d	256 454,00	610 507,00	459 082,00	687 600,71	626 200,65
RAZEM		1 824 099,00	2 471 633,00	2 444 011,00	2 898 351,00	3 013 196,00

źródło: opracowanie własne, PCPR (2008)

10.2. DOM DLA DZIECI I MŁODZIEŻY „PROMYK” W MORĄGU.

Opracowanie: Krystyna Prajwocka

Podstawowym zadaniem domu dziecka jest dążenie do zastąpienia wychowankom domu rodzinnego. Wychowankowie to najczęściej dzieci zaniedbane, opóźnione w nauce, niedożywione, reagujące agresją lub apatią na emocjonalne odrzucenie przez najbliższych. Dlatego najważniejsza jest funkcja opiekuńcza – wychowawcza realizowana przez działania o charakterze kompensacyjnym, profilaktycznym, a także wspomagającym i stymulującym rozwój wychowanków. Dom dziecka pełni także funkcje dydaktyczną, rekreacyjną, zdrowotną i korekcyjną, integracyjną i integralną. Obejmuje opieką wychowawczą dzieci i młodzież do 18 roku życia, a w przypadku kontynuowania nauki – do 25 roku życia.

Biorąc pod uwagę statystyki krajowe liczba pełnych sierot waha się w granicach 6 – 10%, a ok. 62% wychowanków domów dziecka to dzieci posiadające obydwój rodziców, którzy jednak nie spełniają swoich obowiązków (w wyniku czego zostali sądowo pozbawieni władzy rodzicielskiej, względnie mają ją ograniczoną lub zawieszoną). Konsekwencją tego stanu rzeczy jest napływ do domów dziecka dzieci z dużymi zaniedbaniami pedagogicznymi, opóźnieniami w rozwoju, defektami fizycznymi, psychicznymi i charakterologicznymi.

Zasady i tryb kwalifikowania oraz kierowania wychowanków do domu dziecka:

- ✓ Do placówki kieruje powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, Podstawą skierowania do placówki jest: orzeczenie sądu, wnioski rodziców, opiekunów prawnych lub małoletniego.
- ✓ Powiat kieruje dziecko do odpowiedniej placówki przy pomocy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR). O skierowaniu dziecka do placówki PCPR powiadamia sąd, który wydał orzeczenie.

Pobyt w domu dziecka ustaje w przypadku:

- powrotu dziecka do rodziców (ustanie przyczyny umieszczenia dziecka w placówce),
- zakwalifikowania dziecka do innej formy opieki,
- usamodzielnienia się dziecka,
- orzeczenia sądu o zakończeniu pobytu dziecka w placówce.

Po opuszczeniu placówki wychowankowie mają prawo do korzystania przez okres 3 lat z porad specjalistów pracujących w placówce.

Dom dziecka sprawuje opiekę w formie całodobowej ciągłej i realizuje swoje działania przez: - Umożliwienie dzieciom regularnych, osobistych i bezpośrednich kontaktów

z rodzicami oraz innymi osobami bliskimi, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał lub ograniczył ich prawo do osobistych kontaktów z dzieckiem.

- Współpracę z:

- Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie i ośrodkami pomocy społecznej, właściwymi ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu rodziców dzieci,
- ośrodkami adopcyjno – opiekuńczymi prowadzącymi poradnictwo i terapię dla rodziców dzieci,
- szkołami, do których uczęszczają oraz szkołami, do których uczęszczały dzieci przed umieszczeniem ich w placówce,
- sądami rodzinnymi,
- kuratorami sądowymi,
- organizacjami zajmującymi się statutowo pomocą rodzinom, działającymi w środowisku rodziców dzieci,

Organizacja domu dziecka.

Rozporządzenie Ministra pracy i polityki społecznej z 01.09.2000r. w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych (Dz. U. Nr 80, poz. 900) reguluje: typy, zasady działania i organizację placówek, kwalifikacje zatrudnianych osób, warunki korzystania z pracy wolontariuszy, zasady oraz tryb kwalifikowania i kierowania dzieci do placówek, obowiązujący standard wychowania i opieki oraz standardy usług opiekuńczo – wychowawczych.

Szczegółowe zadania i organizację placówki, a także specyfikę i zakres sprawowanej opieki określa regulamin wewnętrzny. Jest on opracowywany przez dyrektora placówki w porozumieniu z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR). Praca z wychowankami realizowana jest według indywidualnych planów pracy przygotowywanych przez wychowawców i modyfikowanych z psychologiem, pedagogiem i pracownikiem socjalnym.

Z uwagi na różny zakres obowiązków kadra podzielona jest na pracowników pedagogicznych oraz wykonujących inne niezbędne funkcje wspomagające pracę pedagogów. Dyrektor i jego zastępca kierują placówką. Wychowawcy - zobowiązani są do organizowania pracy w grupie dzieci oraz do pracy indywidualnej z dzieckiem. Kierując procesem wychowawczym dziecka, bezpośrednio odpowiadają za realizację zadań wynikających z indywidualnego planu pracy oraz pozostają w stałym kontakcie z rodzinami dzieci.

Osoba zatrudniona na stanowisku pracownika socjalnego jest odpowiedzialna za pracę z rodziną dziecka, rozpoznaje jego sytuację rodzinną, utrzymuje kontakt z instytucjami

wspierającymi tę rodzinę, inicjuje działania niezbędne do unormowania sytuacji rodziny i umożliwienia powrotu dziecka do rodziny.

Osoby zatrudnione na stanowisku psychologa lub pedagoga są odpowiedzialne za diagnozę indywidualną dziecka, prowadzenie zajęć terapeutycznych oraz za poradnictwo psychologiczno – pedagogiczne dla rodziców dzieci przebywających w placówce.

Placówka zatrudnia opiekunki dziecięce, a także współpracuje z lekarzami i pielęgniarkami.

Zadania domu dziecka

Opiekuńcze:

- Zapewnienie bezpieczeństwa osobistego, ochrony zdrowia fizycznego i psychicznego.
- Zagwarantowanie odpowiednich warunków mieszkaniowych i całodziennego żywienia.
- Zaopatrzenie w odzież i inne potrzebne artykuły osobistego użytku.
- Umożliwienie realizowania obowiązku szkolnego oraz tworzenie warunków do dalszego kształcenia się, zdobywania kwalifikacji zawodowych zgodnych z uzdolnieniami i zainteresowaniami oraz pomoc w poszukiwaniu pracy.
- Pomoc w zdobywaniu niezbędnej wiedzy w zakresie przygotowania do życia w rodzinie, prawa rodzinnego i opiekuńczego oraz poznawania pozytywnych wzorców życia rodzinnego.
- Wyposażenie w podstawowe umiejętności i wiadomości niezbędne do samodzielnej egzystencji, w tym umiejętności organizowania gospodarstwa domowego.
- Pomoc w uzyskaniu zgodnej z kwalifikacjami pracy oraz mieszkania, warunkujących rozpoczęcie samodzielnego życia.

Wychowawcze:

- Kształtowanie postaw społecznej odpowiedzialności, poszanowania własności społecznej i osobistej, gospodarności, dyscypliny. Pomoc w zdobywaniu umiejętności współdziałania w zespole, potrzeby niesienia wzajemnej pomocy, kształtowania sprawiedliwości i uczciwości w postępowaniu międzyludzkim.
- Kształtowanie poczucia własnej godności i szacunku dla innych ludzi.
- Kształtowanie należytego stosunku do obowiązków.

Oprócz zadań opiekuńczo – wychowawczych podejmujemy dodatkowe zadania kompensacyjne, związane z pobytem dziecka poza środowiskiem rodzinnym oraz koniecznością przezwyciężenia skutków różnego rodzaju trudności i zaburzeń, w tym

właszcza choroby sieroczej. Zakres tych zadań wyznaczają indywidualne sytuacje wychowanków. Niejednokrotnie zadania kompensacyjne (reedukacja, resocjalizacja, rewalidacja, rehabilitacja i inne) dominują w całokształcie pracy opiekuńczo – wychowawczej.

Standardy usług świadczone w Domu Dziecka:

- a) Wyżywienie dostosowane do potrzeb rozwojowych dzieci.
- b) Wyposażenie w odzież, obuwie, bieliznę i inne przedmioty osobistego użytku, stosownie do wieku i indywidualnych potrzeb.
- c) Wyposażenie w środki higieny osobistej.
- d) Zaopatrzenie w leki, podręczniki i przybory szkolne, a także zabawki odpowiednie do wieku rozwojowego.
- e) Co miesiąc drobna kwota do własnego dysponowania przez dziecko.

Charakterystyka środowiska wychowanków.

Obecnie w placówce przebywa 62 wychowanków. Powodem umieszczenia dzieci w placówce jest ogólnie rozumiana niewydolność wychowawcza i życiowa rodziców oraz nieprawidłowości w rozwoju społecznym i intelektualnym ich dzieci.

Najczęstszym powodem jest choroba alkoholowa rodziców. W drugiej kolejności jest to upośledzenie umysłowe lub śmierć jednego lub obojga rodziców.

Bezpośrednią przyczyną jest zawsze kryzys w rodzinie, objawiający się nieodpowiednią atmosferą wychowawczą, niewłaściwym stosunkiem rodziców do dziecka, brakiem nad nim opieki i zaniedbaniami w kwestii obowiązku szkolnego.

Najczęściej wychowankowie pochodzą z rodzin rozbitych (rozwoły, nieformalne związki), patologicznych i dysfunkcyjnych (w których występuje demoralizacja, przestępczość, rozkład moralny i zaburzenia więzi emocjonalnych). W tych rodzinach w większości rodzice wykazują niski poziom kulturalny, niezaradność życiową i nieudolność wychowawczą. Towarzyszą temu kłopoty materialne wynikające z ubóstwa (jako konsekwencja braku środków finansowych), nieodpowiedni stan lub brak mieszkania, wielodzietność.

Rzadziej, ale w istotnej ilości są to choroby psychiczne i przewlekłe schorzenia ciała i układu ruchu, dotyczy to najczęściej opóźnień umysłowych, zaburzeń rozwoju fizycznego, uzależnień (np. nikotynizm). Negatywne wzorce społeczne wyniesione ze środowiska przed przybyciem do placówki powodują, że dzieci są często niedostosowane społecznie, sprawiają trudności wychowawcze i nierzadko mają skłonności do naruszania prawa. Wynikiem nieprawidłowych relacji z rodzicami oraz niedostatków na polu biologicznym są opóźnienia szkolne, wynikające również

z realizowania obowiązku szkolnego w sposób nieprawidłowy i niesystematyczny, braku motywacji do nauki.

Stąd też wszelkie działania ze strony placówki ukierunkowane są na korygowanie wymienionych deficytów. Poczynając od zapewnienia potrzeb podstawowych takich jak higiena, prawidłowe odżywianie, odzież, itp., aż po potrzeby wyższego rzędu - edukacyjne i rozwojowe.

Liczba dzieci w wg miejsca zamieszkania

rok	razem dzieci	miejsce zamieszkania dziecka																
		m.Ostróda	m.Morąg	g.Morąg	g.Łukta	p.Kętrzyn	p.Elbląg	p.Bartoszyce	p.Lidzbark warmiński	p.Olsztyn aradzki	p.Olsztyn Ziemski	p.Działdowo	p.Ława	p.Nidzica	p. Elk	p.Lubawa	p. Pisz	
2004	razem	19	10	7	1		6	0	0	1	1	1	3	4	1	2	2	
	W tym																	
	chłopcy	10	5	4	1		6				1		1	3	1	2	2	
	dziewczynki	9	5	3						1		1	2	1				
2005	razem	23	5	11	1	2	5	4	1	1	1	7	4	0	0	0	0	
	W tym																	
	chłopcy	10	1	6	1		5	2	1		1	5	2					
	dziewczynki	13	4	5		2		2	1	1		2	2					
2006	razem	16	6	15	1	2	3	4		1	1	7	3	0	0	0	0	
	W tym																	
	chłopcy	10	5	10	1		3	2	1		1	5	1					
	dziewczynki	6	1	5		2		2	0	1		2	2					
2007	razem	21	7	16	1	2	3	2		2	1	7	2	0	0	0	0	
	W tym																	
	chłopcy	12	2	10	1	1	3	1		1	1	5						
	dziewczynki	9	5	6		1		1		1		2	2					

Środowisko pochodzenia dzieci

Rok	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba dzieci ogółem	60	58	65	60	62
W tym pochodzące z rodzin:					
wielodzietnych	14	12	12	12	14
Rozbitych i niepełnych	10	6	10	15	16
Niewydolnych wychowawczo	10	10	18	7	11
Dotkniętych przemocą	2	3	0	1	1
Dotkniętych alkoholizmem	22	23	22	22	18
Dotkniętych przestępczością	2	4	3	3	2

Rok	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba dzieci z ograniczoną władzą rodzicielską	45	41	49	48	50
Liczba dzieci z odebraną władzą rodzicielską	15	17	16	12	12

Wybrane pozycje kosztów i wydatków

Rok	2003	2004	2005	2006	2007
Średni Koszt utrzymania 1 dziecka wg kosztów rzeczywistych	23 078,97	22 228,41	19 277,47	22 591,81	21 551,45

Rok	2003	2004	2005	2006	2007
Budżet	1 234 606,00	1 224 012,00	1 234 044,00	1 393 053,24	1 326 171,00
Wydatki rzeczywiste ogółem	1 384 738,79	1 300 667,51	1 253 035,31	1 403 908,33	1 336 189,77
W tym:					
Koszty stałe	43 581,59	38 185,78	36 144,19	43 870,58	42 983,20
Koszty pozostałe	402 975,02	391 373,36	403 899,97	449 828,59	342 0793,57
Koszty osobowe	938 182,18	859 688,37	812 991,15	861 809,16	950 413,00
Remonty	-	-	-	-	-
inwestycje	-	11 420,00	-	48 400,00	-
Różnica	150 132,79	76 655,51	18 991,31	10 855,09	10 018,77

Usamodzielnianie - wchodzenie w dorosłość

Przygotowanie do samodzielnego życia rozpoczyna się już na poziomie klas gimnazjalnych.

Dzieci uczą się samodzielnego załatwiania spraw urzędowych (np. składania wniosków o dowody osobiste - tymczasowe, składania dokumentacji do szkół ponad gimnazjalnych, pisanie podań, cv, pisanie pism itp.).

Uczymy też zarządzania budżetem domowym poprzez umożliwianie samodzielnego dokonywania zakupów artykułów spożywczych, z których dzieci same przygotowują posiłki tj. śniadania i kolacje. Ponadto uczymy organizowania uroczystości rodzinnych (małe przyjęcia urodzinowe, imieninowe, z okazji komunii świętej, bierzmowania, spotkań z rodzicami). Formą integracji są wspólne kolacje Wigilijne czy Wielkanocne śniadania.

W ramach czynności samoobsługowych dzieci nabywają umiejętności obsługi urządzeń AGD, utrzymania porządku w miejscu gdzie mieszkają oraz otoczeniu.

Organizowanie spotkań z przedstawicielami RUP i PCPR służy wprowadzaniu w świat przyszłych pracodawców, nabyciu umiejętności negocjowania o warunkach zatrudnienia, zaznajomieniu z przepisami, przygotowaniu różnego rodzaju dokumentów i podnoszeniu kwalifikacji.

Na terenie placówki znajdują się dwa mieszkania dla podopiecznych przygotowujących się do opuszczenia domu. Korzystają z nich wychowankowie od 17-tego roku życia. Pod dyskretnym okiem opiekuna samodzielnie prowadzą gospodarstwo domowe tj. dbają o ład i porządek, samodzielnie dysponują budżetem domowym, w tym dokonują zakupu odzieży i obuwia, artykułów spożywczych, samodzielnie przygotowują posiłki. Rozliczają się z pobranych pieniędzy. Tym sposobem uczą się odpowiedzialności za powierzone im mienie, oraz siebie.

Placówka od kilku lat współpracuje z wolontariuszami, którymi są studenci Uniwersytetu Warmińsko – Mazurskiego w Olsztynie i uczniowie morąskich szkół średnich.

Wspierają oni nasze poczynania w pracy dydaktycznej udzielając pomocy w nauce, motywując do systematycznej pracy. Pomagają w organizacji czasu wolnego, w tym w przygotowywaniu imprez sportowych i okolicznościowych. Ponadto wolontariusze pomagają dzieciom udzielając nieodpłatnie korepetycji z języka angielskiego i matematyki. Po uprzednim przeszkoleniu przez pedagoga (koordynatora programu) siedmioro wolontariuszy zaangażowało się w indywidualną pracę z dziećmi w ramach programu „Starszy Brat, Starsza Siostra”.

Ważnym ogniwem w strukturze placówki są wychowawcy. Jakość pracy pracownika, jego umiejętności pedagogiczne i pożądane cechy osobowości, współpraca z innymi pracownikami, jego więzi z wychowankami – mają znaczenie dla tworzenia właściwej atmosfery, sprzyjającej realizacji wymienionych wcześniej zadań. Z pełną odpowiedzialnością można powiedzieć, że w naszym domu dziecka właściwie każdy pracownik spełnia funkcje pedagogiczne, niezależnie od stanowiska i wykonywanych obowiązków.

Do najistotniejszych problemów wymagających od nas ogromnego zaangażowania należą:

- wzmacnianie poczucia wartości i godności wychowanków,
- kształtowanie i rozwój zainteresowań,
- korektywne oddziaływania edukacyjne – nadrabianie zaległości programowych z poszczególnych przedmiotów nauczania,
- kształtowanie samodzielności w życiu codziennym,
- prowadzenie zajęć specjalistycznych w zakresie rewalidacji różnorodnych poziomów niesprawności intelektualnej,
- kształtowanie właściwych postaw społecznych,
- współpraca w realizowaniu programów leczniczych i terapeutycznych ze służbą zdrowia i różnymi instytucjami specjalistycznymi,
- doprowadzenie obiektu do obowiązujących standardów technicznych dla tego typu obiektów, sukcesywne doposażanie w sprzęt pomieszczeń mieszkalnych i zaplecza,
- starania o zwiększenie liczby mieszkań chronionych.

10.3. DOM POMOCY SPOŁECZNEJ W SZYLDAKU

Opracowanie: Leokadia Szablowska

Przepisami regulującymi obowiązek opieki w DPS, są:

- Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r.(Dz.U. Nr 64, poz.593, z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2005r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz.U.Nr217,poz.1837);
- Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994r. (Dz.U. Nr 11, poz.535, z późn.zm.)
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 23 sierpnia 1995r. w sprawie sposobu stosowania przymusu bezpośredniego (Dz.U.Nr 103, poz.514).

Dom Pomocy Społecznej w Szyldaku jest miejscem stałego zamieszkania dla 80 osób z przewlekłymi schorzeniami układu nerwowego. Schorzeniem dominującym wśród mieszkańców jest schizofrenia. Dom jest ośrodkiem koedukacyjnym. Mieszkańcy Domu są zróżnicowani pod względem wieku, stopnia zaawansowania choroby oraz czasu pobytu

w placówce. Zajmują pięcioosobowe segmenty mieszkalne (pokoje dwu i trzyosobowe) wyposażone w węzeł sanitarny. Mają do dyspozycji świetlicę rekreacyjną, salę rehabilitacyjno-sportową, kaplicę i trzy pracownie terapeutyczne. W Domu trwa proces dostosowania do standardów ustawowych zawartych w Rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2005r.

W ciągu ostatnich pięciu lat wśród przyjmowanych do DPS dominują osoby kierowane przez Sąd Rodzinny. Od 2003r. do chwili obecnej przyjęto 23 osoby, w tym 13 mężczyzn i 10 kobiet, Głównym schorzeniem u przyjmowanych osób jest choroba psychiczna. Tabele poniżej charakteryzują grupę chorych, która trafiła do DPS w ostatnich pięciu latach.

Liczba osób przyjętych - wg rodzaju schorzenia

Choroby pourazowe	Upośledzenie	Choroby psychiczne	Ogółem przyjętych
2	2	19	23

Obecna dynamika życia, intensywny rozwój cywilizacyjny oraz złożoność relacji międzyludzkich obfitują w czynniki przeciążające osobowość jednostki i sprzyjają wzrostowi zachorowalności na choroby psychiczne. Obecnie 17 osób oczekuje na przyjęcie do DPS. Oprócz oficjalnych zgłoszeń otrzymujemy wiele zapytań o wolne miejsca w DPS.

Liczba osób przyjętych - wg wieku

Do 30-go r.ż.	Od 30-60 r.ż.	Powyżej 60-go r.ż.	Ogółem
8	11	4	23

Negatywne postawy społeczne dotyczące chorób psychicznych wykluczają osoby dotknięte tego typu schorzeniami z życia zawodowego, towarzyskiego, kulturalnego, publicznego, a co najgorsze z życia rodzinnego. Chory psychicznie nie jest wciąż uznawany za pełnowartościowego partnera interakcji społecznych zasługującego na to, aby aktywnie w nich uczestniczyć i konsekwentnie zostaje spychany na margines normalnego życia.

Liczba osób przyjętych - wg miejsce zamieszkania

Wieś	Miasto	Ogółem
10	13	23

We współczesnym społeczeństwie niestety nadal panuje przerażający brak wiedzy na temat specyfiki zaburzeń psychicznych. Jest jeszcze zbyt wiele przejawów nietolerancji wobec osób obciążonych tego typu problemami, które często obarczone są jeszcze chorobami somatycznymi. Wydawałoby się, że gdy choroba psychiczna dotknie kogoś z członków rodziny mieszkającej w miastach powinny sobie radzić lepiej, bo mają łatwiejszy dostęp do specjalistów. Jednak stereotypy myślenia, niewiedza i brak wystarczającego wsparcia w środowisku (w postaci np. dziennych form terapii i opieki) powodują, że rodziny chętnie pozbywają się takiego członka rodziny do DPS. Obserwuje się zanikanie kontaktów rodzinnych, pomimo podejmowanych przez personel DPS różnych działań (np. organizowanie „Dni rodziny”). Na przestrzeni ostatnich kilku lat zmniejsza się również liczba mieszkańców wyjeżdżających na przepustki w odwiedziny do rodzin.

W ramach realizacji procesu rehabilitacji Dom Pomocy Społecznej w Szyldaku oferuje swoim mieszkańcom różnorodne zajęcia aktywizujące, dostosowane do zainteresowań i możliwości psychofizycznych jego mieszkańców. Podstawową formą aktywizującą jest terapia zajęciowa, uzupełniana zajęciami z obszaru działalności kulturalno-oświatowej oraz różnymi imprezami rekreacyjno-rozrywkowymi organizowanymi poza terenem Domu. Ponadto placówka zapewnia kompetentną pomoc psychologiczną, jak również umożliwia praktykowanie religijne, zgodne z wyznaniem mieszkańców. Kontynuowana jest również stała współpraca z grupą dzieci ze szkoły podstawowej w Szyldaku, które odwiedzają mieszkańców prezentując różne przedstawienia.

Mieszkańcy DPS Szyldak - wg stanu zdrowia

Liczba mieszkańców	2003	2004	2005	2006	2007
Ogółem	80	80	80	80	80
w tym:					
Osoby chore psychicznie	69	69	69	68	69
Osoby upośledzone umysłowo	11	11	11	12	11
w tym:					
niepełnosprawne ruchowo	3	3	3	4	4
zespółem psycho-organicznym	6	9	9	9	8

Mieszkańcy DPS Szyldak - wg przedziału wiekowego

Liczba mieszkańców	2003	2004	2005	2006	2007
ogółem	80	80	80	80	80
w tym:					
18-24	0	0	1	1	0
25-40	12	13	12	9	10
41-60	48	53	58	50	50
61-74	13	10	6	16	16
pow. 74 lat	7	4	3	4	4

Wybrane pozycje kosztów i wydatków – w zł

	2003		2004		2005		2006		2007	
	roczny	na 1 m-c	roczny	na 1 m-c	roczny	na 1 m-c	roczny	na 1 m-c	roczny	na 1 m-c
Sredni Koszt utrzymania 1 mieszkańca	19524,88	1.627,07	19.824,85	1.652,07	22.015,08	1.834,59	24.048,53	2.004,05	10.706,73	1.784,46
w tym:										
Koszty wyżywienia	2.137,26	178,91	2.146,88	178,91	2.160,17	180,01	2.212,22	184,35	1.192,01	198,67
Koszty stałe związane z utrzymaniem obiektu	2.194,63	182,89	2.251,14	187,59	2.347,96	195,66	2.726,99	227,25	1.047,31	174,55
Koszty remontów	136,55	11,38	x	x	421,36	35,11	1.152,32	96,03	x	x
Koszty standaryzacji	x	x	x	x	432,00	36,00	45,35	3,78	x	x
Koszty inwestycyjne	x	x	x	x	43,89	3,66	x	x	x	x

Budżet i jego realizacja w latach 2003-2007

lata	2003	2004	2005	2006	2007
Budżet	1.563.200,00	1.587.684,00	1.764.160,00	1.922.821,00	1.833.213,00
Wydatki rzeczywiste ogółem	1.563.197,54	1587.505,69	1.764.139,28	1.922.819,78	890.984,57
w tym:					
Wydatki stałe	184.922,26	193.554,78	177.502,81	231.479,80	59.187,12
Wydatki pozostałe	289.845,82	297.875,22	323.861,56	361.430,53	175.893,31
Wydatki osobowe	1.077.505,54	1.096.075,69	1.188.516,55	1.234.095,78	655.904,14
Remonty	10.923,92	x	45.777,93	92.185,50	x
Inwestycje	x	x	28.480,43	3.628,17	x
Różnica	2,46	178,31	20,72	1,22	942.228,43

Dochody z tytułu odpłatności za pobyt – w latach 2003-2007

lata	2003	2004	2005	2006	2007
Wykonane	336.000,00	375.181,61	497.323,24	528.097,29	297.897,25
w tym:					
70 % dochodu mieszkańca	336.000,00	362.084,34	371.565,63	377.332,85	191.819,91
doплата do pełnego kosztu utrzymania (Gmina)	0,00	13.097,27	125.757,61	150.764,44	106.077,34

Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogólnej liczby ludności będzie wymagał przyjęcia odpowiedniej polityki społecznej, związanej z zapewnieniem tym osobom emerytur (system emerytalny) oraz wzrostu wydatków na system opieki zdrowotnej (w tym zwiększenia ilości kadr zajmujących się geriatrią i opieką nad osobami starszymi).

W Strategii polityki społecznej na lata 2007-2013 dla Polski proponowane jest rozwijanie systemu opieki pielęgnacyjnej w celu integracji ludzi starszych, między innymi poprzez pomoc (zinstytucjonalizowaną, grup pomocowych) osobom mającym trudności z samodzielnym funkcjonowaniem, rozbudowanie usług wspomagających (np. transportowych), likwidację barier urbanistycznych, dostęp do informacji, szkolenie profesjonalnych kadr, zajmujących się opieką.

Koszty w latach

L.p.	Lata	2003		2004	
	Wyszczególnienie	Kwota w zł	Struktura w %	Kwota w zł	Struktura w %
I	OGÓŁEM KOSZTY (1 + 2) z tego :	1.546.543,08	99,01	1.567.305,89	98,82
1	BIEŻĄCE KOSZTY RZECZOWE (BEZ REMONTÓW I DOPOSAŻENIA (a+b+c+d) w tym:	465.863,59	29,82	468.765,19	29,55
a	środki żywności	170.980,69	10,94	171.750,05	10,83
b	leki i środki pomocnicze	10.488,31	0,67	7.089,09	0,45
c	opłaty i podatki, energia elektryczna, gaz, woda, śmieci	94.345,60	6,04	100.700,58	6,35
d	pozostałe wydatki	190.048,99	12,17	189.225,47	11,92
2	KOSZTY ZWIĄZANE Z ZATRUDNIENIEM	1.080.679,49	69,19	1.098.540,70	69,27
II	PONADTO PONIESIONE KOSZTY (1+2+3) z tego :	15.447,12	0,99	18.681,76	1,18
1	INWESTYCJE	-	-	-	-
2	REMONTY	10.923,92	0,70	-	-
3	WYPOSAŻENIE NOWYCH MIEJSC ,DOPOSAŻENIE MIEJSC ISTNIEJĄCYCH, KUCHNI, STOŁÓWEK	4.523,20	0,29	18.681,76	1,18
III	OGÓŁEM KOSZTY (I + II)	1.561.990,20	100,0	1.585.987,65	100,0
Średni koszt miesięczny utrzymania		1 627,07		1 652,07	

L.p.	Lata	2005		2006		2007	
	Wyszczególnienie	Kwota w zł	%	Kwota w zł	%	Kwota w zł	%
	OGÓŁEM KOSZTY (1 + 2) z tego :	1.663.841,16	94,47	1.792.635,12	93,18	854.451,24	99,76
1	BIEŻĄCE KOSZTY RZECZOWE (BEZ REMONTÓW I DOPOSAŻENIA (a+b+c+d) w tym:	471.252,54	26,76	558.260,66	29,02	276.600,30	32,30
a	środki żywności	172.813,86	9,81	176.977,22	9,20	95.360,70	11,13
b	leki i środki pomocnicze	8.606,76	0,49	20.472,13	1,06	7.681,96	0,90
c	opłaty i podatki, energia elektryczna, gaz, woda, śmieci	93.871,91	5,33	96.451,85	5,02	51.311,42	6,00
d	pozostałe wydatki	195.960,01	11,13	264.359,46	13,74	122.246,22	14,27
2	KOSZTY ZWIĄZANE Z ZATRUD.	1.192.588,62	67,71	1.234.374,46	64,16	577.850,94	67,46
II	PONADTO PONIESIONE KOSZTY (1+2+3)z tego :	97.365,38	5,53	131.247,56	6,82	2.087,50	0,24
1	INWESTYCJE	28.480,43	1,62	3.628,17	0,18	-	-
2	REMONTY	45.772,93	2,60	92.185,50	4,79	-	-
3	WYPOSAŻ.NOWYCH MIEJSC ,DOPOSAŻ.ISTNIEJĄCYCH, KUCHNI,	23.112,02	1,31	35.433,89	1,85	2.087,50	0,24
III	OGÓŁEM KOSZTY (I + II)	1.761.206,54	100,0	1.923.882,68	100	8565388,74	100

10.4. DOM POMOCY SPOŁECZNEJ W MOLZIE

Opracowanie: Irena Burszewska

Dom Pomocy Społecznej w Molzie działa na podstawie:

1. Ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. Nr 64, poz.593, z późniejszymi zmianami) oraz przepisów wykonawczych do ustawy.
2. Ustawy z dnia 7 kwietnia 1989r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. Nr 79 z 2001r. poz. 855 tekst jednolity z późniejszymi zmianami).
3. Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. Nr 96 poz. 873).
4. Na podstawie Statutu Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Organizatorów i Menadżerów Pomocy Społecznej i Ochrony Zdrowia Region Warmińsko-Mazurski zwanego dalej "Stowarzyszeniem."
5. Regulaminu organizacyjnego.

Placówka powstała w 1994r. z inicjatywy Samorządu Gminy Łukta. W 2000r. została przekazana Powiatowi Ostródzkiemu i jako jednostka powiatowa działała do końca lutego 2004r.

Od 01-03-2004r.działa w strukturach Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Organizatorów i Menadżerów Pomocy Społecznej i Ochrony Zdrowia Region Warmińsko-Mazurski. Jest miejscem stałego zamieszkania dla 24 osób z w podeszłym wieku. Schorzeniem

dominującym wśród mieszkańców są choroby wieku starczego. Dom jest ośrodkiem koedukacyjnym.

Mieszkańcy Domu są zróżnicowani pod względem wieku, rodzaju schorzeń oraz czasu pobytu w placówce. Zajmują pokoje jedno, dwu i trzyosobowe wyposażone w węzeł sanitarny i w części w aneks kuchenny. Mają do dyspozycji: salę terapeutyczną i rehabilitacyjną, wraz z prowadzoną tam terapią i rehabilitacją dostosowaną do indywidualnych potrzeb mieszkańców.

W Domu trwa proces dostosowania do standardów ustawowych zawartych w Rozporz. Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2005r. W ciągu ostatnich pięciu lat wśród przyjmowanych do DPS dominują osoby kierowane przez ośrodki pomocy społecznej.

Od 2003r. do chwili obecnej przyjęto 42 osoby, w tym 11 mężczyzn i 31 kobiet. Głównym schorzeniem u przyjmowanych osób są schorzenia wieku starczego. Na miejsce w tym roku tylko oczekuje 5 osób.

Liczba osób - wg rodzaju schorzenia- stan na 30.06.2008

Choroby pourazowe	Upośledzenie	Choroby psychiczne	Ogółem mieszkańców
1	2	9	26

Liczba osób - wg wieku

Do 30-go r.ż.	Od 30-60 r.ż.	Powyżej 60-go r.ż.	Ogółem mieszkańców
0	2	24	26

Liczba osób przyjętych - wg miejsca pochodzenia zamieszkania

Wieś	Miasto	Ogółem mieszkańców
11	15	26

Dom Pomocy Społecznej w Molzie oferuje swoim mieszkańcom różnorodne zajęcia aktywizujące, dostosowane do zainteresowań i możliwości psychofizycznych jego mieszkańców. Podstawową formą aktywizującą jest kinezyterapia (spacery, ćwiczenia fizyczne dostosowane do wieku i stanu zdrowia), a także terapia zajęciowa (arteterapia, biblioterapia, muzykoterapia). Stosujemy także elementy terapii przez pracę, jak również terapię indywidualną. Ponadto placówka umożliwia praktyki religijne, zgodne z wyznaniem mieszkańców.

Mieszkańcy DPS - wg stanu zdrowia

Liczba mieszkańców ogółem	2005	2006	2007
w tym:	24	24	26
Osoby obłożnie chore - leżące	5	4	4
Osoby niepełnosprawne w tym:	19	20	22
niepełnosprawne ruchowo	9	9	8
Niepełnosprawne psychicznie (zespoły otępienne, upośledzenia, inne choroby układu nerwowego)	10	11	14

Mieszkańcy DPS - wg przedziału wiekowego

Liczba mieszkańców ogółem	2005	2006	2007
18-24	24	24	26
25-40			
41-60	2	2	2
61-74	6	7	6
pow. 74 lat	16	15	18

Wybrane pozycje kosztów i wydatków – w zł

	2005		2006		2007	
	roczny	na 1 m-c	roczny	na 1 m-c	roczny	na 1 m-c
Średni Koszt utrzymania 1 mieszkańca						
w tym:	23 869	1 989	32 689	2 724	30 075	2 506
Koszty żywienia	2 155	180	2 259	188	2 419	202
Koszty stałe związane z utrzymaniem obiektu	2 206	184	2 051	171	2 563	214
Koszty remontów i standaryzacji	3 047	254	10 239	853	4 844	404

Dochody z tytułu odpłatności za pobyt – w latach 2003-2007

lata	2005	2006	2007
Wykonane	239 270	318 469	429 023
w tym:			
70 % dochodu mieszkańca	115 798	147 783	162 855
dopłata do pełnego kosztu utrzymania (Gmina)	53 633	105 596	205 349

Dom Pomocy Społecznej w Molzie od czasu wejścia w struktury Stowarzyszenia, tj. od 2004r. stara się w miarę możliwości inwestować. Dzięki temu osiągnęliśmy obowiązujące standardy.

W 2005r. zainstalowano w budynku DPS windę, a tym samym zlikwidowano bardzo istotną barierę architektoniczną. W 2006r. przeprowadzono remont budynku gospodarczego, na bazie którego utworzono salę rehabilitacyjną i terapeutyczną (świetlicę). W 2007r. zmodernizowano kotłownię oraz wymieniono całą stolarkę okienną.

W 2008r. wybudowano łącznik między budynkiem głównym DPS a budynkiem świetlicy, w którym, oprócz spełniania roli komunikacyjnej znajdują się również pokoje mieszkalne i pomieszczenia socjalne. Na kolejne lata pozostaną prace wykończeniowe wykończenie łącznika, remont dachu na budynku głównym, a także urządzenie terenów zielonych wokół budynków DPS.

11. SFERA SPOŁECZNA

11.1. ŚRODOWISKO OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Opracowanie: Bożena Łaszkiewicz, Marek Skaskiewicz

Niepełnosprawność jest jednym z najbardziej niepokojących problemów społecznych ostatnich lat, nie tylko w powiecie, województwie czy kraju, ale i na całym świecie.

Szacuje się, że około 15 % populacji dotknięte jest niepełnosprawnością, przy czym zjawisko to stale wzrasta. Niepełnosprawność jest jednym z poważniejszych zjawisk i problemów współczesnej cywilizacji. Znaczenie tego problemu wynika z rozmiarów i powszechności jego występowania w populacji, a także z konsekwencji jakie wywołuje w sensie indywidualnym i społecznym. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych są zadaniem ogólnospołecznym, bowiem skutki niepełnosprawności dotyczą wszystkich dziedzin życia. Już w roku 1997, w uchwale z dnia 1 sierpnia Karta Praw Osób Niepełnosprawnych, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uznał, że osoby niepełnosprawne, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji. Prawa te wynikają również z Konstytucji RP oraz innych aktów prawa międzynarodowego i wewnętrznego. Ustawy kompetencyjne nakładają na organy administracji rządowej i samorządowej określone obowiązki w celu realizacji tych praw.

W Polsce zasadniczym aktem prawnym określającym zadania na rzecz osób niepełnosprawnych jest ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.).

Wszelkie działania na polu poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych często określa się jako „wyrównywanie szans”. Oznacza to stwarzanie warunków dla zaspokajania potrzeb niepełnosprawnych i to możliwie na tym samym poziomie i w takich samych warunkach, jakie posiadają pełnosprawni. Wymaga to - przede wszystkim - zniesienia wszelkich barier, które uniemożliwiają niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społeczeństwa. Dotyczy to głównie zniesienia barier prawnych, społecznych oraz barier architektonicznych i urbanistycznych. Nierówność szans ludzi niepełnosprawnych może lokować się w sferze edukacyjnej, zawodowej, zarobkowej, socjalno-bytowej, religijnej i innej. Może również spajać kilka czynników równocześnie, pogłębiając istniejące nierówności, kiedy skorelowaniu ulegają, np. czynnik płci, wieku

i miejsca zamieszkania. W procesie wyrównywania szans osób niepełnosprawnych - jednostki niepełnosprawne mają takie same potrzeby, usankcjonowane prawami, jakie posiadają ludzie pełni sprawni, różnice dotyczą jedynie metod i środków zaspokajania tych potrzeb, a także ich zakresu i form.

Według klasyfikacji GUS zbiorowość osób niepełnosprawnych dzieli się na 2 podstawowe grupy:

- osoby niepełnosprawne **prawnie** tj. takie, które posiadają odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony;
- osoby niepełnosprawne **tylko biologicznie** tj. takie, które nie posiadają, ale mają (odczuwają) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania podstawowych czynności.

Ostatnie dane dotyczące środowiska osób niepełnosprawnych dotyczą spisu powszechnego w 2002r. Dane bieżące GUS ograniczają się do szczątkowych informacji. Praktycznie nie prowadzi się statystyk dla tego środowiska.

Najbardziej aktualnym opracowaniem dotyczącym środowiska osób niepełnosprawnych w woj. warmińsko-mazurskim jest Projekt „Handikap plus” Badania problemu niepełnosprawności na Warmii i Mazurach” finansowany ze środków

Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zrealizowany w 2007r. przez Olsztyńską Szkołę Biznesu. Przytoczone poniżej dane liczbowe oraz elementy charakterystyki pochodzą z tego opracowania:

- W województwie warmińsko-mazurskim zjawisko niepełnosprawności dotyczy prawie 15% mieszkańców. Z badań wynika, że na Warmii i Mazurach mieszka około 211,6 tys. osób niepełnosprawnych, w tym ponad połowę (52%) stanowią kobiety. Blisko 58% to mieszkańcy miast. Natężenie zjawiska niepełnosprawności w województwie jest bardzo wysokie. Na 1000 osób przypada 148 niepełnosprawnych (średnio w Polsce 143). Plasuje to region na 10 miejscu w kraju (najmniej w opolskim – 100, najwięcej w lubelskim – 185). Wśród omawianej zbiorowości dominują osoby niepełnosprawne prawnie. Stanowią prawie 82% ogółu niepełnosprawnych i jednocześnie blisko 13% mieszkańców województwa. Grupa ta jest też wielce zróżnicowana. Około 4% to osoby w wieku 15 lat i mniej, które posiadają uprawnienia do zasiłku pielęgnacyjnego (średnio w Polsce odsetek ten kształtuje się na poziomie około 3%). Zdecydowana większość jest w wieku 16 i więcej lat. Wśród nich są osoby o różnym stopniu niepełnosprawności: znacznym, umiarkowanym i lekkim.
- W województwie, podobnie jak w całej w Polsce, najwięcej jest osób, które charakteryzuje lekki stopień niepełnosprawności. Stanowią prawie 36%

niepełnosprawnych prawnie w wieku ponad 15 lat. Oznacza to, że ponad 1/3 niepełnosprawnych prawnie mimo, że posiada obniżoną zdolność do wykonywania pracy, w porównaniu do osób z pełną sprawnością, może ją wykonywać prawidłowo, pod warunkiem wyposażenia stanowiska w środki techniczne, ułatwiające wykonywanie określonych czynności. Nieco niższy jest odsetek osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a jeszcze niższy – o znacznym. Zaliczenie do tych stopni niepełnosprawności może oznaczać, że osoba nie jest zdolna do pracy lub, że może ją wykonywać w warunkach pracy chronionej. Nie wyklucza również możliwości zatrudnienia u pracodawców, którzy nie zapewniają warunków pracy chronionej. Zgodnie z Ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, wymagana jest pozytywna opinia Państwowej Inspekcji Pracy o przystosowaniu przez pracodawcę stanowiska pracy do potrzeb osoby niepełnosprawnej.

- W Polsce osoby niepełnosprawne, aktywne zawodowo, stanowią około 19% ogółu niepełnosprawnych, podczas gdy w krajach UE wskaźnik ten wynosi średnio 40-50%. Wskaźnik aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych w województwie warmińsko-mazurskim jest o 3 p.p. niższy. Zróżnicowanie województwa pod względem aktywności ekonomicznej osób niepełnosprawnych prawnie między poszczególnymi podregionami jest niewielkie. Najkorzystniejsza sytuacja występuje w podregionie elbląskim, gdzie 16,1% niepełnosprawnych, to osoby aktywne zawodowo, natomiast w podregionie ełckim odsetek ten kształtuje się na niższym poziomie (nieco ponad 14%). Liczba osób niepełnosprawnych, aktywnych zawodowo jest zdecydowanie niższa od liczby osób biernych. Najwyższy udział pracujących w strukturze aktywnych zawodowo odnotowuje się w podregionie olsztyńskim.
- Według Narodowego Spisu Powszechnego (2002r.) w populacji niepełnosprawnych w województwie warmińsko-mazurskim najliczniejszą grupą stanowili utrzymujący się z nie zarobkowych źródeł. Odsetek tych osób wynosił w 2002 r. 87,5%(w Polsce 90%). Największy udział (55,9%) wśród nich miały osoby utrzymujące się głównie z renty z tytułu niezdolności do pracy (renta inwalidzka). Pracę jako główne źródło utrzymania wskazało 12,3% niepełnosprawnych.

Tak wysoki odsetek osób niepełnosprawnych posiadających własne źródło dochodów wynika z dwóch przyczyn. Przede wszystkim wszystkie dorosłe osoby niepełnosprawne prawnie mają zapewnione świadczenie, jakim jest renta z tytułu niezdolności do pracy,

a dzieci zasiłek opiekuńczy. Ponadto, wśród osób niepełnosprawnych wyłącznie biologicznie przeważają osoby w wieku poprodukcyjnym, które otrzymują emeryturę lub rentę rodzinną.

Ograniczone możliwości zarobkowania oraz wysokie wydatki na opiekę zdrowotną, czy rehabilitację osób niepełnosprawnych sprawiają, że gospodarstwa domowe z osobami niepełnosprawnymi borykają się z kłopotami finansowymi, a wręcz żyją na granicy ubóstwa.

Charakterystyka środowiska osób niepełnosprawnych, zamieszkujących obszar województwa warmińsko-mazurskiego:

- Są to osoby należące przeważnie do starszych grup wiekowych, o niższym niż przeciętne wykształceniu.
- Większość współtworzy gospodarstwa domowe, co może oznaczać brak samodzielności i znaczny stopień uzależnienia od pomocy innych osób.
- Blisko połowa od wielu już lat (9 i więcej) boryka się z problemami, jakie niesie za sobą niepełnosprawność.
- W ostatniej dekadzie nastąpiło wyraźne pogorszenie sytuacji w dziedzinie oświaty, kultury i służby zdrowia itp. Prywatne inicjatywy nie rekompensują braku działań państwa, a środków publicznych przeznaczanych na inwestycje socjalno-kulturalne jest zbyt mało.
- Niski wskaźnik skolaryzacji osób niepełnosprawnych rzutuje na poziom kompetencji społecznych, zmniejsza mobilność zawodową, szanse na założenie i poprowadzenie własnej firmy, motywację do dokształcania się i uzyskiwania nowych kwalifikacji itd. W trakcie badań w ramach projektu „Handicap plus” stwierdzono, że niepełnosprawni mieszkańcy dużych miast posiadali znacznie wyższy poziom wykształcenia niż ludność z małych miast i z obszarów wiejskich.
- Wysoki poziom bezrobocia jest wynikiem niskiej mobilności warunkowanej niskim poziomem aspiracji życiowych, syndromem „wyuczonej bezradności”, do tego dochodzi nieumiejętność do konkurencyjności na rynku pracy spowodowana brakiem odpowiednich kwalifikacji.
- Największy wpływ na sytuację ekonomiczną osób niepełnosprawnych, ma koniunktura gospodarcza – jeżeli Polska gospodarka będzie się rozwijała dynamicznie, to i niepełnosprawni uzyskają nowe miejsca pracy. Jednak bez zewnętrznego wsparcia zbiorowość ta nie będzie w stanie wygenerować potencjału umożliwiającego upowszechnienie aktywności zawodowej.

- Sytuacji osób niepełnosprawnych nie można rozpatrywać jedynie w kontekście ekonomicznym. Chcąc podejmować działania na rzecz zwiększenia poziomu aktywności zawodowej trzeba także uwzględniać zjawiska ze sfery społecznej.
- Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych wymaga pokonania nie tylko barier o charakterze obiektywnym, ale także subiektywnych uprzedzeń związanych np. z niektórymi typami schorzeń, pokutujących w społecznej świadomości jako krzywdzące stereotypy odnośnie np. osób upośledzonych umysłowo.
- Rynek pracy w województwie-warmińskim, zwłaszcza na obszarach wiejskich i w małych miastach nie generuje wysoko specjalistycznych stanowisk pracy. Dominuje zapotrzebowanie na pracowników do prac prostych, zdolnych do zaakceptowania pensji na poziomie „ustawowego minimum”. Ogranicza to szanse na szybkie zwiększenie zatrudnienia dzięki znacznemu podwyższeniu kwalifikacji, bądź poziomu wykształcenia.
- Instytucje zajmujące się problemami rynku pracy mają niewielki wpływ, na kreowanie na tym rynku miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.
- Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego osoby niepełnosprawne mogą uzyskać zatrudnienie na chronionym rynku pracy. W 2003 r. w województwie funkcjonowało 95 Zakładów Pracy Chronionej, które zatrudniały łącznie 5 860 osób niepełnosprawnych. Niestety w kolejnych latach sukcesywnie zmniejszała się ich liczba. Jednakże średnia liczba niepełnosprawnych zatrudnionych w 1 przedsiębiorstwie wzrosła z 62 w 2003 r. do 66 w 2005 r.). Powodem likwidacji ZPCh były: słaba konkurencyjność Zakładów na lokalnym rynku pracy, wysokie koszty ich utrzymania oraz brak zamówień na towary i usługi, w związku z trudną sytuacją ekonomiczno-gospodarczą zarówno w województwie jaki w kraju. Od roku 2003 zapobieganie likwidacji stanowisk pracy osób niepełnosprawnych jest możliwe dzięki jednorazowym preferencyjnym pożyczkom ze środków PFRON.
- Zatrudnianie osób niepełnosprawnych ograniczają :niski poziom ich wykształcenia, brak lub niewielka liczba placówek zajmujących się aktywizacją zawodową osób niepełnosprawnych, brak bazy danych o placówkach/ośrodkach pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego i ich ofertach, brak ofert pracy dostosowanych do możliwości osób niepełnosprawnych, brak przepływu informacji między pracodawcami a placówkami pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych, niechęć pracodawców do zatrudniania osób niepełnosprawnych.

- Z danych WUP w Olsztynie wynika, iż maleje liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP (w 2006r. zarejestrowanych było 3760 bezrobotnych osób niepełnosprawnych, a w roku 2005 - 3987 osób). Powszechnie wiadomym jest jednak, że rzeczywista liczba niepełnosprawnych pozostających bez pracy jest kilkakrotnie większa.

Głównymi przyczynami trudności w znalezieniu przez osoby niepełnosprawne pracy na otwartym rynku jest:

- niski poziom wykształcenia,
- brak możliwości dojazdu do miejsca pracy,
- bariery architektoniczne i komunikacyjne,
- brak dostosowania stanowisk pracy do stopnia niepełnosprawności,
- brak ofert pracy dostosowanych do potrzeb i możliwości osoby niepełnosprawnej,
- Podstawowymi formami aktywności osób niepełnosprawnych wspomagającymi proces rehabilitacji zawodowej i społecznej jest uczestnictwo w Warsztatach Terapii Zająciowej i Zakładach Aktywności Zawodowej.
- We wszystkich powiatach występuje ogólny deficyt szkół lub oddziałów integracyjnych, co powoduje utrudniony dostęp dzieci niepełnosprawnych do oświaty, w tym w szkół masowych, brakuje również przedszkoli dla dzieci niepełnosprawnych.
- W obecnych warunkach rozwoju gospodarki opartej na wiedzy nieodłącznym elementem systemu edukacji jest kształcenie ustawiczne. W przypadku osób niepełnosprawnych odbywa się ono głównie w formach szkolnych, a w niewielkim tylko stopniu w centrach kształcenia ustawicznego - skala zainteresowania wśród osób niepełnosprawnych tego typu ofertą szkoleniową jest jednak bardzo mała.

Przedstawione poniżej tabele charakteryzują środowisko osób niepełnosprawnych na rynku pracy w latach 2006 i 2007.

Struktura środowiska osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne według wybranych cech, na koniec grudnia 2007 r.

	Ogółem	Niepełnospr.	Osoby sprawne	Ogółem	Niepełnospr.	Osoby sprawne
	w l.b.			w %		
Ogółem	1746573	67284	1679289	100,0	100,0	100,0
Czas pozostawania bez pracy						
do 1	160562	5501	155061	9,2	8,2	9,2
1-3	313505	10607	302898	17,9	15,8	18,0
3-6	244182	9033	235149	14,0	13,4	14,0
6-12	241081	10310	230771	13,8	15,3	13,7

12-24	243125	10129	232996	13,9	15,1	13,9
pow.24 m-cy	544118	21704	522414	31,2	32,3	31,1
Wiek						
18-24	332669	5284	327385	19,0	7,9	19,5
25-34	485159	10825	474334	27,8	16,1	28,2
35-44	336904	11557	325347	19,3	17,2	19,4
45-54	443736	27979	415757	25,4	41,6	24,8
55-59	124584	9771	114813	7,1	14,5	6,8
60-64 lata	23521	1868	21653	1,3	2,8	1,3
Wykształcenie						
wyższe	120232	1988	118244	6,9	3,0	7,0
policealne i średnie	386232	11527	374705	22,1	17,1	22,3
średnie ogólnokształcące	158977	4452	154525	9,1	6,6	9,2
zasadnicze zawodowe	516563	22890	493673	29,6	34,0	29,4
gimnazjalne i poniżej	564569	26427	538142	32,3	39,3	32,0
Staż pracy w latach						
do 1	258951	9244	249707	14,8	13,7	14,9
1-5	331939	9966	321973	19,0	14,8	19,2
5-10	233982	8675	225307	13,4	12,9	13,4
10-20	281983	14670	267313	16,1	21,8	15,9
20-30	194727	13069	181658	11,1	19,4	10,8
30 i więcej	40206	2337	37869	2,3	3,5	2,3
bez stażu	404785	9323	395462	23,2	13,9	23,5

Źródło: PUP w Ostródzie, 2008

Struktura środowiska osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne według wybranych cech, na koniec grudnia 2006 r.

	Ogółem	Niepełnospr.	Osoby sprawne	Ogółem	Niepełnospr.	Osoby sprawne
	w l.b.			w %		
Ogółem	2309410	72589	2236821	100,0	100,0	100,0
Czas pozostawania bez pracy						
do 1	164139	4827	159312	7,1	6,6	7,1
1-3	361665	10471	351194	15,7	14,4	15,7
3-6	308575	9423	299152	13,4	13,0	13,4
6-12	335585	11227	324358	14,5	15,5	14,5
12-24	356316	12055	344261	15,4	16,6	15,4
pow.24 m-cy	783130	24586	758544	33,9	33,9	33,9
Wiek						
18-24	476701	6602	470099	20,6	9,1	21,0
25-34	641554	12764	628790	27,8	17,6	28,1
35-44	460186	12899	447287	19,9	17,8	20,0
45-54	576827	30000	546827	25,0	41,3	24,4
55-59	132671	8933	123738	5,7	12,3	5,5
60-64 lata	21471	1391	20080	0,9	1,9	0,9
Wykształcenie						
wyższe	140718	1903	138815	6,1	2,6	6,2
policealne i średnie	508762	12414	496348	22,0	17,1	22,2
średnie	194866	4471	190395	8,4	6,2	8,5

ogólnokształcące						
zasadnicze zawodowe	713917	24916	689001	30,9	34,3	30,8
gimnazjalne i poniżej	751147	28885	722262	32,5	39,8	32,3
Staż pracy w latach						
do 1	335873	10170	325703	14,5	14,0	14,6
1-5	434189	11012	423177	18,8	15,2	18,9
5-10	312723	9177	303546	13,5	12,6	13,6
10-20	376346	15392	360954	16,3	21,2	16,1
20-30	259692	14034	245658	11,2	19,3	11,0
30 i więcej	45287	2205	43082	2,0	3,0	1,9
bez stażu	545300	10599	534701	23,6	14,6	23,9

Źródło: PUP w Ostródzie, 2008

Przedstawione problemy środowiska osób niepełnosprawnych w powiecie ostródzkim nie odbiegają swoim charakterem od występujących w województwie czy kraju.

Poprawa sytuacji wymaga m.in.:

- monitoringu realizacji działań na rzecz osób niepełnosprawnych określonych w lokalnym programie działań na ich rzecz,
- likwidacji barier architektonicznych i komunikacyjnych,
- aktywizacji osób niepełnosprawnych,
- edukacji społeczności lokalnej w zakresie niepełnosprawności, integrowania niepełnosprawnych ze sobą i ze społeczeństwem,
- szkolenia kadr administracji publicznej w zakresie problemów osób niepełnosprawnych oraz tworzenia lokalnych programów na rzecz niepełnosprawnych adekwatnych do ich potrzeb,
- rozwoju infrastruktury do rehabilitacji kompleksowej (medycznej, społecznej, zawodowej),
- wspierania organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie powiatu i włączanie ich w kształtowanie lokalnej polityki społecznej,
- szkolenia opiekunów domowych,
- utworzenia sieci wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego, tak ważnego, a niedostępnego z powodów finansowych dla wielu osób,
- zwiększenia działalności opiekuńczej i hospicyjnej w miejscu zamieszkania czy też tworzenia ośrodków mieszkalno-rehabilitacyjnych.
- stworzenia profesjonalnego centrum informacyjnego dla niepełnosprawnych na terenie powiatu ostródzkiego (przy współudziale NGO) oraz bazy danych zawierającej m.in. takie informacje jak: dostępność do sprzętu, sanatoriów i domów pomocy społecznej, uprawnienia osób niepełnosprawnych, a także

informacje na temat organizacji pozarządowych oraz zakresu ich działania, o usługach i formach pomocy oraz imprezach organizowanych dla osób niepełnosprawnych.

Wymienione działania wymagają dużych kosztów, które przekraczają możliwości lokalnych samorządów. Jednakże nakłady ponoszone na racjonalną politykę społeczno-ekonomiczną są opłacalne, ponieważ jak pokazują doświadczenia innych krajów w dłuższym okresie uzyskane korzyści są wyższe od poniesionych kosztów. Chodzi tutaj zarówno o koszty i korzyści w wymiarze ekonomicznym, jak i społecznym. O ile koszty i korzyści ekonomiczne łatwo jest policzyć, to wymiar społeczny tych wartości jest trudny do określenia.

Władze samorządowe muszą sobie zdawać sprawę z tego, że aktywna osoba niepełnosprawna, zarabiająca na swoje utrzymanie, staje się twórcą produktu społecznego i źródłem przychodów budżetowych, a nie biorcą świadczeń społecznych i celem wydatków. Samodzielna osoba nie jest zmuszona do przebywania w zamkniętym ośrodku, co spowoduje zmniejszenie liczby osób w takich placówkach, obniżkę kosztów ich utrzymania oraz powstanie oszczędności budżetowych.

Biorąc pod uwagę wymienione problemy środowiska osób niepełnosprawnych należy stwierdzić, że rozwiązaniem mogą być zintegrowane programy, koordynujące działania wszystkich lokalnych inicjatyw dając szanse na efektowniejsze wykorzystanie posiadanych zasobów tj. środków finansowych, infrastruktury, kadry itp. Sprzyjają one sprawniejszemu przepływowi informacji oraz jasnemu podziałowi zadań, umożliwiając tym samym realizację założonych celów. Podstawowym partnerem administracji publicznej w realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych powinny być organizacje pozarządowe. Partnerstwo daje możliwość efektywniejszego wykorzystania posiadanych zasobów na rzecz wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych. Efektywność ta może się zwiększyć poprzez tworzenie grup zadaniowych, reprezentujących administrację publiczną i organizacje pozarządowe, do diagnozowania i rozwiązywania istotnych problemów osób niepełnosprawnych –taka rolę w powiecie ostródzkim spełnia m.in. Rada Organizacji Pozarządowych Powiatu Ostródzkiego.

Należy również pamiętać, że stosunek do problemów osób niepełnosprawnych (społeczeństwa ale również i władzy samorządowej) świadczy o poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego tak kraju jak i poszczególnych jednostek administracyjnych (województw, powiatów czy gmin).

11.2. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

11.2.1. POLICJA

Opracowanie: Komendant Powiatowej Policji w Ostródzie podinsp. Tomasz Klimek, st.post. Janusz Karczewski

Komenda Powiatowa Policji w Ostródzie jest jedną z 19 Komend Powiatowych i Miejskich Policji w woj. Warmińsko-Mazurskim oraz trzecią co do wielkości, po KMP w Olsztynie i KMP w Elblągu.

Do ochrony bezpieczeństwa mieszkańców powiatu i ich gości przeznaczono 206 stanowisk policyjnych oraz 33 stanowiska pracowników cywilnych (stan na 31.12.2007 r.).

Policjanci zgrupowani są w dwóch jednostkach organizacyjnych, w Komendzie Powiatowej Policji w Ostródzie i w Komisariacie Policji w Morągu.

Na terenie gmin (w Dąbrównie, Łukcie, Małdytach, Miłomłynie, Miłakowie i Stębarku) funkcjonują pięcioosobowe Posterunki Policji, które w zakresie swego działania mają czynności operacyjno-rozpoznawcze i dochodzeniowo-śledcze.

Na terenie działania Komendy Powiatowej Policji w Ostródzie z uwagi na charakterystyczne geograficzne położenie pośród jezior, a także bardzo atrakcyjny szlak turystyczny „Kanału Elbląskiego”, w sezonie letnim działają posterunki sezonowe oraz wodne. Główną przesłanką dla tworzenia tych służb była wynikająca z analizy sytuacji konieczność podjęcia współpracy z lokalnymi podmiotami zarówno państwowymi jak i prywatnymi, zainteresowanymi bezpiecznym wypoczynkiem mieszkańców i turystów, ograniczeniem degradacji środowiska naturalnego, eliminacją kłusownictwa leśnego i kłusownictwa wodnego na terenie powiatu ostródzkiego.

Zmiany zachodzące w środowiskach przestępczych wymagają realizacji zadań policyjnych o zwiększonym ryzyku, wymagających posiadania przez policjantów odpowiedniej wiedzy zawodowej oraz predyspozycji fizycznych i psychofizycznych. To spowodowało, że w 2003 r. przy Komendzie Powiatowej Policji w Ostródzie powołany został Nieetatowy Zespół do Działań Specjalnych.

Poza obowiązkowymi działaniami wynikającymi z ustawowych zadań policji - Komenda Powiatowa w Ostródzie m.in.:

- czynnie wspiera wszelkie inicjatywy społeczne w zakresie zapobiegania patologiom i zwiększania bezpieczeństwa, w tym poprzez: zwiększanie liczby policjantów służb patrolowych w miejscach szczególnie niebezpiecznych, sukcesywną edukację w zakresie bezpieczeństwa publicznego prowadzoną wspólnie z jednostkami działającymi w zakresie sfery społecznej,

- konsoliduje sojuszników działań prewencyjnych poprzez min. wczesne rozpoznawanie zagrożeń i ich monitorowanie,
- w porozumieniu z lokalnymi samorządami inicjuje, opracowuje i realizuje programy zapobiegania przestępczości i działania profilaktyczne ,
- prowadzi działania resocjalizacyjne dla osób opuszczających zakłady karne,
- przeciwdziała marginalizacji lokalnych środowisk.

Zgodnie z założeniami „Strategii Rozwoju Policji na lata 2005 – 2010” misją Komendy Powiatowej Policji w Ostródzie jest:

”Systematycznie poprawiając skuteczność, służymy społeczeństwu zapewniając bezpieczeństwo i porządek publiczny, zgodnie z zasadami demokratycznego państwa prawa”.

Misja będzie realizowana w ramach trzech celów strategicznych. Priorytety, cele szczegółowe i charakter realizowanych zadań wynikają z systematycznie prowadzonych analiz poszczególnych obszarów oraz dotychczas osiągniętych wyników.

Cele strategiczne i priorytety.

Cel strategiczny	Priorytety
I - Rzeczywista poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego	- Utrzymanie wysokiej efektywności zapobiegania i skuteczności zwalczania przestępczości pospolitej i wykroczeń. - Skuteczne zwalczanie przestępczości gospodarczej, korupcyjnej i zorganizowanej. - Utrzymanie stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
II - Podniesienie efektywności działania Policji przez usprawnienie zarządzania zasobami i informacją	- Sprawne zaspokajanie zidentyfikowanych potrzeb szkoleniowych policjantów i pracowników Policji. - Racjonalizacja wykorzystania zasobów ludzkich, rzeczowych i finansowych. - Zapewnienie wspomagania informatycznego. - Pozyskiwanie i efektywne wykorzystanie środków finansowych ze źródeł zagranicznych i krajowych.
III - Poprawa wizerunku Policji wśród lokalnej społeczności i wzrost zaufania do Policji	- Utrzymanie pozytywnego wizerunku Policji. - Rozwijanie współpracy Policji z organami samorządu terytorialnego i innymi podmiotami zewnętrznymi w zakresie realizacji oczekiwań i postulatów lokalnych społeczności, w tym wspólne opracowywanie wieloletnich programów profilaktycznych i prewencyjnych.

CHARAKTERYSTYKA OBSZARU DZIAŁANIA

Struktura zatrudnienia w latach 2004- 2007 (wg stanu na 31.12. każdego roku)

Rok	Policjanci		Pracownicy cywilni	
	liczba etatów	stan zatrudnienia	liczba etatów	stan zatrudnienia
2004	205	205	30	30
2005	205	202	30	30
2006	209	208	30	30
2007	206	201	30	33

źródło: opracowanie własne KPP w Ostródzie, 2008

Liczba przestępstw na obszarze Powiatu Ostródzkiego w latach 1997- 2007 (wg stanu na 31.12 każdego roku)

Przestępstwa	LATA										
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ogółem	3 361	3 907	3 663	3 716	4 878	4 442	4 737	4 550	3584	3530	2296
Kryminalne	2 844	3 436	3 309	3 404	4 067	3 329	3 418	3 238	2534	2498	2011
Gospodarcze	310	286	216	143	241	261	549	377	217	255	285

źródło: opracowanie własne KPP w Ostródzie, 2008

Wskaźniki wykrywalności przestępstw w latach 1998-2007 (w %)

Przestępstwa	LATA									
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ogółem	52,4	47,4	52,4	60,4	64	66,6	67,5	68,1	65,9	73,4
Kryminalne	48,2	41,7	49	53,4	52,7	54,5	55,2	55,9	53,1	61,5
Gospodarcze	79	100	95,1	93,8	94,3	98,9	95,5	94,1	94,6	96,5

źródło: opracowanie własne KPP w Ostródzie, 2008

Jak wynika z przytoczonych danych pomimo wzrostu efektywności ujawniania przestępczości gospodarczej, narkotykowej, korupcyjnej oraz znacznej liczby zatrzymywanych nietrzeźwych kierujących, przestępczość ogółem nie wzrasta. Daje się zaobserwować wyraźną tendencję spadkową.

Na wzrost przestępczości w latach 2001 – 2004 miała między innymi wpływ sytuacja młodzieży na rynku pracy w Polsce. Masowe bezrobocie młodzieży oznaczało nie tylko wyłączenie setek tysięcy osób zdolnych do pracy, ale stanowiło ogromne zagrożenie w kontekście marginalizacji tej grupy, frustracji i patologii społecznych, jakie mogą dotyczyć młodzieży. Słaba sytuacja małych i średnich przedsiębiorstw a także niski rozwój gospodarczy państwa miał wpływ na wielkość bezrobocia, co przełożyło się na zwiększenie liczby przestępstw. Wejście Polski do Unii Europejskiej przyczyniło się do zniesienia barier celnych i kontroli na granicach. Swobodny przepływ osób, towarów i usług przyczynił się do wzrostu przestępczości, w tym przestępczości zorganizowanej.

Pożądane tendencje dotyczą również skali przestępczości kryminalnej. Widoczny jest stały spadek liczby czynów stwierdzonych. Wykrywalność w okresie ostatnich pięciu lat

wzrastała, kształtując się na poziomie powyżej 55%, co plasuje ostródzką policję w krajowej czołówce.

Niezwyczajnie ważnym jest również fakt stałego spadku liczby stwierdzonych drobnych przestępstw kryminalnych w pięciu podstawowych kategoriach (tj. rozboje, kradzieże, kradzieże z włamaniami, kradzieże samochodów, bójki, pobicia), które mają wpływ na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców.

W województwie warmińsko – mazurskim, tak jak w całej Polsce, tendencje rozwoju motoryzacji są ciągle rosnące, czego efektem jest ciągły wzrost zagrożenia uczestniczenia kolizji czy w wypadku drogowym, którego skutkiem może być kalectwo lub śmierć. Według danych Wydziału Komunikacji z 2007 roku na terenie powiatu zarejestrowanych było 35 111 samochodów osobowych, co daje wskaźnik motoryzacji 334 samochodów osobowych na 1000 mieszkańców.

Liczba wypadków drogowych oraz ich skutki w latach 1996 – 2005 (w skali kraju)

Lata	Wypadki		Zabici		Ranni	
	Ogółem	1996=100%	Ogółem	1996=100%	Ogółem	1996=100%
1996	57 911	100,0	6 359	100,0	71 419	100,0
1997	66 586	115,0	7 311	115,0	83 162	116,4
1998	61 855	106,8	7 080	111,3	77 560	108,6
1999	55 106	95,2	6 730	105,8	68 449	95,8
2000	57 331	99,0	6 294	99,0	71 638	100,3
2001	53 799	92,9	5 534	87,0	68 194	95,5
2002	53 559	92,5	5 827	91,6	67 498	94,5
2003	51 078	88,2	5 640	88,7	63 900	89,5
2004	51 069	88,2	5 712	89,8	64 661	90,5
2005	48 100	83,1	5 444	85,6	61 191	85,7

źródło: KG Policji w Warszawie, 2006

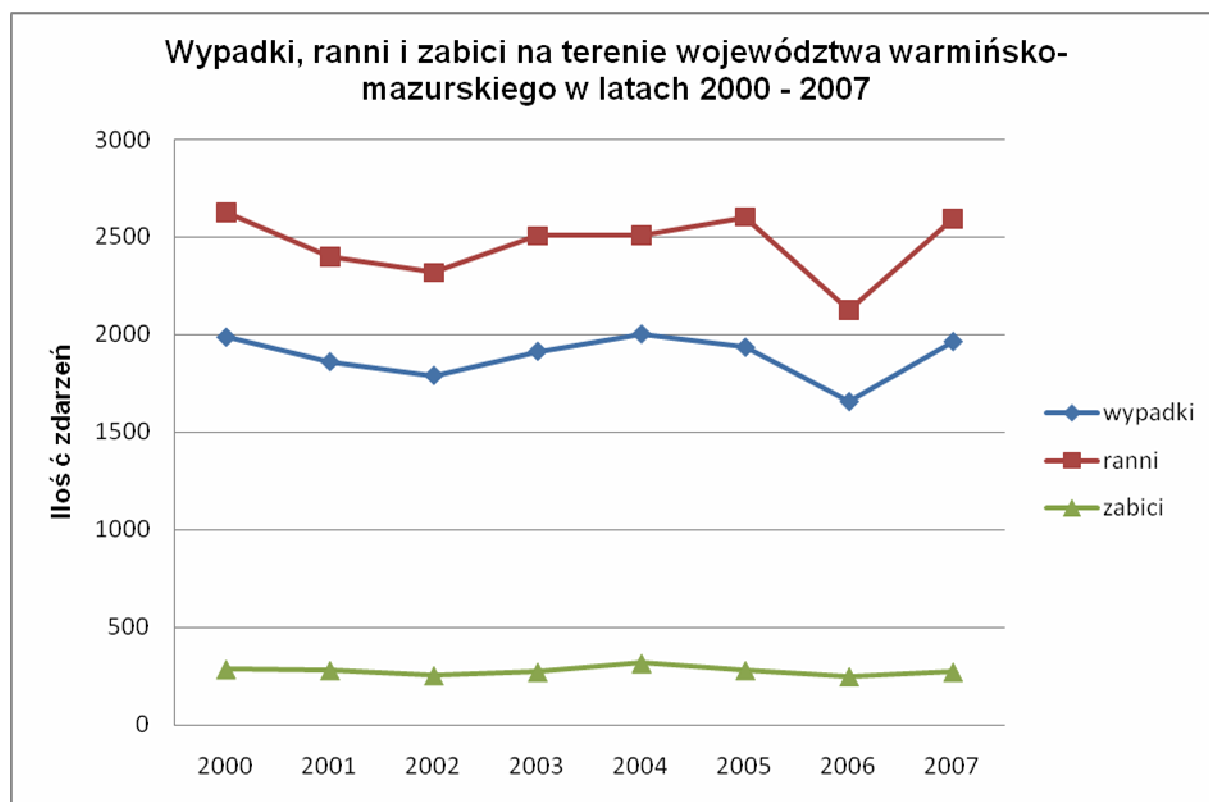
Wg danych Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie, w ciągu ostatnich ośmiu lat (2000 - 2007), w wypadkach drogowych zginęło ponad 2200 osób. Tylko w roku 2006 w woj. warmińsko-mazurskim było 1657 wypadków, w których 2124 osób było rannych, a 248 osób zginęło.

Liczba wypadków drogowych na terenie województwa warmińsko –mazurskiego i ich skutki w latach 2000 – 2007

Lata	Liczba wypadków	Liczba zabitych	Liczba rannych	Liczba kolizji
2000	1 985	285	2 624	12 826
2001	1 860	279	2 395	12 732
2002	1 790	253	2 316	13 399
2003	1 913	271	2 504	13 914
2004	2 001	316	2 508	16 581
2005	1 934	279	2 600	15 849
2006	1 657	248	2124	16233
2007	1963	271	2591	15847
Ogółem	15103	2202	19662	117381
Średnia ilość dla siedmiu lat	1888	275	2457	14672

źródło: KW Policji w Olsztynie, 2008

źródło: KW Policji w Olsztynie, 2008

Stan bezpieczeństwa ruchu drogowego w poszczególnych powiatach województwa w latach 2005 - 2007

Jednostka Policji w powiecie	Wypadki				
	2005	2006	2007	wzrost/ spadek	rok 2006 =100%
Bartoszyckim	47	35	43	+8	122,85
Braniewskim	54	50	42	-8	84,00
Działdowskim	71	66	57	-9	92,96
Elbląskim	164	121	132	+11	86,36
Elckim	46	63	69	+6	109,52
Giżyckim	61	55	56	+1	101,81
Gołdapskim	27	17	22	+5	129,41
Iławskim	117	151	215	+64	142,38
Kętrzyńskim	75	58	61	+3	105,17
Lidzbarskim	70	65	54	-11	83,07
Mragowskim	70	70	76	+6	108,57
Nidzickim	59	65	55	-10	91,66
Nowomiejskim	69	60	74	+14	123,33
Oleckim	44	39	35	-4	89,74
Olsztyńskim	608	472	640	+168	135,59
Ostródzkim	129	126	154	+28	122,22
Piskim	73	52	45	-7	86,53
Szczygieńskim	114	63	90	+27	142,85
Węgorzewskim	36	29	43	+14	148,27
Ogółem	1 934	1 657	1963	+306	118,46

źródło: KWP w Olsztynie, 2008

Liczba zdarzeń w ruchu drogowym na obszarze powiatu ostródzkiego w latach 2001- 2007

Rodzaj zdarzenia	LATA						
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Wypadki	131	141	159	158	129	126	156
Kolizje	1048	1079	1005	1366	1345	1387	1426
RAZEM:	1179	1220	1164	1524	1474	1513	1582

źródło: materiały Komendy Powiatowej Policji w Ostródzie (2008)

Liczba rannych i ofiar śmiertelnych w zdarzeniach drogowych na obszarze powiatu ostródzkiego w latach 2001 - 2007

Poszkodowani	LATA						
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ofiary śmiertelne	34	20	36	38	19	16	27
Ranni	154	166	225	206	180	156	244
RAZEM:	188	186	261	244	199	172	271

źródło: materiały Komendy Powiatowej Policji w Ostródzie (2008)

Przytoczone powyżej ogólne dane świadczą o pogorszeniu stanu bezpieczeństwa na drogach powiatu ostródzkiego. Nastąpił wzrost ogólnej liczby wypadków przy jednoczesnym wzroście liczby ofiar śmiertelnych. Na ten stan ma wpływ rosnąca liczba pojazdów poruszających się po drogach powiatu oraz subiektywnie korzystne warunki drogowe spowodowane łagodną zimą, sprzyjające rozwijaniu nadmiernych prędkości.

Powyższe dane, poza wcześniej przytoczonymi informacjami o wypadkach również obrazują w pewien sposób zagrożenie bezpieczeństwa na terenie działania jednostki Policji w Ostródzie. Pokazują zakres i obszar działań jakim muszą sprostać policjanci, aby obsłużyć tak dużą liczbę zgłaszanych Policji zdarzeń.

Największą liczbę zdarzeń oraz ich ofiar w 2007 roku odnotowano w miesiącach letnich oraz w grudniu.

Do najbardziej niebezpiecznych dni na drogach należą piątki, soboty oraz poniedziałki. Największe zagrożenie w ciągu doby przypada tradycyjnie na okres południowy i popołudniowy tj. w godz. od 10:00 do 20:00.

Zdecydowana większość zaistniałych zdarzeń (około 80%) powstaje w czasie dobrych warunków atmosferycznych, bądź co najwyżej zachmurzenia. Daje się zauważyć, że najwięcej wypadków i z największą liczbą ofiar powstaje na prostych odcinkach dróg, a zjawisku temu sprzyja z pewnością rozwijanie przez uczestników ruchu nadmiernych prędkości, bądź prędkości niedostosowanych do panujących w danym okresie warunków drogowych i atmosferycznych.

W powiecie ostródzkim, podobnie jak w całym kraju, problemem są nietrzeźwi użytkownicy dróg. Analizując dane liczbowe, na przestrzeni kilku lat, alkohol był przyczyną ponad 10 % wypadków drogowych. W ostatnim 2007 roku na terenie powiatu ostródzkiego ujawniono łącznie 590 uczestników ruchu znajdujących się pod wpływem alkoholu lub innego środka odurzającego. Zagrożenie wypadkami ze strony nietrzeźwych kierujących zaczyna wzrastać wraz z nadejściem wiosny i ten stan utrzymuje się na większym lub mniejszym poziomie w okresie letnim. Największe zagrożenie ze strony nietrzeźwych uczestników ruchu występowało w dni wolne od pracy a było wyraźnie mniejsze w dni robocze.

W minionym 2007 roku, podobnie jak w poprzednim roku, nasilenie zdarzeń powodowanych przez nietrzeźwych uczestników ruchu miało miejsce w godzinach popołudniowych i wieczorowych.

Problem wciąż pozostaje aktualny. W porównaniu 2007 do 2006 roku policjanci ujawnili więcej nietrzeźwych kierujących aż o 68 osób. W zdecydowanej większości byli to mężczyźni, stanowiąc 94% wszystkich nietrzeźwych uczestników ruchu. Dużym problemem są też pijani rowerzyści i piesi. Policja podejmuje zwiększone wysiłki w celu wyeliminowania nietrzeźwych uczestników ruchu. Co roku zatrzymuje się coraz więcej pijanych osób, z tego blisko połowa to nietrzeźwi rowerzyści oraz piesi.

Nietrzeźwi kierujący są istotnym zagrożeniem dla bezpieczeństwa ruchu drogowego. Niepokojący jest fakt zwiększania się liczby nietrzeźwych kierowców wśród ludzi młodych, w przedziale wiekowym 19 -31 lat.

Liczba zdarzeń w ruchu drogowym na terenie powiatu ostródzkiego spowodowanych przez nietrzeźwych kierujących - w latach 2004- 2007

Rodzaj zdarzenia	LATA			
	2004	2005	2006	2007
Wypadki	15	18	15	19
Kolizje	48	56	41	36
RAZEM:	63	74	56	55

źródło: materiały Komendy Powiatowej Policji w Ostródzie (2008)

Liczba rannych i ofiar śmiertelnych w zdarzeniach drogowych na terenie powiatu ostródzkiego spowodowanych przez nietrzeźwych kierujących - w latach 2004 - 2007

Poszkodowani	LATA			
	2004	2005	2006	2007
Ofiary śmiertelne	1	0	1	1
Ranni	20	29	22	36
RAZEM:	21	29	23	37

źródło: materiały Komendy Powiatowej Policji w Ostródzie (2008)

Liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierujących na terenie powiatu ostródzkiego – w latach 2004 – 2007

lata	2004	2005	2006	2007
Nietrzeźwi kierujący	597	579	522	590

źródło: materiały Komendy Powiatowej Policji w Ostródzie (2008)

Liczba zatrzymanych osób na terenie powiatu ostródzkiego posiadających środki odurzające - w latach 2004 - 2007

lata	2004	2005	2006	2007
Osoby posiadające środki odurzające	146	167	78	67

źródło: materiały Komendy Powiatowej Policji w Ostródzie (2008)

Oprócz wielu tragedii osobistych wypadki drogowe powodują ogromne straty materialne, które ponosi całe społeczeństwo. Dane liczbowe dotyczące zarówno ilości wypadków drogowych jak i ich skutków wskazują na stopniową poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym, czego dowodem jest zmniejszenie:

- ilości wypadków drogowych,
- ilości ofiar śmiertelnych,
- ilości osób rannych.

Jednak pomimo wielu działań podjętych w tym czasie przez policję stan bezpieczeństwa ruchu w województwie warmińsko-mazurskim nie zmienił się na tyle istotnie, aby można mówić o dobrej sytuacji w tym obszarze.

Szczegółowe analizy danych o wypadkach drogowych gromadzonych przez Komendę Wojewódzką Policji w Olsztynie wykazały, że grupy podwyższonego ryzyka to:

- **piesi** - biorą udział w 31% ogółu wypadków w województwie i stanowią 23% wszystkich ofiar zabitych. Jest to więc bezwzględnie grupa najwyższego ryzyka,
- **dzieci** - wymagające szczególnej opieki w ruchu drogowym. W latach 1999-2001 wśród dzieci było 979 ofiar, w tym ponad połowę poszkodowanych stanowili piesi,
- **młodzi kierowcy** - spowodowali w 2005 r. ok. 500 wypadków, w których zginęło 76 osób. Wypadki związane z tą grupą wiekową dotyczą głównych problemów bezpieczeństwa ruchu drogowego (brd) – nadmiernej prędkości i alkoholu.

W skali województwa, patrząc na wagę czynnika, za główne problemy brd należy uznać:

- **nadmierną prędkość pojazdów** - 1/3 wszystkich wypadków drogowych,
- **alkohol** - często połączony z nadmierną prędkością i brawurą młodych kierowców,
- **zły stan infrastruktury drogowej** mającej bezpośredni jak i pośredni udział w wypadkach drogowych.

Biorąc pod uwagę główne problemy brd i grupy podwyższonego ryzyka bycia ofiarą wypadku drogowego, na obszarze powiatu ostródzkiego realizuje się szereg działań zarówno w ramach struktur organizacyjnych policji jak i w szeroko pojętej współpracy z lokalnym środowiskiem, w tym:

• **w zakresie edukacji:**

- rozwój edukacji szkolnej na różnych poziomach, poprzez prowadzenie szkoleń dla nauczycieli, dzieci i młodzieży,

• **w zakresie kontroli i nadzoru nad ruchem drogowym:**

- konsekwentne usprawnianie funkcjonowania służb kontroli ruchu drogowego min. poprzez ich doposażanie w sprzęt,
- redukcja niebezpiecznych zachowań kierowców poprzez kontrole oraz akcje propagandowe,
- poprawa bezpieczeństwa nie chronionych użytkowników dróg poprzez kontrole, stosowanie systemu kar, akcje propagandowe oraz współpracę z zarządami dróg.

• **w zakresie infrastruktury drogowej:**

- inicjowanie stosowania bezpiecznych typów skrzyżowań (współpraca z zarządami dróg),
- poprzez nakazanie wycinki drzew i krzewów w obrębie drogi, wpływanie na poprawę widoczności dróg,
- zabezpieczanie ruchu pieszego (współpraca z zarządem dróg - budowa chodników, przystanków autobusowych, azyli oraz innych środków bezpieczeństwa pieszych),
- zabezpieczanie drogi dzieci do szkoły (kontrole transportu, prawidłowość oznakowania poziomego i pionowego, współpraca ze szkołami).

• **w zakresie ratownictwa:**

- koordynacja i integracja działań poprzez m. in. zintegrowane ćwiczenia ratownicze,

Analiza lokalnego środowiska wskazuje na obszary wymagające szczególnej uwagi policji, w tym jej służb prewencyjnych.

Dotyczy to:

- poczucia bezpieczeństwa obywateli ze względu na powszechne występowanie przestępstw pospolitych (takich jak: pobicia, bójki, kradzieże kieszonkowe, oszustwa, rozboje),
- obniżenia wieku przestępczego i narastania agresji wśród dzieci i młodzieży,
- braku umiejętności postępowania zarówno dzieci jak i dorosłych w sytuacji wystąpienia zagrożeń,
- monitoringu miejsc zagrożonych, w szczególności w miastach, na terenach blokowisk,
- wzrostu patologii społecznych i braku autorytetów,

- marginalizacji niektórych środowisk,
- braku miejsc dla młodzieży do spędzania czasu wolnego.

Na skuteczność prowadzonych działań policji niewątpliwie wpływ mają warunki i narzędzia pracy jakimi dysponuje.

Dotyczy to m.in.:

- zdekaptalizowanego transportu, wymagającego wymiany lub uzupełnienia (np. samochodów dostosowanych do przewożenia osób niepełnosprawnych czy psów tropiących),
- braków w wyposażeniu w sprzęt specjalistyczny (łączności, teleinformatycznego, technik operacyjnych, laboratoryjnego),
- niedostatecznego wyposażenia policjantów w sprzęt i narzędzia pracy,
- niedostatecznej infrastruktury technicznej („niebieskie pokoje” do przesłuchań nieletnich, wymagające remontów i modernizacji siedziby Posterunków (Miłakowo), Komisariatów Policji, dostosowanie obiektu Komendy Powiatowej Policji do standardów unijnych).

Świadomość mocnych i słabych stron wynikających z wewnętrznych uwarunkowań funkcjonowania policji na terenie powiatu oraz szans i zagrożeń zewnętrznych, na które w zasadzie wpływ jest w sposób istotny ograniczony pozwala na określenie priorytetów i kierunków działań na najbliższe kilka lat (Analiza SWOT).

ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- pożądane trendy w zakresie podstawowych kategorii przestępstw kryminalnych, - bardzo dobra skuteczność wykrywcza, - wysokie kwalifikacje policjantów i pracowników cywilnych, - wdrażanie programów prewencyjnych odpowiadających lokalnym potrzebom, - dobrze przygotowana kadra, wykazująca się dużą inicjatywą, - wysoka efektywność działań w zakresie bezpieczeństwa publicznego, - brak przestępczości zorganizowanej, - mała liczba przestępstw z kategorii ciężkich - akceptacja społeczeństwa dla działań policji, - dogodna lokalizacja w kontekście układu komunikacyjnego, - wolne powierzchnie pod inwestycje, - dobra współpraca z lokalnymi instytucjami.	- skomplikowany system doboru do służby w Policji, - niewystarczające wyposażenie w środki ochrony indywidualnej policjantów oraz nowoczesną broń krótką, - słaba komunikacja wewnętrzna (brak kompatybilnych baz danych), - słabe umiejętności przywódcze średniej kadry kierowniczej, - trudne warunki lokalowe w części jednostek terenowych i komórek organizacyjnych, - niska aktywność społeczna na rzecz bezpieczeństwa publicznego, - niewystarczające wyposażenie w sprzęt specjalistyczny, - wzrost przestępczości nieletnich spowodowanej brakiem miejsc do spędzania czasu wolnego, - brak wiedzy i umiejętności wśród społeczności lokalnej w zakresie postępowania w sytuacji zagrożenia, - brak monitoringu (Ostróda, Morąg) w miejscach szczególnego zagrożenia przestępczością, - brak środków na inwestycje w sprzęt informatyczny oraz transport.

SZANSE	ZAGROŻENIA
- wysokie poparcie społeczne dla działań Policji, - możliwość wykorzystania źródeł zewnętrznych na finansowanie projektów rozwoju Policji, zarówno w przypadku realizacji działań inwestycyjnych jak i „miękkich”(programy szkoleniowe, profilaktyczne, akcje informacyjne) - dostęp do nowoczesnych technologii, - zainteresowanie współpracą i sprawami bezpieczeństwa publicznego ze strony lokalnych samorządów, - wzrost aktywności i świadomości społeczeństwa - wzrost poczucia bezpieczeństwa u obywateli i pozyskanie sojuszników do działań prewencyjnych, - dofinansowanie ze strony samorządów, - poprawa wizerunku policji – realizacja oczekiwań społecznych dotyczących standardów obsługi, - poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego	- zbyt niskie środki na bezpieczeństwo w budżecie państwa, - częste zmiany prawa, - nakładanie nowych zadań na Policję przy jednocześnie ograniczonych środkach finansowych, - powstawanie nowych form przestępczości, - wzrost patologii społecznych i powstawanie grup nieformalnych, - niskie płace policjantów, - obniżenie wieku przestępczego, - wzrost zagrożenia przestępczością spowodowany ograniczeniem kontroli na granicach zewnętrznych państwa

W hierarchii potrzeb lokalnych społeczności, w tym również powiatu ostródzkiego, problematyka bezpieczeństwa publicznego mieszkańców znajduje się na jednym z najważniejszych miejsc. W zasadzie zadanie to powinno być realizowane przez administrację rządową dysponującą instytucjami, finansami i strukturą organizacyjną niezbędną do realizacji tego celu. Planując rozwój lokalny należy jednak koniecznie uwzględnić możliwość włączenia problematyki bezpieczeństwa jako elementu współpracy przedstawicieli wszystkich lokalnych samorządów, szkół, instytucji oraz organizacji pozarządowych.

Tylko takie podejście, łączące lokalnych partnerów pozwoli na:

- wzrost realnego bezpieczeństwa na obszarze całego powiatu,
- wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców,
- zapobieganie przestępczości i aspołecznym zachowaniom (poprzez zaktywizowanie i zdynamizowanie działań),
- poprawę wizerunku i wzrostu zaufania społecznego do Policji i innych służb, działających na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego,
- poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Na przestrzeni ostatnich lat, prowadzone są szeroko zakrojone działania profilaktyczne, prewencyjne i z zakresu brd przez policję i we współpracy z lokalną społecznością. Poniżej wskazano na obszary współpracy.

Obszary współpracy policji z lokalnymi samorządami, organizacjami pozarządowymi, szkołami

Programy prewencyjne	Działania profilaktyczne	Działania z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym
„Razem Bezpieczniej” w tym: -Mój dzielnicowy, -Redukcja strachu przed ofiarą przemocy rówieśniczej i wykorzystywania seksualnego na terenie szkół i placówek oświatowych, -Bezpiecznie z sierż. Bobrem, -Taxi oko, -Sąsiedzki program przeciwdziałania przestępczości, -Bezpieczne Miasto.	-„Bezpieczna Droga do Szkoły”, -„Bezpieczne Wakacje”, -„Bezpieczne Ferie”, -„Jestem Ostrożny”, -„Dzień Wagarowicza”.	-„Pieszy”, -„Pasażer”, -„Gimbus”, -„Pomiar”, -„Znicz”, -„Zwolnij. Jesteś na Warmii i Mazurach” -„Bezpieczny Wyjazd na letni wypoczynek, wakacje”, -„Bezpieczny Powrót z letniego wypoczynku, wakacji” - Bezpieczne wyjazdy (powroty) na/z długich weekendów.

źródło: materiały Komendy Powiatowej Policji w Ostródzie (2008)

Istotnym działaniem policji na rzecz wzmacniania bezpieczeństwa w regionie Mazur Zachodnich było podpisanie w 2007 roku wielostronnego „Porozumienia o współpracy” pomiędzy Komendantami Powiatowymi Policji w: Ostródzie, Działdowie, Iławie i Nowym Mieście Lubawskim. Przesłankami dla tych działań były: zbieżność problemów występujących na obszarach działania wymienionych komend, wzajemne sąsiedztwo, możliwość organizowania wspólnych akcji, w tym min. w ramach rządowego programu Razem Bezpieczniej”.

W ramach współpracy policjanci z poszczególnych jednostek będą podejmowali wspólne działania mające na celu poprawę realnego bezpieczeństwa mieszkańców obszaru objętego porozumieniem, poprzez ograniczenie najbardziej dokuczliwej przestępczości pospolitej, walkę z chuligaństwem, narkotykami oraz zwiększenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Działania będą polegały na organizowaniu wspólnych akcji policjantów ruchu drogowego, służb patrolowych, a także skoordynowanych działań służb kryminalnych i dochodzeniowych.

Priorytety i cele szczegółowe jakie przed sobą stawia KPP w Ostródzie wynikają z lokalnych warunków, charakteru zadań realizowanych przez komendę, prowadzonych analiz sytuacji i dotychczas osiągniętych wyników oraz są kompatybilne z celami strategicznymi dotyczącymi bezpieczeństwa publicznego określonymi w dokumentach rangi krajowej, wojewódzkiej i powiatowej, w tym:

- „Strategii Rozwoju Policji na lata 2005-2010”,
- „Rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpiecznie” (na lata 2007-2015),
- „Krajowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (okres realizacji 2006-2016),

- „Krajowego programu zapobiegania niedostosowaniu społecznemu i przestępczości wśród dzieci i młodzieży (lata realizacji 2003-2013)”,
- „Rządowego programu poprawy stanu bezpieczeństwa w szkołach i placówkach - „zero tolerancji dla przemocy w szkole”,
- „Programu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego GAMBIT”,
- „Strategii rozwoju województwa Warmińsko- Mazurskiego na lata 2005 -2015”,
- „Strategii rozwoju powiatu ostródzkiego”.

11.2.2. POWIATOWA PAŃSTWOWA STRAŻ POŻARNA

Opracowanie: mł. bryg. Jan Słupski, st. kpt. Tomasz Ostrowski

W Polsce od wielu lat wzrasta liczba zagrożeń i zdarzeń wymagających podjęcia działań przez jednostki ratownicze. Dla przeciwdziałania i usuwania skutków tych zagrożeń prowadzi się szeroko pojęte rozpoznanie i profilaktykę, wprowadza systemowe rozwiązania organizacyjno-prawne oraz powołuje służby techniczne posiadające odpowiednie wyposażenie i wyszkolonych ratowników, którzy mogą natychmiast podjąć skuteczne działania ratownicze.

Państwowa Straż Pożarna (PSP) została powołana Ustawą z dnia 24 sierpnia 1991 roku o *Państwowej Straży Pożarnej* jako "zawodowa, umundurowana i wyposażona w specjalistyczny sprzęt formacja, która przeznaczona jest do walki z pożarami, klęskami żywiołowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami".

Podstawowymi zadaniami PSP są:

- a) rozpoznawanie zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń,
- b) organizowanie i prowadzenie akcji ratowniczych w czasie pożarów, klęsk żywiołowych lub likwidacji miejscowych zagrożeń,
- c) wykonywanie pomocniczych specjalistycznych czynności ratowniczych w czasie klęsk żywiołowych lub likwidacji miejscowych zagrożeń przez inne służby ratownicze,
- d) kształcenie kadr dla potrzeb PSP i innych jednostek ochrony przeciwpożarowej oraz powszechnego systemu ochrony ludności,
- e) nadzór nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych,
- f) prowadzenie prac naukowo-badawczych w zakresie ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony ludności.

Oprócz wymienionych wyżej obowiązków PSP organizuje Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy (KSRG), który ma na celu ochronę życia, zdrowia mienia lub środowiska poprzez:

- a) walkę z pożarami lub innymi klęskami żywiołowymi,
- b) ratownictwo techniczne,
- c) ratownictwo chemiczne,
- d) ratownictwo ekologiczne,
- e) ratownictwo medyczne.

KSRG stanowi integralną część systemu bezpieczeństwa państwa, który skupia jednostki ochrony przeciwpożarowej posiadające odpowiednie siły i środki przeznaczone do ratowania zagrożonych osób i mienia, a także inne służby, inspekcje i straże oraz inne jednostki organizacyjne wyznaczone do udziału w Systemie. W KSRG mogą uczestniczyć także inne podmioty.

KSRG zorganizowany jest w sposób zapewniający jego ciągłe funkcjonowanie na poszczególnych poziomach administracji:

- powiatowym, który jest podstawowym poziomem wykonawczym,
- wojewódzkim, który jest poziomem wspomagania i koordynacji działań ratowniczych na terenie województwa,
- centralnym, który jest poziomem wspomagania i koordynacji działań ratowniczych na terenie kraju.

KSRG na poziomie samorządu powiatowego jest podstawowym narzędziem Starosty, służącym do realizacji zadań ratowniczych na tym obszarze, w czasie pożaru, klęski żywiołowej lub likwidacji innych miejscowych zagrożeń (takich jak: katastrofy lotnicze, kolejowe, drogowe, chemiczne, ekologiczne), które wymagają użycia sił i środków ratowniczych. Starosta ponosi odpowiedzialność za wykonywanie zadań publicznych w zakresie ochrony życia, zdrowia, mienia i środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innymi zdarzeniami, wynikającymi z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody. Starosta zapewnia skuteczne warunki realizacji bieżących zadań ratowniczych przez jednostki KSRG. Na poziomie powiatu System działa autonomicznie w zakresie ustawowo nakreślonych zadań. Procedury działania Systemu w odniesieniu do poszczególnych typów zagrożeń są określone w powiatowym planie ratowniczym, który stanowi część kompleksowego planu bezpieczeństwa powiatu. Plan ratowniczy dla obszaru powiatu opracowuje właściwy komendant powiatowy PSP, a zatwierdza Starosta.

W sytuacji występowania zagrożenia KSRG na poziomie samorządu powiatowego współdziała z innymi podmiotami ratowniczymi. Jak wyglądała taka współpraca w latach 2004 -2007 ilustruje tabela poniżej.

Współdziałanie z innymi podmiotami ratowniczymi - liczba wyjazdów do zdarzeń

PODMIOT RATOWNICZY	2004	2005	2006	2007
Pogotowie ratunkowe	852	778	745	852
Policja	1116	1115	1170	1058
Wojsko	41	36	129	21
Pogotowie energetyczne	45	62	38	58
Pogotowie gazowe	12	15	9	10
Straż miejska	20	20	49	40

źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentacji KPSP w Ostródzie, (2008)

Wybrane akty prawne regulujące funkcjonowanie PSP na terenie powiatu

- Ustawa z dnia 13 października 1998 r. *Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną* – art. 34 (Dz. U. z 1998 r. Nr 133, poz.872),
- Ustawa z dnia 8 września 2006 r. *o Państwowym Ratownictwie Medycznym*, art.15,16,55,61(Dz. U. z 2006 r. Nr 191, poz. 1410).
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. *o ochronie przeciwpożarowej* (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1229),
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. *o Państwowej Straży Pożarnej*(Dz. U. z 2006 r. Nr 96, poz. 667),
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 grudnia 1999 roku *w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego*(Dz. U. z 1999 r. Nr 111, poz. 1311),
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 lipca 1998 roku *w sprawie terenu działania jednostek ochrony przeciwpożarowej, okoliczności i warunków udziału tych jednostek w działaniach ratowniczych poza terenem własnego działania oraz zakresu, szczegółowych warunków i trybu zwrotu poniesionych przez nie kosztów* (Dz. U. z 1998 r. Nr 94, poz. 598),
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2001 roku *w sprawie szczegółowych zasad kierowania i współdziałania jednostek ochrony przeciwpożarowej biorących udział w działaniu ratowniczym* (Dz. U. z 2001 r. Nr 82 poz. 895),
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 września 2000 roku *w sprawie szczegółowych zasad wyposażenia jednostek organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej* (Dz. U. z 2000 r. Nr 93, poz. 1035),
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 grudnia 2005 roku *w sprawie pełnienia służby przez strażaków Państwowej Straży Pożarnej*. (Dz. U. z 2005 r. Nr 266 poz. 2247).

Funkcjonowanie Komendy Powiatowej określa szczegółowo Regulamin organizacyjny Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Ostródzie.

1.1. Położenie geograficzne, powierzchnia, ludność.

Powiat ostródzki położony jest w zachodniej części województwa warmińsko - mazurskiego. Jest obszarem o powierzchni 1766 km² zamieszkałym przez ponad 105 tysięcy osób (stan na 31.12.2007r). Administracyjnie powiat jest podzielony na 9 gmin: Ostróda - gmina miejska, Ostróda - gmina wiejska, Morąg, Miłakowo, Miłomłyn – gminy miejsko - wiejskie, Małdyty Łukta, Dąbrówno, Grunwald – gminy wiejskie. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 60 osób/km². Na sieć osadniczą składają się cztery miasta oraz 359 miejscowości wiejskich. Do największych miast należą Ostróda oraz Morąg.

Lasy stanowią 28,7 % powierzchni powiatu. Ogółem powierzchnia lasów w powiecie wynosi 507,78 km² zaliczanych do II i III kategorii zagrożenia pożarowego.

Na terenie powiatu występuje 1435 naturalnych zbiorników wodnych o zróżnicowanej powierzchni. Łączna powierzchnia gruntów pod wodami wynosi 12652,26 ha, co stanowi około 7,14 % powierzchni całego powiatu. Łączna powierzchnia jezior wynosi 9970,3 ha.

1. 2. Analiza zagrożeń występujących na terenie powiatu ostródzkiego

Właściwa prognoza, monitorowanie oraz analiza występujących zagrożeń nie dopuszczają do powstania oraz ograniczają skutki powstałych zdarzeń.

Takie działania prowadzone są również przez KPSP w Ostródzie, w ramach tzw. działalności kontrolno – rozpoznawczej. Dane dotyczące lat 2004 -2007 przedstawia tabela poniżej.

Działalność kontrolno rozpoznawcza prowadzona przez KPSP w Ostródzie

RODZAJ KONTROLOWANEGO OBIEKTU	2004	2005	2006	2007
Użyteczności publicznej	92	88	84	88
Zamieszkania zbiorowego	23	23	32	24
Produkcyjne	79	55	51	42
Magazyny, hurtownie, place składowe	41	36	31	29
Gospodarstwa rolne	4	6	3	2
Lasy	19	9	12	8
Pozostałe (muzea, archiwa, budynki mieszkalne itp.)	2	22	30	6
Razem	260	239	243	199

źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentacji KPSP w Ostródzie, (2008)

Dane liczbowe dotyczące zdarzeń i zagrożeń jakie wystąpiły na terenie powiatu ostródzkiego na przestrzeni ostatnich czterech lat przedstawiają tabele poniżej.

Liczba zdarzeń na terenie powiatu ostródzkiego w latach 2004 – 2007

L.P.	ZDARZENIE	2004	2005	2006	2007
1. POŻARY					
	Małe	494	671	570	635
	Średnie	71	55	52	24
	Duże	4	3	2	5
	Bardzo duże	3	0	1	1
2. MIEJSCOWE ZAGROŻENIA					
	Małe	86	71	90	98
	Lokalne	810	732	1040	962
	Średnie	1	1	1	1
3. FAŁSZYWE ALARMY					
	Złośliwe	15	15	5	10
	W dobrej wierze	55	68	71	88
	Z instalacji	3	1	2	1

źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentacji KPSP w Ostródzie, (2008)

Liczba osób poszkodowanych w trakcie zdarzeń

	2004	2005	2006	2007
POŻARY	7	22	13	20
- ratownicy, w tym:	0	3	1	1
śmiertelne	0	0	0	0
ranni	0	3	1	1
- inne osoby, w tym:	7	19	12	19
śmiertelne	3	1	2	4
ranni	4	18	10	15
MIEJSCOWE ZAGROŻENIA	283	288	244	487
- ratownicy, w tym:	2	0	1	4
śmiertelne	0	0	0	0
ranni	2	0	1	4
- inne osoby, w tym:	281	288	243	483
śmiertelne	31	25	15	23
ranni	250	263	228	460

źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentacji KPSP w Ostródzie, (2008)

Wartość strat i uratowanego mienia w latach 2004-2007 (w tys. zł)

RODZAJ ZDARZENIA	2004	2005	2006	2007
POŻARY				
- straty ogółem	3974	2424	5442	8443
- wartość mienia uratowanego	12961	7506	17699	18560
MIEJSCOWE ZAGROŻENIA				
- straty ogółem w tys. zł.	47	2590	2967	3529
- wartość mienia uratowanego	398	972	282	562

źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentacji KPSP w Ostródzie, (2008)

Wyjazdy do zdarzeń w latach 2003 -2007- (wg ilości przejechanych km)

Rok	Łącznie	w tym JRG Ostróda	w tym JRG Morąg	wskaźnik na 1 strażaka (powiat)	wskaźnik na 1 strażaka (woj. W-M)	wskaźnik na 1 strażaka (dla kraju)
2003	79 721	43 236	36485	0,76	0,85	0,76
2004	75001	43599	31402	0,76	0,85	0,76
2005	63940	38913	25027	0,76	0,85	0,76
2006	51646	30840	20806	0,76	0,85	0,76
2007	73158	51879	21279	0,76	0,85	0,76

źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentacji KPSP w Ostródzie, (2008)

Wysokość strat i wartość mienia uratowanego z pożarów w latach 2004-2007 (w tys. zł) wg gmin

Gmina	2004		2005		2006		2007	
	Straty	Mienie uratowane	Straty	Mienie uratowane	Straty	Mienie uratowane	Straty	Mienie uratowane
Dąbrówno	87	215	52	279	302	680	132,7	297
Grunwald	396	470	104	275	789	1012	301	314
Łukta	1404	4240	108	227	160	0	305	360
Małdyty	25	50	85	518	201	953	901,9	2612
Miłakowo	40	135	102	34	134	308	4606,5	10190
Miłomłyn	15	432	102	34	86	580	111	545
Morąg	259	2175	1439	3135	3172	8046	698	1058
m. Ostróda	1078	4012	196	1220	277	5603	1127,1	2429
Ostróda	666	1232	188	1258	318	517	259,8	755
Powiat ostródzki	3974	12961	2424	7506	5442	17699	8443	18560

źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentacji KPSP w Ostródzie, (2008)

Wysokość strat i wartość mienia uratowanego przy miejscowych zagrożeniach w latach 2004-2006 (w tys. zł) – wg gmin

Gmina	2004		2005		2006		2007	
	Straty	Mienie uratowane	Straty	Mienie uratowane	Straty	Mienie uratowane	Straty	Mienie uratowane
Dąbrówno	1	0	55	0	12	0	76,5	0
Grunwald	10	0	320	0	347	100	540,5	0
Łukta	6	0	224	50	184	0	326,5	1
Małdyty	7	68	401	50	749	10	395,1	0
Miłakowo	1	0	56	0	31	10	69	0
Miłomłyn	12	1	439	0	205	0	357,3	215
Morąg	1	25	278	810	402	160	300,4	52
m. Ostróda	2	304	500	50	637	2	578,9	294
Ostróda	7	0	517	12	397	0	885	0
Powiat ostródzki	47	398	2590	972	2967	282	3529,2	562

źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentacji KPSP w Ostródzie, (2008)

Zestawienie wyjazdów wg lokalizacji jednostek OSP

L.p.	Jednostka	2005					2006					2007				
		P	MZ	AF	PT	Razem	P	MZ	AF	PT	Razem	P	MZ	AF	PT	Razem
1.	Dąbrówno KSRG	39	41	0	1	81	27	29	0	0	56	21	30	2	0	53
2.	Tułodział	1	3	0	0	4	7	0	0	0	7	9	1	0	1	11
3.	Samin	7	3	0	0	10	9	1	0	0	10	11	3	0	0	14
4.	Elgnowo	1	1	0	0	2	1	0	0	0	1	3	1	0	0	4
5.	Marwałd	3	0	0	0	3	5	1	1	0	7	1	0	0	0	1
6.	Jagodziny- M	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.	Gardyny- M	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8.	Frygnowo KSRG	28	10	0	0	38	22	9	0	0	31	17	14	1	0	32
9.	Gierzwałd KSRG	39	15	2	0	56	38	29	2	0	67	33	47	4	0	84
10.	Dylewo	5	3	0	0	8	3	1	0	0	4	5	0	0	0	5
11.	Zybułtowo	2	0	0	0	2	1	3	0	0	4	2	0	0	0	2
12.	Łukta KSRG	28	49	2	1	80	22	59	3	1	85	26	55	1	0	82
13.	Florczaki	14	0	1	0	15	2	2	0	0	4	9	5	0	4	17
14.	Worliny	1	1	0	0	2	2	1	0	0	3	1	1	0	0	2
15.	Głędy	4	4	0	0	8	7	2	0	0	9	9	3	1	1	14
16.	Miłomłyn KSRG	33	52	1	1	87	32	58	3	0	93	30	51	4	0	85
17.	Liwa	8	4	1	0	13	4	7	1	0	12	8	3	0	1	12
18.	Bynowo	1	1	0	0	2	0	1	0	0	1	2	0	0	0	2

19.	Pietrzwald KSRG	15	12	3	0	30	9	12	0	0	21	14	10	0	0	24
20.	Reszki	4	8	0	0	12	11	5	0	0	16	22	8	3	1	34
21.	Brzydowo	9	7	0	0	16	7	3	0	0	10	6	3	0	1	10
22.	Ornowo KSRG	8	1	0	0	9	25	13	1	0	39	15	17	0	0	32
23.	Idzbark	8	4	0	0	12	5	1	0	0	6	3	3	0	0	6
24.	Durąg	7	7	0	0	14	3	3	0	0	6	0	0	0	2	2
25.	Turznica	1	7	0	0	8	5	2	0	0	7	5	1	0	0	6
26.	Naprom	0	5	0	0	5	4	2	1	0	7	0	0	0	0	0
27.	Glaznoty	1	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
28.	St. Jabłonki KSRG	23	27	1	0	51	15	39	0	1	55	8	21	3	0	32
29.	Miłakowo	32	29	3	0	64	41	43	2	2	88	44	40	2	0	86
30.	Boguchwały	9	5	0	0	14	6	2	0	0	8	5	2	0	1	8
31.	Książnik	6	0	0	0	6	6	0	0	0	6	6	0	0	0	6
32.	Małdyty KSRG	36	64	4	1	105	31	62	2	0	95	31	70	6	0	107
33.	W. Dwór KSRG	5	12	0	0	17	3	19	0	1	23	9	10	0	0	19
34.	Jarnońto	2	1	0	0	3	3	2	0	0	5	4	2	0	0	6
35.	Zajezerze	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
36.	Szymonowo	2	0	0	0	2	0	4	1	0	5	2	3	0	0	5
37.	Koszajny	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
38.	Nowy Dwór	10	3	3	0	16	8	10	1	0	19	1	6	0	2	9
39.	Słonecznik	6	2	0	0	8	7	16	1	0	24	2	14	0	0	16
40.	Żabi Róg KSRG	33	23	4	0	60	36	61	1	1	99	26	58	1	0	85
41.	Królewo	8	2	0	0	10	8	7	1	0	16	7	12	0	2	21
42.	Ruś	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	1	2	0	0	3
43.	Strużyna	4	0	1	0	5	5	0	0	0	5	3	3	0	2	8
44.	Kalnik	3	1	0	0	4	3	9	0	0	12	4	7	0	0	11
45.	Bramka	7	2	0	0	9	1	4	0	0	5	4	1	1	0	6
46.	Łączno	6	0	0	0	6	5	1	0	0	6	0	1	0	0	1
47.	Jurki	2	2	0	0	4	0	3	0	0	3	0	3	0	0	3
48.	Morąg- sklejka	7	0	0	0	7	6	1	0	0	7	0	0	0	0	0
49.	Bogaczewo- M	5	0	0	0	5	5	0	0	0	5	0	0	0	0	0
50.	Chojnik	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
51.	JW Morąg	11	0	0	0	11	23	4	0	0	27	16	2	1	0	19
52.	JW. Ostróda	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

P- pożar, MZ – miejscowe zagrożenie, AF – alarm fałszywy, PT poza teren działania.

źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentacji KPSP w Ostródzie, (2008)

Do głównych grup zagrożeń występujących na terenie woj. warmińsko-mazurskiego, a więc również powiatu ostródzkiego należą:

- zagrożenia pożarowe,
- zagrożenia powodziowe,
- zagrożenia chemiczne i ekologiczne,
- zagrożenia komunikacyjne

1.2.1. Zagrożenia pożarowe

Dotyczą:

- obszarów leśnych - w okresach wzmożonej palności (brak opadów w okresie letnim, susza),
- miejscowości gdzie występują obiekty budowlane w zwartej i łatwo palnej zabudowie,
- zakładów przemysłowych, na terenie których w procesach produkcyjnych wykorzystuje się materiały niebezpieczne,

- materiałów i półproduktów (materiały ropopochodne, propan-butan) magazynowanych w obrocie hurtowym.

1.2. 2. Zagrożenia powodziowe

Na terenie województwa warmińsko – mazurskiego największe zagrożenie powodziowe występuje na terenie powiatu elbląskiego oraz częściowo braniewskiego. Wynika to z nizinnego i depresyjnego ukształtowania powierzchni oraz z sąsiedztwa obszaru znacznie wyższego (Wzniesienie Elbląskie). W przypadku nasilenia wiatrów północnych występuje przesuwanie się mas wody Zalewu Wiślanego w głąb lądu (głównie na tereny Wyspy Nowakowskiej), powodując tym samym szczególne zagrożenie powodziowe. W sytuacji zagrożenia na tamtym terenie ostródzka straż pożarna włączana jest do akcji ratowniczych.

Na terenie samego powiatu nie ma praktycznie zagrożenia powodzią. Jedynie długotrwałe czy nagłe i obfite opady deszczu oraz gwałtowne roztopy śniegu mogą powodować lokalne zalania i podtopienia ulic w miastach oraz na terenach wiejskich. Niebezpieczne może być uszkodzenie lub awaria budowli wodnej jaką jest jaz w Samborowie.

1.2.3. Zagrożenia chemiczne i ekologiczne

Gwałtowny rozwój chemii na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat przyczynia się z jednej strony do wzbogacenia człowieka, bo ułatwia mu życie i pracę, z drugiej stanowi także bardzo duże zagrożenie dla zdrowia i życia oraz może negatywnie oddziaływać na środowisko. Usuwanie skutków utraty kontroli człowieka nad substancjami toksycznymi może bardzo drogo kosztować, a całkowite usunięcie skutków zdarzenia może okazać się w wielu sytuacjach niemożliwe.

W ostatnich latach obserwuje się tendencję wzrostową liczby transportów materiałów niebezpiecznych przez obszar powiatu. Dotyczy to głównie przewozów przez obszar województwa tranzytem. Znaczne zagrożenie mogą powodować toksyczne środki przemysłowe przewożone transportem drogowym i kolejowym. Największym zagrożeniem mającym wpływ na bezpieczeństwo ludności oraz środowiska jest przewóz toksycznych środków przemysłowych przez duże ośrodki miejskie i tereny o dużym znaczeniu turystycznym i krajobrazowym.

Występujące na terenie powiatu ostródzkiego źródła zagrożenia chemicznego mogące spowodować nadzwyczajne zagrożenie środowiska dotyczą:

- miejsc magazynowania, transportowania lub przetwarzania substancji chemicznych, które w normalnych warunkach procesu technologicznego są zabezpieczone przez konstrukcję instalacji technologicznej lub magazynowej,

a w warunkach awaryjnych (np. uszkodzenia instalacji) mogą spowodować uwolnienie niebezpiecznych materiałów chemicznych i wytworzyć niebezpieczeństwo pożarowe, wybuchowe lub toksyczne dla ludzi, instalacji i środowiska o zasięgu lokalnym lub nawet masowym (potencjalne źródło zagrożenia chemicznego),

- nieprzewidzianych i nagle powstających w czasie pracy urządzeń technologicznych anomalności spowodowanych uszkodzeniem lub rozszczelnieniem, połączonych z wpływem do otoczenia substancji chemicznych powodujących zagrożenie toksyczne, pożarowe lub wybuchowe (awaria chemiczna),
- gwałtownych zdarzeń, nie będących klęską żywiołową, mogących natomiast wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub pogorszenie jego stanu, a także stwarzać powszechne niebezpieczeństwo dla ludzi i środowiska (nadzwyczajne zagrożenie środowiska).

Na terenie powiatu ostródzkiego potencjalne źródła zagrożeń chemicznych mogących spowodować nadzwyczajne zagrożenie środowiska związane są z:

- zakładami przemysłowymi, w których stosuje się, przetwarza lub magazynuje toksyczne środki przemysłowe,
- transportem toksycznych środków przemysłowych (TSP), które są przewożone zarówno środkami komunikacji drogowej jak i kolejowej.

O stopniu zagrożenia zakładu przemysłowego decydują przede wszystkim rodzaje materiałów niebezpiecznych i ich ilości poddane składowaniu.

Lokalizacja obiektów na terenie powiatu ostródzkiego, w których gromadzone są materiały niebezpieczne.

Lp	Nazwa obiektu	Rodzaj materiałów niebezpiecznych	Max. Ilość [T]
1.	Grupa ANIMEX Spółka Akcyjna Morliny 15, 14-100 Ostróda	Amoniak Chlorek sodu Podchloran sodu	43 10 1
2.	Zakład Naprawczy Taboru Kolejowego GATX Rail Poland Sp. z o.o. Ostróda ul. 11 listopada 26	Gaz propan butan 50 butli o masie 33kg Lakiery i farby Oleje i smary Ciekły tlen Azot	30 6 3 5 m ³ 5 m ³
3.	„Ostróda- Yacht” ul. Spokojna 1, 14-100 Ostróda	Żywica poliestrowa Aceton Olej opałowy	27 1 25
4.	ZNMR Ostróda ul. Grunwaldzka 76	Kwas siarkowy Siarczan rtęciowy	0,8 0,8

5.	Naftomax Sp.z o.o. Tyrowo 1A	Olej napędowy Benzyna	216 40
6.	Rozlewnia gazu Samborowo	Propan-butan	45
7.	MLEKOVITA Sp. z o.o. Morąg ul.Przemysłowa 8	Kwas azotowy Amoniak Ług	1,3 5,5 0,8 m ³
8.	PAGED Sklejka S.A. Morąg ul. Mazurska 1	Klej SILEKOL Klej EXTER Klej MELFEMOS	22,5 30 24,5
9.	Hurtownia LAMINOPOL Ostróda ul. Składowa 5a	Żywica poliestr. Aceton Styren Naftenian Nadtlenki organiczne	60 5,5 1 0,04 1
10.	„LACTIMA” Sp. z o.o. 14-300 Morąg ul. Kaszubska 6	Ciekły dwutlenek węgla	4 m ³
11.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowe „Indyk – Mazury” Ostróda ul.Gizewiusza 32	Amoniak	4
12.	P.U.H. "Prosper" Sp. z o.o. 14-105 Łukta, ul. Warmińska 14.	Amoniak	1,8

źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentacji KPSP w Ostródzie, (2008)

Podczas pracy w normalnych warunkach, w wyniku stosowania odpowiednich urządzeń absorbujących, zakłady nie napotykają na większe trudności w zakresie zapobiegania przedostaniu się materiałów szkodliwych i niebezpiecznych do otoczenia. Biorąc jednak pod uwagę złożoność procesów technologicznych przebiegających w różnych warunkach, z mediami w różnym stopniu zużytymi (np. pod wpływem korozji), należy zawsze liczyć się z możliwością zaistnienia sytuacji awaryjnej. W jej wyniku substancje niebezpieczne mogą przedostać się do otoczenia i spowodować katastrofalne zagrożenia.

Na terenie powiatu ostródzkiego zagrożenie katastrofami i awariami chemicznymi dotyczy głównie amoniaku znajdującego się w instalacjach zakładów przemysłowych, transportowania chloru i cieczy ropopochodnych, gazu ziemnego i propan – butanu.

Największe zagrożenie na terenie powiatu ostródzkiego stanowią Zakłady Mięsne „Morliny” S.A. zlokalizowane na zachód od miasta Ostródy, w odległości około 4,3 km od jego centrum. Powierzchnia całkowita zakładu w Morlinach wynosi 272 691 m², a powierzchnia zabudowy 54 214 m². Podstawową działalnością zakładów jest produkcja wyrobów mięsnych. Niebezpieczne substancje, występujące na terenie zakładu to: amoniak, wodorotlenek sodu, gaz propan oraz substancje ropopochodne.

Najpoważniejsze zagrożenie stanowi amoniak, występujący w obiegu zamkniętym instalacji chłodniczej (43 tony). Znajduje się w dwóch niezależnych od siebie

instalacjach, z możliwością odsysania i przetłaczania go z jednej do drugiej (w budynku produkcyjnym -około 35 ton i chłodni składowej i tunelach zamrozeniowych - 8 ton).

System stosowanych czujników i zabezpieczeń powinien uniemożliwić wydostanie się amoniaku do atmosfery. W przypadku awarii możliwe jest opróżnienie zbiornika drenażowego oraz instalacji każdego z układów i przelanie do innych zbiorników. Czynności te może wykonywać załoga maszynowni chłodni. Ubytki w instalacji uzupełniane są poprzez dostarczanie amoniaku autocysternami należącymi do „Mostostalu” Wrocław, z Zakładów Azotowych w Kędzierzynie-Koźlu. Autocysterny posiadają 2 zbiorniki po 2 tysiące litrów.

W przypadku ekstremalnym przy uzupełnianiu amoniaku w instalacji chłodniczej zakładu może dojść do wycieku amoniaku ze zbiornika autocysterny.

Obie instalacje posiadają maszynownie sterowane elektronicznie, zasilane z dwóch niezależnych transformatorów. Nad całością pracy instalacji czuwa 24 godziny na dobę personel maszynowni chłodniczej. W sterowni zainstalowano układ kontroli wycieku amoniaku z czujnikami w pomieszczeniach chłodniczych i na korytarzu technicznym.

W maszynowni chłodniczej znajduje się wentylacja awaryjna. Załoga posiada 18 sztuk aparatów powietrznych zabezpieczających drogi oddechowe oraz 8 sztuk ubrań gazoszczelnych i jeden eksplozometr.

Drugim dużym zakładem gdzie w procesie technologicznym wykorzystywany jest również amoniak jest „Mlekovita” Sp. z o.o. w Morągu. Zakład zlokalizowany jest tuż obok centrum miasta. Produkuje produkty i przetwory mleczne.

W obiegu instalacji chłodniczej oraz zbiornikach znajduje się 5,5 t amoniaku. Podobnie jak w ZM „Morliny” instalacja amoniaku posiada maszynownię sterowaną elektronicznie i mechanicznie.

Kolejnym zakładem, w którym występują materiały mogące podczas awarii spowodować zagrożenie dla środowiska jest Zakład Gospodarki Produktami Naftowymi nr 2 zlokalizowany pod Tyrowem, przy szosie i szlaku kolejowym Ostróda – Iława, w odległości około 5 km od Ostródy. Ogólna powierzchnia zakładu wynosi 12 300 m². Pod względem pojemności zbiorników zaliczany jest do IV-tej kategorii wielkości. W zakładzie są przyjmowane, wydawane i składowane produkty naftowe I, II i III kategorii zagrożenia. Rozlew produktów, w tym głównie oleju napędowego i olejów może doprowadzić do skażenia gleby, wód gruntowych i ogólnego skażenia środowiska. Zakład jest w stanie zgromadzić w 13 zbiornikach podziemnych, hermetycznie zamkniętych, do 460 t oleju napędowego, 540 t benzyny i 240 t olejów i smarów. Rozładunek produktów z cystern kolejowych i autocystern odbywa się przy pomocy kolektorów usytuowanych przy bocznicy kolejowej oraz podziemnej instalacji produktowej i pomp wirowych znajdujących się w rozlewni. Wydawanie odbywa się

również przy pomocy podziemnej instalacji produktowej, pomp w rozlewni oraz nalewaków umieszczonych na placu zakładu i na rampie rozlewni.

Stacje paliw płynnych

Stacje paliw płynnych zlokalizowane są w miejscowościach: Dąbrówno, Łukta, Grabin, Ostróda (stacje paliw „Hess”, „Aral”, ul. Szosa Elbląska, PKS ul. Garnizonowa, ul. Czarnieckiego, ul. Stapińskiego „Galon”, ul. Grunwaldzka), Zakłady Mięsne „Morliny”, Zakład Gospodarki Paliwami Naftowymi Tyrowo, PKN „Orlen”- Lidzbark, Morąg (stacje paliw ul. Wenecka - dwie stacje, ul. Mickiewicza, ul. Przemysłowa, ul. Żeromskiego, ul. Dąbrowskiego), Małdyty - stacja CPN, stacja paliw w Soplach, stacja Paliw w Miłomłynie, dwie stacje paliw w Miłakowie.

Stacje gazu płynnego występują w miejscowościach: Łukta, Ostróda (ul. Szosa Elbląska, ul. Grunwaldzka), rozlewnia gazu Samborowo, Morąg (ul. Wenecka - dwie stacje), Małdyty stacja CPN.

Trasy przebiegu gazociągów i rurociągów paliw.

Lp.	Trasa przebiegu	Długość trasy [km]	Rodzaj i średnica przewodu	Ilość roczna przesyłu	Uwagi
1.	Dobre Miasto – Miłakowo – Morąg	40	Przewody stalowe średnica 100mm	1,6 mln m ³	Wysokie ciśnienie (63 atm.)
2.	Olsztynek – Sztydak	15	Przewody stalowe Średnica 125 mm	13 mln m ³	Wysokie ciśnienie (64 atm.)
3.	Sztydak – Iława	35	Przewody stalowe Średnica 125 mm	6,5 mln m ³	Wysokie ciśnienie (64 atm.)
4.	Sztydak – Ostróda	10	Przewody stalowe Średnica 125 mm	8,5 mln m ³	Wysokie ciśnienie (64 atm.)

źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentacji KPSP w Ostródzie, (2008)

1.2.4. Zagrożenia komunikacyjne – transport drogowy i kolejowy

Niebezpieczeństwo wystąpienia katastrofy jest związane nie tylko z magazynowaniem i przetwórstwem materiałów niebezpiecznych, ale także z ich transportem. Na wzrost zagrożeń związanych z transportem drogowym zasadniczy wpływ mają wieloletnie zaniedbania w zakresie remontów i modernizacji dróg oraz niedostateczna infrastruktura towarzysząca, co dotyczy obszaru całego kraju, nie tylko powiatu. Niedostosowanie do obecnego poziomu i wielkości realizowanych przewozów, uwarunkowań ruchu spowodowanych wzrostem ilości i tonażu poruszających się pojazdów, niedostateczny stan techniczny pojazdów, brak skutecznego nadzoru ze strony organów kontrolnych, brak wydzielonych i oznakowanych tras przewozu materiałów niebezpiecznych, brak monitoringu transportu oraz nieprzestrzeganie zasad i przepisów międzynarodowych ADR przez przewoźników (ADR - Umowa Europejska dotycząca międzynarodowego przewozu drogowego materiałów niebezpiecznych), to istotne elementy mające wpływ na powstawanie zagrożeń.

W transporcie drogowym poza substancjami chemicznymi oraz toksycznymi środkami przemysłowymi (TSP) przewożonymi tranzytem przez obszar powiatu w ruchu międzypaństwowym (kierunek wschód – zachód), występują wcale niemałe lokalne przewozy produktów (z zakładów Gospodarki Produktami Naftowymi do stacji paliw, gazu propan - butan do stacji tankowania, amoniaku do instalacji chłodniczych, chloru do stacji wodociągowych oraz niewielkich ilości kwasów jako surowca stosowanego w produkcji).

Każde uszkodzenie cysterny z materiałem niebezpiecznym w czasie transportu czy wypadku drogowego prowadzi do powstania rozlewiska bądź obłoku, które mogą przeniknąć do wód powierzchniowych, gruntu, atmosfery i spowodować ich skażenie. Możliwe są również błędy eksploatacyjne podczas obsługi zaworów i węży cystern przy ich napełnianiu i opróżnianiu, bądź też skutek nieszczelności zaworów lub płaszcza cysterny.

Na przestrzeni ostatnich kilku lat w powiecie ostródzkim nie odnotowano poważniejszych wypadków drogowych skutkiem których byłoby uwolnienie do środowiska substancji niebezpiecznych. Potencjalnie jest jednak możliwa katastrofa z udziałem takich mediów jak chlor, amoniak, kwas siarkowy itp. W tabeli przedstawiono drogi biegnące przez teren powiatu, po których przewożone są materiały niebezpieczne.

Jednym z niezwykle istotnych działań zmierzających do ograniczenia zagrożenia stwarzanego przez transport drogowy TSP jest wyznaczanie tras przelotowych, oraz miejsc parkowania i naprawy uszkodzonych pojazdów, bądź przeładowywania przewożonych ładunków. W powiecie ostródzkim dotąd nie wyznaczono miejsc parkowania oraz przeładunku substancji niebezpiecznych. W związku z naszym członkostwem w Unii Europejskiej, taki obowiązek czeka samorządy w najbliższym czasie.

Drogi na terenie powiatu ostródzkiego, po których najczęściej przewożone są materiały niebezpieczne oraz średnia roczna wielkość przewozów

Trasa	Długość trasy w km	Rodzaj materiałów	Ilość przewozów [T]
Zawroty - Morąg	8	olej napędowy, olej opałowy etylina	31680
Morąg-Zalewo	22,5	olej napędowy, olej opałowy etylina	12670
Morąg - Miłakowo	15	olej napędowy, olej opałowy etylina	6336
Olsztynek - Ostróda - Małdyty	55	olej napędowy, olej opałowy etylina amoniak	63360 200
Rakowice - Ostróda - Gietrzwałd	40	amoniak chlor	100 20

źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentacji KPSP w Ostródzie, (2008)

Warunki przewozu materiałów toksycznych transportem kolejowym określa międzynarodowy regulamin dla przewozu koleją materiałów niebezpiecznych (RID) oraz Zarządzenie Generalnego Dyrektora PKP - „Wytyczne postępowania przy przewożeniu koleją materiałów niebezpiecznych i promieniotwórczych.” Wytyczne określają wymagania dotyczące przygotowania: przesyłki, pociągu, dróg przewozu, drużyny pociągowej oraz zasady postępowania w sytuacjach awaryjnych. Załącznikiem do wytycznych jest wykaz piętnastu substancji podlegających śledzeniu.

Zasadnicza różnica w porównaniu z transportem drogowym wynika z ilości jednorazowo przewożonych materiałów niebezpiecznych. W składzie pociągu zestaw cystern (np. o jednostkowej pojemności do 60 tysięcy litrów) może przewozić łącznie nawet do 1 tysiąca ton olejów w kilku gatunkach jednocześnie. Główną przyczyną przedostania się np. oleju do wód powierzchniowych jest wypadek kolejowy, któremu może towarzyszyć również pożar. Uszkodzeniu ulega zwykle tylko część składu pociągu, jednakże kolejowy transport olejów uważany jest za potencjalnie bardziej niebezpieczny dla środowiska niż drogowy. Główne zagrożenie jakie może wystąpić to możliwość powstania toksycznej chmury gazowej zanieczyszczającej powietrze, skażenie gruntów, wód podziemnych i powierzchniowych, wybuch groźnego pożaru. Do miejsc szczególnie zagrożonych możliwością wystąpienia zagrożenia środowiska zalicza się nasypy, mosty, przepusty, wiadukty, przejazdy strzeżone i niestrzeżone zlokalizowane na trasie transportu i stacje manewrowe.

Trasy kolejowe wiodące przez powiat ostródzki, po których przewożone są materiały niebezpieczne – ilości średnie roczne (wg danych PKP)

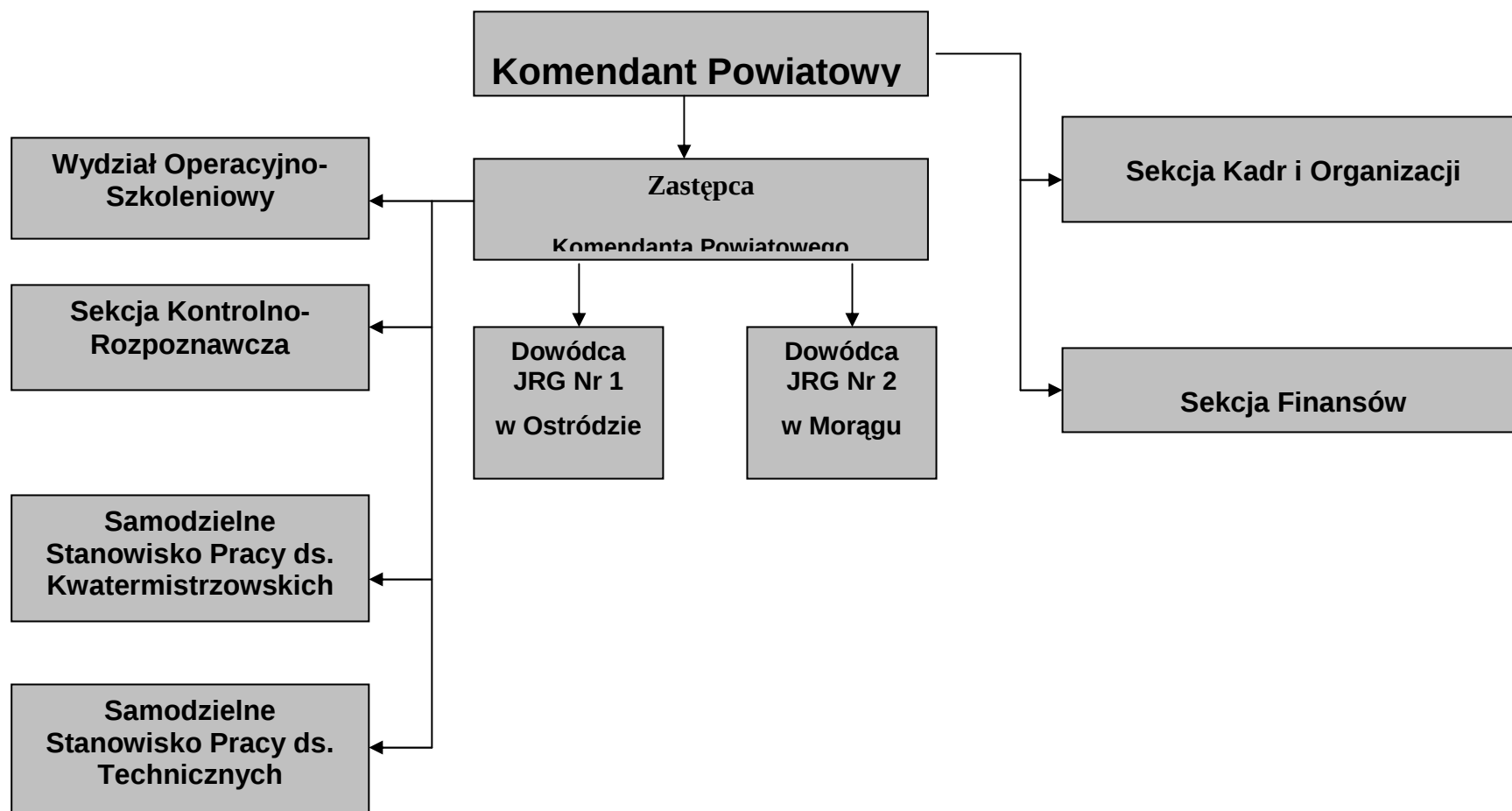
Trasa	Rodzaj materiałów	Ilość przewozów [T]
Ostróda-Gdynia	Chlorek winylu	600
Olsztyn - Ostróda - Iława	Amoniak	140
	Chlor	40
	Benzyna, olej napędowy, olej opałowy	40000
Olsztyn - Morąg	Amoniak	30
	Chlor	10
	Benzyna, olej napędowy, olej opałowy	8000
Małdyty - Żabi Róg	olej napędowy, olej opałowy, etylina	198000
	kwasy	5000
	propan	1000
	dwutlenek węgla	1000

źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentacji PKP (2008)

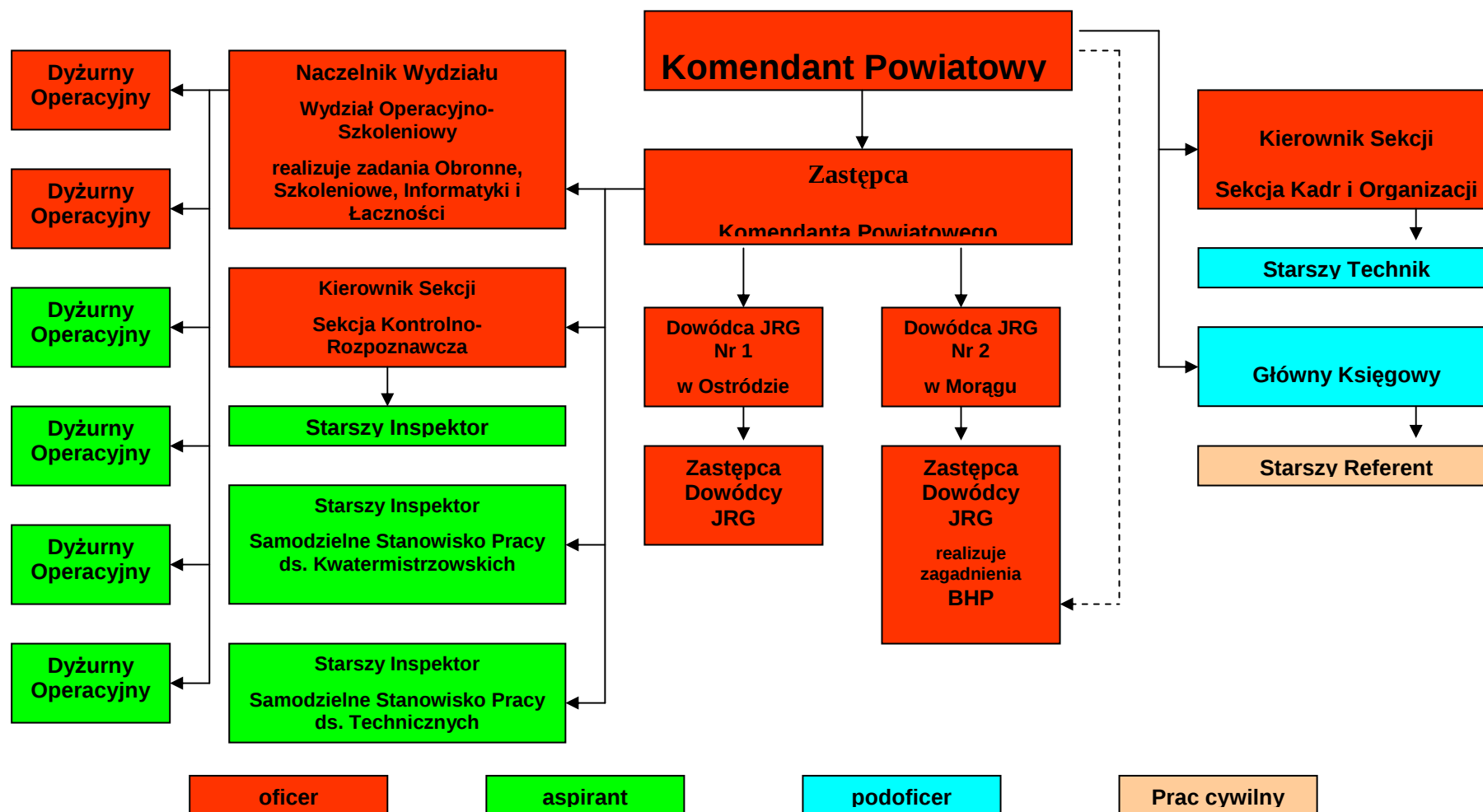

2. CHARAKTERYSTYKA KPPSP W OSTRODZIE

Schemat organizacyjny
Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Ostródzie.

Schemat organizacyjny
Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Ostródzie

Powierzchnie istniejących obiektów PSP w Ostródzie oraz ich stan techniczny

L.P.	Pow. W m ²	SPOSÓB WYKORZYSTANIA	STAN TECHNICZNY/konieczne remonty
1	Strażnica		
	piwnica		
	42,64	Magazyn materiałów niebezpiecznych	
	parter		
	182,70	4 boksy garażowe	Wymiana instalacji elektrycznej, wymiana instalacji kanalizacyjnej, wymiana instalacji C.O. Remont elewacji.
	37,60	Stołówka	Dostosowanie do wymagań Sanepidu, wyposażenie.
	lp		
	34,92	Świetlica	Wymiana instalacji C.O. , wymiana stolarki okiennej.
	166,74	Pomieszczenia biurowe + sypialnie	Adaptacja pomieszczeń biurowych dla potrzeb JRG Ostróda, wymiana stolarki okiennej, wymiana instalacji C.O.
	26,00	Korytarz	
	13,64	Łazienka	Wymiana instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej, C.O. wymiana stolarki okiennej.
2	Garaże		
	59,36	Kotłownia	
	414,29	Boksy garażowe wraz z salą sportową	Wymiana stolarki okiennej, posadzki, umocnienie ław fundamentowych.
	16,00	Wspinalnia	Adaptacja pomieszczenia na suszarnię węży pożarniczych
3	Hala warsztatowa		
	313,20	Hala warsztatowa	Remont dachu, wymiana drzwi garażowych, remont elewacji.
	18,00	Magazyny	
4	Budynek Komendy Powiatowej (rok budowy 2005)		
	parter		
	148,37	Zintegrowane Stanowisko Kierowania	
	26,40	Korytarz	
	82,40	Biura administracji KP PSP	
	19,10	Łazienka	
	30,50	Klatka schodowa + hol	
	17,50	Pokój komendanta	
	13,50	Sekretariat	
	17,50	Pokój zastępcy komendanta	
	I piętro		
	30,5	Szatnie ZSK + pom.socjalne	
	33,7	Sala konferencyjna	
	19,5	Łazienka	
	68,1	Sala konferencyjna	
	59,4	Biura PCZK, ZP OSP, KP PSP	
	9,3	Archiwum	
	21,8	Pokój wypoczynkowy PCZK	

źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentacji KPSP w Ostródzie, (2008)

ZREALIZOWANE ZADANIA INWESTYCYJNE W LATACH 2004 – 2007 (w zł)

RODZAJ	WARTOŚĆ	ŹRÓDŁO ŚRODKÓW	
		WŁASNE	ZEWNĘTRZNE
2004			
-budowa Komendy Powiatowej PSP wraz z CPR i CZK	500 000	Budżet Wojewody	
-zakup samochodu	220 000	Budżet wojewody	
2005			
-budowa Komendy Powiatowej PSP wraz z CPR i CZK	900 000	Budżet Wojewody	
-zakup samochodu	49 150 20 000	Budżet wojewody	UG Łukta - 20 000
2006			
-budowa Komendy Powiatowej PSP wraz z CPR i CZK	500 000	Budżet Wojewody	Starostwo Powiatowe 7 137
-zakup centrali telefonicznej	7 137		Urząd Marszałkowski
- zakup wentylatora oddymiającego	10 000		10 000
2007			
Wymiana bram garażowych	50 000	Budżet Wojewody	
Wykonanie instalacji oddymiającej	50 000	Budżet Wojewody	
Modernizacja systemu łączności	24 000	Budżet Wojewody 4000	Gminy powiatu ostródzkiego 15 000, Starostwo Powiatowe 5 000
Zakup samochodu średniego gaśniczego VOLVO	543 560	Budżet Wojewody 20000	KG PSP 150 000 Starostwo Powiatowe 37 3560
Zakup samochodu Renault Kangoo	45 300	Budżet Wojewody 20 300	UM Ostróda 20 000 Nadleśnictwo Dobrocin 5 000
Zakup samochodu Fiat Panda	29 200	Budżet Wojewody 29 200	

źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentacji KPSP w Ostródzie, (2008)

POZYSKANE ŚRODKI POZABUDŻETOWE

Źródło środków	2004		Źródło środków	2005		Źródło środków	2006	
	Kwota	Przeznaczenie		Kwota	Przeznaczenie		Kwota	Przeznaczenie
KG PSP Warszawa-ze środków PZU	47 000,00	modernizacja strażnicy JRG Morąg - elewacja	KG PSP Warszawa-ze środków PZU	143 000,00	dofinansowanie zakupu samochodu lekkiego Renault	Urząd Miasta w Ostródzie	5 000,00	dofinansowanie zakupu masek oddechowych dla strażaków
Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska	70 000,00	dofinansowanie zakupu samochodów	Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska	50 000,00	dofinansowanie zakupu samochodu lekkiego Renault	Urząd Marszałkowski w Olsztynie	10 000,00	zakup wentylatora oddymiającego
Urząd Miasta w Ostródzie	5 900,00	dofinansowanie zakupu odzieży ochronnej i hełmów dla strażaków	Urząd Gminy Łukta	20 000,00	dofinansowanie zakupu samochodu lekkiego Renault	Starostwo Powiatowe w Ostródzie	7 137,00	zakup centrali telefonicznej z możliwością identyfikacji numeru
Firmy z terenu powiatu	2 940,00	zakup sprzętu dla nurków	Urząd Miasta w Ostródzie	5 000,00	dofinansowanie zakupu masek i hełmów dla strażaków	x	x	x
			Firmy powiatu ostródzkiego	2 750,00	zakup sprzętu dla nurków			
Razem	125 840,00		Razem	220 750,00		Razem	22 137,00	

źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentacji KPSP w Ostródzie, (2008)

Pozyskane środki pozabudżetowe

Źródło środków	2007	
	Kwota	Przeznaczenie
KG PSP Warszawa- ze środków PZU	150 000,00	dofinansowanie zakupu średniego samochodu gaśniczego
Starostwo Powiatowe w Ostródzie	373 560,00 5 000,00	dofinansowanie zakupu średniego samochodu gaśniczego dofinansowanie modernizacji systemu łączności
Gminy powiatu ostródzkiego	15 000,00	dofinansowanie modernizacji systemu łączności
Urząd Miasta w Ostródzie	20 000,00	dofinansowanie zakupu samochodu Renault Kangoo
Nadleśnictwo Dobrocin	5 000,00	dofinansowanie zakupu samochodu Renault Kangoo
Razem	568 560,00	

źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentacji KPSP w Ostródzie, (2008)

Stan wyposażenia jednostek ratowniczo-gaśniczych i ich udział w zdarzeniach w latach 2003 -2006									
Lp.	Nazwa jednostki	Typ samochodu	Rok produkcji	Wyjazdy do zdarzeń					Stan techniczny
				2003	2004	2005	2006	2007	
1	KSRG Miłomłyn	GBA 2,5/16 Star 12-185	2004	83	63	87	95	85	b. dobry
		GCBA 6/32	1989						b. dobry
		SLRt Mercedes208D	1996						b. dobry
2	OSP Liwa	GBM 2,5/8 Star 266	1989	9	6	13	12	12	dobry
3	OSP Bynowo	GLM-8	1978	10	2	2	1	2	dobry
4	KSRG Łukta	GCBA 6/32	1984	105	93	80	85	82	b. dobry
		GBA 2.5/16	1980						b. dobry
		SLRT VW	1993						b.dobry
5	OSP Florczaki	GLM 8	1975	12	16	15	4	18	dobry
		GCBA 6/32	1986						b. dobry
6	OSP Worliny	GLM 8	1974	2	4	2	3	2	dobry
7	OSP Głędy	GBA 2,5/16 Star 266	1984	19	7	8	9	14	karosaż 2005
8	KSRG Dąbrówno	GBA 2.5/16	1976	76	53	81	55	53	dostateczny
		GCBA 6/32	1974						dobry
		SLRt VW	1993						b. dobry
9	OSP Elgnowo	GLM 8	1973	6	2	2	1	4	dobry
10	OSP Tułodziad	GLM 8	1981	15	3	4	7	11	dobry
11	OSP Marwałd	GLM 8	1969	6	4	3	7	1	wyeksplot
12	OSP Samin	GLM 8	1971	14	7	10	10	14	dobry
13	OSP Jagodziny	Motopompa							brak samochodu.
14	OSP Gardyny	Motopompa							brak samochodu
15	KSRG Pietrzwald	Star 266 GBA 2.5/20	1989	24	23	30	21	24	karosaż 2003
16	OSP Reszki	Star 266 GBM 2.5/8	1982	24	15	12	16	34	dobry
17	OSP Brzydowo	Star 244 GBA 2,5/16	1979	9	12	16	10	10	dobry
18	OSP Idzbark	Ren. GLBAWM 0,4/30/8	1995	11	8	12	6	6	karosaż 2003
19	OSP Durąg	GLM 8	1983	19	10	14	6	2	dobry
20	KSRG Ornowo	Star 244 GBA 2.5/16	1985	23	24	9	38	32	dobry
21	OSP Turznica	GLM 8	1979	11	10	8	7	6	dobry
22	OSP Naprom	GLM 8	1977	7	1	5	7	0	dobry
23	OSP Glaznoty	GLM 8	1983	3	3	2	0	1	b. dobry
24	KSRG Stare Jabłonki	GLM 8	1981	49	47	51	55	32	dobry
		Star 266 GBA 2,5/20	1988						karosaż 2001
25	KSRG Frygnowo	Star 244 GBM 2.5/8	1987	36	36	38	31	32	b. dobry
26	OSP Gierzwald	Star 244 GBA 2.5/16	1982	61	43	56	66	84	karosaż 2006
27	OSP Dylewo	GLM 8	1973	10	5	8	4	5	dobry
28	OSP Zybułtowo	GLM 8	1970	4	3	2	4	2	dobry
29	KSRG Żabi Róg	GBA 2,5/20 (Star 1142)	1997	75	74	60	99	85	karosaż 2004
30	OSP Nowy Dwór	GBA 2,5/16 (Star 244)	1988	30	13	16	19	9	dobry
31	OSP Słonecznik	GBA 2,5/20 (Star 1142)	1997	11	10	8	24	16	karosaż 2005
32	OSP Ruś	GLM 8	1984	9	2	0	2	3	dobry
33	OSP Królewo	GBA 2,3/20 Star 266	1989	18	13	10	16	21	Karosaż 2006
34	OSP Strużyna	GLM 8	1972	13	2	5	5	8	dostateczny
35	OSP Kalnik	GBA 2,3/20 Star 266	1984	6	6	4	11	11	Karosaż 2006
36	OSP Bramka	GLM 8	1978	19	14	9	5	6	dostateczny

37	OSP Łącznie	GLM 8	1980	5	7	6	6	1	dostateczny
38	OSP Morąg sklejka	GBA 2,5/16(Star 244)	1984	5	6	7	7	0	dobry
39	OSP Jurki	GLM 8	1976	3	2	4	3	3	dobry
40	OSP Chojnik	M 8		0	0	1		1	brak samoch.
41	OSP Bogaczewo	M 8						0	brak samoch.
42	KSRG Miłakowo	Star 244 GBA 2,5/16	1978	83	56	64	87	86	karosarz2005
		Ford SLRT	2003						b. dobry
43	OSP Boguchwały	GLM 8	1982	24	12	14	8	8	dobry
44	OSP Książnik	GLM 8	1975	21	4		6	6	dostateczny
45	KSRG Małdyty	GCBA 6/32	1975	93	86	105	95	107	karosarz2002
		GBM 2.5/8	1987						dobry
		SLRT VW	1993						dobry
46	KSRG Wik. Dwór	GBM 2.5/8	1986	15	22	17	22	19	b. dobry
47	OSP Jarnońtowo	GCBA 5/18 Scania	1976	2	1	3	5	6	karosaz 2006
48	OSP Zajezierze	GLM 8	1977	0	0	0	0	1	dostateczny
49	OSP Szymonowo	GLBM 0,3/1 Gazela	2006	8	2	2	5	5	b. dobry
50	OSP Koszajny	GLM 8	1982	1	0	1	0	0	dostateczny
1	JRG Ostróda	Żuk SLRW	1978	694	640	670	705	801	do wymiany
		Star GBA 2.5/16	1995						dobry
		Star SW-1600	1979						do wymiany
		Star GPr-1500	1974						do wymiany
		Żuk SLOn-8	1986						wyeksplot.
		Jelcz GCBA-5/24	1995						dobry
		MagirusSD-30	1978						wyeksplot.
		RenaultGLBART 1/0,25	2005						b.dobry
		Volvo SCRD	1997						b. dobry
		Jelcz GCBM 18/8	1988						wyeksplot.
		Polonez SOp	1998						dobry
		Polonez SOp	1994						wyeksplot
		Lublin SLKw	2002						b. dobry
		Star gospodarczy	1984						wyeksplot
		NISSAN SOp	2003						b. dobry
2	JRG Morąg	Renault GBA 2,5/24	2004	467	450	394	462	408	b.dobry
		Jelcz GCBA 6/32	1988						dobry
		IVECO GLBA 1/1	2003						b. dobry
		Star SH-18	1989						dobry
		Polonez SOp	1997						dobry
		Jelcz gospodarczy	1988						dostateczny
		Lublin SLKw	1998						b. dobry

oznaczenie symboli: S - samochód; C - ciężki; L - lekki; W - wężowy; R - ratowniczy; T - techniczny; D - drogowy; On - oświetleniowy; Op. - operacyjny; G - gaśniczy; Pr. - proszkowy; Kw. - kwatermistrzowski; A - autopompa; B - zbiornik wodny; M - motopompa; H - podnośnik; D - drabina; AW - agregat wysokociśnieniowy

źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentacji KPSP w Ostródzie, (2008)

Problem coraz większej skali zagrożeń cywilizacyjno – środowiskowych będzie wymagał od powiatowych służb ratowniczych nie tylko ich rozpoznania i zapobiegania powstawaniu, ale przede wszystkim technicznego wyposażenia. Dotyczy to zarówno sprzętu do prowadzenia akcji gaszenia pożarów, likwidacji zagrożenia chemicznego

i ekologicznego jak i specjalistycznego wyposażenia do ratownictwa wodnego z racji intensywnego rozwoju turystyki wodnej na terenie powiatu.

Stan posiadania i potrzeby inwestycyjne KPSP w Ostródzie w zakresie łączności

TYP RADIOTELEFONU	NORMA	STAN	POTRZEBY
Stacjonarny	PSK- 4 PA- 3 PSK, PA lasy- 2	PSK- 4 PA-3 PSK, PA lasy- 2	
Radioprzeniennik	1	0	1
Przewoźne	KP PSP- 2 JRG Ostróda- 13 JRG Morąg- 7 Rezerwa	2 13 7 1 GM950 /Morąg/	1
Nasobny	KP PSP- 4 JRG Ostróda- 12 JRG Morąg- 8	1 11 6	3 1 2
OSP KSRG Przewoźne	22	22	
Nasobne	24	29 /Dąbrówno-3/ /Łukta-4/ /Miłomłyn-4/ /Miłakowo-4/	Wielki Dwór-2
OSP Przewoźne	35 +1 Szymonowo	29	6 Elgnowo, Marwałd, Zybułtowo, Koszajny, Zajezerze, Sklejka Morąg
OSP nasobne		1 Słonecznik 2 Reszki 1 Florczaki	
Przewoźne			JW Morąg, JW Ostróda
Nasobne		JW Morąg 1 szt.	

Potrzeby w zakresie wyposażenia:

- o Generator piany lekkiej,
- o Agregat oddymiający nadciśnieniowy,
- o Ubrania żaroodporne typu ciężkiego - 4szt,
- o Ubrania gazoszczelne - 4szt,
- o Ubrania kwaso i ługoodporne -2 szt,
- o Ubrania olejoodporne - 2 szt,
- o Zestaw narzędzi hydraulicznych - 1 komplet,
- o Pilarka do drewna,
- o Pilarka do betonu i stali,
- o Agregat prądotwórczy powyżej 20 kVa,
- o Agregat do ładowania butli stacjonarny 200/300 atm.,
- o Samochód rozpoznawczo – ratowniczy,

- o Samochód operacyjny,
- o 2 samochody ciężkie wodno – pianowe,
- o 2 samochody podnośniki hydrauliczne SH 24 (PMT -25),
- o Samochód lekki ratownictwa technicznego.

Potrzeby w zakresie inwestycji budowlanych:

- o Budowa jednostki ratowniczo – gaśniczej z centrum ratownictwa wodnego i chemicznego w Ostródzie,
- o Remont kapitalny budynku garażowego w JRG Morąg.

Zdolność do podjęcia działań oraz ich efektywność jest ściśle związana z całym systemem ratowniczym oraz jakością realizowanych szkoleń zawodowych strażaków-ratowników i pracowników innych służb ratowniczych. Dotyczy to szkoleń w zakresie umiejętności rozpoznawania materiałów niebezpiecznych z wykorzystaniem najnowocześniejszej techniki, szkoleń praktycznych z zakresu budowy i eksploatacji nowoczesnych urządzeń ratowniczych oraz wykorzystania skutecznych środków ochrony osobistej ratowników. Nie należy zapominać także o prowadzeniu działań informacyjnych i profilaktycznych na rzecz lokalnego środowiska, w tym dzieci i młodzieży.

Potrzeby w zakresie szkoleń:

Szkolenie z zakresu ratownictwa chemiczno - ekologicznego 33 osoby,

Obsługa drabin mechanicznych - 10 osób,

Obsługa zbiorników ciśnieniowych - 10 osób,

Stermotorzysta - 10 osób,

Młodszy nurek - 5 osób,

Nurek MSWiA - 5 osób,

Nurek instruktor -1 osoba.

Z roku na rok przybywa zagrożeń. Wprawdzie rozwój techniki stara się sprostać również wymaganiom bezpieczeństwa, jednak w efekcie wszystko zależy od człowieka – od jego umiejętności postępowania z substancjami niebezpiecznymi oraz jego rozważli i wyobraźni. Wypadków i katastrof, w tym z udziałem substancji niebezpiecznych, uniknąć się nie da. Dlatego należy pamiętać, że każdego dnia, przez całą dobę, pod alarmowym numerem telefonu 998 czuwają profesjonaliści gotowi nieść pomoc każdemu potrzebującemu.

11.3.BEZPIECZEŃSTWO ZDROWOTNE

11.3.1. SZPITAL POWIATOWY W OSTRÓDZIE

Opracowanie: Krzysztof Sawicki, Marek Woźniak

Szpital powiatowy w Ostródzie stanowi jeden z elementów lokalnego systemu ochrony zdrowia, którego zadaniem jest rozwiązywanie problemów zdrowotnych na terytorium określonym granicami powiatu, a w niektórych rodzajach świadczeń zdrowotnych jest szpitalem o znaczeniu ponad powiatowym (regionalnym) i obejmuje swoim zasięgiem rejon kilku powiatów.

Założycielem Powiatowego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Ostródzie Spółka Akcyjna jest Powiat Ostródzki. Spółka działa na podstawie kodeksu spółek handlowych. Czas trwania spółki jest nieograniczony. Jedynym akcjonariuszem jest Powiat Ostródzki posiadający 100% akcji. Niepubliczny Zakład opieki Zdrowotnej „Centrum Zdrowia Medica” został utworzony przez Powiatowy Zespół Opieki Zdrowotnej w Ostródzie S.A. W jego strukturach działa szpital powiatowy.

W obiekcie szpitala, zarówno w warunkach stacjonarnych jak i ambulatoryjnych, udzielane są świadczenia zdrowotne dla mieszkańców powiatu oraz przebywających na jego terenie turystów i osób przyjezdnych.

W obiekcie szpitala udzielane są świadczenia w trybie stacjonarnym na oddziałach szpitalnych: wewnętrznym, chirurgii ogólnej, chirurgii urazowo - ortopedycznej, ginekologiczno-położniczym, chorób zakaźnych, otolaryngologicznym, pediatrycznym, laryngologicznym, kardiologicznym, pediatrycznym, intensywnej opieki medycznej. W szpitalu funkcjonuje blok operacyjny i izba przyjęć. Świadczone są usługi ambulatoryjne i podstawowej opieki zdrowotnej. Dział rehabilitacji i fizjoterapii działa na rzecz pacjentów szpitalnych i ambulatoryjnych. Szpital ma odpowiednie zaplecze diagnostyczne w postaci pracowni: rtg, usg, tomografii komputerowej oraz diagnostyki laboratoryjnej. Przy szpitalu stacjonują dwa zespoły ratownictwa medycznego, specjalistyczny „R” i podstawowy „W”, a trzeci zespół („W”) stacjonuje w Gierzwaldzie. Szpital jest prowadzony zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89, Nr 123, poz. 849, Nr 166, poz. 1172, Nr 176, poz. 1240, Nr 181, poz. 1290). Działa w oparciu o zawartą z Narodowym Funduszem Zdrowia umowę o udzielanie powszechnie dostępnych dla osób ubezpieczonych świadczeń zdrowotnych (kontrakt).

Szpital tak jak każdy podmiot funkcjonujący na rynku nie może pozostawać niezmienny wobec zmieniającego się otoczenia. Wieloletnie zaniedbania w krajowym systemie

ochrony zdrowia mają swoje odzwierciedlenie również w bieżących problemach szpitala, w tym finansowych.

Główne przyczyny braku stałej płynności finansowej i groźby zadłużania się szpitala to: malejące w stosunku do wzrostu kosztów świadczeń zdrowotnych przychody z kontraktów z NFZ, nadwykonania, (świadczenia zrealizowane przez NZOZ, za które NFZ nie zapłacił) oraz koszty wprowadzenia tzw. ustawy „203” i stały nacisk kadry na wzrost wynagrodzeń.

W ramach zobowiązań wymagalnych wobec pracowników zawarte były zobowiązania z tytułu obligatoryjnej podwyżki wynagrodzeń za rok 2001 i 2002, wynikające z ustawy z dnia 22 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy z dnia 16 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw i ustawy o zakładach opieki zdrowotnej, zgodnie z którą, zakłady opieki zdrowotnej zostały zobligowane do wypłacenia w 2001 r. pracownikom podwyżki w wysokości nie mniejszej niż 203 zł wraz z pochodnymi, a w 2002 r. co najmniej o 110 zł miesięcznie.

To zobowiązane zostało przez PZOZ S.A. zrealizowane (wraz z odsetkami) w sierpniu 2007r.,co nie pozostało bez skutku dla innych niezbędnych działań, w tym przede wszystkim inwestycyjnych.

Jednym z najważniejszych kierunków działań PZOZ S.A. jest dostosowanie struktury opieki szpitalnej i posiadanego potencjału diagnostyczno – terapeutycznego do uwarunkowań demograficznych i epidemiologicznych powiatu ostródzkiego. W efekcie pozwoli to na zwiększenie dostępności do świadczeń zdrowotnych mieszkańców i tym samym poprawy bezpieczeństwa każdego pacjenta.

Wyzwaniem dla systemów ochrony zdrowia krajów rozwiniętych i rozwijających się jest powszechnie obserwowana tendencja starzenia się społeczeństw i wynikająca z tego faktu konieczność zapewnienia kompleksowej opieki długoterminowej. Nie bez znaczenia dla funkcjonowania systemu pozostaje zmieniający się profil epidemiologiczny społeczeństwa, charakteryzujący się przede wszystkim wzrostem zachorowalności na choroby układu krążenia i nowotwory.

Analiza potrzeb zdrowotnych mieszkańców powiatu i ocena zasobów w opiece szpitalnej potwierdzają konieczność przeprowadzenia reorganizacji zasobów stacjonarnych poprzez dostosowanie infrastruktury i potencjału kadrowego adekwatnie do faktycznych potrzeb zdrowotnych, co w perspektywie najbliższych lat doprowadzi do osiągnięcia lepszego ich skoordynowania i odpowiednich do sytuacji działań inwestycyjnych.

Sytuacja demograficzna i tendencje jej zmian oraz dynamika sytuacji zdrowotnej mieszkańców powiatu przedstawiona na tle kraju, województwa i wybranych państw UE (tabele) determinują potrzeby zdrowotne ludności.

Jednocześnie rozwój technologii medycznych wprowadzających nowe możliwości leczenia i diagnozowania schorzeń będzie modyfikował strukturę tych potrzeb. W przyszłości oznacza to dla PZOZ S.A. przesuwanie się zapotrzebowania w kierunku szerszego wykorzystania możliwości chirurgii „jednego dnia” oraz ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w miejsce hospitalizacji. Uzyska się to z jednej strony, poprzez restrukturyzację lecznictwa stacjonarnego w kierunku zmniejszenia na niektórych oddziałach liczby łóżek szpitalnych (krótkoterminowych) przy jednoczesnym zwiększaniu ich ilości na innych, z drugiej poprzez rozwój specjalistycznej opieki ambulatoryjnej.

Charakterystyka obszaru

Struktura głównych przyczyn zgonów w Polsce podobnie jak i w innych krajach UE (dawnej 15) jest podobna. Wg danych Ministerstwa Zdrowia w Polsce dominują jako główne przyczyny umieralności choroby układu krążenia odpowiedzialne za ok.46% zgonów. Zagrożenie życia z powodu chorób układu krążenia jest w Polsce o około 80% większe niż w UE (dawnej 15).

W ostatnich latach widoczny jest wyraźny wzrost zagrożenia chorobami nowotworowymi odpowiadającymi za około 25% zgonów Polaków (co było min. jednym z powodów przyjęcia przez Sejm jako ustawy Narodowego Programu Zwalczania Chorób Nowotworowych). Umieralność na choroby nowotworowe w Polsce jest o ok. 20% wyższa niż w krajach UE.

W powiecie ostródzkim podobnie jak w całej Polsce do chorób stanowiących przyczynę największej liczby zgonów należy zaliczyć:

- choroby układu krążenia,
- nowotwory złośliwe,
- przyczyny zewnętrzne(wypadki),
- choroby układu oddechowego,
- choroby układu trawiennego

Choroby układu krążenia

Choroby na tle miażdżycowym są główną przyczyną zgonów, inwalidztwa i chorobowości. Ich udział w łącznych kosztach opieki zdrowotnej jest największy. Stanowią one jedną z najważniejszych przyczyn hospitalizacji, a także absencji chorobowej mieszkańców powiatu. Wpływają także w znaczący sposób na jakość

życia, szczególnie osób w wieku średnim i podeszłym. Konsekwencją tego są ogromne wydatki na leczenie zarówno z budżetu państwa jak i ze środków własnych pacjentów. Działania PZOZ S.A. prowadzące do zmiany niekorzystnych tendencji w tym obszarze wymagają:

- poprawy wykrywalności i skuteczności leczenia nadciśnienia tętniczego, zaburzeń lipidowych i cukrzycy,
- zapobiegania powikłaniom choroby niedokrwiennej serca, chorób naczyniowych mózgu i naczyń obwodowych,
- rozwoju opieki medycznej w zakresie szybkiej diagnostyki i interwencji kardiologicznej i angiologicznej oraz pomocy przed szpitalnej,
- rozwoju systemu szybkiej interwencji kardiologicznej poprzez odpowiednie wyposażenie w specjalistyczny sprzęt w zakresie kardiologii inwazyjnej i poprawy dostępności do świadczeń,
- rozwoju systemu szybkiej interwencji neurologicznej,
- usprawniania stacjonarnej i ambulatoryjnej działalności rehabilitacyjnej po leczeniu ostrych incydentów sercowo-naczyniowych, w tym udarów mózgowych i naczyń obwodowych, co w konsekwencji pozwoli na zmniejszanie niepełnosprawności będącej następstwem chorób układu krążenia,
- zapewnienia skutecznego leczenia osobom z cukrzycą, w celu minimalizacji powikłań naczyniowych będących jej skutkiem,
- zapobiegania udarom mózgu poprzez rozwijanie badań przesiewowych w grupach wysokiego ryzyka, w zakresie nadciśnienia tętniczego, cukrzycy, dyslipidemii,
- usprawnienie wczesnej diagnostyki i terapii oraz czynnej opieki nad osobami z ryzykiem rozwoju chorób układu krążenia.

Choroby układu oddechowego

Pomimo stopniowego spadku umieralności na choroby układu oddechowego stanowią one czwartą co do wielkości przyczynę zgonów. W grupie chorób układu oddechowego najważniejsze znaczenie ze względu na rozpowszechnienie oraz ciężkość następstw (inwalidztwo, zgony) mają: nowotwory układu oddechowego, przewlekła obturacyjna choroba płuc oraz ostre choroby układu oddechowego, zdominowane przez zapalenie płuc.

Usprawnienie diagnostyki pozwoli rozpoznawać i wdrażać odpowiednie leczenie, by nie doprowadzać do przejścia chorób w stadia ostre. W przypadku astmy na którą

zachorowalność rośnie nacisk zostanie położony na prewencję pierwotną (zapobieganie rozwojowi) i prewencję wtórną (zapobieganie zaostrzeniom).

Choroby reumatyczne

W powiecie, w ostatnich latach, daje się zauważyć wzrost zapadalności na choroby zwyrodnieniowo-zniekształcające stawów, co ma związek m.in. ze starzeniem się społeczeństwa oraz występowanie wczesnego inwalidztwa u chorych na zapalne choroby stawów będące często następstwem zbyt późnego diagnozowania i tym samym spóźnionej terapii.

Ograniczenie liczby trwałych powikłań występujących przy niekorzystnym przebiegu schorzeń reumatycznych u pacjentów wymaga:

- zwiększenia liczby wczesnych rozpoznań chorób reumatycznych ze szczególnym uwzględnieniem reumatoidalnego zapalenia stawów, toczenia rumieniowatego trzewnego, spondyloartropatii seronegatywnych, zespołu Sjogrena i reaktywnych chorób stawów,
- wczesnego rozpoczynania leczenia hamującego postęp danej choroby reumatycznej,
- poprawy dostępności do świadczeń zdrowotnych rehabilitacyjnych w pobliżu miejsca zamieszkania.

Nowotwory złośliwe

Nowotwory złośliwe obok chorób układu krążenia są w Polsce najczęstszą przyczyną zgonów. Około 80 tys. Polaków rocznie umiera z powodu chorób nowotworowych. Nowych zachorowań rejestruje się około 130 tysięcy rocznie. Prognozy długoterminowe wskazują na bardzo niekorzystne tendencje - podwojenie tej liczby w ciągu 20 lat. Powodem jest przede wszystkim oddziaływanie licznych czynników karcenogennych, zmiany w strukturze wiekowej, a także niewystarczający zakres badań przesiewowych pozwalających na wczesne wykrywanie wszystkich rodzajów nowotworów.

Na podstawie danych Warmińsko – Mazurskiego Centrum Onkologii, najczęstsze nowotwory złośliwe występujące u mieszkańców województwa to : u kobiet - rak piersi i jelita grubego, u mężczyzn – rak płuca, rak jelita grubego i gruczołu krokowego.

Na obszarze powiatu w ostatnich latach wzrasta w sposób widoczny zapadalność na choroby nowotworowe. Działania onkologów w ośrodkach specjalistycznych rozwiązują problem podstawowy pacjenta, natomiast dalsze leczenie odbywa się już w miejscu zamieszkania. Poprawa jakości opieki nad pacjentami chorymi na nowotwory złośliwe

we wszystkich fazach choroby jest jednym z ważniejszych elementów leczenia i rehabilitacji pozwalającej na przynajmniej częściowy powrót do normalnego życia.

Poprawę niekorzystnych tendencji w zakresie zachorowalności na nowotwory uzyska się poprzez:

- kształcenie lekarzy w zakresie prewencji, diagnostyki i leczenia chorób nowotworowych, (min. udział w kursach, szkoleniach w ośrodkach specjalistycznych)
- stosowanie nowoczesnych metod profilaktyki pierwotnej i wtórnej, diagnostyki oraz leczenia nowotworowego,
- poprawienie dostępu do niezbędnych badań diagnostycznych umożliwiających wczesne rozpoznanie :raka piersi, raka szyjki macicy, jelita grubego, wykrycia przerostu gruczołu krokowego,
- upowszechnienie metod leczenia objawowego i walki z bólem dla pacjentów we wszystkich fazach choroby nowotworowej,
- poprawienie dostępu do rehabilitacji poprzez zwiększenie wykorzystania posiadanej aparatury i sprzętu.

Umieralność z powodu przyczyn zewnętrznych

W powiecie, podobnie jak w całej Polsce, tendencje rozwoju motoryzacji są ciągle rosnące. Efektem jest wzrost zagrożenia uczestniczenia w kolizji lub wypadku drogowym, którego skutkiem może być kalectwo lub śmierć. Rozwój turystyki sprawia, że w okresie letnim zagrożenie to wielokrotnie wzrasta. Świadczą o tym dane Komendy Wojewódzkiej Policji

W ciągu siedmiu lat (2000 - 2007), w wypadkach drogowych na terenie województwa zginęło ponad 2200 osób, a rannych zostało ponad 19 600 osób. W analogicznym okresie w powiecie ostródzkim zginęło 190 osób, a rannych zostało 1331 osób (co oznacza średnio rocznie 190 pacjentów szpitala). Dominującą grupę wśród poszkodowanych stanowią mężczyźni w wieku do 45 lat i kobiety poniżej 35 lat. Istotną liczbę stanowią dzieci i młodzież.

Skutkiem wypadków jest wzrost liczby osób niepełnosprawnych.

Wpływ na zmianę niekorzystnych wskaźników ma niewątpliwie zwiększanie sprawności ratownictwa medycznego i jego skuteczności oraz szybkość i jakość udzielania pomocy w sytuacjach nagłego zagrożenia zdrowia lub życia. Wymaga to stałego podnoszenia kwalifikacji przez personel ratownictwa medycznego i odpowiedniego wyposażenia zespołów ratowniczych w środki transportowe i sprzęt.

Opieka nad matką i dzieckiem

Od kilkunastu lat utrwała się w Polsce proces reprodukcji ludności poniżej prostej zastępowalności pokoleń. Powodowane to jest min. dużym spadkiem dzietności kobiet oraz współczynnika ich płodności. Notowane w ostatnich latach korzystne z punktu widzenia urodzeń zmiany w strukturze kobiet w wieku rozrodczym (wyż demograficzny lat osiemdziesiątych) nie wyrównują spadku liczby urodzeń. Długookresowa prognoza GUS dla powiatu również trend ten potwierdza.

Za przyczynę nasilenia spadku poziomu płodności należy uznać przeobrażenia związane z transformacją ustrojową, a zwłaszcza brak stabilizacji ekonomicznej, bezrobocie bądź obawę utraty pracy przez młodych ludzi. Na tę sytuację ma również wpływ obniżająca się skłonność do zawierania małżeństw. Stan ten pogarsza zła sytuacja mieszkaniowa. Pewien wpływ mają także aspiracje edukacyjne młodych ludzi - najpierw nauka, potem praca i dopiero rodzina. Opóźnia to decyzję o zawarciu związku małżeńskiego i o posiadaniu dzieci. W efekcie przesuwają się wiek urodzenia pierwszego dziecka co również ma wpływ na zmniejszenie się liczby urodzeń.

W dalszym ciągu istnieje problem poprawy opieki nad matką i dzieckiem, widoczny zwłaszcza w środowiskach zaniedbanych (rodziny patologiczne, Romowie, rodziny wiejskie, w tym byłych pracowników PGR).

Choroby zakaźne

Podobnie jak w kraju czy województwie na terenie powiatu choroby zakaźne są bezpośrednią przyczyną wielu przedwczesnych zgonów, powodem wyniszczenia organizmu, trwałego lub przejściowego kalectwa ze wszystkimi konsekwencjami społecznymi i ekonomicznymi.

Analiza sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych wykazuje, że problemy, które mają wpływ na stan zdrowia mieszkańców powiatu dotyczą między innymi: gruźlicy, wirusowego zapalenia wątroby typu B i C, ostrych chorób zakaźnych przewodu pokarmowego i układu oddechowego oraz mających charakter endemiczny chorób odkleszczowych (borelioza i kleszczowe zapalenie mózgu).

W całym woj. Warmińsko – Mazurskim w ostatnich latach daje się zauważyć wzrost zachorowań na boreliozę i kleszczowe zapalenie mózgu, które są schorzeniami o bardzo negatywnych skutkach zdrowotnych u sporej części populacji naszego regionu jak i osób odwiedzających. Pod względem liczby zachorowań oznacza to 2 miejsce w kraju wśród wszystkich województw, a wskaźniki są 2- 3krotnie wyższe niż średnia w kraju. Jak wynika z liczb kleszczowe zapalenie mózgu stanowi w naszym województwie istotny problem zdrowotny, a w efekcie również społeczny

Najbardziej narażonymi na kontakt z kleszczami są pracownicy leśni, rolnicy, myśliwi, wędkarze, ludzie trudniący się zbieraniem runa leśnego oraz turyści. Część powiatów legitymuje się wskaźnikami zapadalności wielokrotnie przewyższającymi średnią i dla kraju i dla województwa. Do tej grupy należy powiat ostródzki. Np. w 2004 r. najwyższe wskaźniki zachorowań na 100 tys. mieszkańców dotyczyły powiatów: Ostródzki 60,7; Piski 53,7; Olecki 43,7 i Gołdapski 40,7.

Wskaźnik zapadalności na boreliozę w latach 2001-2005 w województwie warmińsko-mazurskim i w Polsce (na 100 tys. mieszkańców)

	2001	2002	2003	2004	2005
Polska	6,4	5,3	9,4	10,0	11,4
Województwo warmińsko-mazurskie	18,5	16,0	24,6	22,5	21,8
Powiat ostródzki	50 osób	25 osób	21 osób	26 osób	64 osoby
	45,7	22,8	19,9	24,6	60,7

źródło: Wojewódzki program promocji i ochrony zdrowia na lata 2007-2013 (2007), PSSE w Ostródzie

Wskaźnik zapadalności i liczba zachorowań na wirusowe zapalenie mózgu przenoszone przez kleszcze w latach 2001-2005 w województwie warmińsko-mazurskim (W-M) i w Polsce (na 100 tys. mieszkańców)

	2001		2002		2003		2004		2005	
	Wskaźnik zapadalności	Liczba zachorowań	Wskaźnik zapadalności	Liczba zachorowań	Wskaźnik zapadalności	Liczba zachorowań	Wskaźnik zapadalności	Liczba zachorowań	Wskaźnik zapadalności	Liczba zachorowań
Polska	0,5	210	0,3	126	0,89	339	0,7	262	0,5	174
Woj. W-M	5,0	73	2,2	32	8,8	125	7,4	105	3,3	47
Powiat ostródzki	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-

źródło: Wojewódzki program promocji i ochrony zdrowia na lata 2007-2013 (2007), powiat dokumentacja PSSE w Ostródzie

Gruźlica

Poważnym zagrożeniem zdrowotnym jest utrzymująca się na znacznie wyższym niż w innych krajach europejskich poziomie, zachorowalność na gruźlicę. Polska należy do krajów europejskich o wysokiej zapadalności na gruźlicę. Np. w 2003r. w Polsce współczynnik zachorowalności na gruźlicę wynosił 26,5/100 000 mieszkańców i był znacznie wyższy niż np. w Niemczech (13/100 000) czy Czechach (17/100 000). Na przestrzeni ostatnich lat w woj. warmińsko-mazurskim daje się zauważyć lekką poprawę sytuacji (tab. poniżej). Jednakże wynik ten może być zaniżony ze względu na to, że zlikwidowano wiele poradni oraz zaprzestano wykonywania obowiązkowych okresowych badań, co w konsekwencji spowodowało, że wielu pacjentów nie może dostać się do pulmonologów lub dociera tam zbyt późno. Może to więc bardziej świadczyć o braku stabilnego systemu wykrywania i rejestracji nowych zachorowań niż o poprawie sytuacji.

Sytuacja epidemiologiczna w woj. warmińsko-mazurskim w zakresie gruźlicy w latach 1999 - 2005

Lata zachorowań	Liczba zachorowań	Wskaźnik zachorowań
1999	405	27,6
w tym gruźlica prątkująca	189	12
2000	361	24,6
w tym gruźlica prątkująca	123	8,3
2005	325	22,7
w tym gruźlica prątkująca	152	10,7

źródło: Wojewódzki program promocji i ochrony zdrowia na lata 2007-2013 (2007)

Ratownictwo medyczne

8 września 2006 r. nastąpiła zmiana ustawy o ratownictwie medycznym. Nowa ustawa wprowadziła nowe zasady funkcjonowania ratownictwa medycznego. Przestały obowiązywać m.in. zapisy dot. obowiązku organizacji przez starostów tzw. Centrów Powiadamiania Ratunkowego tj. zintegrowanych stanowisk koordynujących działania ratownicze wszystkich podmiotów ratownictwa.

Według znowelizowanej ustawy, centra powiadamiania ratunkowego przyjmujące zgłoszenia z numeru alarmowego 112 i przekierowujące zgłoszenia do właściwej jednostki Policji, Państwowej Straży Pożarnej i pogotowia ratunkowego mają działać tylko w urzędach wojewódzkich. Działalność centrów powiadamiania ratunkowego finansowana jest z budżetu państwa. Szczegółową organizację centrów powiadamiania ratunkowego, ich liczbę oraz sposób rozmieszczenia reguluje stosowne rozporządzenie.

Równocześnie, wraz z nowelizacją ustawy zakończył się wieloletni proces współuczestniczenia powiatów w opracowywaniu rocznego planu zabezpieczenia świadczeń w zakresie medycyny ratunkowej z uwzględnieniem aktualnej diagnozy i zagrożeń stanu zdrowia na terenie województwa. W tej chwili, odpowiedzialnym za plan jest tylko Wojewoda. Obecnie elementarną składową systemu ratownictwa są szpitalne oddziały ratunkowe i zespoły ratownictwa medycznego w skład których wchodzi zespoły wyjazdowe specjalistyczne (typu R) i podstawowe (typu W).

Podstawowym kryterium oceny zespołów ratownictwa medycznego jest poprawa czasu przybycia na miejsce zdarzenia od chwili wydania przez dyspozytora medycznego dyspozycji wyjazdu zespołu.

Zespół ratownictwa medycznego obsługujący teren powiatu ostródzkiego dysponuje 3 karetkami: 1 typu R (Opel Movano rok produkcji 2002) i 2 karetkami typu W (VW LT35 rok produkcji 2006 i Mercedes Sprinter rok produkcji 2001). W większości stan techniczny wymienionych pojazdów można określić jako zadowalający. W perspektywie najbliższych lat konieczne będzie jednak odnowienie taboru

samochodowego i specjalistycznego wyposażenia oraz zakup co najmniej 2 nowych wyposażonych pojazdów.

Na podstawie analizy wyjazdów ocena funkcjonowania zespołów wyjazdowych w trzech ostatnich latach wskazuje na następujące utrzymujące się tendencje:

- zmniejsza się liczba wyjazdów do zachorowań,
- wzrasta liczba wyjazdów do wypadków drogowych,
- maleje liczba ludności przypadająca na 1 karetkę.

Dla zabezpieczenia prawidłowego działania systemu ratownictwa na terenie powiatu konieczne są działania inwestycyjne, w tym m.in.:

- budowa Szpitalnego Obszaru Ratunkowego, w tym rozbudowa obszaru laboratoryjno-diagnostycznego (zapewniającego natychmiastowe wykonanie podstawowych badań laboratoryjnych i diagnostykę obrazową, krótkotrwałą intensywną terapię i obserwację pacjenta),
- doposażenie w specjalistyczny sprzęt i aparaturę medyczną niezbędną do ratowania życia pacjentów (np. defibrylatory, respiratory kardiomonitor, pompy infuzyjne, analizatory parametrów krytycznych, aparaty do znieczulania, przenośne aparaty RTG aparaty USG itp.)
- wykonanie zadecydowanego wejścia z wjazdem dla karetek, otwieranego i zamykanego automatycznie,
- modernizacja lądowiska dla helikoptera.

Hospitalizacja

Liczbę udzielonych świadczeń na przestrzeni kilku lat, liczbę pacjentów, wskaźniki wykorzystania łóżek na poszczególnych oddziałach szpitala w układzie porównawczym (Polska, woj. W - M) pokazują załączone tabele. Jest to jednocześnie informacja w jakim kierunku należy prowadzić zmiany organizacyjne (w tym także w zakresie ilości łóżek), wynikające z analizy sytuacji demograficznej i zapadalności na choroby oraz zaleceń Ministerstwa Zdrowia i NFZ dla województwa. Zmniejszenie bazy łóżkowej nie oznacza ograniczenia dostępności do świadczeń szpitalnych, a jedynie lepsze wykorzystanie posiadanych zasobów oraz ich dostosowanie do potrzeb pacjentów oraz zmian metod leczenia. Na przestrzeni ostatnich trzech lat stan łóżek w szpitalu oscyluje wokół 180. Zmiany ilości zaszły w obrębie oddziałów. W analizowanych okresach liczba hospitalizowanych pacjentów wynosiła: 2004 r. – 12004, 2005r. – 12454, 2006r. – 10919, 2007r. – 10930). Średni czas pobytu w szpitalu liczony w dniach kształtował się na zbliżonym poziomie: 2004r. – 4,37, 2005 r.– 3,93, 2006r. – 4,44, 2007r. – 4,60 . W tym samym czasie średnie wykorzystanie łóżka w dniach wyniosło: 2004r. – 322,13,

2005r. – 273,23, 2006r. – 271,03, 2007 r.– 280,87 , co jest zgodne z trendami krajowymi i unijnymi.

Analiza wyposażenia poszczególnych oddziałów szpitala w sprzęt właściwy dla danej specjalności (pod względem liczby, lat eksploatacji, liczby wykonanych na nim usług) nie są zadowalające. Należy część sprzętu wymienić na nowy lub tam gdzie jest to możliwe uzupełnić do standardów.

Poprawę w tym obszarze działania szpitala uzyska się poprzez:

- poszerzenie oferty stacjonarnej i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej,
- skrócenie czasu hospitalizacji,
- poprawę wykorzystania łóżek,
- zmniejszenie liczby łóżek krótkoterminowych,
- skrócenie czasu pobytu pacjenta w szpitalu,
- zwiększenie liczby leczonych w opiece dziennej,
- dokonywanie wewnętrznych przekształceń i zmian organizacyjnych w strukturze oddziałów i innych komórek organizacyjnych szpitala polegające na łączeniu, likwidowaniu lub tworzeniu nowych,
- dostosowywanie liczby łóżek do aktualnych potrzeb m.in. w oddziałach chorób wewnętrznych, chirurgii ogólnej, chirurgii urazowo-ortopedycznej, położniczo-ginekologicznym i pediatrycznym,
- rozwijania oddziałów w zakresie specjalistycznego leczenia, szczególnie w zakresie wprowadzania i rozwijania nowych technik i metod leczenia,
- wykonywanie świadczeń jednodniowych (uwarunkowane stworzeniem odpowiedniej bazy diagnostyczno-leczniczej, w tym: pomieszczeń do prowadzenia różnego typu zabiegów , stworzenia warunków do szybkiego dostępu do diagnostyki, unowocześnienia i doposażenia w sprzęt diagnostyczno-leczniczy),
- sukcesywne skracanie czasu oczekiwania na badania i konsultacje, a co za tym idzie opóźnień w rozpoczęciu leczenia.

Dostępność usług medycznych

Jest przedmiotem uzasadnionych narzekań i skarg pacjentów. Dotyczy przede wszystkim utrudnionego dostępu do specjalistów, przekładającego się na wydłużone terminy oczekiwania na wizytę w poradni (nawet do kilku miesięcy). Niesie to za sobą określone skutki w postaci opóźnionej interwencji, a w konsekwencji konieczności przedłużonego leczenia stacjonarnego

i wysokich jego kosztów. Jednym z priorytetów musi być zwiększenie dostępności mieszkańców powiatu do opieki zdrowotnej.

Programy profilaktyczne i edukacja zdrowotna

Rzeczą oczywistą jest fakt, że zapobieganie występowaniu chorób oraz ich skutkom poprawia wskaźniki zapadalności. Niestety lokalna społeczność w tym względzie nie wykazuje oczekiwanej przez służby medyczne aktywności. Edukacja zdrowotna realizowana m.in. przez organizacje pozarządowe we współpracy ze służbami medycznymi to ważny kierunek przyszłych działań.

Realizacja programów przesiewowych ukierunkowanych na wczesne wykrywanie m.in.: raka płuca (TK), raka piersi (badania mammograficzne), raka szyjki macicy (badanie cytologiczne), raka jelita grubego (badanie w kierunku krwi utajonej, sigmoidoskopia, inne), raka gruczołu krokowego (oznaczanie poziomu PSA i badanie per rectum) pozwolą na poprawę sytuacji zdrowotnej mieszkańców powiatu.

Zarządzanie jakością

Warunki kontraktowania usług przez NFZ, wewnętrzne przepisy Ministerstwa Zdrowia regulujące funkcjonowanie szpitali oraz potrzeba poprawienia jakości usług kierowanych do pacjentów powiatu ostródzkiego wymagają sukcesywnego usprawniania wewnętrznego systemu zarządzania jakością. Ponadto ma to istotny wpływ na wysokość kontraktowania świadczeń zdrowotnych przez NFZ.

Dla poprawy sytuacji w tym obszarze konieczne stają się działania mające na celu:

- systematyczną poprawę stanu sanitarnego szpitala,
- zakup nowoczesnej aparatury diagnostycznej,
- wzrost liczby świadczeń w powiązaniu ze wzrostem ich jakości,
- standaryzacja świadczeń,
- wdrożenie systemu akredytacji pracowni diagnostycznych, w tym diagnostyki laboratoryjnej,
- poprawa w zakresie wskaźników jakości (zakażenia wewnątrzszpitalne, powikłania pooperacyjne, powtórne hospitalizacje, sprawność reagowania na sytuacje zagrożenia zdrowia i życia),
- opracowanie standardów medycznych w zakresie diagnostyki, ścieżek postępowania medycznego oraz zapobiegania zakażeniom wewnątrzszpitalnym.

Rehabilitacja

W przypadku osób, które w wyniku choroby, wypadku lub innego zdarzenia losowego stały się osobami niepełnosprawnymi, moment uświadomienia sobie własnej niesprawności fizycznej, jej skutków oraz faktu nieodwracalności tego stanu działa na człowieka szokująco i paraliżująco. Nagła utrata sprawności stanowi uraz psychiczny, który jest wzmacniany i utrwalany codziennymi sytuacjami pełnymi ograniczeń i trudności. Dlatego rozpoczęcie w odpowiednim czasie zabiegów rehabilitacji ma znaczenie fundamentalne dla dalszego funkcjonowania w rodzinie i lokalnym środowisku.

Proces adaptacji do nowych warunków i sytuacji musi rozpocząć się natychmiast, kiedy do świadomości człowieka dociera tragiczna prawda o nieodwracalności jego dawnej kondycji psychofizycznej.

Wg danych NFZ średnio trzy miesiące czekają niepełnosprawni Polacy na zabiegi rehabilitacyjne zlecone przez lekarzy. Pacjenci z terenu powiatu ostródzkiego nie odbiegają od tego schematu. Jednocześnie w całym kraju ograniczane są środki NFZ na działania rehabilitacyjne, co bezpośrednio skutkuje niedoinwestowaniem w nowoczesny i dobrej jakości sprzęt, a tym samym ograniczeniem ilości i jakości świadczeń.

Wg statystyk Ministerstwa Zdrowia w ciągu ostatnich osiemnastu lat liczba niepełnosprawnych Polaków wzrosła o połowę, a w gronie osób poniżej 15 roku życia nawet siedmiokrotnie. Najlepszym sposobem na powstrzymanie tej niekorzystnej tendencji jest profesjonalna rehabilitacja.

W porównaniu z innymi oddziały rehabilitacyjne szpitali otrzymują niższe stawki za prowadzenie łóżek, co skutkuje zmniejszaniem liczby miejsc w oddziałach rehabilitacyjnych. Bardzo niska jest także wycena rehabilitacji ambulatoryjnej – zarówno co do ilości punktów jak i ceny samego punktu. Niska wycena zabiegów rehabilitacyjnych przez NFZ powoduje z konieczności skracanie i zubażanie programów rehabilitacyjnych oraz uniemożliwia wdrażanie odpowiednich procedur leczniczych, sprzyja też tworzeniu się kolejek pacjentów oczekujących na zabiegi i leczenie.

Usługi świadczone przez fizykoterapeutów wycenia się jednakowo, nie uwzględniając czasu trwania zabiegów, zakresu udzielanej pomocy czy kosztów korzystania ze sprzętu medycznego.

Z danych Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) wynika, że w Polsce rehabilitacją objętych jest zaledwie 20 proc. wszystkich potrzebujących wsparcia.

Dział rehabilitacji w ostródzkim szpitalu świadczy usługi na rzecz pacjentów przebywających na oddziałach szpitalnych (w trybie stacjonarnym) oraz dochodzących

codziennie na zabiegi (w trybie ambulatoryjnym). Wśród pacjentów, w skali miesiąca, około 20 % stanowią osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności wydane przez lekarza orzecznika. W tej ilości osób znaczną grupę stanowią dzieci i młodzież ze schorzeniami kręgosłupa i kończyn.

Rehabilitacja jest prowadzona przez 5 dni w tygodniu, od poniedziałku do piątku, w godzinach od 8 do 18. W dziale rehabilitacji zatrudnionych jest 7 osób posiadających wysokie kwalifikacje, umiejętności i doświadczenie.

Wśród pacjentów korzystających z rehabilitacji znajdują się osoby o bardzo zróżnicowanym stopniu niepełnosprawności, poczynając od takich, którzy zgłaszają dolegliwości nie wpływające w sposób istotny na tryb życia (których usprawnianie przebiega w miarę szybko), poprzez osoby o niewielkim stopniu inwalidztwa (gdzie choroba nieznacznie zmieniła dotychczasowy tryb życia, lecz nie ograniczyła możliwości samodzielnego funkcjonowania i pozwala na niezależność od otoczenia), poprzez osoby o średnim stopniu inwalidztwa (gdzie choroba znacznie zmieniła dotychczasowy tryb życia i uniemożliwiła całkowicie niezależne funkcjonowanie), do bardzo ciężkiego stopnia, gdzie pacjent jest całkowicie zależny od otoczenia i konieczna jest stała pomoc drugiej osoby.

Rodzaje wykonywanych zabiegów w dziale rehabilitacji
fototerapia: w tym promieniowanie nadfioletowe, chromoterapia, lasery, naświetlania promieniami UV i IR lub światłem spolaryzowanym,
termoterapia, obejmująca stosowanie prądów wielkiej częstotliwości, ultrasonografię, promienie podczerwone, krioterapię
elektroterapia - leczenie zmiennym polem elektromagnetycznym i magnetycznym, obejmująca stosowanie prądu galwanicznego, prądów małej, średniej i wielkiej częstotliwości; w tym: elektrostymulacja, jonoforezy, galwanizacja, prądy diadynamiczne, prądy interferencyjne, ultradźwięki
ćwiczenia bierne, czynno-bierne, wspomagane, pionizacja – prowadzone indywidualnie przez fizjoterapeutę, nauka czynności lokomocyjnych, ćwiczenia różne: czynne w odciążeniu, w odciążeniu z oporem, czynne wolne, czynne z oporem, izometryczne, zabiegi z użyciem wyciągów.

Obecnie świadczenia realizowane są w zakresach rehabilitacji : ogólnoustrojowej, neurologicznej, pulmonologicznej i kardiologicznej.

Podobnie jak w całej Polsce na terenie powiatu wzrasta liczba kobiet po operacji usunięcia piersi (mastektomia). Dla nich rehabilitacja, to przede wszystkim masaż mający zasadniczy wpływ na poprawę trofiki tkanek, na kontrolę napięcia mięśniowego oraz na poprawienie miejscowego krążenia naczyniowego krwi oraz chłonki . Na dzień dzisiejszy dział rehabilitacji nie posiada na wyposażeniu aparatu wspomagającego przepływ chłonki. Pacjentki z terenu powiatu dojeżdżają na zabiegi do Olsztyna lub

Elbląga. Czas oczekiwania na konsultację w poradni rehabilitacyjnej wynosi od 14 dni do 3 miesięcy. Czas oczekiwania na cykl 21 zabiegów zaleconych przez lekarza wynosi od 14 dni do 3 miesięcy, co oznacza, że czas od momentu uzyskania skierowania od lekarza podstawowej opieki zdrowotnej do rozpoczęcia rehabilitacji może wynosić od 1 do 6 miesięcy (oczywiście mówimy tu o zabiegach refundowanych przez NFZ.). Doposażenie w aparat do masażu pozwoli na skrócenie czasu oczekiwania na rehabilitację, a chore kobiety nie ponosiłyby kosztów dojazdu do ośrodków zamiejscowych czy też kosztów rehabilitacji w gabinetach prywatnych, rzędu 50-90 zł /1 godz. Ponadto możliwe będzie udostępnienie aparatu w godzinach popołudniowych (dla ok.12 kobiet dziennie).

CHARAKTERYSTYKA DZIAŁALNOŚCI SZPITALA (2007 ROK) Lecznictwo szpitalne

Nazwa komórki organizacyjnej	Ilość hospitalizowanych /przyjętych pacjentów	w tym		% wykonania kontraktu z NFZ
		Ilość pacjentów z powiatu ostródzkiego	Ilość pacjentów z innych powiatów i obcokrajowców	
Oddział Chorób Wewnętrznych /hospitalizacja/	1 152	1 091	61	104,83
Oddział Kardiologiczny /hospitalizacja/	1 136	1 087	49	99,26
Oddział Intensywnej Terapii /hospitalizacja/	56	32	24	98,23
Oddział Chorób Zakaźnych /hospitalizacja/	516	223	293	100,31
Oddział Pediatryczny /hospitalizacja/	725	666	59	102,79
Oddział Neonatologiczny hospitalizacja/	610	561	49	99,24
Oddział Ginekologiczno – Położniczy /hospitalizacja/	1 643	1 512	131	99,83
Oddział Chirurgii Ogólnej /hospitalizacja/	2 118	1 955	163	100,10
Oddział Urazowo – Ortopedyczny /hospitalizacja/	1 319	1 036	283	100,37
Oddział Otolaryngologiczny /hospitalizacja/	1 543	911	632	100,51
Izba Przyjęć Szpitala - ryczałt	9 881	8 306	1 575	100
RAZEM	20 699	17 380	3 319	x

źródło: PZOZ S.A. Ostróda, 2008

Lecznictwo ambulatoryjne

Nazwa komórki organizacyjnej	Ilość zabiegów	w tym		
		Ilość pacjentów z powiatu ostródzkiego	Ilość pacjentów z innych powiatów i obcokrajowców	% wykonania kontraktu z NFZ
Poradnia kardiologiczna	4 152	3 711	441	98
Poradnia chorób zakaźnych	2 851	1 226	1 625	97
Poradnia chorób odzwierzęcych	873	448	425	90
Poradnia ginekologiczno - położnicza	11 433	11 164	269	95
Poradnia chirurgii ogólnej	7 224	7 026	198	99
Poradnia urazowo - ortopedyczna	6 611	6 271	340	99
razem	33 144	29 846	3 298	x

źródło: PZOZ S.A. Ostróda, 2008

Fizjoterapia

Nazwa komórki organizacyjnej	Ilość zabiegów	Ilość pacjentów z powiatu ostródzkiego	Ilość zabiegów udzielonych pacjentom z innych powiatów i obcokrajowców	% wykonania kontraktu z NFZ
Gabinet Fizjoterapii	41 564	41 564	0	101,30

źródło: PZOZ S.A. Ostróda, 2008

Podstawowe wskaźniki oddziałów

Lp.	Nazwa oddziału	Łóżka	Przyjęto	Przyjęto z innego oddziału	RAZEM (kolumny od 4 do 6)	Osobodni	Średnie wykorzystanie łóżek	% wykorzystania łóżek
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Chorób wewnętrznych	19	1219	12	1231	5260	276,84	75,85
2	Intensywnej terapii	4	33	21	54	748	187	51,23
3	Chorób zakaźnych	16	507	5	512	4596	287,25	78,70
4	Chirurgii urazowo-ortopedycznej	16	1319	7	1326	4613	288,31	78,99
5	Pediatryczny	16	730	2	732	3624	226,5	62,05
6	Otolaryngologiczny	18	1544	5	1549	5890	327,22	89,65
7	Chirurgii ogólnej	22	2069	31	2100	12822	582,82	159,68
8	Ginekologiczno-położniczy	35	1648	3	1651	5737	163,91	44,91
9	Kardiologiczny	16	1123	15	1138	4545	284,06	77,82
10	Neonatologiczny	17	612	0	612	2441	143,59	39,34
ogółem szpital		179	10804	101	10905	50276	280,87	76,95

źródło: PZOZ S.A. Ostróda, 2008

Funkcjonowanie (wg przyjęć) Szpitala w Ostródzie w latach 2005 - 2007

Lp.	Rok	Ilość łóżek	Przyjęto	Osobodni	Średnie wykorzystanie łóżek	% wykorzystania łóżek
1	2005	179	10304	48909	273,23	74,86
2	2006	179	10235	48514	271,03	74,25
3	2007	179	10192	50276	280,87	76,95

źródło: PZOZ S.A. Ostróda, 2008

Jak wynika z powyższego zestawienia liczba łóżek w szpitalu w ostatnich trzech latach nie uległa zmianie. Natomiast nieznacznie zwiększył się stopień ich wykorzystania – z 74,86 do 76,95%.

Zatrudnienie w PZOZ S.A.

Rok	Średnioroczne zatrudnienie (etaty)	Zatrudnienie wg stanu na 31.12.2007. (osoby)	Zatrudnieni na podstawie umów cywilno – prawnych (osoby)
2005	278	278	67
2006	291	291	71
2007	293	293	78

źródło: PZOZ S.A. Ostróda, 2008

Zatrudnienie: Personel wyższy - Lekarze

Lp.	Specjaliści	Zatrudnieni na podstawie umowy o pracę	Zatrudnieni na podstawie umów cywilno – prawnych	Razem	Stopień specjalizacji
1.	Chirurdzy	0	1	1	I
2.	Chirurdzy	0	8	8	II
3.	Ortopedzi	0	1	1	I
4.	Ortopedzi	0	3	3	II
5.	Ginekologdy	0	2	2	I
6.	Ginekologdy	0	7	7	II
7.	Anestezjologdy	0	1	1	I
8.	Anestezjologdy	0	4	4	II
9.	Laryngologia	0	3	3	II
10.	Pediatra	0	1	1	I
11.	Pediatra	0	4	4	II
12.	Neonatologia	0	1	1	II
13.	Interniści	0	6	6	I
14.	Interniści	0	6	6	II
15.	Kardiologdy	0	1	1	II
16.	Zakaźny	0	1	1	II
17.	Konsultacje z zakresu okulistyki	0	1	1	I
18.	Konsultacje z zakresu neurologii	0	2	2	II
19.	Konsultacje z zakresu pulmonologii	0	1	1	II
20.	Pozostali	0	1	1	W trakcie specjalizacji z ortopedii

źródło: PZOZ S.A. Ostróda, 2008

Zatrudnienie: Pozostały personel wyższy

Lp.	Specjaliści	Zatrudnieni na podstawie umowy o pracę	Zatrudnieni na podstawie umów cywilno – prawnych	Razem	Specjalizacje
1.	Mgr farmacji	1	0	1	-
2.	Mgr pielęgniarstwa	3	0	3	-
3.	Mgr analityki	0	2	2	-
4.	Licencjat pielęgniarstwa	6	0	6	-
5.	Mgr rehabilitacji	0	1	1	-

źródło: PZOZ S.A. Ostróda, 2008

Zatrudnienie: Personel średni - Pielęgniarki i położne

Wyszczególnienie	Zatrudnieni na podstawie umowy o pracę	Zatrudnieni na podstawie umów cywilno – prawnych	Razem	Specjalizacje
Pielęgniarki	114	0	114	-
Położne	27	2	29	-
Pieleg. anestezjologiczna	4	0	1	Anestezjolog.
Pieleg. Pediatryczna	2	0	2	Pediatryczna
Pieleg. chirurgiczna	4	0	1	Chirurgiczna
Pieleg. zachowawcza	3	0	3	Zachowawcza
Pielęgnacja położnicza	1	0	1	Położnicza
Pielęgnacja przed i około	1	0	1	Pielęgnacja przed i około
Pielęgnacja operacyjna	1	0	1	Pielęgnacja operacyjna
Pielęgnacja ginekologiczno-położnicza	2	0	2	Pielęgnacja ginekolog.-położ.

źródło: PZOZ S.A. Ostróda, 2008

Zatrudnienie: Pozostały personel średni

Lp.	Wyszczególnienie	Zatrudnieni na podstawie umowy o pracę	Zatrudnieni na podstawie umów cywilno – prawnych	Razem
1.	Analitycy	12	0	12
2.	Rehabilitacja	6	0	6
3.	Farmaceuci	1	0	1
4.	Statystyk medyczny	10	0	10
5.	Ratownicy medyczni	0	18	18

źródło: PZOZ S.A. Ostróda, 2008

Szpital dysponuje odpowiednimi zasobami kadrowymi na poszczególnych oddziałach, dotyczy to zarówno personelu wyższego jak i średniego. Personel spełnia wszelkie wymogi związane ze świadczeniem konkretnych usług medycznych, w kontekście zawartych umów z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Zadania i zakupy inwestycyjne

Na przestrzeni ostatnich trzech lat zakupiono niewiele nowego sprzętu, większość zakupów miała charakter odtworzeniowy

Modernizacje realizowane na terenie szpitala w latach 2005-2007 miały na celu odtworzenie zdekapitalizowanego majątku i zużytej bazy lokalowej, a tą drogą podniesienie jakości świadczeń zdrowotnych w ramach kontraktu i spełnienie wymagań określonych przez Ministerstwo Zdrowia dla świadczeniodawców usług zdrowotnych w zakresie warunków jakie muszą spełniać pomieszczenia oraz standardów wyposażenia pomieszczeń w sprzęt i urządzenia specjalistyczne.

W celu zapewnienia wysokiej jakości opieki medycznej dla mieszkańców powiatu ostródzkiego planowane działania PZOZ S.A. w zakresie polityki inwestycyjnej dotyczą min.:

- poszukiwania dodatkowych środków finansowych na zadania i zakupy inwestycyjne, w tym ze środków pomocowych krajowych i UE,
- maksymalizacji efektywnego wykorzystania posiadanej aparatury i sprzętu specjalistycznego,
- doposażenia poszczególnych oddziałów i wymiany zużytego sprzętu,
- modernizacji bloku operacyjnego.

Komputeryzacja

Budowa społeczeństwa informacyjnego jest jednym z podstawowych działań, jakie Unia Europejska prowadzi w ramach przyjętej w 2000 r. tzw. Strategii Lizbońskiej. Zgodnie z nią Unia Europejska powinna do roku 2010 stać się najbardziej konkurencyjnym regionem świata, zdolnym do skutecznej konkurencji ze Stanami Zjednoczonymi i innymi wysoko rozwiniętymi gospodarkami świata. Dla realizacji tego celu obok rozwoju społeczno - gospodarczego krajów członkowskich, powszechnym powinno stać się wykorzystywanie informacji i rozwój oparty na wiedzy, w tym min. działania upowszechniające dostęp do informacji i usług świadczonych drogą on-line przez jednostki administracji wszystkich szczebli, w tym służby zdrowia. Dotyczy to informatyzacji wszelkich rejestrów i ewidencji, ujednolicenia sposobu ich prowadzenia oraz wzajemnej integracji. Prowadzone w tym obszarze działania mają także przyczynić się do zmniejszenia niedoborów informacyjnych odczuwanych przez pacjentów. Sprzęt komputerowy będący na wyposażeniu administracji i oddziałów szpitalnych pochodzi głównie z lat 2001 – 2004 oraz 2007 i ciągle pozostawia wiele do życzenia. Na dzień dzisiejszy brakuje sieci komputerowej spinającej kompleksowo wszystkie zasoby informatyczne gwarantującej sprawny przepływ informacji w szpitalu, brakuje kilkunastu nowoczesnych komputerów, oprogramowania, sprzętu peryferyjnego, itp.

Zestawienie powierzchni szpitala.

Komórka organizacyjna	Powierzchnia w m ²
Blok Operacyjny	290,64
Anestezjologia	40,25
Laboratorium	208,75
Pracownia RTG	70,17
Pracownia USG	13,16
Pracownia Endoskopowa (Gastroskopowa)	44,6
Apteka	95,36
Sterylizacja	62,9
Prosektorium	7,23
Rehabilitacja i Fizjoterapia	148,78
Kuchnia	499,25
Statystyka	35,18
Grupa Sprzątająca	60,26
Dział Techniczny	18,8
Pracownia Tomografii Komputerowej	44,85
Oddział Chorób Wewnętrznych	300,54
Oddział Kardiologiczny	347,94
Oddział Neonatologiczny (Noworodkowy)	80,41
Oddział Laryngologiczny	240,29
Oddział Pediatryczny	407,83
Oddział Ortopedyczny	275,67
Oddział Chirurgiczny	440,96
Oddział Ginekologiczno-Położniczy	603,31
Oddział Intensywnej Terapii	206,81
Izba Przyjęć	128,59
Pomoc Doraźna – Zespół Wyjazdowy W	54,01
Pomoc Doraźna – Zespół Wyjazdowy R	53,5
Pomoc Doraźna – Transport	28,64
Ambulatorium – Izby Przyjęć	17,1
Ambulatorium PZOZ	34,58
Razem	4 860,36

Pomieszczenia gospodarcze, magazynowe, techniczne i inne zajmują **1633,32 m²**

11.3.2.SZPITAL W MORĄGU **Opracowanie: Ewa Michałowska**

Miasto i Gminę Morąg zamieszkuje 24 788 osób (stan na koniec 2007 r.), co stanowi blisko 23,5% mieszkańców powiatu ostródzkiego. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej (SP ZOZ) w Morągu zlokalizowany przy ul. Dąbrowskiego 16 pełni istotną funkcję w systemie opieki zdrowotnej w powiecie. SP ZOZ został utworzony przez Gminę Morąg w oparciu o: Ustawę z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91 poz. 408 z późn.zm.) i przepisów wykonawczych wydanych na podstawie tej ustawy,

Uchwałę nr XII/58/01 Rady Miejskiej w Morągu z dnia 23.05.2001 w sprawie przejęcia przez Gminę Morąg od Powiatu Ostródzkiego prowadzenia Powiatowego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Morągu.

Szpital jest placówką medyczną o charakterze ponadlokalnym, jedną z dwóch działających na terenie powiatu ostródzkiego. Świadczy usługi medyczne nie tylko dla mieszkańców gmin powiatu ostródzkiego (głównie Małdyt, Miłakowa, Łukty i Morąga, którzy stanowią około 40% ludności powiatu ostródzkiego) ale i gmin ościennych innych powiatów.

Lokalizacja w pobliżu drogi wojewódzkiej nr 519 (łączącej Morąg z Małdytami i z drogą krajową nr E 7 Warszawa -Gdańsk) oraz bliskie sąsiedztwo dróg wojewódzkich nr 527 i nr 528 o dużym natężeniu ruchu sprawia, że poszkodowani w wypadkach komunikacyjnych często korzystają z pomocy służb ratowniczych szpitala.

Od momentu powołania w SPZOZ przeprowadzono wiele działań mających na celu:

- zmniejszenie kosztów jego funkcjonowania,
- dostosowanie do obowiązujących przepisów tj. Rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 21 września 1992r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej (Dz.U. 1992 nr 74 poz. 366 z późn.zm.),
- rozszerzenia świadczonych usług.

Realizacji tych celów służyły działania wymienione poniżej:

- w latach 1999 – 2004 rozszerzono zakres świadczonych usług medycznych poprzez utworzenie dwóch nowych oddziałów: opieki paliatywnej i rehabilitacyjnego,
- w latach 1999 – 2001 z funduszy pozyskanych z Ministerstwa Zdrowia oraz Powiatu Ostródzkiego przeprowadzono modernizację oddziału wewnętrznego (w jego ramach wydzielono odcinek do intensywnego nadzoru

- kardiologicznego, co pozwoliło na zapewnienie optymalnej opieki medycznej w stanie zagrożenia życia),
- w 2001 roku ze środków pozyskanych z Ministerstwa Zdrowia i przy współpracy z Fundacją „Porozumienie bez barier” powstał 12 łóżkowy oddział przyjazny dla najmłodszych pacjentów. Modernizację oddziału dziecięcego w zakresie wyposażenia w wysokospecjalistyczny sprzęt przeprowadzono także przy wsparciu Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy oraz Fundacji Polsat. Oddział ten jest doskonale wyposażony w sprzęt medyczny.
 - w 2001 roku oddano do użytku nowoczesny oddział rehabilitacyjny - jedyny na obszarze powiatu. Świadczy on usługi na rzecz pacjentów leczonych w szpitalu morąskim na oddziale neurologicznym i chirurgicznym oraz dla pacjentów innych szpitali (w tym ostródzkiego i szpitala wojewódzkiego w Olsztynie).
 - w 2003 r. przeprowadzono kapitalny remont oddziału chirurgicznego (z jednoczesną zmianą jego lokalizacji – bezpośrednio przy bloku operacyjnym), - modernizacja i doposażenie działów diagnostycznych – laboratorium i pracowni rentgenowskiej prowadzona jest sukcesywnie w miarę posiadania środków finansowych,
 - w 2004r. uruchomiono centralną sterylizatornię,
 - w 2005 r. przeprowadzono częściowy remont oddziału ginekologiczno – położniczego,
 - w 2006r. przy wsparciu środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (75% dotacja) zakupiono lampy RTG do tomografu komputerowego, video gastroskop, kompaktowy echokardiograf, elektroencefalograf oraz Cardio Test z bieżnią rehabilitacyjną.

SP ZOZ w Morągu liczy obecnie 141 łóżek. Średniorocznie leczonych jest około 6800 pacjentów na 7 oddziałach:

1. **Oddział wewnętrzny** – 45 łóżek – z pododdziałem Intensywnej Opieki Kardiologicznej wyposażonym w nowoczesny sprzęt do ciągłej kontroli parametrów życiowych, prowadzenia akcji reanimacyjnej oraz diagnostyki nieinwazyjnej układu krążenia. Rocznie na oddziale hospitalizowanych jest około 2400 pacjentów.
2. **Oddział neurologiczny** – 24 łóżka – wyposażony w nowoczesny sprzęt do ciągłej kontroli parametrów życiowych w stanie bezpośredniego zagrożenia życia. Oddział rocznie obsługuje ponad 1000 chorych. Jedyny na obszarze powiatu ostródzkiego.

3. **Oddział chirurgiczny z blokiem operacyjnym** –25 łóżek – z Salą Intensywnego Nadzoru Pooperacyjnego, w której leczeni są pacjenci w pierwszych godzinach po większych zabiegach operacyjnych i po urazach wielonarządowych. Z Oddziałem chirurgicznym związany jest blok operacyjny z dwiema salami operacyjnymi, wyposażony w dwa nowoczesne aparaty do znieczulenia ogólnego oraz nowy mobilny respirator. W ciągu roku w oddziale hospitalizowanych jest 1200 pacjentów oraz wykonuje się około 400 zabiegów.
4. **Oddział ginekologiczno – położniczy** – 17 łóżek – z salą porodową oraz salą noworodkową wyposażoną w dwa inkubatory. Przy oddziale działa Szkoła Rodzenia prowadzona przez lekarza i położne. W ciągu roku w oddziale hospitalizowanych jest około 1100 pacjentek, odbywa się około 400 porodów.
5. **Oddział pediatryczny** - 12 łóżek – oddział ma miano przyjaznego dzieciom. Wyposażony jest w sprzęt pozyskany m.in. z Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy oraz Fundacji Polsat. Średniorocznie na oddziale hospitalizowanych jest około 630 dzieci.
6. **Oddział rehabilitacyjny (od 2001r.)**– 25 łóżek – tutaj prowadzi się rehabilitację ogólną oraz wczesną rehabilitację neurologiczną pacjentów po udarze mózgu. Rocznie hospitalizowanych jest około 380 pacjentów.

W szpitalu funkcjonują dwie poradnie specjalistyczne:

1. Chirurgiczna,
2. Neurologiczna,

Rocznie udzielają około 25 tysięcy porad lekarskich dla mieszkańców miasta i gminy Morąg oraz sąsiednich gmin: Miłakowo, Małyty, Łukta i Zalewo.

W ramach SP ZOZ w Morągu działa 7 **pracowni diagnostycznych** świadczących usługi na rzecz pacjentów leczonych w szpitalu oraz ambulatoryjnych kierowanych przez lekarzy POZ i lekarzy specjalistów. W tym :

1. Laboratorium centralne – czynne całą dobę,
2. Pracownia RTG – czynna całą dobę,
3. Pracownia tomografii komputerowej – czynna całą dobę,
4. Pracownia endoskopii,
5. Pracownia Doplera,
6. Pracownia prób wysiłkowych,
7. Pracownia badań Holtera.

Rejon działania szpitala zabezpieczają zespoły wyjazdowe „R” i „W” oraz karetka transportowa. Karetka „R” jest w pełni wyposażonym samochodem ratowniczym. Dział

pomocy doraźnej zatrudnia 21 lekarzy oraz 12 ratowników. Rocznie wykonuje około 2700 interwencji medycznych.

Liczba interwencji zespołów ratownictwa medycznego na obszarze powiatu w latach 2006-2007				
Dysponent	Wyjazdy do:			
	Zachorowania	Wypadki	Ogółem	w tym dzieci 0-14 r. ż.
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Morągu				
2006	1 248	354	1 602	73
2007	2636	321	2957	189

źródło: dokumentacja szpitala (2008)

Możliwości udzielania świadczeń zdrowotnych niezbędnych dla ratownictwa medycznego

Oddziały szpitala wyspecjalizowane w udzielaniu świadczeń zdrowotnych niezbędnych dla ratownictwa medycznego:	Liczba łóżek
Izba Przyjęć	
Wewnętrzny + 4 stanowiska intensywnego nadzoru kardiologicznego	46
Chirurgiczny	25
Neurologiczny	24
Położniczo-Ginekologiczny	18 + inkubator
Dziecięcy	12

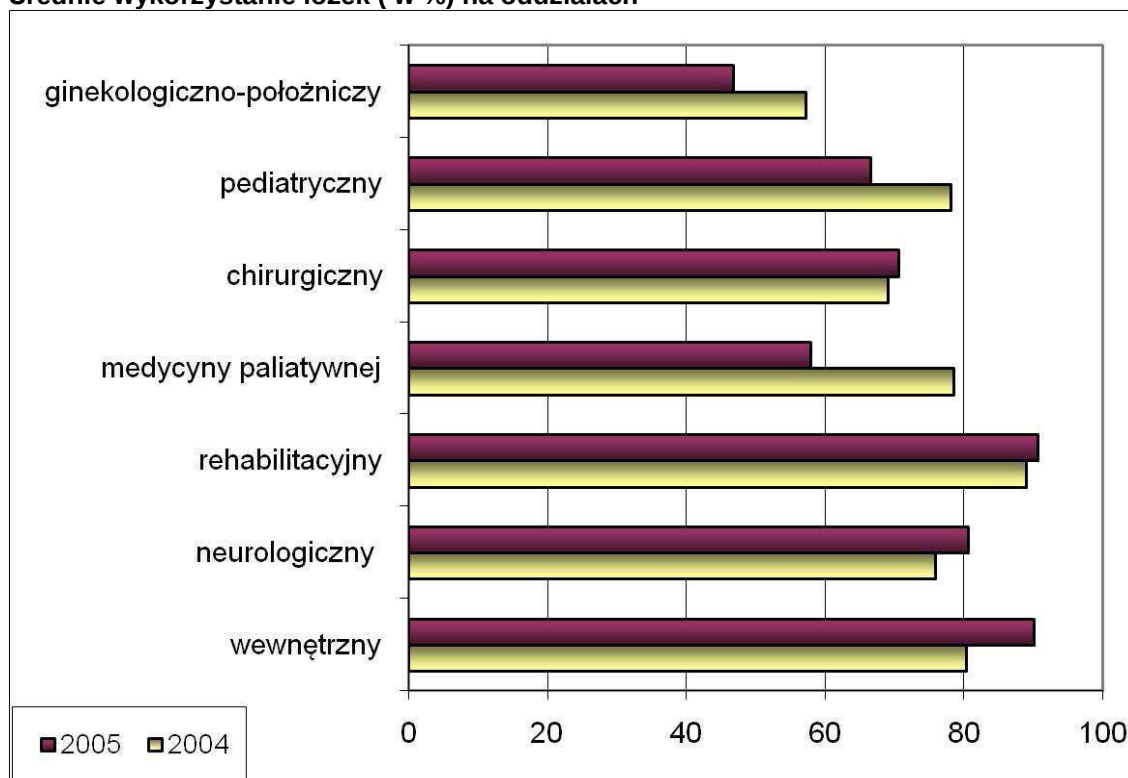
wg stanu na dzień 31.12.2007 r – oddział rehabilitacji -25 łóżek

Liczba zatrudnionych w SP ZOZ w Morągu w latach 2006-2007 (w przeliczeniu na pełne etaty)

Wyszczególnienie	liczba zatrudnionych	
	2006	2007
I. Pracownicy ogółem (II-IV)	214	215
w tym:		
II. Pracownicy działalności podstawowej	183	188
w tym:		
Lekarze	7	4
Inny personel wyższy	8	5
Pielęgniarki i położne	100	100
Inny personel średni	35	40
Personel niższy	33	39
III. Pracownicy gospodarczy	14	13
IV. Pracownicy administracyjni	17	14

Średnie wykorzystanie łóżek (w %) na oddziałach

Zakup specjalistycznego, nowoczesnego, zaawansowanego technologicznie sprzętu przerasta finansowe możliwości szpitala (dotyczy to np. laparoskopu, wideokolonoskopu, aparatu RTG), co skróciłoby istotnie czas hospitalizacji oraz pozwoliło pacjentom szybciej opuścić szpital.

Jedną z głównych potrzeb szpitala jest wymiana aparatu RTG, który nie spełnia wymogów ustawy *Prawo atomowe*. Ponadto z powodu przestarzałej aparatury rentgenowskiej, braku odpowiedniej jakości materiału światłoczułego oraz braku standaryzacji obróbki ciemniowej 20% badań radiologicznych jest nieużytecznych, lub wymaga powtórzenia. Dla szpitala oznacza to zwiększone koszty, a dla pacjenta dodatkową dawkę promieniowania jonizującego. Brak mobilnego aparatu RTG uniemożliwia wykonywanie części zabiegów kosztnych, a w konsekwencji zmniejsza zakres usług możliwych do wykonania (są specjaliści).

Działalność oddziału ginekologiczno-położniczego na tle Polski i województwa

	2003			2004			2005			2006		
	LICZBA PRZYJĘTYCH PORODÓW	LICZBA NOWORODKÓW ŻYWNARODZONYCH NARODZONYCH	LICZBA CIĘC CESARSKICH	LICZBA PRZYJĘTYCH PORODÓW	LICZBA NOWORODKÓW ŻYWNARODZONYCH NARODZONYCH	LICZBA CIĘC CESARSKICH	LICZBA PRZYJĘTYCH PORODÓW	LICZBA NOWORODKÓW ŻYWNARODZONYCH NARODZONYCH	LICZBA CIĘC CESARSKICH	LICZBA PRZYJĘTYCH PORODÓW	LICZBA NOWORODKÓW ŻYWNARODZONYCH NARODZONYCH	LICZBA CIĘC CESARSKICH
szpital	362	363	40	380	381	35	366	366	65	315	314	37
Polska	345479	347234	84985	350138	352339	91569	359662	362218	98396	b.d	b.d	b.d
Woj. W-M	13867	13922	2958	14213	14293	3289	14489	14582	3692	b.d	b.d	b.d

b.d. brak danych

Chorobowość szpitalna- liczba pacjentów w szpitalu w latach 2006-2007

	2006	2007 (30.06)
Choroby zakaźne	66	33
Nowotwory	83	24
Choroby krwi	192	73
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego	267	110
Zaburzenia psychiczne i zachowania	27	7
Choroby układu nerwowego	791	338
Choroby oka i ucha	173	36
Choroby układu krążenia	1333	647
Choroby oddechowego	577	348
Choroby układu trawiennego	602	245
Choroby skóry	104	30
Choroby układu kostno-stawowego	48	15
Ciąża ,poród, połóg	706	369
Stany okołoporodowe	16	14
Wady rozwojowe wrodzone	6	2
Objawy, cechy chorobowe	240	113
zewnętrzne przyczyny wypadki i zatrucia	568	283
Inne przyczyny zachorowania	565	268

Działalność szpitala wg wybranych wskaźników (stany na 31.12)

Oddziały	Łóżka		Wykorzystanie łóżek		Leczeni w trybie stacjonarnym w ciągu roku (łącznie z ruchem chorych między oddziałami szpitala)				
	Liczba ogółem	Na 10 tys. ludności	W dniach	W % / do 365 dni)	Liczba bezwzględna	Na 10 tys. ludności	Na 1 łóżko	Osobodni Leczenia w tys.	Przeciętny pobyt w dniach
Polska Ogółem									
2006	176673	46,3	257,0	70,4	7167958	1880,1	40,6	43630,6	6,4
2005	179 493	47,0	259,2	71,0	6948873	1821,1	38,7	46673,7	6,7
2004	183 280	48,0	262,0	71,8	7 000 983	1834,0	38,2	48095,4	6,9
szpital									
2006	137	34,1	288,3	78,9	6621	1663,3	48,3	39499	5,9
2005	142	34,0	278,6	76,3	6936	1663,3	48,8	39572	5,7
2004	145	34,6	273,2	74,8	7221	1723,9	49,8	39615	5,4
W tym oddziały:*									
Wewnętrzny									
2006	28812	7,6	283,6	77,7	1204691	316,0	41,8	8200,6	6,8
2005	28 895	7,6	282,6	77,4	1181295	309,6	40,9	8204,7	6,9
2004	29858	7,8	287,4	78,7	1 210 832	317,2	40,6	8630,1	7,1
szpital									
2006	38	8,4	321,7	88,1	2126	511,8	55,9	12226	5,7
2005	35	8,3	328,6	90,0	2601	623,7	74,3	11501	4,4
2004	35	8,3	293,0	80,2	2568	613,0	73,3	10257	3,9
Chirurgiczny ogólny									
2006	25058	6,0	241,8	66,2	1044699	274,0	45,3	5632,9	5,4
2005	23 831	6,2	248,0	68,0	1069359	280,3	44,9	5934,3	5,5
2004	24376	6,4	253,2	69,4	1085944	284,5	44,5	6224,5	5,7
szpital									
2006	21	4,5	267,1	73,1	1243	299,2	59,1	5609	4,5
2005	19	4,5	257,4	70,5	1165	279,3	61,3	4892	4,2
2004	18	4,2	265,9	72,8	1271	303,4	70,6	4787	3,7
Neurologiczny									
2006	7226	1,9	285,8	78,3	244817	64,2	33,9	2069,5	8,5
2005	7459	2,0	286,9	78,6	240784	63,1	32,3	2142,7	8,9
2004	7594	2,0	289,0	79,2	241798	63,3	31,8	2203,9	9,1
szpital									
2006	24	5,7	294,2	80,6	1224	294,6	51,0	7062	5,7
2005	24	5,7	293,7	80,4	1144	274,3	47,6	7050	6,1
2004	24	5,7	276,6	75,8	1139	271,9	47,4	6640	5,8
Ginekologiczno-położniczy									
2006	1908	0,5	222,1	60,8	1048761	275,1	53,9	4348,5	4,1
2005	19848	5,2	222,9	61,1	1038233	272,1	52,3	4440,0	4,3
2004	20293	5,3	221,5	60,7	1 022 070	267,7	50,4	4519,3	4,4
szpital									
2006	17	4,0	188,0	51,5	1094	263,3	64,3	3197	2,9
2005	17	4,0	170,2	46,6	1002	240,2	58,9	2895	2,8
2004	21	5,0	168,5	46,1	1112	265,4	52,9	3540	3,1
Pediatryczny									
2006	11137	2,9	208,7	57,2	446981	117,2	40,1	2352,4	5,3
2005	11271	3,0	204,6	56,0	432899	113,5	38,4	2320,0	5,4
2004	11478	3,0	214,7	58,8	442798	116,0	38,6	2471,1	5,6
szpital									
2006	11	2,6	218,0	59,7	518	124,7	47,0	2399	4,6
2005	10	2,3	242,8	66,5	580	139,0	58,0	2428	4,1
2004	10	2,3	284,7	78,0	651	155,4	65,1	2847	4,3
Rehabilitacyjny									
2006	12020	3,2	316,4	86,7	171843	45,1	14,3	3791,8	22,1
2005	11630	3,0	315,7	86,5	162875	42,7	14,0	3642,9	22,4
2004	11150	2,9	305,1	83,6	157437	41,2	14,1	3375,1	21,4
szpital									
2006	26	6,0	346,3	94,9	416	100,1	16,0	9006	21,6
2005	25	5,9	330,7	90,6	378	90,6	15,1	8269	21,8
2004	25	5,9	324,4	88,9	396	94,5	15,8	8112	20,4

Działalność szpitali ogólnych w Województwie Warmińsko-Mazurskim (stan na 31.12.)

Region	Szpital		Łóżka		Leczeni w ciągu roku w trybie stacjonarnym			Wykorzystanie łóżka	
	ogółem	ogółem	Wskaźnik na 10 tys. ludności	ogółem	Wskaźnik na 1 łóżko	Osobodni w tys.	Przeciętny pobyt chorego w dniach	Wskaźnik w dniach	Wskaźnik w % (w stosunku do 365 dni roku)
2006	34	5939	41,6 (XIV)	265933	43,6(II)	1502,9	5,7(II-III)	246,4	67,5(IX-X)
2005	38	6 034	42,2 (XIV)	268117	44,4(II)	1549,5	5,8(I)	255,5	70,0(X)
2004	38	6183	43,3 (XIII)	278037	45,0(I)	1683,2	6,1(I)	268,5	73,6(VI)

Źródło: PZH wg sprawozdania Mz-29

cyfry rzymskie np.(XVI) – miejsce w kraju, (VI-X)- kilka woj. na tym samym wskaźniku

Dane dotyczące Polski i województwa pochodzą z roczników statystycznych GUS i WUS oraz dokumentacji szpitala.

Wybrane wskaźniki charakteryzujące działalność szpitala

Współczynnik umieralności z powodu chorób układu krążenia

	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	umieralność na 100 tys. ludności									
szpital	221,4	191,3	171,2	187,5	147,6	123,6	141,8	180,7	228,8	157,6

Wskaźnik hospitalizacji

	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	leczeni na 100 osób									
szpital	11,5	8,4	8,6	8,1	7,7	8,9	12,2	15,4	16,3	16,5

Średni czas hospitalizacji w latach 1990-2003

	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	dni hospitalizacji 1 pacjenta									
szpital	11,1	12,0	11,2	11,5	9,9	7,1	5,7	5,5	6,1	5,8

Wskaźnik liczby lekarzy (na 1000 ludności)

	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	lekarze na 1000 ludności									
szpital	0,9	1,1	1,0	1,0	0,9	0,9	0,5	0,6	0,7	0,7

Wskaźnik liczby lekarzy specjalistów (na 1000 ludności)

	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	lekarze specjaliści na 1000 ludności									
szpital	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	0,6	0,7	0,4	0,5	0,6	0,5

Wskaźnik liczby pielęgniarek (na 1000 ludności)

	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	pielęgniarki na 1000 ludności									
szpital	4,3	4,2	4,1	4,1	4,0	3,9	2,5	2,9	3,0	2,9

Wskaźnik pielęgniarek (na 1 łóżko)

	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	pielęgniarki na 1 łóżko									
szpital	0,8	1,1	1,1	1,1	1,4	1,4	0,8	0,8	0,8	0,8

Wskaźnik łóżek opieki stacjonarnej (na 1000 ludności)

	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	łóżka na 1000 ludności									
szpital	4,9	3,7	3,5	3,5	2,8	2,6	2,9	3,4	3,4	3,2

Wskaźnik łóżek opieki długoterminowej (na 1000 ludności)

	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	łóżka opieki długoterminowej na 1000 ludności									
szpital	-	-	-	-	-	-	-	0,4	0,4	0,2

- brak danych

Odniesieniem dla naszych lokalnych działań restrukturyzacyjnych i modernizacyjnych powinno być osiągnięcie średnich wskaźników na poziomie uzyskiwanych zarówno w Polsce jak i w krajach UE. Dla zobrazowania sytuacji w wybranych obszarach przedstawiono poniżej dane dla kilku wybranych krajów (wg OECD Health Data, June 2005, www.csioz.gov.pl, (- oznacza brak danych).

Wskaźnik liczby lekarzy (na 1000 ludności) w wybranych krajach U E w latach 1990-2003

Kraje	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	lekarze na 1000 ludności									
Czechy	2,7	3,0	3,0	3,1	3,0	3,1	3,4	3,4	3,5	3,5
Francja	3,1	3,2	3,2	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,4
Niemcy	-	3,1	3,1	3,1	3,2	3,2	3,3	3,3	3,3	3,4
Polska	2,1	2,3	2,4	2,4	2,3	2,3	2,2	2,3	2,3	2,5
Węgry	2,8	3,0	3,0	3,0	3,1	3,1	-	-	3,2	3,2
Wielka Brytania	1,6	1,7	1,8	1,8	1,9	1,9	1,9	2,0	2,1	2,2

Wskaźnik liczby lekarzy specjalistów (na 1000 ludności) w wybranych krajach U E w latach 1990-2003

Kraje	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
lekarze specjaliści na 1000 ludności										
Czechy	2,0	2,1	2,2	2,2	2,2	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6
Francja	1,4	1,6	1,6	1,6	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
Niemcy	-	1,8	2,0	2,0	2,1	2,1	2,2	2,2	2,3	2,3
Polska	-	1,8	-	-	2,0	1,9	1,8	1,9	1,9	2,0a
Węgry	1,5	1,7	1,7	1,7	1,8	1,9	-	-	1,8	2,0
Wielka Brytania	1,0	1,1	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3	1,4	1,4	1,5

Wskaźnik liczby pielęgniarek (na 1000 ludności) w wybranych krajach U E w latach 1990-2003

Kraje	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
pielęgniarki na 1000 ludności										
Czechy	8,4	8,6	8,6	8,6	8,6	8,6	8,9	9,2	9,4	9,4
Francja	5,6	6,1	6,2	6,2	6,4	6,5	6,7	7,0	7,2	7,3
Niemcy	-	-	-	9,1	9,2	9,3	9,4	9,5	9,6	9,7
Polska	5,5	5,5	5,6	5,6	5,5	5,1	4,9	4,9	4,9	4,9a
Węgry	7,7	8,0	8,0	7,9	8,1	7,9	8,0	8,3	8,5	8,6
Wielka Brytania	7,9	8,2	8,2	8,1	8,5	8,9	8,9	9,1	9,5	9,7

a Obejmują dane MSWiA.

Wskaźnik pielęgniarek (na 1 łóżko) w wybranych krajach U E w latach 1990-2003

Kraje	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
pielęgniarki na 1 łóżko										
Czechy	0,3	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Francja	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Niemcy		0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8	-
Polska	0,8	0,8	0,9	0,8	0,9	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8
Węgry	-	-	-	-	-		0,8	0,8	0,8	0,8
Wlk. Brytania	1,1	1,3	1,4	1,4	1,5	1,5	1,5	1,6	1,7	1,8

Wskaźnik łóżek opieki stacjonarnej (na 1000 ludności) w wybranych krajach U E w latach 1990-2003

Kraje	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
łóżka na 1000 ludności										
Czechy	8,5	7,2	6,9	6,8	6,7	6,6	6,6	6,5	6,5	6,5
Francja	5,2	4,6	4,5	4,4	4,3	4,2	4,1	4	3,9	3,8
Niemcy	-	7,5	7,2	7,1	7,0	6,9	6,8	6,7	6,6	-
Polska	6,3	5,8	5,7	5,6	5,5	5,3	5,1	5,1	4,7	5,1a
Węgry	7,1	7,0	6,9	6,3	6,4	6,3	6,3	6	5,9	5,9
Wielka Brytania	-	3,9	3,9	3,9	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7

Wskaźnik łóżek opieki długoterminowej (na 1000 ludności) w wybranych krajach U E w latach 1990-2003

Kraje	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
łóżka opieki długoterminowej na 1000 ludności										
Czechy	0,8	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7
Francja	1,2	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,3
Niemcy	-	3,7	4,2	4,4	-	7,9	-	8,2	-	-
Polska	-	-	-	-	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9
Węgry	-	1,8	1,9	1,6	1,7	1,8	1,8	1,9	1,9	1,9
Wielka Brytania	3,5	4,4	4,4	4,4	4,4	4,2	4,0	3,9	3,7	3,5

Wskaźnik urządzeń rezonansu magnetycznego (na 1 mln ludności) w wybranych krajach UE w latach 1990-2003

Kraje	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
urządzenia MRI na 1 mln ludności										
Czechy	-	1,0	1,1	1,1	1,4	1,6	1,7	1,9	2,2	2,4
Francja	0,8	2,1	2,3	2,5	2,6	2,8	2,6	2,4	2,7	2,8
Niemcy	-	2,3	2,8	3,2	3,7	4,4	4,9	5,5	6,0	-
Polska^a	0,1	0,1	0,2	0,4	-	1,0	-	-	0,9	1,2
Węgry	0,1	1,0	1,4	1,4	1,5	1,5	2,0	2,0	2,5	2,6
Wielka Brytania	-	-	-	-	-	-	4,6	5,2	-	-

a Nie obejmują danych MSWiA i MON.

Wskaźnik liczby CT(tomografy)-na 1 mln ludności) w wybranych krajach U E w latach 1990-2003

Kraje	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
tomografy na 1 mln ludności										
Czechy	-	6,7	6,9	7,2	8,1	9,1	9,6	11,4	12,1	12,6
Francja	6,7	9,2	9,4	9,7	9,7	9,6	9,6	9,0	9,7	8,4
Niemcy	-	9,0	9,5	10,0	11,0	11,7	12,7	13,3	14,2	-
Polska	0,1	2,2	2,7	-	3,5	4,1	4,3	5,1	5,8	6,3
Węgry	1,9	4,6	4,9	4,6	5,0	5,1	5,8	6,4	6,8	6,9
Wielka Brytania	-	-	-	-	-	-	4,4	5,8	-	-

Wskaźnik liczby mammografów (na 1 mln ludności) w wybranych krajach U E w latach 1990-2003

Kraje	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
mammografy na 1 mln ludności										
Czechy	-	8,4	10,3	10,3	10,2	10,7	10,6	12,2	13,2	14,2
Francja	23,8	42,0	43,6	45,1	-	44,6	42,6	-	42,4	-
Niemcy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Polska^a	3,3	7,0	-	9,1	-	10,0	10,9	12,8	13,5	14,1
Węgry	-	-	-	6,8	7,9	9,2	9,4	10,4	11,4	11,8
Wielka Brytania	-	4,9	5,1	5,1	5,4	5,7	6,1	6,6	7,3	7,9

a Nie obejmują danych MSWiA i MON.

Wskaźnik liczby aparatów do hemodializy (na 1 mln ludności) w wybranych krajach U E w latach 1990-2002

Kraje	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
aparaty do hemodializy na 1 mln ludności									
Czechy	-	79,2	89,3	90,9	100,2	98,6	102,5	109,3	124,3
Francja	-	156,3	164,0	169,7	172,4	178,5	180,5	205,2	-
Niemcy	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Polska	16,6	25,9	28,8	31,9	34,3	37,1	40,9	45,8	51,5
Węgry	-	-	-	14,7	17,3	18,1	65,3	75,5	88,4
Wielka Brytania	-	24,5	-	-	40,1	-	-	-	53,8

Wskaźnik liczby litotrypterów (na 1 mln ludności) w wybranych krajach U E w latach 1990-2003

Kraje	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
litotrypery na 1 mln ludności										
Czechy	-	2,4	2,7	3,0	3,1	3,4	2,8	2,9	3,2	3,4
Francja	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9	1,0	0,8	0,7	0,7
Niemcy	-	1,9	2,0	2,2	2,5	2,8	3,0	3,3	3,3	-
Polska^a	-	-	-	-	-	1,3	1,8	1,9	2,2	2,9
Węgry	0,3	0,7	0,7	-	-	-	0,9	0,9	1,0	1,1
Wielka Brytania	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

a Me obejmują danych MSWiA i MON.

Litotrypter służy do kruszenia kamieni moczowych i jest efektywnym urządzeniem do leczenia nieinwazyjnego.

Wskaźnik absencji chorobowej (na 1 zatrudnionego) w wybranych krajach UE w latach 1990-2003

Kraje	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	liczba dni na 1 zatrudnionego													
Czechy	17,5	18,4	18,8	19,4	21,1	22,5	22,1	22,8	21,2	21,7	23,6	24,6	24,7	24,9
Francja	7,6	7,9	8,0	8,0	7,8	7,8	6,7	6,6	6,8	7,0	7,2	7,6	8,3	8,3
Niemcy	-	-	-	18,2	18,0	19,2	18,7	16,9	16,2	17,1	16,5	-	-	-
Polska	21,5	23,3	21,6	24,4	26,4	23,0	23,6	23,6	25,6	23,7	18,0	17,1	17,3	18,3
Węgry	21,9	21,4	21,2	22,0	22,0	19,1	15,3	15,4	14,9	15,6	14,7	14,9	15,4	15,6
Wielka Brytania	8,9	9,1	8,0	8,0	7,8	-	8,2	8,4	8,5	7,8	7,8	7,1	6,8	7,2

Struktura hospitalizacji według podstawowych przyczyn w wybranych krajach U E

Kraj	Przyczyny hospitalizacji						
	choroby układu krążenia	nowotwory	choroby układu oddechowego	choroby układu trawiennego	Urazy i zatrucia	choroby zakaźne i pasożytnicze	pozostałe
	w odsetkach						
Czechy (2003)	15,8	6,7	6,6	9,5	8,4	2,2	50,8
Francja (2002)	9,0	4,7	5,0	11,9	7,6	1,5	60,3
Niemcy (2002)	16,4	8,8	6,2	10,3	9,8	2,3	46,1
Polska (2003)	18,3	11,4	9,0	10,6	9,2	2,5	39,0
Węgry (2003)	18,3	8,3	7,3	7,3	5,8	1,4	51,6
Wielka Brytania (2003)	8,3	8,4	6,1	9,9	6,5	1,4	59,4

Współczynnik zapadalności na nowotwory złośliwe (na 100 tys.ludności) w wybranych krajach U E w latach 1990-2003 – dotyczy przypadków nowozdiagnozowanych

Kraje	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	zapadalność na nowotwory złośliwe na 100 tys. ludności									
Czechy	436,2	525,8	551,9	566,8	573,3	586,7	586,2	608,1	-	-
Francja	390,5	412,4	-	-	-	-	472,5	-	-	-
Niemcy	401,8	418,2	420,5	418,2	423,3	-	480,2	-	-	-
Polska	219,0	272,6	279,7	-	-	289,2	297,2	296,9	299,2	-
Węgry	270,9	245,3	315,2	-	-	695,7	840,8	768,9	765,9	771,4
Wielka Brytania	480,5	520,7	524,6	533,3	450,6	457,1	460,4	458,2	-	-

Współczynnik zapadalności na wirusowe zapalenie wątroby typu B (na 100 tys. ludności) w wybranych krajach U E w latach 1990-2003

Kraje	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	zachorowania na WZW typu B na 100 tys. ludności									
Czechy	11,5	5,9	6,6	5,5	5,6	6,2	5,9	4,5	4,1	3,6
Francja	-	-	5,1	10,3	8,7	-	-	-	-	-
Niemcy	-	7,5	7,3	7,4	6,3	5,6	5,5	3,0	1,8	1,6
Polska	39,7	23,4	16,7	12,7	10,5	8,7	7,3	6,2	5,3	4,7
Węgry	-	-	-	-	1,8	1,7	-	1,6	1,6	1,4
Wielka Brytania	1,6	1,4	1,4	1,5	2,0	2,0	1,8	1,6	1,5	1,1

Współczynnik umieralności niemowląt (na 1000 urodzeń żywych) w wybranych krajach UE w latach 1990-2003

Kraje	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych										
Czechy	10,8	7,7	6,0	5,9	5,2	4,6	4,1	4,0	4,2	3,9
Francja	7,3	4,9	4,8	4,7	4,6	4,3	4,4	4,5	4,1	3,9
Niemcy	7,0	5,3	5,0	4,9	4,7	4,5	4,4	4,3	4,2	4,2
Polska	19,3	13,6	12,2	10,2	9,5	8,9	8,1	7,7	7,5	7,0
Węgry	14,8	10,7	10,9	9,9	9,7	8,4	9,2	8,1	7,2	7,3
Wielka Brytania	7,9	6,2	6,1	5,9	5,7	5,8	5,6	5,5	5,2	5,3

Wskaźnik hospitalizacji (na 100 ludności) w wybranych krajach UE w latach 1990-2003

Kraje	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
leczeni na 100 ludności										
Czechy	18,1	20,1	20,4	20,2	19,6	19,4	20,0	20,3	21,1	21,8
Francja	22,7	22,8		23,0	22,9	23,0	-	-	-	-
Niemcy	20,0	21,9	22,1	21,9	22,7	23,1	23,5	23,6	23,8	-
Polska	12,1	13,3	13,6	13,5	13,8	14,7	15,5	16,4	17,5	18,0
Węgry	21,8	21,7	22,3	22,4	22,8	23,0	23,6	23,9	24,6	25,0
Wielka Brytania	14,5	16,0	15,1	15,3	15,3	-	-	-	-	-

Średni czas hospitalizacji w wybranych krajach Unii Europejskiej w latach 1990-2003 (iloraz łącznej liczby dni pobytu pacjentów w szpitalu do liczby pacjentów wypisanych i zmarłych w szpitalu w danym roku).

Kraje	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
dni hospitalizacji na 1 pacjenta										
Czechy	15,4	12,8	12,3	11,8	11,4	11,3	11,4	11,3	11,1	10,9
Francja	15,1	14,1	13,8	13,6	13,4	13,1	13,2	13,5	13,4	13,4
Niemcy	-	13,5	12,9	11,9	11,7	11,6	11,4	11,2	10,9	-
Polska	12,5	10,8	10,6	10,4	10,1	9,3	8,9	8,4	7,9	7,7a
Węgry	12,6	10,8	10,3	9,8	9,5	9,2	8,9	8,7	8,5	8,4
Wielka Brytania	17,7	10,2	10,3	9,3	8,9	8,2	8,4	8,4	8,1	7,6

a Obejmuje dane MSWiA i MON.

Wydatki publiczne na ochronę zdrowia na 1 mieszkańca w USD (według PPP) w wybranych krajach UE w latach 1993-2003

Kraje	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
na 1 mieszkańca w USD wg PPP											
Czechy	721	759	809	839	832	832	842	879	971	1082	1170
Francja	1436	1471	1552	1596	1646	1699	1758	1862	1987	2101	2214
Niemcy	1594	1700	1833	1946	1919	1951	2007	2098	2182	2291	2343
Polska	279	278	304	356	359	363	402	411	465	490	-
Węgry	558	629	568	554	563	579	593	606	673	783	-
Wielka Brytania	1049	1110	1153	1205	1212	1267	1362	1482	1686	1860	-

"ppp"- symbol paragrafu wydatków Szczegółowej klasyfikacji dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów wg rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych)

Kryterium podziału wydatków na ochronę zdrowia na **publiczne i prywatne** są źródła pochodzenia środków finansowych oraz podmioty, wydatkujące te środki. Do wydatków publicznych zaliczamy środki finansowe, przeznaczone na ochronę zdrowia z budżetu państwa, budżetów jednostek samorządowych, składek obligatoryjnego ubezpieczenia zdrowotnego i obligatoryjnych ubezpieczeń społecznych oraz innych obligatoryjnych

funduszy i programów (w części dotyczącej ochrony zdrowia). Ich dysponentami są podmioty sektora finansów publicznych lub inne podmioty, uprawnione do tego na podstawie stosownych regulacji prawnych danego kraju.

Wydatki całkowite publiczne obejmują wydatki rządowe i samorządowe, jak również wydatki instytucji ubezpieczeń zdrowotnych i społecznych. Do grupy wydatków publicznych zalicza się kwoty wydatkowane w celu nabycia towarów i usług, świadczeń dla gospodarstw domowych, dotacji dla producentów, kosztów obsługi długu publicznego oraz wszelkich inwestycji publicznych.

Według danych OECD poziom wydatków publicznych na ochronę zdrowia na 1 mieszkańca w Polsce w roku 2002 wynosił 490 USD (według PPP). W krajach starej Unii (tzw. "15") publiczne wydatki na ochronę zdrowia na mieszkańca kilkakrotnie przekraczały poziom Polski, nawet cztero-pięciokrotnie. W Polsce po okresie recesji i wychodzenia z załamania gospodarczego nastąpiło wyraźne przyspieszenie wzrostu wydatków publicznych na ochronę zdrowia w latach 1995–1996. Znaczący wzrost poziomu wydatków publicznych w roku 1999 wiązał się z wdrożeniem reformy ubezpieczeń zdrowotnych, ale już w następnym roku wysokość środków publicznych wzrosła tylko minimalnie. Dopiero po dwóch latach od reformy zanotowano wyższe tempo wzrostu finansowania ze środków publicznych. Równocześnie wzrastały wydatki prywatne. Praktycznie na przestrzeni 10 lat o 100%.

Wydatki prywatne na ochronę zdrowia na 1 mieszkańca w USD (według PPP) w wybranych krajach UE w latach 1993-2003

K r a j	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	na 1 mieszkańca w USD wg PPP										
Czechy	39	50	64	68	75	74	79	83	92	106	128
Francja	441	466	481	501	513	536	554	594	630	661	689
Niemcy	394	419	443	469	511	532	550	573	602	625	653
Polska	99	104	113	129	140	192	163	176	182	187	-
Węgry	80	91	108	125	130	195	226	251	302	332	-
Wielka Brytania	183	213	222	248	296	310	327	351	346	371	-

Wydatki prywatne - ponoszone przez gospodarstwa domowe w formie bezpośrednich zakupów produktów i usług zdrowotnych w prywatnym bądź publicznym sektorze zdrowia, opłat i dopłat do usług i produktów uzyskiwanych w ramach systemu publicznego, a także w formie zakupu prywatnego ubezpieczenia zdrowotnego (np. polisy ubezpieczenia chorobowego lub tzw. abonamentu medycznego) przez gospodarstwa domowe lub pracodawców. Wydatki te mogą mieć charakter bezpośredni (płatności gotówkowe "z kieszeni"), związany ściśle z konsumpcją produktów i/lub świadczeń zdrowotnych albo charakter pośredni w formie zakupu ubezpieczenia prywatnego, a więc - dokonywania "przedpłat", pozwalających na

zabezpieczenie od ryzyka ponoszenia wydatków w przypadku zaistnienia potrzeby zdrowotnej.

Poziom i dynamika wydatków prywatnych na ochronę zdrowia w relacji do poziomu i dynamiki wydatków publicznych i całkowitych są dobrymi wskaźnikami dla określenia charakteru polityki zdrowotnej.

Wydatki bieżące na ochronę zdrowia na 1 mieszkańca w USD (według PPP) w wybranych krajach UE w latach 1993-2003

Kraj	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
na 1 mieszkańca w USD wg PPP											
Czechy	659	706	772	819	829	824	876	911	1019	1134	1228
Francja	1826	1885	1981	2042	2107	2182	2256	2398	2559	2699	2832
Niemcy	1907	2037	2191	2328	2352	2410	2482	2596	2703	2833	2917
Polska	341	357	383	441	460	477	545	566	627	662	-
Węgry	590	664	633	647	649	731	783	824	937	1065	-
Wielka Brytania	1174	1255	1300	1370	-	-	-	-	-	-	-

Wydatki bieżące na ochronę zdrowia stanowią różnicę pomiędzy wydatkami całkowitymi a wielkością wydatków inwestycyjnych, poniesionych w danym roku. Obejmują wszystkie koszty realizacji usług zdrowotnych i konsumpcji produktów zdrowotnych.

Wydatki inwestycyjne na ochronę zdrowia na 1 mieszkańca w USD (według PPP) w wybranych krajach Unii Europejskiej w latach 1993-2003

Kraje	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
na 1 mieszkańca w USD wg PPP											
Czechy	101	102	101	88	79	81	44	50	44	54	70
Francja	52	52	52	54	51	53	55	57	58	63	71
Niemcy	81	82	85	87	78	73	75	74	81	84	78
Polska	18	18	22	30	41	35	20	22	20	15	-
Węgry	48	56	44	32	43	43	36	33	38	50	-
Wielka Brytania	58	68	74	82	-	-	-	-	-	-	-

Wydatki inwestycyjne obejmują wydatki poniesione na zakup nowego wyposażenia, aparatury, budowę obiektów budowlanych oraz infrastrukturę techniczną, wykorzystywane do świadczenia opieki zdrowotnej zarówno w sektorze publicznym jak i prywatnym.

Wydatki całkowite na ochronę zdrowia na 1 mieszkańca w USD (według PPP) w wybranych krajach UE w latach 1993-2003

Kraje	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
na 1 mieszkańca w USD wg PPP											
Czechy	760	809	873	907	908	906	920	962	1063	1187	1298
Francja	1878	1937	2033	2096	2159	2235	2312	2456	2617	2762	2903
Niemcy	1988	2119	2276	2416	2430	2483	2557	2671	2784	2916	2996
Polska	378	381	417	485	499	555	566	587	646	677	-
Węgry	638	720	676	679	692	774	819	857	975	1115	-
Wielka Brytania	1232	1323	1374	1453	1508	1577	1689	1833	2032	2231	-

Wydatki całkowite na ochronę zdrowia obejmują wydatki, ponoszone zarówno w sektorze publicznym jak i w sektorze prywatnym, na wszystkie zasoby materialne oraz ludzkie zaangażowane w zaspakajanie potrzeb zdrowotnych. Wydatki całkowite stanowią sumę wydatków konsumpcyjnych i inwestycyjnych. Są sumą łącznej wysokości publicznych funduszy na zdrowie i łącznej wysokości wydatków gospodarstw domowych i osób prawnych na zakup produktów i usług zdrowotnych oraz różnego rodzaju przedpłat, mających charakter ubezpieczenia zdrowotnego (polis, abonamentów, itp.). Z punktu widzenia usługodawców w sektorze publicznym i prywatnym wydatki całkowite są sumą wartości zrealizowanych usług i sprzedanych produktów zdrowotnych oraz nakładów inwestycyjnych. Wzrost wydatków całkowitych na zdrowie wynika bezpośrednio ze zwiększenia środków finansowych w sektorze publicznym, zwiększonej konsumpcji usług i produktów zdrowotnych oraz ze wzrostu ich cen.

Wyliczenie wysokości wydatków całkowitych na ochronę zdrowia dla poszczególnych krajów należy traktować z pewną rezerwą. Błędy oszacowania dotyczą przede wszystkim wydatków w sektorze prywatnym. W Polsce tak jak i w niektórych krajach UE, nie ma precyzyjnych danych o wydatkach w sektorze prywatnym.

Podstawowe źródła wydatków zdrowotnych stanowią:

- wydatki rządowe (państwowe) i samorządowe na cele zdrowotne, finansowane głównie z podatków;
- wydatki pracodawców wpłacających składki i opłaty na cele ubezpieczenia zdrowotnego i społecznego pracowników,
- wydatki gospodarstw domowych na ubezpieczenia zdrowotne i społeczne oraz bezpośrednie zakupy usług i produktów zdrowotnych,
- inne wydatki na zdrowie, np. pomoc zagraniczna świadczona przez obce instytucje rządowe i pozarządowe, pożyczki, itp.

Biorąc pod uwagę dane zawarte w tabelach, w tym dotyczące Polski, w stosunku do innych państw na leczenie pacjenta, inwestycje i zakup wyposażenia wydajemy kwoty kilkakrotnie mniejsze. Możemy więc dać sobie odpowiedź: w jakim miejscu jesteśmy i dlaczego oraz w jakim kierunku powinniśmy zmierzać, aby osiągnąć średni poziom krajów UE. Na takie pytania musi odpowiedzieć także szpital w Morągu.

11.3.3. POWIATOWA STACJA SANITARNO - EPIDEMIOLOGICZNA **Opracowanie: Zdzisław Sokołowski**

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej działają na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985 roku o *Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (Dz. U. z 2006 r., Nr 122, poz. 851 z późn. zm.). Państwowa Inspekcja Sanitarna została powołana w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed wpływem czynników szkodliwych i uciążliwych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Do 2001 roku, z uwagi na umiejscowienie organów Inspekcji Sanitarnej w administracji zespolonej, środki finansowe na działalność stacji sanitarno-epidemiologicznych planowane były w budżetach wojewodów. Główny Inspektorat Sanitarny otrzymywał środki finansowe z budżetu państwa za pośrednictwem Ministra Zdrowia.

Od 1 stycznia 2002 roku Państwowa Inspekcja Sanitarna jest finansowana z części budżetu państwa, jaką dysponuje organ nadzorujący - Minister Zdrowia. Jako dysponent pierwszego stopnia przydziela on środki finansowe dwóm różnym typom organów - państwowym wojewódzkim inspektorom sanitarnym i Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu. Państwowi wojewódzcy inspektorzy sanitarni będąc dysponentami drugiego stopnia przekazują odpowiednią część środków finansowych na potrzeby państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych oraz państwowych granicznych inspektorów sanitarnych.

Powiatowa Stacja Sanitarno –Epidemiologiczna (PSSE) w Ostródzie jest jednostką organizacyjną Państwowej Inspekcji Sanitarnej działającą na obszarze powiatu. W ramach swoich obowiązków ustawowych, zajmuje się nadzorem nad warunkami:

- higieny środowiska,
- higieny pracy w zakładach pracy,
- higieny procesów nauczania i wychowania,
- higieny wypoczynku i rekreacji,
- zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku,
- higieniczno - sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne.

PSSE w Ostródzie wykonuje wymienione zadania sprawując zapobiegawczy i bieżący nadzór sanitarny oraz prowadząc działalność zapobiegawczą i przeciwepidemiczną w zakresie chorób zakaźnych, a także działalność w zakresie promocji zdrowia.

Dla oceny stanu warunków zdrowotnych ludności istotne znaczenie mają te elementy otoczenia, które związane są z masową i długotrwałą ekspozycją na czynniki patogenne, jak np.: żywność, której wartość odżywcza, zanieczyszczenia chemiczne i mikrobiologiczne implikują istotne skutki zdrowotne; woda przeznaczona do spożycia przez ludzi, która może być źródłem groźnych zakażeń lub zatruć; powietrze, którego

zanieczyszczenia chemiczne i fizyczne mogą wywoływać choroby ostre i przewlekłe; środowisko pracy, w którym występują czynniki szkodliwe i uciążliwe dla zdrowia; stan sanitarny obiektów żywnościowo - żywieniowych, placówek ochrony zdrowia, placówek nauczania i wychowania, obiektów turystyczno - wypoczynkowych i innych obiektów użyteczności publicznej.

Struktura organizacyjna PSSE w Ostródzie oraz stale podnosząca swoje kwalifikacje zawodowe kadra, pozwalają Inspekcji Sanitarnej działającej na rzecz społeczności powiatu ostródzkiego na obiektywną ocenę stanu sanitarnego, która uwzględnia zarówno istniejące, jak i mogące się pojawić zagrożenia dla zdrowia ludzi. Prowadzenie systematycznego nadzoru oraz dokonywanie okresowych ocen stanu sanitarnego umożliwiają monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej oraz podejmowanie niezbędnych działań interwencyjnych. Wszelkiego rodzaju analizy i oceny są źródłem informacji do opracowywania planów długoterminowych w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców powiatu oraz określania priorytetowych kierunków działalności PSSE w Ostródzie.

Ponadto PSSE organizuje, prowadzi i koordynuje działalność oświatowo- zdrowotną w celu kształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych.

CHARAKTERYSTYKA OBSZARU DZIAŁANIA

Zapobieganie i zwalczanie chorób zakaźnych

Sytuację epidemiologiczną w powiecie ostródzkim należy ocenić jako dobrą. Na przestrzeni ostatnich lat na terenie powiatu nie odnotowano chorób zakaźnych szerzących się drogą pokarmową takich jak dur brzuszny czy dury rzekome. Nie zarejestrowano także zatruc jadem kielbasianym, enterotoksyną gronkowcową, wirusowego zapalenia wątroby typu A i czerwonki. Obniża się zapadalność na zatrucia pokarmowe wywołane przez pałeczki Salmonelli. Do zatruc dochodzi najczęściej w wyniku nieprzestrzegania podstawowych zasad higieny podczas produkcji i obróbki żywności.

W przypadku chorób przeciwko którym prowadzi się szczepienia ochronne sytuacja jest dobra lub bardzo dobra.

Zakłady służby zdrowia

Na przestrzeni ostatnich lat liczba obiektów ujętych w ewidencji PSSE w Ostródzie świadczących usługi medyczne uległa zwiększeniu. Wśród kontrolowanych placówek,

w których udzielano świadczeń medycznych przeważają obiekty nowe lub po renowacji, zlokalizowane w dobrze dostosowanych do pełnionych funkcji pomieszczeniach.

Usługi medyczne na terenie powiatu ostródzkiego świadczone są w ramach leczenia otwartego przez publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, leczenia prywatnego (min. gabinety indywidualnej i specjalistycznej praktyki lekarskiej, gabinety pielęgniarskie, pracownie protetyczne) oraz zakłady opieki zdrowotnej leczenia zamkniętego: szpitale

w Morągu i Ostródzie. Kontrola placówek przez pracowników państwowej inspekcji sanitarnej dotyczy oceny procedur: mycia, dezynfekcji oraz sterylizacji narzędzi i sprzętu medycznego, sprzątania i dezynfekcji pomieszczeń, postępowania z bielizną oraz postępowania z odpadami.

Stan sanitarny i techniczny przeważającej liczby obiektów ocenia się jako dobry. Postępowanie z odpadami w nadzorowanych placówkach, nie budzi zastrzeżeń.

Zakłady leczenia otwartego jak i zamkniętego świadczące usługi medyczne w ramach ZOZ - ów i NZOZ - ów, w których nie są spełnione wymagania określone w stosownym rozporządzeniu, są zobowiązane opracować programy dostosowawcze i przedłożyć je do zaopiniowania inspekcji sanitarnej. W placówkach leczenia zamkniętego świadczących usługi na terenie powiatu działają formalnie powołane Zespoły ds. kontroli zakażeń prowadzące działania mające na celu zminimalizowanie potencjalnych czynników ryzyka zakażenia. Rejestrowanie i monitorowanie zakażeń zakładowych odbywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Dostosowanie szpitali do wymagań określonych w przepisach dokonuje się powoli. Zarówno z uwagi na niewystarczające nakłady finansowe, jak i trudności techniczne, jakie nastręcza adaptacja starych i wyeksploatowanych budynków oraz ich pomieszczeń do aktualnych wymagań.

Obiekty użyteczności publicznej

PSSE w Ostródzie obejmuje nadzorem bieżącym obiekty użyteczności publicznej, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów zaopatrujących ludność w wodę. Kontrole nadzorowanych obiektów ukierunkowane są na zaopatrzenie w wodę, gospodarkę odpadami i usuwanie ścieków.

PSSE prowadzi stały monitoring jakości wody przeznaczonej do spożycia, obejmujący monitoring kontrolny i przeglądowy. Stan sanitarny urządzeń służących do ujmowania i uzdatniania wody ocenia się jako dobry.

Podstawę oceny jakości wody przeznaczonej do spożycia stanowią wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 23 marca 2007 roku *w sprawie wymagań dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* (Dz. U. Nr 61, poz. 417).

Na terenie powiatu ostródzkiego woda przeznaczona do zbiorowego zaopatrzenia ludności jest uzyskiwana z ujęć podziemnych (gruntowych). Ewidencją stacji sanitarno-epidemiologicznej jest objętych 125 ujęć wody pitnej. Małe wodociągi, o niewielkiej wydajności, przyłączane są do większych jednostek.

Jakość wody produkowanej przez wodociągi jest najczęściej kwestionowana ze względu na odbiegający od wymagań skład fizykochemiczny, a w szczególności ponadnormatywną zawartość żelaza oraz manganu i związaną z tym podwyższoną mętność i barwę wody.

PSSE prowadzi również stały nadzór nad działającymi na terenie powiatu basenami i kąpieliskami.

Aktualny wykaz kąpielisk nadzorowanych przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Ostródzie (stan na 30.08.2007).

Miejscowość	Nazwa jeziora	Badane parametry			Wyposażenie techn. kąpieliska (pomosty, wc., ujęcie wody, kosze na śmieci)
		Fizyko-chemiczne	Bakteriologiczne	Organoleptyczne	
Gmina miejska Ostróda					
Ostróda	Sajmino	rok 2006 okresowa niska zawartość tlenu	rok 2006 okresowy zakwit sinic	rok 2006 okresowy zakwit sinic	jest
Gmina wiejska Ostróda					
Bajka k/Ostródy	Drwęckie	w normie rok 2006 okresowa niska zawartość tlenu	rok 2005 okresowy zakwit sinic	rok 2005 okresowy zakwit sinic	jest
Stare Jabłonki	Szeląg Mały Anders	rok 2006 okresowa niska zawartość tlenu	w normie	rok 2004-2007 okresowy spadek przeźroczystości	jest
	Szeląg Mały Stanica Wodna PTTK	rok 2006 okresowa niska zawartość tlenu	w normie	rok 2004-2007 okresowe spadki przeźroczystości	jest

Kaczory	Pauzeńskie	rok 2006 okresowa niska zawartość tlenu	rok 2006 okresowy zakwit sinic rok 2007 zakwit sinic przez cały sezon - zakaz kąpieli, przeźroczystość 0,2-0,5m	rok 2006 okresowy zakwit sinic rok 2007 zakwit sinic przez cały sezon	jest
Gmina Miłomłyn					
Miłomłyn	Ilińskie	rok 2006 okresowa niska zawartość tlenu	rok 2007 okresowy zakwit sinic	rok 2007 okresowy zakwit sinic	brak doprowadzenia wody
Tarda	Bartążek	rok 2005 okresowa niska zawartość tlenu	w normie	rok 2004-2007 przeźroczystość 0,6-1,0m	jest
Karnity	Kocioł	w normie	w normie	w normie	jest
Gmina Dąbrówno					
Dąbrówno	Dąbrowa Duża	rok 2006 okresowa niska zawartość tlenu	rok 2006 okresowy zakwit sinic	rok 2006 okresowy zakwit sinic	brak wc i doprowadzenia wody
Kalbornia	Dąbrowa Duża	rok 2006 okresowa niska zawartość tlenu	rok 2006 okresowy zakwit sinic	rok 2006 okresowy zakwit sinic	jest
Gmina Morąg					
Morąg od 2006	Skiertag	rok 2006 okresowa niska zawartość tlenu	rok 2006 i 2007 okresowy zakwit sinic	rok 2006 i 2007 okresowy zakwit sinic, niska przeźroczystość 0,3-1,0m	brak doprowadzenia wody
Kretowiny	Narie	rok 2006 okresowa niska zawartość tlenu	w normie	w normie	jest
Bogaczewo	Narie	rok 2006 okresowa niska zawartość tlenu	w normie w normie	w normie w normie	brak wc i doprowadzenia wody
Białka k/Rusi	Ruś	w normie	w normie	w normie	jest
Gmina Miłakowo					
Miłakowo	Wukśniki	w normie	w normie	w normie	jest
Gmina Łukta					
Szeląg	Szeląg	rok 2006 okresowa niska zawartość tlenu	w normie	w normie	jest
Pelnik	Isąg	rok 2006 okresowa niska zawartość tlenu	w normie	w normie	brak doprowadzenia wody

k/Łukty od 2006	Korwackie	rok 2006 okresowa niska zawartość tlenu	w normie	w normie	brak doprowadzenia wody
Kozia Góra od 2006	Morąg	rok 2006 okresowa niska zawartość tlenu	w normie	w normie	brak doprowadzenia wody

źródło: Dane Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Ostródzie (2003-2007)

Wykreślono z rejestru kąpielisko w Liksajnach jez. Ruda Woda – ze względu na zamknięcie ośrodka wypoczynkowego oraz zwyczajowe miejsca do kąpieli w Wilamowie - jez. Ruda Woda (rok 2005) i w Wenecji - dla obozu ZHP (rok 2006).

Zakłady produkcji, obrotu i transportu żywności

W powiecie ostródzkim w ostatnich latach, w wyniku działań prowadzonych przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną (przy współpracy z właścicielami obiektów) istotnej poprawie uległy warunki produkcji i obrotu żywnością. Powstało wiele nowych obiektów, a w obiektach istniejących przeprowadzono remonty i modernizacje mające na celu poprawę funkcjonalności i wyposażenia.

W wielu sklepach zamontowano klimatyzację mającą na celu poprawę warunków i bezpieczeństwa żywności.

Najwięcej zastrzeżeń nadal budzi stan techniczny pomieszczeń bloków żywieniowych w internatach (dotyczą one wyposażenia i funkcjonalności) oraz niektórych punktów obrotu żywnością na terenach wiejskich. Poprawy wymagają niektóre obiekty sezonowe małej gastronomii usytuowane w miejscowościach turystycznych i przy szlakach.

System HACCP na terenie powiatu.

HACCP jest systemowym postępowaniem mającym na celu identyfikację i oszacowanie skali zagrożeń bezpieczeństwa żywności, z punktu widzenia jej jakości zdrowotnej oraz ryzyka wystąpienia tych zagrożeń podczas przebiegu wszystkich etapów produkcji i dystrybucji. Jest to również system mający na celu określenie metod ograniczania tych zagrożeń. System HACCP pozwala na uzyskanie pewności, że zakład wykonał wszystko dla bezpieczeństwa wyrobu i konsumenta w odniesieniu do przepisów, zasad dobrej praktyki produkcyjnej i potrzeb klientów.

System ten został opracowany w latach 70.XX wieku w Stanach Zjednoczonych Ameryki.

W Polsce HACCP został wprowadzony wraz z wejściem do Unii Europejskiej w dniu 1 maja 2004r. System opiera się na 7 zasadach:

- Przeprowadzenie analizy zagrożeń.
- Określenie krytycznych punktów kontroli.
- Ustalenie wartości krytycznych.
- Ustalenie sposobu monitorowania parametrów kontrolnych.
- Ustalenie działań korygujących, które muszą być podjęte, gdy monitorowanie wykáže przekroczenie założonych parametrów kontrolnych w krytycznych punktach kontroli.
- Ustalenie procedur weryfikacji potwierdzających skuteczność systemu.
- Opracowanie dokumentacji systemu HACCP uwzględniającej wszystkie procedury i zapisy odpowiednie do działań wynikających z zasad systemu.

Warunkiem wstępnym wdrożenia systemu HACCP jest wdrożenie i stosowane zasady Dobrej Praktyki Produkcyjnej GMP i Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP).

Stopień wdrożenia przez zakłady produkcji żywności i żywienia zbiorowego oraz obiekty obrotu żywnością systemu HACCP oraz zasad Dobrej Praktyki Higienicznej i Dobrej Praktyki Produkcyjnej.

GHP*/GMP **	LICZBA ZAKŁADÓW			
	Produkcji żywności	Żywienia Zbiorowego Zamkniętego	Żywienia Zbiorowego Otwartego	Obrotu Żywnością
OBJĘTE NADZOREM	38	102	185	588
Posiadające opracowane, wdrożone i przestrzegane zasady GHP/GMP w stopniu zadowalającym, udokumentowanym	29	80	152	497
Częściowo	9	22	33	91

źródło: Dane Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Ostródzie (2008)

***GHP** (ang. *Good Hygiene Practice*) - Dobra Praktyka Higieniczna. Dotyczy wszelkich działań związanych z warunkami i środkami podejmowanymi w celu zapewnienia produkcji bezpiecznej żywności na wszystkich etapach łańcucha produkcji. Obejmują one:

- założenia konstrukcyjno - budowlane obiektów produkcyjnych
- dobór odpowiedniego wyposażenia technologicznego i technicznego
- procedurę mycia,dezynfekcji konserwacji maszyn i urządzeń
- zapewnienia bezpieczeństwa mikrobiologicznego jakości wszystkich surowców
- stosowanie odpowiednich procedur i operacji technologicznych
- szkolenie i higienę osobistą pracowników.

****GMP** (ang. *Good Manufacturing Practice*) - dobra praktyka produkcyjna. Oznacza działania, które muszą być podjęte oraz warunki, które muszą być spełniane, aby produkcja żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością odbywały się w sposób zapewniający bezpieczeństwo żywności, zgodnie z jej przeznaczeniem (ustawa o bezpieczeństwie żywności i żywienia z dnia 25 sierpnia 2006 r. Dz. U. z 2006 r. Nr 171, poz. 1225). GMP jest najczęściej wydawana w formie tzw. Kodeksów Dobrych Praktyk, w których są zawarte wszystkie zalecenia, jakich musi przestrzegać producent żywności, aby nie naruszyć przepisów sanitarnych obowiązujących w danym państwie. W produkcji żywności ważnym elementem GMP są zasady odnoszące się do higieny produkcji GHP. Każdy Kodeks Dobrych Praktyk musi zawierać zalecenia odzwierciedlające przepisy sanitarne danego kraju dotyczące produkcji i obrotu żywnością.

Stan wdrażania HACCP w powiecie ostródzkim na koniec 2007 r.

HACCP***	LICZBA ZAKŁADÓW			
	Produkcji żywności	Żywienia Zbiorowego Zamkniętego	Żywienia Zbiorowego Otwartego	Obrotu Żywnością
OBJĘTE NADZOREM	38	102	185	588
System HACCP został wdrożony i funkcjonuje	2	1	-	-
Rozpoczęto wdrażanie	15	12	6	16

*****HACCP** (ang. *Hazard Analysis and Critical Control Point*) – to system Analizy Ryzyka i Kontroli Punktów Krytycznych, który ma na celu zapewnienie czystości higienicznej produktów spożywczych przeznaczonych dla konsumentów. HACCP jest wykorzystywany w firmach produkujących i handlujących produktami spożywczymi.

Zakłady pracy

W ewidencji PSSE na koniec 2007 roku było zarejestrowanych 350 zakładów, w których zatrudnionych było 11060 osób. Największy odsetek stwierdzonych uchybień w kontrolowanych zakładach stanowiły: przekroczenia normatywów higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, brak oceny ryzyka zawodowego, brak rejestru prac oraz pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zakwalifikowanych do 3 i 4 grupy zagrożenia.

Oceniając zakłady na terenie powiatu w zakresie bezpieczeństwa żywności należy stwierdzić, że w większości przypadków spełniają one wymagania sanitarno - techniczne zapewniając właściwe warunki produkcji i obrotu, a tym samym bezpieczeństwo znajdujących się w nich środków spożywczych.

W ramach prowadzonych kontroli sprawdzane jest przestrzeganie przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne środowiska pracy, a zwłaszcza zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy oraz przekroczenia NDS i NDN występujących czynników szkodliwych, których oddziaływanie na pracownika w ciągu 8-godzinnego dobowego i przeciętnego tygodniowego wymiaru czasu pracy określonego w Kodeksie Pracy, przez jego okres aktywności zawodowej, nie powinno spowodować ujemnych zmian w jego stanie zdrowia, oraz w stanie zdrowia jego przyszłych pokoleń. NDS, to wyrażane w postaci wartości średniej ważonej najwyższe dopuszczalne stężenie toksycznego związku chemicznego NDN, to wyrażane w postaci wartości średniej ważonej najwyższe dopuszczalne natężenie innego czynnika szkodliwego,

Należy stwierdzić iż coraz więcej zakładów pracy zna zasady stosowania i wprowadzania do obrotu substancji i preparatów niebezpiecznych. Zakłady ściśle stosują się do obowiązujących przepisów prawnych, posiadają aktualne karty charakterystyki stosowanych substancji i preparatów niebezpiecznych. Z roku na rok

stwierdza się poprawę warunków środowiska pracy poprzez przeciwdziałanie wzrostowi natężeń czynników fizycznych i stężeń czynników chemicznych w pomieszczeniach pracy, eliminowanie lub ograniczanie do minimum ryzyka zawodowego stwarzanego przez te czynniki. W nadzorowanych zakładach pracy obserwuje się także mniejszą zachorowalność na choroby zawodowe wśród pracowników.

Placówki oświatowo – wychowawcze

W ramach oceny higienicznych warunków środowiska szkolnego prowadzi się min. pomiary sztucznego oświetlenia w placówkach oświatowych, mające na celu spowodowanie poprawy warunków nauki w salach lekcyjnych. W ubiegłym roku w badanych placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości. Nastąpiła znaczna poprawa w zakresie zapewnienia mebli dostosowanych do wzrostu uczniów. Nadal jednak wśród kontrolowanych placówek w 20% oddziałów stwierdzano nieprawidłowości w tym zakresie.

W placówkach oświatowo - wychowawczych sprawowany jest przez Sekcję Higieny Żywności i Żywienia całoroczny i systematyczny nadzór nad dożywianiem. Odnotowano poprawę odnośnie liczby szkół prowadzących żywienie, gdyż zwiększył się odsetek szkół wydających obiady, natomiast zmalała liczba uczniów korzystająca z tych posiłków.

W ramach akcji letniej prowadzony jest nadzór nad warunkami żywienia w placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży. Placówki wypoczynku dla dzieci i młodzieży w większości są organizowane prawidłowo i nie budzą większych zastrzeżeń.

Oceniając stan sanitarno - higieniczny kontrolowanych placówek oświatowo-wychowawczych należy stwierdzić, że rokrocznie, w ramach środków przekazanych przez samorządy przeprowadzone są remonty i inwestycje w tych placówkach. Na terenie powiatu ostródzkiego wszystkie placówki korzystają ze skanalizowanych sanitariatów wewnętrznych o właściwym poziomie sanitarnym.

Należy zaznaczyć, że poprawiają się wyraźnie warunki do przeprowadzania zajęć z wychowania fizycznego. Połowa placówek posiada własną, pełnowymiarową salę gimnastyczną.

Zapobiegawczy nadzór sanitarny

PSSE w Ostródzie sprawuje tzw. zapobiegawczy nadzór sanitarny, którego celem jest zapewnienie właściwego stanu sanitarno-zdrowotnego w realizowanych obiektach (takich jak: zakłady i placówki ochrony zdrowia, obiekty żywieniowo -żywnościowe,

zakłady pracy), a także zagwarantowanie, aby projektowane obiekty nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludzi zamieszkałych i przebywających w ich sąsiedztwie. Zapobiegawczy nadzór sanitarny jest realizowany w szczególności poprzez zajmowanie stanowiska w zakresie sanitarno –higienicznym w sprawach: projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, warunków zabudowy i zagospodarowania terenu, dokumentacji projektowych inwestycji, w szczególności projektów budowlanych, przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, zgody na realizację przedsięwzięcia, wniosków dotyczących konieczności wykonania raportu o oddziaływaniu inwestycji na środowisko i jego zakresu (na etapie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu) lub uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, odstępstw od przepisów określających warunki techniczne oraz bezpieczeństwa i higieny pracy, obiektów budowlanych przed dopuszczeniem ich do użytkowania przez właściwy organ. Tylko w 2007 roku wydano 435 uzgodnień i opinii sanitarnych (w 2006 roku – 477), w tym pozytywnych – 346 (w 2006 roku– 219).

Rozpatrywane przez PSSE w Ostródzie sprawy dotyczą:

- uzgodnień dla inwestycji **wynikających z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, przeznaczonych pod przemysł i budownictwo mieszkaniowe i usługowe,**
- **udzielania odpowiedzi** na zapytania dotyczące obowiązku sporządzania raportu o oddziaływaniu inwestycji na środowisko (przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na jej realizację),
- **uzgodnień** projektów decyzji środowiskowych lub **wydania wskazań** dotyczących realizacji przedsięwzięcia wraz z podaniem warunków realizacji inwestycji,
- **uzgodnień** pod względem higieniczno-zdrowotnym dokumentacji projektowej dla różnych inwestycji (np. dotyczących rozbudowy i adaptacji istniejących budynków niemieszkalnych dla potrzeb usługowo –produkcyjnych, budowy nowych obiektów m.in.: handlowych, usługowych, gastronomicznych, hodowlanych i przeznaczonych na usługi medyczne prowadzone w formie NZOZ lub gabinetów prywatnych, a także aptek),
- **akceptacji i sprawdzania** warunków higieniczno-zdrowotnych w obiektach wykorzystywanych do prowadzenia w nich różnych działalności (np. aptek, zakładów kosmetycznych, zakładów fryzjerskich, obiektów dydaktycznych itp.),
- **stwierdzania zgodności** wykonania obiektu z projektem budowlanym zgodnie z art. 56 ustawy prawo budowlane (dotyczy to najczęściej obiektów takich jak: budynki administracyjno - warsztatowe, handlowe, hale produkcyjno -

magazynowe, rozbudowy obiektów dydaktycznych, budynki przeznaczone do świadczenia usług medycznych oraz instalacji komunalnych).

Inwestycje opiniowane lub uzgadniane pod względem sanitarno-zdrowotnym dotyczą takich obiektów jak:

- o obiekty handlowe,
- o obiekty przemysłowe,
- o obiekty turystyczne, w tym hotele, pensjonaty,
- o obiekty wychowania i nauczania (szkoły, przedszkola),
- o obiekty ochrony zdrowia (szpitale, przychodnie, apteki, pomieszczenia indywidualnej i grupowej, praktyki lekarskiej, itp.),
- o oczyszczalnie ścieków,
- o stacje paliw.

Mając na uwadze ochronę zdrowia publicznego, PSSE w ramach uzgodnień i opinii, o których mowa wyżej, zwracały szczególną uwagę na zagadnienia takie, jak np. właściwa gospodarka wodno-ściekowa, w tym zaopatrzenie ludności w wodę do spożycia o odpowiedniej jakości i ilości, prawidłowe usuwanie, gromadzenie i unieszkodliwianie odpadów (w tym szczególnie niebezpiecznych) w sposób nie zagrażający życiu i zdrowiu ludzi, ochrona ludności przed nadmiernym hałasem, zanieczyszczeniem powietrza poprzez egzekwowanie rozwiązań technicznych, które zapewniają spełnienie norm określających najwyższe dopuszczalne stężenia i natężenia czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku.

Pion zapobiegawczego nadzoru sanitarnego uczestniczy w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych.

Oświata zdrowotna i promocja zdrowia

Działalność oświatowo - zdrowotna i promująca zdrowie wynika z kierunków przyjętych przez Narodowy Program Zdrowia na lata 2004 -2013, potrzeb zdrowotnych lokalnego środowiska, zagrożeń dla zdrowia wynikłych z analizy stanu sanitarno – epidemiologicznego obszaru powiatu i wytycznych dotyczących regionu. Dotyczy realizacji różnych tematycznie programów edukacyjnych (w tym, krajowych, wojewódzkich i lokalnych) oraz kampanii edukacyjnych, takich jak np.: „Stop Meningokokom”, Zapobieganie Salmonellozom, profilaktyka HIV/AIDS, oraz akcji oświatowo - zdrowotnych pod hasłem: „Rzuć palenie razem z nami”, „Światowy Dzień bez tytoniu”, „Światowy Dzień Zdrowia”. W ramach realizacji programów prowadzone są wizytacje, narady i szkolenia tematyczne.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Ostródzie, zgodnie z wytycznymi Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie, realizowała akcje i programy związane z Promocją Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej na terenie powiatu ostródzkiego. Dotyczyły one między innymi zagadnień z zakresu profilaktyki próchnicy zębów, wścieklizny, profilaktyki astmy, profilaktyki Wrodzonych Wad Cewy Nerwowej, profilaktyki WZW A, B i C oraz profilaktyki nowotworowej.

Działania, wzorem lat ubiegłych, prowadzone były w przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjach, szkołach ponadgimnazjalnych, a także placówkach służby zdrowia. W realizacji tych działań współpracowano z pedagogami szkolnymi, nauczycielami, wychowawcami, pielęgniarkami środowiska szkolnego, pracownikami placówek Służby Zdrowia i przedstawicielami Polskiego Czerwonego Krzyża w Ostródzie.

Stopień zanieczyszczenia powietrza

Na stanowisku pomiarowym w Ostródzie, w roku 2006 zaobserwowano wzrost stężenia wszystkich oznaczanych substancji tj. tlenków azotu, tlenków siarki i pyłu w stosunku do roku poprzedniego. Stężenia 24-godzinne pyłu zawieszonego przekraczały wartości dopuszczalne w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2002 r. Nr 87 poz.796). Niemniej jednak częstość występowania stężenia pyłu powyżej $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ nie przekracza dopuszczalnej częstości określonej w rozporządzeniu. Stężenie średnie roczne pyłu zawieszonego nie przekracza wartości dopuszczalnej.

Higiena środowiska

Dla większości jezior należałoby stworzyć „strefę ochronną”, tak, aby zminimalizować dopływ wód opadowych pochodzących rolnictwa (nawożenie gnojowicą, obornikiem, ściekami, nawozami mineralnymi i środkami ochrony roślin) oraz zlikwidować wszelkie dopływy ścieków komunalnych i przemysłowych. W ostatnich latach nasilają się zjawiska zakwitów sinic na jeziorach, co jest m. in. związane z postępującą biodegradacją zbiorników powierzchniowych.

Problemem jest obecny stan sanitarno- techniczny pomieszczenia muzeum, gastronomii i szaletu na terenie Pól Grunwaldzkich. Nie odpowiada w ogóle europejskim standardom.

Należy położyć większy nacisk na stan techniczny wiat przystankowych przy trasach komunikacyjnych i utrzymanie czystości wokół nich. Wiaty przystankowe PKS są zbyt rzadko sprzątane. Jedynie Gmina Małdyty wyróżnia się w tym zakresie.

W dalszym ciągu spotyka się tzw. „dzikie wysypiska śmieci” i śmieci porzucone przy drogach.

Działania, których realizacja jest warunkiem istotnej poprawy stanu sanitarno – epidemiologicznego na obszarze powiatu ostródzkiego:

1. Wszelkie czynności prowadzące do ochrony i zapobieżenia degradacji kąpieliska w Ostródzie nad jez. Sajmino. Podczas intensywnych opadów atmosferycznych i roztopów, sieć kanalizacyjna w Kajkowie nie spełnia swojego zadania. Ścieki komunalne trafiają bezpośrednio do jeziora.
2. Skanalizowanie w pierwszej kolejności miejscowości turystycznych położonych nad jeziorami. Np. OW „Elzam – Mazury” w Bogaczewie nad jez. Narie eksploatuje własną oczyszczalnię ścieków z odpływem do jeziora.
3. Systematyczne zmniejszanie ilości ujęć wodnych przy jednoczesnym zwiększaniu liczby zaopatrywanej ludności z wodociągów sieciowych. Wraz z postępującym rozwojem sieci wodociągowych należy jednocześnie zadbać o budowę i rozbudowę sieci kanalizacyjnej oraz oczyszczalni ścieków. Brak kolektorów ściekowych i zbiorników bezodpływowych jest nieustającym źródłem zanieczyszczenia środowiska naturalnego oraz powoduje generowanie konfliktów międzysąsiedzkich.
4. Budowa stacji uzdatniania wody w Łukcie. Obecne ujęcie wody zaopatruje blisko połowę mieszkańców gminy. Jakość wody pod względem fizyko – chemicznym budzi zastrzeżenia.
5. Działania pozwalające na rozwiązanie problemów zaopatrywania w dobrą wodę do spożycia w miejscowościach, w których studnie przydomowe są wątpliwej lub złej jakości: Braciszewo, Warkałki, Bolity Stare, Wola Kudypska.
6. Wybudowanie studni awaryjnych na wypadek nieprzewidzianych zdarzeń (dotyczy to np. Morąga, który nie posiada w ogóle takiego zabezpieczenia).
7. Intensyfikacja działań lokalnych samorządów w zakresie usuwania nieczystości stałych. Należy dążyć, by wszystkie posesje były zaopatrzone w pojemniki na odpady i miały podpisane umowy na odbiór śmieci.
8. Na Polach Grunwaldzkich - rozbudowa bazy turystycznej i zaplecza sanitarnego spełniających standardy.
9. W Ostródzie i Morągu eliminacja lokalnych, przydomowych palenisk grzewczych. Zastępowanie ogrzewania centralną siecią ciepłowniczą pozwoli na znaczne zmniejszenie uciążliwości emisji gazów i pyłu.
10. Poprawa stanu technicznego ośrodków wczasowych i obiektów żywieniowych w miejscowościach turystycznych (Kretowiny, Stare Jabłonki, Piławki).

11. Standaryzacja punktów małej gastronomii przy parkingach, w tym bardzo ważne stworzenie dostępu do bieżącej wody.
12. Intensyfikacja działań na rzecz poprawy stanu technicznego obiektów obrotu żywnością usytuowanych w małych miejscowościach.
13. Poprawa stanu technicznego wyposażenia i funkcjonalności stołówek szkolnych w internatach.

11.3.4. INSPEKCJA WETERYNARYJNA

Opracowanie: Andrzej Jankowski

Na terenie powiatu ostródzkiego, w celu zapewnienia ochrony zdrowia publicznego, zadania z zakresu ochrony zdrowia zwierząt oraz bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego realizuje Inspekcja Weterynaryjna.

Powiatowy Lekarz Weterynarii jako kierownik Powiatowej Inspekcji Weterynaryjnej wchodzącej w skład niezespołonej administracji rządowej jest jednym z czterech organów inspekcji weterynaryjnej (oprócz Głównego Lekarza Weterynarii, Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii, Granicznego Lekarza Weterynarii).

Terytorialny zakres działania oraz siedziby powiatowych i granicznych lekarzy weterynarii ustala rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 sierpnia 2004 r. (Dz. U. Nr 200, poz. 2057). Powiatowy Lekarz Weterynarii z siedzibą w Ostródzie jest właściwy dla powiatu ostródzkiego.

Ponieważ Powiatowy Lekarz Weterynarii wykonuje swoje zadania na terenie powiatu ostródzkiego, współpracuje na bieżąco z samorządami gmin w zakresie zabezpieczenia ochrony zdrowia publicznego, w szczególności wystąpienia zagrożeń dla zdrowia zwierząt i ludzi, w tym z Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Koszty działalności Inspekcji i wykonywania zadań o których mowa powyżej są pokrywane z budżetu państwa, a powiatowy inspektorat weterynarii jest państwową jednostką budżetową.

Zadania, organizację, tryb działania oraz zasady finansowania Inspekcji Weterynaryjnej określa Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (D. U. z 2007 r. Nr 121, poz.842 tekst jednolity). W myśl ustawy:

1. Inspekcja realizuje zadania z zakresu ochrony zdrowia zwierząt oraz bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego w celu zapewnienia ochrony zdrowia publicznego.
2. Inspekcja wykonuje swoje zadania w szczególności przez:
 - 1) zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych;
 - 1a) badania kontrolne zakażeń zwierząt;
 - 2) monitorowanie chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych oraz związanej z nimi oporności na środki przeciw drobnoustrojowe u zwierząt, w produktach pochodzenia zwierzęcego i środkach żywienia zwierząt;
 - 3) badanie zwierząt rzeźnych oraz produktów pochodzenia zwierzęcego;
 - 4) przeprowadzanie:

- a) weterynaryjnej kontroli granicznej,
 - b) kontroli weterynaryjnej w handlu i wywozie zwierząt oraz produktów w rozumieniu przepisów o kontroli weterynaryjnej w handlu;
- 5) sprawowanie nadzoru nad:
- a) bezpieczeństwem produktów pochodzenia zwierzęcego, w tym nad wymaganiami weterynaryjnymi przy ich produkcji, umieszczaniu na rynku oraz sprzedaży bezpośredniej,
 - b) wprowadzaniem na rynek zwierząt i ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego,
 - c) wytwarzaniem, obrotem i stosowaniem pasz, dodatków stosowanych w żywieniu zwierząt, organizmów genetycznie zmodyfikowanych przeznaczonych do użytku paszowego i pasz genetycznie zmodyfikowanych oraz nad transgranicznym przemieszczaniem organizmów genetycznie zmodyfikowanych przeznaczonych do użytku paszowego,
 - d) zdrowiem zwierząt przeznaczonych do rozrodu oraz jakością zdrowotną materiału biologicznego, jaj wylęgowych drobiu i produktów akwakultury,
 - e) obrotem i ilością stosowanych produktów leczniczych weterynaryjnych,
 - f) wytwarzaniem i stosowaniem pasz leczniczych,
 - g) przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt,
 - h) przestrzeganiem zasad identyfikacji i rejestracji zwierząt oraz przemieszczaniem zwierząt,
 - i) przestrzeganiem wymagań weterynaryjnych w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta gospodarskie,
 - j) utrzymywaniem, hodowlą, prowadzeniem ewidencji zwierząt doświadczalnych w jednostkach doświadczalnych, hodowlanych i u dostawców;
- 6) prowadzeniem monitorowania substancji niedozwolonych, pozostałości chemicznych, biologicznych, produktów leczniczych i skażeń promieniotwórczych u zwierząt, w ich wydzielinach i wydalinach, w tkankach lub narządach zwierząt, w produktach pochodzenia zwierzęcego, w wodzie przeznaczonej do pojenia zwierząt oraz środkach żywienia zwierząt;
- 7) prowadzeniem wymiany informacji w ramach systemów wymiany informacji, o których mowa w przepisach Unii Europejskiej;
- 8) przyjmowaniem informacji o niebezpiecznych produktach żywnościowych oraz paszach od organów Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, w zakresie

kompetencji tych inspekcji, oraz od organów Inspekcji Handlowej o niebezpiecznych produktach żywnościowych pochodzenia zwierzęcego oraz ocena ryzyka i stopnia zagrożenia spowodowanego niebezpiecznym produktem żywnościowym lub paszą, a następnie przekazywanie tych informacji do kierującego siecią systemu RASFF, o którym mowa w art. 85 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. *o bezpieczeństwie żywności i żywienia* (Dz. U. Nr 171, poz. 1225).

3. Inspekcja wykonuje zadania, o których mowa w pkt 1 i 2, na podstawie przepisów odrębnych. Są to w głównej mierze Rozporządzenia Parlamentu i Rady (UE), Decyzje Rady (UE) oraz Dyrektywy Rady, które zostały implementowane do polskiego prawa poprzez między innymi ustawy:

1. Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. *o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt* (Dz. U. Nr 69, poz. 625 z 2004 r. z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 16 grudnia 2005 r. *o produktach pochodzenia zwierzęcego* (Dz. U. Nr 17, poz. 127 z 2006 r. z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. *o ochronie zwierząt* (Dz. U. Nr 106, poz. 1002 z 2003 r. z późn. zm.);
4. Ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 r. *o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt* (Dz. U. Nr 91, poz. 872 z późn. zm.);
5. Ustawa z dnia 10 grudnia 2003 r. *o kontroli weterynaryjnej w handlu* (Dz. U. Nr 16, poz. 145 z 2004 r. z późn. zm.);
6. Ustawa z dnia 22 lipca 2006 r. *o paszach* (Dz. U. Nr 144, poz. 1045 z 2006 r.).

W związku z członkostwem Polski w Unii Europejskiej przepisy prawa polskiego z zakresu weterynarii mające na celu ochronę życia i zdrowia ludzi oraz zwierząt, w tym zapewnienia właściwych standardów sanitarnych pozyskiwania surowców i produkcji środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego oraz środków żywienia zwierząt, jak również szeroko rozumianej ochrony praw zwierząt musiały zostać dostosowane do prawa wspólnotowego.

Nad przestrzeganiem przepisów tego prawa w państwach członkowskich Unii Europejskiej sprawują nadzór służby weterynaryjne, które ściśle współpracują ze sobą oraz z Komisją Europejską.

Główną funkcję w realizacji zadań określonych przez Unię Europejską w Polsce spełnia Inspekcja Weterynaryjna poprzez lekarzy weterynarii. Urzędowy nadzór weterynaryjny obejmuje cały łańcuch żywnościowy, w tym obiekty, gdzie zwierzęta są utrzymywane, poprzez warunki ich żywienia, pielęgnacji i przewożenia, uboju i przetwarzania, aż do otrzymania produktów finalnych.

Wprowadzanie zmian wiąże się z koniecznością udziału wszystkich podmiotów uczestniczących w procesie wytwarzania produktów pochodzenia zwierzęcego oraz ich dostosowania do standardów prawa wspólnotowego.

Sukcesywne wdrażanie tych zmian wymaga znacznych nakładów finansowych oraz czasu, zarówno ze strony producentów żywności jak i służb weterynaryjnych (w szczególności w zakresie przygotowania strony technicznej dla prowadzenia działań w odpowiednich standardach - laboratoria). Takie potrzeby dotyczą także Inspekcji weterynaryjnej działającej na terenie powiatu ostródzkiego.

Weterynaryjna ochrona zdrowia publicznego zapewniona jest głównie poprzez nadzór nad: warunkami pozyskiwania surowców do wytwarzania środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego, badaniem zwierząt rzeźnych, zwierząt łownych chowanych na fermach i ich mięsa, warunkami sanitarno-higienicznymi produkcji, przechowywania i transportu wszelkich surowców i produktów pochodzenia zwierzęcego. Podmioty biorące udział w procesie wytwarzania obowiązane są zapewnić warunki weterynaryjne oraz uzyskać zatwierdzenie weterynaryjne dla swojej działalności.

Nadzór nad przestrzeganiem przez producentów warunków weterynaryjnych sprawuje powiatowy lekarz weterynarii przy pomocy pracowników Powiatowego Inspektoratu Weterynarii oraz lekarzy wolnej praktyki wyznaczonych do czynności urzędowych.

Aktualnie w Inspektoracie zatrudnionych jest 19 osób w tym 11 lekarzy weterynarii oraz 2 techników weterynarii. Siedmiu lekarzy posiada tytuł specjalisty:

- epizootiologia i administracja weterynaryjna – 1 osoba,
- higiena zwierząt rzeźnych i żywności pochodzenia zwierzęcego – 5 osób,
- choroby drobiu i ptaków ozdobnych – 1 osoba,
- choroby przeżuwaczy – 1 osoba.

Dodatkowo, szczególnie w zakresie monitoringu chorób zakaźnych oraz badania zwierząt rzeźnych i mięsa, powiatowy lekarz weterynarii korzysta z usług 31 urzędowych lekarzy weterynarii.

11.4. RYNEK PRACY

Opracowanie: Zdzisław Szramowski

Analiza sytuacji na rynku pracy w powiecie ostródzkim prowadzona jest systematycznie. Pozwala na określenie, w jakim stopniu podaż pracy (liczba osób chętnych do pracy) poparta jest popytem na pracę (zgłaszanym przez przedsiębiorców), wykazuje ile osób z tych, które chcą pracować ma szansę na wykonywanie pracy, a tym samym na uzyskanie dochodu. Pomaga określić nie tylko rozmiary aktywności, ale i bierności ekonomicznej ludności powiatu. Służy również statystykom, do przekazywania których PUP jest zobligowany z racji pełnienia swojej ustawowej roli.

Mówiąc o *RYNKU PRACY*, zazwyczaj bierze się pod uwagę tą jego część, która dotyczy ludzi aktywnych – pracujących bądź chcących pracować. Pozostali nie zgłaszają podaży pracy, nie stanowią więc części rynku pracy. W tym kontekście należy więc zwrócić uwagę na zatrudnienie i bezrobocie.

W celu pokazania stanu lokalnego rynku pracy w szerszym aspekcie, charakterystyka obszaru zawarta w tym rozdziale pokazana jest na tle województwa, kraju i niektórych wskaźników dotyczących krajów UE.

Stosunek ilości zatrudnionych osób w wieku produkcyjnym do ogólnej liczby ludności w wieku produkcyjnym stanowi **stopę zatrudnienia**.

W grudniu 2007 roku według danych Eurostat stopa zatrudnienia wyniosła 65,4% w całej Unii Europejskiej wobec 62,9% w roku 2004. Wskaźnik ten w Polsce wzrósł do 57% z 51,7%. Mimo że wskaźnik ten plasuje nas na przedostatniej pozycji na liście, jest to jeden z najwyższych wzrostów w całej Unii (o 5,3 punktu procentowego).

Stopa bezrobocia (oficjalna, czyli stopa bezrobocia rejestrowanego) określa stosunek liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne, do ogółu siły roboczej (ludności aktywnej zawodowo).

Eurostat mierzy **zharmonizowaną stopę bezrobocia** wśród osób w wieku 15 -74 lata pozostających bez pracy, zdolnych podjąć zatrudnienie w ciągu najbliższych dwóch tygodni, którzy aktywnie poszukiwali pracy w ciągu ostatnich tygodni w odniesieniu do wszystkich osób w wieku produkcyjnym w danym kraju. Określa ją procentowy udział bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo (tj. sumy pracujących i bezrobotnych).

Zharmonizowana stopa bezrobocia jest wynikiem przyjętej przez Eurostat ujednoliconej metody wyznaczania tego wskaźnika dla każdego z krajów. Dane obliczane są przez Eurostat w oparciu o kwartalne wyniki badania siły roboczej (w Polsce prowadzonego pod nazwą Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności) oraz miesięczne dane z bezrobocia rejestrowanego.

W grudniu 2007 roku według danych Eurostat stopa bezrobocia wyniosła 6,8% w całej Unii Europejskiej, wobec 9,0% w roku 2004. Wskaźnik ten w Polsce rok wcześniej obniżył się do 8,1% z 18,3% (w roku 2004) i jest to najwyższy spadek w całej Unii (o 10,2 punktu procentowego). Najniższy poziom wyrównanej sezonowo stopy bezrobocia odnotowały Holandia (2,9%) i Dania (3,1%), a najwyższe Słowacja (10,8%) i Hiszpania (8,6%).

Stopa zatrudnienia i stopa bezrobocia w krajach UE według Eurostat

Wyszczególnienie		Stopa zatrudnienia (dla ludności w wieku 15-64 lat)					Stopa bezrobocia (dla ludności w wieku 15-74 lat)				
		2004	2005	2006	2007	wzrost/ spadek (2007- 2004)	2004	2005	2006	2007	wzrost/ spadek (2007- 2004)
EA13	BE, DE, IE, EL, ES, FR, IT, LU, NL, AT, PT, SI, FI	63,2	63,8	64,8	65,7	2,5	8,8	8,4	7,8	7,2	-1,6
EA15	EA13 + CY, MT	63,2	63,8	64,8	65,7	2,5	bd	bd	7,8	7,2	x
EU25	BE, CZ, DK, DE, EE, EL, ES, FR, IE, IT, CY, LV, LT, LU, HU, MT, NL, AT, PL, PT, SI, SK, FI, SE, UK	63,3	64,0	64,8	65,8	2,5	9,0	8,5	-	-	-2,2
EU27	EU25 + BG, RO	62,9	63,5	64,5	65,4	2,5	-	-	7,6	6,8	
BE	Belgia	60,3	61,1	61,0	62,0	1,7	8,5	8,5	7,8	7,2	-1,3
BG	Bułgaria	54,2	55,8	58,6	61,7	7,5	-	-	8,2	5,8	x
CZ	Czechy	64,2	64,8	65,3	66,1	1,9	8,2	7,8	6,3	4,7	-3,5
DK	Dania	75,7	75,9	77,4	77,1	1,4	5,2	4,4	3,7	3,1	-2,1
DE	Niemcy	65,0	66,0	67,5	69,4	4,4	9,6	9,5	9,0	7,8	-1,8
EE	Estonia	63,0	64,4	68,1	69,4	6,4	8,7	6,7	5,4	5,3	-3,4
IE	Irlandia	66,3	67,6	68,6	69,1	2,8	4,4	4,3	4,4	4,5	0,1
EL	Grecja	59,4	60,1	61,0	61,4	2,0	10,2	bd	8,6	bd	x
ES	Hiszpania	61,1	63,3	64,8	65,6	4,5	10,3	8,5	8,2	8,6	-1,7
FR	Francja	63,7	63,9	63,8	64,6	0,9	9,6	9,2	8,8	7,8	-1,8
IT	Włochy	57,6	57,6	58,4	58,7	1,1	8,0	bd	6,5	bd	x
CY	Cypr	68,9	68,5	69,6	71,0	2,1	6,1	5,8	4,2	3,9	-2,2
LV	Łotwa	62,3	63,3	66,3	68,3	6,0	10,0	8,3	6,2	5,4	-4,6
LT	Litwa	61,2	62,6	63,6	64,9	3,7	10,2	6,8	4,7	3,9	-6,3
LU	Luxemburg	62,5	63,6	63,6	63,6	1,1	5,0	5,6	4,9	4,8	-0,2
HU	Węgry	56,8	56,9	57,3	57,3	0,5	6,6	7,3	7,5	7,3	0,7
MT	Malta	54,0	53,9	54,8	55,7	1,7	7,9	7,9	6,9	5,8	-2,1
NL	Holandia	73,1	73,2	74,3	76,0	2,9	4,8	4,7	3,6	2,9	-1,9
AT	Austria	67,8	68,6	70,2	71,4	3,6	5,0	5,2	4,5	4,3	-0,7
PL	Polska	51,7	52,8	54,5	57,0	5,3	18,3	17,2	11,8	8,1	-10,2
PT	Portugalia	67,8	67,5	67,9	67,8	0,0	7,1	7,5	7,9	8,2	1,1
RO	Rumunia	57,7	57,6	58,8	58,8	1,1	-	-	7,1	7,0	x
SI	Słowenia	65,3	66,0	66,6	67,8	2,5	6,3	6,4	5,3	4,3	-2,0
SK	Słowacja	57,0	57,7	59,4	60,7	3,7	17,4	16,1	12,0	10,8	-6,6
FI	Finlandia	67,6	68,4	69,3	70,3	2,7	8,7	8,4	7,2	6,6	-2,1
SE	Szwecja	72,1	72,5	73,1	74,2	2,1	bd	bd	6,5	5,6	x
UK	Wielka Brytania	71,6	71,7	71,5	71,3	-0,3	4,6	bd	5,4	bd	x

bd – brak danych

źródło: PUP Ostróda - opracowanie własne na podstawie danych Eurostat <http://ec.europa.eu/eurostat> (2008)

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), **stopa bezrobocia** mierzona jako odsetek bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy wobec całości cywilnej ludności aktywnej zawodowo, w grudniu 2007 roku wyniosła 11,4% wobec 19,1% w grudniu 2004. Równie znaczący spadek poziomu bezrobocia w tym okresie odnotowano w powiecie ostródzkim – o 11,2 punktu procentowego.

Stopa bezrobocia w Polsce, Województwie Warmińsko – Mazurskim i Powiecie Ostródzkim

Wyszczególnienie		2004	2005	2006	2007	wzrost/spadek (2007-2004)
Kraj	w %	19,1	17,6	14,9	11,4	-7,7
Województwo		29,2	27,5	23,6	19,0	-10,2
Powiat		33,8	31,9	28,0	22,6	-11,2

źródło: PUP Ostróda - opracowanie własne na podstawie danych GUS <http://www.stat.gov.pl> (2008)

Stopa bezrobocia i stopa zatrudnienia mają w mianowniku inne wielkości – tzn. stopy zatrudnienia i bezrobocia są wielkościami relatywnymi, czyli odnoszą wielkość zatrudnienia i bezrobocia do jakichś wielkości bazowych, ale podstawy tych dwóch pomiarów są różne. Zatrudnienie obserwujemy na tle ogólnej wielkości ludności w wieku produkcyjnym. Tymczasem zmiany bezrobocia odnosimy tylko do tej części ludności w wieku produkcyjnym, która stanowi siłę roboczą. Aby być bezrobotnym, trzeba być zatem aktywnym zawodowo – móc i chcieć pracować, pomimo że pracy się nie posiada. Dlatego też renciści, studenci, czy bezdomni nie szukający zatrudnienia nie są wliczani w statystyki bezrobocia.

Jak wynika z przedstawionych tabel mimo pozytywnych zmian jakie następują w Polsce od 2004 roku, dystans do innych krajów UE pod względem podstawowych charakterystyk rynku pracy jest nadal bardzo duży.

Rynek pracy w Polsce charakteryzuje się niską aktywnością zawodową, wysokim bezrobociem i jednym z najniższych wskaźników zatrudnienia w krajach UE. Od roku 1998 w Polsce systematycznie spadała liczba ludzi pracujących, rosła zaś liczba osób nieaktywnych.

Silny spadek zatrudnienia nastąpił w latach 1998-2003. Wiązał się on z jednej strony z restrukturyzacją przedsiębiorstw w warunkach spowolnienia gospodarczego, z drugiej z dezaktywizacyjną polityką rynku pracy skłaniającą, zwłaszcza osoby po 50 roku życia do przechodzenia na wcześniejsze emerytury, zasiłki czy świadczenia przedemerytalne.

W Polsce zahamowanie trendu spadkowego na rynku pracy daje się zauważyć od 2004 roku. Takie same tendencje można zaobserwować na lokalnym rynku pracy.

Zmiany w zakresie wskaźników strukturalnych na przestrzeni czterech lat wskazuje tabela poniżej.

Wybrane wskaźniki strukturalne w Polsce wyznaczone na podstawie BAEL

Wyszczególnienie		2004	2005	2006	2007
Współczynnik aktywności zawodowej					
ogółem		54,7%	54,9%	54,0%	53,7%
w tym w wieku	15-24	33,9%	33,5%	34,2%	33,0%
	25-34	85,5%	85,5%	85,0%	84,4%
	35-44	88,3%	88,4%	87,0%	87,0%
	45-54	74,1%	75,7%	74,3%	74,8%
	55-59/64	36,6%	37,6%	35,4%	37,2%
	60/65+	7,3%	7,1%	6,2%	5,9%
	15-64	64,2%	64,6%	63,4%	63,2%
	wiek produkcyjny (18-59/65)	69,6%	69,8%	69,2%	69,1%
Współczynnik zatrudnienia					
ogółem		44,3%	45,2%	46,5%	48,5%
w tym w wieku	15-24	20,0%	20,9%	24,0%	25,8%
	25-34	68,8%	69,8%	73,5%	76,4%
	35-44	74,8%	75,9%	77,2%	80,7%
	45-54	62,5%	64,2%	65,6%	68,6%
	55-59/64	32,1%	33,2%	32,3%	34,5%
	60/65+	7,0%	6,8%	6,0%	5,8%
	15-64	51,9%	53,0%	54,5%	57,0%
	wiek produkcyjny (18-59/65)	56,1%	57,1%	59,4%	62,3%
Zharmonizowana stopa bezrobocia					
ogółem		19,0%	17,7%	13,8%	9,6%
w tym w wieku	15-24	40,8%	37,8%	29,8%	21,7%
	25-34	19,5%	18,4%	13,5%	9,4%
	35-44	15,3%	14,1%	11,3%	7,2%
	45+	14,1%	13,7%	10,6%	7,7%
	15-64	19,3%	18,0%	14,0%	9,7%
	wiek produkcyjny (18-59/65)	19,4%	18,1%	14,1%	9,8%
Stopa bezrobocia długotrwałego (12 mcy+)		10,3%	10,2%	7,8%	4,9%*
Stopa bezrobocia długotrwałego (13 mcy+)		9,1%	9,3%	7,0%	4,4%
Udział długotrwale bezrobotnych w ogóle bezrobotnych		47,9%	52,2%	50,4%	45,8%

* dane wstępne

wszystkie powyższe dane to przeciętne w roku (obliczane na podstawie badań w poszczególnych kwartałach danych lat)

źródło: PUP Ostróda - opracowanie własne na podstawie "Aktywność ekonomiczna ludności Polski IV kwartał 2007r." (publikacja dostępna na <http://www.stat.gov.pl>) (2008)

Poniższe zestawienie przedstawia prognozę dla Polski sporządzoną przez Departament Analiz Ekonomicznych Ministerstwa Gospodarki i Pracy. Warto zaznaczyć, że stopa bezrobocia prognozowana na rok 2014 na poziomie 11,9%, już na koniec roku 2007 osiągnęła 11,4%.

Prognoza rynku pracy dla Polski (osoby w wieku 15 lat i więcej)

Wyszczególnienie	2007-2013	2014-2020
Populacja (w tys.)	32 429	32 365
Aktywni (w tys.)	17 087	17 118
Pracujący (w tys.)	14 632	15 083
Bezrobotni (w tys.)	2 455	2 035
Współczynnik aktywności zawodowej (w %)	52,8	53
Wskaźnik zatrudnienia (w %)	45,3	46,7
Stopa bezrobocia (w %)	14,4	11,9

źródło: Prognoza rynku pracy DAE MGIP do NPR na lata 2007-2013 (2008)

Powiat ostródzki zamieszkuje 7,4% ludności województwa warmińsko – mazurskiego. Podobnie jak w pozostałych regionach kraju sieć osadnicza charakteryzuje się silną koncentracją ludności w miastach. Na koniec 2006 roku miasta zamieszkiwało 52 801 osób, co stanowi 50,21% ogółu, natomiast mieszkańcy wsi stanowili 49,79% (52 353 osoby).

Wybrane cechy zmian demograficznych w układzie ekonomicznych grup wiekowych w latach 2004 – 2006 przedstawia zestawienie poniżej.

Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci w powiecie ostródzkim i województwie warmińsko-mazurskim

Jednostka terytorialna	Ogółem		Wiek					
			przedprodukcyjny		produkcyjny		poprodukcyjny	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
2004								
Powiat ostródzki	105 604	53 699	25 342	12 412	66 428	31 856	13 834	9 431
Podregion elbląski	532 409	271 850	126 261	61 853	335 538	161 917	70 610	48 080
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	1 428 714	731 094	332 067	162 118	906 566	439 765	190 081	129 211
2005								
Powiat ostródzki	105 455	53 686	24 504	12 010	67 070	32 207	13 881	9 469
Podregion elbląski	531 689	271 552	122 415	59 869	338 545	163 565	70 729	48 118
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	1 428 601	731 283	322 093	157 151	915 235	444 282	191 273	129 850
2006								
Miasto Ostróda	33 405	17 606	6 654	3 343	21 842	10 880	4 909	3 383
Gmina Ostróda	15 456	7 659	3 855	1 869	9 794	4 586	1 807	1 204
Miasto Miłomłyn	2 314	1 203	512	252	1 483	727	319	224
Gmina Miłomłyn	2 677	1 347	596	307	1 647	752	434	288
Gmina Łukta	4 465	2 230	1 145	545	2 774	1 297	546	388
Gmina Grunwald	5 694	2 825	1 487	747	3 514	1 623	693	455
Gmina Dąbrówno	4 379	2 163	1 080	547	2 708	1 235	591	381

Miasto Morąg	14 400	7 472	3 071	1 465	9 451	4 692	1 878	1 315
Gmina Morąg	10 325	5 097	2 630	1 276	6 411	2 932	1 284	889
Miasto Miłakowo	2 682	1 365	562	283	1 717	807	403	275
Gmina Miłakowo	3 069	1 518	743	363	1 960	895	366	260
Gmina Małdyty	6 288	3 119	1 484	707	3 905	1 801	899	611
Powiat ostródzki	105 154	53 604	23 819	11 704	67 206	32 227	14 129	9 673
Podregion elbląski	530 616	271 211	118 872	58 149	340 130	164 063	71 614	48 999
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	1 426 883	730 947	312 401	152 447	920 645	446 375	193 837	132 125

źródło: PUP Ostróda - opracowanie własne na podstawie GUS Bank Danych Regionalnych <http://www.stat.gov.pl/bdrrs/> (2008)

Od roku 2001 następuje spadek liczby ludności zamieszkującej powiat ostródzki. Względny udział kobiet utrzymuje na podobnym poziomie, w omawianym okresie - średnio 50,83%

w ogóle ludności. W okresie od 2000 do 2006 roku nastąpił spadek o 5,16% osób będących w wieku przedprodukcyjnym, może to w przyszłości skutkować spadkiem ilości osób będących w wieku produkcyjnym ("zarabiającym"), choć w chwili obecnej obserwujemy sukcesywny wzrost w tej grupie - w ciągu 6 lat o 4,25 punktu procentowego.

CHARAKTERYSTYKA OBSZARU BEZROBOCIA

Tak jak istnieje wiele przyczyn pozostawania bez pracy, tak istnieje wiele typów bezrobocia. Rozróżnianie rodzajów bezrobocia zarówno w skali kraju jak i w warunkach lokalnych umożliwia stosowanie odpowiednich bodźców na jego zwalczanie.

Praktycznie ze wszystkimi rodzajami bezrobocia w mniejszym lub większym stopniu mamy do czynienia na obszarze powiatu.

Bezrobocie strukturalne - jest wynikiem niedopasowania pomiędzy podażą pracy, a popytem na pracę. Dotyczy przede wszystkim tych bezrobotnych, których wiedza, umiejętności oraz poziom wykształcenia nie odpowiadają potrzebom rynku pracy. Ten rodzaj bezrobocia ma charakter długookresowy. Bezrobocie strukturalne pojawiło się w latach 90 - tych ubiegłego wieku i jest wynikiem transformacji gospodarczej (restrukturyzacja przemysłu, likwidacja PGR). Wyjściem z tej sytuacji jest znalezienie pracy w całkiem innym zawodzie niż wykonywany dotychczas (np. poprzez przekwalifikowanie, szkolenia).

Bezrobocie technologiczne - wynika z postępu technicznego i technologicznego wynikającego z zastępowania pracy żywej osoby pracą maszyn. Skutkiem jest zmniejszanie zatrudnienia i wolne zasoby siły roboczej. Zautomatyzowanie pracy tworzy rynek dla konkretnych specjalistów.

Bezrobocie koniunkturalne, zwane też cyklicznym. Związane z cyklicznymi zmianami produktywności gospodarki. Gdy gospodarka wchodzi w stan recesji następuje spadek popytu na towary i usługi oferowane przez przedsiębiorstwa, czego skutkiem jest spadek produkcji i zapotrzebowania na pracę. Koniunktura oznacza z kolei wzrost produkcji i zatrudnienia.

Bezrobocie frykcyjne - to bezrobocie krótkookresowe. Jego powodem jest przerwa w zatrudnieniu spowodowana zmianą miejsca pracy i poszukiwaniem nowego pracodawcy. Do tej kategorii należą bezrobotni, którzy zostali pozbawieni pracy w wyniku np. redukcji zatrudnienia. Jest to zjawisko normalne w gospodarce rynkowej. Ta kategoria odnosi się również do wkraczających na rynek absolwentów szkół i uczelni oraz kobiet powracających po urlopach macierzyńskich i wychowawczych. Jest to niewielki % ogółu bezrobotnych.

Bezrobocie dobrowolne oznacza sytuację osoby zdolnej do pracy nie zainteresowanej jednak podjęciem zatrudnienia.

Bezrobocie przymusowe - pewna grupa osób nie może znaleźć zatrudnienia pomimo wyrażania chęci do pracy.

Bezrobocie sezonowe - uwarunkowane porą roku, wynikające z sektorowości gospodarki (budownictwo, drogownictwo, rolnictwo, przetwórstwo), szczególnie widoczne na naszym lokalnym rynku i w naszym województwie.

Bezrobocie długotrwałe - dotyczy bezrobotnych pozostających w rejestrze PUP przez okres ponad 12 miesięcy w ciągu ostatnich dwóch lat. Ten rodzaj bezrobocia jest bardzo niebezpieczny, gdyż im dłuższa jest przerwa w pracy, tym trudniej i mniejsze są szanse na jej znalezienie. To bezrobocie ma poważne skutki ekonomiczne i społeczne, gdyż długotrwały okres przebywania bez pracy może przyczynić się do powstawania patologii społecznych (depresja, alkoholizm, dziedziczenie bezrobocia).

Uwarunkowania makroekonomiczne

Na lokalny rynek pracy również silnie oddziałują uwarunkowania makroekonomiczne.

W okresach dobrej koniunktury zazwyczaj poprawia się sytuacja na rynku pracy. Z okresami stagnacji gospodarczej wiąże się zazwyczaj ograniczenie popytu na pracę.

Reakcje przedsiębiorstw na pogorszenie koniunktury wiążą się najczęściej z redukcją zatrudnienia. Ożywienie gospodarcze niekoniecznie oznacza zwiększanie płac czy wzrost zatrudnienia. Sytuacja na rynku pracy odbija się również na polityce świadczeń społecznych.

Wśród podstawowych przyczyn obecnego poziomu bezrobocia wymienić należy:

- wysokie pozapłacowe koszty pracy związane z obciążeniami podatkowymi i paropodatkowymi,
- stosowanie w latach dziewięćdziesiątych polityki społecznej i polityki rynku pracy ukierunkowanej w znacznie większym stopniu na dezaktywizację (np. emerytury pomostowe, brak dochodów z pracy rekompensowany świadczeniami z Funduszu Pracy lub systemu zabezpieczenia społecznego), niż na pomoc w znalezieniu zatrudnienia,
- wciąż niskie kwalifikacje zawodowe poszukujących pracy,
- brak elastyczności systemu kształcenia, skutkujący niedostosowaniem przygotowania zawodowego absolwentów szkół do potrzeb rynku pracy,
- niskie tempo wzrostu gospodarczego w latach 2000-2002, które przyczyniło się do utrwalenia wysokiego poziomu bezrobocia.

Czynniki demograficzne (wyże i niżej) oraz starzenie się społeczeństwa mają zasadnicze znaczenie dla procesów zachodzących na rynku pracy. Z powodu istniejących barier strukturalnych, ograniczających wzrost zatrudnienia oraz spowolnienia wzrostu gospodarczego w latach 2000-2002, czynniki demograficzne w dużej mierze przesądziły o wzroście bezrobocia, zwłaszcza wśród osób młodych.

Polska należy do krajów o malejącej liczbie ludności. Rok 2004 był piątym z kolei, w którym odnotowano rzeczywisty ubytek ludności, a jednocześnie trzecim, w którym wystąpił ujemny przyrost naturalny. W latach 1999-2004 w wyniku niskiego przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji zagranicznych liczba ludności Polski zmniejszyła się o ponad 102 tys. i w końcu 2004 roku wyniosła ok. 38,2mln osób.

Starzenie się społeczeństwa w Polsce nie jest tak widoczne jak w rozwiniętych krajach europejskich, ale według prognoz będzie nasilać się w kolejnych latach. Wzrostowi liczby osób w wieku produkcyjnym i liczby osób w wieku poprodukcyjnym towarzyszy

zmniejszanie się liczebności w grupie wiekowej 0-17 lat, co będzie miało w najbliższej przyszłości wpływ również na lokalny rynek pracy.

Niemalą grupę stanowią bezrobotni wywodzący się z tzw. grup defaworyzowanych, wymagający szczególnej troski ze strony służb zatrudnienia. Według raportu przygotowanego przez grupę ekspertów na zamówienie Fundacji Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych (2006), w Polsce występuje dziewięć grup określanych jako defaworyzowane na rynku. Należą do nich:

1. osoby powyżej 50 roku życia,
2. osoby niepełnosprawne,
3. osoby chore psychicznie,
4. imigranci i mniejszości narodowe,
5. mieszkańcy obszarów wiejskich,
6. kobiety,
7. bezdomni,
8. osoby opuszczające zakłady karne,
9. młodzież.

Zapisy art. 49 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z dnia 1 maja 2004 roku) precyzują kategorie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy i zaliczają do nich:

1. bezrobotnych do 25 roku życia,
2. bezrobotnych długotrwale lub kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka,
3. bezrobotnych powyżej 50 roku życia,
4. bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego,
5. bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia,
6. bezrobotnych, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia,
7. bezrobotnych niepełnosprawnych.

Na lokalnym rynku pracy wśród wymienionych istotną grupę bezrobotnych stanowią mieszkańcy wsi, w szczególności popegeerowskich. Problemy związane z rynkiem pracy i bezrobociem na obszarach wiejskich należy odnieść do czynników, które w istotny sposób różnicują sytuację mieszkańców miast i wsi. Na pozycję mieszkańców wsi na rynku pracy wpływają: jakość edukacji, kwalifikacje zawodowe, sytuacja

materialna, źródła dochodu, możliwość tworzenia alternatywnych form zatrudnienia. Pomimo tego, że mieszkańcy wsi w większości posiadają gospodarstwa rolne, to jedynie dla części z nich stanowi ono główne źródło utrzymania. Turystyka wiejska czy agroturystyka może stanowić alternatywne źródło dochodu tylko w niewielkiej liczbie gospodarstw - ma zatem marginalne znaczenie w stosunku do innych możliwych typów działalności gospodarczej. Dużą grupę mieszkańców stanowią rodziny byłych pracowników PGR, którzy nie odnaleźli się w nowej rzeczywistości.

W powiecie ostródzkim udział bezrobotnych mieszkańców wsi do mieszkańców miast wynosi 60% do 40%. O ile na obszarach miejskich ilość bezrobotnych zmniejszyła się z 41,31% w 2004 roku do 38,97% w 2007 roku, to na obszarach wiejskich wzrosła z 58,69% do 61,03%. Na niższym poziomie niż w mieście utrzymuje się odsetek mieszkańców wsi posiadających prawo do zasiłku dla bezrobotnych.

Bezrobotni ogółem i z prawem do zasiłku zarejestrowani w powiecie ostródzkim według Miast i Gmin

Wyszczególnienie	2004		2005		2006		2007	
	ogółem	z prawem do zasiłku	ogółem	z prawem do zasiłku	ogółem	z prawem do zasiłku	ogółem	z prawem do zasiłku
Miasto Ostróda	3 193	597	3 001	575	2 521	514	1 777	345
Gmina Ostróda	2 022	362	1 914	351	1 585	265	1 185	198
Miasto Miłomłyn	317	58	318	51	278	44	205	34
Gmina Miłomłyn	449	75	404	61	332	58	293	57
Gmina Łukta	589	95	592	117	535	84	431	70
Gmina Grunwald	977	170	921	167	801	131	631	103
Gmina Dąbrówno	672	95	668	98	580	81	468	76
Miasto Morąg	1 669	309	1 493	371	1 292	279	1 007	236
Miasto Miłakowo	343	67	272	54	271	57	215	40
Gmina Morąg	1 687	258	1 586	335	1 380	233	1 030	160
Gmina Miłakowo	589	95	518	81	475	80	417	77
Gmina Małdyty	861	132	823	165	672	104	563	88
MIESZKAŃCY MIAST	5 522	1 031	5 084	1 051	4 362	894	3 204	655
	41,31%	18,67%	40,64%	20,67%	40,68 %	20,50%	38,97%	20,44%
MIESZKAŃCY WSI	7 846	1 282	7 426	1 375	6 360	1 036	5 018	829
	58,69%	16,34%	59,36%	18,52%	59,32 %	16,29%	61,03%	16,52%
OGÓŁEM POWIAT	13 368	2 313	12 510	2 426	10 722	1 930	8 222	1 484
	100,00 %	17,30%	100,00 %	19,39%	100,00 %	18,00%	100,00 %	18,05%

źródło: PUP Ostróda - opracowanie własne na podstawie MIPS-01 (2008)

Wybrane aspekty lokalnego bezrobocia pod względem strukturalnym w odniesieniu do całego regionu - województwa warmińsko – mazurskiego, przedstawia tabela poniżej.

Porównanie wybranych cech rynku pracy powiatu w odniesieniu do regionu w 2007 roku

Lp.	Cecha rynku pracy	Woj. warmińsko-mazurskie		Powiat ostródzki		Wskaźnik *
1.	Bezrobotni	98 995	100%	8 222	100%	0,00%
	kobiety	58 395	58,99%	5 042	61%	2,34%
	mężczyźni	40 600	41,01%	3 180	39%	-2,34%
2.	Stopa bezrobocia XII 2007	19,00%		22,60%		3,60%
3.	Wykształcenie bezrobotnych					
	gimnazjum i niższe	38 090	38,48%	3 429	42%	3,23%
	zasadnicze zawodowe	28 415	28,70%	2 480	30%	1,46%
	średnie ogólnokształcące	8 476	8,56%	545	7%	-1,93%
	policealne i średnie zawodowe	19 334	19,53%	1 497	18%	-1,32%
	wyższe	4 680	4,73%	271	3%	-1,43%
	w tym kobiety					
	gimnazjum i niższe	21 015	21,23%	2 008	24%	3,19%
	zasadnicze zawodowe	14 920	15,07%	1 349	16%	1,34%
	średnie ogólnokształcące	6 132	6,19%	431	5%	-0,95%
	średnie zawodowe i policealne	13 192	13,33%	1 085	13%	-0,13%
	wyższe	3 136	3,17%	169	2%	-1,11%
4.	Wiek bezrobotnych					
	18-24	18 780	18,97%	1 512	18%	-0,58%
	25-34	26 665	26,94%	2 148	26%	-0,81%
	35-44	20 159	20,36%	1 708	21%	0,41%
	45-54	26 059	26,32%	2 200	27%	0,43%
	55-59	6 444	6,51%	577	7%	0,51%
	60-64	888	0,90%	77	1%	0,04%
	w tym kobiety					
	18-24	11 242	11,36%	923	11%	-0,13%
	25-34	17 427	17,60%	1 479	18%	0,38%
	35-44	12 630	12,76%	1 085	13%	0,44%
	45-54	14 661	14,81%	1 310	16%	1,12%
	55-60	2 435	2,46%	245	3%	0,52%
5.	Długotrwale bezrobotni					
	12-24 m-ce	13 780	13,92%	1 230	15%	1,04%
	pow. 24 m-cy	28 480	28,77%	3 187	39%	9,99%
	w tym kobiety					
	12-24 m-ce	8 586	8,67%	767	9%	0,66%
	pow. 24 m-cy	20 754	20,96%	2 346	29%	7,57%

*Wskaźnik + wyższy w powiecie - niższy w powiecie w stosunku do średniej w województwie (w %)

źródło: PUP - opracowanie własne na podstawie MIPS-01 oraz danych WUP Olsztyn (2008)

Współczynnik aktywności zawodowej mierzony jako procentowy udział aktywnych zawodowo w ogólnej liczbie ludności danej kategorii, systematycznie spada. Utrzymuje się wyższa aktywność zawodowa mężczyzn niż kobiet.

Najwyższa aktywność zawodowa charakteryzuje osoby w wieku 35-44 lata. Porównując dane z ostatnich kilku lat wyraźnie widać, że spadek aktywności ekonomicznej dotyczy głównie osób w wieku do 24 lat i w starszych grupach wiekowych. O ile w przypadku ludzi młodych wiązało się to z podejmowaniem dalszej nauki, to osoby starsze przede wszystkim stawały się bierne z powodu emerytury, choroby lub niepełnosprawności.

Na rynku pracy kobiety napotykają większe trudności niż mężczyźni. Przyczynia się do tego zarówno charakter podaży pracy kobiet, które są bardziej niż mężczyźni skłonne do akceptacji pracy w sektorach niżej płatnych, lecz cechujących się wyższą stabilnością zatrudnienia (np. administracja, oświata) jak i zdarzające się niekiedy postrzeganie przez pracodawców macierzyństwa i związanych z nim absencji w pracy jako dodatkowych kosztów pracy wykonywanej przez kobiety. Barierą dla pełnego zatrudnienia kobiet jest również tradycyjny podział obowiązków domowych i słaby rozwój usług opiekuńczych.

W okresie 2004 – 2007 w powiecie ostródzkim największy spadek ilości bezrobotnych odnotowano wśród bezrobotnych w przedziale 18 – 24 lata: z 22,66% do 18,39% ogółu bezrobotnych, tj. o 4,27 punktu procentowego. Największy wzrost natomiast miał miejsce w przedziale 55 – 59 lat: z 3,23% do 7,02% ogółu bezrobotnych, tj. blisko o 4 punkty procentowe.

Bezrobotni według wieku

Wiek	2004		2005		2006		2007	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
18-24	3 029	1 648	2 628	1 389	2 184	1 304	1 512	923
25-34	3 646	2 183	3 435	2 008	2 830	1 796	2 148	1 479
35-44	3 026	1 749	2 811	1 628	2 302	1 386	1 708	1 085
45-54	3 178	1 648	3 044	1 618	2 764	1 523	2 200	1 310
55-59	432	171	542	207	579	233	577	245
60 i więcej	57	0	50	0	63	0	77	0
OGÓŁEM	13 368	7 399	12 510	6 850	10 722	6 242	8 222	5 042

źródło: PUP Ostróda - opracowanie własne na podstawie MIPS-01 (2008)

Analiza wskaźników poziomu wykształcenia pokazuje, że najniższy występuje wśród osób posiadających wyższe wykształcenie (2-3%), a najwyższy notuje się w kategorii osób z wykształceniem podstawowym i poniżej (40-42%). Przyglądając się bezrobotnym pod względem wykształcenia, już same statystyki wskazują na wzrost znaczenia kwalifikacji w sensie posiadania konkretnego zawodu: w analizowanym okresie największy spadek ilości bezrobotnych odnotowano wśród posiadających wykształcenie zasadnicze zawodowe – o 3,84%, tj. z 34% w roku 2004 do 30,16% w 2007.

Bezrobotni według poziomu wykształcenia

Wykształcenie	2004		2005		2006		2007	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Wyższe	312	198	317	204	332	222	271	169
Policealne i średnie zawodowe	2 231	1 528	2 082	1 422	1 873	1 347	1 497	1 085
Średnie ogólnokształcące	813	636	765	589	724	561	545	431
Zasadnicze zawodowe	4 545	2 232	4 081	1 555	3 339	1 701	2 480	1 349
Podstawowe/gimnazjalne i poniżej	5 467	2 805	5 265	3 080	4 454	2 411	3 429	2 008
OGÓŁEM	13 368	7 399	12 510	6 850	10 722	6 242	8 222	5 042

źródło: PUP Ostróda - opracowanie własne na podstawie MIPS-01 (2008)

Rozwijający się lokalny rynek pracy pozwala się odnaleźć na nim osobom pozostającym bez pracy długotrwale. Statystyki wskazują na spadek rzędu 5% wśród osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy nieprzerwanie od momentu rejestracji: z 58,7% w 2004 roku (7 847 osoby) o 53,72% w 2007 roku (4 417 osoby).

Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy

Okres pozostawania bez pracy	2004		2005		2006		2007	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
do 1 m-ca	744	257	759	259	607	235	503	184
1 - 3	1 446	592	1551	672	1 263	559	1 070	503
3 - 6	1 505	701	1 707	811	1 359	712	1 041	574
6 - 12	1 826	932	1 826	836	1 638	824	1 191	668
12 - 24	2 280	1 143	1 856	971	1 828	1 035	1 230	767
powyżej 24 m-cy	5 567	3 774	4 811	3 301	4 027	2 877	3 187	2 346
OGÓŁEM	13 368	7 399	12 510	6 850	10 722	6 242	8 222	5 042

źródło: PUP Ostróda - opracowanie własne na podstawie MIPS-01 (2008)

Wśród długotrwale bezrobotnych największy spadek odnotowany został wśród młodzieży w wieku 18 – 24 lata: z 16,94% do 11,89%, tj. o 5,05%. Wzrósł natomiast poziom bezrobocia wśród osób w przedziałach lat 45 – 54 i 55 – 59 odpowiednio o 4,89 i 4,92%.

Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12m-cy - według wieku

Wiek	2004		2005		2006		2007	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
18-24	1 329	900	999	663	790	594	525	412
25-34	2 048	1 441	1 691	1 198	1 439	1 084	1 056	865
35-44	1 956	1 235	1 616	1 099	1 336	938	956	694
45-54	2 148	1 194	1 950	1 141	1 822	1 105	1 425	937
55-59	326	147	373	171	420	191	401	205
60-64	40	-	38	-	48	-	54	-
OGÓŁEM	7 847	4 917	6 667	4 272	5 855	3 912	4 417	3 113

źródło: PUP Ostróda - opracowanie własne na podstawie MIPS-01 (2008)

Również jeśli chodzi o poziom wykształcenia wśród długotrwale bezrobotnych, największy spadek miał miejsce wśród bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym: w analizowanym okresie z 32,47% do 28,73% tj. o 3,74%.

Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12m-cy według poziomu wykształcenia

Poziom wykształcenia	2004		2005		2006		2007	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Wyższe	105	71	122	85	120	83	101	71
Policealne i średnie zawodowe	1 153	881	999	775	953	759	726	585
Średnie ogólnokształcące	412	354	350	307	356	295	276	244
Zasadnicze zawodowe	2 548	1 470	2 055	988	1 745	1 060	1 269	819
Podstawowe / gimnazjalne i poniżej	3 629	2 141	3 141	2 117	2 684	1 715	2 045	1 394
OGÓŁEM	7 847	4 917	6 667	4 272	5 855	3 912	4 417	3 113

źródło: PUP Ostróda - opracowanie własne na podstawie MIPS-01 (2008)

Analizując bezrobocie długotrwale należy zwrócić uwagę na bezrobotnych pozostających w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy. Kategoria taka zaistniała w sprawozdawczości MIPS-01 od roku 2005.

Porównując okres lat 2005 – 2007 odnotowuje się spadek długotrwale bezrobotnych w ogóle bezrobotnych o 1,17%, przy jednoczesnym wzroście w ogóle bezrobotnych udziału długotrwale bezrobotnych kobiet – o 3,86%.

Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12m-cy w okresie ostatnich 2 lat

Wyszczególnienie	2005		2006		2007		Różnica % 2007-2005
	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%	
Bezrobotni ogółem	12 510	100,00	10 722	100,00	8 222	100,00	0,00
długotrwale bezrobotni ogółem	8 361	66,83	7 180	66,97	5 399	65,67	-1,17
Kobiety ogółem	6 850	54,76	6 242	58,22	5 042	61,32	6,57
długotrwale bezrobotne kobiety	5 017	40,10	4 519	42,15	3 615	43,97	3,86

źródło: PUP Ostróda - opracowanie własne na podstawie MIPS-01 (2008)

W szczególnej sytuacji na rynku pracy pozostaje młodzież. Działania aktywizacyjne skierowane do tej grupy osób pozwoliły zmniejszyć jej liczbę w rejestrze bezrobotnych z poziomu 22,7% w roku 2004 do 18,39% w roku 2007, tj. o 4,31%.

Bezrobotna młodzież do 24 roku życia na tle ogółu bezrobotnych

Wyszczególnienie		2004	2005	2006	2007
Bezrobotni	ogółem	13 368	12 510	10 722	8 222
	do 24 roku życia	3 029	2 628	2 184	1 512
% udziału		22,7	21,0	20,37	18,39

źródło: PUP Ostróda - opracowanie własne na podstawie MIPS-01 (2008)

Poziom bezrobocia w grupie młodzieży wskazuje w sposób oczywisty na konieczność zmiany kierunków kształcenia zawodowego oraz poprawy jego jakości. Bezrobocie długotrwale i bezrobocie młodzieży stanowią duże wyzwanie dla polityki państwa.

Wchodząca na rynek pracy młodzież nie jest przez szkoły wystarczająco przygotowana do podejmowania roli pracownika, do odpowiedzialnego podejmowania decyzji oraz realnego oceniania swoich możliwości na rynku pracy.

W większości młodzi ludzie nie wiedzą, jakiego rodzaju pracę chcieliby wykonywać, mają problemy z określeniem swoich umiejętności. Już w szkołach powinni rozwijać cechy wymagane w gospodarce rynkowej, m.in. skutecznego komunikowania się, reklamowania i sprzedawania własnych zdolności. Z tych potrzeb zdają sobie sprawę nauczyciele, pedagodzy, psychologowie szkolni, ale niestety tylko nieliczni posiadają odpowiednie przygotowanie do wyposażenia młodzieży w takie umiejętności.

Wprowadzenie do programów nauczania przedmiotu pn. *Przedsiębiorczość* oraz uruchomienie Szkolnych Ośrodków Kariery niewiele zmieniło. Nie są one prowadzone przez specjalistów-praktyków zorientowanych na bieżąco w kształtowaniu się sytuacji na rynku pracy. Nadal zbyt mało dzieje się na etapie edukacji szkolnej w zakresie przygotowania młodzieży do wchodzenia na rynek pracy.

Młodzi ludzie poszukując pracy napotykają na wiele barier związanych z brakiem doświadczenia, umiejętności, wiedzy, oczekiwaniami i wymaganiami pracodawców oraz ograniczeniami wewnętrznymi (niska lub nieadekwatna samoocena, bierność, mała mobilność, elastyczność i samodzielność, niechęć do brania odpowiedzialności za efekty swojej pracy).

Młodzież, a w szczególności absolwenci, to „grupa szczególnego ryzyka” w odniesieniu do pozycji na rynku pracy. Przedłużanie się okresu bezrobocia powoduje utrwalenie niekorzystnych postaw, których zmiana wymaga czasu oraz wielu nakładów, a nierzadko jest wręcz niemożliwa. W tym wypadku aktywizacja zawodowa prowadzona w ramach programów realizowanych przez PUP jest również metodą przeciwdziałania społecznemu wykluczeniu łagodząc w ten sposób skutki tego negatywnego zjawiska.

Mając świadomość potrzeb lokalnego rynku pracy oraz realizując swoje ustawowe zadania, Powiatowy Urząd Pracy w Ostródzie realizuje szereg działań i programów zatrudnieniowych kierowanych do różnych grup osób bezrobotnych. W szczególności są to: staże, szkolenia i przygotowania zawodowe, prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne, dotacje dla bezrobotnych (jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej) i dla pracodawców (refundacje wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy). Finansowane są one środkami pochodzącymi m. in. Funduszu Pracy, z rezerw ministra i marszałka województwa oraz ze środków pomocowych, w tym Europejskiego Funduszu Społecznego.

Poza typowo kosztowymi formami, realizowane są także zadania beznakładowe – w szczególności poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy, z których korzystać mogą osoby zarówno bezrobotne jak i poszukujące pracy.

Poprzez poradnictwo zawodowe doradca zawodowy pomaga w wyborze, albo zmianie zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia zawodowego, uwzględniając możliwości psychofizyczne oraz sytuację życiową klienta, a także potrzeby rynku pracy. Pośrednictwo pracy natomiast polega na udzielaniu pomocy bezrobotnym oraz innym osobom poszukującym pracy w znalezieniu odpowiedniego zatrudnienia i udzielaniu pomocy pracodawcom w znalezieniu odpowiednich pracowników. Ponadto istnieje możliwość korzystania z usług eures, których celem jest dostarczanie informacji i porad oraz świadczenie usług w zakresie rekrutacji/miejsc pracy (dopasowywanie pracy do profilu) na rzecz pracowników i pracodawców, jak i wszystkich obywateli pragnących korzystać z prawa do swobodnego przepływu osób poza Polską.

W sytuacji potrzeby bezpośredniego spotkania pracodawcy lub kilku pracodawców z większą grupą osób poszukujących pracy, w jednym lub w kilku zawodach organizowane są giełdy pracy. Istnieje też możliwość organizacji targów pracy,

podczas których informacje o wszelkich wolnych etatach dostępne są w jednym miejscu. W targach pracy biorą udział pracodawcy, organizacje szkolące, urzędy pracy, organizacje pozarządowe, agencje pośrednictwa pracy i inni partnerzy rynku pracy.

Pośrednictwo pracy na terenie Rzeczypospolitej Polskiej lub pośrednictwo do pracy za granicą prowadzą powiatowe i wojewódzkie urzędy pracy, agencje pośrednictwa pracy oraz Ochotnicze Hufce Pracy.

Realizowane projekty z pewnością przyczyniły się do zwiększenia możliwości udziału osób bezrobotnych w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu.

Obraz napływów i odpływów z rejestrów bezrobotnych oraz realizowanych działań w okresie od 2004 do 2007 roku przedstawia zamieszczony poniżej bilans.

Przepływ bezrobotnych rejestrowanych w powiecie ostródzkim w latach 2004-2007

Wyszczególnienie		2004		2005		2006		2007		Bilans lat 2004-2007	
		ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Bezrobotni w końcu roku poprzedniego		14 546	7 858	13 368	7 399	12 510	6 850	10 722	6 242	14 546	7 858
Osoby zarejestrowane w roku		10 335	4 576	11 749	5 096	10 879	4 945	9 365	4 412	42 328	19 029
Osoby wyłączone w roku		11 513	5 035	12 607	5 645	12 667	5 553	11 865	5 612	48 652	21 845
z tego	z powodu podjęcia pracy	5 905	2 448	5 890	2 691	6 318	2 787	5 904	2 798	24 017	10 724
	niesubsydiowanej	5 061	2 058	4 925	2 248	5 537	2 407	5 160	2 498	20 683	9 211
	w tym pracy sezonowej	905	363	799	378	606	277	323	168	2 633	1 186
	subsydiowanej	844	390	965	443	781	380	744	300	3 334	1 513
	z tego	prac interwencyjnych	368	186	409	184	305	192	273	1 355	695
		robót publicznych	198	82	179	75	114	37	56	547	213
		dotacje dla bezrobotnych	72	27	178	77	248	98	276	774	283
		dotacje dla pracodawców	41	17	107	59	54	31	107	309	158
		umowy absolwenckie	56	32	0	0	0	0	0	56	32
		programy specjalne	24	11	0	0	0	0	0	24	11
		niepełnosprawni	85	35	92	48	60	22	32	269	121
	szkolenia	717	318	882	339	627	292	583	154	2 809	1 103
	staże	584	408	738	514	618	423	711	559	2 651	1 904
	przygotowania zawodowe	0	0	209	106	100	64	151	123	460	293
	prace społecznie użyteczne	0	0	0	0	117	50	195	102	312	152
	brak gotowości do pracy	2 926	1 087	3 527	1 325	3 510	1 244	3 204	1 267	13 167	4 923
	rezygnacji ze statusu bezrobotnego	313	211	306	175	291	175	209	134	1 119	695
	podjęcia nauki	42	28	64	49	44	28	37	26	187	131
	ukończenia 60/65 lat	24	7	9	4	15	12	28	22	76	45
	nabycia praw emerytalnych/rentowych	360	203	152	76	175	90	152	71	839	440
	zasiłki / świadczenia przedemerytalne	1	1	0	0	50	22	20	8	71	31
	innych	641	324	830	366	802	366	671	348	2 944	1 404
Bezrobotni w końcu roku		13 368	7 399	12 510	6 850	10 722	6 242	8 222	5 042	8 222	5 042
w tym z prawem do zasiłku		2 313	919	2 426	937	1 930	808	1 484	755	1 484	755
zamieszkali na wsi		7 846	4 255	7 426	3 987	6 360	3 662	5 018	3 084	5 018	3 084

źródło: PUP Ostróda - opracowanie własne na podstawie MIPS-01 (2008)

Podstawowe kierunki działań wynikające z diagnozy polityki zatrudnienia i rynku pracy w Polsce oraz wyzwań jakie stoją przed Polską, jako członkiem Unii Europejskiej, w związku z przyjęciem do realizacji odnowionej Strategii Lizbońskiej zostały określone w Krajowej Strategii Zatrudnienia na lata 2007 – 2013. Powiatowy Urząd Pracy z racji swoich ustawowych obowiązków jest również zobowiązany do realizacji zadań wynikających z jej priorytetów, w tym: wspierania tworzenia nowych miejsc pracy, aktywizacji osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, doskonalenia instytucjonalnej obsługi rynku pracy, przeciwdziałania praktykom dyskryminacyjnym na rynku pracy.

Pozytywnym czynnikiem kształtującym rynek pracy jest systematyczny wzrost liczby miejsc pracy w sektorze usług. Nowe miejsca pracy w usługach pozwalają na zrekompensowanie spadku liczby miejsc pracy w innych sektorach. W napływie bezrobotnych znaczący udział mają osoby kończące szkołę w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia szkoły, w tym głównie bez zawodu oraz w zawodach: sprzedawca, asystent ekonomiczny [zawód szkolny: technik ekonomista], cukiernik. Z drugiej strony odnotowuje się duże zainteresowanie pracodawców taką formą wsparcia, jaką jest staż i dlatego większość spośród rejestrujących się absolwentów pozostając nadal bezrobotnymi ma szansę zdobywania doświadczenia zawodowego w miejscu pracy, a z czasem na zatrudnienie u pracodawcy. Ogólny obraz ofert rejestrowanych przez Powiatowy Urząd Pracy przedstawia tabela poniżej.

Liczba ofert pracy

OFERTY PRACY														
Rok	Ogółem	Zgłoszone przez pracodawców			Subsydiowane									
		RAZEM	Praca stała	Praca na czas określony / sezonowa	RAZEM	Prace interwencyjne	Programy specjalne	Umowy absolwentkie	Stáže zawodowe	Roboty publiczne	Dmp / refundacje	Niepelno- sprawni	Przygotowania zawodowe	Prace społecznie użyteczne
2004	2 437	1 034	841	193	1 403	379	10	60	612	193	37	111	1	x
2005	2 440	780	594	186	1 660	359	0	x	764	147	102	66	222	x
2006	2 196	789	641	148	1 407	284	0	x	631	119	48	80	129	116
2007	2 571	956	801	155	1 615	262	x	x	737	55	112	62	222	165
Suma	9 644	3 559	2 877	682	6 085	1 284	10	60	2 744	514	299	319	574	281

źródło: PUP Ostróda - opracowanie własne na podstawie MIPS-01 (2008)

Struktura zgłoszonych ofert pracy wskazuje, że najliczniej przedstawiano oferty dla pracowników obsługi biurowej, sprzedawców oraz robotników gospodarczych – należy

jednak zaznaczyć, że mieszczą się tutaj w dużej mierze oferty stażu zawodowego dla młodzieży. Stosunkowo dużo ofert skierowanych było również do osób bez kwalifikacji. Niestety bardzo mało jest ofert skierowanych do kobiet. Ponadto stosunkowo dużo ofert pracy było składanych przez pracodawców spoza powiatu, z regionów o niższej stopie bezrobocia, gdzie m.in. z powodu wyjazdów do pracy poza granice kraju, brakuje specjalistów w danych dziedzinach.

Lokalny rynek pracy nie stwarza wystarczających możliwości zatrudnieniowych dla osób reprezentujących średni poziom kwalifikacji, tj. np. dla osób po szkołach zasadniczych

i średnich zawodowych. Ze szkół tych napływa najwięcej osób rejestrujących się jako bezrobotne, jednakże nasze obserwacje wskazują, że dla tej grupy osób jest stosunkowo dużo ofert pracy. Największą grupę wśród zarejestrowanych stanowią osoby bez zawodu, natomiast stosunkowo nieliczni jako bezrobotni pozostają osoby z wyższym wykształceniem oraz różnego rodzaju specjaliści. Warto zwrócić uwagę, jak kształtuje się ilość ofert pracy trafiających do urzędu pracy w przeliczeniu na jedną osobę. Pokazuje to jak dalece popyt na pracę nie odpowiada podaży rynku pracy.

Podaż i popyt na oferty pracy

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007
Osoby zarejestrowane w roku (napływ)	10 335	11 749	10 879	9 365
Osoby wyłączone w roku (odpływ)	11 513	12 607	12 667	11 865
Bezrobotni w końcu roku (stan)	13 368	12 510	10 722	8 222
Ilość ofert w roku	2 437	2 440	2 196	2 571
Ilość ofert subsydiowanych w roku	1 403	1 660	1 407	1 615
Ilość ofert na 1 zarejestrowanego (napływ)	0,24	0,21	0,20	0,27
Ilość ofert na 1 wyłączonego (odpływ)	0,21	0,19	0,17	0,22
Ilość ofert na 1 bezrobotnego w końcu roku (stan)	0,18	0,20	0,20	0,31
Ilość ofert subsydiowanych na 1 zarejestrowanego (napływ)	0,14	0,14	0,13	0,17
Ilość ofert subsydiowanych na 1 wyłączonego (odpływ)	0,12	0,13	0,11	0,14
Ilość ofert subsydiowanych na 1 bezrobotnego w końcu roku (stan)	0,10	0,13	0,13	0,20

źródło: PUP Ostróda - opracowanie własne na podstawie MIPS-01 (2008)

Zwolnienia z pracy niekoniecznie są kompensowane przyjęciami do pracy. W przypadku osób o braku lub o niskich kwalifikacjach można mówić o realnym braku szans na zatrudnienie. Zjawisku temu mają zapobiec szeroko stosowane przez urząd

pracy w Ostródzie programy aktywizujące skierowane do bezrobotnych, zwiększające ich zdolności do zatrudnienia. Z wykorzystaniem zdobytej wiedzy i zatrudnieniem niestety bywa bardzo różnie.

Prowadzona przez urząd pracy identyfikacja niedoborów kadrowych w podmiotach gospodarczych działających na terenie powiatu wskazuje m. in. na zapotrzebowanie na wykwalifikowanych pracowników budowlanych, specjalistów ds. reklamy, marketingu, czy handlu. Często pracodawcy poszukują pracowników posiadających kilka uprawnień jednocześnie (np. sprzedawca posiadający prawo jazdy z uprawnieniami na przewóz rzeczy). Od potencjalnych pracowników oczekuje się zarówno wiedzy jak i umiejętności praktycznego jej wykorzystania. Posługiwanie się językami obcymi, w szczególności zaś językiem niemieckim i angielskim, w stopniu co najmniej dobrym oraz umiejętność zastosowania komputera czy sprzętu biurowego w pracy, stawiane są jako warunek podstawowy przy naborze kandydatów, bez względu na to czy posiadają staż zawodowy czy nie.

Wyraźnie daje się zaobserwować rozbieżności między kwalifikacjami kandydatów do pracy, a oczekiwaniami pracodawców. Wielokrotnie osoby bezrobotne nie spełniają wymagań ofert zgłoszonych do urzędu pracy, zwłaszcza kwalifikacyjno-zawodowych. Brak lub nieodpowiednie przygotowanie zawodowe należy uznać za istotny powód niewykorzystania ofert pracy. Problem ten dotyczy w głównej mierze osób słabo wykształconych, które nie dysponują wiedzą i umiejętnościami zawodowymi adekwatnymi do zapotrzebowania lokalnych przedsiębiorców.

Wśród osób starszych niski poziom kwalifikacji dodatkowo pogłębia ich trudniejszą, z racji wieku, sytuację na rynku pracy. Wśród przyczyn dużego bezrobocia i niskiej aktywności zawodowej osób starszych należy wymienić ogólnie trudną sytuację na całym rynku pracy. Trudne warunki gospodarowania i wysokie koszty pracy powodują, że przedsiębiorcy tworzą niewiele nowych miejsc pracy. W tej sytuacji pracodawcy poszukują tanich pracowników, a takimi są przede wszystkim ludzie młodzi.

Rozwój nowych technologii powoduje, że często pracodawcy pozbywają się osób powyżej 50 roku życia, które ich nie znają. Ponadto panuje stereotyp, że osoba starsza jest mniej elastyczna, częściej choruje, nie chce się szkolić czy poznawać nowych technologii.

Problem niskiej aktywności zawodowej osób starszych oraz ich dyskryminacji na rynku pracy jest w Polsce obecny i z pewnością, m.in. w związku z postępującym starzeniem się polskiego społeczeństwa, będzie nasilał się. Według prognoz GUS w 2020 roku osoby powyżej 60-tego roku życia będą stanowić ponad 26% społeczeństwa. Niemniej we wszystkich grupach wieku można zidentyfikować osoby, które ze względu na zbyt niskie lub niepotrzebne kompetencje mają duże problemy ze znalezieniem zatrudnienia.

Spadek zatrudnienia w ostatnich latach dotknął wszystkie grupy społeczne, niezależnie od ich wieku i wykształcenia. Zmiany te jednak były znacznie głębsze wśród osób o niższych kwalifikacjach, osób młodych, wchodzących na rynek pracy i osób w wieku niemobilnym, a znacznie mniejsze wśród osób lepiej wykształconych, w wieku 25–44 lat.

Osoby młodsze i o wyższych kwalifikacjach charakteryzują się względnie większymi odpływami i napływami do bezrobocia w relacji do liczby bezrobotnych w tych grupach, co oznacza, że ich bezrobocie ma przede wszystkim charakter frykcyjny.

Istotną cechą rynku pracy jest występowanie nie rejestrowanej tzw. „szarej” strefy zatrudnienia, z którą mamy do czynienia także na terenie powiatu. Szacunki dotyczące liczby osób pracujących w szarej strefie gospodarki są zróżnicowane. Według danych szacunkowych GUS liczba pracujących w „szarej strefie” od 2000 roku zwiększa się z roku na rok. Na koniec 2000 roku szacunek ten wyniósł 885 tys. osób, a na koniec 2004r. 978 tys. osób (wzrósł o 10,5%).

Przyczyną ukrywania produkcji i zatrudnienia przez przedsiębiorców jest przede wszystkim unikanie opodatkowania oraz płacenia innych obciążeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, takich jak składki na ubezpieczenia społeczne czy inne obowiązkowe fundusze, a także unikanie przestrzegania przepisów prawnych, szczególnie dotyczących prawa pracy (długość czasu pracy, godziny nadliczbowe, przepisy BHP i inne).

Powszechnie przyjmuje się, że istnienie szarej strefy jest związane z przedsiębiorstwami małymi, do 50 zatrudnionych, a szczególnie z mikro przedsiębiorstwami (do 9 zatrudnionych) i przedsiębiorstwami jednoosobowymi. Głównymi pracodawcami pracowników nie rejestrowanych są osoby prywatne. W szarej strefie dominują pracownicy bez wykształcenia oraz posiadający niskie wykształcenie.

Niemniej jednak mamy nadzieję, że realizacja przez Powiatowy Urząd Pracy w Ostródzie kolejnych programów na rzecz zatrudnienia w przyszłości oraz rozwój lokalnego rynku pracy powinny przynieść dalszy spadek liczby osób bezrobotnych oraz zwiększenie liczby stałych miejsc pracy w powiecie, a co za tym idzie rozwój powiatu.

11.5. EDUKACJA

Opracowanie: Bożena Janowicz, Edward Polanowski

W ramach dążenia do osiągnięcia celów Strategii Lizbońskiej Polska, podobnie tak jak pozostałe państwa członkowskie Unii Europejskiej, musiała rozważyć skuteczność dotychczas podejmowanych działań, które miały przyczynić się do wzrostu gospodarczego, podniesienia konkurencyjności i zwiększenia zatrudnienia.

Rola edukacji, powszechnie dostępnej i możliwie najwyższej jakości jest tutaj bezdyskusyjna. Dlatego w Narodowym Planie Rozwoju na lata 2007-2013 przewidziano uruchomienie *Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki*, którego głównym celem jest podniesienie poziomu wykształcenia polskiego społeczeństwa. Główne kierunki rozwoju edukacji w ciągu najbliższych 10 lat dotyczą powszechności wykształcenia średniego, upowszechnienia edukacji przedszkolnej i zwiększenia udziału dorosłych w kształceniu ustawicznym.

Pod względem liczby ludności Polska znajduje się na 30 miejscu na świecie i na 8 miejscu w Europie. Trend w rozwoju demograficznym Polski ustabilizował się od drugiej połowy lat 90 -tych, a 2004 r. był już szóstym z kolei rokiem, w którym odnotowano rzeczywisty ubytek ludności, a jednocześnie trzecim, w którym wystąpił ujemny przyrost naturalny.

W latach 2000-2004 w wyniku niskiego przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji zagranicznych liczba ludności Polski zmniejszyła się o ponad 80 tys. i w końcu 2004 roku wynosiła ok. 38,2 mln osób.

Wśród krajów europejskich ludność Polski jest nadal młoda w sensie demograficznym. Polskie społeczeństwo jednak starzeje się. Wg GUS w latach 1990-2004 udział dzieci i młodzieży (w wieku do 17 lat) obniżył się z 29,7% do ok. 21,2% ilości wszystkich Polaków.

W tym samym czasie o ponad 2,2 mln zwiększyła się natomiast liczba ludzi w wieku produkcyjnym, którzy stanowili 63,5% mieszkańców kraju. Sukcesywnie rośnie liczba osób w wieku emerytalnym (mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej). W końcu 2004 r. odsetek tej grupy w ogólnej populacji wyniósł ok. 15,3%.

Polska specyfika to bardzo wysoki poziom bezrobocia i znaczny w nim udział bezrobocia strukturalnego. W takiej sytuacji dobrze zorganizowany system dokształcania i przekwalifikowania jest głównym sposobem na likwidację w szczególności tego elementu strukturalnego bezrobocia, który wynika z niedopasowania popytu i podaży pracy.

W lokalnym środowisku odpowiedzialność za organizację edukacji na szczeblu ponadgimnazjalnym spoczywa na samorządzie powiatowym.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.) Powiat Ostródzki realizuje zadania z zakresu edukacji publicznej. Podstawowym aktem prawnym określającym zasady funkcjonowania i organizacji oświaty, a także zadania i kompetencje Powiatu, jako organu prowadzącego, jest ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004r., Nr 256 poz. 2572 z późn. zm.). Kwestie związane z zatrudnianiem i wynagradzaniem nauczycieli reguluje ustawa z dnia 26 stycznia 1982r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm.).

Powiat Ostródzki jest organem prowadzącym niżej wymienione szkoły i placówki:

- Liceum Ogólnokształcące Nr I im. J. Bażyńskiego w Ostródzie,
- Zespół Szkół Zawodowych im. S. Petofi w Ostródzie,
- Zespół Szkół Rolniczych im. W. Witosa w Ostródzie,
- Zespół Szkół Zawodowych im. St. Staszica w Ostródzie,
- Zespół Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących im. 9 Drezdeńskiej Brygady Artylerii w Morągu,
- Zespół Szkół Licealnych w Morągu,
- ZSZ w Dobrocinie (od 01.01.2008r.),
- Zespół Szkół w Saminie,
- Centrum Kształcenia Ustawicznego w Ostródzie,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. M. Konopnickiej w Ostródzie,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Szymanowie,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Ostródzie,
- Bursa Szkolna w Ostródzie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Ostródzie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Morągu.

Placówki oświatowe niepubliczne działające na obszarze powiatu ostródzkiego

Nazwa szkoły lub placówki i adres /Osoba prowadząca szkołę (prawna lub fizyczna)	Zakres kształcenia
Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno - Wychowawczy Ostróda ul. Grunwaldzka 19a Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Koło w Ostródzie	Ośrodek umożliwia dzieciom i młodzieży upośledzonym w stopniu głębokim oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego oraz obowiązku nauki. W ośrodku odbywają się: zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze, zajęcia specjalistyczne, dostosowane do potrzeb wychowanków w szczególności w zakresie terapii psychologicznej i rewalidacji (w tym ruchowej) oraz zajęcia rekreacyjne. Ponadto ośrodek zapewnia wychowankom realizację indywidualnego programu edukacyjnego oraz wspomaga rodziców w pełnieniu funkcji wychowawczych i edukacyjnych poprzez organizowanie konsultacji, zajęć psychoedukacyjnych, warsztatów umiejętności i grup wsparcia.
Placówka Kształcenia Zawodowego Morąg ul. Dworcowa 7 Katarzyna Zacharska - Całka	<u>Kursy przyuczające do zawodu</u>: krawiec-szwacz, nowoczesny sprzedawca, malarz – szpachlarz, promocja przedsiębiorczości, stolarz, monter systemów hydraulicznych ze spawaniem, obsługa ruchu turystycznego, obsługa komputera (stan w 2004r.); dekarz-blacharz, kucharz, stolarz meblowy, gastronomiczny z nauką języka angielskiego i niemieckiego w zakresie zawodowym, księgowość i finanse , biuro symulacyjne-pracownik biurowy , sprzedawca-magazynier, obsługa komputera i kas fiskalnych, kelner -barman z nauką języka niemieckiego zawodowego, łubiankarz(2005); nowoczesna sekretarka, brukarz, mała gastronomia z językiem angielskim, pracownik małej i średniej firmy-firma symulacyjna, stolarz, stolarz z obsługa maszyn stolarskich (2006); kurs nauki prowadzenia i zakładania własnej firmy, podstawy księgowości i obsługa komputera, magazynier, recepcjonista z językiem angielskim(2007) <u>Kursy BHP dla pracodawców i innych osób kierujących pracownikami, dla stanowisk robotniczych, dla stanowisk administracyjno-biurowych(od 2004)</u> <u>Kursy przygotowujące do uzyskania uprawnień zawodowych</u>: pedagogiczny dla instruktorów praktycznej nauki zawodu, odnowienie uprawnień elektroenergetycznych, palacz c.o., elektryk(od 2004); wychowawca wypoczynku dzieci i młodzieży, kierowca wózków jezdniowych (w 2006). <u>Kursy zawodowe potwierdzające posiadanie określonych kwalifikacji zawodowych</u>: technik informatyk (od 2005)
Centrum Edukacji Ostróda ul. Olsztyńska 17 Warmińsko-Mazurski Zakład Doskonalenia Zawodowego w Olsztynie	<u>Kursy przyuczające do zawodu</u> : technolog robót wykończeniowych i budowlanych, pracownik przetwórstwa mięsnego, nowoczesne technologie elewacyjne z elementami dekarstwa, kierowca wózków jezdniowych z napędem silnikowym, formierz tworzyw sztucznych, pracownik małej i średniej firmy, pracownik magazynowy (wg stanu na 2004r.); brukarz(2005r.); glazurnik-posadzkarz, monter instalacji urządzeń sanitarnych, elektromechanik, krawiectwo lekkie, kucharz, trakowy-stolarz, spawanie, pracownik przetwórstwa mięsa białego, pracownik kadrowo-księgowy(2006); spawacz, murarz, tynkarz, magazynier hurtownik z zastosowaniem komputerów, obsługa kas fiskalnych, technolog robót wykończeniowych: posadzkarz, malarz-tapeciarz, kelner z językiem angielskim, szwaczka, recepcjonista z językiem angielskim(2007) <u>Kursy potwierdzające kwalifikacje zawodowe</u>: palacz kotłów

	c.o., elektroenergetyczne, pedagogiczny dla instruktorów praktycznej nauki zawodu, kierowca i konwojent zatrudniony przy transporcie zwierząt, spawanie, tytuł robotnika wykwalifikowanego w zawodzie sprzedawca, kucharz małej gastronomii, stolarz, mistrz w wymienionych zawodach(wg stanu w 2004r.); zawodowy ubój zwierząt, przewóz materiałów niebezpiecznych – ADR, robotnik wykwalifikowany w zawodzie kucharz małej gastronomii, monter instalacji komunalnych(od 2005r.); podesty ruchome samojezdne, obsługa żurawi stacjonarnych, obsługa ciągników z poziomu roboczego(2007) <u>Kursy doskonalące:</u> obsługa komputera i kas fiskalnych, praktyczne aspekty realizacji zasad GHP/GMP oraz wdrażania systemu HACCP w zakładzie(2004); księgowość z kadrami dla zaawansowanych, profesjonalna obsługa klienta z podstawami obsługi komputera, kas fiskalnych i użytkowych programów finansowo-handlowych, Excel dla zaawansowanych(2005); komputerowa edukacja księgowa, kadrowa, magazynowa i ekonomiczno-bankowa, zaawansowane funkcje MS Office w biurze oraz promocja firmy w Internecie, AUTOCAD 1- I i II stopnia, logistyka dla małych i średnich przedsiębiorstw, , funkcjonowanie działu kadr, Inventor (2006); logistyka dla małych i średnich przedsiębiorstw, kierownik wycieczek szkolnych i obozów wędrownych, godzenie życia zawodowego i rodzinnego, opiekun pielęgniarz zwierząt (2007) <u>Seminaria:</u> bhp dla osób pracujących na różnych stanowiskach, minimum sanitarne(2004); społeczny inspektor pracy, metoda instruktarsza stanowiskowego (2005); pierwsza pomoc przedmedyczna (2006); szkodliwe czynniki biologiczne dla zdrowia w środowisku pracy (2007)
Centrum Kształcenia Kadr Ośrodek Doksztalcania i Doskonalenia Zawodowego Ostróda ul. Pionierska 1a Anita Graczyk	od 2007 roku prowadzi kursy: przyuczające do zawodu, przygotowujące do uzyskania uprawnień zawodowych, potwierdzające posiadanie określonych kwalifikacji zawodowych oraz seminaria i kursokonferencje,
Licea ogólnokształcące działające na obszarze powiatu (nie prowadzące kształcenia w zawodach ani profilach kształcenia zawodowego).	
Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Miłomłyn ul. Pasłęcka 15, Jolanta i Cezary Dzioba	
Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Miłomłyn ul. Pasłęcka 1, Jolanta i Cezary Dzioba	
Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Miłakowo, ul. Olsztyńska 9a, Jolanta i Cezary Dzioba	
Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Miłakowo, ul. Olsztyńska 9a. Jolanta i Cezary Dzioba	
Salezjańskie Liceum Ogólnokształcące im. Św. Dominika Savio, Ostróda ul. Filtrowa 1, Towarzystwo Salezjańskie w Polsce Inspektorat Św. St. Kostki	

Informacje wg stanu na 31.12.2007r. Dane dotyczą lat 2004-2007. W przypadku uruchomienia nowego kierunku kształcenia/szkolenia/kursu w nawiasach podano rok rozpoczęcia naboru.

CHARAKTERYSTYKA OBSZARU

Struktura placówek oświatowych publicznych podlegających samorządowi powiatowemu (wg stanu na 30.09.każdego roku)

Nazwa szkoły	Rok szkolny 2004/2005								Rok szkolny 2005/2006							
	Ilość uczniów	Ilość oddziałów	Nauczyciele stopni awansu-wg EN-3				nauczyciele ogółem (wg EN-3 - etaty)	Admin i obsługa w przelicz.na etaty	Ilość uczniów	Ilość oddziałów	Nauczyciele wg stopni awansu wg EN-3				Ilość nauczycieli (wg EN-3 - etaty)	Admin i obsługa w przelicz.na etaty
			S	K	M	D					S	K	M	D		
LO w Ostródzie	812	27	5,12	9,45	12,95	26,12	53,64	12	691	22	0	9,06	11,56	27,18	47,8	12
ZSZ (Staszic)	766	28	3,83	12,99	29,33	14	60,15	14,75	834	31	7,2	11,61	25,27	13	57,05	18
ZSZ (Petofi)	736	27	5,95	12,78	25,01	19,50	63,24	21,5	798	28	3,3	15,5	20,16	22,39	61,38	27,51
ZSR w Ostródzie	552	21	5,87	9,61	16,84	11,50	43,82	9	550	23	3,1	13,56	9,61	13,22	39,46	11
CKU	1649	52	8,14	20,38	26,30	3,84	58,66	15	1479	45	3,1	22,95	24,28	5,8	56,08	14,5
ZSZIO w Morągu	759	27	6,72	15	22,34	13	57,06	19,5	779	28	8,1	10	23,34	17	58,39	19,75
ZSL w Morągu	694	22	7,28	16	6,89	16,85	47,02	10	631	20	2,5	15,07	6,93	18,39	42,88	11,75
ZSA-E Dobrocin	490	20	3	6	11,82	15,52	36,34	9	488	17	0	6	12,44	13,94	32,38	9,65
ZS w Saminie	162	6	3,06	3	0,44	3,11	9,61	2	174	7	1,9	5,88	0,36	3,72	11,9	2
SOSW Miłakowo	123	12	9	10,18	8,12	6,49	33,79	17	118	12	9	11,71	6,11	9,5	36,32	15,8
w tym:																
SP	34	4	3,77	1,11	0,28	0,05	5,21		27	4	1,2	2,57	1,22	0,44	5,4	
G	66	7	2,78	1,77	3,89	5,27	13,71		54	5	1,6	4,66	1,5	6,89	14,66	
ZSZ	23	1	0,45	1,30	0,95	0,17	2,87		37	3	1,2	1,48	0,39	2,17	5,26	
SPdP																
Internat	86		2	6	3	1	12		80		5	3	3	0	11	
SOSW Szymanowo	83	10	5,61	8,78	13,94	12,94	41,27	23,63	94	15	5,11	10	12,99	13,55	41,65	30,55
w tym:																
SP	44	5	1,95	2,56	7,95	4,18	16,64		60	11	2,45	2,94	7,44	6,39	19,22	
G	20	4	0,66	-	0,94	4,04	5,64		17	2	0,66	0,06	0,72	3,2	4,64	
SPdP	19	1	1	0,22	2,05	2,22	5,49		17	2	1	0	1,83	1,91	4,74	
Internat	41	-	2	6	3	2,5	13,5		39		1	7	3	2,05	13,05	
SOSW Ostróda	190	14	8,50	3	13,22	19,56	44,28	19	189	15	7	4	11,89	21,78	44,67	18
w tym:																
SP	63	6	3,50	1	2	9	15,50		46	6	3	2	2	8	15	
G	105	7	2	1	5	7,56	15,56		100	7	2	0	5	8,56	15,56	
ZSZ	22	1	-	-	2,22	-	2,22		43	2	1	0	0,89	1,22	3,11	
SPdP																
Internat	92		3	1	4	3	11		96		1	2	4	4	11	
PPP Morąg			2,5	-	-	7,5	10	2			1	2	0	7	10	2
PPP Ostróda			0,7	1	5	3	9,70	2,63			0	2	5	3	10	2,5
Bursa Szkolna	95		-	-	3	2	5	10,25	72		0	0	3	2	5	10,25
Razem	7016	266	75,28	128,17	195,2	174,93	573,58	187,26	6825	263	50,31	139,34	172,94	191,47	554,96	205,26

Struktura placówek oświatowych publicznych podlegających samorządowi powiatowemu
(wg stanu na 30.09 każdego roku)

Nazwa szkoły	Rok szkolny 2006/2007								Rok szkolny 2007/2008								
	Ilość uczniów	Ilość oddziałów	Nauczyciele wg stopni awansu-wg EN-3				nauczyciele ogółem	obsługa w przelicz.na	Ilość uczniów		Ilość oddziałów	Nauczyciele wg stopni awansu wg EN-3				Ilość nauczycieli	obsługa w przelicz.na
			S	K	M	D	(wg EN-3 etaty)	(wg EN-3-etaty)				S	K	M	D	(wg EN-3-etaty)	
LO w Ostródmie	640	20		4,33	10,62	29,05	44	12	598	19	1,94	4,06	9,72	23,5	39,22	13	
ZSZ (Staszic)	760	29	1	12,08	23,94	16,6	53,62	15,15	680	25	1,49	13,31	18,89	18	51,69	15,55	
ZSZ (Petofi)	889	30	6,72	19,38	14,45	19,67	60,22	24,49	849	29	2,5	20,22	16,94	19,4	59,1	20,89	
ZSR w Ostródmie	555	26	2,61	11,94	8,39	15,72	38,66	9	543	31	0,5	13,89	11,28	14,1	39,72	9	
CKU	1234	42	3,58	15,55	24,2	6,43	49,76	14	859	29	2,74	9,34	18,16	6,24	36,48	13,82	
ZSZiO w Morągu	737	27	6,66	16,5	16,04	19,05	58,25	20,7	670	25	5	15,38	13	19	52,38	19,83	
ZSL w Morągu	620	19	3,07	10,02	10,73	16,51	40,33	10,24	562	18		8,24	8	15,9	32,13	9,31	
ZSA-E Dobrocin	396	17		4,5	11,84	16,78	33,12	10,86	131	6	2,5	5,22	11,37	13,9	32,96	8,51	
ZS w Saminie	129	5	0,56	4,84	0,58	3,72	9,7	2,5	119	5	1	4,61	0,28	3,47	9,36	2,5	
SOSW Miłakowo	115	13	9	8,71	11,32	10,5	39,53	16,2	101	13	8,32	8,71	12,33	9,5	38,86	21,2	
w tym:																	
SP	19	4		2,39	1,78	0,66	4,83		19	4	0,55	1,09	2,84	0,66	5,14		
G	47	5	1,5	3,12	3,45	5,89	13,96		41	5	0,89	3,93	3,72	3,84	12,38		
ZSZ	38	3		3,2	1,09	2,95	7,24		28	3	1,22	3,19	0,77	3	8,18		
SPdP	11	1							13	1							
Internat	78		7,5		5	1	13,5		78		5,66	0,5	5	2	13,16		
SOSW Szymanowo100		11	3,99	9,99	13	15,24	42,22	27,25	83	10	3,48	8,32	12,65	19,8	44,27	30,85	
w tym:																	
SP	65	6	1,44	3	5,95	6,34	16,73		49	6	0,84	4,71	3,1	10,1	18,76		
G	6	1	0,11	0,22	0,94	1	2,27		9	1	0,22	0,12	0,22	1,44	2		
SPdP	29	4	1,44	0,77	2,11	5,4	9,72		25	3	0,92	0,49	1,33	5,77	8,51		
Internat	40		1	6	4	2,5	13,5		40		1,5	3	8	2,5	15		
SOSW Ostróda 181	16	6	4	8,75	25,89	44,64	16,2	16,2	187	16	10	5	7	25,9	47,89	17,88	
w tym:																	
SP	41	5	1	1	1	11	14		48	5	2		1	10	13		
G	76	6	3	1	2,5	7,56	14,06		63	5	2	1	2	9	14		
ZSZ	58	4			0,75	3,33	4,08		63	4	3	1		2,89	6,89		
SPdP	6	1			1,5		1,5		13	2	2		1		3		
Internat	106		2	2	3	4	11		103		1	3	3	4	11		
PPP Morąg				4		6	10	2				5		5	10	2,63	
PPP Ostróda				2	5	3	10	2,5				2	4	4	10	2,6	
Bursa	86					5	5	11	68					4	4	10	
Razem	6666	255	43,19	127,84	158,86	209,16	539,05	194,09	5671	226	39,47	123,3	143,6	202	508,06	197,6	

źródło: opracowanie własne WOK i S, 2008

S - nauczyciel stażysta, K – nauczyciel kontraktowy, M-nauczyciel mianowany, D – nauczyciel dyplomowany

Uczniowie /słuchacze rozpoczynający naukę (wg stanu na dzień 30 września każdego roku)

Nazwa Szkoły	Ilość uczniów/słuchaczy w roku		
	2005/2006	2006/2007	2007/2008
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	408	398	385
Technikum 4-letnie	653	816	941
Technikum Uzupełniające	251	191	106
Liceum Ogólnokształcące	935	631	611
Liceum Profilowane	495	381	241
SP do zawodu	136	150	135
Szkoła Podstawowa	50	55	66
Gimnazjum	42	23	25
Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące	119	303	191
Szkoła Policealna	549	710	452
Razem	3638	3658	3153

źródło: opracowanie własne WOK i S,2008

Na przestrzeni ostatnich trzech lat największy spadek liczby uczniów nastąpił w Technikum Uzupełniającym. Jest to spowodowane decyzjami absolwentów ZSZ o rezygnacji z dalszej edukacji w Liceum Uzupełniającym. Zmniejszeniu uległa również liczba uczniów w Liceach Profilowanych(o 50%) i LO (o 35%), co spowodowane było tym, że młodzież kończąca gimnazjum wybierała Technika 4 letnie i Zasadnicze Szkoły Zawodowe. W ciągu ostatnich trzech lat liczba uczniów uległa zmniejszeniu o ponad 13% (tj.o 485 osób).

Uczniowie /słuchacze podejmujący naukę po ukończeniu Gimnazjum w szkołach ponadgimnazjalnych na terenie powiatu (wg stanu na dzień 30 września każdego roku)

Liczba uczniów	Ilość uczniów/słuchaczy		
	2005/2006	2006/2007	2007/2008
	1335	1346	1177

źródło: opracowanie własne WOK i S,2008

W analizowanym okresie liczba absolwentów Gimnazjów podejmujących naukę w szkołach ponadgimnazjalnych uległa zmniejszeniu o 11,8% tj. o 158 uczniów. Jest to wynikiem zmian demograficznych oraz wzrostu konkurencyjności szkół zlokalizowanych w sąsiednich powiatach.

% udział zatrudnienia nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących i zawodowych w szkołach i placówkach prowadzonych przez samorząd powiatowy (wg stanu na dzień 30 września każdego roku)

Lp.	Szkoła /Zespół Szkół	% etatów nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących			% etatów nauczycieli przedmiotów zawodowych		
		2005/2006	2006/2007	2007/2008	2005/2006	2006/2007	2007/2008
	lata						
1	LO Ostróda	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00
2	ZSZ im. S.Petőfi	76,00	77,00	69,00	24,00	23,00	31,00
3	ZSZ im. St. Staszica	63,00	60,00	66,00	37,00	40,00	34,00
4	ZSZiO w Morągu	70,00	75,00	81,00	30,00	25,00	19,00
5	ZSL w Morągu	95,00	94,00	93,00	5,00	6,00	7,00
6	ZS w Saminie	76,50	80,00	80,00	23,50	20,00	20,00
7	SOSW w Miłakowie	83,75	82,66	78,02	16,25	17,34	21,98
8	SOSW Szymanowo	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00
9	CKU Ostróda	41,00	46,00	48,00	59,00	54,00	52,00
10	ZSR Ostróda	62,00	64,00	59,00	38,00	36,00	41,00
	Średnia	76,73	77,87	77,40	25,86	24,59	25,11

źródło: opracowanie własne WOK i S,2008

W skali powiatu na przestrzeni ostatnich trzech lat zarówno poziom zatrudnienia nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących jak i przedmiotów zawodowych utrzymują się na zbliżonym poziomie. Niemniej w obrębie poszczególnych placówek występuje zróżnicowanie.

Nauczyciele zatrudnieni w szkołach i placówkach prowadzonych przez samorząd powiatowy wg lat stażu pracy (w % ogólnego stanu zatrudnienia, wg stanu na dzień 30 września każdego roku)

Staż pracy	Rok szkolny		
	2005/2006	2006/2007	2007/2008
1 - 5 lat	25	24	23
6 - 10 lat	14	17	21
11 - 15 lat	9	8	8
16 - 20 lat	11	11	11
21 - 25 lat	17	16	14
26 - 30 lat	13	13	14
30 i więcej	11	11	9

źródło: opracowanie własne WOK i S,2008

Największą grupę stanowią nauczyciele o stażu pracy do 5 lat (ok.25%). Zatrudnienie w poszczególnych grupach utrzymuje się na przestrzeni ostatnich trzech lat na zbliżonym poziomie. Zmniejszenie zatrudnienia w grupie nauczycieli o stażu pracy 30 lat i więcej, było spowodowane przejściem na emeryturę osób, które nabyły w danym roku takie uprawnienia.

Nauczyciele zatrudnieni w szkołach i placówkach prowadzonych przez samorząd powiatowy wg stopnia awansu zawodowego, w przeliczeniu na pełne etaty (etat : 18 godz./tydz.) - Średnia w % w odniesieniu do ilości etatów ogółem, wg stanu na dzień 30 września każdego roku

Stopień mianowania nauczyciela	Rok szkolny		
	2005/2006	2006/2007	2007/2008
Dyplomowany	13,10	14,43	14,01
Mianowany	13,32	11,85	11,50
Kontraktowy	10,94	10,03	9,49
Stażysta	4,55	4,35	2,86
Razem	41,49	40,27	37,86

źródło: opracowanie własne WOK i S, 2008

Ważnym elementem systemu edukacji jest odpowiednie przygotowanie zawodowe nauczycieli. Poziom wykształcenia nauczycieli systematycznie wzrasta. Daje się zauważyć nieznaczny przyrost etatów w grupie nauczycieli dyplomowanych, co spowodowane było realizacją ścieżki awansu zawodowego. W pozostałych grupach obserwuje się niewielki spadek. W związku ze zmniejszaniem się ilości uczniów nie zachodzi potrzeba zwiększania zatrudnienia nauczycieli.

Średnie wynagrodzenie brutto nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach Powiatu Ostródzkiego, wg stopnia awansu zawodowego w zł (wg stanu na dzień 30 września każdego roku)

Rok szkolny	Nauczyciel wg stopnia awansu zawodowego			
	stażysta	kontraktowy	mianowany	dyplomowany
2005/2006	1 210,32	1 735,82	2 487,41	3 500,01
2006/2007	1 316,57	1 672,14	2 786,53	3 518,13
2007/2008	1 329,27	1 788,17	2 810,62	3 850,78

źródło: opracowanie własne WOK i S, 2008

Na przestrzeni ostatnich trzech lat nastąpił wzrost płac w przedziale od 3 do 13%, średnio dla nauczyciela stażysty 10%, kontraktowego 3%, mianowanego 13% i dyplomowanego 10%. Regulacje wynikały z realizacji przepisów prawnych zawartych w Karcie Nauczyciela.

Zatrudnienie pracowników obsługi w szkołach i placówkach Powiatu Ostródzkiego, w przeliczeniu na pełne etaty (wg stanu na dzień 30 września każdego roku)

etat	2005/2006	2006/2007	2007/2008
Kucharki	19,88	19,38	19,38
Sprzątaczk	40,60	40,70	41,70
Intendent	6,00	5,00	5,00
Inne*	55,12	52,32	50,82
Razem	121,60	117,40	116,90

* inne: konserwator, woźny, portier, kierowca, magazynier

Na przestrzeni ostatnich trzech lat ogólna liczba etatów uległa tylko nieznacznemu zmniejszeniu (o 4%).

Baza szkół i placówek

Ocena stanu wyposażenia pracowni do nauki zawodu w szkołach i placówkach powiatu
(wg stanu na dzień 30 września każdego roku)

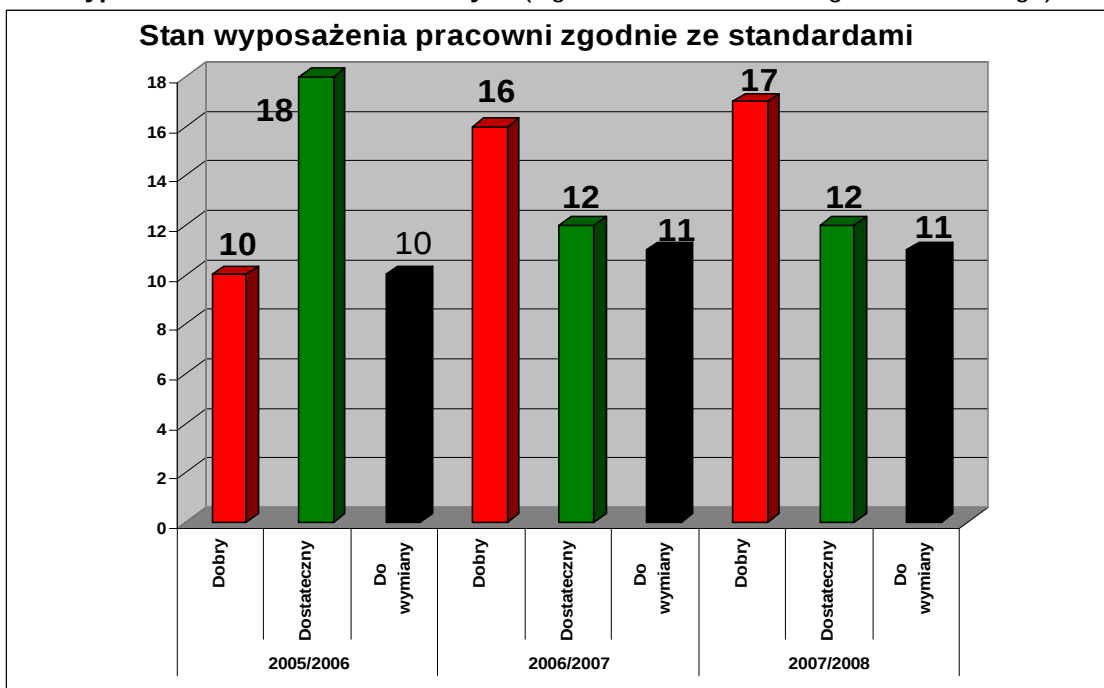
Nazwa pracowni	Rok szkolny								
	2005/2006			2006/2007			2007/2008		
	Bardzo dobra	Dobra	Dostateczna	Bardzo dobra	Dobra	Dostateczna	Bardzo dobra	Dobra	Dostateczna
ekonomiczna		2			3			2	1
handlowiec	1	1		1	2		1	1	2
hotelarz			1	1		1	1		2
kelner						1			1
informatyk		2		1	1	1	2	1	1
technologia drewna		1			1				1
cukiernik		1			1		1		
kucharz		1		1			1		1
piekarz/cukiernik		1		1			1		
ochrona środowiska		1				1			1
rachunkowości						1			1
administracji			1			1			1
BH i PP			1			1			1
obsługi turystycznej			1			1			1
org. usług gastronomicznych						1		1	2
mechanik		1	2		1	2		1	2
żywienia i gosp. domowego	1		1		1	1		1	1
agrobiznesu		1			1			1	
rolnik		1			1			2	
mechanik oper. maszyn rol.		1			1			1	
elektromechanik									1
rzeźnik - wędliniarz								1	
RAZEM liczba pracowni	2	14	7	5	13	12	7	12	20

źródło: opracowanie własne WOK i S, 2008

Na przestrzeni ostatnich trzech lat zwiększyła się liczba nowych pracowni oraz stopniowej poprawie ulegał stan wyposażenia pracowni już istniejących. Miały na to wpływ środki pozyskane w ramach dotacji z funduszy pomocowych oraz z 0,6% subwencji MEN. Najlepiej wyposażone są pracownie informatyczne. Największe braki dotyczą pracowni do kształcenia w zawodach gastronomicznych (poza SOSW, które pozyskały na ten cel środki z programu PFRON pn. "Edukacja"). Generalnie jednak w ocenie dyrekcji i nauczycieli stan ok. 50% pracowni można ocenić na poziomie tylko dostatecznym. Ocena taka wiąże się ze stanem technicznego zużycia wyposażenia, stanem pomieszczeń oraz niedostosowaniem bazy do wymogów standardów egzaminacyjnych, w tym wyposażenia w nowoczesny sprzęt i narzędzia.

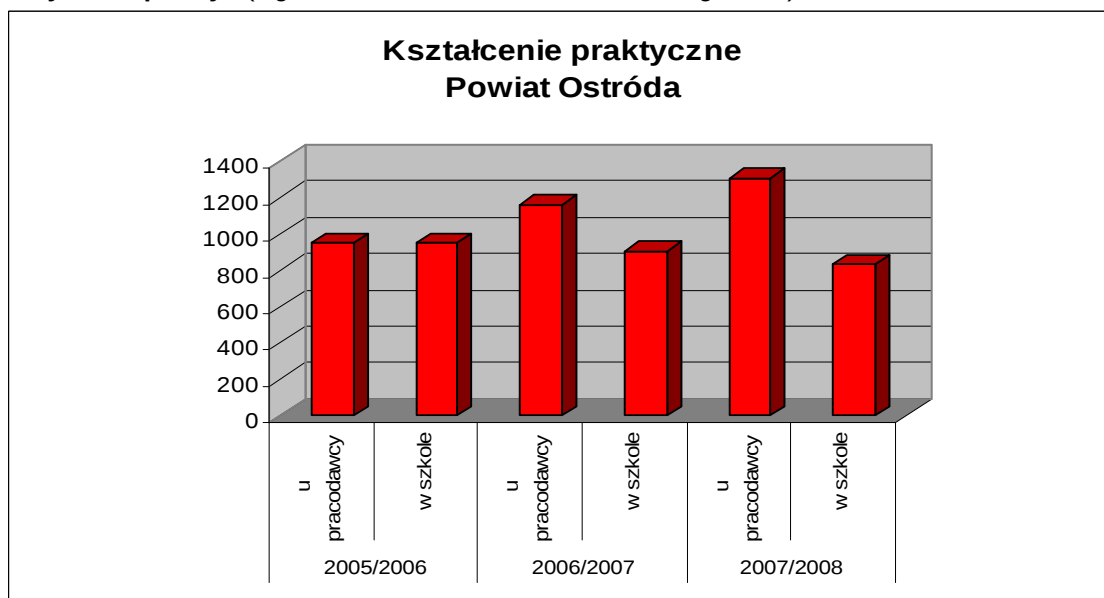
Stan wyposażenia warsztatów szkolnych (wg stanu na 30.09 każdego roku szkolnego)

źródło: opracowanie własne WOK i S, 2008

Standard wyposażenia pracowni na przestrzeni ostatnich trzech lat uległ tylko nieznacznej poprawie. Nadal w tej dziedzinie szkoły mają ogromne potrzeby. Wymaga to jednak dużych nakładów finansowych, których wysokość przekracza możliwości samorządu powiatowego. Jedyną drogą do szybkiej poprawy sytuacji w tym obszarze jest wsparcie ze strony środków pomocowych, zarówno krajowych jak i unijnych.

Uczniowie objęci kształceniem w ramach praktycznej nauki zawodu – wg miejsca odbywania praktyk (wg stanu na dzień 30 września każdego roku)

źródło: opracowanie własne WOK i S, 2008

Na przestrzeni ostatnich trzech lat zmniejszeniu uległa liczba uczniów uczących się zawodu w szkolnych warsztatach (o ponad 37%). W tym samym okresie nastąpił wzrost liczby uczniów odbywających praktyki u pracodawcy. Taka sytuacja spowodowana była tym, że młodzież ucząc się zawodu u pracodawcy otrzymuje niewielkie wynagrodzenie oraz to, że okres nauki zalicza się do stażu pracy. Z kolei pracodawca może liczyć na refundację kosztów z tytułu prowadzonego w jego firmie kształcenia. Ponadto istniejąca w szkołach baza kształcenia praktycznego jest bardzo słabo wyposażona w nowoczesny sprzęt lub dla niektórych zawodów w ogóle jej nie ma (np. dla zawodów: fryzjer, tapicer, złotnik, introligator). Stopniowo coraz mniej osób decyduje się na kształcenie w zasadniczych szkołach zawodowych, wzrasta natomiast liczba uczniów techników i liceów ogólnokształcących.

Takie tendencje wskazują na coraz wyższe aspiracje edukacyjne młodzieży. Coraz więcej osób wybiera szkoły umożliwiające zdobycie matury i co za tym idzie, możliwość kontynuowania kształcenia na poziomie wyższym.

Kształcenie zawodowe prowadzone jest zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego. W celu lepszego dostosowania kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy i zwiększenia perspektyw zatrudnienia absolwentów, wprowadza się programy modułowe, a także zawiera porozumienia z pracodawcami w zakresie realizacji praktycznej nauki zawodu w ich firmach.

Korzystnym zjawiskiem jest fakt, że stosunkowo niewielka liczba młodzieży porzuca naukę przed ukończeniem pełnego cyklu kształcenia.

Ocena bazy sportowej szkół i placówek powiatu pod kątem prowadzenia zajęć W – F
(wg stanu na dzień 30 września każdego roku)

Szkoła /Zespół Szkół	Zaplecze sportowe	Standard przygotowania bazy sportowej								
		2005/2006			2006/2007			2007/2008		
		Bardzo dobra	Dobra	Dostateczna	Bardzo dobra	Dobra	Dostateczna	Bardzo dobra	Dobra	Dostateczna
LO Nr I Ostróda	Sala gimnastyczna Siłownia Boisko asfaltowe do gry w koszykówkę Boisko do gry w piłkę nożną Boisko do gry w siatkówkę Bieżnia Skocznia w dal			1			1			1

Zespół Szkół Zawodowych im. S.Petofi w Ostródzie	Boisko szkolne Sala gimnastyczna Siłownia			1			1		1	1
ZSZ im. St. Staszica w Ostródzie	Sala gimnastyczna duża			1			1			1
	Sala gimnastyczna mała			1		1			1	
	Siłownia chłopców		1				1		1	
	Siłownia dziewcząt				1			1		
	Boiska szkolne		1			1				1
ZSZ i O w Morągu	Sala gimnastyczna z zapleczem socjalnym Sala korekcyjna			1			1	1		
ZSL w Morągu	Sala gimnastyczna Boisko do gry w piłkę nożną			1			1			1
ZS w Saminie	Boisko									1
SOSW w Szymanowo	Sala gimnastyczna duża	1			1			1		
SOSW w Miłakowie	Sala gimnastyczna korekcyjna Kort tenisowy Boisko do gry w piłkę siatkową Siłownia			1			1			1
SOSW w Ostródzie	Siłownia w internacie				1					
ZSR Ostróda	Boisko Sala gimnastyczna		1			1			1	
		1	5	9	3	5	9	4	6	9

źródło: opracowanie własne WOK i S, 2008

Najlepsze warunki do prowadzenia zajęć sportowych posiada SOSW w Szymanowie oraz ZSZ i O w Morągu (nowe obiekty). Generalnie w większości szkół brakuje nowoczesnych boisk z pełnym wyposażeniem do gier indywidualnych i zespołowych oraz małej infrastruktury pozwalającej na prowadzenie zajęć rekreacyjnych.

Z badań Światowej Organizacji Zdrowia wynika, że ponad 60% Polaków nie uprawia żadnych sportów. Z takimi wynikami sytuujemy się na jednym z ostatnich miejsc w Europie. Standardom europejskim nie odpowiada, ani liczebnie, ani pod względem jakości, krajowa baza obiektów i urządzeń sportowych, w większości przestarzałych, zaniedbanych, wymagających kapitalnych remontów oraz trudno dostępnych dla osób niepełnosprawnych. Zmiana tego niekorzystnego stanu może nastąpić jedynie w wyniku szeroko zakrojonych, wieloletnich działań państwa jak i samorządów lokalnych,

Ogólny wymiar czasu przeznaczanego na ćwiczenia fizyczne kształtuje się znacznie poniżej tzw. normy higienicznej, która zakłada, że dla zapewnienia warunków prawidłowego rozwoju młodego organizmu niezbędna jest dawka ruchu od 2 do 3 godzin dziennie. Tymczasem codziennie uprawia sport zaledwie 4% młodzieży. Zdecydowana większość ćwiczy raz lub dwa razy w tygodniu i przeznacza na ten cel w sumie nie więcej niż 3 do 4 godzin tygodniowo.

Rozwój fizyczny dzieci i młodzieży w dużej mierze zależy jest od odpowiedniego w danym okresie rozwojowym poziomu aktywności fizycznej. Jest podstawą zarówno sportu kwalifikowanego (w sensie wyselekcjonowania młodzieży uzdolnionej sportowo), jak i sportu powszechnego w zakresie kształtowania nawyków sportowych u dzieci w perspektywie ich całego dorosłego życia.

Bez nowoczesnej bazy sportowo-rekreacyjnej nie jest możliwe ani odniesienie pełnego sukcesu sportowego w sytuacji młodzieży uzdolnionej sportowo, ani upowszechnianie sportu. Szczególnie problem ten dotyczy boisk piłkarskich i ogólnodostępnych obiektów służących rekreacji.

Na obszarze powiatu aktualny stan ogólnodostępnej bazy sportowej w zakresie boisk o różnych funkcjach wskazuje na duży niedobór. Zapotrzebowanie w tym względzie jest ogromne. Szansą są programy rządowe zakładające dofinansowanie dla samorządów podejmujących się realizacji inwestycji sportowych w ramach programów „Blisko boisko” i „Orlik 2012”.

Analiza stanu istniejącej bazy sportowej, w tym szkolnych i gminnych sal gimnastycznych wskazuje na poważne zaniedbania i pilną konieczność poprawy warunków niezbędnych dla rozwoju sportu, w tym remontów i modernizacji oraz wyposażenia.

Liczba uczniów objętych nauką języków obcych (wg stanu na dzień 30 września każdego roku)

język	Rok szkolny		
	2005/2006	2006/2007	2007/2008
angielski	3424	3343	3445
niemiecki	3318	3320	3078
rosyjski	1717	1552	1231
łaciński	455	409	346
francuski	59	89	118

źródło: opracowanie własne WOK i S, 2008

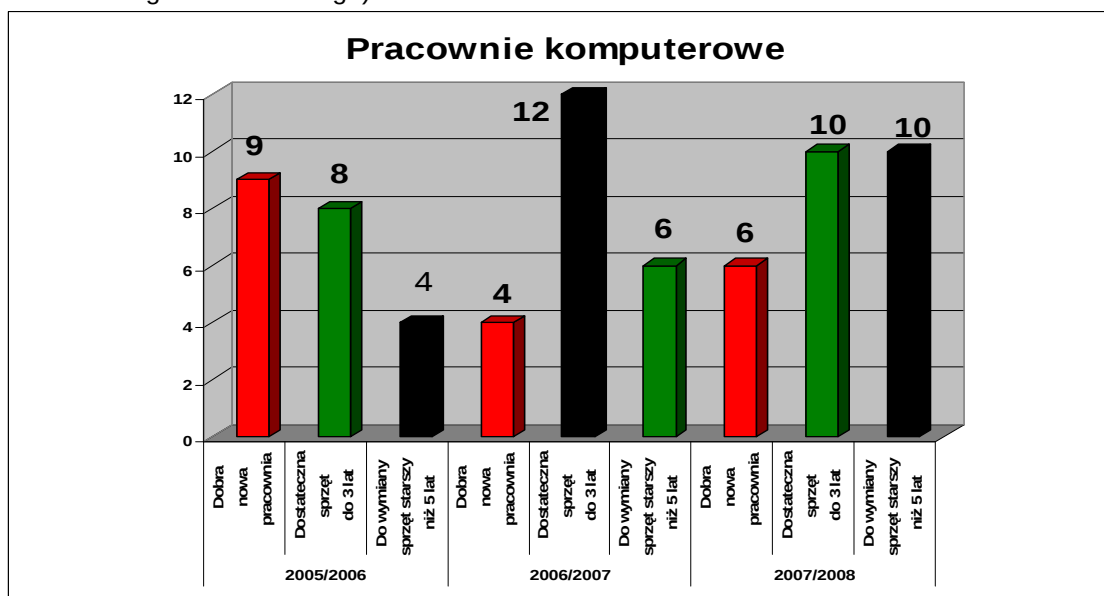
W szkołach prowadzonych przez powiat językami wiodącymi są angielski i niemiecki. Ma to bezpośredni związek z kontynuacją nauki języka, który obowiązywał

w gimnazjach. W ostatnich dwóch latach spada zainteresowanie nauką języka rosyjskiego i łaciny. Wzrasta natomiast zainteresowanie nauką języka francuskiego.

Z uwagi na bardzo szybki postęp w dziedzinie informatyki pracownie komputerowe starzeją się w równie szybkim tempie. W 10 pracowniach należy wymienić sprzęt, a 10 pracowni należy zmodernizować. Na ogólną ilość 26 pracowni zlokalizowanych w szkołach prowadzonych przez samorząd powiatowy jest tylko 6 nowych pracowni o wysokim standardzie.

Ocena stanu pracowni komputerowych pod względem ich wyposażenia (wg stanu na 30.09 każdego roku szkolnego)

źródło: opracowanie własne WOK i S, 2008

Liczba uczniów/słuchaczy korzystających z pracowni komputerowych w skali tygodnia (wg stanu na 30.09 każdego roku szkolnego)

	Rok szkolny		
	2004/2005	2005/2006	2006/2007
Ogólna ilość uczniów	5790	5743	5190
Uczniowie korzystający z pracowni	3743	3419	2898
% ogółu uczniów korzystających z pracowni	64,65%	59,53%	55,84%

źródło: opracowanie własne WOK i S, 2008

Jak wynika z tabeli powyżej spada procent uczniów korzystających z pracowni komputerowych, jest to następstwo zmniejszającej się ogólnej liczby uczniów w szkołach, a nie braku dostępności czy zainteresowań.

Rekrutacja uczniów (słuchaczy) wg gmin (wg stanu na dzień 30 września każdego roku)

	2005/2006	2006/2007	2007/2008
m. Ostróda	1932	1776	1566
Gm. Ostróda	1002	908	854
Gm. Miłakowo	172	166	163
Gm. Małdyty	178	187	195
Gm. Morąg	1185	1162	1000
Gm. Łukta	53	67	57
Gm. Miłomłyn	258	253	212
Gm. Grunwald	129	150	207
Gm. Dąbrówno	41	45	130
Inne	578	669	640
Razem	5528	5383	5024

źródło: opracowanie własne WOK i S, 2008

Na przestrzeni ostatnich trzech lat ogólna liczba uczniów zmniejszyła się o ponad 9 %. Ma to związek ze zmianami demograficznymi i tym, że część młodzieży podjęła decyzję o podjęciu nauki w szkołach olsztyńskich. Uczniowie uczęszczający do szkół ponadgimnazjalnych w większości rekrutują się z gmin miejskich (Ostróda, Morąg). Z poza powiatu pochodzi 640 osób.

Najmniej uczniów rekrutuje się z obszaru gminy Łukta, co ma głównie związek z lepszym połączeniem komunikacyjnym z Olsztynem. W ciągu ostatnich trzech lat istotnie wzrosła rekrutacja z obszaru gmin Grunwald i Dąbrówno, co ma związek z aktywną promocją prowadzoną przez Zespół Szkół w Saminie.

W powiecie ostródzkim nabór do klas pierwszych szkół różnych typów maleje, co ma związek z niekorzystnymi zmianami demograficznymi. Ma to ogromne znaczenie przy naliczaniu subwencji przypadającej na jednego ucznia.

Nabór do Specjalnych Ośrodków Szkolno –Wychowawczych utrzymuje się w zasadzie na zbliżonym poziomie. Wzrasta natomiast zainteresowanie młodzieży i rodziców kształceniem w szkołach zawodowych i przysposabiających do pracy.

Liczba uczniów/słuchaczy wg naboru do szkół i liczby kończących naukę w terminie (stan na 30 września i na koniec roku szkolnego)

	Szkoła	Rok szkolny				
		2005/2006		2006/2007		2007/2008
		30-IX	Koniec roku	30-IX	Koniec roku	30-IX
Szkoły ponadgimnazjalne	Liceum Ogólnokształcące	698	573	589	550	534
	Technikum 4-letnie	450	306	571	378	631
	Liceum Profilowane	395	388	319	340	175
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	529	408	508	373	522
	Szkoła Policealna	136	15	522	289	311
	Liceum Handlowe	0	0	0	0	0
	Liceum Ekonomiczne	0	0	0	0	0

	Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące	143	43	171	65	148
	Policealne Studium Zawodowe	363	214	0	0	0
	Technikum po Szkole Zawodowej	0	202	0	0	0
	Technikum Uzupełniające	62	24	179	21	66
	Technikum Przemysłu Drzewnego 3 letnie	30	29	0	0	0

źródło: opracowanie własne WOK i S, 2008

	Szkola	2005/2006		2006/2007		2007/2008
		30-IX	Koniec roku	30-IX	Koniec roku	30-IX
SOSW	Szkola podstawowa	35	28	20	37	30
	Gimnazjum	53	69	52	55	55
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	32	28	38	33	28
	Szkola Przystosowująca do Pracy	6	6	24	16	13

źródło: opracowanie własne WOK i S, 2008

Liczba uczniów kończących edukację we wszystkich szkołach ponadgimnazjalnych, w tym CKU, którzy zdali egzaminy zewnętrzne zawodowe i maturę (w % ,wg stanu na 30.09 każdego roku szkolnego)

Powiat ostródzki	EGZAMIN	Rok szkolny	
		2005/2006	2006/2007
	maturalny	64,15%	63,9%
	zawodowy*	59,92%	41,5%

*egzamin zawodowy uwzględnia wyniki SOSW.

źródło: opracowanie własne WOK i S, 2008

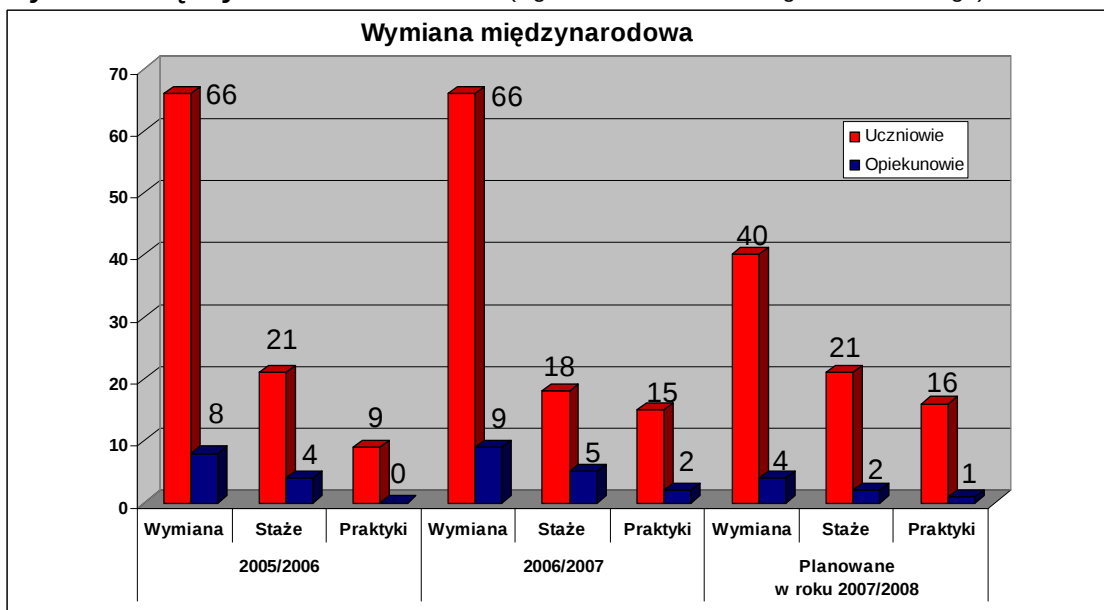
Ilość uczniów kończących edukację tylko w szkołach pogimnazjalnych, którzy zdali egzaminy zewnętrzne zawodowe i maturę (w % do ogółu, wg stanu na 30.09 każdego roku szkolnego)

Powiat ostródzki	EGZAMIN	Rok szkolny	
		2005/2006	2006/2007
	maturalny	68,16%	74,0%
	zawodowy	68,3%	47,4%

źródło: opracowanie własne WOK i S, 2008

Wymiana międzynarodowa uczniów (wg stanu na 30.09 każdego roku szkolnego)

źródło: opracowanie własne WOK i S, 2008

Wymiana dotyczy zarówno uczniów jak i nauczycieli. Odbywa się w drodze porozumień i umów o współpracy zawartych przez poszczególne szkoły z partnerami zagranicznymi. Staże oraz praktyki były i są realizowane w ramach programów *Leonardo da Vinci* oraz *Młodzież*. Biorąc pod uwagę możliwość pozyskiwania środków unijnych na realizację programów wymiany, staży i praktyk, aktywność szkół w ich pozyskiwaniu jest niezadawalająca.

Zawody/profile nauczania w Zasadniczych Szkołach Zawodowych, w których zakończono nabory, a w to miejsce wprowadzono nowe kierunki kształcenia

Lp.	Szkoła /Zespół Szkół/	Zawody/profile w których nie ma naboru w roku szkolnym 2005/2006	Zawody/profile w których nie ma naboru w roku szkolnym 2006/2007	Zawody/profile w których nie ma naboru w roku szkolnym 2007/2008	Zawody/profile nowe planowane w roku szkolnym 2005/2006	Zawody/profile nowe planowane w roku szkolnym 2006/2007	Zawody/profile nowe planowane w roku szkolnym 2007/2008
1	ZSZ im. S. Petofi w Ostródzie	piekarz cukiernik sprzedawca	piekarz cukiernik sprzedawca	piekarz cukiernik sprzedawca	hotelarz	kelner	
2	ZSR w Ostródzie ZSZ	rolnik	rolnik operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego kucharz małej gastronomii		rolnik	operator maszyn operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego kucharz małej gastronomii rolnik	rzeźnik wędliniarz elektromechanik
3	ZSZSZ Dobrocin	-	-	-	-	-	operator maszyn i urządzeń rolniczych

Zawody/profile nauczania w Technikach i Liceach Profilowanych, w których zakończono nabory, a w to miejsce wprowadzono nowe kierunki kształcenia

Lp.	Szkoła /Zespół Szkół	Zawody/profile w których nie ma naboru w roku szkolnym 2005/2006	Zawody/profile w których nie ma naboru w roku szkolnym 2006/2007	Zawody/profile w których nie ma naboru w roku szkolnym 2007/2008	Zawody/profile nowe planowane w roku szkolnym 2005/2006	Zawody/profile nowe planowane w roku szkolnym 2006/2007	Zawody/profile nowe planowane w roku szkolnym 2007/2008
1	ZSZ im. S.Petofi w Ostródzie					informatyk	
2	ZSR w Ostródzie Liceum Profilowane	usług - gospodarczy	usług - gospodarczy	zarządzanie -informacją	zarządzanie -informacją		
				ekonom -administr			
	ZSR w Ostródzie Technikum	Technik ekonomista	Technik ekonomista	Technik ekonomista		Technik organizacji usług gastronom.	Technik informatyk
		Technik rolnik	Technik rolnik	Technik rolnik			Technik hotelarstwa
	ZSR w Ostródzie Technikum Uzupełniające		Technik agrobiznes	Technik agrobiznesu	Technik rolnik		
	ZSR w Ostródzie Szkoła Policealna	Technik rolnik	Technik rolnik	rolnik	Technik rolnik		
					Technik agrobiznesu		
3	ZSZ S.Staszica	kształtowanie środowiska	kształtowanie środowiska	kształtowanie środowiska			
		usługowo -gospodarczy	usługowo -gospodarczy	usługowo -gospodarczy			
		technolog robót wykończeniowych w budownictwie	murarz	murarz	murarz		murarz, cieśla
			operator obrabiarek skrawających				malarz, tapeciarz,
			mechanik -monter maszyn i urządzeń				mechanik –monter maszyn i urządzeń
							operator obrabiarek skrawających
			Technik handlowiec				
			Technik mechanik				
			Technik administracji		Technik administracji		
			Technik informatyk		Technik informatyk		
			Technik elektryk			Technik hotelarz	Technik logistyk
							Technik architektury krajobrazu
							Technik informatyk
							Technik handlowiec
4	ZSL w Morągu						Technikum Nr 2

- Technik

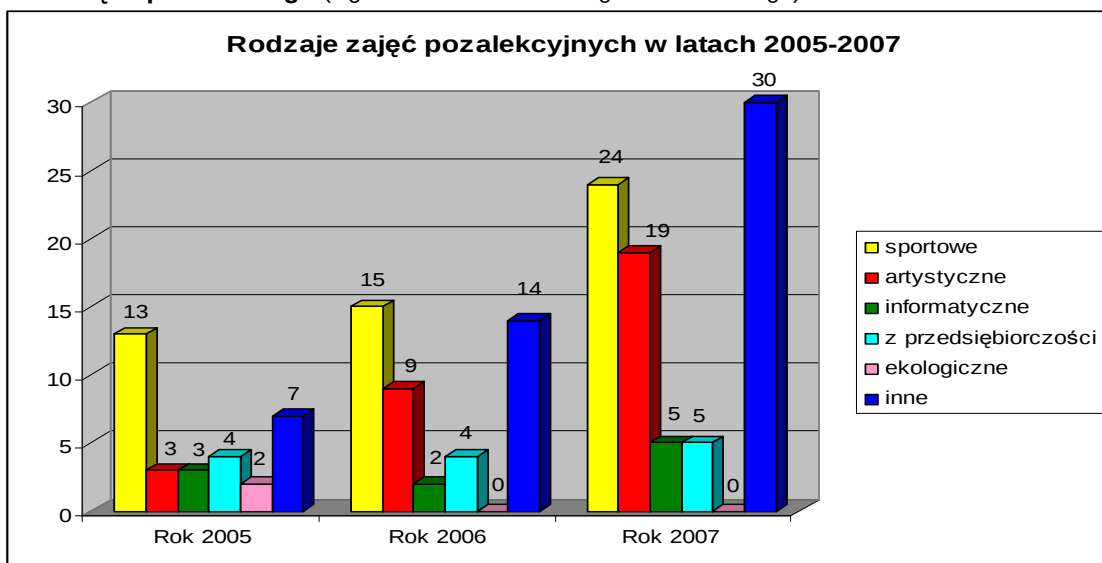

							informatyk
		Liceum Profilowane Nr II zarządzanie informacją	Liceum Profilowane Nr II zarządzanie informacją				
				Szkoła Policealna Nr 2			
5	ZS w Saminie		Technik ekonomista	Technik agrobiznesu			
6	SOSW w Miłakowie			rzeźnik	rzeźnik		
7	CKU - SP	Technik ochrony środowiska	Technik ekonomista	opiekun w domu pomocy społecznej	opiekun w domu pomocy społecznej		Technik organizacji usług Gastronom.
		Technik ekonomista		Technik ekonomista	Technik bhp		kelner
		Technik rachunkowości		Technik rachunkowości	Technik rachunkowości		Technik hotelarstwa
				Technik ochrony środowiska	Technik ekonomista		Technik prac biurowych
				kelner			
				Technik hotelarstwa			
				Technik prac biurowych			
	CKU TECHNIKUM	Technik budownictwa	Technik budownictwa	Technik budownictwa	Technik budownictwa		
		Technik elektryk	Technik elektryk	Technik elektryk	Technik elektryk		
		Technik mechanik	Technik mechanik	Technik mechanik	Technik mechanik		
		Technik technologii drewna	Technik technologii drewna	Technik technologii drewna	Technik technologii drewna		
		Technik technologii odzieży	Technik technologii odzieży	Technik technologii odzieży	Technik technologii odzieży		
		Technik technologii żywienia	Technik technologii żywienia	Technik technologii żywienia	Technik technologii żywienia		
		Technik żywienia i gospodarstwa domowego	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	Technik żywienia i gospodarstwa domowego		
		Technik handlowiec	Technik handlowiec	Technik handlowiec	Technik handlowiec		
	CKU - TU		Technik elektryk	Technik elektryk			
				Technik technologii drewna			
8	ZSA-E Dobrocin	Technik Ekonomista	Technik Ekonomista	-	Technik Ekonomista	Technik Ekonomista	-
		Technik Ochrony Środowiska	Technik Ochrony Środowiska	-	Technik Ochrony Środowiska	Technik Weterynarii	-
		Technik Hodowli Koni	-	-	Technik Hodowli Koni	-	-

źródło: opracowanie własne WOK i S, 2008

Rodzaje zajęć pozalekcyjnych prowadzonych w szkołach i placówkach będących w gestii samorządu powiatowego (wg stanu na 30.09 każdego roku szkolnego)

źródło: opracowanie własne WOK i S, 2008

Pomoc stypendialna dla uczniów ,ze wsparciem środków unijnych środków w ramach Działania 2.2 Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego

Nazwa szkoły	Liczba uprawnionych	Przyznane środki w zł
Liceum Ogólnokształcące w Ostródzie		
2004/2005	131	112 954,13
2005/2006	95	135 660,00
2006/2007	60	60 000,00
Zespół Szkół Zawodowych im. S. Petofi w Ostródzie		
2004/2005	174	150 069,39
2005/2006	206	294 168,00
2006/2007	205	205 000,00
Zespół Szkół Zawodowych im. Staszica w Ostródzie		
2004/2005	142	122 422,53
2005/2006	138	197 064,00
2006/2007	102	102 000,00
Zespół Szkół Rolniczych w Ostródzie		
2004/2005	95	81 899,07
2005/2006	101	144 228,00
2006/2007	75	75 000,00
Zespół Szkół w Saminie		
2004/2005	85	73 283,09
2005/2006	65	92 820,00
2006/2007	51	51 000,00
Zespół Szkół Licealnych w Morągu		
2004/2005	120	103 486,33

2005/2006	145	207 060,00
2006/2007	117	117 000,00
Zespół Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących w Morągu		
2004/2005	170	146 566,19
2005/2006	170	242 760,00
2006/2007	123	123 000,00
Zespół Szkół Agro-Ekonomicznych w Dobrocinie		
2004/2005	176	151 773,64
2005/2006	139	198 492,00
2006/2007	79	79 000,00
Salezjańskie Liceum Ogólnokształcące w Ostródzie		
2004/2005	5	4 356,00 zł
2005/2006	0	0
2006/2007	0	0
RAZEM		
2004/2005	1098	946 810,00
2005/2006	1059	1 512 252,00
2006/2007	812	812 000,00

źródło: opracowanie własne WOK i S, 2008

Etaty administracyjne i obsługi w szkołach i placówkach powiatu ostródzkiego.

Szkoła / placówka	Lata		
	04/05	05/06	06/07
L.O. im. J. Bażyńskiego	12	12	12
ZSZ im. S. Petofi	21,5	27,51	24,49
ZSR im. W. Witosa	9	11	9
ZSZ im. St. Staszica	14,75	18	15,15
ZSZ i O w Morągu	19,5	19,75	20,7
ZSL w Morągu	10	11,75	10,24
ZSA-E w Dobrocinie	9	9,65	10,86
ZS w Saminie	2	2	2,5
CKU w Ostródzie	15	14,5	14
SOSW w Ostródzie	19	18	16,2
SOSW w Miłakowie	17	15,8	16,2
SOSW w Szymanowie	23,63	30,55	27,25
PPP w Ostródzie	2,63	2,5	2,5
PPP w Morągu	2	2	2
Bursa Szkolna	10,25	10,25	11
Razem	187,26	205,26	194,09

źródło: opracowanie własne WOK i S, 2008

Wysokie kwalifikacje zawodowe pracowników są warunkiem rozwoju gospodarczego każdego kraju, a popyt na te kwalifikacje określa z kolei dynamikę zdarzeń zachodzących na rynku pracy. Ponieważ wyposażanie w nowe umiejętności, zdobywanie nowej wiedzy powinno mieć charakter ustawicznego procesu, nowoczesna szkoła powinna uczyć tego jak się uczyć, a tym samym wyposażać uczniów w umiejętności uczenia się przez całe życie. Konieczne jest, zatem ściśle powiązanie współczesnej szkoły ze współczesnym przedsiębiorstwem, co w bezpośrednim

przełożeniu oznacza przybliżenie edukacji do rynku pracy i w tym kierunku zmierzają podejmowane działania w szkołach i placówkach powiatu ostródzkiego.

Istotne stają się także wszelkie zmiany na rzecz rozwoju kształcenia ustawicznego zarówno w samym systemie edukacji jak i poza nim. Działania powinny dotyczyć zwiększenia dostępności i wzbogacenia oferty programowej szkół (w tym infrastruktury, programów i metod nauczania) jak i opracowania trwałych mechanizmów aktualizacji i rozwoju kwalifikacji zawodowych uczniów.

Wobec wyraźnie niekorzystnie kształtujących się wskaźników uczestnictwa dorosłych w kształceniu ustawicznym konieczne stają się intensywne kompleksowe działania CKU mające na celu zmianę sytuacji na obszarze powiatu.

W kształceniu ustawicznym prowadzonym przez CKU w bardzo nieznacznym stopniu biorą udział osoby znajdujące się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, a więc osoby bezrobotne, z niskimi kwalifikacjami zawodowymi oraz osoby starsze. Osoby te w bardzo niewielkim stopniu podejmują jakąkolwiek formę podnoszenia lub zmiany swoich kwalifikacji. Przeważającą część doksztalających się stanowią osoby pracujące, stosunkowo młode oraz osoby ze średnim poziomem wykształcenia. Wśród osób bezrobotnych i biernych największą grupę doksztalających się stanowią osoby z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym oraz średnim.

Dopracowania wymagają kierunki kształcenia adresowane do pracowników i pracodawców. Dotyczy to szerokiego upowszechniania idei uczenia się przez całe życie, w tym przełamywania barier świadomości osób niskokwalifikowanych, kształtowania postrzegania kształcenia w kategoriach inwestycji a nie kosztów, propagowania dobrych praktyk, inwestowania w edukację, informacji i doradztwa, poprawy jakości usług edukacyjnych i adekwatności oferty do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy.

Istotne staje się systematyczne diagnozowanie we współpracy z PUP zapotrzebowania na kwalifikacje na rynku pracy, zarówno w perspektywie lokalnej jak i regionalnej, w tym ustalanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych. W planach rozwoju edukacji zawodowej na obszarze powiatu podstawą dla ustalenia standardów kształcenia i szkolenia zawodowego są i będą:

- o obowiązujące krajowe standardy kwalifikacji zawodowych,
- o nowe lub modyfikowane programy modułowe, pozwalające na uzyskanie kwalifikacji poszukiwanych na rynku pracy dla określonych zawodów lub specjalności,
- o nowe oferty kształcenia policealnego zwiększające możliwość zdobywania kwalifikacji poszukiwanych przez pracodawców,

- o wzmocnienie rangi dyplomów/ zaświadczeń o ukończonych szkoleniach w placówkach oświatowych powiatu poprzez przeprowadzanie zewnętrznych egzaminów zawodowych.

Bardzo istotne dla procesu rozwoju edukacji na obszarze powiatu będą wszelkie działania mające na celu wyrównywanie szans uczniów w tym przede wszystkim pochodzących ze środowisk defaworyzowanych (obszarów wiejskich, środowisk miejskich dotkniętych ubóstwem, niepełnosprawnych, rodzin patologicznych), m.in. poprzez stypendia, zajęcia dydaktyczno wychowawcze i specjalistyczne oraz zwiększanie dostępu do edukacji uczniom o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Stałe doskonalenie kwalifikacji pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych pozwoli na efektywne zapobieganie zagrożeniom związanym ze stanem zdrowia dzieci i młodzieży, narkomanią, nikotynizmem i alkoholizmem oraz zapobieganie przemocy.

Istotnym zadaniem stojącym przed lokalnymi samorządami jest zapobieganie wypadaniu z systemu edukacji tych uczniów, którym trudno jest sprostać wymaganiom szkoły ponadgimnazjalnej kończącej się egzaminem maturalnym. Z tym wiąże się przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia niskiego statusu społecznego, w tym przede wszystkim, niskiego poziomu wykształcenia.

Upowszechnienia w szkołach wymaga tworzenie stanowisk profesjonalnego szkolnego doradcy zawodowego.

Obecnie prowadzone statystyki urzędowe nie odzwierciedlają wystarczająco problemu bezrobocia wśród młodzieży. Młodzi ludzie, szczególnie, jeśli nie posiadają prawa do zasiłku (absolwenci), mają małą motywację do rejestrowania się. Niechętnie poddają się rygorom wymogów i procedur urzędowych. Możliwość ubezpieczenia zdrowotnego, czy korzystania z instrumentów rynku pracy, takich jak, np. staże, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy czy szkolenia nie dla wszystkich są wystarczającym powodem do rejestracji. Wychodząc

z tego założenia można przypuszczać, że bezrobotna młodzież w większym stopniu niż ludzie starszych kategorii wiekowych stanowi nie rejestrowaną liczbę osób pozostających bez zatrudnienia. Z drugiej strony, trudno oszacować jaki jest udział zarejestrowanych młodych bezrobotnych w nieoficjalnym zatrudnieniu. Odwołując się tylko do wskaźników liczbowych stopa bezrobocia wśród młodzieży utrzymuje się nieprzerwanie na wysokim poziomie. Jednocześnie wysoki udział młodzieży wśród osób bezrobotnych jest cechą charakterystyczną zjawiska bezrobocia zarówno w powiecie jak i w Polsce.

Dlatego diagnozując bezrobocie wśród młodzieży na terenie powiatu należy obok statystyk brać pod uwagę specyfikę rejonu zamieszkania. Bezrobocie młodzieży nie

jest jedynie problemem braku pracy, ale braku możliwości prawidłowego funkcjonowania społecznego i udziału w życiu społeczności lokalnej. Młody człowiek nie posiadający pracy, w większym stopniu jest narażony na demoralizację i uleganie różnym patologiom. To osoba potencjalnie zagrożona wykluczeniem społecznym.

Młodzi ludzie mają trudności z podjęciem pracy nie tylko z powodu nieodpowiednich kwalifikacji. Równie często brakuje im umiejętności szukania pracy oraz generalnie poruszania się w świecie instytucji społecznych, a także właściwości psychologicznych pozwalających na radzenie sobie na rynku pracy. W zdecydowanej większości młodzi nie rozumieją i nie doceniają znaczenia umiejętności społecznych (takich jak komunikatywność, autoprezentacja, pierwsze wrażenie, przygotowanie się i prowadzenie rozmowy kwalifikacyjnej, rozeznanie potrzeb drugiej strony, itp.) w procesie poszukiwania, pozyskiwania i utrzymania zatrudnienia.

Przedstawiciele bezrobotnej młodzieży często pochodzą z rodzin niezamożnych, nierzadko tzw. problemowych, gdzie w wielu przypadkach jedno z rodziców jest niepracujące (renciści, bezrobotni, itp.) lub zagrożone utratą pracy.

Równie dużym problemem jest usamodzielnianie się wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz wychowanków rodzin zastępczych.

Znaczna część młodzieży z rodzin zastępczych jest pod opieką ludzi starszych (zazwyczaj dziadków), raczej słabo wykształconych, nie mających żadnego pomysłu na dorosłe życie swoich podopiecznych. Wielu z nich po ukończeniu edukacji pozostaje w domu, nie wykazując większej inicjatywy w zakresie własnego usamodzielniania się.

Również wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych nie bardzo mogą liczyć na wychowawców, czy pracowników socjalnych jako doradców i przewodników po rynku pracy. Czują się zagubieni, nie wykazują potrzebnej aktywności. Przeszkodą są nie tylko niewystarczające kwalifikacje oraz zbyt mała wiedza o lokalnym czy regionalnym rynku pracy, ale także zbyt niska motywacja do działania, wcześniejsze negatywne doświadczenia, brak dostatecznego kontaktu ze środowiskami pozytywnych oddziaływań.

Istotną część młodych osób bezrobotnych stanowi także młodzież wywodząca się z rodzin korzystających długotrwale z pomocy społecznej, gdzie mamy do czynienia ze zjawiskami wyuczonej bezradności i bezrobocia dziedzicznego.

W opisanych powyżej środowiskach, rodzina nie stanowi ani wzoru, ani wsparcia w procesie usamodzielniania się i podejmowania zatrudnienia. Często z takich środowisk wywodzą się tzw. osoby przedsiębiorcze inaczej, które nauczyły się funkcjonować w oparciu o źródła finansowe spoza własnego zatrudnienia (np. "ciemne interesy", przestępczość, świadczenia pomocy społecznej).

Z tych środowisk pochodzi większość młodzieży, która weszła w kolizję z prawem lub jest absolwentami szkół specjalnych. Co gorsze, w przypadku ostatniej kategorii nie zawsze mamy do czynienia z młodzieżą o obniżonej normie intelektualnej. Do szkół specjalnych kierowana jest również młodzież nie radząca sobie w zwykłej szkole z powodu głębokich zaniedbań środowiskowych. Pomimo wyrównania z czasem wielu zaniedbań, młodzi ludzie startują na rynku pracy z pozycji znacznie poniżej własnego potencjału (w zakresie przygotowania zawodowego, wiedzy ogólnej, poczucia własnej wartości).

Wymienione problemy młodzieży na rynku pracy oraz podziały środowiskowe nie występują samodzielnie, w praktyce współwystępują i wzajemnie się krzyżują. Na to wszystko nakłada się jeszcze specyfika rejonu zamieszkania z obiektywnymi ograniczeniami, jak np. tereny popegeerowskie, małomiasteczkowe, tereny wiejskie z barierami komunikacyjnymi, gdzie dynamika życia społecznego oraz dostępność do edukacji, usług rynku pracy i miejsc pracy są siłą rzeczy ograniczone.

Na terenie powiatu w zbyt małym stopniu rozwija się system kształcenia ustawicznego, co wskazuje na konieczność prowadzenia intensywnych działań aktywizujących środowisko.

W Polsce, w 2003 r., wskaźnik uczestnictwa w edukacji ustawicznej wynosił 5% w grupie wiekowej 25-64 lata, podczas gdy średnia dla krajów UE (tzw. „15”) wynosiła 8,5%. Znacznie rzadziej w edukacji ustawicznej uczestniczyły w Polsce osoby o najniższych kwalifikacjach (*źródło: BAEL, 2003*).

Relatywnie małą rolę w rozwijaniu kwalifikacji pracowników w Polsce odgrywają zakłady pracy. Np. w 2002 r. szkolenia dla pracowników przeprowadziło jedynie 41,4% przedsiębiorstw, podczas gdy np. w Wielkiej Brytanii, Holandii czy krajach skandynawskich odsetek ten przekroczył 80% (*źródło: Rynek Pracy, 2003, MGPIPS*). W celu podnoszenia poziomu wykształcenia osób dorosłych, należy dążyć do wzmocnienia systemu kształcenia ustawicznego poprzez wzbogacenie oferty kształcenia ustawicznego oraz rozwój jego różnych form.

Z racji systematycznie wzrastającej liczby osób niepełnosprawnych w powiatowym systemie edukacji musi znaleźć się miejsce dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych o różnym stopniu i formie niepełnosprawności, a także dzieci i młodzieży z zaburzeniami zachowania (niedostosowanych społecznie).

Kształcenie dzieci i młodzieży niepełnosprawnych odbywać się powinno w trzech równoprawnych formach: szkolnictwie specjalnym, integracyjnym oraz ogólnodostępnym, w zależności od rodzaju niepełnosprawności, a także potrzeb indywidualnych.

Najliczniejszą grupą wymagającą kształcenia specjalnego jest grupa dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim. Istotną sprawą jest konieczność znalezienia miejsca w klasyfikacji zawodowej dla zawodów, które osoby z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim mogłyby wykonywać oraz umożliwienie im zdawania egzaminu potwierdzającego ich kwalifikacje.

Konieczne jest konsekwentne usuwanie barier organizacyjnych i architektonicznych ograniczających dostęp osób niepełnosprawnych zarówno do obiektów użyteczności publicznej jak i całej infrastruktury.

W celu zapewnienia zdolności do zatrudnienia absolwentów na rynku pracy, należy rozwijać kompetencje kluczowe uczniów, na które składają się: wiedza, umiejętności (np. języki obce, TIK, umiejętności interpersonalne), w tym umiejętności praktyczne. Dlatego też niezbędne staje się wzmocnienie różnych form kształcenia ogólnego i oraz dostosowanie ich do zmian zachodzących na rynku pracy przy zachowaniu wartości ogólnorozwojowych.

Ze względu na potrzeby gospodarki opartej na wiedzy, szczególnie istotne jest stworzenie warunków dzięki którym wzrośnie liczba uczniów zainteresowanych naukami ścisłymi. Docelowo szkoła ponadgimnazjalna powinna zapewnić pełne opanowanie jednego języka obcego w stopniu zaawansowanym oraz drugiego w stopniu średnio zaawansowanym, a także umiejętności stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK).

Wszyscy uczniowie powinni mieć dostęp do darmowego poradnictwa wychowawczo - zawodowego, które powinno zapewnić pomoc przy wyborze ścieżki edukacyjnej i przyszłej kariery zawodowej odpowiednio do potrzeb i możliwości.

Niezbędne jest skorelowanie poradnictwa i doradztwa funkcjonującego w powiatowym systemie edukacji z poradnictwem zawodowym prowadzonym przez Urząd Pracy.

Specjalne programy dla osób pochodzących z grup defaworyzowanych, szczególnie osób niepełnosprawnych, przyczynią się do podwyższenia poziomu ich kompetencji społecznych i zawodowych. Takie rozwiązania mogą ułatwić uczestnikom tych programów dalsze funkcjonowanie w życiu społecznym.

Doskonalenie jakości edukacji na obszarze powiatu będzie wymagało ciągłego inwestowania w bazę materialną i w uzasadnionych przypadkach jej rozbudowę oraz utrzymanie na wysokim poziomie.

Nieodłącznym elementem będzie również modernizacja wyposażenia pod kątem dostępności do nowoczesnych środków i materiałów dydaktycznych. Wyposażenie w nowoczesne pomoce dydaktyczne powinno zapewnić absolwentom nabycie kompetencji kluczowych w zakresie TIK, języków obcych i kwalifikacji zawodowych (w tym także w wymiarze praktycznym).

Kierunki inwestowania muszą opierać się o lokalne uwarunkowania demograficzne oraz dziedziny priorytetowe dla rozwoju kraju (nauki techniczne, ścisłe i przyrodnicze oraz nowe technologie).

11.6. SFERA SPOŁECZNA

Organizacje pozarządowe

Opracowanie: Marek Skaskiewicz,

Rozwojowi gospodarczemu Polski nie towarzyszy równie prężny rozwój aktywności społecznej jej obywateli. Po dającym się zauważyć wzroście zaangażowania obywatelskiego w początkach lat dziewięćdziesiątych jego dynamika uległa obecnie znacznemu osłabieniu. Sektor organizacji społecznych w Polsce obejmuje obecnie ponad 63.000 stowarzyszeń i fundacji (bez OSP). Generalnie działalność organizacji opiera się na pracy świadczonej przez ich członków nieodpłatnie. W Polsce, w organizacjach znajduje zatrudnienie ok. 1% ludności aktywnej zawodowo. Dla porównania, np. w Holandii wskaźnik ten osiąga ponad 14%, w Belgii oraz Irlandii przekracza 10%. Potencjał ekonomiczny polskich organizacji społecznych jest nieporównywalnie niższy niż ma to miejsce w krajach unijnych. Jak więc widać pod względem aktywności obywatelskiej Polska pozostaje daleko w tyle za innymi państwami Unii Europejskiej. Zmiana tego stanu rzeczy jest koniecznym warunkiem stabilizacji i trwałego rozwoju cywilizacyjnego kraju. Dlatego istotnym elementem Narodowego Planu Rozwoju 2007-2013 są działania zmierzające do budowy kapitału społecznego i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Wsparcie inicjatyw pozarządowych i tworzenie przyjaznego środowiska dla ich działania pozwoli na realizację celów strategicznych NPR, min. takich jak integracja społeczna, inkluzja grup zagrożonych wykluczeniem czy w szczególności aktywna polityka na rynku pracy osób niepełnosprawnych.

W każdym państwie demokratycznym szczególną rolę w życiu społecznym i gospodarczym pełnią organizacje pozarządowe. Właśnie one z racji swej mobilności często potrafią skuteczniej i szybciej realizować zadania i rozwiązywać problemy niż instytucje do tego powołane.

Dlatego też szczególnego znaczenia nabiera potrzeba szerokiej współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych. Współpraca ta staje się również fundamentem współczesnego społeczeństwa obywatelskiego w Polsce. Chociaż wiele dzieli te podmioty, to łączy je rzecz najważniejsza - wspólny cel: zaspokajanie potrzeb mieszkańców. Jest to element szczególnie ważny w obliczu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, w której rola organizacji pozarządowych została jasno określona. Są one ważnym partnerem przy rozwiązywaniu problemów społecznych, a także przy opracowywaniu i wdrażaniu programów i projektów, między innymi przy wykorzystywaniu środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Powszechnie uważa się, że podstawowymi zasadami współpracy organizacji pozarządowych

i administracji publicznej winny być cztery zasady: partnerstwa, pomocniczości, efektywności i jawności.

Wg badania przeprowadzonego przez CBOS na zlecenie Stowarzyszenia Klon/Jawor, dotyczącego kondycji sektora organizacji pozarządowych w Polsce w 2006 r. na koniec III kwartału 2006 r. w rejestrze REGON zarejestrowanych było 55 016 stowarzyszeń (bez Ochotniczych Straży Pożarnych) i 8 212 fundacji. Liczba zarejestrowanych organizacji w stosunku do liczby mieszkańców jest największa w województwach: mazowieckim (19 organizacji na 10 tys. mieszkańców), pomorskim (18), lubuskim (17), warmińsko - mazurskim i dolnośląskim (16). Na obszarach wiejskich zlokalizowanych jest blisko 20% wszystkich zarejestrowanych w Polsce organizacji pozarządowych (11 170), 70% organizacji ma swoje siedziby w miastach.

Liczba nowopowstających organizacji pozostaje od lat stabilna. Co roku przybywa średnio ok. 4 tysięcy stowarzyszeń i ok. 500 fundacji. Nie należy jednak z tego wnioskować, że polski sektor pozarządowy z roku na rok „powiększa się” o taką liczbę organizacji. Co roku bowiem pewna liczba organizacji kończy działalność (niekoniecznie znajduje to odzwierciedlenie w rejestrze REGON). Co trzecia organizacja pozarządowa w Polsce liczy sobie nie więcej niż 4 lata (powstała między 2002 a 2005 rokiem). Około 20% organizacji powstało w latach 1999-2001.

Co trzecia organizacja ma ponad 10 lat, w tym 13% organizacji to takie, które istniały przed 1989 rokiem.

Najwięcej jest w Polsce organizacji pozarządowych działających w obszarze sportu, turystyki, rekreacji i hobby (39,2%), kultury i sztuki (12,8%), edukacji i wychowania (10,3%), usług socjalnych i pomocy społecznej (9,9%), ochrony zdrowia (8%).

Ponad połowa organizacji (54%) prowadzi działania na obszarze gminy lub powiatu.

Zasięg ogólnokrajowy dotyczy ok. 28% organizacji pozarządowych.

Łączną liczbę członków stowarzyszeń w Polsce w 2004 r. oszacowano na ok. 7-7,5 mln.

W ciągu ostatnich dwóch lat, liczba członków polskich stowarzyszeń zmniejszyła się.

Łączną liczbę wolontariuszy szacuje się na poziomie ok. 600 – 700 tys. osób, ale ulega ona zmniejszeniu.

Przychody około połowy organizacji w 2005r. nie przekroczyły 10 tysięcy zł (o 3 tysiące mniej niż w roku 2003, o 9 tysięcy mniej niż w roku 2001). 10% organizacji pozarządowych nie miało w roku 2005 żadnych przychodów, 20,4% dysponowało przychodami mniejszymi niż 1 tys. zł.

Ok. 20% organizacji rozporządzało budżetem większym niż 100 tysięcy zł, w tym ok. 4% zadeklarowało przychody przewyższające 1 mln zł. W 2005 roku najwięcej organizacji uzyskało przychody:

- ze składek członkowskich (59,5%),
- z samorządów (43,3%) i rządu (19,3%),
- z darowizn od osób fizycznych (35,5%),
- z darowizn od instytucji i firm (34,5%),

Ok.35% środków pochodzi z krajowych źródeł publicznych (samorządowych i rządowych).

Wobec organizacji pozarządowych używa się często wielu określeń: trzeci sektor, NGO (określenie przeniesione z języka angielskiego *non-governmental organization*), organizacje społeczne, organizacje użyteczności publicznej, organizacje charytatywne, wolontarystyczne, obywatelskie. Nazwa trzeci sektor jest tutaj chyba najbardziej adekwatną. Odnosi się do podziału dzielącego aktywność społeczno-gospodarczą na trzy sektory: Pierwszy, to administracja publiczna (sektor państwowy), drugi, to sfera biznesu (sektor prywatny - instytucje i organizacje, których działalność jest nastawiona na zysk), trzeci sektor nie stanowiący elementu struktur państwa, to wszystkie organizacje pozarządowe działające społecznie i nie dla zysku (non-profit).

Aktywność organizacji pozarządowych jest najwyraźniejsza w działaniu dla dobra publicznego w szczególności w dziedzinie ochrony zdrowia, szeroko rozumianej pomocy społecznej, akcji charytatywnych i edukacji.

Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie z 2003 roku wprowadziła pojęcie organizacji pożytku publicznego w odniesieniu do organizacji, które prowadzą działalność społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych określonych w tej ustawie.

Działalność organizacji pozarządowych regulowana jest wieloma przepisami. W Konstytucji (na poziomie najwyższym) zagwarantowano prawo do zrzeszania się. Na najniższym poziomie zasady codziennego funkcjonowania organizacji regulują statuty, uchwały i regulaminy. Ponadto sektor pozarządowy podlega ustawom i rozporządzeniom stanowiącym prawo.

Sektor organizacji pozarządowych jest bardzo zróżnicowany i należą do niego podmioty mające różne formy prawne.

W Polsce podstawowymi formami prawnymi prowadzenia działalności społecznej są stowarzyszenia (Ustawa Prawo o stowarzyszeniach z 7 kwietnia 1989 r.) i fundacje (Ustawa o fundacjach z 6 kwietnia 1984 r.).

Fundacja to instytucja, której podstawą jest majątek przeznaczony przez jej założyciela na określony cel (dobroczynny, kulturalny, itp.). Jej cechy charakterystyczne to:

- jest powoływana przez fundatora,
- jest organizacją pozarządową,
- ma wyodrębniony majątek, przeznaczonym na jakiś cel społeczny,
- realizuje cel społecznie lub gospodarczo użyteczny,
- jest organizacją nie nastawioną na zysk,
- ma osobowość prawną,
- działa w oparciu o statut (podstawowy dokument określający nazwę organizacji, jej cele, wewnętrzną strukturę itp.),
- jest rejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym,
- może prowadzić działalność gospodarczą.

Stowarzyszenie to dobrowolne, samorządne, trwałe zrzeszenie o celach nie zarobkowych.

Dobrowolność polega na swobodzie tworzenia stowarzyszeń, dobrowolności przystąpienia do istniejącego stowarzyszenia oraz na nieograniczonej swobodzie wystąpienia z niego.

Trwałość oznacza, że istnieje ono niezależnie od konkretnego składu swoich członków (pod warunkiem, że jest ich nie mniej niż 15). Obok stowarzyszeń zarejestrowanych funkcjonują stowarzyszenia zwykłe, które nie podlegają obowiązkowi rejestracji w KRS, a tylko w ewidencji starosty.

Nie zarobkowy cel oznacza, że w ramach stowarzyszenia nie można prowadzić działalności gospodarczej mającej na celu osiągnięcie zysków ani działać w kierunku przysparzania korzyści majątkowych jego członkom.

Cechy charakterystyczne stowarzyszenia zarejestrowanego:

- jest zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym,
- jest tworzone przez członków (min. 15 osób),
- jest zorganizowane w sposób demokratyczny (najwyższą władzą jest walne zgromadzenie),
- jest organizacją pozarządową,
- jest organizacją nie nastawioną na zysk, powoływaną w celach nie zarobkowych,
- ma osobowość prawną,
- działa w oparciu o statut,
- może prowadzić działalność gospodarczą.

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, która weszła w życie 24 kwietnia 2003 r. wprowadziła nowy rodzaj statusu organizacji pozarządowych - status organizacji pożytku publicznego (OPP). Organizacja pożytku publicznego:

- może nią być wyłącznie opisana w Ustawie o działalności pożytku publicznego i wolontariacie organizacja pozarządowa, organizacja kościelna lub stowarzyszenie jednostek samorządu terytorialnego,
- jej działalność statutowa musi być działalnością pożytku publicznego w sferze zadań publicznych,
- musi prowadzić działalność na rzecz ogółu społeczności lub określonej grupy podmiotów – pod warunkiem, że grupa ta jest wyodrębniona ze względu na szczególnie trudną sytuację życiową lub materialną,
- musi mieć kolegialny organ kontroli lub nadzoru, a osoby w nim zasiadające muszą spełniać określone kryteria,
- musi stosować się do zakazów, dotyczących przejrzystości i majątku organizacji, które powinny być zapisane w statucie,
- może prowadzić działalność gospodarczą,
- musi być zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Posiadanie statusu organizacji pożytku publicznego wiąże się z:

uprawnieniami:

- możliwość korzystania z odpisu 1% podatku od podatników,
- zwolnienia i obniżki w podatku od nieruchomości,
- zwolnienie z opłaty skarbowej oraz opłat sądowych oraz z podatku od czynności cywilnoprawnych,
- preferencje przy nabywaniu prawa użytkowania nieruchomości należących do Skarbu Państwa,
- możliwość korzystania z pracy poborowych, odbywających służbę zastępczą,
- prawo do nieodpłatnego informowania o swojej działalności w publicznym radiu i telewizji,
- możliwość angażowania do prowadzenia zbiórek publicznych małoletnich poniżej 16 lat.

obowiązkami:

- musi zapewnić przejrzystość działania organizacji,
- musi zapewnić wewnętrzną kontrolę,
- musi zabezpieczyć się przed wyprowadzaniem majątku z organizacji poprzez odpowiednie zapisy statutu (np. zakazy udzielania pożyczek, wykorzystywania

majątku organizacji czy zakupu towarów od członków organizacji lub ich krewnych),

- musi sporządzać i upubliczniać roczne sprawozdania z działalności (merytoryczne i finansowe),
- jest poddana szczególnemu nadzorowi ministra do spraw zabezpieczenia społecznego.

Odrębnymi ustawami regulowana jest działalność m.in. Polskiego Czerwonego Krzyża, Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej, Polskiego Związku Łowieckiego, Związku Ochotniczej Straży Pożarnej.

Źródła finansowania

Stowarzyszenia i fundacje korzystają z różnorodnych źródeł finansowania swej działalności:

- składki członkowskie,
- darowizny (pieniężne i dary rzeczowe),
- dotacje ze środków publicznych i prywatnych,
- sponsoring,
- odpisy 1% podatku dochodowego od osób fizycznych (organizacje pożytku publicznego),
- zbiórki publiczne, kampanie,
- dochody z majątku organizacji, inwestycje kapitałowe,
- nawiazki sądowe,
- dochody z działalności odpłatnej pożytku publicznego,
- dochody z działalności gospodarczej,
- spadki, zapisy,
- inne źródła: kredyty, pożyczki, itp.

Wolontariat

Wolontariat to dobrowolna, świadoma i bezpłatna działalność na rzecz innych. Wolontariuszem jest każda osoba (fizyczna), która dobrowolnie i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na rzecz uprawnionych organizacji i instytucji, na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Wolontariuszem może być każdy bez względu na wiek, wykształcenie, status materialny itp.

W Ustawie zostały stworzone podstawy prawne do systematycznej współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi. Dzięki wprowadzonym w niej rozwiązaniom dotychczasową uznaniowość strony rządowej

i samorządowej przy rozdzielaniu środków publicznych zastąpił obowiązek współpracy władz publicznych z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Ustawa jako najważniejsze formy współpracy wymienia:

- wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności przez organy administracji publicznej i zainteresowane organizacje,
- konsultowanie projektów aktów prawnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji pożytku publicznego,
- tworzenie wspólnych zespołów doradczych i inicjatywnych, składających się z przedstawicieli sektora pozarządowego i administracji publicznej,
- zlecanie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych poprzez: powierzanie wykonywania zadania publicznego wraz z udzieleniem dotacji na sfinansowanie jego realizacji oraz wspieranie wykonywania zadania publicznego wraz z udzieleniem dotacji na częściowe dofinansowanie jego realizacji.

Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego zobowiązany został do corocznego uchwalania programu współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Powiat Ostródzki jako pierwszy samorząd w lokalnym środowisku powiat podjął uchwałę o przyjęciu „Karty Współpracy pomiędzy Powiatem Ostródzkim a organizacjami pozarządowymi (uchwała Rady Powiatu Nr XLVIII/ 275/2006), uznając tym samym, że podstawowym warunkiem skutecznego przeciwdziałania wielu problemom społecznym jest skoordynowany system działań administracji publicznej, samorządowych jednostek organizacyjnych i organizacji pozarządowych.

Organizacje pozarządowe działające na obszarze powiatu skupiają się wokół Ostródzkiej Rady Organizacji Pozarządowych miasta Ostródy oraz Rady Organizacji Pozarządowych Powiatu Ostródzkiego a ponadto Rady Organizacji Pozarządowych Gminy i Miasta Morąg. Na otwartym spotkaniu sektora pozarządowego Miłakowa, w grudniu 2007 r. została powołana kolejna Rada - Organizacji Pozarządowych Miasta i Gminy Miłakowo.

Do obsługi organizacji oraz świadczenia nieodpłatnej pomocy szkoleniowej, doradczej i organizacyjnej na mocy porozumienia kilkunastu organizacji z terenu powiatu powstał projekt Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych w Powiecie Ostródzkim, które rozpoczęło regularną działalność od sierpnia 2007 r. Biuro CWOP mieści się w Ostródzie przy ul. Olsztyńskiej 2 w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Biuro współpracuje z przedstawicielami samorządów odpowiedzialnymi za współpracę z organizacjami pozarządowymi (Powiatu Ostródzkiego i gmin: Łukta, Małdyty, Miłakowo, Miłomłyn, Morąg, gm. Ostróda).

Status organizacji pożytku publicznego posiada 20 organizacji działających na terenie powiatu. 5 oddziałów organizacji ogólnopolskich, które posiadają status pożytku publicznego (pozycje 21- 25) działa na rzecz lokalnej społeczności.

Organizacje pozarządowe powiatu ostródzkiego, posiadające status organizacji pożytku publicznego

L.p	Nazwa organizacji	Adres organizacji	NR KRS
1.	KLUB ŻEGLARSKI OSTRÓDA	SOWIŃSKIEGO 12, 14-100 OSTRÓDA	KRS 0000002406
2.	POLSKIE STOWARZYSZENIE NA RZECZ OSÓB Z UPOŚLEDZENIEM UMYSŁOWYM KOŁO W OSTRÓDZIE	GRUNWALDZKA 19 A, 14-100 OSTRÓDA	KRS 0000007981
3.	STOWARZYSZENIE "SZKOLNIAK"	SZYMONOWO 15 14-330 MAŁDYTY	KRS 0000012657
4.	FUNDACJA NIEPEŁNOSPRAWNYCH "SANUS"	KONSTYTUCJI 13B, 14-100 OSTRÓDA	KRS 0000026673
5.	WARMIŃSKO-MAZURSKIE STOWARZYSZENIE POMOCY DZIECKU I RODZINIE	SZYMONOWO 14, 14-330 MAŁDYTY	KRS 0000046028
6.	STOWARZYSZENIE "POMOC DZIECIOM POTRZĘBUJĄCYM" IM. JANINY PELCZARSKIEJ W OSTRÓDZIE	SIENKIEWICZA 28, 14-100 OSTRÓDA	KRS 0000061818
7.	OSTRÓDZKIE TOWARZYSTWO "AMAZONKI"	OLSZTYŃSKA 2 m. 108, 14-100 OSTRÓDA	KRS 0000069077
8.	STOWARZYSZENIE "PRZYJACIEL SZPITALA - ESCULAP"	DĄBROWSKIEGO 16, 14-300 MORĄG	KRS 0000112798
9.	WSPÓLNOTA "WIARA I ŚWIATŁO" PRZY PARAFII ŚW.FRANCISZKA Z ASYŻU	JAGIEŁŁY 33 m. 1, 14-100 OSTRÓDA	KRS 0000143245
10.	STOWARZYSZENIE "NA RZECZ JAKOŚCI OPIEKI MEDYCZNEJ"	OLSZTYŃSKA 2 m. 309, 14-100 OSTRÓDA	KRS 0000156393
11.	STOWARZYSZENIE "WYCHOWANIE DLA PRZYSZŁOŚCI"	KILIŃSKIEGO 1 A, 14-100 OSTRÓDA	KRS 0000158292
12.	TOWARZYSTWO PRZYJACIOŁ DZIECI ODDZIAŁ OKRĘGOWY W MORĄGU	PLAC JANA PAWŁA II 1, 14-300 MORĄG	KRS 0000172231
13.	STOWARZYSZENIE MIŁAKOWO 2010	KOŁŁĄTAJA 2 m. A, 14-310 MIŁAKOWO	KRS 0000183458
14.	STOWARZYSZENIE NA RZECZ WSPOMAGANIA ROZWOJU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH "AMICUS"	GRUNWALDZKA 13, 14-100 OSTRÓDA	KRS 000196290
15.	STOWARZYSZENIE WSPOMAGANIA ROZWOJU DZIECI I MŁODZIEŻY NIEPEŁNOSPRAWNEJ "DĘBOWE WZGÓRZE"	SZYMANOWO, 14-300 MORĄG	KRS 0000218844
16.	LUDOWY KLUB JEŹDZIECKI PŁEKITY	PŁEKITY, 14-330 MAŁDYTY	KRS 0000225327
17.	STOWARZYSZENIE LOKALNE SALEZJAŃSKIEJ ORGANIZACJI SPORTOWEJ "SALOS" W WAŁDOWIE	WAŁDOWO 5, 14-100 OSTRÓDA	KRS 0000231844
18.	MORĄSKIE STOWARZYSZENIE WSPIERANIA RODZIN	ŻEROMSKIEGO 19, 14-300 MORĄG	KRS 0000231887
19.	ZACHODNIOMAZURSKA LOKALNA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA	PL. 1100-LECIA PAŃSTWA POLSKIEGO 1A, 14-110 OSTRÓDA	KRS 0000243288
20.	ZWIĄZEK STOWARZYSZEŃ "KRAINA DRWĘCY I PASŁĘKI"	MAZURSKA 30, 14-105 ŁUKTA	KRS 0000252922
21.	ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO. KOMENDA HUFCA W MORĄGU	ul. Wenecka 1 14-300 Morąg	KRS 0000271499
22.	ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO. KOMENDA HUFCA W OSTRÓDZIE	ul. Sienkiewicza 28 14-100 Ostróda	KRS 0000271499
23.	POLSKI CZERWONY KRZYŻ	ul. Sportowa 1C/30 14-100 Ostróda	KRS 0000 225587
24.	POLSKI CZERWONY KRZYŻ	ul. Dworcowa 9 14-300 Morąg	KRS 0000 225587
25.	POLSKI ZWIĄZEK NIEWIDOMYCH OKRĘG WARMIŃSKO MAZURSKI ZARZĄD KOŁA W OSTRÓDZIE	ul. Olsztyńska 2/106 14-100 Ostróda	KRS 0000091325

Charakterystyka organizacji pozarządowych działających na obszarze powiatu ostródzkiego (stan na 31.12.2007 r.)

Liczba organizacji zarejestrowanych	w KRS:	230
	w rejestrze stowarzyszeń:	6
W tym:		
posiadające status organizacji pożytku publicznego		20
o zasięgu lokalnym		171
o zasięgu regionalnym		25
o zasięgu ogólnopolskim		32
o zasięgu międzynarodowym		8
fundacje		8
Stowarzyszenia zwykłe		7
Liczba organizacji wyrejestrowanych z KRS wg stanu na koniec 2007r.		24
Organizacje wg obszaru działania *		
Kultura i sztuka		14
Edukacja i wychowanie		17
Rozwój lokalny w wymiarze społeczny i materialnym		21
Pomoc społeczna, usługi socjalne		41
Wsparcie dla biznesu		7
Prawo i jego ochrona, prawa człowieka, działalność polityczna		7
Ochrona zdrowia		15
Sport, turystyka, rekreacja, hobby		68
Ochrona środowiska, propagowanie ekologii		4
Wsparcie III sektora, inicjatyw obywatelskich		8
Pozostała działalność		9
OSP		68

* niektóre organizacje działają na kilku obszarach

W oparciu o przeprowadzone obserwacje i analizy środowiska działania organizacji pozarządowych na obszarze powiatu należy stwierdzić, że:

- rozwijanie programów wspierających potencjał organizacji w zakresie ciągłości działań i ich profesjonalizacji jest podstawowym czynnikiem uwiarygodniającym organizację zarówno w oczach lokalnych instytucji, jak i korzystających z ich usług,
- niemała liczba organizacji działa w systemie projektowym (tzn. zawiązuje się stowarzyszenie pod kątem określonego projektu, a wraz z jego zakończeniem przestaje działać), co jest zjawiskiem niekorzystnym,
- należałoby w większym stopniu zadbać o ułatwienie organizacjom posiadania własnej siedziby i przygotowania kadry do pozyskiwania środków na działalność statutową (taka rolę ma do spełnienia min. nowo utworzone CWOP),
- ważną rolę ma tworzenie platform lokalnej współpracy (przede wszystkim pomiędzy sektorem pozarządowym i publicznym, ale także biznesowym), co pozwoli na: znoszenie barier wzajemnej niewiedzy, nawiązywanie lub

umacnianie współpracy, bardziej ekonomiczne wykorzystywanie potencjału oraz kompetencji lokalnych instytucji i organizacji. Taka współpraca sprzyja bowiem długofalowej strategii działań i daje możliwość pozyskiwania informacji o planowanych czy aktualnych przedsięwzięciach podmiotów lokalnych, a tym samym udział organizacji w rozwiązywaniu wielu problemów społecznych i kształtowaniu właściwych postaw,

- na obszarach wiejskich występuje podobnie jak w całym kraju, zbyt niski stopień samoorganizacji mieszkańców (nie należy w ocenie brać pod uwagę OSP, które kierują się innymi zasadami). Słabość organizacji pozarządowych na obszarach wiejskich wynika ze złej kondycji finansowej środowiska oraz braku lokalnych liderów. Mieszkańcy wsi, w większości przypadków, swoją aktywność obywatelską ograniczają do udziału w wyborach samorządowych. Obserwując współdziałanie części gmin powiatu z ngos - ami można wskazać na ich istotną rolę w aktywizacji swoich środowisk,
- zdecydowana większość organizacji pozarządowych funkcjonujących w powiecie nie ma majątku umożliwiającego im prowadzenie działalności. Dla realizacji swoich statutowych celów zwracają się coraz częściej w stronę lokalnych samorządów, od których oczekują finansowego wsparcia. Niestety większość przedstawicieli gmin widzi w organizacjach pozarządowych jedynie odbiorcę publicznych funduszy, a nie równoważnego partnera, zdolnego realizować zadania publiczne powierzone gminie. Jest to problem ogólnokrajowy,
- w obliczu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej i tym samym powstania możliwości ubiegania się o środki funduszy pomocowych pozwalających na rozwiązywanie problemów społecznych lokalnych środowisk poprzez organizacje pozarządowe zasadne staje się tworzenie partnerstw na rzecz programowania i opracowywania wspólnych projektów będących podstawą do absorpcji tych środków. Wymaga to wzmocnienia umiejętności zarówno pracowników administracji publicznej jak i liderów sektora pozarządowego, wypracowania sprawnego systemu współpracy, przepływu informacji o planowanych przedsięwzięciach czy zasadach ubiegania się o środki. W efekcie pozwoli to na przygotowywanie dokumentów zgodnych z wymogami Unii Europejskiej oraz skuteczne pozyskiwanie środków finansowych,
- w ostatnich latach można zaobserwować wzrost zainteresowania wolontariatem. Ma on szczególne znaczenie wychowawczo - społeczne, spełnia ważną rolę w edukacji, gdyż promuje aktywny udział w życiu społecznym. Z uwagi na zakres problemów społecznych występujących

w powiecie wolontariat może spełniać szczególnie ważną rolę w ich rozwiązywaniu. Obecnie na terenie powiatu największa ilość wolontariuszy działa w środowiskach osób niepełnosprawnych.

Stworzenie skoordynowanego systemu działań lokalnych pozwoli na efektywniejsze wykorzystanie posiadanych zasobów na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. Współpraca taka pozwoli również na opracowywanie wspólnych programów i projektów dających szansę na pozyskiwanie środków zewnętrznych. Dzięki takiemu współdziałaniu możliwe stanie się szybkie identyfikowanie i diagnozowanie pojawiających się problemów i zagrożeń oraz podejmowanie skutecznych metod ich rozwiązywania pożytkiem dla lokalnych społeczności.

Organizacje działające na obszarze powiatu borykają się z takimi samymi problemami jakie występują w innych częściach kraju.

W skali kraju trzeci sektor zrzesza dużą grupę społeczeństwa, bo ponad 4 mln i kolejne rządy powinny w związku z tym poświęcać mu znacznie więcej uwagi niż dotychczas wprowadzając zmiany systemowe sprzyjające działaniom na rzecz lokalnych środowisk.

POLSKI SEKTOR POZARZĄDOWY W LICZBACH.

Informacje podane poniżej pochodzą z najnowszego badania „*Kondycja sektora organizacji pozarządowych w Polsce 2008*” Stowarzyszenia Klon/Jawor, przeprowadzonego na ogólnopolskiej, reprezentatywnej próbie 1700 organizacji pozarządowych. Badanie było realizowane w pierwszym kwartale 2008 roku przez ankieterów firmy PBS DGA. Jest to najbardziej aktualna charakterystyka trzeciego sektora.

Badanie zostało zrealizowane w ramach projektu „W poszukiwaniu polskiego modelu ekonomii społecznej” finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Inicjatywy Wspólnotowej Equal.

- Na podstawie badania na reprezentatywnej próbie dorosłych Polaków łączną liczbę członków organizacji w Polsce w 2008 r. szacuje się na ok. 4 mln.
- Na koniec I kwartału 2008 r. w rejestrze REGON zarejestrowanych było: 58 237 stowarzyszeń i 9 106 fundacji.
- Liczba zarejestrowanych organizacji w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców jest największa w woj.: mazowieckie (22 organizacje na 10 tys. mieszkańców), pomorskie (20), **warmińsko-mazurskie (19)**, lubuskim (19), dolnośląskie (19), zachodniopomorskie (18), małopolskie (18), wielkopolskie (17); zaś najmniej zarejestrowanych organizacji jest w województwie świętokrzyskim (13), śląskim

(14), opolskim (14), lubelskim (15), łódzkim (15), kujawsko-pomorskim (15), podlaskim (16) i podkarpackim (16).

- W roku 2007 powstało ok. 3 tysięcy stowarzyszeń i ok. 650 fundacji. Z tych danych nie można jednak wnioskować, że w ciągu ostatniego roku „powiększyła się” o taką liczbę ilość organizacji, co roku bowiem pewna liczba organizacji kończy działalność, a nie znajduje to odzwierciedlenia w rejestrze REGON.
- Więcej niż co trzecia organizacja pozarządowa w Polsce liczy sobie nie więcej niż 4 lata (tj. powstała między 2003 a końcem 2007 r.) Co czwarta powstała w latach 1999-2002.
- Co trzecia (37%) ma ponad 10 lat. 10% organizacji istniało przed 1989 r.
- Najwięcej jest organizacji pozarządowych działających w obszarach: sportu, turystyki, rekreacji i hobby (38,3%), kultura i sztuka (12,7%), edukacja i wychowanie (12,8%), usługi socjalne i pomoc społeczna (11,2%), ochrona zdrowia (7,7%), inne (17,3%).
- Prawie połowa organizacji (49,8%) deklaruje lokalny zasięg działań, co z reguły odpowiada obszarowi gminy/powiatu. Zasięg ogólnokrajowy deklaruje 33% organizacji, zasięg na obszarze województwa, regionu deklaruje 17,2%.
- 27,5% organizacji należy do różnego rodzaju branżowych, regionalnych lub ogólnokrajowych federacji, porozumień i związków. 8% organizacji deklaruje przynależność do zagranicznych lub międzynarodowych porozumień.
- W 2008 roku prawie 42% organizacji zadeklarowało, że w ostatnim roku zatrudniało (niezależnie od formy zatrudnienia) płatny personel. 27% stowarzyszeń i fundacji zatrudnia pracowników etatowych.
- 44% organizacji zadeklarowało, że ich działania wspierają wolontariusze.
- W 2005 roku 5% najbogatszych organizacji dysponowało rocznymi przychodami przekraczającymi 700 tys. zł, w 2007 było to już ponad 1,3 mln zł. Co piąta organizacja ma przychód nie przekraczający 1 tys. zł. Przychody 23% procent organizacji w roku 2007 nie przekroczyły 10 tysięcy zł. 35% organizacji miało przychód między 10 a 100 tys. zł.
- 16% organizacji miało przychód między 100 tys. a 1 mln. zł. Przychodem przekraczającym 1 mln zł dysponowało 5,7% organizacji.
- 70% organizacji deklaruje, że w swojej pracy używa komputera lub komputerów.
- Z Internetu (w siedzibie lub poza nią) korzysta ponad 87% organizacji, o 8 punktów procentowych więcej niż w 2006 roku i o 14 więcej niż w 2004. 45%

organizacji korzysta z Internetu codziennie, 20% kilka razy w tygodniu, 10% rzadziej niż kilka razy w miesiącu.

- Organizacje najczęściej utrzymują kontakty z przedstawicielami lokalnej społeczności, w której działają. Wśród partnerów szczególne miejsce zajmuje samorząd lokalny na poziomie gminy lub powiatu – 63% organizacji kontaktuje się z nim często lub co pewien czas, 20% sporadycznie.
- Na pytanie, na co organizacje przeznaczyłyby dodatkowe pieniądze, to okazuje się, że na zakup sprzętu związanego z obszarem działania (42%). Inne wydatki to: zakup sprzętu biurowego, podniesienie kwalifikacji pracowników lub wolontariuszy, powiększenie lub remont lokalu, poszerzenie świadczonych usług.
- Zła sytuacja finansowa i trudności w zdobywaniu funduszy są najczęściej wskazywanym przez organizacje problemem, który odczuwają w codziennym funkcjonowaniu (61%)
- Inne problemy to: nadmiernie rozbudowana biurokracja administracji publicznej, skomplikowane formalności związane z dostępem do grantodawców, sponsorów, funduszy UE, brak osób gotowych do bezinteresownej pracy na rzecz organizacji, znużenie liderów, „wypalenie” osób zaangażowanych w działania organizacji.

12. BUDŻET POWIATU

Opracowanie : Bożena Szewczyk

Budżet powiatu

Budżet powiatu w latach 2004-2008 w zł.

Lata	2004		2005		2006		2007		2008
	plan	wykonanie	plan	wykonanie	plan	wykonanie	plan	wykonanie	plan
Dochody	57 710 225	57 968 473	67 116 925	66 984 340	73 914 602	75 154 800	81 577 979	80 896 573	91 282 160
Dochody własne	5 258 476	5 649 204	7 170 365	7 417 296	6 144 332	6 107 696	6 346 501	6 046 845	9 203 007
Subwencje ogółem i udział w podatkach	40 299 669	40 377 270	45 868 819	46 111 173	49 788 980	50 149 204	57 522 847	58 236 804	60 332 976
Dotacje celowe	12 152 080	11 941 999	14 077 741	13 455 871	17 981 290	18 897 900	17 708 631	16 612 924	21 746 177
Wydatki	58 478 638	56 989 204	72 985 188	69 440 437	79 578 233	77 841 779	83 246 756	80 230 604	96 840 401
Rolnictwo	99 000	91 966	115 701	102 269	129 500	97 806	80 000	66 229	112 620
Leśnictwo	159 847	145 469	165 900	158 018	179 300	163 775	175 950	171 221	179 500
Transport	3 707 124	3 683 917	8 613 969	7 732 743	9 268 817	9 030 495	9 273 719	7 578 978	13 563 731
Gospodarka mieszkaniowa	253 494	237 513	320 458	305 163	282 000	277 727	366 832	355 709	256 700
Działalność usługowa	299 115	299 102	336 977	336 967	603 724	601 593	647 867	647 861	2 417 516
Administracja	5 134 863	4 905 980	5 667 075	5 457 269	5 944 083	5 705 174	6 311 061	6 109 256	10 579 654
Urzędy naczelnych org. władzy państw.					29 724	29 451	0	0	0
Bezpieczeństwo publ. i ochrona przeciwpożar.	4 129 014	4 125 914	5 099 064	4 571 671	4 322 129	4 307 721	4 797 402	4 791 492	6 966 325
Obsługa długu publicznego	1 195 601	1 014 526	1 280 000	960 577	1 520 082	857 495	1 060 000	973 995	1 662 061
Różne rozliczenia – rezerwy	0	0	0	0	0	0	115 000	0	
Oświata i wychowanie	24 473 958	24 214 909	27 435 564	26 863 859	29 799 023	29 661 870	32 043 115	31 676 452	30 552 324
Szkolnictwo wyższe	0	0	242 683	216 183	625 442	545 616	826 549	826 545	0
Ochrona zdrowia	1 728 998	1 648 905	2 510 713	2 467 029	2 107 820	2 019 023	2 098 442	2 022 103	2 736 412
Opieka społeczna	9 583 764	9 142 554	9 789 715	9 690 504	11 236 441	11 167 133	12 120 357	12 091 540	12 475 323
Edukacyjna opieka wych.	7 626 206	7 404 292	11 325 569	10 496 965	13 411 148	13 276 026	13 179 014	12 782 767	13 900 745
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	62 354	58 058	62 700	62 266	91 400	75 599	70 340	64 861	111 800
Kultura fizyczna i sport	25 300	16 099	19 100	18 954	27 600	25 275	81 108	71 595	1 325 690

W analizowanym okresie dochody wykazują tendencję rosnącą. Głównie rośnie subwencja i udział w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych. Wzrost dotyczy również dotacji. Dochody własne wykazywały niewielkie tempo wzrostu do 2005 r. Od 2006 r. obserwuje się spadek dochodów własnych na korzyść wzrostu dotacji. Rosną zdecydowanie wydatki na oświatę i edukacyjną opiekę wychowawczą.

Analiza pionowa budżetu, wskazuje na zmiany w strukturze dochodów i procentowym udziale poszczególnych składników w całości dochodów i wydatków.

Realizacja dochodów ogółem w każdym roku przekraczała plany budżetu (poza rokiem 2005 i 2007 gdzie wskaźnik realizacji planu wynosił odpowiednio 99,8% w 2005 r. i 99,16% w 2007r.). Podobnie przedstawiał się plan dochodów własnych, rok rocznie był przekraczany, co nie zmienia faktu, że dochody własne wciąż stanowią znacznie mniej niż 12% budżetu powiatu - oscylując na poziomie od 7,47% do 11%.

Struktura dochodów jest podobna jak w kraju, charakterystyczna dla powiatów, które w przeciwieństwie do gmin, są przekąźnikami dotacji i subwencji dla podległych jednostek. Niewielkie dochody własne to przede wszystkim dochody z tytułu wpływów z opłat komunikacyjnych, dzierżawy majątku, sprzedaży majątku, sprzedaży usług oraz odsetek od środków na rachunkach bankowych.

Malejący udział subwencji w dochodach budżetowych ogółem jest wynikiem zwiększenia sumy dochodów ogółem. W kwotach subwencje i udział w podatkach rosną z roku na rok. Tendencję rosnącą wykazują dotacje ogółem, a odbywa się to dzięki wzrostowi dotacji innych związanych z realizacją inwestycji. Dotacje na zadania rządowe pozostają na niezmiennym poziomie, natomiast dotacje na zadania własne maleją z roku na rok.

Struktura budżetu powiatu (wg % udziału składników w dochodach i wydatkach)

Dochody/ wydatki	2004		2005		2006		2007		2008
	plan	wykonanie	plan	wykonanie	plan	wykonanie	plan	wykonanie	plan
Dochody	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
1.Dochody własne	9,11%	9,75%	10,68%	11,07%	8,31%	8,12%	7,78%	7,47%	10,08%
2.Subwencje ogółem i udział w podatkach	69,83%	69,65%	68,35%	68,84%	67,36%	66,73%	70,51%	71,99%	66,10%
3.Dotacje celowe	21,06%	20,60%	20,97%	20,09%	24,33%	25,15%	21,71%	20,54%	23,82%
Wydatki	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
1.Rolnictwo	0,17%	0,16%	0,16%	0,15%	0,16%	0,13%	0,10%	0,08%	0,12%
2.Leśnictwo	0,27%	0,26%	0,23%	0,23%	0,23%	0,21%	0,21%	0,21%	0,19%
3.Transport	6,35%	6,47%	11,80%	11,13%	11,67%	11,60%	11,15%	9,45%	14,00%
4.Gospodarka mieszkaniowa	0,43%	0,42%	0,44%	0,44%	0,36%	0,36%	0,44%	0,44%	0,27%
5.Działalność usługowa	0,51%	0,52%	0,46%	0,49%	0,76%	0,77%	0,78%	0,81%	2,50%
6.Administracja	8,78%	8,61%	7,76%	7,86%	7,49%	7,32%	7,58%	7,61%	10,92%
7.Urzędy naczeln. org. Władzy państw	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,04%	0,04%	0%	0%	0%
8.Bezpieczeństwo publ. i ochrona przeciwpoż.	7,06%	7,24%	6,99%	6,58%	5,45%	5,53%	5,76%	5,97%	7,19%
9.Obługa długu publicznego	2,04%	1,78%	1,75%	1,38%	1,92%	1,10%	1,27%	1,21%	1,72%
10.Różne rozliczenia – rezerwy	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,14%	0%	0%
11.Oświata i wychowanie	41,85%	42,49%	37,59%	38,69%	37,55%	38,11%	38,49%	39,48%	31,55%
12. Szkolnictwo wyższe	0,00%	0,00%	0,33%	0,31%	0,79%	0,70%	0,99%	1,03%	0%
13.Ochrona zdrowia	2,96%	2,89%	3,44%	3,55%	2,66%	2,59%	2,52%	2,52%	2,83%
14.Opieka społeczna	16,39%	16,04%	13,41%	13,95%	13,87%	14,35%	14,56%	15,07%	12,87%
15.Edukacyjna opieka wychowawcza	13,04%	12,99%	15,52%	15,12%	16,90%	17,06%	15,83%	15,93%	14,35%
16.Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,11%	0,10%	0,09%	0,09%	0,12%	0,10%	0,08%	0,08%	0,12%
17.Kultura fizyczna i sport	0,04%	0,03%	0,03%	0,03%	0,03%	0,03%	0,10%	0,09%	1,37%

Struktura budżetu wskazuje na znaczny udział wydatków na oświatę i wychowanie, opiekę społeczną oraz edukacyjną opiekę wychowawczą.

Główne źródło dochodów oświaty stanowią subwencje i dotacje. Pomimo ciągłego wzrostu dochodów zarówno w kraju jak i w Powiecie Ostródzkim, na drodze do nowoczesnego kształcenia dzieci i młodzieży stoją bariery natury finansowej. Szczególnie dotyczą one inwestycji w infrastrukturę techniczną, chociaż potrzeby co do wyposażenia są również duże. W wydatkach powiatu znikomy udział stanowią kwoty na finansowanie zupełnie nowej bazy edukacyjnej. Generalnie kwoty wydatkowane są na bieżące remonty. Nowe inwestycje powstały przy wsparciu ze strony środków pomocowych krajowych i unijnych.

Inwestycje .

Wydatki inwestycyjne, poziom deficytu budżetowego oraz jego udział w dochodach ogółem.

Rok	Inwestycje	Udział w wydatkach ogółem	Wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca*	Deficyt/ Nadwyżka	Wartość deficytu w stosunku do dochodów ogółem	% inwestycji finansowanych deficytem/ nadwyżką
2004	3 523 254	6,18%	33,34 zł	979 269	-	27,79%
2005	6 709 170	9,66%	63,62 zł	- 2 456 097	3,67%	-36,61%
2006	7 327 349	9,41%	69,68 zł	-2 686 979	3,57%	-36,67%
2007	7 778 149	9,69%	73,60 zł	665 969	-	8,56%
2008	11 458 937	11,73	108,10 zł	- 5 558 241	6,03%	-48,51%

* dla 2008 roku przyjęto szacunkowa liczbę ludności zgodnie z prognozami demograficznymi Głównego Urzędu Statystycznego.

źródło: WF, opracowanie własne (2008)

Generalnie wydatki inwestycyjne w powiecie kształtują się na niskim poziomie tj. od 6,18 %, do 9,69%, poza planem na 2008 rok, gdzie udział ich w wydatkach wynosił 11,73%. W latach 2005-2007 kształtowały się na podobnym poziomie. Główne inwestycje realizowane przez Powiat, to inwestycje drogowe oraz inwestycje oświatowe współfinansowane z funduszy pomocowych (Funduszy Strukturalnych, PFRON, PAOW).

Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem wskazuje na rozmiar prowadzonych inwestycji. Wskaźnik na poziomie 6,18 % w 2004 r. plasował powiat ostródzki w grupie samorządów o niskim udziale inwestycji w wydatkach budżetowych. Inwestycje w 2004 r. w ogólnej kwocie 3 523 254 zł zrealizowano przy udziale środków obcych w łącznej kwocie 992 429 zł., tj. 28,17% całkowitych wydatków na inwestycje. W kolejnych latach wskaźnik udziału inwestycji w wydatkach znacznie wzrastał i wynosił : 9,66% w 2005 r., 9,41% w 2006 r., 9,69% w 2007 r. oraz 11,73% w 2008 r. Związek pomiędzy dochodami, wydatkami bieżącymi i inwestycjami powiatu określa wskaźnik wysokości wolnych środków w budżecie, który wskazuje jaka część

dochodów zostaje w budżecie po zapewnieniu środków na wydatki bieżące. Wskaźnik ten w kolejnych latach przedstawiał się jak niżej:

- 2004 r.- + 7,32 %
- 2005 r.- + 6,35 %
- 2006 r.- + 6,17 %
- 2007 r.- +10,44%
- 2008 r.- + 6,41%

Ujemny wskaźnik oznacza, że wystąpił deficyt wolnych środków, a to z kolei oznacza to, że inwestycje nie są finansowane za pomocą dochodów budżetowych. Wskaźnik na dodatnim poziomie (w analizowanym okresie) świadczy o tym, że inwestycje były w części finansowane wolnymi środkami, a w części deficytem.

Taki sposób finansowania inwestycji jest w pewnym stopniu uzasadniony sytuacją budżetową, gdzie duży udział mają subwencje i dotacje wymuszające określone wydatkowanie środków.

Wskaźnik inwestycji określający kwotę przypadającą na 1 mieszkańca: w 2004 r. w wysokości 33,34 zł, w 2005 r. – 63,62 zł oraz w 2006 r. – 69,68 zł, w 2007 r. – 73,60 zł wskazuje na możliwości rozwojowe powiatu i plasuje powiat w grupie średnich możliwości inwestycyjnych.

Wskaźnik obsługi długu oraz ogólnego zadłużenia w latach 2004 -2008

Rok	Wskaźnik obsługi długu	Wskaźnik ogólnego zadłużenia
2004	9,59%	29,17%
2005	8,73%	30,41%
2006	9,14%	28,80%
2007	6,85%	29,59%
2008	4,47%	27,53%

Wskaźnik obsługi długu oscyluje w przedziale od 4,47% do 9,59%, wskaźnik ogólnego zadłużenia kształtuje się na poziomie od 27,53% do 30,41%. Oba wskaźniki mieszczą się w ustawowych normach ustalonych dla samorządów (15% oraz 60%). Wskazują na poziom możliwości zaciągania kredytów na inwestycje. Osiągnięty poziom wskaźników jest konsekwencją zaciągniętych kredytów na finansowanie zarówno inwestycji jak i wydatków bieżących.

Czynniki mające wpływ na poziom środków kierowanych przez powiat na inwestycje:

- uwarunkowane ustawowo niskie dochody własne ograniczające możliwości planowania wydatków inwestycyjnych,

- realizacja inwestycji i zadań bieżących w oparciu o zaciągane kredyty i pożyczki,
- przejęcie w 2001-2002 r. zobowiązań (z mocy ustawy) po likwidowanym Powiatowym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Ostródzie zmusiło powiat do zaciągnięcia w 2002 r. długoterminowego kredytu (na 10 lat) w wysokości 9 mln zł, co spowodowało wzrost wydatków na obsługę długu i ogólnego zadłużenia,
- brak bilansowania się oświaty w pierwszych latach powołania powiatów (deficyt ok. 3 mln zł rocznie wymagający zaciągania kredytów na działalność bieżącą szkół,
- niski udział dochodów własnych (ok. 6-11 %) ograniczający finansowanie inwestycji i spłatę kredytów oraz związana z tym konieczność zaciągania kredytów na spłatę zobowiązań.

Finansowanie zadań inwestycyjnych w latach 2004-2007 oraz 2008-2013 .

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007
Dochody ogółem	57 968 473	66 984 340	75 154 800	80 896 573
Dochody własne, w tym:	10 198 052	13 898 711	13 713 394	15 809 128
z majątku powiatu	983 154	1 368 294	529 031	395 696
z udziałów w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	4 268 898	6 481 415	7 605 698	9 762 283
Pozostałe dochody własne	4 946 000	6 049 002	5 578 665	5 651 149
Subwencje	35 828 422	39 629 758	42 543 506	48 474 521
Dotacje celowe na zadania z zakresu administracji rządowej	6 590 506	7 198 187	7 434 337	7 534 352
Dotacje celowe na zadania własne	4 650 875	1 722 053	2 562 663	2 608 861
Pozostałe dotacje	700 618	4 535 631	8 900 900	6 469 711
Wydatki ogółem	56 989 204	69 440 437	77 841 779	80 230 604
Wydatki bieżące	53 465 950	62 731 267	70 514 429	72 452 455
Wydatki inwestycyjne	3 523 254	6 709 170	7 327 350	7 778 149
Wynik (I-II)	979 269	- 2456 097	-2 686 979	665 969
Nadwyżka z lat ubiegłych z rozliczenia kredytów	262 914	1 594 170	2 082 556	1 189 186
Źródła finansowania deficytu budżetowego	5 000 000	8 023 792	7 288 837	6 232 560
kredyt bankowy	5 000 000	6 800 000	1 000 000	
pożyczka		1 223 792	2 288 837	323 560
Obligacje			4 000 000	6 000 000
Spłaty pożyczek i rat kredytów	4 543 722	4 564 444	6 687 684	4 035 774
Spłaty odsetek	1 014 526	1 280 010	857 495	973 995
Wartość udzielonych poręczeń				
Planowana łączna kwota długu	16 910 278	20 369 626	21 648 274	23 936 060
Wsk. Obsługi długu	9,59%	8,73%	9,14%	6,19
Wsk. Ogólnego zadłużenia	29,17%	30,41%	28,80%	29,59

Projekcja budżetu w świetle finansowania zadań inwestycyjnych powiatu w latach 2007-2013

Wyszczególnienie	2008 p.w.	2009	2010	2011	2012	2013
1	3	4	5	6	7	8
Dochody ogółem	87 161 163	99 221 931	94 100 000	92 600 000	92 600 000	92 600 000
Dochody własne, w tym:	16 355 488	16 705 174	17 100 000	17 100 000	17 100 000	17 100 000
z majątku powiatu	828 274	1 432 580	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000
z udziałów w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	9 649 961	10 525 218	10 500 000	10 500 000	10 500 000	10 500 000
Pozostałe dochody własne	5 877 253	4 747 376	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Subwencje	50 683 015	45 000 000	56 524 251	56 000 000	56 000 000	56 000 000
Dotacje celowe na zadania z zakresu administracji rządowej	11 234 158	10 290 672	9 500 000	9 500 000	9 500 000	9 500 000
Dotacje celowe na zadania własne	1 905 759	1 563 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Pozostałe dotacje	6 982 743	14 138 834	10 000 000	8 500 000	8 500 000	8 500 000
Wydatki ogółem	91 811 163	101 523 931	91 500 000	89 800 000	89 800 000	89 800 000
Wydatki bieżące	82 664 124	84 887 966	84 000 000	84 000 000	84 000 000	84 000 000
Wydatki inwestycyjne	9 147 039	16 635 965	7 500 000	5 800 000	5 800 000	5 800 000
Wynik (I-II)	- 4 650 000	-2 302 000	2 600 000	2 800 000	2 800 000	2 800 000
Nadwyżka z lat ubiegłych z rozliczenia kredytów	4 141 373					
Źródła finansowania deficytu budżetowego	3 131 127	7 520 627	7 485 627	9 250 627	9 015 627	9 746 687
kredyt bankowy	3 131 127	7 520 627	7 485 627	9 250 627	9 015 627	9 746 687
pożyczka						
Obligacje						
Spłaty pożyczek i rat kredytów	2 622 500	5 218 627	10 085 627	12 050 627	11 815 627	12 546 687
Spłaty odsetek	1 411 182	1 800 000	1 693 715	1 490 079	1 258 653	1 100 077
Udzielone poręczenia	295 879	283 621	271 621	259 621	247 747	235 621
Planowana łączna kwota długu	24 444 687	26 746 687	24 146 687	21 346 687	18 546 687	15 746 687
Wsk. Obsługi długu	4,97%	736%	12,81%	14,90%	14,39%	14,99%
Wsk. Ogólnego zadłużenia	28,05%	26,96%	25,66%	23,05%	20,03%	17,01%

Projekcja budżetu w świetle finansowania zadań inwestycyjnych powiatu w latach 20014-2019

Wyszczególnienie	20 14	2015	2016	2017	2018	2019
1	3	4	5	6	7	8
Dochody ogółem	92 600 000	92 600 000	92 600 000	92 600 000	92 600 000	92 600 000
Dochody własne, w tym:	17 100 000	17 100 000	17 100 000	17 100 000	17 100 000	17 100 000
z majątku powiatu	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000
z udziałów w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	10 500 000	10 500 000	10 500 000	10 500 000	10 500 000	10 500 000
Pozostałe dochody własne	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Subwencje	56 000 000	56 000 000	56 000 000	56 000 000	56 000 000	56 000 000
Dotacje celowe na zadania z zakresu administracji rządowej	9 500 000	9 500 000	9 500 000	9 500 000	9 500 000	9 500 000
Dotacje celowe na zadania własne	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Pozostałe dotacje	8 500 000	8 500 000	8 500 000	8 500 000	8 500 000	8 500 000
Wydatki ogółem	89 800 000	89 800 000	89 800 000	89 800 000	89 800 000	89 800 000
Wydatki bieżące	84 000 000	84 000 000	84 000 000	84 000 000	84 000 000	84 000 000
Wydatki inwestycyjne	5 800 000	5 800 000	5 800 000	5 800 000	5 800 000	5 800 000
Wynik (I-II)	2 800 000	2 800 000	2 800 000	2 800 000	2 800 000	2 800 000
Nadwyżka z lat ubiegłych z rozliczenia kredytów						
Źródła finansowania deficytu budżetowego	8 946 687	10 146 687	7 346 687	4 546 687	1 746 687	0
kredyt bankowy	8 946 687	10 146 687	7 346 687	4 546 687	1 746 687	0
pożyczka						
Obligacje						
Spląty pożyczek i rat kredytów	11 746 687	12 946 687	10 146 687	7 346 687	4 546 687	
Spląty odsetek	1 015 000	545 000	420 000	450 000	440 000	200 000
Udzielone poręczenia	223 621	211 624				
Planowana łączna kwota długu	12 946 687	10 146 687	7 346 687	4 546 687	1 746 687	0
Wsk. Obsługi długu	14,02%	14,80%	11,41%	8,42%	5,39%	0,21%
Wsk. Ogólnego zadłużenia	13,98%	10,96%	7,93%	4,91%	1,89%	0

Z przedstawionych w tabelach danych wynika, że realizacja zadań inwestycyjnych powiatu założonych w Strategii Powiatu nie powinna być zagrożona przez niedobór środków własnych powiatu.

Założona w projekcji sytuacja, w której wszystkie kwalifikujące się do wsparcia w ramach funduszy strukturalnych projekty otrzymają wsparcie, jest założeniem hipotetycznym i sytuacją idealną. W rzeczywistości uzyskanie dotacji będzie zależało od wielu czynników (w tym m.in. od jakości przygotowywanych projektów, ilości środków w danym programie, konkurencyjności innych samorządów). W przypadku braku środków własnych na sfinansowanie zadania zgodnie z harmonogramem, zakłada się przesunięcia na kolejne lata. W przypadku wolnych środków przyspieszenie realizacji.

W wydatkach określono kategorie źródeł finansowania. Środki z funduszy strukturalnych określono jako źródło zewnętrzne zarówno po stronie wydatków jak i dochodów.

W pierwszym etapie finansowania inwestycji przewiduje się zaciąganie krótkoterminowych kredytów na sfinansowanie środków z funduszy strukturalnych, które nie wpłyną na pogorszenie wskaźnika ogólnego zadłużenia, ponieważ kwoty odsetek od kredytów w prognozowanym okresie założono na dość wysokim poziomie, który pozwoli na obsługę kredytów krótkoterminowych